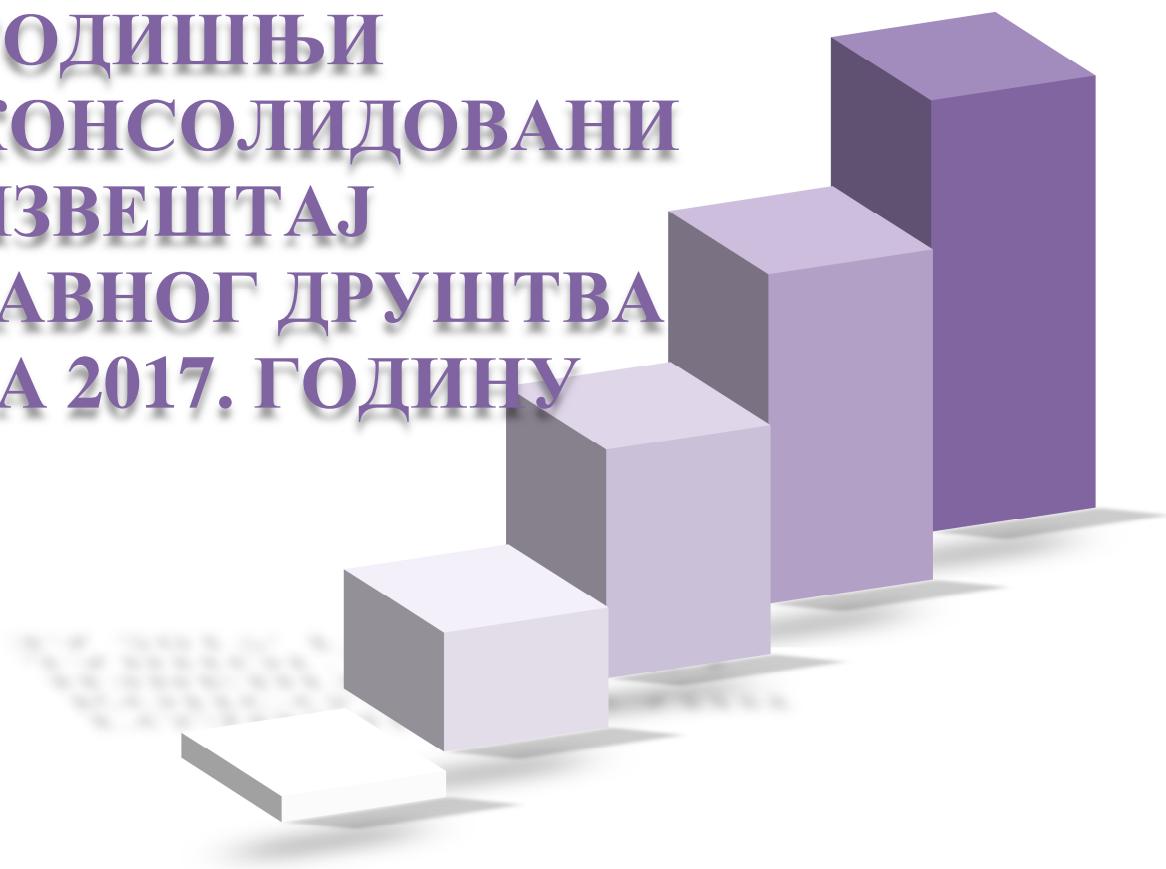

**ГОДИШЊИ
КОНСОЛИДОВАНИ
ИЗВЕШТАЈ
ЈАВНОГ ДРУШТВА
ЗА 2017. ГОДИНУ**

САДРЖАЈ

1.	КОНСОЛИДОВАНИ ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ
	БИЛАНС СТАЊА – КОНСОЛИДОВАНИ
	БИЛАНС УСПЕХА – КОНСОЛИДОВАНИ
	ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ – КОНСОЛИДОВАНИ
	ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ – КОНСОЛИДОВАНИ
	ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ – КОНСОЛИДОВАНИ
	НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
2.	РЕВИЗОРСКИ ИЗВЕШТАЈ СА КОНСОЛИДОВАНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ИЗВЕШТАЈИМА КОЈИ СУ БИЛИ ПРЕДМЕТ РЕВИЗИЈЕ
3.	ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ ЗА 2017. ГОДИНУ ГРУПЕ КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ
4.	ИЗЈАВА У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ О ТРЖИШТУ КАПИТАЛА
5.	ОДЛУКА СКУПШТИНЕ О УСВАЈАЊУ ГОДИШЊЕГ ИЗВЕШТАЈА И КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА ГРУПЕ КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ АД БЕОГРАД ЗА 2017. ГОДИНУ

Попуњава банка

Матични број: 07737068

Шифра делатности: 6 4 1 9

ПИБ: 100001931

Назив: КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД

Седиште: Београд, Светог Саве 14

БИЛАНС СТАЊА - КОНСОЛИДОВАНИ

на дан 31.12.2017. године

(у хиљадама динара)

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП	Број напо- мене	Износ текуће године	Износ претходне године	
					Крајње стање	Почетно стање
1	2	3	4	5	6	7
	АКТИВА					
00 (без 002), 010, 025, 05 (осим 050, 052 и дела 059), 060, 07, 085, 196, 296 и делови рачуна 009, 019, 029, 069, 089, 199 и 299	Готовина и средства код централне банке	0 0 0 1	3ј; 19	56.076.748	61.919.102	
	Заложена финансијска средства	0 0 0 2		-	-	
120, 220, 125 и 225	Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању	0 0 0 3	3к; 20	5.424.642	247.862	
121 и 221	Финансијска средства која се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха	0 0 0 4		-	-	
122, 222, део 129 и део 229	Финансијска средства расположива за продају	0 0 0 5	3љ; 21	116.097.938	139.808.210	
124, 224, део 129 и део 229	Финансијска средства која се држе до доспећа	0 0 0 6	3љ; 22	-	368.999	
002, 01 (осим 010 и дела 019), део 020, 028, 050, 052, 06 (осим 060 и дела 069), 080, 088, 10, 11, 16, 20, 21, 26, 190, 191, 290, 291, део 493 и део 593 као одбитне ставке (ССКР-СС шифра 1 (без шифре 17), шифра 70 и делови шифара 71 и 74) и делови рачуна 009, 029, 059, 089, 199 и 299	Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	0 0 0 7	3л; 23	30.233.555	43.216.681	
01 (осим 010 и дела 019), део 020, 028, 06 (осим 060 и дела 069), 080, 088, 10, 11, 16, 20, 21, 26, 190, 191, 290, 291, део 493 и део 593 као одбитне ставке (ССКР – СС шифра 17 и све остале шифре, осим шифре 70 и делова шифара 71 и 74) и делови рачуна 029, 069, 089, 199 и 299	Кредити и потраживања од комитената	0 0 0 8	3л; 24	174.242.139	166.401.008	
123 и 223	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	0 0 0 9		-	-	
126 и 226	Потраживања по основу финансијских деривата намењених заштити од ризика	0 0 1 0		-	-	
130, 131, 230, 231, део 139 и део 239	Инвестиције у придружена друштва и заједничке подухвате	0 0 1 1		-	-	
132, 232, део 139 и део 239	Инвестиције у зависна друштва	0 0 1 2		-	-	
33	Нематеријална улагања	0 0 1 3	3н; 25	498.387	394.546	
34	Некретнине, постројења и опрема	0 0 1 4	3м; 26	6.017.200	6.251.187	
35	Инвестиционе некретнине	0 0 1 5	3њ; 27	2.380.564	2.608.051	
034 и део 039	Текућа пореска средства	0 0 1 6	18	5.622	7.283	
37	Одложена пореска средства	0 0 1 7	18	863.527	-	
36	Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	0 0 1 8	28	787.618	349.523	
021, 022, 024, 027, 03 (осим 034 и дела 039), 081, 082, 084, 087, 09, 134, 192, 194, 195, 234, 292, 294, 295, 30, 38 и делови рачуна 029, 089, 139, 199, 239 и 299	Остала средства	0 0 1 9	3љ; 29	7.480.376	7.255.156	
	УКУПНО АКТИВА (од 0001 до 0019)	0 0 2 0		400.108.316	428.827.608	-

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП	Број напо- мене	Износ текуће године	Износ претходне године	
					Крајње стање	Почетно стање
1	2	3	4	5	6	7
411, 416, 511 и 516	ПАСИВА ОБАВЕЗЕ Финансијске обавезе по фер вредности кроз биланс успеха намењене трговању	0 4 0 1	3к; 30	7.845	-	
415 и 515	Финансијске обавезе које се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха	0 4 0 2		-	-	
417 и 517	Обавезе по основу финансијских деривата намењених заштити од ризика	0 4 0 3		-	-	
део 40, део 420, део 421, део 490, део 50, део 520, део 521, део 590, део 193 и део 293 као одбитне ставке (ССКР – СС шифра 1 (без шифре 17), шифра 70 и делови шифара 71 и 74)	Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	0 4 0 4	3с; 31	6.137.776	9.822.519	
део 40, део 420, део 421, део 490, део 50, део 520, део 521, део 590, део 193 и део 293 као одбитне ставке (ССКР – СС шифра 17 и све остале шифре, осим шифре 70 и делова шифара 71 и 74)	Депозити и остале обавезе према другим комитентима	0 4 0 5	3с; 32	317.577.748	345.135.959	
418 и 518	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	0 4 0 6		-	-	
410, 412, 423, 496, 510, 512, 523, 596 и 127 као одбитна ставка	Издате сопствене хартије од вредности и друга позајмљена средства	0 4 0 7		-	-	
424, 425, 482, 497, 524, 525, 582, 597, део 193 и део 293 као одбитне ставке	Субординиране обавезе	0 4 0 8	3с; 33	-	6.178.390	
450, 451, 452, 453 и 454	Резервисања	0 4 0 9	3т; 34	1.551.883	2.021.507	
46	Обавезе по основу средстава намењених продаји и средства пословања које се обуставља	0 4 1 0		-	-	
455	Текуће пореске обавезе	0 4 1 1	18	1.751	9.027	
47	Одложене пореске обавезе	0 4 1 2	18	1.647	53.457	
426, 427, 43, 44, 456, 457, 491, 492, 494, 495, 526, 527, 53, 591, 592, 594 и 595	Остале обавезе	0 4 1 3	35	7.729.550	6.314.329	
	УКУПНО ОБАВЕЗЕ (од 0401 до 0413)	0 4 1 4		333.008.200	369.535.188	-
80	КАПИТАЛ Акцијски капитал	0 4 1 5	3ф; 36	40.034.550	40.034.550	
128	Сопствене акције	0 4 1 6		-	-	
83	Добитак	0 4 1 7	36	8.357.092	545.985	
84	Губитак	0 4 1 8	36	1.665.678	7.048.674	
81 и 82 – потражни салдо	Резерве	0 4 1 9	3ф; 36	20.374.087	25.760.493	
81 и 82 – дуговни салдо	Нереализовани губици	0 4 2 0			-	
	Учешћа без права контроле	0 4 2 1	3ф; 36	65	66	
	УКУПНО КАПИТАЛ (0415 - 0416 + 0417 - 0418 + 0419 - 0420 + 0421) ≥ 0	0 4 2 2		67.100.116	59.292.420	-
	УКУПАН НЕДОСТАТАК КАПИТАЛА (0415 - 0416 + 0417 - 0418 + 0419 - 0420 + 0421) < 0	0 4 2 3		-	-	-
	УКУПНО ПАСИВА (0414 + 0422 - 0423)	0 4 2 4		400.108.316	428.827.608	-

У Београду,
дана 15.03.2018. године

05
18

Попуњава банка

Матични број: 07737068

Шифра делатности: 6419

ПИБ: 100001931

Назив: КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД

Седиште: Београд, Светог Саве 14

БИЛАНС УСПЕХА - КОНСОЛИДОВАНИ
у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2017. године

(у хиљадама динара)

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП				Број напомене	Текућа година	Претходна година
1	2	3				4	5	6
70	Приходи од камата	1	0	0	1	Зв; 8	15.358.399	17.934.819
60	Расходи од камата	1	0	0	2	Зв; 8	1.841.161	3.478.486
	Нето приход по основу камата (1001-1002)	1	0	0	3		13.517.238	14.456.333
	Нето расход по основу камата (1002-1001)	1	0	0	4		-	-
71	Приходи од накнада и провизија	1	0	0	5	Зг; 9	7.159.507	6.643.289
61	Расходи накнада и провизија	1	0	0	6	Зг; 9	1.745.906	1.549.766
	Нето приход по основу накнада и провизија (1005 - 1006)	1	0	0	7		5.413.601	5.093.523
	Нето расход по основу накнада и провизија (1006 - 1005)	1	0	0	8		-	-
720-620+771-671+774-674	Нето добитак по основу финансијских средстава намењених трговању	1	0	0	9	Зд; 10	108.900	76.323
620-720+671-771+674-774	Нето губитак по основу финансијских средстава намењених трговању	1	0	1	0		-	-
775-675+770-670	Нето добитак по основу заштите од ризика	1	0	1	1		-	-
675-775+670-770	Нето губитак по основу заштите од ризика	1	0	1	2		-	-
725-625+776-676	Нето добитак по основу финансијских средстава који се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха	1	0	1	3		-	-
625-725+676-776	Нето губитак по основу финансијских средстава који се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха	1	0	1	4		-	-
721-621	Нето добитак по основу финансијских средстава расположивих за продају	1	0	1	5	11	55.243	194.568
621-721	Нето губитак по основу финансијских средстава расположивих за продају	1	0	1	6		-	-
78-68	Нето приход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне калузуле	1	0	1	7	3б; 12	-	6.076
68-78	Нето расход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне калузуле	1	0	1	8	3б; 12	77.402	-
723-623	Нето добитак по основу инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	1	0	1	9	13	306	5.143
623-723	Нето губитак по основу инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	1	0	2	0		-	-
724, 74, 752, 753, 76 (осим 760, 769), 772, 773	Остали пословни приходи	1	0	2	1	3е; 3т; 13	980.341	607.976
750-650+751-651+760-660	Нето приход по основу умањења обезвређења финансијских средстава и кредитно ризичних ванбилансних ставки	1	0	2	2	14	36.342	-
650-750+651-751+660-760	Нето расход по основу обезвређења финансијских средстава и кредитно ризичних ванбилансних ставки	1	0	2	3	14	-	13.079.497

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП				Број напомене	Текућа година	Претходна година
1	2	3				4	5	6
	УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ ПРИХОД (1003 - 1004 + 1007 - 1008 + 1009 - 1010 + 1011 - 1012 + 1013 - 1014 + 1015 - 1016 + 1017 - 1018 + 1019 - 1020 + 1021 + 1022 - 1023) ≥ 0	1	0	2	4		20.034.569	7.360.445
	УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ РАСХОД (1003 - 1004 + 1007 - 1008 + 1009 - 1010 + 1011 - 1012 + 1013 - 1014 + 1015 - 1016 + 1017 - 1018 + 1019 - 1020 + 1021 + 1022 - 1023) < 0	1	0	2	5		-	-
63, 655, 755	Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	1	0	2	6	3ћ; 15	5.130.812	5.059.469
642	Трошкови амортизације	1	0	2	7	3м; 16	625.680	729.726
64 (осим 642), 624, 652, 653, 66 (осим 660, 669), 672, 673	Остали расходи	1	0	2	8	17	6.961.694	8.104.936
	ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1024 - 1025 - 1026 - 1027 - 1028) ≥ 0	1	0	2	9		7.316.383	-
	ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1024 - 1025 - 1026 - 1027 - 1028) < 0	1	0	3	0		-	6.533.686
850	Порез на добитак	1	0	3	1	3з; 18	9.381	21.318
861	Добитак по основу одложених пореза	1	0	3	2	3з; 18	1.366.704	315.718
860	Губитак по основу одложених пореза	1	0	3	3	3з; 18	405.710	1.844
	ДОБИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА (1029 - 1030 - 1031 + 1032 - 1033) ≥ 0	1	0	3	4		8.267.996	-
	ГУБИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА (1029 - 1030 - 1031 + 1032 - 1033) < 0	1	0	3	5		-	6.241.130
769-669	Нето добитак пословања које се обуставља	1	0	3	6		-	-
669-769	Нето губитак пословања које се обуставља	1	0	3	7		-	-
	РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ДОБИТАК (1034 - 1035 + 1036 - 1037) ≥ 0	1	0	3	8		8.267.996	-
	РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ГУБИТАК (1034 - 1035 + 1036 - 1037) < 0	1	0	3	9		-	6.241.130
	Добитак који припада матичном ентитету	1	0	4	0		8.267.995	-
	Добитак који припада власницима без права контроле	1	0	4	1		1	-
	Губитак који припада матичном ентитету	1	0	4	2		-	6.241.130
	Губитак који припада власницима без права контроле	1	0	4	3		-	-
	ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ							
	Основна зарада по акцији (у динарима без пара)	1	0	4	4	3х;36.2	482	-
	Умањена (разводњена) зарада по акцији (у динарима без пара)	1	0	4	5	3х;36.2	482	-

У Београду,
дана 15.03.2018. године

Законски заступник банке

CSB
B

Попуњава банка		
Матични број: 07737068	Шифра делатности: 6419	ПИБ: 100001931
Назив: КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД		
Седиште: Београд, Светог Саве 14		

ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ - КОНСОЛИДОВАНИ
у периоду од 01.01. до 31.12.2017. године

(у хиљадама динара)

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	Ознака за АОП				Број напомене	Текућа година	Претходна година
1	2	3				4	5	6
	ДОБИТАК ПЕРИОДА	2	0	0	1		8.267.996	-
	ГУБИТАК ПЕРИОДА	2	0	0	2		-	6.241.130
	Остали резултат периода Компоненте осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак:							
820	Повећање ревалоризационих резерви по основу нематеријалних улагања и основних средстава	2	0	0	3	36	-	178.371
820	Смањење ревалоризационих резерви по основу нематеријалних улагања и основних средстава	2	0	0	4		-	-
822	Актуарски добици	2	0	0	5	34; 36	25.985	1.665
822	Актуарски губици	2	0	0	6	34; 36	286	4.011
825	Позитивни ефекти промена вредности по основу осталих компоненти осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2	0	0	7		-	-
825	Негативни ефекти промена вредности по основу осталих компоненти осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2	0	0	8		-	-
821	Компоненте осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак: Позитивни ефекти промене фер вредности по основу финансијских средстава расположивих за продају	2	0	0	9	36.3	100.482	683.461
823	Нереализовани губици по основу хартија од вредности расположивих за продају	2	0	1	0	36.3	287.757	60.257
824	Добици по основу инструмената заштите од ризика новчаног тока (хеџинг токова готовине)	2	0	1	1		-	-
824	Губици по основу инструмената заштите од ризика новчаног тока (хеџинг токова готовине)	2	0	1	2		-	-
826	Позитивне кумулативне разлике по основу курсирања инооперација	2	0	1	3	36.	-	87.708
826	Негативне кумулативне разлике по основу курсирања инооперација	2	0	1	4	36.	268.955	-
826	Позитивни ефекти промена вредности по основу других компоненти осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2	0	1	5		-	-
826	Негативни ефекти промена вредности по основу других компоненти осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2	0	1	6		-	-
82	Добитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	2	0	1	7	36.	39.811	2.386
82	Губитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	2	0	1	8	36.	86.678	116.050
	Укупан позитиван остали резултат периода (2003 - 2004 + 2005 - 2006 + 2007 - 2008 + 2009 - 2010 + 2011 - 2012 + 2013 - 2014 + 2015 - 2016 + 2017 - 2018) ≥ 0	2	0	1	9		-	773.273
	Укупан негативни остали резултат периода (2003 - 2004 + 2005 - 2006 + 2007 - 2008 + 2009 - 2010 + 2011 - 2012 + 2013 - 2014 + 2015 - 2016 + 2017 - 2018) < 0	2	0	2	0		477.398	-
	УКУПАН ПОЗИТИВАН РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА (2001 - 2002 + 2019 - 2020) ≥ 0	2	0	2	1		7.790.598	-
	УКУПАН НЕГАТИВАН РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА (2001 - 2002 + 2019 - 2020) < 0	2	0	2	2		-	5.467.857
	Укупан позитиван резултат периода који припада матичном ентитету	2	0	2	3		7.790.597	-
	Укупан позитиван резултат периода који припада власницима без права контроле	2	0	2	4		1	-
	Укупан негативан резултат периода који припада матичном ентитету	2	0	2	5		-	5.467.857
	Укупан негативан резултат периода који припада власницима без права контроле	2	0	2	6		-	-

У Београду,
дана 15.03.2018. године

Законски заступник банке

025
18

Попуњава банка

Матични број: 07737068

Шифра делатности: 6419

ПИБ: 100001931

Назив: КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД

Седиште: Београд, Светог Саве 14

ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ - КОНСОЛИДОВАНИ
у периоду од 01.01. до 31.12.2017. године

(у хиљадама динара)

ПОЗИЦИЈА		Ознака за АОП	Износ	
			Текућа година	Претходна година
1		2	3	4
A.	ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ			
I.	Приливи готовине из пословних активности (од 3002 до 3005)	3 0 0 1	25.477.618	25.910.395
1.	Приливи од камата	3 0 0 2	16.831.503	18.999.073
2.	Приливи од накнада	3 0 0 3	7.130.230	6.645.894
3.	Приливи по основу осталих пословних активности	3 0 0 4	1.506.720	249.716
4.	Приливи од дивиденди и учешћа у добитку	3 0 0 5	9.165	15.712
II.	Одливи готовине из пословних активности (од 3007 до 3011)	3 0 0 6	16.078.175	17.780.872
5.	Одливи по основу камата	3 0 0 7	2.330.310	4.611.405
6.	Одливи по основу накнада	3 0 0 8	1.732.233	1.548.563
7.	Одливи по основу бруто зарада, накнада зарада и других личних расхода	3 0 0 9	5.319.334	4.975.861
8.	Одливи по основу пореза, доприноса и других дажбина на терет прихода	3 0 1 0	952.230	850.525
9.	Одливи по основу других трошкова пословања	3 0 1 1	5.744.068	5.794.518
III.	Нето прилив готовине из пословних активности пре повећања или смањења у пласманима и депозитима (3001 - 3006)	3 0 1 2	9.399.443	8.129.523
IV.	Нето одлив готовине из пословних активности пре повећања или смањења у пласманима и депозитима (3006 - 3001)	3 0 1 3	-	-
V.	Смањење пласмана и повећање депозита и осталих обавеза (од 3015 до 3020)	3 0 1 4	9.116.184	39.021.996
10.	Смањење кредита и потраживања од банака, других финансијских организација, централне банке и комитената	3 0 1 5	-	-
11.	Смањење финансијских средстава која се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха, финансијских средстава намењених трговању и осталих хартија од вредности које нису намењене инвестирању	3 0 1 6	9.116.184	12.160.679
12.	Смањење потраживања по основу финансијских деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3 0 1 7	-	-
13.	Повећање депозита и осталих обавеза према банкама, другим финансијским организацијама, централној банци и комитентима	3 0 1 8	-	26.861.317
14.	Повећање финансијских обавеза које се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха и финансијских обавеза намењених трговању	3 0 1 9	-	-
15.	Повећање обавеза по основу финансијских деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3 0 2 0	-	-
VI.	Повећање пласмана и смањење узетих депозита и осталих обавеза (од 3022 до 3027)	3 0 2 1	19.762.558	15.888.347
16.	Повећање кредита и потраживања од банака, других финансијских организација, централне банке и комитената	3 0 2 2	9.158.441	15.888.347
17.	Повећање финансијских средстава која се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха, финансијских средстава намењених трговању и осталих хартија од вредности које нису намењене инвестирању	3 0 2 3	-	-
18.	Повећање потраживања по основу финансијских деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3 0 2 4	-	-
19.	Смањење депозита и осталих обавеза према банкама, другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	3 0 2 5	10.604.117	-
20.	Смањење финансијских обавеза које се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха и финансијских обавеза намењених трговању	3 0 2 6	-	-
21.	Смањење обавеза по основу финансијских деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3 0 2 7	-	-
VII.	Нето прилив готовине из пословних активности пре пореза на добит (3012 - 3013 + 3014 - 3021)	3 0 2 8	-	31.263.172
VIII.	Нето одлив готовине из пословних активности пре пореза на добит (3013 - 3012 + 3021 - 3014)	3 0 2 9	1.246.931	-
22.	Плаћени порез на добит	3 0 3 0	15.211	32.936
23.	Исплаћене дивиденде	3 0 3 1	-	119.477
IX.	Нето прилив готовине из пословних активности (3028 - 3029 - 3030 - 3031)	3 0 3 2	-	31.110.759
X.	Нето одлив готовине из пословних активности (3029 - 3028 + 3030 + 3031)	3 0 3 3	1.262.142	-

ПОЗИЦИЈА		Ознака за АОП				Износ	
						Текућа година	Претходна година
1		2				3	4
Б.	ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА						
I.	Приливи готовине из активности инвестирања (од 3035 до 3039)	3	0	3	4	55.015.287	40.753.985
1.	Приливи од улагања у инвестиционе хартије од вредности	3	0	3	5	54.892.983	40.739.298
2.	Приливи од продаје инвестиција у зависна и придружена друштва и заједничке подухвате	3	0	3	6	-	-
3.	Приливи од продаје нематеријалних улагања, некретнина, постројења и опреме	3	0	3	7	3.422	1.092
4.	Прилив од продаје инвестиционих некретнина	3	0	3	8	118.882	13.595
5.	Остали приливи из активности инвестирања	3	0	3	9	-	-
II.	Одливи готовине из активности инвестирања (од 3041 до 3045)	3	0	4	0	52.116.437	58.443.427
6.	Одливи по основу улагања у инвестиционе хартије од вредности	3	0	4	1	51.604.856	57.848.368
7.	Одливи за куповину инвестиција у зависна и придружена друштва и заједничке подухвате	3	0	4	2	-	-
8.	Одливи за куповину нематеријалних улагања, некретнина, постројења и опреме	3	0	4	3	511.581	595.059
9.	Одливи по основу набавке инвестиционих некретнина	3	0	4	4	-	-
10.	Остали одливи из активности инвестирања	3	0	4	5	-	-
III.	Нето прилив готовине из активности инвестирања (3034 - 3040)	3	0	4	6	2.898.850	-
IV.	Нето одлив готовине из активности инвестирања (3040 - 3034)	3	0	4	7	-	17.689.442
В.	ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА						
I.	Приливи готовине из активности финансирања (од 3049 до 3054)	3	0	4	8	88.053.291	124.293.315
1.	Приливи по основу увећања капитала	3	0	4	9	-	-
2.	Приливи готовине по основу субординираних обавеза	3	0	5	0	-	-
3.	Приливи по основу узетих кредита	3	0	5	1	88.053.291	124.293.315
4.	Приливи по основу издатих сопствених хартија од вредности	3	0	5	2	-	-
5.	Приливи по основу продаје сопствених акција	3	0	5	3	-	-
6.	Остали приливи из активности финансирања	3	0	5	4	-	-
II.	Одливи готовине из активности финансирања (од 3056 до 3060)	3	0	5	5	99.385.677	136.856.025
7.	Одливи по основу откупа сопствених акција	3	0	5	6	-	-
8.	Одливи готовине по основу субординираних обавеза	3	0	5	7	5.923.635	-
9.	Одливи готовине по основу узетих кредита	3	0	5	8	93.462.042	136.856.025
10.	Одливи по основу издатих сопствених хартија од вредности	3	0	5	9	-	-
11.	Остали одливи из активности финансирања	3	0	6	0	-	-
III.	Нето прилив готовине из активности финансирања (3048-3055)	3	0	6	1	-	-
IV.	Нето одлив готовине из активности финансирања (3055-3048)	3	0	6	2	11.332.386	12.562.710
Г.	СВЕГА ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ (3001 + 3014 + 3034 + 3048)	3	0	6	3	177.662.380	229.979.691
Д.	СВЕГА ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ (3006 + 3021 + 3030 + 3031 + 3040 + 3055)	3	0	6	4	187.358.058	229.121.084
Ђ.	НЕТО ПОВЕЋАЊЕ ГОТОВИНЕ (3063 - 3064)	3	0	6	5	-	858.607
Е.	НЕТО СМАЊЕЊЕ ГОТОВИНЕ (3064 - 3063)	3	0	6	6	9.695.678	-
Ж.	ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПОЧЕТКУ ГОДИНЕ	3	0	6	7	39.661.743	38.666.685
З.	ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	3	0	6	8	843.573	963.271
И.	НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	3	0	6	9	1.851.989	826.820
Ј.	ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА КРАЈУ ПЕРИОДА (3065-3066+3067+3068-3069)	3	0	7	0	28.957.649	39.661.743

У Београду,
дана 15.03.2018. године

Законски заступник банке

es
18

Попуњава банка

Матични број: 07737068

Шифра делатности: 6419

ПИБ: 100001931

Назив банке: КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД

Седиште банке: Београд, Светог Саве 14

ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ – КОНСОЛИДОВАНИ
у периоду од 01.01. до 31.12.2017. године

(у хиљадама динара)

Редни бр.	ОПИС	АОП	Акцијски и остали капитал (рачуни 800, 801,803)	АОП	Сопствене акције (рачун 128)	АОП	Емисиона премија (рачун 802)	АОП	Резерве из добити и остале резерве (група рачуна 81)	АОП	Ревалоризационе резерве (група рачуна 82 потражни салдо)	АОП	Ревалоризационе резерве (група рачуна 82 дуговни салдо)	АОП	Добитак (група рачуна 83)	АОП	Губитак (рачуни 840, 841, 842)	АОП	Укупно (кол. 2-3+4+5+6-7+8-9) ≥ 0	АОП	Укупно (кол. 2-3+4+5+6-7+8-9) < 0	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
1.	Почетно стање на дан 1. јануара претходне године	4001	17.191.528	4029	-	4057	22.843.084	4085	25.737.160	4113	5.958.979	4127	270.108	4141	195.933	4175	6.962.174	4209	64.694.402	4215	-	
2.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика у претходној години – повећање	4002	-	4030	-	4058	-	4086	-	4114	-	4128	-	4142	-	4176	-	4208	x	x	x	x
3.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика у претходној години – смањење	4003	-	4031	-	4059	-	4087	-	4115	-	4129	-	4143	-	4177	-	4207	x	x	x	x
4.	Кориговано почетно стање на дан 1. јануара претходне године (редни бр. 1+2-3)	4004	17.191.528	4032	-	4060	22.843.084	4088	25.737.160	4116	5.958.979	4130	270.108	4144	195.933	4178	6.962.174	4210	64.694.402	4216	-	
5.	Укупан позитиван остали резултат периода	x	x	x	x	x	x	x	x	4117	548.165	4131	243.119	x	x	x	x	x	x	x	x	
6.	Укупан негативан остали резултат периода	x	x	x	x	x	x	x	x	4118	-	4132	40.170	x	x	x	x	x	x	x	x	
7.	Добитак текуће године	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4145	-	x	x	x	x	x	x	
8.	Губитак текуће године	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4146	x	4179	6.241.130	x	x	x	x	
9.	Пренос са резерви на резултат услед укидања резерви – повећање	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4148	131.550	4180	-	x	x	x	x	
10.	Пренос са резерви на резултат услед укидања резерви – смањење	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4147	-	4181	-	x	x	x	x	
11.	Трансакције с власницима евидентиране директно на капиталу – повећање	4005	-	4033	-	4061	-	4089	-	x	x	x	x	4148	-	4182	-	x	x	x	x	
12.	Трансакције с власницима евидентиране директно на капиталу – смањење	4006	-	4034	-	4062	-	4090	-	x	x	x	x	4149	-	4183	-	x	x	x	x	
13.	Расподела добити – повећање	4007	-	4035	-	4063	-	4091	-	x	x	x	x	4150	-	4184	-	x	x	x	x	
14.	Расподела добити, односно покриће губитка – смањење	4008	-	4036	-	4064	-	4092	6.428.819	x	x	x	x	4151	161.223	4185	6.458.492	x	x	x	x	
15.	Исплата дивиденди	4009	-	4037	-	4065	-	4093	-	x	x	x	x	4152	23.531	4186	-	x	x	x	x	
16.	Остало – повећање	4010	1	4038	-	4066	-	4094	12.170	x	x	x	x	4153	403.256	4187	303.862	x	x	x	x	
17.	Остало – смањење	4011	-	4039	-	4067	-	4095	-	x	x	x	x	4154	-	4188	-	x	x	x	x	
18.	Укупне трансакције с власницима (редни бр. 11-12+13-14-15+16-17) ≥ 0	4012	1	4040	-	4068	-	4096	-	x	x	x	x	4155	218.502	4189	-	x	x	x	x	
19.	Укупне трансакције с власницима (редни бр. 11-12+13-14-15+16-17) < 0	4013	-	4041	-	4069	-	4097	6.416.649	x	x	x	x	4156	-	4190	6.154.630	x	x	x	x	
20.	Стање на дан 31. децембра претходне године (редни бр. 4+5-6+7+8+9-10+18-19 за колоне од 2,3,4,5,6,8,9), за колону 7 (редни бр. 4+6-5)	4014	17.191.529	4042	-	4070	22.843.084	4098	19.320.511	4119	6.507.144	4133	67.159	4157	545.985	4191	7.048.674	4211	59.292.420	4217	-	

Редни бр.	ОПИС	АОП	Акцијски и остали капитал (рачуни 800, 801, 803)	АОП	Сопствене акције (рачун 128)	АОП	Емисиона премија (рачун 802)	АОП	Резерве из добити и остале резерве (група рачуна 81)	АОП	Ревалоризационе резерве (група рачуна 82 потражни салдо)	АОП	Ревалоризационе резерве (група рачуна 82 дугови салдо)	АОП	Добитак (група рачуна 83)	АОП	Губитак (рачуни 840, 841, 842)	АОП	Укупно (кол. 2-3+4+5+6-7+8-9) ≥ 0	АОП	Укупно (кол. 2-3+4+5+6-7+8-9) < 0
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
21.	Почетно стање на дан 1. јануара текуће године	4015	17.191.529	4043	-	4071	22.843.084	4099	19.320.511	4120	6.507.144	4134	67.159	4158	545.985	4192	7.048.674	4212	59.292.420	4218	-
22.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика у претходној години – повећање	4018	-	4044	-	4072	-	4100	-	4121	-	4135	-	4159	-	4193	-	x	x	x	x
23.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика у претходној години – смањење	4017	-	4045	-	4073	-	4101	-	4122	-	4136	-	4160	-	4194	-	x	x	x	x
24.	Кориговано почетно стање на дан 1. јануара текуће године (редни бр. 21+22-23)	4018	17.191.529	4048	-	4074	22.843.084	4102	19.320.511	4123	6.507.144	4137	67.159	4181	545.985	4195	7.048.674	4213	59.292.420	4219	-
25.	Укупан позитиван остали резултат периода	x	x	x	x	x	x	x	x	4124	102.454	4138	4.056	x	x	x	x	x	x	x	x
26.	Укупан негативан остали резултат периода	x	x	x	x	x	x	x	x	4125	565.840	4139	48.091	x	x	x	x	x	x	x	x
27.	Добитак текуће године	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4162	8.267.996	x	x	x	x	x	x
28.	Губитак текуће године	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4198	-	x	-	x	x	x	x
29.	Пренос са резерви на резултат услед укидања резерви - повећање	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4163	-	4197	-	x	x	x	x
30.	Пренос са резерви на резултат услед укидања резерви - смањење	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4164	-	4198	-	x	x	x	x
31.	Трансакције с власницима евидентиране директно на капиталу – повећање	4019	-	4047	-	4075	-	4103	-	x	x	x	x	4165	-	4199	-	x	x	x	x
32.	Трансакције с власницима евидентиране директно на капиталу – смањење	4020	-	4048	-	4076	-	4104	-	x	x	x	x	4166	-	4200	-	x	x	x	x
33.	Расподела добити – повећање	4021	-	4049	-	4077	-	4105	1.686	x	x	x	x	4167	-	4201	-	x	x	x	x
34.	Расподела добити, односно покриће губитка – смањење	4022	-	4050	-	4078	-	4106	4.861.264	x	x	x	x	4168	352.895	4202	5.212.472	x	x	x	x
35.	Исплата дивиденди	4023	-	4051	-	4079	-	4107	-	x	x	x	x	4169	16.808	4203	-	x	x	x	x
36.	Остало – повећање	4024	-	4052	-	4080	-	4108	-	x	x	x	x	4170	19.881	4204	-	x	x	x	x
37.	Остало – смањење	4025	2	4053	-	4081	-	4109	21.408	x	x	x	x	4171	107.065	4205	170.524	x	x	x	x
38.	Укупне трансакције с власницима (редни бр. 31-32+33-34-35+36- 37) ≥ 0	4026	-	4054	-	4082	-	4110	-	x	x	x	x	4172	-	4206	-	x	x	x	x
39.	Укупне трансакције с власницима (редни бр. 31-32+33-34-35+36- 37) < 0	4027	2	4055	-	4083	-	4111	4.880.986	x	x	x	x	4173	456.887	4207	5.382.996	x	x	x	x
40.	Стање на дан 31. децембра текуће године (редни бр. 24+25-26+27+28+29-30+38-39 за колоне од 2,3,4,5,6,8,9), за колону 7 (редни бр. 24+26-25)	4028	17.191.527	4056	-	4084	22.843.084	4112	14.439.525	4126	6.043.758	4140	109.194	4174	8.357.094	4208	1.665.678	4214	67.100.116	4220	-

У Београду,
дана 15.03.2018. године

05
02

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ
УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ
ИЗВЕШТАЈЕ
ЗА 2017. ГОДИНУ

Београд, март 2018. године

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

1. ОСНИВАЊЕ И ПОСЛОВАЊЕ БАНКАРСКЕ ГРУПЕ

Комерцијална банка а.д., Београд (у даљем тексту "Матична банка") основана је 1. децембра 1970. године, а трансформисана је у акционарско друштво 6. маја 1992. године. Банка је регистрована код Трговинског суда у Београду 10. јула 1991. године, а законски је пререгистрована у Агенцији за привредне регистре 14. априла 2006. године. Банка је добила дозволу за банкарску делатност од Народне банке Југославије 3. јула 1991. године. Порески идентификациони број Матичне банке је 100001931.

Највеће учешће у управљачким акцијама Матичне банке имају:

Република Србија	41.74%
EBRD, Лондон	24.43%

Матична банка има три зависна правна лица са учешћем у власништву:

- 100% - Комерцијална банка а.д., Будва, Црна Гора
- 100% - Друштво за управљање инвестиционим фондом КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд, Србија
- 99.998% - Комерцијална банка а.д., Бања Лука, Босна и Херцеговина.

Мањински власник у Комерцијалној банци а.д., Бања Лука са 0.002% је Агенција за осигурање и финансирање извоза Републике Србије.

Консолидовани финансијски извештаји и напомене уз консолидоване финансијске извештаје представљају податке Матичне банке, Комерцијалне банке а.д., Будва, Комерцијалне банке а.д., Бања Лука и Друштва за управљање инвестиционим фондом КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд (у даљем тексту „Група“).

Комерцијална банка а.д., Будва основана је у новембру 2002. године као афилијација Комерцијалне банке а.д., Београд и уписана у централни регистар Привредног суда у Подгорици 6. марта 2003. године. Матични број Комерцијалне банке а.д., Будва је 02373262.

Комерцијална банка а.д., Бања Лука је основана у септембру 2006. године и дана 15. септембра 2006. године је уписана у судски регистар Решењем Основног суда у Бања Луци. Матични број Комерцијалне банке а.д., Бања Лука је 11009778.

Друштво за управљање инвестиционим фондом КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд основано је у децембру 2007. године и регистровано 5. фебруара 2008. године. Матични број Друштва је 20379758.

Активности Групе укључују кредитне, депозитне и гаранцијске послове и послове платног промета у земљи и иностранству у складу са Законом о банкама, као и послове управљања инвестиционим фондовима. Група је дужна да послује по принципима ликвидности, сигурности и профитабилности.

На дан 31. децембра 2017. године Групу чине: централа и седиште Матичне банке у Београду, у улици Светог Саве бр. 14; седиште Комерцијалне банке а.д., Будва у Будви – ПЦ Подкошљун бб; седиште Комерцијалне банке а.д., Бања Лука у Бања Луци – улица Веселина Маслеше бр. 6; седиште Друштва за управљање инвестиционим фондом КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд у Београду, у улици Краља Петра бр.19; 11 пословних центара, 13 филијала и 220 експозитура на територији Србије, Црне Горе и Босне и Херцеговине (2016. године: 34 филијале и 228 експозитура).

Група је на дан 31. децембра 2017. године имала 3,106 запослених, а 31. децембра 2016. године 3,152 запослених.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

2.1. Основе за састављање и приказивање консолидованих финансијских извештаја

Консолидовани финансијски извештаји Групе за 2017. годину састављени су у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања ("МСФИ").

Приложени консолидовани финансијски извештаји су приказани у формату прописаном Одлуком о обрасцима и садржини позиција у обрасцима финансијских извештаја за банке ("Службени гласник Републике Србије" бр. 71/2014 и 135/2014).

Консолидовани финансијски извештаји су састављени у складу са начелом историјског трошка, осим ако је другачије наведено у рачуноводственим политикама које су дате у даљем тексту.

Матична банка је у састављању ових финансијских извештаја примењивала рачуноводствене политике образложене у напмени 3.

Чланице Групе су току 2017. године водиле пословне књиге и саставиле појединачне финансијске извештаје у складу са локалним законским прописима, осталим прописима који се базирају на Међународним рачуноводственим стандардима (МРС) и Међународним стандардима финансијског извештавања (МСФИ) као и прописима надлежних централних банака и регулаторних тела. Појединачни финансијски извештаји су ревидирани од стране екстерних ревизора, на основу важећих локалних прописа.

У сврху припремања консолидованих финансијских извештаја појединачни финансијски извештаји зависних банака су прилагођени презентацији финансијских извештаја на основу рачуноводствених прописа Републике Србије.

Консолидовани финансијски извештаји Групе су исказани у хиљадама динара. Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији. Осим ако није другачије назначено, сви износи су наведени у динарима и заокружени у хиљадама.

Функционалне валуте EUR из финансијских извештаја Комерцијалне банке а.д., Будва и ВАН из финансијских извештаја Комерцијалне банке а.д., Бања Лука, прерачунате су у извештајну валуту, односно функционалну валуту Матичне банке – динар (РСД) на бази званично објављених курсева у Републици Србији.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.2. Измене и допуне МСФИ чије су ступање на снагу и примена обавезни у текућој години

Усвојене рачуноводствене политике су у складу са онима из претходне финансијске године, изузев следећих измењених МСФИ која су усвојена од стране Банке од 1. јануара 2017. године:

- **МРС 12 Порез на добит (Измена): Признавање одложених пореских средстава за нереализоване губитке**

Циљ измена и допуна је да појасни обрачун за одложена пореска средства за нереализоване губитке, како би се одговорило на различиту примену МРС 12 у пракси. Конкретни проблеми за које постоје различита решења у пракси се односе на случајеве када се јавља одбитна привремена разлика након пада фер вредности, затим на надокнаду средства вишој од његове књиговодствене вредности, на вероватну будућу опорезиву добит и на комбиновану процену наспрам појединачне процене. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МРС 7 Извештај о новчаним токовима (Измена): Обелодањивање**

Циљ ове измене и допуна је да омогући корисницима финансијских извештаја да процене промене у обавезама произашлим из активности финансирања, укључујући промене које произилазе како из новчаних, тако и из неновчаних промена. Допуна дефинише да је једини начин да се испуни захтев за обелодањивањем табеларни приказ почетног и крајњег стања у билансу стања за обавезе које проистичу из активности финансирања, укључујући промене у новчаним токовима из активности финансирања, промене које произилазе из стицања контроле и продаје удела или учешћа, ефекат промене девизног курса, промена фер вредности и друге промена. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Групе.

- Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао **Циклус годишњих побољшања МСФИ 2014 – 2016**, који представља скуп измена и допуна постојећих МСФИ. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Групе.

- **МСФИ 12 Обелодањивање интереса у другим ентитетима:** Измене појашњавају да захтеви МСФИ 12 код обелодањивања, осим оних који су приказани у сумарним финансијским информацијама код придруженог ентитета, учешћа у другом ентитету или заједничком подухвату, примењују за придружене ентитете, учешћа у другим ентитетима или заједничким подухватима који су класификовани као намењени за продају, намењени дистрибуцији или за отуђење у складу са МСФИ 5.

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени

- **МСФИ 9 Финансијски Инструменти: Класификација и Одмеравање**

Стандард је примењив почев од или после 1. јануара 2018. године. уз допуштену ранију примену. Финална верзија стандард МСФИ 9 Финансијски инструменти, Признавање и одмеравање, спаја сва три аспекта рачуноводства финансијских инструмената: класификација и мерење, обезвређење и хеџинг рачуноводство и замењује МРС 39. Изузев хеџинг рачуноводства, нужна је ретроактивна примена, док пружање упоредних информација није обавезно. За хеџинг рачуноводство, захтеви се генерално примјењују проспективно, уз неке ограничене изузетке. Менаџмент чланица Групе има поуздану процену прве примене овог стандарда и очекивани ефекти ће бити обелодањени у Напоменама уз финансијске извештаје.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени (наставак)

• **МСФИ 15 Приходи из уговора са купцима**

Стандард је примењив почев од или после 1. јануара 2018. године. МСФИ 15 успоставља модел од пет корака који ће се примењивати на приходе из уговора са купцима (уз ограничен број изузетака), независно од врсте прихода или индустрије. Захтеви стандарда ће се такође примењивати на признавање и мерење добитака и губитака од продаје неке нефинансијске имовине, која није последица уобичајених активности чланица Групе (нпр. продаја сталне материјалне или нематеријалне имовине). Стандард захтева детаљна обелодањивања, укључујући разврставање укупних прихода, информације о чинидбеним обавезама из уговора, промене у стању имовине и обавеза по основу уговора између периода, као и кључне процене. Не очекује се да ће захтеви овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Групе.

• **МСФИ 15 Приходи из уговора са купцима (појашњења)**

Појашњења стандарда ће се примењивати почев од или после 1. јануара 2018. године, уз дозвољену ранију примену. Циљ је појашњење намере коју је Одбор за међународне рачуноводствене стандарде имао при дефинисању захтева МСФИ 15 Приходи из уговора са купцима, посебно у делу који се односи на рачуноводствено обухватање идентификованих чинидбених обавеза, појашњавајући принцип „појединачне идентификације“, принципал-агент проблем (процена да ли је Друштво принципал или агент), као и примену контролног приступа и лиценцирања, обезбеђујући додатне смернице за рачуноводствени третман интелектуалне својине и ауторских права. Појашњења такође обезбеђују додатне практичне савете за чланице Групе која ће примењивати МСФИ 15 потпуно ретроспективно, или која ће изабрати примену модификованог ретроспективног приступа. Не очекује се да ће захтеви овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Групе.

• **МСФИ 16 Лизинг**

Стандард је применљив почев од или после 1. јануара 2019. године. МСФИ 16 дефинише почетно признавање, одмеравање и обелодањивање лизинга за обе стране у уговору, односно за купца („зајмопримца“) и за добављача („зајмодавца“). Нови стандард захтева да зајмопримац призна већину зајмова у својим финансијским извештајима. Зајмодавци ће имати један рачуноводствени модел за све врсте лизинга, уз поједине изузетке. Рачуноводство зајмодавца остаје суштински непромењено. Не очекује се да ће захтеви овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Групе.

• **МСФИ 10 Консолидовани финансијски извештаји и МРС 28 Инвестиције у придружене ентитете: Продаја активе између инвеститора и зависног предузећа (Измена)**

Измене и допуне указује на познато неслагање између захтева у МСФИ 10 и оних у МРС 28, везаних за продају или уношење активе између инвеститора и његових зависних предузећа и заједничких подухвата. Резултат допуна односи се на то да је укупан губитак или добитак признат када трансакција тангира бизнис, без обзира да ли је реч о зависном друштву или не. Делимичан добитак или губитак је признат када трансакција тангира активу која није кључна за обављање бизниса, чак и када је ова актива део зависног предузећа. У децембру 2015. године, Одбор за међународне рачуноводствене стандарде одложио је датум примене овог стандарда чекајући исход истраживања везано за метод учешћа. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Групе.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени (наставак)

• **МСФИ 2: Класификација и вредновање трансакција плаћања акцијама (Измена и Допуна)**

Измена и допуне стандарда су примењиве за период почев од или после 1. јануара 2018. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Измене стандарда се односе на захтеве рачуноводственог приказивања ефеката испуњавања и неиспуњавања услова стицања код вредновања трансакција акцијама засноване на готовини, код трансакција плаћања акцијама са карактеристикама нето поравнања приликом обрачуна обавезе пореза по одбитку и код измене одредби и услова плаћања акцијама, које мењају класификацију трансакције од засноване на готовини то трансакција плаћања акцијама засноване на капиталу. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Групе.

• **МСФИ 4: Примена МСФИ 9 Финансијски инструменти са МСФИ 4 Уговори о осигурању (измене и допуне)**

Измена и допуне стандарда су примењиве за период почев од или после 1. јануара 2018. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Измене се односе на изазове који проистичу из имплементације новог Стандарда о финансијским инструментима, МСФИ 9, пре имплементације новог Стандарда о Уговорима о осигурању на коме Одбор ради и који треба да замени МСФИ 4. Измене и допуне омогућавају увођење две опције за друштва који издају уговоре о осигурању: привремено ослобађање од примене МСФИ 9 и алтернативни приступ, који би дозволио ентитетима који издају уговоре у оквиру МСФИ 4 да рекласификују, из биланса успеха у остали резултат, неке од прихода или расхода који произлазе из одређене финансијске имовине. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Групе.

• **МРС 40: Трансфер на инвестиционе некретнине (Измене и допуне)**

Измене и допуне стандарда су примењиве за период почев од или после 1. јануара 2018. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Измене стандарда указују када ентитет треба да уради трансфер имовине, укључујући и имовину у припреми или развоју у, или из инвестиционих некретнина. Измене и допуне наводе да промена употребе настаје када имовине испуни, или престане да испуњава, дефиницију инвестиционе некретнине и постоје докази промене употребе исте. Промена намере руководства у вези са начином коришћења имовине не пружа доказе о промени употребе исте. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Групе.

• **МСФИ 9: Функција претплате са негативном надокнадом (измена и допуна)**

Измена и допуне стандарда су примењиве за период почев од или после 1. јануара 2019. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Измена и допуна омогућава да финансијска имовина са функцијом претплате која дозвољава или захтева од уговорне стране у уговору или да плати или прими разумну компензацију за ранији раскид уговора (тако да из перспективе власника имовине може бити "негативне надокнаде"), да буде вреднована по амортизованом трошку или по фер вредности кроз остали резултат. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Групе.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени (наставак)

• **МРС 28: Дугорочна улагања у придруженим предузећима и заједничким улагањима (измене и допуне)**

Измена и допуне стандарда су примењиве за период почев од или после 1. јануара 2019. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Измене и допуне се односе на мерење, конкретно захтева за умањење (исправку) вредности, дугорочних улагања у придружена предузећа и заједничке подухвате који, у суштини, чине део "нето инвестиције" у придруженом предузећу или заједничком подухвату, треба да буду регулисани МСФИ 9, МРС 28 или комбинацијом оба. Измене и допуне објашњавају да Друштво треба да примени МСФИ 9 Финансијски инструменти, пре него што примени МРС 28, на дугорочна улагања за које се не примењује метод капитализације. У примени МСФИ 9, ентитет не узима у обзир било каква прилагођавања књиговодственог износа дугорочних улагања који проистичу из примене МРС 28. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Групе.

• **ИФРИЦ тумачење 22: Трансакције у иностраној валути и авансно разматрање**

Тумачење је примењиво за период почев од или после 1. јануара 2018. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Дата интерпретација тумачи рачуноводство трансакција које обухватају авансни пријем или наплату у иностраној валути. Тумачење обухвата трансакције у иностраној валути у ситуацији када ентитет признаје немонетарна средства или обавезе, настале због авансног пријема или плаћања, а пре него што ентитет призна релевантну имовину, трошак или приход. Интерпретација наводи да датум трансакције, за сврху одређивања одговарајућег девизног курса, је датум иницијалног признавања немонетарног унапред плаћеног средства или обавезе за одложене приходе. Уколико постоји више трансакција авансног пријема или плаћања, у тим ситуацијама ентитет мора да одреди датум трансакције за сваку трансакцију авансног пријема или плаћања. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Групе.

Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао **Циклус годишњих побољшања МСФИ 2014 – 2016**, који представља скуп измена и допуна постојећих МСФИ. Измене стандарда су примењиве за периоде почев од или после 1. јануара 2018. године за МСФИ 1 Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања и за МРС 28 Инвестиције у придружене ентитете. Могућност раније примене је дозвољена за МРС 28 Инвестиције у придружене ентитете. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Групе.

➤ **МСФИ 1 Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања:** Дато побољшање брише краткорочна изузећа у вези са обелодањивањима о финансијским инструментима, примања запослених И инвестиционих ентитета, применљивих код прве примене стандарда.

➤ **МРС 28 Инвестиције у придружене ентитете:** Измене појашњавају да примена фер вредновања кроз биланс успеха инвестиције у придружене ентитете од стране организација улагачког капитала, или другог квалификованог ентитета, је доступна за сваку инвестицију у придружене ентитете на појединачној инвестиционој основи, након иницијалног признавања.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени (наставак)

• ИФРИЦ тумачење 23: Неизвесност у погледу третмана пореза на доходак

Тумачење ступа на снагу за период почев од 1. јануара 2019. године или касније, могућношћу ранијег почетка примене. Тумачење се односи на рачуноводствени третман пореза на доходак, у околностима када порески третман укључује неизвесност која утиче на примену МРС 12. Тумачење пружа смернице за разматрање неизвесних пореских третмана (индивидуално или у комбинацији), потенцијално испитивање од стране пореских власти, као и прикладне методе за услове несигурности и рачуноводствено обухватање услед промене околности и чињеница.

Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао **Циклус годишњих побољшања МСФИ 2015 – 2017**, који је скуп допуна МСФИ. Допуне су применљиве за годишњи период почев од или након 1. јануара 2019. године. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Групе.

- **МСФИ 3 Пословне комбинације и МСФИ 11 Заједничка улагања и аранжмани:** Измене и допуне МСФИ 3 разјашњавају да, када ентитет стекне контролу над пословањем које представља заједничко улагање, поново се одмерава интерес који има у том послу. Са друге стране, допуне у оквиру МСФИ 11 објашњавају да, када ентитет стекне заједничку контролу над послом који представља заједничко улагање, не врши се поновно одмеравање целокупног претходно стеченог интереса у аранжману.
- **МРС 12 Порез на доходак:** Измене и допуне стандарда, разјашњавају да последице плацћања по основу финансијских инструмената класификованих као капитал, на порез на добит, треба да буду признате у складу са трансакцијама или догађајима који су довели до настанка расподељиве добити.

МРС 23 Трошкови позајмљивања: Измене и допуне стандарда, разјашњавају 14 пасус стандарда, када је средство спремно за своју намењену употребу или продају, а трошкови позајмљивања, који су директно у вези са средствм, остану неплаћени – треба да буду укључени у финансијске обавезе ентитета.

МСФИ 9 „Финансијски инструменти“

У јулу 2014. године, Одбор за међународне рачуноводствене стандарде (IASB) издао је финални текст стандарда МСФИ 9 Финансијски инструменти, стандарда који ће заменити постојеће стандарде МРС 39 почевши од 01.01.2018. године. У 2016. години Група је покренула пројекат имплементације МСФИ 9 стандарда, вођеног од стране заменика председника Извршног одбора надлежног за ризике, током којег је анализиран ефекат МСФИ 9 стандарда на различите процесе, укључујући рачуноводствено обухватање финансијских инструмената, процене ризика, информациони систем, пласирање средстава, развој нових производа и друго. Група је ангажовала консултанте у циљу успешне имплементације МСФИ 9 стандарда, који је обухватао фазе:

- Процена пословног модела;
- Класификација и мерење;
- Обезвређење финансијских средстава и обрачун фер вредности.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени (наставак)

МСФИ 9 „Финансијски инструменти“ (наставак)

Класификација и мерење

Са аспекта класификације и мерења, нови стандардни захтевају да се сва финансијска средства, осим власничких инструмената и деривата, процењују на основу пословног модела управљања конкретним финансијским средствима и уговорних карактеристика новчаних токова инструмената.

У складу са МСФИ 9 стандардом финансијска средства се класификују у складу са једним од начина вредновања: по амортизованој вредности, фер вредности кроз Биланс успеха (FVTPL), фер вредности кроз остали резултат (FVOCI). Стандард елимише постојеће категорије по МРС 39 „Признавање и одмеравање“, и то финансијска средства која се држе до доспећа, кредити и потраживања и финансијска средства расположива за продају. Власнички инструменти, у лица која нису зависна, а који се не држе ради трговине могу се класификовати као средства чија се вредност процењује по фер вредности кроз остали резултат, без накнадног рекласификовања добитака и губитака кроз Биланс успеха.

Иницијално, финансијско средство се вреднује по фер вредности, увећаној за трансакционе трошкове, осим у случају финансијских средстава који се вреднују по фер вредности кроз Биланс успеха (FVTPL) код којих се наведени трошкови признају кроз трошак у билансу успеха.

Финансијско средство се вреднује по амортизованој вредности уколико није назначено као FVTPL и испуњава следеће критеријуме:

- циљ пословног модела држања финансијског средства је прикупљање уговорених новчаних токова и
- уговорни услови финансијског средства доводе до новчаних токова који представљају само плаћања главнице и камате.

Дужнички инструменти се вреднују као FVOCI само уколико су испуњени следећи критеријуми и исти нису назначени као FVTPL:

- циљ пословног модела држања финансијског средства је прикупљања уговорених новчаних токова и продаја, и
- уговорни услови финансијског средства доводе до новчаних токова који представљају само плаћања главнице и камате.

Накнадно, добици или губици по основу финансијских средстава FVOCI ће бити признати преко осталог резултата, осим за приходе или расходе по основу обезвређења финансијских средстава и курсних разлика, до тренутка када престане признавање финансијског средства или када се рекласификује.

Када престане признавање финансијског средства, кумулативни добитак или губитак који је претходно признат у осталом резултату се рекласификује из капитала у биланс успеха. Камата обрачуната применом ефективне каматне стопе се признаје у билансу успеха.

МСФИ захтева да сва финансијска средства, осим деривата и инструмената капитала, буду анализирана кроз комбинацију пословног модела управљања финансијским средством са једне, и карактеристикама уговорених новчаних токова са друге стране.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени (наставак)

МСФИ 9 „Финансијски инструменти“ (наставак)

Група је приступила анализи пословних модела на нивоу портфолиа финансијских средстава. Разматране су постојеће политике и стратегије везане за портфолиа као и примена истих у пракси. Такође, разматране су информације и начину оцене и извештавања о перформансама портфолиа, информације о ризицима које утичу на перформансе портфолиа и како се њима управља. Осим тога, сагледани су учесталост, обим и временски тренутак продаје финансијских средстава у протеклим периодима, разлози за продају као и планови о продаји финансијских средстава у будућем периоду.

Приликом процењивања да ли уговорени новчани токови представљају само плаћање камате и главнице, Група је разматрала уговорене услове финансијских инструмената и да ли исти садрже одредбе које би могле променити време или износ уговорених новчаних токова, а које би резултирале у фер вредновању инструмената. Анализом је закључено да не постоје кредитни производи Банке чији уговорни услови не доводе до новчаних токова који представљају само плаћања главнице и камате на стање главнице на одређене датуме, а који би захтевали вредновање по фер вредности.

На основу спроведене анализе, Група не очекује да ће нови захтеви класификације имати материјално значајан утицај на рачуноводствено признавање потраживања, кредита, улагања у дужничке хартије и учешћа у капиталу. Резултати иницијалне процене указали су да:

- Кредити и пласмани дати клијентима и банкама и у складу са МСФИ 9 се процењују и даље као и у складу са МРС 39, по амортизованој вредности;
- Финансијски инструменти којима се тргује и чија се вредност процењује по фер вредности кроз Биланс успеха и даље се процењују на исти начин;
- Дужнички инструменти класификовани као расположиви за продају у складу са МРС 39 се у највећој мери процењују по фер вредности кроз остали резултат.

Узимајући у обзир природу обавеза чланица Групе, рачуноводство финансијских обавеза ће бити исто као и у складу са захтевима МРС 39. Група нема назначене финансијске обавезе као FVTPL и нема намеру да то учини. Спроведена анализа не указује да постоје материјални ефекти захтева МСФИ 9 погледу класификације финансијских обавеза.

Обезвређење финансијских средстава

У складу са МСФИ 9, методологија за обезвређење се значајно мења, и замењује се приступ МРС 39 реализованог губитка, са принципом будућег очекиваног губитка (ECL) кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских варијабли на будуће кретање вероватноће губитка на бази статистички доказаних међузависности. Обрачун трошкова обезвређења за очекиване губитке се врши за сва потраживања и друге дужничке инструменте који се не процењују по фер вредности кроз Биланс успеха, укључујући и неопозиве обавезе и издате гаранције. Трошкови обезвређења базирају се на очекиваном кредитном губитку у складу са вероватноћом неизмирења обавеза у наредних 12 месеци, осим у случају када постоји значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак иницијалног признавања, када се процена кредитних губитака врши на бази вероватноће неизмирења обавеза за период животног века инструмента.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени (наставак)

МСФИ 9 „Финансијски инструменти“ (наставак)

Обезвређење финансијских средстава (наставак)

Група је дефинисала критеријуме за сврставање финансијских инструмената у нивое 1, 2 и 3 у зависности од степена повећања кредитног ризика од момента иницијалног признавања. Предмет класификације су финансијски инструменти који се вреднују по амортизованој вредности као и финансијски инструменти који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат.

Сегмент 1

Трошкови обезвређења финансијских инструмената, код којих се не сматра да постоји значајно погоршање кредитног ризика, су обрачунати на основу 12-месечних очекиваних губитака (ECL) у складу са МСФИ 9. У Сегмент 1 укључене су и изложености према Републици Србији, Народној банци Србије и друге изложености са пондером кредитног ризика 0, у складу са Одлуком о адекватности капитала банке, изузев изложености по основу обавезне резерве и сличних изложености.

Сегмент 2

Сви финансијски инструменти код којих је реализовано погоршање кредитног ризика класификовани су у Сегмент 2 и трошкови обезвређења обрачунати на основу очекиваних губитака за цео животно век инструмента.

Група разматра да ли постоји значајан раст кредитног ризика поређењем life time вероватноће неизмирења од иницијалног признавања средства у односу на ризик неизмирења на крају сваког извештајног периода. Према интерној политици банке, значајним повећањем кредитног ризика сматра се доцња од 31 до 90 дана, реструктурирање клијента, клијенти на watch листи.

Сегмент 3

Као и у складу са МРС 39, финансијски инструменти су укључени у сегмента 3, у случају када постоји објективан доказ обезвређења и нема промене обухвата кредита класификованих у наведени сегмент, уз увођење вишеструких сценарија наплате. Обрачун обезвређења на индивидуалној основи ће се наставити по истом принципу.

Група је у процену очекиваних кредитних губитака (ECL) укључила и информације о очекиваним трендовима макроекономских параметара за наредне три године, а за које је утврђена статистички значајна зависност. Будући да различити нивои обезвређења имају за резултат различите начине обрачуна очекиваних кредитних губитака, Група је развила методологију и обрачунала параметре ризика у складу са захтевима МСФИ 9.

На основу анализе спроведене до датума ових финансијских извештаја, укупан процењен ефекат прве примене МСФИ 9 износи РСД 1,29 милијарде, од чега се РСД 0,2 милијарде односе на обезвређење изложености према Републици Србији и Народној банци Србије, највећим делом по основу портфолија хартија од вредности који се у складу са МРС 39 класификовао као расположив за продају.

Ефекат прве примене МСФИ 9 се 01.01.2018. године евидентира на терет нераспоређене добити из ранијих година. Група неће кориговати упоредне податке за претходне године по основу промена које се односе на класификацију и вредновање као и обезвређење. Група ће разлике у књиговодственим вредностима финансијских средстава који проистичу из примене МСФИ 9 признати у оквиру капитала на дан 1. јануара 2018. Године.

2.4. Начело сталности пословања

Финансијски извештаји су припремљени у складу са начелом сталности пословања, што подразумева да ће Група наставити да послује у неограниченом периоду у предвидљивој будућности.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

Рачуноводствене политике дате у наставку чланице Групе конзистентно примењује у свим периодима презентираним у овим финансијским извештајима.

(а) Консолидација

Матична банка има контролу над следећим правним лицима, чија је консолидација извршена у овим финансијским извештајима:

Правно лице	Учешће у капиталу
Комерцијална банка а.д., Будва, Црна Гора	100%
Комерцијална банка а.д., Бања Лука, Босна и Херцеговина	99.99%
Друштво за управљање инвестиционим фондом КомБанк Инвест а.д., Београд	100%

Консолидовани Биланс успеха и консолидовани биланс токова готовине су рекласификовани применом просечног курса у Републици Србији за 2017. годину од 121.4027 за један EUR и 62.0722 за један BAM, а остали консолидовани финансијски извештаји (биланс стања, извештај о осталом резултату и извештај о променама на капиталу) применом закључног курса на дан биланса од 118.4727 за један EUR односно 60.5741 за један BAM.

(б) Прерачунавање девизних износа

Пословне промене у иностраној валути су прерачунате у динаре по средњем курсу валуте који је важио на дан пословне промене.

Монетарне позиције активе и пасиве у иностраној валути, које су исказане по набавној вредности, прерачунате су у динаре према средњем курсу који је важио на дан биланса. Курсне разлике настале као резултат прерачуна девизних позиција исказане су у оквиру биланса успеха. Немонетарне позиције активе које се вреднују по набавној вредности у иностраној валути прерачунате су у динаре према средњем курсу валуте који је важио на дан пословне промене.

Курсеви најзначајнијих валута који су коришћени приликом прерачуна позиција биланса стања исказаних у иностраној валути, утврђени од стране Народне банке Србије, били су следећи:

	2017.	У динарима 2016.
USD	99.1155	117.1353
EUR	118.4727	123.4723
CHF	101.2847	114.8473
BAM	60.5741	63.1304

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(в) Камата

Приходи и расходи од камата признају се у билансу успеха применом метода ефективне каматне стопе. Ефективна каматна стопа је стопа којом се дисконтују будући новчани токови током очекиваног периода трајања финансијских средстава или обавеза (или, према потреби, током краћег периода) на његову садашњу вредност.

Приликом обрачуна ефективне каматне стопе, чланице Групе процењују будуће новчане токове узимајући у обзир све уговорене услове, који се тичу финансијског инструмента, али не и будуће губитке који могу настати.

Обрачун ефективне каматне стопе укључује све плаћене или примљене накнаде и трошкове, који су саставни део ефективне каматне стопе.

Трансакциони трошкови су трошкови који се могу директно приписати набавци или емитовању финансијског средства или обавезе.

Признавање прихода од камата на обезвређене пласмане врши се по нето принципу, умањењем бруто обрачунате камате за износ исправке вредности, односно за износ који је извесно да се неће наплатити.

Приходи и расходи од камата исказани у оквиру извештаја о укупном резултату укључују:

- Камате обрачунате за финансијска средства и финансијске обавезе вредноване по амортизованој вредности уз коришћење ефективне каматне стопе и
- Камате по основу инвестиционих хартија од вредности расположивих за продају.

Приходи и расходи од камата за сва средства и обавезе којима се тргује сматрају се споредним за послове трговања чланица Групе и приказују се заједно са свим осталим променама у фер вредности средстава и обавеза којима се тргује у оквиру нето прихода од трговања.

(г) Накнаде и провизије

Приходи и расходи од накнада и провизија, који су саставни део ефективне каматне стопе финансијског средства или обавезе, укључени су у утврђивање ефективне каматне стопе.

Остали приходи од накнада и провизија се евидентирају у тренутку пружања услуга. Приходи од накнада и провизија укључују приходе по основу извршених услуга међународног и домаћег платног промета, издавања и коришћења платних картица, издавања гаранција, акредитива и осталих банкарских услуга.

Остали расходи од накнада и провизија се углавном односе на накнаде по основу извршених трансакција и услуга и евидентирају се у тренутку примања услуге.

(д) Нето приходи од трговања

Нето приходи од трговања обухватају добитке умањене за губитке проистекле из трговања средствима и обавезама, укључујући и све реализоване и нереализоване промене фер вредности и курсне разлике.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ђ) Нето приходи од осталих финансијских инструмената по фер вредности кроз биланс успеха

Нето приходи од осталих финансијских инструмената по фер вредности кроз биланс успеха се односе на финансијска средства и обавезе исказане по фер вредности кроз биланс успеха и укључују све реализоване и нереализоване промене у њиховој фер вредности.

(е) Дивиденде

Приходи по основу дивиденди се признају у моменту прилива економских користи од дивиденди. Дивиденде су приказане у оквиру позиције остали приходи.

(ж) Оперативни и финансијски лизинг

Сва плаћања током године по основу оперативног лизинга, евидентирана су као трошак у билансу успеха равномерно праволинијски током периода трајања лизинга. Одобрене стимулације за лизинг се признају у оквиру укупних трошкова лизинга током трајања периода лизинга.

Минималне лизинг рате за финансијски лизинг се расподељују између финансијских трошкова и смањења преосталог износа обавезе за финансијски лизинг. Финансијски трошкови се разграничавају на све периоде током трајања лизинг периода, тако да дају уједначену периодичну каматну стопу за преостали износ лизинг обавезе.

(з) Порески расходи

Порески расходи обухватају текуће порезе и одложене порезе. Текући порези и одложени порези се приказују у билансу успеха, осим у мери у којој се односе на ставке које се директно признају у оквиру капитала или у оквиру осталог укупног резултата.

(i) Текући порез на добит

Текући порез представља очекивану обавезу или потраживање по основу пореза на добит за обрачунски период, уз коришћење пореских стопа важећих или које ће важити на датум извештавања, са одговарајућим корекцијама пореске обавезе из претходне године.

(ii) Одложени порези

Одложени порези се утврђују у односу на привремене разлике настале између књиговодствених вредности имовине и обавеза у финансијским извештајима и вредности имовине и обавеза за пореске сврхе. Приликом одређивања одложених пореза користе се пореске стопе за које се очекује да ће бити у примени у тренутку настанка привремених разлика, а на основу законских прописа који су били у примени на извештајни датум.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

з) Порески расходи (наставак)

(ii) Одложени порези (наставак)

Одложена пореска средства и одложене пореске обавезе се нетирају уколико постоји законско право да се нетирају текућа пореска средства и текуће пореске обавезе и одложена пореска средства и одложене пореске обавезе се односе на порез на добитак који је наметнула иста пореска власт истом пореском обвезнику или различитим пореским обвезницима који намеравају да или измире текуће пореске обавезе и средства на нето основи или да истовремено остваре средства и измире обавезе у сваком будућем периоду у ком се очекује измирење или повраћај значајних износа одложених пореских обавеза или средства.

Одложена пореска средства се признају за све одбитне привремене разлике и ефекте пореских губитака и пореских кредита, који се могу преносити у наредне фискалне периоде, до степена до којег ће вероватно постојати опорезива добит од које се преноси порески губитак и кредити могу умањити. Одложена пореска средства су предмет анализе на крају сваког извештајног периода и коригују се до износа за који више није вероватно да ће доћи до реализације неопходне опорезиве добити. Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике.

(iii) Остали порези и доприноси

У складу са важећим регулативама у Републици Србији, Црној Гори и Босни и Херцеговини чланице Групе плаћају различите порезе и доприносе, порез на додату вредност, порез на капитални добитак и доприносе на зараде. Ови расходи укључени су у "Остале пословне расходе".

(и) Финансијска средства и обавезе

(i) Признавање

Чланице Групе врше почетно признавање пласмана, депозита, зајмова и субординираних обавеза онда када су пласирана или примљена. Сва остала финансијска средства и обавезе се почетно признају на датум када Група ступа у уговорни однос у складу са условима датог финансијског инструмента.

Почетно вредновање финансијских средстава или финансијских обавеза се врши по фер вредности увећаној за ставке које се не воде по фер вредности кроз биланс успеха, за трошкове трансакције који се могу директно приписати њиховој куповини или издавању.

(ii) Класификација

Чланице Групе класификују финансијска средства у следеће категорије: финансијска средства намењена трговини, кредите и потраживања и инвестиционе хартије од вредности. Видети рачуноводствене политике 3(к), 3(л) и 3(љ).

Чланице Групе вреднују своје финансијске обавезе по амортизованој вредности или их класификује као обавезе које се држе ради трговине. Више детаља је дато у делу где су описане рачуноводствене политике.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(и) Финансијска средства и обавезе (наставак)

(iii) Престанак признавања

Чланице Групе престају са признавањем финансијског средства када уговорна права над готовинским токовима везаним за средство истекну, или када чланица Групе трансакцијом пренесе сва суштинска права и користи везане за власништво над финансијским средством или ако трансакцијом нити пренесе нити задржи сва суштинска права везана за власништво, али не задржава контролу над финансијским средством. Сво власништво над пренесеним финансијским средством које испуњава услове за престанак признавања које је чланица Групе створила или задржала, признаје се као засебно средство или обавеза у билансу стања. Приликом престанка признавања финансијског средства, разлика између књиговодствене вредности (или књиговодствене вредност дела средства који је пренет), и збира примљене надокнаде (укључујући нова средства која су набављена умањена за нове преузете обавезе), као и збирни добици или губици који су претходно признати у извештају о укупном резултату, признају се у билансу успеха.

Чланица Групе обавља трансакције по којима врши пренос средстава признатих у свом билансу стања, мада задржава све или суштински све ризике и користи или њихов део од пренесених средстава. Ако се сви или суштински сви ризици и користи задржавају, онда не долази до престанка признавања средства. Пренос средстава са задржавањем свих или суштински свих ризика и користи укључује, на пример, трансакције поновног откупа.

Код трансакција у којима чланица Групе, нити задржава, нити преноси суштински све ризике и користи од власништва над финансијским средством и задржава контролу над средством, чланица Групе наставља да признаје средство у мери у којој њена повезаност са средством се наставља, а која се одређује на основу њене изложености променама у вредности пренесеног средства. Чланица Групе врши искњижење обавезе када је обавеза измирена, укинута или када је пренета на другога.

(iv) Нетирање

Финансијска средства и обавезе се нетирају, а нето износ се приказује у извештају о финансијској позицији само када Група има законско право да нетира признате износе и када има намеру да измири обавезе на нето основи или да истовремено реализује средство и измири обавезу.

Приходи и расходи се исказују по нето принципу само у случајевима када је то дозвољено према МСФИ или за приходе и расходе који настају по основу групе сличних трансакција, као што су то трансакције које чланице Групе имају по основу трговања.

(v) Вредновање по амортизованој вредности

Амортизована вредност финансијског средства или обавезе је износ по коме се средства или обавезе иницијално вреднују, умањен за отплате главнице, а увећан или умањен за акумулирану амортизацију коришћењем метода ефективне каматне стопе на разлику између иницијалне вредности и номиналне вредности на дан доспећа инструмента, умањеног за обезвређење.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(u) Финансијска средства и обавезе (наставак)

(vi) Вредновање по фер вредности

Фер вредност финансијских инструмената представља износе по којима се средства могу разменити или обавезе измирити између упућених, вољних страна у трансакцији по тржишним условима.

Кад год је могуће, чланице Групе мере фер вредност употребом тржишних цена доступних на активном тржишту за дати инструмент. Тржиште се сматра активним ако су котиране цене лако и редовно доступне и представљају стварне и редовне тржишне трансакције под тржишним условима.

У случају да тржиште за финансијске инструменте није активно, чланице Групе одређују фер вредност употребом методологије процене. Методологије процене укључују трансакције по тржишним условима између упућених, вољних страна (ако су доступне), позивање на постојећу фер вредност осталих инструмената који су суштински исти, анализа дисконтованих токова готовине и друге алтернативне методе. Одабрана методологија процене максимално користи тржишне податке, заснива се у најмањој могућој мери на проценама које су специфичне за чланицу Групе, укључује све факторе које учесници на тржишту сматрају као одређујуће за цену, и у складу је са прихваћеним економским методологијама за одређивање цене финансијских инструмената. Улазни подаци за методе процене разумно одражавају тржишна очекивања и фактора ризика-приноса који су садржани у финансијском инструменту. Чланица Групе подешава методе процене и тестира њихову исправност употребом цена из уочљивих постојећих трансакција на тржишту за исте инструменте, на основи других доступних уочљивих тржишних података.

Најбољи доказ фер вредности финансијског инструмента приликом иницијалног признавања је цена остварена у трансакцији, тј. фер вредност надокнаде која је дата или примљена, осим ако је фер вредност датог инструмента доказана поређењем са другим уочљивим постојећим трансакцијама на тржишту за исте инструменте (тј. без модификовања или преформулисања) или је заснована на методи процене чије варијабле укључују само податке који су уочљиви на тржишту. Када цена остварена у трансакцији даје најбољи доказ фер вредности приликом иницијалног признавања, финансијски инструменти се иницијално мере по цени трансакције и све разлике између те цене и вредности која је иницијално установљена методом процене се накнадно исказује у билансу успеха, у зависности од појединих чињеница и околности трансакције, али не касније од момента када је процена подржана уочљивим тржишним подацима или када је трансакција закључена.

Све разлике између фер вредности приликом почетног признавања и износа који може да зависи од неуочљивих параметара признају се у оквиру биланса успеха без одлагања, али се признају током века трајања инструмента на одговарајући начин или приликом њиховог преноса или отуђења, или када фер вредност постане уочљива. Средства и дуге позиције се мере по понуђеној цени, а обавезе и кратке позиције се мере по траженој цени. Фер вредност одражава кредитни ризик инструмента и укључује корекције које одражавају кредитни ризик чланице Групе и друге уговорне стране, где је то релевантно. Процене фер вредности засноване на моделима процене се коригују за све остале факторе, као што су ризик ликвидности или модели неизвесности, у мери у којој чланица Групе сматра да трећа лица учесници на тржишту могу да их узму у обзир приликом одређивања цене трансакције.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(и) Финансијска средства и обавезе (наставак)

(vii) Идентификација и вредновање обезвређења

На датум биланса стања чланице Групе процењују да ли постоје објективни докази о обезвређењу финансијских средстава која нису евидентирана по фер вредности кроз биланс успеха. Финансијско средство или група финансијских средстава се сматрају обезвређеним када докази указују на настанак догађаја губитка, након почетног признавања средства, као и да догађај губитка утиче на будуће токове готовине везане за средство који се могу поуздано проценити.

Објективни докази да су финансијска средства (укључујући и власничке хартије од вредности) обезвређена могу се састојати од значајних финансијских тешкоћа дужника или издаваоца, неиспуњавања или кршења уговорних обавеза дужника, рефинансирања кредита од стране банке на начин који банка иначе не би узела у разматрање, индикација да се против дужника или издаваоца покреће стечајни поступак, нестанка активног тржишта за хартију од вредности, или других уочљивих података који се односе на групу средстава, као што су неповољне промене у кредитном статусу дужника или издаваоца у оквиру Групе, или економски услови који се подударају са кршењима обавеза у оквиру Групе. Надаље, за инвестиције у власничке хартије од вредности, значајно или континуирано смањење њихове фер вредности испод њихове набавне вредности представља објективан доказ обезвређења.

Чланица Групе разматра доказе о обезвређењу пласмана, као и хартија од вредности које се држе до доспећа, како на нивоу појединачног средства, тако и на групном нивоу. Сви појединачно значајни кредити, као и хартије од вредности које се држе до доспећа се процењују појединачно на обезвређење. Сви појединачно значајни кредити, као и хартије од вредности које се држе до доспећа за које се установи да нису појединачно обезвређени се групно процењују на обезвређење које је настало али није идентификовано. Кредити и хартија од вредности које се држе до доспећа који нису појединачно значајни се групно процењују на обезвређење груписањем кредита и хартија од вредности које се држе до доспећа по сличним карактеристикама.

У процењивању групног обезвређења чланице Групе користе статистичке моделе историјских кретања у вероватноћи да ће доћи до кршења обавеза, времена потребног за повраћај и износа насталог губитка, коригованих за процену руководства о томе да ли су текући економски и кредитни услови такви да постоји вероватноћа да стварни губици могу бити већи или мањи од оних на које указују историјски модели. Стопа кршења обавеза, стопа губитка и очекивано време будућег повраћаја редовно се пореде са стварним резултатима да би се установило да ли су одговарајући.

Губици због обезвређења средстава евидентираних по амортизованој набавној вредности се мере као разлика између књиговодствене вредности финансијског средства и садашње вредности будућих процењених токова готовине дисконтованих употребом иницијалне ефективне каматне стопе датог средства. Губици се признају у билансу успеха и рефлектовани су на конту резервисања за губитке по кредитима. Када догађаји након датума биланса стања утичу на износ смањења износа губитка због обезвређења, такво смањење губитка због обезвређења се сторнира кроз биланс успеха. Губици због обезвређења хартија од вредности расположивих за продају се признају преносом збирног износа признатог губитка на остали укупни резултат у билансу успеха. Збирни губитак који се преноси са осталог укупног резултата на биланс успеха представља разлику између набавне цене умањене за износ враћене главнице и амортизације, и садашње фер вредности умањене за губитке због обезвређења претходно признате у билансу успеха. Промене у резервисањима за губитке због обезвређења које се приписују временској вредности су укључене као компонента каматне стопе.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(и) Финансијска средства и обавезе (наставак)

(vii) Идентификација и вредновање обезвређења (наставак)

Ако се у будућем периоду фер вредност обезвређених дужничких хартија од вредности расположивих за продају повећа и повећање може да се објективно припише догађају који се догодио након признавања губитка због обезвређења у билансу успеха, онда се губитак због обезвређења сторнира, а сторнирани износ се признаје у билансу успеха. Међутим, накнадни повраћај фер вредности обезвређених власничких хартија од вредности расположивих за продају се признаје у оквиру осталог укупног резултата.

Чланице Групе врше отпис одређених кредита, пласмана и хартија од вредности за које је утврђено да неће бити наплаћени (видети напомену 4.).

(j) Готовина и готовински еквиваленти

Готовина и готовински еквиваленти обухватају готовину у благајни, средства код централних банака којима се може неограничено располагати и високо ликвидну финансијску активу са доспећем краћим од 3 месеца, малим ризиком промене вредности, а која се користе од стране чланица Групе за управљање краткорочном ликвидношћу.

Новчана средства се воде по амортизованој вредности у билансу стања.

(к) Средства и обавезе намењене трговању

Средства и обавезе намењене трговању представљају средства и обавезе које чланице Групе набављају или која су настала превасходно у циљу продаје или поновног откупа у блиској будућности, или које чланица Групе држи у оквиру портфолија којим се јединствено управља у циљу краткорочне добити или регистравања позиције.

Средства и обавезе намењене трговању се почетно признају и накнадно мере по фер вредности у билансу стања, са трошковима трансакције директно признатим у билансу успеха. Све измене у фер вредности се признају у оквиру нето прихода од трговања у билансу успеха. Средства и обавезе намењене трговању се не рекласификују након њиховог почетног признавања, осим што се недериватна средства намењена трговању, изузев оних која су означена по фер вредности кроз биланс успеха приликом почетног признавања, могу рекласификовати из категорије намењене трговању, уколико се више не држе са циљем продаје или поновног откупа у блиској будућности, и ако су следећи услови испуњени:

- Ако финансијско средство испуњава дефиницију пласмана и потраживања (ако финансијско средство није морало да се класификује као намењено трговању приликом почетног признавања), онда се оно може рекласификовати из категорије намењене трговању, само уколико правно лице има намеру и могућност да држи финансијско средство у догледној будућности или до његовог доспећа.
- Ако финансијско средство не испуњава дефиницију пласмана и потраживања онда се оно може рекласификовати из категорије намењене трговању, али само у ретким случајевима.

Деривати

Финансијски деривати обухватају *forward* и *swap* трансакције. Финансијски деривати иницијално се признају по набавној вредности и накнадно се прерачунавају по тржишној вредности. Тржишне вредности се добијају на основу различитих техника процене, укључујући дисконтовање новчаних токова. Финансијски деривати се рачуноводствено приказују у оквиру активе уколико је њихова тржишна вредност позитивна, односно у оквиру пасиве уколико је њихова тржишна вредност негативна. Промене у тржишној вредности финансијских деривата исказују се у билансу успеха, у оквиру нето прихода од трговања.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(л) Кредити и потраживања

Кредити и потраживања су недериватна финансијска средства са фиксним или одредивим отплатама која нису котирана на активном тржишту и која чланице Групе не намеравају да продају у кратком року. Кредити и потраживања настају када банка пласира новац или услуге дужнику без намере да даље тргује овим пласманима. Кредити и потраживања обухватају пласмане банкама и пласмане клијентима. Кредити и потраживања се иницијално вреднују по набавној вредности увећаној за директне трансакционе трошкове. Након иницијалног признавања, кредити и потраживања се вреднују по амортизованим вредностима применом метода ефективне каматне стопе.

Кредити одобрени у динарима, за које је уговорена заштита од ризика путем везивања за курс динара у односу на EUR, другу инострану валуту или раст индекса цена на мало прерачунати су у динаре на дан биланса у складу са одредбама конкретног уговора за кредит. Ефекти извршеног прерачуна су исказани у оквиру прихода и расхода од курсних разлика. Кредити се приказују у износу умањеном за појединачна и групна резервисања по основу обезвређења. Појединачна и групна резервисања се одузимају од књиговодствене вредности кредита који су идентификовани као обезвређени да би се њихова вредност смањила до њихове надокнадиве вредности. Ако у будућем периоду дође до смањења обезвређења због губитка, а смањење се може објективно приписати догађају који се догодио након признавања губитка због обезвређења (као што је побољшање у кредитном рејтингу дужника), онда се за претходно признат губитак због обезвређења сторнира резервисање за обезвређење. Сторнирани износ се признаје у извештају о укупном резултату у оквиру прихода од укидања трошкова обезвређења за кредитне губитке.

(љ) Инвестиционе хартије од вредности

Инвестиционе хартије од вредности се иницијално вреднују по фер вредности, укључујући и све директне трансакционе трошкове, за све хартије од вредности које се не исказују по фер вредности кроз биланс успеха, док се њихово накнадно вредновање врши у зависности од њихове класификације као хартија које се држе до доспећа, као хартија по фер вредности кроз биланс успеха или као хартија расположивих за продају.

(и) Финансијска средства која се држе до доспећа

Финансијска средства која се држе до доспећа су недериватна финансијска средства са фиксним или утврдивим роковима плаћања и фиксним роковима доспећа, за које чланице Групе имају намеру и могућност да их држе до рока доспећа и која нису исказана као финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха или као средства расположива за продају.

Финансијска средства које се држе до доспећа се исказују по амортизованој вредности коришћењем метода ефективне каматне стопе. У случају да дође до продаје значајног дела финансијских средстава која се држе до доспећа, цела категорија ће бити рекласификована као расположива за продају, односно чланица Групе неће бити у могућности да изврши поновну класификацију финансијских средстава која се држе до доспећа, ни у текућем, ни у наредна два извештајна периода. Међутим, продаја и рекласификација у неком од наведених случајева неће угрозити рекласификацију:

- Продаја или рекласификација који су извршени непосредно пре рока доспећа, тако да промене у тржишним каматним стопама не би имале значајан утицај на фер вредност финансијског средства,
- Продаја или рекласификација који су извршене након што је чланица Групе наплатила највећи део главнице финансијског средства и
- Продаја или рекласификација који се односе на појединачне случајеве, за које се не очекује да ће се поновно догодити, односно који нису под контролом чланице Групе и као такви се не могу предвидети у разумној мери.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(љ) Инвестиционе хартије од вредности (наставак)

(ii) Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха

Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха су финансијска средства класификована као средства која се држе ради трговања или која су после почетног признавања назначена од стране чланице Групе као финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха. Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха су средства која су стечена или настала првенствено ради продаје или куповине у блиској будућности, која су део портфолија финансијских инструмената којима се заједно управља и за која постоји доказ о недавном остварењу добити у кратком року или деривати. Руководства чланица Групе нису приликом иницијалног признавања класификовала финансијска средства у подкатегорију средстава која се исказују по фер вредности кроз биланс успеха.

(iii) Финансијска средства расположива за продају и учешћа у капиталу

Финансијска средства расположива за продају су недериватна финансијска средства која су назначена као расположива за продају или која нису класификована ни у једну другу категорију финансијских средстава. Финансијска средства расположива за продају су пласмани за које постоји намера држања у неодређеном временском периоду, који могу бити продати због потребе за ликвидношћу или услед промене каматних стопа, девизних курсева или тржишних цена.

Уколико за финансијска средства расположива за продају не постоји активно тржиште, њихово вредновање се врши по набавној вредности. Сва остала финансијска средства расположива за продају се вреднују по фер вредности.

Приходи и расходи од камата признају се у билансу успеха применом метода ефективне каматне стопе. Приходе од дивиденди чланице Групе признаје у моменту прилива економске користи. Приходи и расходи по основу курсних разлика који настају по основу хартија од вредности расположивих за продају признају се у оквиру биланса успеха.

Остале промене у фер вредности се признају у оквиру осталог укупног резултата до тренутка продаје или обезвређења хартије од вредности, када се кумулирани приходи и расходи, претходно признати у оквиру осталог укупног резултата, рекласификују и исказују у оквиру прихода и расхода, као корекција по основу рекласификације.

У случају када финансијска средства расположива за продају забележе пад фер вредности, уз постојање објективних доказа умањења вредности средстава (дуготрајан и континуиран пад вредности у периоду дужем од дванаест месеци, као и пад вредности изнад 30% набавне вредности средстава), акумулирани губитак који је признат директно у капиталу, искњижава се из капитала и признаје као расход обезвређења, иако признавање финансијског средства није престало (МРС 39.59, МРС 39.67 и МРС 39.68).

Недеривативна финансијска средства се могу рекласификовати из категорије средстава расположивих за продају у категорију кредита и потраживања у случају када задовоље критеријуме дефинисане за ту категорију и уколико чланица Групе има намеру и могућност да та средства држи у предвидивом временском периоду у будућности или до њиховог доспећа.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(м) *Некретнине и опрема*

(i) *Признавање и вредновање*

Почетно мерење некретнине и опреме врши се по набавној вредности или по цени коштања.

Набавна вредност укључује издатке који се директно могу приписати набавци средства. Купљени софтвер који је саставни део неопходан за функционалну употребљивост опреме, капитализује се као део те опреме.

Након почетног признавања, опрема се вреднује по набавној вредности умањеној за укупну акумулирану амортизацију и укупне акумулиране губитке услед смањења вредности.

Након почетног признавања, некретнине се вреднују по ревалоризационом износу, који представља њихову фер вредност на датум ревалоризације умањену за накнадну акумулирану амортизацију и накнадне акумулиране губитке због умањења вредности. Ревалоризација се врши довољно редовно, како би се обезбедило да се књиговодствена вредност битно не разликује од вредности до које би се дошло коришћењем фер вредности на крају извештајног периода.

Када делови некретнине или опреме имају различите корисне векове трајања, они се воде као засебне ставке (главне компоненте) опреме.

Добици или губици настали отуђењем некретнина и опреме утврђују се као разлика између вредности остварене њиховом продајом и њихове књиговодствене вредности и исказују се у оквиру осталих прихода или расхода.

(ii) *Накнадни трошкови*

Трошкови замене саставног дела неког основног средства признају се као део књиговодствене вредности тог основног средства уколико је вероватно да ће се будуће економске користи повезане са тим саставним делом прилити у чланицу Групе и ако се цена коштања тог дела може поуздано измерити. Књиговодствена вредност замењеног дела се искњижава. Трошкови редовног сервисирања некретнине и опреме се признају у билансу успеха када настану.

(iii) *Амортизација*

Амортизација се признаје у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке непокретности, постројења и опреме, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству. Средства узета на лизинг се амортизују током периода лизинга или корисног века средства, у зависности који је период краћи.

Примењене стопе амортизације у текућем и претходном обрачунском периоду су:

Опис	Процењен користан век (у годинама)	%
Грађевински објекти	40	2.50%
Компјутерска опрема	4	25.00%
Намештај и остала опрема	2 – 15	6.70%-50.00%
Улагања на туђим основним средствима	1 – 23.5	4.25%-86.20%

Метод амортизације, корисни век и резидуална вредност се процењују на крају сваког извештајног периода и када је то потребно врши се њихова корекција.

Трошкови одржавања средстава се признају у билансу успеха за период у коме настану.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(н) Нематеријална улагања

Нематеријална улагања се вреднују по набавној вредности или цени коштања умањеној за амортизацију и губитке услед обезвређења.

Накнадни трошкови по основу улагања у нематеријална улагања се могу капитализовати само у случају када се могу очекивати повећане будуће економске користи од средства на које се они односе. Сви остали трошкови представљају расход периода у којем су настали.

Амортизација се приказује у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке нематеријалних улагања, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству. Процењени корисни век нематеријалних улагања износи од 3 до 10 година, односно амортизационе стопе се крећу у распону од 10.00% до 33.34%.

Метод амортизације, корисни век и резидуална вредност се процењују на крају сваког извештајног периода и када је то потребно врши се њихова корекција.

(њ) Инвестиционе некретнине

Инвестиционе некретнине представљају некретнине које се држе у циљу остваривања прихода од закупнине или пораста вредности капитала или у обе сврхе, а не за продају у редовном току пословања или за коришћење у производњи или набавци добара или услуга или у административне сврхе.

Иницијално вредновање инвестиционих некретнина се врши по набавној вредности, односно цени коштања. Набавна вредност купљене инвестиционе некретнине обухвата њену купопродајну цену и све издатке који се директно могу приписати набавци средства.

За накнадно вредновање инвестиционих некретнина чланице Групе користе модел набавне вредности, односно инвестиционе некретнине се вреднују по набавној вредности умањеној за акумулирану амортизацију и губитке услед обезвређења.

Процењени век трајања инвестиционих некретнина је 40 година, а амортизација се обрачунава по стопи од 2.50%. Амортизација се приказује у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке непокретности, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(п) Лизинг

По основу уговора о лизингу чланице Групе се појављују као корисник лизинга. Чланице Групе класификују лизинг као финансијски у случају када је уговором регулисано да се у основи сви ризици и користи по основу власништва над предметом лизинга преносе на корисника лизинга. Сви остали уговори о лизингу се класификују као уговори о оперативном лизингу.

Лизинг уговори који се односе на закуп пословног простора у којима се налазе експозитуре, углавном се односе на оперативни лизинг. Сва плаћања током године по основу оперативног лизинга, евидентирана су као трошак у извештају о укупном резултату равномерно праволинијски током периода трајања лизинга.

Средства које се држе по основу уговора о финансијском лизингу се признају као средства чланица Групе по њиховој фер вредности или, ако је та вредност нижа, по садашњој вредности минималних лизинг рата, утврђених на почетку трајања уговора о лизингу. Одговарајућа обавеза према даваоцу лизинга укључена је у оквиру извештаја о финансијској позицији као обавеза по основу финансијског лизинга. Лизинг рате су подељене на део који се односи на финансијски трошак и део који умањује обавезу по основу финансијског лизинга, тако да се постигне константна каматна стопа на преосталом делу обавезе. Финансијски трошак се исказује директно као расход периода.

(р) Обезвређење нефинансијских средстава

Књиговодствена вредност нефинансијских средстава се анализира на крају сваког извештајног периода, како би се утврдило да ли постоје показатељи који указују да је дошло до њиховог обезвређења. У случају да се утврди да постоје одређени показатељи обезвређења, утврђује се надокнадива вредност средстава. Губитак по основу обезвређења се признаје ако књиговодствена вредност средства превазилази његову процењену надокнадиву вредност.

Надокнадива вредност средства се утврђује као вредност која је већа од употребне вредности средства и његове фер вредности. За потребе утврђивања употребне вредности, процењени будући новчани приливи по основу средства се дисконтују на њихову садашњу вредност, применом дисконтне стопе пре пореза, која одражава тренутну тржишну процену временске вредности новца, као и ризика специфичних за средство.

Губитак по основу обезвређења се признаје у случају када је књиговодствена вредност средства већа од његове надокнадиве вредности. Губитак по основу обезвређења се признаје у оквиру резултата периода.

Губици по основу обезвређења из претходних периода се процењују на крају сваког извештајног периода, како би се утврдило да ли је дошло смањења губитака или да они више не постоје. Губитак по основу обезвређења се укида у случају да је дошло до промене претпоставки коришћених за утврђивање надокнадиве вредности средства. Губитак по основу обезвређења се укида само до износа до којег књиговодствена вредност средства не прелази књиговодствену вредност која би била утврђена, умањена за амортизацију средства, у случају да није било признавања губитка по основу обезвређења.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(с) Депозити, кредити и субординиране обавезе

Депозити, дужничке хартије од вредности, кредити и субординиране обавезе представљају основни извор финансирања Групе.

Чланице Групе класификују инструменте финансирања као финансијске обавезе или као капитал у складу са суштином уговорених услова за конкретни инструмент.

Депозити, дужничке хартије од вредности, кредити и субординиране обавезе се иницијално вреднују по фер вредности увећаној за све директне трансакционе трошкове, док се њихово накнадно вредновање врши по амортизованој вредности применом метода ефективне каматне стопе.

(т) Резервисања

Резервисање се признаје у случају када се очекује да ће чланица Групе, као резултат прошлих догађаја, имати садашњу законску или изведену обавезу, која се може поуздано утврдити и за чије измирење се очекује да ће доћи до одлива ресурса, који представљају економску корист за чланицу Групе. Резервисање се утврђује путем дисконтовања очекиваних будућих новчаних одлива, применом дисконтне стопе пре пореза, која одражава тренутну тржишну процену временске вредности новца и, тамо где је то одговарајуће, ризика специфичних за обавезу.

(ћ) Бенефиције запослених

У складу са прописима, чланице Групе су у обавези да плаћају обавезе државним фондовима којима се обезбеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују доприносе за запослене на терет послодавца у износима обрачунатим по стопама прописаним релевантним законским прописима. Чланице Групе су, такође, обавезне да од бруто зарада запослених обуставе доприносе и да их, у име запослених, уплате тим фондовима. Доприноси на терет послодавца и доприноси на терет запосленог се књиже на терет расхода периода на који се односе.

У складу са Законом о раду, чланице Групе су у обавези да исплате накнаду запосленима приликом одласка у пензију. Дугорочне обавезе по основу резервисања по основу отпремнина за одлазак у пензију након испуњених услова, исказане на дан 31. децембра 2017. године представљају садашњу вредност очекиваних будућих исплата запосленима утврђену актуарским одмеравањем уз коришћење претпоставки обелодањених у напмени 34.

(у) Финансијске гаранције

Финансијске гаранције представљају уговоре којима се чланица Групе обавезује да изврши плаћања њиховим корисницима за губитке настале због неиспуњавања обавезе плаћања одређеног дужника по доспећу обавезе, а у складу са условима дужничког инструмента.

Обавезе по финансијским гаранцијама се иницијално признају по фер вредности, а иницијална фер вредност се амортизује током трајања финансијске гаранције. Обавеза по основу гаранције се накнадно одмерава у износу који је већи од амортизоване вредности и садашње вредности очекиваног будућег плаћања (када је плаћање по основу гаранције вероватно). Финансијске гаранције се евидентирају у оквиру ванбилансних ставки.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ф) *Капитал и резерве*

Капитал Групе обухвата оснивачке акције, акције наредних емисија, емисиону премију, резерве, резерве фер вредности, акумулирани резултат и резултат текуће године.

Капитал Групе формиран је из уложених средстава оснивача Матичне банке и мањинског оснивача Комерцијалне банке а.д., Бања Лука у новчаном и неновчаном облику. Оснивач не може повлачити средства уложена у капитал Групе.

(х) *Зарада по акцијама*

Матична банка приказује основну и умањену зараду по акцији за сопствене обичне акције. Основна зарада по акцији се рачуна дељењем добитка или губитка који припада власницима обичних акција Матичне банке пондерисаним просеком броја обичних акција у оптицају током периода.

Умањена зарада по акцији се рачуна дељењем коригованог добитка или губитка који припада власницима обичних акција за ефекте преференцијалних, заменљивих акција, пондерисаним просеком броја обичних акција у оптицају током периода.

(ц) *Извештавање по сегментима*

Сегмент пословања је део Групе - чланица Групе, која се самостално бави пословним активностима из којих се могу остварити приходи и настати трошкови, укључујући приходе и трошкове који настају из трансакција са другим чланицама Групе, чији пословни резултат редовно контролише менаџмент Матичне банке (као главни оперативни доносилац одлука), како би доносио одлуке о алокацији ресурса по сегментима и оцењивао њихове резултате. За сегменте пословања Групе доступни су засебни ревидирани финансијски извештаји.

У складу са Међународним стандардом финансијског извештавања 8 - Сегменти пословања, Група обелодањује и информације о пословању оперативних сегмената, и на тај начин корисницима информација пружа додатне информације о приходима и расходима који се остварују из кључних пословних активности (напомена 6.2).

Приликом утврђивања оперативних сегмената коришћени су:

- а) различити производи и услуге који сегменти нуде;
- б) одвојено управљање сегментима и
- в) структура интерног извештавања.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

Банкарска група је препознала процес управљања ризицима као кључни елемент управљања пословањем, с обзиром да изложеност ризицима произлази из свих пословних активности, као неодвојивог дела банкарског пословања, којима се управља кроз идентификовање, мерење, процену, праћење, контролу и ублажавање, односно успостављање ограничења ризика, као и извештавање у складу са стратегијама и политикама.

Група је успоставила свеобухватан и поуздан систем управљања ризицима који обухвата: стратегије, политике и процедуре управљања ризицима, методологије за управљање појединачним ризицима, одговарајућу организациону структуру, ефикасан и ефикасан процес управљања свим ризицима којима је Група изложена, или може бити изложена у свом пословању, адекватан систем унутрашњих контрола, одговарајући информациони систем и адекватан процес интерне процене адекватности капитала.

Процес управљања ризицима укључује јасно дефинисање и документовање профила ризичности, као и његово усклађивање са склоношћу Групе ка ризицима и толеранцијом према ризицима, а у складу са усвојеним стратегијама и политикама.

Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом управљања капиталом, Група је поставила следеће циљеве у оквиру система управљања ризицима: минимизирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал уз поштовање дефинисаних оквира прихватљивог нивоа ризика, диверсификација ризика којима је Група изложена, одржавање потребног нивоа адекватности капитала, одржавање учешћа NPL у укупним кредитима до прихватљивог нивоа за Групу, највиши прихватљив ниво ненаплативих кредита, одржавање показатеља покрића ликвидном активом изнад нивоа прописаног регулативом и интерним лимитима, развој активности Групе у складу са пословном стратегијом и развојем тржишта у циљу остваривања конкурентских предности. Циљеви управљања ризицима усклађени су са планом пословања Групе.

Уважавајући измене регулативе Народне банке Србије и потребе даљег унапређења управљања ризицима, током 2017. године извршене су значајне промене у организационој структури матичне Банке(груписање филијала у Пословне центре, промене у оквиру Функције привреде и становништва, промене начина одлучивања), као и измене интерних аката којима се уређује управљање ризицима. Изменом Стратегије и Политике управљања ризицима извршена су усклађивања са изменама домаће и међународне регулативе и унапређено је управљање кредитним ризицима у делу свеобухватности проблематичних потраживања и изложености према једном лицу или групи повезаних лица.

Почевши од 30.06.2017. године Група примењује Базел III стандард и предузела је све неопходне мере за благовремено усклађивање свог пословања са новим прописима. Кроз јасно дефинисан процес увођења нових и значајно измењених производа, услуга и активности у вези са процесима и системима, Група анализира њихов утицај на будућу изложеност ризицима у циљу оптимизације својих прихода и трошкова за процењени ризик, као и минимизирања свих потенцијално могућих негативних ефеката на финансијски резултат Групе.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Систем управљања ризицима

Систем управљања ризицима је дефинисан следећим актима:

- Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом и Планом управљања капиталом;
- Политикама управљања ризицима;
- Процедурама управљања ризицима;
- Методологијама за управљање појединачним ризицима;
- Осталим актима.

Стратегијом управљања ризицима дефинисани су:

- Дугорочни циљеви, утврђени пословном политиком и стратегијом банкарске Групе, као и склоност ка ризицима и толеранција према ризицима одређени у складу са тим циљевима;
- Основна начела преузимања и управљања ризицима;
- Основна начела процеса интерне процене адекватности капитала Групе;
- Преглед и дефиниције свих ризика којима је Група изложена или може да буде изложена.

Такође, стратегијом управљања ризицима дефинисани су критеријуми за утврђивање, као и основна начела управљања лошом активом и највиши прихватљив ниво лоше активе за Групу.

Банкарска Група је утврдила основна начела управљања ризицима како би испунила своје дугорочне циљеве:

- Организовање пословања засебне организационе јединице за управљање ризицима;
- Функционална и организациона одвојеност активности управљања ризицима од редовних пословних активности Групе;
- Свеобухватност управљања ризицима;
- Ефективност управљања ризицима;
- Цикличност управљања ризицима;
- Развој управљања ризицима као стратешко опредељење;
- Управљање ризицима је део пословне културе.

Начела управљања лошом активом односно ризичним пласманима обухватају:

- Активно управљање ризичним пласманима;
- Превентивне мере и активности у циљу минимизирања даљег погоршања квалитета активе;
- Дефинисање стратегија управљања лошом активом - скуп активности и мера у циљу опоравка финансијског стања дужника или покретање одговарајућих поступака принудне наплате;
- Рану идентификацију дужника који се суочавају са финансијским тешкоћама или су у доцњи или статусу неизмиривања обавеза (Watch lista);
- Процену финансијског стања дужника;
- Сет индикатора за укључивање дужника у делокруг организационе јединице надлежне за управљање лошом активом;
- Сегментацију лоше активе;
- Начело материјалности при дефинисању могућих мера;
- Већа учесталост праћења вредности средстава обезбеђења и средстава стечених наплатом;
- Организациона одвојеност Сектора за превенцију и управљање ризичним пласманима;
- Транспарентно извештавање.

Политике управљања појединим врстама ризика ближе дефинишу:

- Начин организовања процеса управљања ризицима банкарске Групе и јасна разграничења одговорности запослених у свим фазама тог процеса, укључујући и процес управљања лошом активом, односно ризичним пласманима;
- Начин процене ризичног профила банкарске Групе и методологије за идентификовање и мерење, односно процену ризика;
- Начине праћења и контроле ризика и успостављање система лимита, односно врсте лимита које банкарска Група користи и њихову структуру;

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Систем управљања ризицима (наставак)

- Начин одлучивања и поступања у случају прекорачења успостављених лимита, уз дефинисање изузетних околности у којима је могуће одобравање прекорачења у законским оквирима;
- Мере за ублажавање ризика и правила за примену тих мера;
- Начин и методологију за спровођење процеса интерне процене адекватности капитала банкарске Групе;
- Принципе функционисања система унутрашњих контрола;
- Оквир и учесталост стрес тестирања, као и поступање у случајевима неповољних резултата стрес тестова.

Процедурама управљања ризицима Група ближе дефинише процес управљања ризицима и надлежности и одговорности свих организационих делова матичне Банке и чланица банкарске Групе у систему управљања ризицима.

Појединачним методологијама чланице Групе су детаљније прописале методе и приступе који се користе у систему управљања ризицима.

У 2017. години, чланице банкарске Групе су обрачунавале исправку вредности у складу са стандардом МРС 39 и МРС 37, који се примењују закључно са 31.12.2017. године. Почетком 2018. године чланице Групе су извршиле усклађивање интерних аката (методологије и процедуре) у складу са изменама регулативе Народне банке Србије из области рачуноводства и финансијског извештавања, којима се уводи обавеза примене Међународног стандарда финансијског извештавања 9 у банкама (МСФИ 9). Наведеним изменама прописана је обавеза банака да од 01.01.2018. године обрачун обезвређења врше у складу са МСФИ 9 стандардом. У складу са МСФИ 9 стандардом, чланице Групе су усвојиле нову Методологију за процену обезвређења билансне активе и вероватног губитка по ванбилансним ставкама, која ће се примењивати од 01.01.2018. године.

Надлежности

Управни одбор је надлежан и одговоран за усвајање стратегије и политика управљања ризицима и стратегију управљања капиталом, успостављање система унутрашњих контрола и врши надзор над његовом ефикасношћу, надзор над радом Извршног одбора, усвајање тромесечних извештаја о управљању ризицима, усвајање Плана опоравка, као и спровођење процеса интерне процене адекватности капитала и друго.

Извршни одбор је надлежан и одговоран за спровођење стратегије и политика управљања ризицима и стратегију управљања капиталом усвајањем процедура за управљање ризицима, односно идентификовање, мерење и процену ризика, и обезбеђивањем њихове примене и извештавањем Управног одбора у вези с тим активностима. Такође, Извршни одбор анализира систем управљања ризицима и најмање тромесечно извештава Управни одбор о нивоу изложености ризицима и управљању ризицима и одлучује, уз претходну сагласност Управног одбора, о сваком повећању изложености Групе према лицу повезаном са Групом и о томе обавештава Управни одбор.

Одбор за ревизију (Одбор за праћење пословања) је надлежан и одговоран за анализу и надзор примене и адекватног спровођења усвојених стратегија и политика за управљање ризицима и система унутрашњих контрола матичне Банке и Групе. Најмање једном месечно извештава Управни одбор о својим активностима и утврђеним неправилностима и предлаже начин на који ће се оне отклонити, предлаже унапређење политика и процедура управљања ризицима и спровођења система унутрашњих контрола.

Одбор за управљање активом и пасивом је надлежан и одговоран за праћење изложености ризицима који произлазе из структуре билансних потраживања, обавеза и ванбилансних ставки, као и предлагање мера за управљање каматним ризиком и ризиком ликвидности. Свака чланица Групе има Одбор за управљање активом и пасивом.

Кредитни одбор одлучује о кредитним захтевима у оквирима утврђеним актима матичне Банке, анализира изложеност матичне Банке кредитном, каматном и валутном ризику, анализира кредитни портфолио, а такође предлаже мере Извршном одбору матичне Банке. Свака чланица Групе има кредитни одбор који одлучује у оквиру својих надлежности и лимита.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Надлежности (наставак)

Функција управљања ризицима матичне Банке дефинише и предлаже за усвајање стратегију, политике, процедуре и методологије управљања ризицима, идентификује, мери, ублажава, прати и контролише и извештава о ризицима којима је матична Банка и Група изложена у свом пословању. Такође, надлежна је за развијање модела и методологија за идентификовање, мерење, ублажавање, праћење и контролу ризика, као и за извештавање надлежних органа банкарске Групе.

Сектор управљања средствима матичне Банке је одговоран за управљање средствима и ликвидношћу, као и управљање активом и пасивом на нивоу Групе. Такође, учествује и у управљању ризиком ликвидности, каматним ризиком и девизним ризиком.

Функција унутрашње ревизије је одговорна за континуираноспровођење независног вредновања система управљања ризицима на нивоу Групе, као и за редовну процену адекватности, поузданости и ефикасности система унутрашњих контрола. Унутрашња ревизија о својим налазима и препорукама извештава Одбор за ревизију и Управни одбор.

Функција контроле усклађености пословања дужна је да најмање једном годишње идентификује и процењује ризике усклађености пословања матичне Банке, као и чланица Групе, и предлаже планове управљања ризицима, о чему саставља извештај који доставља Извршном одбору и Одбору за праћење пословања матичне Банке.

Процес управљања ризицима

На нивоу банкарске Групе редовно се мере, односно процењују ризици који су идентификовани у пословању. Мерење подразумева примену квалитативних и квантитативних метода и модела мерења које омогућују учачавање промена у профилу ризика и процену нових ризика.

За све идентификоване ризике одређује се њихова значајност која је заснована на свеобухватној процени ризика који су својствени појединим пословима, производима, активностима и процесима банкарске Групе.

Ублажавање ризика подразумева диверсификацију, пренос, смањење и/или избегавање ризика, а у складу са ризичним профилем, склоношћу ка ризицима и толеранцијом према ризицима банкарске Групе.

Праћење и контрола ризика се спроводе кроз континуирано праћење изложености по различитим критеријумима, као и кроз праћење и контролу лимита који су успостављени, који зависе од пословне стратегије и тржишног окружења, као и од нивоа ризика који је Група спремна да прихвати.

Група је успоставила систем редовног извештавања о изложености ризицима и ризичном профилу, који омогућује релевантним запосленим на свим нивоима у Групи правовремене, тачне и довољно детаљне информације које су потребне за доношење пословних одлука и ефикасно управљање ризицима, односно сигурно и стабилно пословање.

Извештаји о управљању ризицима се редовно достављају: Управном одбору, Извршном одбору, Одбору за ревизију, Одбору за управљање активом и пасивом и Кредитном одбору, који садрже све информације неопходне за процену ризика и доношење закључака о ризицима. Чланице Групе на месечном нивоу извештавају организациони део управљања ризицима матичне Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Врсте ризика

Банкарска Група је у пословању посебно изложена следећим врстама ризика: кредитном и са њим повезаним ризицима, ризику ликвидности, тржишном ризику, оперативном ризику, ризику улагања, ризику концентрације, изложености и ризику земље, као и свим осталим ризицима који се могу појавити при редовном пословању чланица Групе.

4.1. Кредитни ризик

Кредитни ризик је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе услед неизвршења обавеза дужника према чланицама Групе.

Чланице Групе имају дефинисане критеријуме одобравања кредита, измене услова, продужење рока и реструктурирање потраживања, који су прописани процедурама и методологијама одобравања пласмана и управљања ризицима. Одобравање кредита врши се у зависности од циљаног тржишта, карактеристика дужника, као и намене кредита.

Пре одобрења пласмана чланице Групе процењују кредитну способност дужника као примарни извор отплате пласмана на основу интерно дефинисаних критеријума и понуђени колатерал као секундарни извор наплате. На основу идентификованог и измереног нивоа кредитног ризика (процене финансијског стања и кредитне способности дужника, као и вредности и правне сигурности кредитне заштите и других релевантних фактора) и независног мишљења о ризику, надлежн лица, одбори и органи чланица Групе, сагласно дефинисаном систему одлучивања доносе Одлуку о одобрењу пласмана.

Приликом доношења одлука, поштује се принцип двоструке контроле тзв. „принцип четворо очију“, којим се обезбеђује да увек постоји страна која предлаже и страна која одобрава одређени пласман.

У складу са обимом, врстом и сложенешћу послова које обавља, Група је организовала процес управљања кредитном ризиком и јасно разграничила одговорности запослених у свим фазама тог процеса.

Организациони модел система управљања кредитним ризиком Групе обезбеђује адекватну комуникацију, размену информација и сарадњу на свим организационим нивоима, а такође обезбеђује јасну, оперативну и организациону раздвојеност функције за независно управљање ризицима и активности подршке с једне стране, од активности преузимања ризика, односно поделу дужности, надлежности и одговорности. Чланице Групе су успоставиле и адекватан информациони систем који подразумева потпуну информисаност лица укључених у систем управљања кредитним ризиком.

Прихватљив ниво изложености кредитном ризику Групе у складу је са дефинисаном Стратегијом управљања ризицима и зависи од структуре портфолија Групе, на основу које се врши лимитирање могућих утицаја негативних ефеката на финансијски резултат и адекватност капитала.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Основна начела управљања кредитним ризиком су:

- Управљање кредитним ризиком на нивоу појединачних пласмана и на нивоу целокупног портфолија Групе;
- Одржавање нивоа кредитног ризика који минимизира негативан утицај на финансијски резултат и капитал;
- Рангирање пласмана у складу са њиховом ризичношћу;
- Пословање у складу са добрим праксама за одобравање пласмана;
- Обезбеђење адекватних контрола за управљање кредитним ризиком.

У циљу управљања кредитним ризиком, чланице Групе настоје да послују са клијентима добре кредитне способности и прибављају одговарајуће инструменте обезбеђења плаћања. Чланице Групе оцењују кредитну способност сваког клијента у моменту подношења захтева и врше мониторинг дужника, пласмана и колатерала, како би биле у могућности да предузму одговарајуће активности у циљу наплате потраживања.

Све чланице Групе врше квантитативно и/или квалитативно мерење, односно процену идентификованог кредитног ризика. Процес мерења кредитног ризика је заснован на мерењу нивоа ризичности појединачног пласмана на основу интерног система рејтинга.

Рејтинг систем је инструмент за доношење појединачних одлука и процењивање нивоа ризика појединачног пласмана. Поред наведеног, рејтинг систем служи за процењивање нивоа ризика укупног портфолија, а користи се и у поступку обезвређења пласмана у циљу рангирања нивоа ризичности и исказивања реалне вредности потраживања. Интерни систем рејтинга подлеже редовној ревизији и унапређењу.

Ради адекватног и ефикасног управљања ризицима којима су изложене у свом пословању, матична Банка и чланице групе поштују и начела прописана регулативом својих Централних банака, која захтевају класификацију сваког пласмана на основу прописаног оквира и обрачун резерве за процењене губитке.

Ублажавање кредитног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Групе, односно одржавање прихватљивог нивоа квалитета кредитног портфолија Групе.

Основне технике ублажавања кредитног ризика су:

- Лимити изложености – ризик концентрације,
- Диверсификовање улагања,
- Средства обезбеђења.

Лимити изложености по основу појединачног дужника заснивају се на процени кредитне способности дужника, а лимити изложености на нивоу портфолија усмерени су на ограничење концентрације изложености у портфолију. Чланице Групе континуирано контролишу кретање кредитног ризика у оквиру дефинисаног ризичног профила. У случају прекорачења интерних лимита чланице Групе достављају образложење са предлогом мера и планом активности, а матична Банка извештава Извршни одбор о наведеном прекорачењу. Чланице Групе су дужне да извештавају матичну Банку и у случају настанка ванредних услова у пословању који могу настати услед неповољних кретања на локалним тржиштима, политичко - економских криза и слично.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Ризик концентрације обухвата: велику изложеност (изложеност према једном лицу или групи повезаних лица и лицима повезаним са Групом), групе изложености са истим или сличним факторима ризика као што су привредни сектори, врсте производа, географска подручја и слично, инструменте кредитне заштите.

Континуирану контролу и праћење ризика изложености на нивоу портфолија Групе, у оквиру регулаторно прописаних лимита, врши матична Банка. Уколико дође до прекорачења лимита, матична Банка утврђује узроке, информише и предлаже мере заштите од ризика изложености Извршном одбору матичне Банке.

Диверсификовање улагања на нивоу Групе усмерено је на ублажавање кредитног ризика кроз смањење концентрације портфолија у појединим сегментима активе.

Праћење квалитета пласмана на нивоу појединачног дужника заснива се пре свега на обезбеђивању ажурних података о финансијском стању и кредитној способности дужника и тржишној вредности средстава обезбеђења, док се праћење кредитног ризика на нивоу портфолија врши идентификовањем промена на нивоу група клијената одређеног нивоа ризика, пласмана, колатерала, потребних резерви за очекиване и неочекиване губитке, у циљу утврђивања и управљања стањем и квалитетом активе. Чланице Групе такође, обезбеђују континуирано праћење и проверу адекватности процеса рангирања пласмана у ризичне категорије према степену наплативости.

Контрола кредитног ризика подразумева процес континуираног праћења пословања са дефинисаним системом лимита, нарочито када изложеност кредитном ризику тежи горњој граници дефинисаног ризичног профила, а посебно приликом увођења нових пословних производа и активности.

У циљу заштите од ризика неизвршења обавеза у пословању са клијентима, чланице Групе предузимају следеће мере за регулисање потраживања: продужење рока, реструктурирање, поравнање, преузимање средстава обезбеђења у циљу наплате потраживања, закључење уговора са заинтересованим трећим лицем, покретање судског спора и остале мере.

Уколико предузете мере регулисања пласмана, односно принудне наплате и судског поступка нису дале очекиване резултате, односно када не постоји могућност наплате потраживања у целости, иницира се предлог за трајан отпис преосталог потраживања или пренос из билансне у ванбилансну евиденцију.

Матична Банка и чланица из Будве су, у складу са локалном регулативом, у 2017. години извршиле отпис у целости обезвређених потраживања преносом из билансне у ванбилансну евиденцију, што је за последицу имало смањење бруто кредита и исправки вредности у билансу стања, а последично и смањење показатеља NPL-а. Чланица из Бања Луке је отпис вршила само за потребе израде консолидованог извештаја. Група осим кредитне изложености има и ванбилансну изложеност (плативе и чинидбене гаранције, авали, акредитиви) по основу које има потенцијалну обавезу да изврши плаћање за рачун трећих лица. За ванбилансну изложеност чланице Групе користе исте контролне процесе и процедуре који се користе за кредитни ризик.

Извештавање о кредитном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања, које се спроводи по утврђеној динамици у складу са дефинисаним системом извештавања:

- чланице Групе извештавају матичну Банку, на месечном нивоу;
- матична Банка извештава на консолидованој основи, полугодишње и годишње.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Идентификовање проблематичних и реструктурираних потраживања

Чланице Групе прате квалитет портфолиа на основу идентификовања и анализе раних сигнала упозорења код клијената. Сигнали упозорења се прате на регуларној временској основи и на основу анализе истих, клијенти се сврставају у категорију Стандардни, Потенцијално ризични (Watch list) и NPL клијенти (клијенти са проблематичним потраживањима).

Реструктурирани непроблематични клијенти се сврставају у категорију потенцијално ризичних клијената, док се реструктурирани проблематични сврставају у категорију клијената са проблематичним потраживањима.

Сврха праћења квалитета портфолиа је спречавање директног трансфера Стандардних клијената у категорију клијената са проблематичним потраживањима без претходног идентификовања клијената као потенцијално ризичних и без спровођења радњи превенције ризичних пласмана, односно ублажавања и смањивања кредитног ризика путем спровођења адекватне стратегије и акционих планова. Потенцијално ризични клијенти се прате чешће у односу на Стандардне клијенте и уколико се утврди даље повећање кредитног ризика, клијенти се сврставају у категорију клијената са проблематичним потраживањима.

Под проблематичним потраживањима подразумевају се сва потраживања која касне у измиривању обавеза преко 90 дана, по било којој материјално значајној обавези према Банци, њеном матичном или подређеним друштвима, потраживања код којих је на основу финансијског стања процењено да дужник неће моћи да измири своје обавезе у целости не узимајући у обзир могућност реализације инструмената кредитне заштите (без обзира да ли касни у измиривању обавеза), потраживања за која је утврђен износ обезвређења на појединачној основи, као и потенцијалне обавезе по основу издатих гаранција (ако постоји вероватноћа да ће бити активирани) и преузетих неопозивих обавеза (уколико би њиховим повлачењем дошло до настанка потраживања за које Група сматра да не би било наплаћено у целости без реализације средстава обезбеђења). Проблематичним се сматрају и потраживања по основу: престанка евидентирања прихода од камата, провизија и накнада у билансу успеха, специфичних прилагођавања за кредитни ризик која су обрачуната због значајног погоршања кредитног квалитета које је уследило након настанка изложености, значајног губитка који се остварује уступањем потраживања, реструктурирања потраживања извршеног услед финансијских тешкоћа дужника, као и подношења предлога за покретање стечајног поступка над дужником. Проблематичним потраживањима сматрају се сва потраживања од дужника, уколико је једно потраживање класификовано у групу проблематичних потраживања.

Реструктурирање потраживања је одобравање, због финансијских потешкоћа дужника, уступака у вези са отплатом појединачног потраживања који не би били одобрени да дужник није у тим потешкоћама, без обзира да ли има доспелих обавеза, да ли је то потраживање обезвређено и да ли је за њега наступио статус неизмиривања обавеза. Реструктурирање се врши на један од следећих начина: променом услова под којима је потраживање настало, нарочито ако су накнадно уговорени услови отплате повољнији у односу на првобитно уговорене (смањење каматне стопе, отпис дела главнице и/или камате, промена датума доспећа и др), као и рефинасирањем потраживања. Поред наведеног, у категорију реструктурираних потраживања сврставају се и потраживања код којих је:

- извршена промена уговорених услова отплате проблематичних потраживања или која би, у одсуству наведених измена, била сврстана у категорију проблематичних, потраживања,
- извршена промена уговорених услова отплате потраживања која доводи до потпуног или делимичног отписа у материјално значајном износу,
- чланице Групе активирале уговорене клаузуле о реструктурирању на основу којих се услови отплате мењају услед наступања одређених догађаја (уграђене клаузуле) према дужнику од кога је потраживање већ класификовано у групу проблематичних потраживања или би било тако класификовано да нису активирани те клаузуле,
- уколико је дужник истовремено када је одобрено ново потраживање (или у кратком периоду пре или после тог одобравања) извршио плаћање по основу другог потраживања Групе (или другог правног лица према коме је уступљено потраживање према том дужнику), а које је било класификовано или је испуњавало услове да буде класификовано у групу проблематичних или би, у одсуству новог потраживања, било класификовано у наведеној групи, односно испуњавало те услове.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Идентификовање проблематичних и реструктурираних потраживања (наставак)

Чланице Групе редовно прате предузете мере за реструктурирање ризичних пласмана и контролишу правовременост предузимања ових мера. Праћење предузетих мера, односно реализација истих, као што је нпр. измирење доспелих обавеза, врши се на дневном нивоу. Полугодишњи мониторинг пословања реструктурираних клијената обавља се редовно на сваких 6 месеци или чешће у случају потребе. Анализа финансијских извештаја, анализа задужености, провера адекватности обезбеђења као и мониторинг свеукупног пословања представљају кључне тачке поменутог мониторинга.

Реструктурирано потраживање које је класификовано у групу проблематичних потраживања чланице Групе након истека годину дана од дана његовог реструктурирања, класификују у групу потраживања која се не сматрају проблематичним ако су испуњени следећи услови:

- није утврђен износ обезвређења за реструктурирано потраживање и није наступио статус неизмирења обавеза;
- у последњих 12 месеци извршене су уплате благовремено или са доцњом не дужом од 30 дана, у складу са измењеним условима отплате;
- на основу анализе финансијског стања, односно кредитне способности дужника, оцењено је да ће дужник моћи да измири обавезе у целости у складу са измењеним условима отплате.

Ризик промене квалитета активе

Квалитет активе Групе се мери степеном изложености појединим категоријама ризика према критеријумима дефинисаним интерним системом рејтинга. Интерни систем рејтинга се заснива на квантитативним и квалитативним параметрима за одређивање рејтинга дужника. Рејтинг скала садржи пет категорија ризика, које су подељене на 17 подкатегија. Различите изложености према истом дужнику опредељују исту категорију рејтинга, без обзира на специфичности различитих врста кредита.

Група користи различите рејтинг моделе за кредитни ризик у зависности од врсте клијената. Израчунавање рејтинга врши се на месечном нивоу на основу квалитативних и квантитативних параметара и благовремености у измиревању обавеза.

Низак ниво ризика подразумева пословање са клијентима добре кредитне способности и прихватљив је за Групу (категије рејтинга 1 и 2), повишен ниво ризика представља пословање са клијентима који имају одређене проблеме у пословању, а могу негативно да утичу на измирење обавеза и чије пословање се интензивно прати (категија рејтинга 3) и висок ниво ризика означава клијенте са негативним резултатима пословања и лошом кредитном историјом (категије ризика 4 и 5). Група је током 2017. године, унапредила интерни рејтинг систем, тако што је категорија ризика 4, подељена на три подкатегије и то: 4 – неризични клијенти (РЕ), 4Д ризични клијенти (NPE) са доцњом до 90 дана и 4ДД ризични клијенти (NPE) са доцњом од 91 до 180 дана.

Група се штити од ризика промене квалитета активе кроз континуирано праћење пословања клијената, идентификовање промена које могу настати погоршањем стања дужника, кашњењем у отплати или променама у окружењу, као и прибављањем одговарајућих средстава обезбеђења.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Ризик промене вредности активе

Обезвређење пласмана има за циљ обезбеђење разумног, опрезног и правовременог утврђивања губитака, како би се заштитио капитал Групе у периоду када губитак буде и дефинитивно потврђен (реализован) због немогућности наплате уговорених износа или одливом средстава за измирење потенцијалних обавеза.

Обезвређење пласмана и резервисања врши се само онда када постоји оправдан основ, односно када постоји објективан доказ о обезвређењу као последица догађаја који су настали након почетног признавања кредита, а који неповољно утичу на будуће новчане токове од кредита.

Главни елементи у процени обезвређења пласмана су следећи: прекорачење рока плаћања главнице или камате, тешкоће у новчаним токовима корисника кредита (финансијске тешкоће), опадање кредитног рејтинга или промене првобитних услова из уговора и друго.

Обезвређење пласмана се врши на основу процене очекиваних будућих новчаних токова из пословања клијената или реализацијом средстава обезбеђења, уколико се процени да ће реално кредит бити намирен из тих средстава.

Чланице Групе врше процену обезвређења потраживања на групној и појединачној основи.

Појединачно процењивање

Чланице Групе процењују исправку вредности за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмиревања обавеза – defaulta (ризичан пласман, подкатегија ризика 4Д, 4ДД и категорија 5, према интерном систему рејтинга) и том приликом се узимају у обзир финансијска позиција корисника кредита, одрживост бизнис плана, његова способност да побољша своје перформансе у случају финансијских тешкоћа, пројектовани приходи, расположивост других врста финансијске подршке и вредност колатерала која се може реализовати, као и очекивани новчани токови. Уколико дође до нових информација које према процени битно мењају кредитну способност клијента, вредност колатерала и извесност испуњења обавеза клијента према чланицама Групе, врши се нова процена обезвређења пласмана.

Праг материјалне значајности чланице Групе одређују на основу анализе вредносне структуре портфолиа по врстама клијената и производа.

Исправка вредности на индивидуалној основи се обрачунава уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Појединачно процењивање (наставак)

Објективним доказима који указују на потребу обезвређења пласмана, сматра се:

- када финансијско стање дужника указује на знатне проблеме у његовом пословању;
- када постоје подаци о неизмирењу обавеза, учесталом кашњењу у отплати или неиспуњавању других уговорних одредаба;
- када чланица Групе, услед финансијских потешкоћа дужника, битно промени услове отплате потраживања у односу на оне који су првобитно уговорени;
- дужник не може да измири своје обавезе у целости без реализације средства обезбеђења
- непрекидна блокада рачуна преко 60 дана;
- када постоје извесне значајне финансијске потешкоће у пословању клијента (банкротство, ликвидација, стечај или нека друга врста финансијске реорганизације дужника) и слично.

Докази се могу документовати и анализом у Watch процесу, информацијом о повећаном степену ризика дужника, извештајима са састанака који су одржани са дужником, извештајима о обављеном мониторингу колатерала клијената, извештајима о принудној наплати и данима блокаде, извештајима о кредитима у доцњи и другим информацијама којима Група располаже.

Поред тога, документацију потребну као доказ за обезвређење пласмана, представљају и докази за процену очекиваних прилива по пласману, који се пре свега односе на документацију о планираним будућим новчаним токовима дужника.

Када постоје објективни докази, тада се износ обезвређења процењује дисконтовањем будућих новчаних токова из пословања. У обрачун очекиваних будућих новчаних токова улазе и средства од реализације колатерала (секундарни извори), уколико се процени да не постоје објективни докази да кредит може да буде намирен из очекиваних будућих токова из редовног пословања и да ће реално бити намирен из средстава обезбеђења.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Групно процењивање

Исправке вредности се процењују групно по свим пласманима код којих није идентификован објективни доказ обезвређења и који нису појединачно значајни са статусом default-а и за пласмане код којих обрачуном на појединачној основи није утврђен износ исправки вредности, као и по основу провизија и других потраживања која немају елементе за свођење на садашњу вредност.

Групна процена се врши по групама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (бонитетне групе по врстама клијената и пласмана), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу.

Израчунавање групних процената обезвређења се врши на основу вероватноће настанка статуса неизмиривања обавеза дужника (PD) која се добија на основу миграција категорија ризичности у статус неизмиривања обавеза по врстама клијената или производа.

Ценећи специфичности у пословању са клијентима, посебно се утврђују миграције за правна лица, становништво по врстама производа, банке и предузетнике.

Обезвређење кредита умањује вредност кредита и признаје се као расход у оквиру биланса успеха.

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама (потенцијалним обавезама) врши се када се процени да постоји довољно извесно очекивање да ће доћи до одлива средстава за измирење потенцијалне обавезе. Утврђивање вероватног губитка чланице Групе врше и за неискоришћене преузете обавезе, за које нису уговориле безусловно и без претходне најаве, могућност отказа уговорене обавезе. Приликом обрачуна резервисања по основу неискоришћених преузетих обавеза, користи се фактор конверзије (ЦЦФ) којим се коригује књиговодствена вредност неискоришћених преузетих обавеза.

Приликом процене резервисања за потенцијалне губитке по ванбилансним ставкама признају се средства од реализације колатерала, уколико је потпуно извесно да ће одлив средстава по основу потенцијалних обавеза бити намирен из колатерала.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Средства заштите од кредитног ризика (колатерал)

У циљу заштите од изложености кредитном ризику, најчешћа пракса коју чланице Групе користе, поред редовног праћења пословања клијената, је и прибављање инструмената обезбеђења (колатерала), којима се обезбеђује наплата потраживања и минимизира кредитни ризик. Количина и тип потребног колатерала зависи од процене кредитног ризика.

Као стандардне инструменте обезбеђења чланице Групе од клијената прибављају уговорно овлашћење и менице, док се као додатни инструменти, у зависности од процене кредитног ризика, и врсте пласмана уговарају:

- За комерцијалне кредите – залог на покретним и непокретним стварима (хипотеке), депозити, банкарске, корпоративне и гаранције државе, јемства, залог на хартијама од вредности, уделима и потраживањима;
- За кредите становништву – хипотеке на непокретносима, депозити, јемства солидарног дужника, осигурање Националне корпорације за осигуравање стамбених кредита код матичне Банке и друго.

Приликом процене непокретности или залог на покретној имовини, чланице Групе обезбеђују стручну и независну процену вредности непокретности од стране овлашћених проценитеља, како би потенцијални ризик од нереалне процене свела на најмање могућу меру. Непокретност, роба, опрема и остале покретне ствари које су предмет залог морају бити и осигуране од стране осигуравајућег друштва прихватљивог за Групу, а полисе винкулиране у корист Групе.

У циљу заштите од промене тржишних вредности колатерала (хипотека, залог, хартија од вредности и сл.), процењена вредност колатерала се коригује за дефинисани проценат (haircut) у зависности од врсте колатерала и локације, који се редовно преиспитују и ревидирају. На овај начин Група са штити од потенцијалних губитака по основу немогућности наплате потраживања из средстава обезбеђења.

Корективни фактор (haircut) представља разлику између процењене вредности колатерала и новчаног прилива који је могуће остварити продајом колатерала у поступку наплате. Haircut процењену тржишну вредност сваког инструмента обезбеђења своди на очекивану вредност која ће бити наплаћена његовом реализацијом у будућности, и то уважавајући волатилност тржишне вредности, могућност реализације и готовинске одливе по основу трошкова активирања и продаје (судски трошкови, трошкови пореза који падају на терет продавца, трошкови консултаната и оглашавања и остали трошкови), очекивани пад тржишне вредности од тренутка процене до тренутка планиране реализације, као и својствену неизвесност у утврђивању вредности.

Чланице Групе обраћају пажњу на редовну процену/вредновање колатерала. За неризичне пласмане (РЕ), хипотеке на стамбеним и пословним непокретностима процењују се најмање једном у три године, од стране овлашћеног процењивача. За ризичне пласмане (NPE), хипотеке на стамбеним објектима се процењују најмање једном у три године, хипотеке на пословним објектима (пословни простори, локали, складишта, грађевинско земљиште са и без грађевинске дозволе, пољопривредно земљиште, остало) најмање једном у 18 месеци, а хипотеке на индустријским објектима процењују се минимум једном годишње (12 месеци), од стране овлашћеног процењивача. Хартије од вредности се процењују на месечној основи за све пласмане.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Редовно праћење вредности непокретности подразумева проверу вредности непокретности на основу расположивих података и информација, поређење вредности непокретности из порфолиа са кретањима вредности на тржишту земаља чланица Групе (реализована продаја, понуда и тражња) по регионима прописаним у каталогу колатерала, коришћење статистичког модела и тд. За све пословне непокретности, Група спроводи проверу вредности најмање једном годишње, а за стамбене и остале непокретности најмање једном у три године.

Вредност колатерала и тенденције кретања, чланице Групе прате и ажурирају како би се потенцијални ризик од нереалне процене свео на најмању могућу меру, а у случају потребе може захтевати и додатни колатерал у складу са закљученим уговором. Колатерали представљају секундарни извор наплате потраживања.

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику

Укупна изложеност кредитном ризику на дан 31. децембра 2017. и 2016. године, приказана је у следећем прегледу, без узимања у обзир било каквог колатерала или неке друге кредитне заштите. Наведене вредности исказане су у бруто и нето књиговодственом износу (после ефеката ублажавања по основу обезвређења).

Укупна изложеност кредитном ризику пре колатерала и других побољшања

Укупна изложеност кредитном ризику

	31.12.2017.		У хиљадама динара 31.12.2016.	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
I. Преглед активе	430,849,698	400,108,317	472,812,097	428,827,608
Готовина и средства код централне банке	56,076,748	56,076,748	61,919,102	61,919,102
Кредити и потраживања од банака и других финансијских институција	30,436,134	30,233,555	43,528,675	43,216,681
Кредити и потраживања од комитената	193,015,753	174,242,139	198,491,610	166,401,008
Финансијска средства	121,522,584	121,522,580	140,590,950	140,425,071
Остала средства	10,722,146	7,480,376	10,957,501	7,255,156
Имовина	19,076,333	10,552,918	17,324,259	9,610,590
II. Ванбилансне ставке	37,158,598	36,988,580	33,930,412	33,876,991
Плативе гаранције	4,017,215	3,966,720	4,336,212	4,277,043
Чинидбене гаранције	4,807,375	4,766,095	6,950,946	6,920,093
Преузете неопозиве обавезе	28,036,262	27,982,000	22,050,789	22,371,693
Остало	297,546	273,565	592,465	308,162
Укупно (I+II)	468,008,296	437,096,897	506,742,509	462,704,599

Највећи кредитни ризик за Групу настаје из остварених кредитних аранжмана, али је Група изложена и ризику по основу ванбилансних позиција који проистиче из потенцијалних и преузетих обавеза.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација

31.12.2017.	Непроблематична а потраживања	Проблематична а потраживања	Укупно	У хиљадама динара			
				Исправка вредности непроблематичних потраживања	Исправка вредности проблематичних потраживања	Укупна исправка вредности	Нето
Стамбени	39,355,533	1,735,814	41,091,347	96,490	594,165	690,629	40,400,692
Готовински	26,216,812	350,588	26,567,400	216,115	262,960	479,075	26,088,326
Пољопривреда	7,228,382	206,502	7,434,885	62,967	100,167	163,133	7,271,751
Остало	5,780,381	395,984	6,176,365	81,840	376,724	458,564	5,717,801
Микро бизнис	9,406,132	1,105,531	10,511,663	134,612	476,179	610,790	9,900,872
Укупно становништво	87,987,240	3,794,419	91,781,660	592,023	1,810,194	2,402,217	89,379,443
Велика предузећа	38,495,577	16,958,551	55,454,128	333,797	11,881,648	12,215,445	43,238,683
Средња предузећа	12,056,414	2,090,406	14,146,820	82,748	1,389,311	1,472,059	12,674,761
Мала предузећа	5,873,229	1,781,079	7,654,308	79,221	910,951	990,172	6,664,136
Држава	10,861,724	997,190	11,858,914	89,843	166,416	256,259	11,602,655
Остало	10,682,335	1,437,589	12,119,925	308	1,437,155	1,437,463	10,682,462
Привредни клијенти	77,969,279	23,264,815	101,234,094	585,916	15,785,481	16,371,397	84,862,696
Укупно	165,956,519	27,059,234	193,015,753	1,177,939	17,595,675	18,773,614	174,242,139
Потраживања од банака	30,233,576	202,558	30,436,134	21	202,558	202,579	30,233,555

Напомена: Према интерној сегментацији сектор становништва обухвата физичка лица, пољопривреднике и микро бизнис (предузетнике и микро клијенте).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација

31.12.2016.	У хиљадама динара						
	Непроблематична а потраживања	Проблематична а потраживања	Укупно	Исправка вредности непроблематичних потраживања	Исправка вредности проблематичних потраживања	Укупна исправка вредности	Нето
Стамбени	40,207,271	2,317,300	42,524,571	88,859	1,131,996	1,220,854	41,303,717
Готовински	20,674,119	1,201,269	21,875,388	171,541	1,107,438	1,278,979	20,596,408
Пољопривреда	6,194,484	482,267	6,676,750	50,109	397,292	447,401	6,229,349
Остало	5,387,175	745,751	6,132,926	86,340	732,306	818,646	5,314,280
Микро бизнис	8,064,191	2,180,334	10,244,525	133,151	1,464,495	1,597,646	8,646,879
Укупно становништво	80,527,240	6,926,920	87,454,160	530,000	4,833,527	5,363,527	82,090,633
Велика предузећа	34,812,545	24,078,785	58,891,330	386,634	19,545,036	19,931,670	38,959,660
Средња предузећа	18,508,866	3,228,194	21,737,061	239,248	2,297,711	2,536,959	19,200,101
Мала предузећа	8,019,382	2,830,715	10,850,097	135,783	1,858,921	1,994,704	8,855,393
Држава	9,566,211	1,914,002	11,480,213	64,686	562,870	627,556	10,852,657
Остало	6,453,124	1,625,625	8,078,749	10,590	1,625,595	1,636,185	6,442,564
Привредни клијенти	77,360,128	33,677,322	111,037,450	836,940	25,890,134	26,727,074	84,310,376
Укупно	157,887,368	40,604,242	198,491,610	1,366,940	30,723,661	32,090,602	166,401,008
Потраживања од банака	43,218,800	309,875	43,528,675	2,120	309,874	311,994	43,216,681

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Промене исправки вредности потраживања у Билансу стања

	31.12.2016.	Повећање исправки вредности	Укидање исправки вредности	Друге промене*	31.12.2017.
Укупно становништво	5,363,527	2,409,982	(3,168,627)	(2,202,666)	2,402,217
Привредни клијенти	26,727,075	9,552,922	(9,951,081)	(9,957,518)	16,371,398
Укупно	32,090,602	11,962,905	(13,119,707)	(12,160,185)	18,773,614
Потраживања од банака	311,994	33	(62,697)	(46,751)	202,579

У хиљадама динара

**Друге промене се односе на извршен пренос у целости обезвређених потраживања из билансне у ванбилансну евиденцију, курсне разлике и остале промене.*

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

- 4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)**
- 4.1. Кредитни ризик (наставак)**
- 4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)**

Проблематични кредити и потраживања

Проблематични кредити и потраживања су они кредити и потраживања за које је Група утврдила да постоје објективни докази који указују на обезвређење и за које не очекује наплату доспеле главнице и камате у складу са уговором о кредиту (обезвређена потраживања). Процена обезвређења код проблематичних потраживања се врши за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмиривања обавеза – defaulta (подкатегија ризика 4Д и 4ДД према интерном систему рејтинга и категорија ризика 5), уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине.

Значајно смањење исправки вредности у билансу стања у 2017. години, последица је извршеног отписа у целости обезвређених потраживања преносом из билансне у ванбилансну евиденцију и то: код матичне Банке и чланице из Будве у складу са локалном регулативом, а код чланице из Бања Луке за потребе израде консолидованог извештаја. Поред наведеног, на смањење исправки вредности утицала је и наплата ризичних пласмана, већа од планиране.

Непроблематични кредити и потраживања

За непроблематична потраживања (категије рејтинга 1, 2, 3 и подкатегија 4), обезвређење се процењује групно (необезвређена потраживања). Групна процена се врши по групама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (бонитетне групе по врстама клијената и пласмана), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу.

Процена обезбеђења на групној основи заснива се на вероватноћи настанка статуса неизмиривања обавеза дужника (PD) обрачунате на бази миграција у статус неизмиривања обавеза (defaulta), по врстама клијената или производима. Ценећи специфичности у пословању са клијентима, посебно се утврђују миграције за правна лица, становништво по врстама производа, банке и предузетнике.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Необезвређена потраживања по данима доцње - Непроблематична потраживања

У хиљадама динара

31.12.2017.	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
Стамбени	38,420,681	559,412	153,873	221,566	-	39,355,533
Готовински	24,291,275	1,702,682	166,024	56,831	-	26,216,812
Пољопривреда	6,953,492	182,300	71,846	20,745	-	7,228,382
Остало	5,410,478	312,882	45,446	11,575	-	5,780,381
Микро бизнис	8,080,813	1,226,765	77,073	21,481	-	9,406,132
Укупно становништво	83,156,739	3,984,040	514,263	332,198	-	87,987,240
Велика предузећа	38,038,591	148,686	308,300	-	-	38,495,577
Средња предузећа	11,005,501	946,232	94,118	10,563	-	12,056,414
Мала предузећа	5,473,967	310,776	56,863	31,623	-	5,873,229
Држава	10,743,288	118,436	-	-	-	10,861,724
Остало	10,548,614	133,614	107	-	-	10,682,335
Привредни клијенти	75,809,960	1,657,745	459,388	42,186	-	77,969,279
Укупно	158,966,699	5,641,785	973,651	374,384	-	165,956,519
од чега: реструктурирана	2,062,044	410,268	178,344	4,755	-	2,655,411
Потраживања од банака	26,210,359	4,023,218	-	-	-	30,233,576

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Необезвређена потраживања по данима доцње

У хиљадама динара

31.12.2016.	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
Стамбени	39,141,616	616,899	160,811	287,945	-	40,207,271
Готовински	19,116,857	1,352,724	148,406	56,132	-	20,674,119
Пољопривреда	5,919,094	206,274	52,417	16,699	-	6,194,484
Остало	5,053,139	290,789	29,636	13,612	-	5,387,175
Микро бизнис	6,952,990	975,960	61,810	73,431	-	8,064,191
Укупно становништво	76,183,695	3,442,645	453,080	447,819	-	80,527,240
Велика предузећа	34,521,502	291,043	-	-	-	34,812,545
Средња предузећа	16,986,649	1,482,182	26,237	13,798	-	18,508,866
Мала предузећа	7,075,889	874,961	21,321	47,211	-	8,019,382
Држава	9,380,610	185,600	-	-	-	9,566,211
Остало	6,255,752	196,111	1,262	-	-	6,453,124
Привредни клијенти	74,915,706	2,807,146	172,708	93,966	-	77,360,128
Укупно	151,099,401	6,249,791	625,788	541,785	-	157,887,368
од чега: реструктурирана	2,684,851	599,992	34,572	41,979	-	3,361,395
Потраживања од банака	43,218,800	-	-	-	-	43,218,800

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Обезвређена потраживања по данима доцње - Проблематична потраживања

У хиљадама динара

31.12.2017.	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
Стамбени	213,931	65,588	18,498	48,523	1,389,275	1,735,814
Готовински	53,274	19,848	10,750	18,205	248,512	350,588
Пољопривреда	20,079	5,777	9,331	8,440	162,875	206,502
Остало	14,691	2,471	832	219	377,771	395,984
Микро бизнис	70,524	15,459	14,779	56,066	948,704	1,105,531
Укупно становништво	372,497	109,143	54,190	131,452	3,127,137	3,794,419
Велика предузећа	2,262,581	-	-	-	14,695,970	16,958,551
Средња предузећа	93,394	22,138	-	58,566	1,916,308	2,090,406
Мала предузећа	88,111	373,012	36,677	2,860	1,280,419	1,781,079
Држава	741,052	23,022	-	-	233,116	997,190
Остало	1,436,767	-	-	-	822	1,437,589
Привредни клијенти	4,621,904	418,172	36,677	61,426	18,126,636	23,264,815
Укупно	4,994,401	527,315	90,867	192,878	21,253,773	27,059,234
од чега: реструктурирана	2,562,976	78,371	54,310	99,769	16,484,893	19,280,319
Потраживања од банака	202,558	-	-	-	-	202,558

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Обезвређена потраживања по данима доцње - Проблематична потраживања

У хиљадама динара

31.12.2016.	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
Стамбени	204,127	54,583	27,781	50,836	1,979,972	2,317,300
Готовински	48,747	17,883	11,304	14,898	1,108,438	1,201,269
Пољопривреда	9,748	3,642	3,293	2,457	463,126	482,267
Остало	12,627	563	155	802	731,604	745,751
Микро бизнис	16,905	5,158	19,453	14,500	2,124,318	2,180,334
Укупно становништво	292,153	81,830	61,985	83,493	6,407,459	6,926,920
Велика предузећа	2,521,936	3,466,420	49,512	-	18,040,917	24,078,785
Средња предузећа	290,578	66,476	-	13,254	2,857,886	3,228,194
Мала предузећа	469,667	20,532	-	26,523	2,313,994	2,830,715
Држава	1,267,471	48,709	-	-	597,822	1,914,002
Остало	1,536,823	-	-	-	88,801	1,625,625
Привредни клијенти	6,086,475	3,602,137	49,512	39,777	23,899,420	33,677,322
Укупно	6,378,628	3,683,967	111,498	123,270	30,306,879	40,604,242
од чега: реструктурирана	2,848,138	3,579,359	60,187	7,057	20,922,319	27,417,059
Потраживања од банака	309,874	-	-	-	-	309,874

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања

31.12.2017.	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Проблематична потраживања	Проблематична реструктурирана потраживања	Исправке вредности проблематичних потраживања	Учешће проблематичних у укупним (%)	У хиљадама динара
							Износ средстава обезбеђења за проблематична потраживања
Укупно становништво	91,781,660	2,402,217	3,794,419	1,011,772	1,810,194	4,13%	3,372,392
Стамбени	41,091,347	690,655	1,735,814	485,979	594,165	4,22%	1,740,307
Готовински	26,567,400	479,074	350,588	45,244	262,960	1,32%	242,993
Пољопривреда	7,434,885	163,133	206,502	19,626	100,167	2,78%	196,094
Остало	6,176,365	458,564	395,984	-	376,724	6,41%	11,857
Микро бизнис	10,511,663	610,790	1,105,531	460,924	476,179	10,52%	1,181,140
Привредни клијенти	101,234,094	16,371,397	23,264,815	18,268,546	15,785,481	22,98%	21,511,491
Пољопривреда	6,221,355	161,647	253,050	28,243	113,994	4,07%	252,908
Прерађивачка индустрија	23,673,580	5,963,135	9,161,447	8,191,755	5,735,338	38,70%	6,607,183
Електрична енергија	1,135,657	28,197	67,005	-	174	5,90%	67,005
Грађевинарство	6,474,022	1,016,800	1,083,331	959,938	1,007,179	16,73%	1,297,761
Трговина на велико и мало	24,616,833	2,014,256	3,960,147	3,102,743	1,887,183	16,09%	4,048,023
Услугне делатности	14,773,783	1,222,929	1,438,775	1,411,506	1,089,580	9,74%	1,465,235
Активности у вези са некретнинама	1,582,823	693,244	1,345,149	960,907	691,123	84,98%	1,370,156
Остало	22,756,041	5,271,189	5,955,911	3,613,454	5,260,909	26,17%	6,403,219
Укупно	193,015,753	18,773,614	27,059,234	19,280,319	17,595,675	14,02%	24,883,882
Потраживања од банака	30,436,134	202,579	202,558	-	202,558	0,67%	407,543

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања (наставак)

31.12.2016.	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Проблематична потраживања	Проблематична реструктурирана потраживања	Исправке вредности проблематичних потраживања	Учешће проблематичних у укупним (%)	У хиљадама динара
							Износ средстава обезбеђења за проблематична потраживања
Укупно становништво	87,454,160	5,363,527	6,926,920	1,194,271	4,831,972	7,92%	6,030,269
Стамбени	42,524,571	1,220,682	2,317,300	450,074	1,131,862	5,45%	3,399,885
Готовински	21,875,388	1,279,151	1,201,269	62,924	1,107,338	5,49%	628,279
Пољопривреда	6,676,750	447,401	482,267	39,016	397,270	7,22%	476,504
Остало	6,132,926	818,646	745,751	489	732,288	12,16%	40,703
Микро бизнис	10,244,525	1,597,646	2,180,334	641,768	1,463,213	21,28%	1,484,897
Привредни клијенти	111,037,450	26,727,075	33,677,322	26,222,788	25,891,689	30,33%	32,669,354
Пољопривреда	6,963,406	296,167	355,855	51,981	233,910	5,11%	370,591
Прерађивачка индустрија	36,548,279	10,372,448	14,377,412	12,820,759	10,109,059	39,34%	10,743,176
Електрична енергија	311,333	49,207	-	-	-	0,00%	-
Грађевинарство	3,865,325	1,644,715	1,660,952	1,308,284	1,513,279	42,97%	1,867,323
Трговина на велико и мало	30,609,582	4,712,214	5,726,507	4,289,886	4,525,657	18,71%	6,336,296
Услугне делатности	12,166,402	2,577,391	2,946,538	2,876,445	2,457,942	24,22%	3,791,587
Активности у вези са некретнинама	1,837,179	704,562	1,421,259	954,401	696,020	77,36%	1,458,900
Остало	18,735,945	6,370,370	7,188,799	3,921,032	6,355,820	38,37%	8,101,509
Укупно	198,491,610	32,090,602	40,604,242	27,417,059	30,723,661	20,46%	38,699,652
Потраживања од банака	43,528,675	311,994	309,874	-	309,874	0,71%	-

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања (наставак)

Промене проблематичних потраживања

У хиљадама динара

	Бруто 31.12.2016.	Нова проблематична потраживања	Смањење проблематичних потраживања	Утицај курса	Друге промене*	Бруто 31.12.2017.	Нето 31.12.2017.
Стамбени	2,317,166	352,295	(766,761)	(128,171)	(38,715)	1,735,814	1,141,650
Готовински	1,201,169	183,344	(1,008,469)	(10,025)	(15,431)	350,588	87,628
Пољопривреда	482,245	123,424	(386,295)	(8,147)	(4,725)	206,502	106,335
Остало	745,733	98,132	(441,143)	(2,938)	(3,800)	395,984	19,260
Микро бизнис	2,179,052	146,615	(1,138,086)	(65,259)	(16,791)	1,105,531	629,352
Укупно становништво	6,925,365	903,810	(3,740,754)	(214,541)	(79,460)	3,794,419	1,984,225
Велика предузећа	24,078,794	1,467,414	(8,166,593)	(813,349)	392,285	16,958,551	5,077,548
Средња предузећа	3,228,194	37,985	(1,178,665)	(89,972)	92,864	2,090,406	741,039
Мала предузећа	2,832,261	183,291	(1,097,812)	(77,889)	(58,773)	1,781,079	829,539
Држава	1,914,002	68,060	(525,411)	(64,543)	(394,919)	997,190	830,774
Остало	1,625,625	412	(88,401)	(51,933)	(48,112)	1,437,589	434
Привредни клијенти	33,678,877	1,757,162	(11,056,882)	(1,097,685)	(16,656)	23,264,815	7,479,334
Укупно	40,604,242	2,660,972	(14,797,636)	(1,312,226)	(96,116)	27,059,234	9,463,559
Потраживања од банака	309,874	-	-	-	(107,316)	202,558	-

*Друге промене се односе на делимично повећање/смањење износа потраживања у оквиру једне партије током године.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.3. Непроблематична потраживања

У хиљадама динара

	31.12.2017.					31.12.2016.				
	Низак (ИР 1,2)	Повишен (ИР 3)	Висок (ИР 4)	Укупно	Вредност средстава обезбеђења	Низак (ИР 1,2)	Повишен (ИР 3)	Висок (ИР 4)	Укупно	Вредност средстава обезбеђења
Стамбени	39,084,856	257,801	12,876	39,355,533	39,001,059	39,585,087	616,664	5,520	40,207,271	39,763,653
Готовински	26,144,252	67,874	4,687	26,216,812	11,970,041	20,592,587	79,205	2,326	20,674,119	15,963,266
Пољопривреда	7,200,380	27,708	294	7,228,382	6,065,831	6,166,607	25,291	2,586	6,194,483	5,864,902
Остало	5,756,521	19,084	4,776	5,780,381	156,647	5,341,209	41,914	4,052	5,387,175	146,036
Микро бизнис	8,799,696	446,581	159,855	9,406,132	9,523,078	7,341,879	418,421	303,890	8,064,191	8,177,476
Укупно становништво	86,985,706	819,047	182,487	87,987,240	66,716,656	79,027,369	1,181,496	318,375	80,527,240	69,915,334
Велика предузећа	37,281,395	1,214,182	-	38,495,577	36,547,962	30,707,102	4,105,443	-	34,812,545	32,863,162
Средња предузећа	11,844,621	210,314	1,478	12,056,414	11,429,111	18,149,288	359,573	4	18,508,866	17,774,599
Мала предузећа	5,663,004	210,223	2	5,873,229	5,812,991	7,394,235	595,028	30,119	8,019,382	7,954,830
Држава	9,042,905	1,768,042	50,777	10,861,724	6,158,448	7,757,111	500,825	1,308,275	9,566,211	5,311,410
Остало	5,580,295	5,101,481	560	10,682,335	4,513,126	940,332	5,473,897	38,896	6,453,124	4,382,749
Привредни клијенти	69,412,221	8,504,241	52,817	77,969,279	64,461,639	64,948,069	11,034,765	1,377,294	77,360,128	68,286,750
Укупно	156,397,927	9,323,288	235,304	165,956,519	131,178,295	143,975,438	12,216,261	1,695,669	157,887,368	138,202,084
Потраживања од банака	30,233,464	-	112	30,233,576	-	43,218,801	-	-	43,218,800	-

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања

31.12.2017.	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Реструктурирана потраживања	Реструктурирана проблематична потраживања	Исправке вредности реструктурираних потраживања	Учешће реструктурираних у укупним (%)	У хиљадама динара
							Вредност средстава обезбеђења реструктурираних потраживања
Укупно становништво	91,781,660	2,402,217	1,839,065	1,011,772	377,743	2,00%	1,569,799
Стамбени	41,091,347	690,655	985,645	485,979	186,128	2,40%	983,744
Готовински	26,567,400	479,074	256,425	45,244	24,538	0,97%	55,818
Пољопривреда	7,434,885	163,133	19,711	19,626	5,399	0,27%	18,746
Остало	6,176,365	458,564	5,815	-	11	0,09%	6,793
Микро бизнис	10,511,663	610,790	571,469	460,924	161,666	5,44%	504,697
Привредни клијенти	101,234,094	16,371,397	20,096,664	18,268,546	12,935,446	19,85%	19,483,092
Пољопривреда	6,221,355	161,647	149,589	28,243	16,594	2,40%	149,589
Прерађивачка индустрија	23,673,580	5,963,135	8,970,181	8,191,755	5,660,335	37,89%	8,591,732
Електрична енергија	1,135,657	28,197	-	-	-	0,00%	-
Грађевинарство	6,474,022	1,016,800	988,884	959,938	911,027	15,27%	980,283
Трговина на велико и мало	24,616,833	2,014,256	3,396,861	3,102,743	1,319,589	13,80%	3,170,340
Услугне делатности	14,773,783	1,222,929	1,734,740	1,411,506	1,107,568	11,74%	1,734,740
Активности у вези са некретнинама	1,582,823	693,244	960,907	960,907	673,604	60,71%	960,907
Остало	22,756,041	5,271,189	3,895,502	3,613,454	3,246,730	17,12%	3,895,502
Укупно	193,015,753	18,773,614	21,935,730	19,280,319	13,313,189	11,36%	21,052,891
Потраживања од банака	30,436,134	202,579	-	-	-	0,00%	-

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

У хиљадама динара

31.12.2016.	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Реструктурирана потраживања	Реструктурирана проблематична потраживања	Исправке вредности реструктурираних потраживања	Учешће реструктурираних у укупним (%)	Вредност средстава обезбеђења реструктурираних потраживања
Укупно становништво	87,454,160	5,363,527	1,910,287	1,194,271	575,309	2,18%	1,959,377
Стамбени	42,524,571	1,220,682	948,830	450,074	193,179	2,23%	947,429
Готовински	21,875,388	1,279,151	134,317	62,924	44,877	0,61%	74,651
Пољопривреда	6,676,750	447,401	39,965	39,016	22,814	0,60%	39,816
Остало	6,132,926	818,646	1,089	489	489	0,02%	130
Микро бизнис	10,244,525	1,597,646	786,086	641,768	313,950	7,67%	897,351
Привредни клијенти	111,037,450	26,727,075	28,868,167	26,222,788	21,018,784	26,00%	29,131,106
Пољопривреда	6,963,406	296,167	233,450	51,981	10,585	3,35%	62,011
Прерађивачка индустрија	36,548,279	10,372,448	13,022,853	12,820,759	9,636,129	35,63%	13,166,903
Електрична енергија	311,333	49,207	-	-	-	0,00%	84,030
Грађевинарство	3,865,325	1,644,715	1,308,284	1,308,284	1,224,520	33,85%	1,308,284
Трговина на велико и мало	30,609,582	4,712,214	6,064,460	4,289,886	3,451,874	19,81%	6,278,825
Услугне делатности	12,166,402	2,577,391	2,981,533	2,876,445	2,427,775	24,51%	2,962,137
Активности у вези са некретнинама	1,837,179	704,562	967,176	954,401	644,009	52,64%	979,951
Остало	18,735,945	6,370,370	4,290,412	3,921,032	3,623,891	22,90%	4,288,964
Укупно	198,491,610	32,090,602	30,778,454	27,417,059	21,594,093	15,51%	31,090,483
Потраживања од банака	43,528,675	311,994	-	-	-	0,00%	-

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

Промене реструктурираних потраживања

У хиљадама динара

	Бруто 31.12.2016.	Нова реструктурирана потраживања	Смањење реструктурираних потраживања	Утицај курса	Друге промене*	Бруто 31.12.2017.	Нето 31.12.2017.
Стамбени	948,830	189,758	(35,645)	(78,596)	(38,702)	985,645	799,516
Готовински	134,317	160,700	(24,111)	(10,444)	(4,037)	256,425	231,887
Пољопривреда	39,965	7,677	(26,319)	(1,222)	(390)	19,711	14,312
Остало	1,089	1,548	(56)	3,234	-	5,815	5,804
Микро бизнис	786,086	6,773	(203,290)	(28,705)	10,604	571,469	409,803
Укупно становништво	1,910,287	366,457	(289,422)	(115,733)	(32,524)	1,839,065	1,461,323
Велика предузећа	25,131,407	1,023,848	(8,040,033)	(840,411)	241,630	17,516,440	5,920,747
Средња предузећа	1,729,109	152,968	(547,348)	(60,089)	70,342	1,344,983	515,540
Мала предузећа	1,155,871	56,738	(196,747)	(35,826)	(27,897)	952,139	441,836
Држава	482,401	1,055	(482,401)	(19,533)	19,533	1,055	1,051
Остало	369,380	-	(75,429)	(11,903)	-	282,048	282,045
Привредни клијенти	28,868,167	1,234,609	(9,341,958)	(967,762)	303,609	20,096,664	7,161,218
Укупно	30,778,454	1,601,066	(9,631,380)	(1,083,494)	271,085	21,935,730	8,622,541
Потраживања од банака	-	-	-	-	-	-	-

*Друге промене се односе на делимично повећање/смањење износа реструктурираних потраживања у оквиру једне партије током године.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

Мере које Група спроводи приликом реструктурирања потраживања

Чланице Групе спровode различите мере реструктурирања у зависности од потреба клијената, поштујући интерес Групе уз сагледавање комплетне пословне, финансијске и колатералне позиције клијената.

Мере које чланице Групе најчешће спровode приликом реструктурирања пласмана су:

- продужење рока доспећа које је углавном пропраћено и кориговањем каматне стопе која се усклађује са финансијским положајем клијената,
- увођење грасе периода или мораторијума на измирење обавеза у одређеном року,
- капитализација доцње, уколико постоје доспеле о року неизмирене обавезе, исте се приликом спровођења реструктурирања враћају у недоспеле обавезе односно формира се ново почетно стање потраживања,
- рефинансирање потраживања - у оправданим случајевима могуће је вршити рефинасирање потраживања од осталих поверилаца у циљу побољшања позиције Групе (колатералне или финансијске одобрењем повољнијих услова отплате),
- делимични отпис - у протеклом периоду чланице Групе нису спроводиле делимичне отписе приликом реструктурирања, али у наредном периоду ће пажљиво размотрити оправданост и ове мере у поступку реструктурирања уколико је основана, у циљу свођења обавеза дужника на реални ниво који је могуће отплатити из новчаног тока, при чему ће се свакако сагледавати компаративно и колатерална позиција Групе уз пројекцију могућности наплате, како би чланице Групе наплатиле своја потраживања у максималном могућем износу,
- конвертовање дуга у капитал - такође није вршено у протеклом периоду, а у наредном периоду вршиће се појединачна процена оправданости реализације ове мере уколико је то једина могућност спровођења реструктурирања тј наплате потраживања.

Наведене мере се могу реализовати појединачно или спровођењем више мера у зависности од сваког појединачног поступка реструктурирања.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.5. Ризик концентрације

Група управља ризиком концентрације преко успостављеног система лимита који обухвата лимите изложености са истим или сличним факторима ризика (према секторима / делатностима, географским подручјима, појединачним дужницима или групама повезаних лица, инструментима кредитне заштите...). Успостављање одговарајућих лимита изложености је основ за контролу ризика концентрације у циљу диверсификације кредитног портфолиа.

Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација по гранској и географској концентрацији изложености

У хиљадама динара

31.12.2017.	Непроблематична потраживања					Проблематична потраживања				
	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало
Укупно становништво	80,443,626	4,025,430	3,518,184	-	-	3,122,801	343,401	328,217	-	-
Стамбени	35,946,088	1,816,173	1,593,272	-	-	1,532,194	167,780	35,840	-	-
Готовински	24,286,208	1,222,315	708,289	-	-	302,978	38,768	8,841	-	-
Пољопривреда	7,153,549	6,728	68,106	-	-	205,882	64	556	-	-
Остало	5,353,083	54,526	372,772	-	-	383,880	3,615	8,489	-	-
Микро бизнис	7,704,698	925,689	775,745	-	-	697,866	133,174	274,491	-	-
Привредни клијенти	58,769,024	7,041,714	12,158,541	-	-	22,791,567	242,462	230,786	-	-
Пољопривреда	5,813,795	121,360	33,150	-	-	253,050	-	-	-	-
Прерађивачка индустрија	13,235,355	105,722	1,171,056	-	-	9,145,453	15,994	-	-	-
Електрична енергија	82,030	3	986,619	-	-	67,005	-	-	-	-
Грађевинарство	4,747,909	210,783	431,998	-	-	934,013	149,319	-	-	-
Трговина на велико и мало	18,359,633	1,044,963	1,252,091	-	-	3,652,235	77,126	230,786	-	-
Услугне делатности	11,743,285	881,824	709,899	-	-	1,438,755	19	-	-	-
Активности у вези са некретнинама	167,366	54,032	16,276	-	-	1,345,149	-	-	-	-
Остало	4,619,651	4,623,026	7,557,453	-	-	5,955,907	4	-	-	-
Укупно	139,212,649	11,067,144	15,676,726	-	-	25,914,368	585,863	559,003	-	-
Потраживања од банака	7,883,218	4,122	604,369	5,234,504	16,507,363	-	-	-	-	202,558

У зависности од општих економских кретања и кретања у појединим индустријским секторима, чланице Групе врше диверсификацију улагања у индустријске секторе који су резистентни на утицај негативних економских кретања.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.5. Ризик концентрације (наставак)

31.12.2016.	Непроблематична потраживања					Проблематична потраживања				
	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало
Укупно становништво	74,137,624	3,270,768	3,118,847	-	-	5,167,534	884,462	874,924	-	-
Стамбени	37,271,767	1,543,567	1,391,937	-	-	1,992,031	278,496	46,773	-	-
Готовински	18,968,032	1,017,024	689,063	-	-	924,303	123,650	153,316	-	-
Пољопривреда	6,081,950	9,903	102,631	-	-	467,403	0	14,863	-	-
Остало	5,239,787	52,564	94,824	-	-	662,682	19,572	63,497	-	-
Микро бизнис	6,576,089	647,709	840,393	-	-	1,121,115	462,744	596,475	-	-
Привредни клијенти	64,243,239	6,881,172	6,235,717	-	-	32,412,891	617,583	579,363	-	67,485
Пољопривреда	6,416,768	181,481	9,303	-	-	345,824	0	10,031	-	-
Прерађивачка индустрија	20,620,278	153,502	1,397,086	-	-	14,174,435	117,266	85,711	-	-
Електрична енергија	83,227	5,593	222,513	-	-	0	0	0	-	-
Грађевинарство	1,786,210	278,123	140,040	-	-	1,351,493	309,459	0	-	-
Трговина на велико и мало	23,274,624	642,396	966,054	-	-	5,149,413	155,333	421,760	-	-
Услугне делатности	8,098,887	816,056	304,920	-	-	2,884,345	332	61,862	-	-
Активности у вези са некретнинама	307,600	61,109	47,211	-	-	1,409,119	12,140	-	-	-
Остало	3,655,645	4,742,911	3,148,590	-	-	7,098,261	23,053	-	-	67,485
Укупно	138,380,863	10,151,940	9,354,564	-	-	37,580,425	1,502,045	1,454,287	-	67,485
Потраживања од банака	11,156,376	5,608	141,067	8,759,324	23,156,425	-	-	-	-	309,874

У хиљадама динара

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.6. Финансијска средства

	31.12.2017.		У хиљадама динара 31.12.2016.	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
	Финансијска средства:	121,522,584	121,522,580	140,590,950
- по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању	5,424,642	5,424,642	247,862	247,862
- која се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха	-	-	-	-
- расположива за продају	116,097,941	116,097,938	139,889,920	139,808,210
- која се држе до доспећа	-	-	453,168	368,999
Укупно	121,522,584	121,522,580	140,590,950	140,425,071

Финансијска средства расположива за продају су пласмани за које постоји намера држања у неодређеном временском периоду и који могу бити продати због потребе за ликвидношћу или услед промене каматних стопа, девизних курсева или тржишних цена. Састоје се, највећим делом, од трезорских записа и обвезница емитованих од стране Републике Србије, Републике Српске, Републике Црне Горе, јединица локалне самоуправе и обвезница других банака. Хартије од вредности расположиве за продају иницијално се процењују по набавној вредности, а на кварталном нивоу се обрачунава њихова фер вредност и то на основу тржишних цена за хартије од вредности којима се тргује на берзи (mark to market), као и применом интерно развијених модела за вредновање (mark to model) у случају када се за одређени финансијски инструмент цене не мењају редовно нити су забележени значајнији обими трговања, а модел се базира на дисконтовању новчаних токова кривом приноса која респектује тржишне услове.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (колатерал) (наставак)

У следећим прегледима вредност колатерала је приказана према фер вредности колатерала, тако да је вредност колатерала приказана само до износа бруто пласмана (у случају када вредност колатерала прекорачује износ кредита). Када је вредност колатерала нижа од вредности бруто пласмана исказује се вредност колатерала.

Вредност колатерала и гаранција примљених у циљу ублажавања изложености кредитном ризику који произилази из пласмана клијентима, приказан је у следећем прегледу:

Кредити и потраживања од комитената покривена колатералима

У хиљадама динара

31.12.2017.	Непроблематична потраживања					Проблематична потраживања				
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали* колатерали	Укупно	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали* колатерали	Укупно
Стамбени	37,584,525	26,826	-	1,389,709	39,001,059	1,638,134	3,069	-	99,104	1,740,307
Готовински	459,863	458,565	-	11,051,613	11,970,041	19,763	7,157	-	216,073	242,993
Пољопривреда	3,060,954	29,580	31,127	2,944,170	6,065,831	145,561	-	12	50,521	196,094
Остало	32,706	6,202	-	117,740	156,647	8,968	4	-	2,884	11,857
Микро бизнис	2,124,368	556,769	-	6,841,941	9,523,078	690,071	9,368	-	481,701	1,181,140
Укупно становништво	43,262,416	1,077,941	31,127	22,345,172	66,716,656	2,502,498	19,599	12	850,283	3,372,392
Велика предузећа	16,904,885	321,177	6,161,689	13,160,211	36,547,962	14,634,237	-	-	2,301,515	16,935,752
Средња предузећа	5,117,639	450,957	-	5,860,515	11,429,111	1,808,248	-	-	235,632	2,043,880
Мала предузећа	1,919,093	346,296	9,538	3,538,064	5,812,991	1,608,457	14	-	172,103	1,780,574
Држава	397,383	2,261	709,940	5,048,865	6,158,448	9,160	0	669,596	72,511	751,267
Остало	139,047	-	148,486	4,225,593	4,513,126	-	18	-	-	18
Привредни клијенти	24,478,048	1,120,690	7,029,652	31,833,248	64,461,639	18,060,101	32	669,596	2,781,761	21,511,491
Укупно	67,740,464	2,198,631	7,060,779	54,178,421	131,178,295	20,562,599	19,631	669,608	3,632,044	24,883,882
од чега: реструктурирана	1,212,404	24,096	207,719	569,879	2,014,098	17,009,448	-	-	2,029,345	19,038,793
Потраживања од банака	-	114,998	-	305,960	407,543	-	-	-	-	-

*Остали колатерали се односе на золеге на роби, золеге на потраживањима, залога на опреми, јемства.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (колатерал) (наставак)

Кредити и потраживања од комитената покривена колатералима

У хиљадама динара

31.12.2016.	Непроблематична потраживања					Проблематична потраживања				
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали* колатерали	Укупно	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали* колатерали	Укупно
Стамбени	38,690,411	26,907	-	1,046,336	39,763,653	3,139,761	-	-	110,343	3,250,104
Готовински	478,237	437,440	-	15,047,589	15,963,266	111,608	3,588	-	426,844	542,040
Пољопривреда	3,125,684	11,014	63,906	2,664,298	5,864,902	221,035	-	1,364	179,919	402,319
Остало	7,235	5,530	42	133,229	146,036	17,089	-	-	18,528	35,616
Микро бизнис	2,466,438	756,786	16,228	4,938,025	8,177,476	1,106,698	691	343	377,165	1,484,897
Укупно становништво	44,768,005	1,237,677	80,176	23,829,476	69,915,334	4,596,191	4,279	1,707	1,112,799	5,714,976
Велика предузећа	20,677,755	362,174	490,772	11,332,461	32,863,162	18,425,986	-	1,799,847	3,864,613	24,090,446
Средња предузећа	9,167,310	744,515	102,332	7,760,441	17,774,599	2,628,709	4,197	44,191	1,120,006	3,797,103
Мала предузећа	3,417,446	467,025	22,475	4,047,884	7,954,830	2,652,166	36,336	-	549,040	3,237,542
Држава	502,478	-	1,233,649	3,575,284	5,311,410	9,543	-	1,040,837	467,770	1,518,151
Остало	208,836	2,492	-	4,171,421	4,382,749	14,785	2,492	-	8,864	26,141
Привредни клијенти	33,973,825	1,576,207	1,849,228	30,887,490	68,286,750	23,731,189	43,026	2,884,876	6,010,293	32,669,383
Укупно	78,741,830	2,813,884	1,929,404	54,716,966	138,202,084	28,327,380	47,305	2,886,583	7,123,092	38,384,359
од чега: реструктурирана	3,404,231	5,563	-	216,124	3,625,918	21,454,181	4,407	1,892,942	4,113,035	27,464,565
Потраживања од банака	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* Остали колатерали се односе на золеге на роби, золеге на потраживањима, залога на опреми, јемства.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (колатерал) (наставак)

Однос висине кредита и процењене вредности некретнине која се држи као колатерал прати се према распону Loan To Value Ratio – LTV рацио.

Преглед кредита покривени непокретностима према распону LTV рација

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Мање од 50%	28,945,003	31,218,723
50% - 70%	16,739,193	22,389,267
71% - 100%	22,114,046	24,893,963
101% - 150%	9,278,934	9,345,594
Већи од 150%	17,866,577	25,497,902
Укупна изложеност	94,943,753	113,345,450
Просечни ЛТВ	67,89%	65,98%

4.1.8. Материјалне вредности стечене наплатом потраживања

Средстава обезбеђења преузета од стране чланица Групе у процесу наплате пласмана, приказана су у наредном прегледу:

	У хиљадама динара				
	Стамбени објекти	Пословни објекти	Опрема	Земљишта и шуме	Укупно
31.12.2016.	741,384	3,612,206	112,973	456,997	4,923,560
Стицање	20,222	75,843	6,209	6,014	108,288
Продаја	(8,097)	(697,131)	(18)	-	(705,246)
Пренос на инвестиционе некретнине	(11,047)	(6,400)	-	-	(17,447)
Пренос на стална средства намењена продаји	(151,359)	(500,352)	(2,196)	(198,620)	(852,528)
Пренос на основна средства	-	-	-	-	-
Остало	(13,932)	(21,644)	(4,068)	(4,110)	(43,754)
31.12.2017.	577,171	2,462,522	112,900	260,281	3,412,874
Исправке вредности	216,322	1,079,754	77,166	134,046	1,507,288
Нето	360,849	1,382,768	35,734	126,235	1,905,586

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности представља могућност настанка негативних утицаја на финансијски резултат и капитал Групе, услед немогућности Групе да измирује своје обавезе, а у случају недовољних резерви ликвидности и немогућности покрића неочекиваних одлива и осталих обавеза.

Група у свом пословању поштује основне принципе ликвидности, остварујући довољан ниво средстава за покриће обавеза насталих у кратком року, односно поштује принцип солвентности формирањем оптималне структуре сопствених и позајмљених извора средстава и формирањем довољног нивоа резерви ликвидности које не угрожавају остваривање планираног поврата на капитал.

Ризик ликвидности, испољава се у разлици између прилива средстава са једне стране и доспећа обавеза са друге стране, укључујући и могућност кашњења планираних прилива, као и неочекиване одливе. Ризик ликвидности може се јавити у виду ризика извора средстава и тржишног ризика ликвидности. Проблем ликвидности са аспекта извора средстава односи се на структуру пасиве и обавеза и изражава се кроз потенцијално значајно учешће нестабилних извора, краткорочних извора или њихове концентрације. Са друге стране ризик ликвидности испољава се кроз дефицит резерви и отежаног или немогућег прибављања ликвидних средстава по прихватљивим тржишним ценама.

Група је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања ризика ликвидности од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања ризиком ликвидности врши Одбор за управљање активом и пасивом матичне Банке у оквиру својих надлежности, као и остали надлежни одбори чланица Групе, чије одлуке могу утицати на изложеност Групе овом ризику.

У циљу минимизирања ризика ликвидности, Група:

- врши диверсификацију извора средстава, по валутама и рочности;
- формира и одржава довољан ниво резерви ликвидности;
- управља новчаним средствима;
- прати будуће новчане токове и ликвидност на дневном нивоу;
- лимитира основне изворе кредитног ризика који имају најзначајнији утицај на ризик ликвидности;
- дефинише и периодично тестира Планове за управљање ликвидношћу у кризним ситуацијама.

Процес управљања ризиком ликвидности спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о ризику ликвидности.

Идентификација ризика ликвидности подразумева свеобухватно и благовремено идентификовање узрока који доводе до настанка ризика ликвидности и подразумева утврђивање текуће изложености ризику ликвидности, као и изложености ризику ликвидности по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена ризика ликвидности представља квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог ризика ликвидности, коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- рацио анализа;
- stress test.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Ублажавање подразумева одржавање ризика ликвидности на прихватљивом нивоу за ризични профил Групе, кроз дефинисање система лимита који обухвата регулаторне и интерне лимите, као и благовремено предузимање мера за умањење ризика и пословање у оквиру поменутих лимита.

Контрола и праћење ризика ликвидности обухвата процес праћења усклађености са интерно утврђеним лимитима, као и мониторинг дефинисаних мера за умањење изложености ризику ликвидности Групе која подразумева контролу на свим нивоима управљања ризиком ликвидности као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и контролу усклађености пословања.

Извештавање о ризику ликвидности обухвата систем интерног и екстерног извештавања, спроводи се на дневном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом.

Група усклађује своје пословање са показатељем ликвидности, и то: 0.8 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.9 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 1 као просек свих радних дана у месецу. Поред усклађивања са екстерно дефинисаним лимитом показатеља ликвидности, Група усклађује своје пословање са ужим показатељем ликвидности, и то: 0.5 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.6 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 0.7 као просек свих радних дана у месецу. Почев од 30.06.2017. године Група је ускладила своје пословање и са показатељем покрића ликвидном активом збирно у свим валутама, који одржава на нивоу који није нижи од 100%.

Усклађеност са екстерно дефинисаним лимитима ликвидности:

	Показатељ ликвидности		Ужи показатељ ликвидности		Показатељ покрића ликвидном активом	
	2017.	2016.	2017.	2016.	2017.	2016.
На дан 31. децембар	4.13	2.88	3.92	2.55	415%	-
Просек за период	4.71	2.97	4.38	2.55		
Максималан за период	5.29	3.56	4.83	3.12	-	-
Минималан за период	4.13	1.91	3.92	1.69	-	-

Током 2017. године показатељ ликвидности, ужи показатељ ликвидности и показатељ покрића ликвидном активом су се кретали изнад дефинисаних лимита.

Група дефинише интерне лимите, на основу интерног извештаја о GAP-у ликвидности.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима ликвидности последњег дана:

	Лимити	2017.	2016.
GAP до 1 месеца / Укупна актива	Max (10%)	1.43%	6.50%
Кумулативни GAP до 3 месеца / Укупна актива	Max (20%)	4.66%	9.61%

Поред тога Група лимитира и усклађује пословање са лимитима структуре пасиве и лимитима дефинисаним са аспекта рочности по значајнијим валутама.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Рочна структура монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембар 2017. године

	У хиљадама динара					Укупно
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	
Готовина и средства код централне банке	56,076,748	-	-	-	-	56,076,748
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	25,200,198	3,844,150	136,513	1,052,694	-	30,233,555
Кредити и потраживања од комитената	10,870,090	9,074,983	36,092,091	74,507,110	43,697,865	174,242,139
Финансијска средства (ХоВ)	4,818,794	14,000,125	19,972,101	82,037,900	693,660	121,522,580
Остала средства	2,064,500	1,370,393	146,640	215,961	493,178	4,290,672
Укупно	99,030,330	28,289,651	56,347,345	157,813,665	44,884,703	386,365,694
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,648,799	1,113,674	915,645	1,459,658	-	6,137,776
Депозити и остале обавезе према депонентима	222,453,947	13,741,808	52,687,717	26,464,168	2,230,108	317,577,748
Субординиране обавезе	-	-	-	-	-	-
Остале обавезе	5,248,237	91,973	1,636,303	38,286	-	7,014,799
Укупно	230,350,983	14,947,455	55,239,665	27,962,112	2,230,108	330,730,323
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31. децембар 2017. године	(131,320,653)	13,342,196	1,107,680	129,851,553	42,654,595	55,635,371

Рочна структура монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембар 2016. године

	У хиљадама динара					Укупно
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	
Готовина и средства код централне банке	61,919,102	-	-	-	-	61,919,102
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	38,699,907	3,416,190	76,258	1,003,021	21,305	43,216,681
Кредити и потраживања од комитената	10,316,061	10,959,317	40,699,071	64,663,910	39,762,649	166,401,008
Финансијска средства (ХоВ)	4,860,113	13,506,392	47,165,297	73,000,869	1,892,400	140,425,071
Остала средства	2,106,213	-	3,283	1,124,843	-	3,234,339
Укупно	117,901,396	27,881,899	87,943,909	139,792,643	41,676,354	415,196,201
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,184,279	1,163,266	2,059,354	3,392,393	23,227	9,822,519
Депозити и остале обавезе према депонентима	229,259,980	17,393,516	68,559,020	27,635,316	2,288,127	345,135,959
Субординиране обавезе	-	-	6,178,390	-	-	6,178,390
Остале обавезе	4,681,633	-	1,047,493	-	-	5,729,126
Укупно	237,125,892	18,556,782	77,844,257	31,027,709	2,311,354	366,865,994
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31. децембар 2016. године	(119,224,496)	9,325,117	10,099,652	108,764,934	39,365,000	48,330,207

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Извештај о рочној структури монетарне активе и пасиве садржи монетарне билансне позиције распоређене према преосталом року доспећа, односно коришћена је конзервативна претпоставка да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Група прикупља депозите правних лица и становништва, који обично имају краће рокове доспећа и могу бити повучени на захтев. Краткорочна природа ових депозита повећава ризик ликвидности Групе и захтева активно управљање овим ризиком, као и константно праћење тржишних трендова.

Група краткорочно управља ризиком ликвидности праћењем и контролисањем позиција у свим значајнијим валутама, како би се на време сагледале потребе за додатним изворима финансирања у случају доспећа одговарајућих позиција, односно дугорочно планира структуру својих извора и пласмана како би обезбедила довољно стабилних извора и довољно резерви ликвидности. Руководство верује да одговарајућа диверсификација портфолија депозита по броју и врсти депонената, као и претходно искуство пружају добар предуслов за постојање стабилне и дугорочне депозитне базе, односно по том основу се не очекују значајнији одливи средстава. Група редовно тестира План управљања ликвидношћу у кризним ситуацијама и проверава период преживљавања и солвентност, доступност извора за покриће обавезе које би евентуално настале, односно оцењује подршку у претпостављеним условима кризе.

Недисконттовани токови готовине монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембар 2017. године

	У хиљадама динара					Укупно
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	
Готовина и средства код централне банке	56,076,748	-	-	-	-	56,076,748
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	25,209,287	3,847,610	151,359	1,058,968	-	30,267,224
Кредити и потраживања од комитената	11,635,049	10,508,677	41,814,152	90,500,227	57,585,533	212,043,638
Финансијска средства (ХоВ)	4,680,261	14,026,774	20,038,891	82,519,852	718,340	121,984,118
Остала средства	2,533,852	1,370,393	146,639	215,960	493,178	4,760,022
Укупно	100,135,197	29,753,454	62,151,041	174,295,007	58,797,051	425,131,750
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,652,413	1,143,859	959,611	1,557,409	-	6,313,292
Депозити и остале обавезе према депонентима	222,550,508	13,880,143	53,290,370	27,404,904	2,662,841	319,788,766
Субординиране обавезе	5,274,736	91,973	1,636,303	38,286	-	-
Остале обавезе						7,041,298
Укупно	230,477,657	15,115,975	55,886,284	29,000,599	2,662,841	333,143,356
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31. децембар 2017. године	(130,342,460)	14,637,479	6,264,757	145,294,408	56,134,210	91,988,394

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Недисконттовани токови готовине монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембар 2016. године

	У хиљадама динара					Укупно
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	
Готовина и средства код централне банке	61,919,102	-	-	-	-	61,919,102
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	38,901,607	3,419,090	85,447	1,011,270	21,349	43,438,763
Кредити и потраживања од комитената	11,138,192	12,519,359	46,418,317	79,772,254	53,638,769	203,486,891
Финансијска средства (ХоВ)	4,955,229	13,990,776	48,656,473	75,367,455	2,068,820	145,038,753
Остала средства	2,106,484	-	3,283	1,124,843	-	3,234,610
Укупно	119,020,614	29,929,225	95,163,520	157,275,822	55,728,938	457,118,119
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,912,444	1,213,108	2,146,198	3,625,156	23,445	10,920,351
Депозити и остале обавезе према депонентима	229,729,201	17,605,076	69,759,228	28,702,591	2,760,998	348,557,094
Субординиране обавезе	-	-	6,463,613	-	-	6,463,613
Остале обавезе	4,681,636	-	1,047,493	-	-	5,729,129
Укупно	238,323,281	18,818,184	79,416,532	32,327,747	2,784,443	371,670,187
Нето рочна неусклађеност						
На дан 31. децембар 2016. године	(119,302,667)	11,111,041	15,746,988	124,948,075	52,944,495	85,447,932

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Недисконтовани новчани токови који проистичу из позиција монетарне активе и пасиве обухватају будуће новчане токове по основу билансних позиција и будућих камата. У случају трансакционих и депозита по виђењу који су у складу са конзервативним приступом распоређени на рочност до једног месеца недисконтовани новчани токови обухватају само токове по основу главнице дуга.

Тржишни ризици

Тржишни ризик представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе услед промена тржишних варијабли и обухвата каматни ризик у банкарској књизи, девизни ризик за све пословне активности које обавља и ценовни ризик позиција књиге трговања.

Група је изложена ценовном ризику, девизном ризику, ризику друге уговорне стране и ризику измирења испоруке по основу ставки, које се налазе у књизи трговања. Књига трговања садржи билансне и ванбилансне позиције средстава и обавеза по основу финансијских инструмената које се држе са намером трговања или ради заштите позиција у другим финансијским инструментима који се воде у књизи трговања.

Група је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања тржишних ризика од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања тржишним ризиком врши Одбор за управљање активом и пасивом, Инвестициони одбор као и други надлежни одбори матичне Банке, као и надлежни одбори чланица Групе чије одлуке могу утицати на изложеност Групе овом ризику.

4.3. Каматни ризик

Каматни ризик представља ризик од настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе по основу позиција из банкарске књиге услед неповољних промена каматних стопа. Изложеност овој врсти ризика зависи од односа каматно осетљиве активе и каматно осетљиве пасиве.

Група управља следећим видовима каматног ризика:

- ризик временске неусклађености доспећа и поновног одређивања цена (repricing risk);
- ризик криве приноса (yield curve risk) – коме је изложена услед промене облика криве приноса;
- базни ризик (basis risk) – коме је изложена због различитих референтних каматних стопа код каматно осетљивих позиција са сличним карактеристикама што се тиче доспећа или поновног одређивања цена;
- ризик опција (optionality risk) – коме је изложена због уговорених опција – кредита с могућношћу превремене отплате, депозита с могућношћу превременог повлачења и друго .

Основни циљ управљања каматним ризиком је одржавање прихватљивог нивоа изложености каматном ризику са аспекта утицаја на финансијски резултат, вођењем адекватне политике рочне усклађености периода поновног формирања каматне стопе, усклађивања одговарајућих извора са пласманима према врсти каматне стопе и рочности, као и пројекцијом кретања криве приноса на иностраном и домаћем тржишту. Превасходно, Група управља маргином интерног приноса кроз цену кредита и депозита, фокусирајући се на каматну маржу.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ**31. децембар 2017. године****4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)****4.3. Каматни ризик (наставак)**

Група посебно сагледава утицај промене каматних стопа и структуре каматносноне активе и пасиве са аспекта рочности, поновног формирања каматних стопа и валутне структуре и управља њиховим утицајем на економску вредност капитала.

Процес управљања каматним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о каматном ризику.

Идентификација каматног ризика подразумева свеобухватно и благовремено идентификовање узрока који доводе до настанка ризика и подразумева утврђивање текуће изложености као и изложености каматном ризику по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена каматног ризика представља квантитативну процену идентификованог каматног ризика коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- Рацио анализа;
- Дурација;
- Економска вредност капитала;
- Stress test.

Ублажавање каматног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Групе и подразумева процес дефинисања система лимити изложености Групе, као и дефинисање и спровођење мера за ублажавање каматног ризика.

Контрола и праћење каматног ризика обухвата процес праћења усклађености са успостављеним системом лимита, као и мониторинг дефинисаних мера за умањење изложености каматном ризику Групе. Контрола каматног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о каматном ризику подразумева јасно детерминисан систем интерног извештавања надлежних одбора и органа чланица Групе о управљању каматним ризиком.

Интерни лимити детерминишу се на основу интерног извештаја о каматом GAP-у, који обухвата све позиције биланса.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима каматног ризика последњег дана била је следећа:

	Лимити	2017.	2016.
Релативни GAP	Max 15%	2.04%	1.02%
Коефицијент диспаритета	0.75 – 1.25	1.02	1.01

Током 2017. године показатељи каматног ризика су се кретали у оквиру интерно дефинисаних лимита.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Каматни ризик (наставак)

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима економске вредности капитала:

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
На дан 31. децембар	4.46%	3.64%
Просек за период	4.93%	4.40%
Максималан за период	5.39%	5.16%
Минималан за период	<u>4.46%</u>	<u>3.64%</u>
Лимит	<u>20%</u>	<u>20%</u>

Изложеност каматном ризику може се сагледати и на основу Извештаја о GAP–у каматног ризика монетарне активе и пасиве:

Извештај о GAP–каматног ризика монетарног подбиланса на дан 31. децембар 2017. године

	<i>У хиљадама динара</i>							
	<u>До 1 месеца</u>	<u>1-3 месеца</u>	<u>3-12 месеци</u>	<u>1-5 година година</u>	<u>Преко 5 година</u>	<u>Укупно Каматносно о</u>	<u>Некаматносно</u>	<u>Укупно</u>
Готовина и средства код централне банке	16,820,938	-	-	-	-	16,820,938	39,255,810	56,076,748
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	24,344,964	3,838,711	112,967	85,384	-	28,382,026	1,851,529	30,233,555
Кредити и потраживања од комитената	51,036,588	13,982,811	41,227,020	54,787,837	12,715,701	173,749,957	492,182	174,242,139
Финансијска средства (ХоВ)	4,680,160	14,000,125	19,972,102	82,037,900	693,660	121,383,947	138,633	121,522,580
Остала средства	-	-	-	-	-	-	4,290,672	4,290,672
Укупно	<u>96,882,650</u>	<u>31,821,647</u>	<u>61,312,089</u>	<u>136,911,121</u>	<u>13,409,361</u>	<u>340,336,868</u>	<u>46,028,826</u>	<u>386,365,694</u>
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,657,555	2,654,829	196,475	626,327	22,396	6,157,582	-19,806	6,137,776
Депозити и остале обавезе према депонентима	224,541,827	16,025,194	50,859,171	23,763,258	1,329,434	316,518,884	1,058,864	317,577,748
Субординиране обавезе	-	-	-	-	-	-	-	-
Остале обавезе	-	-	-	-	-	-	7,014,799	7,014,799
Укупно	<u>227,199,382</u>	<u>18,680,023</u>	<u>51,055,646</u>	<u>24,389,585</u>	<u>1,351,830</u>	<u>322,676,466</u>	<u>8,053,857</u>	<u>330,730,323</u>
Нето рочна неусклађеност на дан: 31. децембар 2017-године	<u>(130,316,732)</u>	<u>13,141,624</u>	<u>10,256,443</u>	<u>112,521,536</u>	<u>12,057,531</u>	<u>17,660,402</u>	<u>37,974,969</u>	<u>55,635,371</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Каматни ризик (наставак)

Извештај о GAP–каматног ризика монетарног подбиланса на дан 31. децембар 2016. године

	У хиљадама динара							
	До 1 месеца	1-3 месеца	3-12 месеци	1-5 година година	Преко 5 година	Укупно Каматносно о	Некаматносно	Укупно
Готовина и средства код централне банке	23,524,673	-	-	-	-	23,524,673	38,394,429	61,919,102
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	35,741,374	3,416,217	76,232	202,204	34,637	39,470,664	3,746,017	43,216,681
Кредити и потраживања од комитената	59,600,330	14,219,797	42,293,851	35,395,821	14,747,903	166,257,702	143,306	166,401,008
Финансијска средства (ХоВ)	12,391,581	12,256,667	40,730,939	72,860,863	1,937,183	140,177,233	247,838	140,425,071
Остала средства	-	-	-	-	-	-	3,234,339	3,234,339
Укупно	131,257,958	29,892,681	83,101,022	108,458,888	16,719,723	369,430,272	45,765,929	415,196,201
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,257,587	4,270,624	1,702,744	560,589	23,228	9,814,772	7,747	9,822,519
Депозити и остале обавезе према депонентима	233,151,725	20,049,705	65,964,760	22,982,847	1,340,515	343,489,552	1,646,407	345,135,959
Субординиране обавезе	-	-	6,178,390	-	-	6,178,390	-	6,178,390
Остале обавезе	-	-	-	-	-	-	5,677,316	5,729,126
Укупно	236,409,312	24,320,329	73,845,894	23,543,436	1,363,743	359,482,714	7,383,280	366,865,994
Нето рочна неусклађеност на дан: 31. децембар 2016-године	(105.151.354)	5.572.352	9.255.128	84.915.452	15.355.980	9.947.558	38.382.649	48.330.207

Извештај о GAP-у каматног ризика монетарног подбиланса садржи монетарне билансне позиције распоређене према периоду поновног формирања каматне стопе или преосталом периоду до доспећа, у зависности од тога који период је краћи. У складу са наведеним, коришћена је конзервативна претпоставка да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Руководство чланица Групе верује да одговарајућа усклађеност позиција по врсти каматне стопе и периоду поновног формирања пружа добар предуслов за постојање са захтеваним финансијским резултатом уз очување економске вредности капитала.

Ризик од промене каматних стопа

Поред праћења каматног GAP-а, управљање каматним ризиком подразумева и праћење осетљивости активе и пасиве Банке на различита сценарија промене каматне стопе, Група редовно спроводи стрес тестирање каматног ризика, којим процењује процене утицаја промене кључних фактора на каматни ризик Групе.

Група процењује утицај који би могао имати стандардизовани шок каматних стопа (паралелни позитивни и негативни помак каматних стопа на референтној кривој приноса за 200 базних поена) за сваку значајну валуту појединачно и за све остале валуте заједно.

У моделирању сценарија, поред промена каматних стопа посебно се разматра утицај превременог повлачења депозита и превременог враћања кредита, које Група процењује на бази историјских кретања и експертске процене, Група је извршила процену кретања трансакционих депозита, депозита по виђењу и штедне становништва применом релевантних статистичких модела из домена анализе временских серија.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Каматни ризик (наставак)

Извештај о GAP–каматног ризика монетарног подбиланса на дан 31. децембар 2017. године (наставак)

Стандардни сценарио подразумева паралелну промену (повећање и смањење) каматне стопе од 100 базних поена (б.п.). Анализа осетљивости Групе, односно утицај на финансијски резултат на повећање и смањење каматне стопе, уз претпоставку симетричних кретања и константне финансијске позиције, дата је у табели:

	У хиљадама динара	
	Паралелно повећање од 100 б.п.	Паралелно смањење од 100 б.п.
2017.		
На дан 31. децембра	346,780	(346,780)
2016.		
На дан 31. децембра	506,708	(506,708)

4.4. Девизни ризик

Група је изложена девизном ризику који се манифестује кроз могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал услед промене међувалутних односа, промене вредности домаће валуте у односу на стране валуте или промене вредности злата и других племенитих метала. Девизном ризику изложене су све позиције садржане у банкарској књизи и књизи трговања у иностраној валути и злату, као и динарске позиције индексираних валутних клаузулом.

У циљу минимизирања изложености девизном ризику Група врши диверсификацију валутне структуре портфолија и валутне структуре обавеза, усклађивање отворених позиција по појединим валутама, поштујући принципе рочне трансформације средстава.

Група је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања девизног ризика од процеса његовог управљања.

Процес управљања девизним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о девизном ризику.

Група на свеобухватан начин благовремено идентификује узроке који доводе до настанка девизног ризика што подразумева утврђивање текуће изложености девизном ризику, као и изложености девизном ризику по основу нових пословних производа и активности.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.4. Девизни ризик (наставак)

Мерење, односно процена девизног ризика представља квантитативну процену идентификованог девизног ризика, коришћењем следећих техника:

- GAP анализа и показатељ девизног ризика;
- VaR;
- Stress test;
- Backtesting,

Ублажавање девизног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Групе кроз постављање транспарентног система лимита и дефинисање мера за ублажавање девизног ризика.

Контрола и праћење девизног ризика обухвата праћење и надзор усклађености позиција са интерно и екстерно дефинисаним лимитима, као и мониторинг дефинисаних и предузетих мера. Континуираним праћењем и контролом девизног ризика омогућено је благовремено предузимање мера у циљу одржавања девизног ризика у оквиру дефинисаних лимита. Контрола девизног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о девизном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања и спроводи се на дневном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом.

Група усклађује своје пословање са регулаторно прописаним показатељем девизног ризика, који представља однос збира отворене девизне позиције и позиције у злату и регулаторног капитала.

Преглед укупне ризичне девизне позиције и регулаторно дефинисаног показатеља девизног ризика на дан 31. децембра:

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Укупна ризична девизна позиција	7,308,623	6,153,467
Показатељ девизног ризика	14,29%	11,86%
Регулаторно прописан лимит	<u>20%</u>	<u>20%</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.4. Девизни ризик (наставак)

Преглед монетарне активе и монетарне пасиве по валутама на дан 31. децембар 2017. године

	<i>У хиљадама динара</i>									
	EUR	USD	CHF	Остале валуте	Укупно у валути	Девизна клаузула у EUR	Девизна клаузула у USD	Девизна клаузула у CHF	Динарске позиције	Укупно
Готовина и готовински еквиваленти	32,980,237	194,101	532,982	4,276,526	37,983,846	-	-	-	18,092,902	56,076,748
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	6,417,542	3,332,450	2,695,986	2,271,811	14,717,788	227,865	-	-	15,287,901	30,233,555
Кредити и потраживања од комитената	18,945,728	-	-	2,838,679	21,784,407	105,852,986	-	4,011,996	42,592,750	174,242,139
Финансијска средства (ХОВ)	72,837,246	9,474,357	1,782,330	164,417	84,258,350	1,947,199	-	-	35,317,031	121,522,580
Остала средства	1,676,506	262,767	887	153,019	2,093,179	-	-	-	2,197,493	4,290,672
Укупно	132,857,259	13,263,675	5,012,185	9,704,452	160,837,571	108,028,051	-	4,011,996	113,488,077	386,365,695
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,887,061	34,162	20,137	209,334	3,150,694	2,388,808	-	-	598,274	6,137,776
Депозити и остале обавезе према комитентима	224,706,977	11,783,751	8,757,887	6,447,725	251,696,340	6,666,426	18,890	-	59,196,092	317,577,748
Субординиране обавезе	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Остале обавезе	1,394,516	1,027,312	84,513	100,363	2,606,704	8,921	-	-	4,399,174	7,014,799
Укупно	228,988,554	12,845,225	8,862,537	6,757,422	257,453,738	9,064,155	18,890	-	64,193,540	330,730,323
Нето девизна позиција 31. децембар 2017. године	(96,131,295)	418,450	(3,850,352)	2,947,030	(96,616,167)	98,963,896	(18,890)	4,011,996	49,294,537	55,635,372

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.4. Девизни ризик (наставак)

Преглед монетарне активе и монетарне пасиве по валутама на дан 31. децембар 2016. године

	EUR	USD	CHF	Остале валуте	Укупно у валути	Девизна клаузула у			У хиљадама динара	
						EUR	USD	у CHF	Динарске позиције	Укупно
Готовина и готовински еквиваленти	32,796,322	231,969	654,526	4,614,679	38,297,496	-	-	-	23,621,606	61,919,102
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	11,649,378	2,637,496	2,778,228	2,114,800	19,179,902	-	-	-	24,036,779	43,216,681
Кредити и потраживања од комитената	15,369,043	28	-	2,638,852	18,007,923	107,658,995	-	4,983,042	35,751,048	166,401,008
Финансијска средства (ХОВ)	83,889,715	9,901,979	1,818,930	185,300	95,795,924	1,073,072	-	-	43,556,075	140,425,071
Остала средства	851,742	210,122	321	17,732	1,079,917	6	-	-	2,154,416	3,234,339
Укупно	144,556,200	12,981,594	5,252,005	9,571,363	172,361,162	108,732,073	-	4,983,042	129,119,924	415,196,201
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	6,824,005	101,829	29,893	199,158	7,154,885	2,114,538	-	-	553,096	9,822,519
Депозити и остале обавезе према комитентима	228,737,756	11,712,026	10,222,561	5,588,114	256,260,457	6,229,574	22,325	-	82,623,603	345,135,959
Субординиране обавезе	6,178,390	-	-	-	6,178,390	-	-	-	-	6,178,390
Остале обавезе	1,217,490	546,087	47,482	81,447	1,892,506	-	-	-	3,836,620	5,729,126
Укупно	242,957,641	12,359,942	10,299,936	5,868,719	271,486,238	8,344,112	22,325	-	87,013,319	366,865,994
Нето девизна позиција 31. децембар 2016. године	(98,401,441)	621,652	(5,047,931)	3,702,644	(99,125,076)	100,387,961	(22,325)	4,983,042	42,106,605	48,330,207

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.5. Преглед десетодневног VaR-а

Група врши и стресно тестирање девизног ризика којим се процењује потенцијални утицај специфичних догађаја и/или промене више финансијских варијабли на финансијски резултат, капитал и показатељ девизног ризика.

VaR означава највећи могући губитак у портфолију Групе током одређеног периода и при унапред дефинисаном интервалу поверења. Група израчунава једнодневни и десетодневни VaR, са интервалом поверења од 99%, на девизним позицијама (девизни VaR). Група израчунава VaR применом ауторегресивног-хетероскедастичног модела GARCH, за који није тражила одобрење Народне банке Србије, у циљу процене регулаторних капиталних захтева за девизни ризик.

Девизни VaR се рачуна на позицијама у иностраној валути, као и на позицијама индексираним валутном клаузулом које су садржане у банкарској књизи и књизи трговања.

Преглед десетодневног VaR-а са интервалом поверења од 99% за 2017. и 2016. годину је приказан као што следи:

	<i>У хиљадама динара</i>			
	На дан 31. децембар	Просек	Максималан	Минималан
2017.				
Девизни ризик	28,582	30,447	55,893	17,137
2016.				
Девизни ризик	17,477	31,003	79,538	10,576

4.6. Оперативни ризик

Банке чланице Групе на дневном нивоу прате догађаје оперативних ризика и управљају оперативним ризицима, У циљу ефикасног праћења оперативног ризика, у сваком организационом делу Банке чланице Групе именовани су запослени за оперативне ризике, који су одговорни за тачност и ажурност података о свим догађајима оперативног ризика, као и за евиденцију свих насталих догађаја у базу података оперативних ризика, Организациони део Банке чланице Групе у чијој је надлежности управљање ризицима врши мониторинг и извештавање о оперативним ризицима.

Мерење, односно процену оперативног ризика Група врши кроз квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог оперативног ризика. Банке чланице Групе спроводе мерење изложености оперативним ризицима кроз евиденцију догађаја, самопроцењивање и стресно тестирање оперативног ризика. Самопроцењивање подразумева процену изложености ризицима од стране организационих делова у складу са мапом идентификованих оперативних ризика мерењем могућег распона, значаја за пословање и учесталости догађаја који могу да проузрокују губитке, идентификовањем нивоа контроле које области пословања имају над овим ризицима и мере за побољшање. Стрес тест представља технику управљања оперативним ризиком, којом се процењује потенцијални утицај специфичних догађаја и/или промене више фактора ризика на изложеност оперативном ризику.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.6. Оперативни ризик (наставак)

Група не може елиминисати све оперативне ризике, али увођењем одговарајућег контролног оквира, мониторингом и ублажавањем потенцијалних ризика успоставља процес управљања оперативним ризиком, Група предузима мере у циљу ублажавања оперативних ризика и проактивног реаговања на потенцијалне догађаје оперативних ризика кроз перманентно праћење свих активности, примену адекватног и поузданог информационог система и оријентацијом на пројектни приступ, а чијим спровођењем се унапређује пословна пракса и оптимизују пословни процеси.

Путем поузданог извештавања о реализацији мера за ублажавање оперативних ризика, Група је успоставила систем за мониторинг активности које предузимају организациони делови Банака чланица Групе у циљу умањења оперативних ризика и превентивног реаговања на догађаје оперативних ризика који су у настајању. Група процењује ризик поверавања активности трећим лицима за обављање одређених активности у вези са пословањем, на основу уговора закљученог са тим лицима којима се јасно одређују услови, права, обавезе и одговорности уговорених страна.

У циљу несметаног и континуираног функционисања свих значајних система и процеса Групе, као и ограничавања губитака у ванредним ситуацијама, Банке чланице Групе су усвојиле План за обезбеђење континуитета пословања, а у циљу поновног успостављања опоравка система информационе технологије у случају прекида пословања. Банке чланице Групе су усвојиле План опоравка активности у случају катастрофа.

4.7. Ризици улагања

Ризик улагања Групе представља ризик улагања у друга правна лица и у основна средства и инвестиционе некретнине. Улагање Групе у једно лице које није лице у финансијском сектору може бити до 10% капитала Групе, при чему се под овим улагањем подразумева улагање којим чланице Групе стичу удео или акције лица које није лице у финансијском сектору. Укупна улагања Групе у лица која нису лица у финансијском сектору и у основна средства и инвестиционе некретнине Групе могу бити до 60% капитала Групе, с тим што се ово ограничење не односи на стицање акција ради њихове даље продаје у року од шест месеци од дана стицања.

4.8. Ризик изложености

Велика изложеност Групе према једном лицу или групи повезаних лица, укључујући и лица повезана са Групом јесте изложеност која износи преко 10% капитала Групе.

У свом пословању, Група води рачуна о усклађености са регулаторно дефинисаним лимитима изложености:

- Изложеност према једном лицу или групи повезаних лица не сме бити већа од 25% капитала Групе;
- Збир свих великих изложености Групе не сме прећи 400% капитала Групе.

Дефинисани лимити изложености према једном лицу или групи повезаних лица односе се и на лица повезана са Групом.

Изложеност Групе према једном лицу или групи повезаних лица, као и изложеност према лицима повезаним са Групом кретала се у оквиру прописаних лимита.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.9. Ризик земље

Ризик земље је ризик који се односи на земљу порекла лица према коме је Група изложена, односно ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе због немогућности чланица Групе да наплати потраживања од дужника из разлога који су последица политичких, економских или социјалних прилика у земљи порекла дужника. Ризик земље обухвата следеће ризике:

- Политичко-економски ризик, под којим се подразумева вероватноћа остваривања губитка због немогућности чланица Групе да наплати потраживања услед ограничења утврђених актима државних и других органа земље порекла дужника, као и општих и системских прилика у тој земљи;
- Ризик трансфера, под којим се подразумева вероватноћа остварења губитка због немогућности наплате потраживања исказаних у валути која није званична валута земље порекла дужника, и то услед ограничења плаћања обавеза према повериоцима из других земаља у одређеној валути која су утврђена актима државних и других органа земље дужника.

Група управља ризиком земље на нивоу појединачног пласмана и на нивоу портфолија. Мерење и контролу изложености појединачног пласмана ризику земље, чланице Групе врше одређивањем категорије интерног рејтинга земље дужника, а на основу рејтинга додељеног од стране међународно признатих рејтинг агенција и утврђивањем лимита изложености као процентом од капитала Групе у зависности од категорије интерног рејтинга земље. Мерење и контролу изложености портфолија ризику земље Група врши на основу груписања потраживања према степену ризика земаља дужника.

У циљу адекватног управљања ризиком земље, Група дефинише лимите изложености појединачно по земљама порекла дужника.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.10. Фер вредност финансијске aktive и пасиве

Преглед књиговодствене вредности и фер вредности финансијске aktive и пасиве која се не вреднује по фер вредности

	31. децембар 2017. године					У хиљадама динара 31. децембар 2016. године	
	Књиговодствена вредност	Фер вредност	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Књиговодствена вредност	Фер вредност
Финансијска актива							
Кредити и потраживања од комитената	174,242,139	172,486,614	-	-	172,486,614	166,401,008	163,877,512
Финансијска средства које се држе до доспећа	-	-	-	-	-	368,999	368,999
Финансијска пасива							
Депозити и остале обавезе према другим комитентима	317,577,748	317,597,843			317,597,843	345,135,959	345,083,711

Израчунавање фер вредности датих кредита и пласмана клијентима процењује се коришћењем модела дисконтовања готовинских токова, за кредите и пласмане са фиксним каматним стопама. Дисконтне стопе заснивају се на текућим каматним стопама, које се нуде за инструменте по сличним условима корисницима кредита, приближно истих кредитних квалитета. Такође, обавезе према комитентима са роком доспећа, уговорене са фиксним каматним стопом се дисконтују узимајући у обзир важеће услове у складу са врстом депозита, роком орочења и валутом.

За кредите који се више не одобравају, нити постоји могућност одобравања (кредити индексирани у СНФ), дисконтовање је извршено по истим каматним стопама. Такође, за кредите субвенционисане од стране државе, са фиксном каматном стопом, дисконтовање је извршено по истој стопи, јер чланице Групе не би одобравале кредите по ниским каматним стопама да није било субвенционисања дела камате од стране државе. Сви кредити и обавезе са променљивом каматном стопом су у складу са важећим тржишним условима и Пословном политиком чланица Групе.

Фер вредност инвестиционих ХоВ које се држе до доспећа процењује се коришћењем тржишних цена или коришћењем есконтованих модела готовинских токова на основу тренутних тржишних каматних стопа које се нуде за инструменте сличног производа. Инвестиционе ХоВ које се држе до доспећа су доспеле и књиговодствене вредности су једнаке фер вредности.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.10. Фер вредност финансијске активе и пасиве (наставак)

Финансијски инструменти који се мере по фер вредности

31.12.2017.				У хиљадама динара
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупна актива / пасива по фер вредности
Активa				
Финансијска актива по фер вредности кроз биланс успеха	572,576	4,852,066	-	5,424,642
Хартије од вредности расположиве за продају (у динарима)	1,888,350	33,137,523	-	35,025,872
Хартије од вредности расположива за продају (у иностраној валути)	2,190,531	78,548,757	332,778	81,072,066
Укупно	4,651,457	116,538,346	332,778	121,522,580

31.12.2016.				У хиљадама динара
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупна актива / пасива по фер вредности
Активa				
Финансијска актива по фер вредности кроз биланс успеха	247,862	-	-	247,862
Хартије од вредности расположиве за продају (у динарима)	2,038,226	43,313,154	-	45,351,380
Хартије од вредности расположива за продају (у иностраној валути)	50,688,672	106,272,066	431,303	94,456,830
Укупно	52,974,760	149,585,220	431,303	140,056,072

У ниво 1 распоређују се финансијски инструменти којима се тргује на берзи, док ниво 2 садржи хартије од вредности чија се фер вредност процењује на основу интерно развијених модела који се базирају на информацијама са аукција на секундарном тржишту хартија од вредности (аукције).

Фер вредност активе за коју не постоје директне информације о трговању се распоређује у ниво 3.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.11. Управљање капиталом

Група је успоставила систем управљања ризицима у складу са обимом и структуром својих пословних активности, а циљ управљања капиталом је несметано остварење циљева пословне политике Групе.

Обрачун капитала и показатеља адекватности капитала је почевши од 30.06.2017.године усклађен са Базел III стандардом.

Основни циљеви управљања капиталом су:

- очување минималног регулаторног захтева (EUR 10 милиона);
- одржавање појединачних заштитних слојева капитала;
- поштовање минималних регулаторних показатеља адекватности капитала увећаних за комбиновани заштитни слој капитала;
- одржавање поверења у сигурност и стабилност пословања;
- остварење пословних и финансијских планова;
- подржавање очекиваног раста пласмана;
- омогућавање оптимума будућих извора средстава и њиховог коришћења;
- остварење политике дивиденди.

Регулаторни капитал банкарске Групе представља збир основног капитала (кога чине основни акцијски и додатни основни капитал) и допунског капитала, умањених за одбитне ставке. Показатељи адекватности капитала представљају однос капитала Групе (укупног, основног или основног акцијског) и збира: ризиком пондерисаних изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука, ризик измирења/испоруке (осим по основу слободних испорука), тржишне ризике (укључујући девизни и ценовни ризик), оперативни ризик и друге ризике из стуба I. Ризиком пондерисане изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука банкарске Групе се утврђују у складу са прописаним пондерима ризичности за све класе активе. Ризична актива по основу изложености оперативном ризику се добија множењем реципрочне вредности прописаног показатеља адекватности капитала и капиталног захтева за оперативни ризик, утврђеног као трогодишњи просек производа индикатора изложености по свим линијама пословања и прописаних стопа капиталног захтева за сваку пословну линију. Капитални захтев за девизни ризик на нивоу банкарске Групе једнак је збиру појединачних капиталних захтева за овај ризик свих чланица банкарске Групе, код којих је збир нето отворене девизне позиције и апсолутне отворене позиције у злату већи од 2% њиховог капитала.

Показатељи адекватности капитала	У хиљадама динара	
	31.12.2017.	31.12.2016.
Основни капитал	57,278,280	47,588,844
Основни акцијски капитал	56,904,770	-
Додатни основни капитал	373,510	-
Допунски капитал	-	4,425,745
Одбитне ставке од капитала	(6,119,492)	(121,681)
Капитал	51,158,788	51,892,908
Ризиком пондерисане изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука	168,012,566	172,570,019
Ризична актива по основу изложености оперативном ризику	33,979,411	23,173,092
Ризична актива по основу изложености тржишним ризицима	6,349,897	2,720,463
Показатељ адекватности капитала (мин. 14.17%)	24.56%	26.15%
Показатељ адекватности основног капитала (мин. 12.17%)	24.56%	-
Показатељ адекватности основног акцијског капитала (мин. 10.67%)	24.38%	-

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.11. Управљање капиталом (наставак)

Напомена: Подаци за 31.12.2017. године и 31.12.2016. године нису упоредиви с обзиром да је током 2017. године промењен регулаторни оквир.

Током 2017. године сви прописани показатељи адекватности капитала су били изнад регулаторних лимита (8% + комбиновани заштитни слој капитала, 6% + комбиновани заштитни слој капитала и 4.5% + комбиновани заштитни слој капитала за показатеље адекватности укупног, основног и основног акцијског капитала респективно).

Стратегијом управљања капиталом, банкарска Група обезбеђује одржавање нивоа и структуре интерног капитала који пружа адекватну подршку расту пласмана, будућих извора средстава и њиховог коришћења на нивоу банкарске Групе, спровођењу политике дивиденди, као и прилагођавање променама у регулаторним захтевима.

Током 2017. године Група је обрачунавала и показатељ леверица у складу са регулаторним захтевом, који представља количник основног капитала и износа изложености које улазе у обрачун предметног показатеља.

План управљања капиталом, као део система управљања капиталом, садржи:

- стратешке циљеве и период за њихово остваривање;
- опис процеса управљања расположивим интерним капиталом, планирање његовог адекватног нивоа и одговорности за тај процес;
- процедуре планирања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- начин достизања и одржавања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- ограничења у вези са расположивим интерним капиталом;
- приказ и образложење ефеката стрес тестирања на интерне капиталне захтеве;
- алокацију капитала;
- план пословања у случају настанка непредвиђених догађаја.

Група на континуираној основи спроводи процес интерне процене адекватности капитала у складу са природом, обимом и сложености пословних активности, а у складу са Стратегијом управљања ризицима, политикама за управљање појединачним ризицима и Стратегијом управљања капиталом.

Процес интерне процене адекватности капитала, као документован и континуиран процес испуњава следеће услове:

- заснован је на идентификацији и мерењу ризика,
- пружа свеобухватну процену и праћење ризика којима је банкарска Група изложена или може бити изложена,
- обезбеђује адекватан расположиви интерни капитал у складу са ризичним профилем банкарске Групе,
- укључен је у систем управљања банкарском Групом и доношење одлука;
- предмет је редовне анализе, праћења и провере.

Фазе процеса интерне процене адекватности капитала на нивоу банкарске Групе обухватају:

- утврђивање материјално значајних ризика, у складу са квалитативним и квантитативним критеријумима;
- обрачун износа интерних капиталних захтева;
- одређивање укупног интерног капиталног захтева за појединачне ризике;
- одређивање укупног интерног капиталног захтева;
- поређење следећих елемената:
 - капитала и расположивог интерног капитала;
 - минималних капиталних захтева и интерних капиталних захтева за појединачне ризике;
 - збира минималних капиталних захтева и укупних интерних капиталних захтева.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА

Руководство користи претпоставке и процене које имају ефекта на презентоване вредности средстава и обавеза у току извештајног периода. Процене, као и претпоставке на основу којих су процене извршене, су резултат редовних провера. Ове процене и претпоставке су засноване на претходном искуству, као и различитим информацијама расположивим на дан састављања финансијских извештаја, а које делују реално и разумно у датим околностима.

Кључни извори неизвесности код процена

Резервисања за кредитне губитке

Средства која се обрачунавају методом амортизованог трошка се процењују на обезвређење на начин који је описан у рачуноводственој политици 3(ј) (ви).

Део укупног резервисања за обезвређење који се односи на ризик друге уговорне стране односи се на финансијска средства која се индивидуално процењују и базира се на најбољој процени руководства о садашњој вредности будућих токова готовине чији прилив је очекиван. Приликом процене ових токова готовине, руководство прави процене о финансијском стању друге уговорне стране и о нето продајној вредности присутног колатерала. За свако обезвређено средство се процењује његова вредност, као и излазна стратегија, где функција кредитног ризика независно одобрава процену готовинских токова који се сматрају надокнадивим.

Групно процењена резервисања покривају кредитне губитке који су садржани у портфолију кредита и хартија од вредности која се држе до доспећа, а који садрже сличне карактеристике кредитног ризика услед објективних доказа о постојању обезвређења, али који још увек не могу да се идентификују. Приликом процене потребе за групним резервисањем за губитке, руководство узима у обзир факторе као што су квалитет кредита, величина портфолија, концентрација ризика и економске факторе. Да би се проценило потребно резервисање, праве се претпоставке којима се дефинише начин за моделирање губитака садржаних у портфолију и одређују се неопходни улазни параметри, засновани на историјском искуству и тренутним привредним околностима. Тачност резервисања зависи од процене будућих токова готовине за појединачне уговорне стране, као и од претпоставки и параметара модела који се користи приликом одређивања групног резервисања.

Одређивање фер вредности

Одређивање фер вредности финансијских средстава и обавеза за које не постоји тржишна цена захтева коришћење техника процене описаних у рачуноводственој политици 3(ј)(ви). За финансијске инструменте којима се ретко тргује и чија цена није врло транспарентна, фер вредност је мање објективна и захтева различите степене процене, у зависности од ликвидности, концентрације, неизвесности тржишних фактора, ценовних претпоставки и других ризика везаних за појединачне инструменте.

Кључне рачуноводствене процене за примену рачуноводствених политика Групе

Кључне рачуноводствене процене у примени рачуноводствених политика Групе укључују:

Обезвређење улагања у власничке хартије од вредности

Улагања у власничке хартије од вредности се процењују на обезвређење на начин који је описан у рачуноводственим политикама 3(и)(vii) и 3(љ).

Процена финансијских инструмената

Рачуноводствена политика Групе у погледу мерења фер вредности је обелодањена у рачуноводственој политици 3(и)(vi).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Чланице Групе мере фер вредност финансијске имовине користећи следећу хијерархију у погледу квалитета улазних података који се користе приликом вредновања:

- Ниво 1: Званичне тржишне цене (некориговане) на активном тржишту за идентичне инструменте.
- Ниво 2: Процењивачке технике засноване на улазним подацима који нису тржишне цене за идентичне инструменте, али су информације доступне и уочљиве било директно (на пример цене) или индиректно (на пример изведени из цене). Ова категорија обухвата инструменте који се мере путем: званичних тржишних цена на активном тржишту за сличне инструменте, званичних тржишних цена за исте или сличне инструменте на тржишту које се сматра мање од активног или других техника процене у којима су сви значајнији улази директно или индиректно доступни на тржишту.
- Ниво 3: Процењивачке технике које користе улазне податке који нису доступни и уочљиви. Ова категорија обухвата све инструменте чија се процена врши на бази улаза који нису доступни и уочљиви и као такви имају значајан ефекат на процену вредности инструмента. Ова категорија обухвата инструменте који се вреднују на основу званичне цене за сличне инструменте, где су значајне корекције или претпоставке потребне да би одразиле разлике између инструмената.

Фер вредности финансијских средстава и финансијских обавеза којима се тргује на активном тржишту је заснована на тржишним ценама или на ценама које нуде дилери. За све остале финансијске инструменте чланице Групе одређују фер вредност коришћењем процењивачких метода.

Процењивачке методе укључују нето садашњу вредност и дисконтване готовинске токове, поређење са сличним инструментима за које постоје уочљиве тржишне цене, као и друге методе процене. Претпоставке и улазни подаци који се користе за методе процене укључују неризичне и „benchmark“ каматне стопе, кредитне распоне и друге факторе који се користе приликом процене дисконтних стопа, цене обвезница и капитала, девизне курсеве, капитал и индексе цена капитала и очекивану нестабилност цена и корелације. Циљ метода процене је да се установи фер вредност која одражава цену финансијског инструмента на дан билансирања, која би била установљена од учесника на тржишту у трансакцији ван дохвата руке.

Група користи опште прихваћене моделе процењивања за одређивање фер вредности обичних и једноставнијих финансијских инструмената, као што су свопови камата и валута за које се искључиво користе уочљиви тржишни подаци и који захтевају низак степен процењивања и претпоставки од руководства. Уочљиви и улазни подаци модела су углавном доступни на тржишту котираних дужничких и власничких хартија од вредности, деривата којима се тргује и једноставних деривата као што су каматни свопови.

Доступност уочљивих тржишних цена и улазних података модела смањује потребу за проценама и претпоставкама руководства и такође смањује неизвесност која се повезује са одређивањем фер вредности. Доступност уочљивих тржишних цена и улазних података се углавном разликује, у зависности од производа и тржишта, и склона је променама условљеним различитим догађајима и општим условима на будућим тржиштима.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА

6.1. Извештавање по стратешким сегментима - чланице Групе

Матична банка прати и обелодањује пословање по сегментима кроз два модела извештаја:

- Извештавање по стратешким сегментима – чланице Групе (напомена 6.1.) и
- Извештавање по оперативним сегментима – пословним линијама (напомена 6.2.).

Информације о резултатима сваког извештајног сегмента су приказане у наставку.

Група има укупно четири чланице које представљају стратешке организационе делове:

Комерцијална банка а.д., Београд, Србија, Матична банка	Укључује кредитне, депозитне и гаранцијске послове као и послове обављања платног промета у земљи и иностранству, пословање са хартијама од вредности и другим финансијским инструментима
Комерцијална банка а.д., Будва, Црна Гора	Укључује кредитне, депозитне и гаранцијске послове као и послове обављања платног промета у земљи и иностранству, пословање са хартијама од вредности и другим финансијским инструментима
Комерцијална банка а.д., Бања Лука, Босна и Херцеговина	Укључује кредитне, депозитне и гаранцијске послове као и послове обављања платног промета у земљи и иностранству, пословање са хартијама од вредности и другим финансијским инструментима
КомБанк ИНВЕСТ Друштво за управљање инвестиционим фондом а.д., Београд, Србија	Укључује послове управљања инвестиционим фондовима

Матична банка прати и обелодањује пословање по стратешким сегментима – чланице Групе у оквиру својих консолидованих финансијских извештаја. Група највећи део свог пословања обавља на територији Републике Србије. Зависна правна лица нису од материјалног значаја за појединачни финансијски извештај Матичне банке.

Билансна сума Матичне банке износи 92.9% укупне билансне суме консолидованог биланса стања (2016. године: 92.6%).

Билансна сума Комерцијалне банке а.д., Будва износи 3.05% укупне консолидоване активе (2016. године: 3.1%), Комерцијалне банке а.д., Бања Лука 4.04% (2016. године: 4.3%) и КомБанк ИНВЕСТ-а 0.01% (2016. године: 0.002%).

Резултат стратешког сегмента се користи за мерење успешности пословања, будући да руководство Матичне банке верује да је ова информација најрелевантнија за вредновање резултата одређеног стратешког сегмента у поређењу са другим правним лицима која послују у наведеним делатностима на локалном тржишту.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.1. Извештавање по стратешким сегментима - чланице Групе (наставак).

Приликом консолидације извршена је елиминација свих међусобних односа из биланса стања у износу од 7,226,876 хиљада динара (2016. године: 6,387,271 хиљаду динара). Из биланса успеха извршена је елиминација прихода у износу од 68,429 хиљада динара (2016. године: 35,729 хиљада динара), а расхода у износу од 43,414 хиљада динара (2016. године 19,467 хиљада динара).

Биланс стања 2017. године

Збирни неконсолидовани биланс стања	Износ консолидације биланса стања		У хиљадама динара Консолидовани биланс стања
	приходи	расходи	
407,335,192	7,226,876		400,108,316
готовина/обавезе	1,192		
пласмани/обавезе	1,744,796		
улози/капитал	5,480,888		

Биланс успеха 2017. године

Збирни неконсолидовани добитак у Билансу успеха (пре пореза)	Износ консолидације биланса успеха		У хиљадама динара Консолидовани добитак (пре пореза)
	приходи	расходи	
7,341,399	68,429	43,414	7,316,383
Кamate	4,061	4,061	
Накнаде	9,469	9,469	
курсне разлике (реклаификовано у капитал)	54,899	29,884	

Биланс стања 2016. године

Збирни неконсолидовани биланс стања	Износ консолидације биланса стања		У хиљадама динара Консолидовани биланс стања
	приходи	расходи	
435,214,879	6,387,271		428,827,608
готовина/обавезе	723,575		
пласмани/обавезе	182,809		
улози/капитал	5,480,888		

Биланс успеха 2016. године

Збирни неконсолидовани добитак у Билансу успеха (пре пореза)	Износ консолидације биланса успеха		У хиљадама динара Консолидовани добитак (пре пореза)
	приходи	расходи	
(6,549,948)	35,729	19,467	(6,533,686)
Кamate	5,110	5,110	
Накнаде	9,377	9,377	
курсне разлике (реклаификовано у капитал)	21,242	4,980	

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.1. Извештавање по стратешким сегментима - чланице Групе (наставак)

А. БИЛАНС СТАЊА – КОНСОЛИДОВАНИ на дан 31. децембра 2017. године

За сваки од стратешких организационих делова, руководство Матичне банке контролише интерне извештаје руководства најмање на тромесечном нивоу. У наставку је приказан преглед активности стратешких сегмената из консолидованог биланса стања и консолидованог биланса успеха за 2017. и 2016. годину:

	<i>У хиљадама динара</i>				
	Комерцијална банка а.д., Београд	Комерцијална банка а.д., Будва	Комерцијална банка а.д., Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	Укупно
АКТИВА					
Готовина и средства код централне банке	49,840,887	2,366,019	3,869,842	-	56,076,748
Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању	5,269,709	-	-	154,933	5,424,642
Финансијска средства расположива за продају	112,019,058	2,300,043	1,778,837	-	116,097,938
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	29,047,033	778,990	407,532	-	30,233,555
Кредити и потраживања од комитента	153,897,367	7,104,793	13,239,979	-	174,242,139
Нематеријална улагања	460,263	10,308	27,816	-	498,387
Некретнине, постројења и опрема	5,655,248	305,336	56,586	30	6,017,200
Инвестиционе некретнине	1,988,608	112,256	279,700	-	2,380,564
Текућа пореска средства	-	-	5,622	-	5,622
Одложена пореска средства	857,096	6,431	-	-	863,527
Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	241,148	310,676	235,794	-	787,618
Остала средства	6,798,285	506,853	173,478	1,760	7,480,376
Укупно актива	366,074,702	13,801,705	20,075,186	156,723	400,108,316

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.1. Извештавање по стратешким сегментима - чланице Групе (наставак)

А. БИЛАНС СТАЊА – КОНСОЛИДОВАНИ на дан 31. децембра 2017. године (наставак)

ПАСИВА	<i>У хиљадама динара</i>				Укупно
	Комерцијална банка а.д., Београд	Комерцијална банка а.д., Будва	Комерцијална банка а.д., Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	
Финансијске обавезе по фер вредности кроз биланс успеха намењене трговању	7,845	-	-	-	7,845
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	3,283,494	196,445	2,657,837	-	6,137,776
Депозити и остале обавезе према другим комитентима	292,471,640	11,960,678	13,145,430	-	317,577,748
Резервисања	1,368,051	162,331	15,848	5,653	1,551,883
Текуће пореске обавезе	-	47	1,672	32	1,751
Одложене пореске обавезе	-	-	1,647	-	1,647
Остале обавезе	7,543,442	83,554	101,032	1,522	7,729,550
Укупно обавезе	304,674,472	12,403,055	15,923,466	7,207	333,008,200
<i>Капитал</i>					
Акцијски капитал и емисиона премија	40,034,550	-	-	-	40,034,550
Акумулирани резултат	7,341,571	(772,527)	113,036	9,334	6,691,414
Резерве	19,645,901	586,110	141,964	112	20,374,087
Учешћа без права контроле	-	-	65	-	65
Укупан капитал	67,022,022	(186,417)	255,065	9,446	67,100,116
Укупно пасива	371,696,494	12,216,638	16,178,531	16,653	400,108,316

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.1. Извештавање по стратешким сегментима - чланице Групе (наставак)

А. БИЛАНС СТАЊА – КОНСОЛИДОВАНИ на дан 31. децембра 2016. године:

	<i>У хиљадама динара</i>				
	Комерцијална банка а.д., Београд	Комерцијална банка а.д., Будва	Комерцијална банка а.д., Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	Укупно
АКТИВА					
Готовина и средства код централне банке	55,153,209	2,421,787	4,344,106	-	61,919,102
Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању	242,920	-	-	4,942	247,862
Финансијска средства расположива за продају	136,123,853	2,627,938	1,056,419	-	139,808,210
Финансијска средства која се држе до доспећа	-	368,999	-	-	368,999
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	40,418,884	490,798	2,306,999	-	43,216,681
Кредити и потраживања од комитента	150,411,409	5,860,668	10,128,931	-	166,401,008
Нематеријална улагања	362,507	12,826	19,213	-	394,546
Некретнине, постројења и опрема	5,856,458	347,360	47,319	50	6,251,187
Инвестиционе некретнине	2,217,816	118,842	271,393	-	2,608,051
Текућа пореска средства	-	-	7,283	-	7,283
Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	183,170	-	166,353	-	349,523
Остала средства	6,252,584	963,105	37,976	1,491	7,255,156
Укупно актива	397,222,810	13,212,323	18,385,992	6,483	428,827,608

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.1. Извештавање по стратешким сегментима - чланице Групе (наставак)

А. БИЛАНС СТАЊА – КОНСОЛИДОВАНИ на дан 31. децембра 2016. године (наставак)

ПАСИВА	<i>У хиљадама динара</i>				Укупно
	Комерцијална банка а.д., Београд	Комерцијална банка а.д., Будва	Комерцијална банка а.д., Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	7,111,380	256,639	2,454,500	-	9,822,519
Депозити и остале обавезе према другим комитентима	322,621,360	10,726,250	11,788,349	-	345,135,959
Субординиране обавезе	6,178,390	-	-	-	6,178,390
Резервисања	1,787,294	204,768	28,647	798	2,021,507
Текуће пореске обавезе	-	7,543	746	738	9,027
Одложене пореске обавезе	23,592	25,451	4,414	-	53,457
Остале обавезе	6,147,567	79,092	86,251	1,419	6,314,329
Укупно обавезе	343,869,583	11,299,743	14,362,907	2,955	369,535,188
<i>Капитал</i>					
Акцијски капитал и емисиона премија	40,034,550	-	-	-	40,034,550
Акумулирани резултат	(5,584,250)	(953,509)	26,197	8,873	(6,502,689)
Резерве	25,026,243	563,736	170,665	(151)	25,760,493
Учешћа без права контроле	-	-	66	-	66
Укупан капитал	59,476,543	(389,773)	196,928	8,722	59,292,420
Укупно пасива	403,346,126	10,909,970	14,559,835	11,677	428,827,608

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)
6.1. Извештавање по стратешким сегментима - чланице Групе (наставак)
В. БИЛАНС УСПЕХА – КОНСОЛИДОВАНИ за годину која се завршава 31. децембра 2017. године

					<i>У хиљадама динара</i>
	Комерцијална банка а.д. Београд	Комерцијална банка а.д. Будва	Комерцијална банка а.д. Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ а.д. Београд	Укупно
Приходи од камата	14,048,478	570,143	739,378	400	15,358,399
Расходи од камата	(1,606,137)	(76,856)	(158,168)	-	(1,841,161)
Нето приходи од камата	12,442,341	493,287	581,210	400	13,517,238
Приходи од накнада и провизија	6,692,276	190,745	254,228	22,258	7,159,507
Расходи од накнада и провизија	(1,616,461)	(44,896)	(84,273)	(276)	(1,745,906)
Нето приходи од накнада и провизија	5,075,815	145,849	169,955	21,982	5,413,601
Нето добитак по основу финансијских средстава намењених трговању	103,798	-	-	5,102	108,900
Нето добитак по основу финансијских средстава расположивих за продају	44,323	534	10,386	-	55,243
Нето приход / расход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	(111,257)	24,405	9,430	20	(77,402)
Остали пословни приходи	938,083	22,482	20,059	23	980,341
Нето приход по основу обезвређења финансијских средстава и кредитно ризичних ванбилансних ставки	17,883	2,356	16,103	-	36,342
Укупан пословни приход	18,510,986	688,913	807,143	27,527	20,034,569
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	(4,520,197)	(281,361)	(315,193)	(14,061)	(5,130,812)
Трошкови амортизације	(563,582)	(25,234)	(36,844)	(20)	(625,680)
Остали расходи	(6,305,123)	(297,342)	(348,142)	(11,087)	(6,961,694)
Добитак/губитак пре опорезивања	7,122,084	84,976	106,964	2,359	7,316,383
Порез на добитак	-	(46)	(9,300)	(35)	(9,381)
Добитак по основу одложених пореза	1,335,828	29,978	898	-	1,366,704
Губитак по основу одложених пореза	(405,710)	-	-	-	(405,710)
Добитак/ губитак текуће године	8,052,202	114,908	98,562	2,324	8,267,996
Добитак који припада власницима без права контроле	-	-	1	-	1

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)
6.1. Извештавање по стратешким сегментима - чланице Групе (наставак)
В. БИЛАНС УСПЕХА – КОНСОЛИДОВАНИ за годину која се завршава 31. децембра 2016. године

	<i>У хиљадама динара</i>				
	Комерцијална банка а.д. Београд	Комерцијална банка а.д. Будва	Комерцијална банка а.д. Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ а.д. Београд	Укупно
Приходи од камата	16,683,969	529,622	719,495	1,733	17,934,819
Расходи од камата	(3,226,337)	(98,103)	(154,046)	-	(3,478,486)
Нето приходи од камата	13,457,632	431,519	565,449	1,733	14,456,333
Приходи од накнада и провизија	6,245,829	148,842	231,988	16,630	6,643,289
Расходи од накнада и провизија	(1,432,220)	(44,378)	(72,861)	(307)	(1,549,766)
Нето приходи од накнада и провизија	4,813,609	104,464	159,127	16,323	5,093,523
Нето добитак по основу финансијских средстава намењених трговању	70,478	-	-	5,845	76,323
Нето добитак по основу финансијских средстава расположивих за продају	69,062	83,562	18,778	23,166	194,568
Нето приход / расход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	11,662	(2,127)	(3,450)	(9)	6,076
Остали пословни приходи	578,378	8,561	26,167	13	613,119
Нето расход по основу обезвређења финансијских средстава и кредитно ризичних ванбилансних ставки	(12,038,510)	(995,139)	(45,848)	-	(13,079,497)
Укупан пословни приход	6,962,311	(369,160)	720,223	47,071	7,360,445
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	(4,498,212)	(254,657)	(294,797)	(11,803)	(5,059,469)
Трошкови амортизације	(666,025)	(28,803)	(34,861)	(37)	(729,726)
Остали расходи	(7,294,544)	(459,196)	(345,414)	(5,782)	(8,104,936)
Добитак/губитак пре опорезивања	(5,496,470)	(1,111,816)	45,151	29,449	(6,533,686)
Порез на добитак	-	(7,543)	(12,921)	(854)	(21,318)
Добитак по основу одложених пореза	314,453	1,265	-	-	315,718
Губитак по основу одложених пореза	-	(1,844)	-	-	(1,844)
Добитак/ губитак текуће године	(5,182,017)	(1,119,938)	32,230	28,595	(6,241,130)

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.2. Извештај по оперативним сегментима – пословним линијама

Матична банка има три оперативна сегмента:

- Послови са правним лицима Матичне банке – Укључује кредите, депозите и остале трансакције са клијентима правним лицима осим банака,
- Послови са становништвом Матичне банке – Укључује кредите, депозите и остале трансакције са клијентима физичким лицима, микро клијентима, предузетницима и пољопривредницима и
- Инвестиционо банкарство и међу-банкарско пословање Матичне банке – Укључује пословање са хартијама од вредности и другим финансијским инструментима, као и трансакције са банкама.

Будући да зависне чланице Групе послују као самостални ентитети на својим локалним тржиштима и да се резултати остварени на тај начин користе за мерење њихове успешности пословања, да је пословање појединачних чланица Групе као стратешких сегмената приказано у оквиру напомене 6.1, као и да Матична банка чини више од 92% консолидоване билансне суме, за потребе извештавања по оперативним сегментима на нивоу Групе, зависне чланице Групе су приказане у оквиру једног сегмента (Супсидијари).

При сагледавању профитабилности / резултата сваког сегмента Матичне банке, осим прихода и расхода остварених из пословања са клијентима, укључују се и приходи и расходи из интерних односа између сегмената Матичне банке обрачунати помоћу трансферних цена које се утврђују на основу одговарајућих тржишних цена (нето приходи/расходи из интерних односа), као и део нето прихода/расхода које је Матична банка исказала из пословања са супсидијарима.

Значајан утицај на резултат у 2017. години имали су нето приходи индиректних отписа који су износили 36,342 хиљаде динара (од чега се на наплаћена отписана потраживања односило 738,593 хиљаде динара). Такође, на висину резултата, поред нето прихода индиректних отписа утицао је и добијени судски спор у износу 562,745 хиљада динара.

Приликом израде извештаја по сегментима оперативни трошкови пословања се деле на директне оперативне трошкове (директно под контролом сегмената пословања или су директно повезани са пословањем сегмената) и индиректне оперативне трошкове (висина ових трошкова није под директном контролом сегмената или не постоји директна веза са пословањем сегмената).

Сваки сегмент пословања се задужује директним оперативним трошковима који се односе на тај сегмент као и делом индиректних оперативних трошкова (расдела ових трошкова на сегменте се врши применом одговарајућих кључева који се користе за алокацију трошкова трошковних центара на профитне центре).

Директни оперативни трошкови на нивоу Групе износе 8,546,404 хиљаде динара и чине 70.5% укупних оперативних трошкова. Директни оперативни трошкови се највећим делом састоје од трошкова који су директно повезани са пословањем сегмената (зараде, трошкови закупа, трошкови амортизације, маркетинга и други трошкови), а у мањем делу чине их и трошкови који се на сегменте алоцирају на бази одлуке менаџмента.

На сегмент послова са становништвом Матичне банке односи се износ од 5,783,836 хиљада динара директних трошкова (67.7% укупних директних трошкова Групе), што је последица велике пословне мреже и броја запослених радника на пословима са становништвом.

У складу са претходно наведеним, Група је у пословној 2017. години остварила добитак пре пореза у износу од 7,316,383 хиљаде динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.2. Извештај по оперативним сегментима – пословним линијама (наставак)

Извештај по оперативним сегментима за 2017. годину је приказан у наставку:

У хиљадама динара

31.12.2017	Послови са становништвом Матичне банке	Послови са правним лицима Матичне банке	Инвестиционо банкарство и међубанкарско пословање Матичне банке	Остало Матичне банке	Субсидијари	Прилагођавања и консолидација	Укупно Група (консолидовано)
Приходи и расходи							
Приходи од камата	6,367,966	2,649,990	5,030,522	-	1,309,921	-	15,358,399
Расходи од камата	(880,868)	(224,091)	(501,178)	-	(235,024)	-	(1,841,161)
Нето камате	5,487,098	2,425,899	4,529,344	-	1,074,897	-	13,517,238
Нето камате из интерних односа	(886,255)	(768,155)	1,658,266	-	(3,856)	-	-
Нето накнаде	3,198,742	1,290,502	586,570	-	337,787	-	5,413,601
Нето накнаде из интерних односа	-	-	6,412	-	(6,412)	-	-
Резултат пре исправки вредности	7,799,585	2,948,26	6,780,592	-	1,402,416	-	18,930,839
Нето приходи/расходи исправке вредности	(310,881)	266,530	62,234	-	18,459	-	36,342
Резултат пре оперативних трошкова	7,488,704	3,214,776	6,842,826	-	1,420,875	-	18,967,181
Директни оперативни трошкови	(5,783,836)	(1,672,719)	(182,687)	-	(907,162)	-	(8,546,404)
Нето приходи/расходи курсних разлика	-	-	(111,257)	-	33,855	-	(77,402)
Нето курсне разлике из интерних односа	-	-	54,899	-	(29,884)	(25,015)	-
Нето остали приходи и расходи	(82,584)	557,765	55,202	-	15,732	-	546,115
Резултат пре индиректних оперативних трошкова	1,622,284	2,099,822	6,658,983	-	533,416	(25,015)	10,889,490
Индиректни оперативни трошкови	(1,612,287)	(1,237,636)	(343,916)	-	(379,268)	-	(3,573,107)
Резултат пре пореза	9,997	862,186	6,315,067	-	154,148	(25,015)	7,316,383
Актива по сегментима							
Готовина и готовински еквиваленти	-	-	49,840,887	-	6,235,861	-	56,076,748
Готовина из интерних односа	-	-	-	-	1,192	(1,192)	-
Пласмани банкама	-	-	29,047,033	-	1,186,522	-	30,233,555
Пласмани банкама из интерних односа	-	-	496,756	-	1,247,819	(1,744,575)	-
Пласмани коминентима	81,512,171	72,385,196	-	-	20,344,772	-	174,242,139
Инвестиционе хартије од вредности	-	-	117,288,767	-	4,233,813	-	121,522,580
Инвестиције у субсидијаре	-	-	2,611,859	-	-	(2,611,859)	-
Остало	-	-	-	16,000,648	2,032,646	-	18,033,294
Остало из интерних односа	-	-	-	221	-	(221)	-
	81,512,171	72,385,196	199,285,302	16,000,869	35,282,625	(4,357,847)	400,108,316
Обавезе по сегментима							
Обавезе према банкама	-	-	3,283,494	-	2,854,282	-	6,137,776
Обавезе према банкама из интерних односа	-	-	1,249,011	-	496,756	(1,745,767)	-
Обавезе према комитентима	230,900,337	52,610,572	8,960,731	-	25,106,108	-	317,577,748
Субординиране обавезе	-	-	-	-	-	-	-
Остало	-	-	-	8,919,338	373,338	-	9,292,676
Остало из интерних односа	-	-	-	-	221	(221)	-
	230,900,337	52,610,572	13,493,236	8,919,338	28,830,705	(1,745,988)	333,008,200

Напомене: Пласмани микроклијентима приказани су у оквиру сегмента послови са становништвом
Индиректни оперативни трошкови се односе на расходе који нису под контролом пословних сегмената

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.2. Извештај по оперативним сегментима – пословним линијама (наставак)

Извештај по оперативним сегментима за 2016. годину је приказан у наставку:

	У хиљадама динара						
31.12.2016	Послови са становништвом Матичне банке	Послови са правним лицама Матичне банке	Инвестиционо банкарство и међубанкарско пословање Матичне банке	Остало Матичне банке	Субсидијари	Прилагођавања и консолидација	Укупно Група (консолидовано)
Приходи и расходи							
Приходи од камата	6.622.978	3.806.948	6.254.043	-	1.250.850	-	17.934.819
Расходи од камата	(1.680.595)	(409.129)	(1.136.613)	-	(252.149)	-	(3.478.486)
Нето камате	4.942.383	3.397.819	5.117.430	-	998.701	-	14.456.333
Нето камате из интерних односа	(434.154)	(1.166.544)	1.605.800	-	(5.102)	-	-
Нето накнаде	3.040.383	1.335.521	437.705	-	279.914	-	5.093.523
Нето накнаде из интерних односа	-	-	3.705	-	(3.705)	-	-
Резултат пре исправки вредности	7.548.612	3.566.796	7.164.640	-	1.269.808	-	19.549.856
Нето приходи/расходи исправке вредности	(858.376)	(11.021.735)	(158.399)	-	(1.040.987)	-	(13.079.497)
Исправка вредности супсидијара	-	-	(2.869.029)	-	-	2.869.029	-
Резултат пре оперативних трошкова	6.690.236	(7.454.939)	4.137.212	-	228.821	2.869.029	6.470.359
Директни оперативни трошкови	(5.250.911)	(1.841.981)	(292.810)	-	(850.273)	-	(8.235.975)
Нето приходи/расходи курсних разлика	-	-	11.662	-	(5.586)	-	6.076
Нето курсне разлике из интерних односа	-	-	(20.944)	-	4.682	16.262	-
Нето остали приходи и расходи	(18.075)	(555.513)	(80.417)	-	7.106	-	(646.899)
Резултат пре индиректних оперативних трошкова	1.421.250	(9.852.433)	3.754.703	-	(615.250)	2.885.291	(2.406.439)
Индиректни оперативни трошкови	(2.020.778)	(1.340.184)	(340.194)	-	(426.091)	-	(4.127.247)
Резултат пре пореза	(599.528)	(11.192.617)	3.414.509	-	(1.041.341)	2.885.291	(6.533.686)
Актива по сегментима							
Готовина и готовински еквиваленти	-	-	55.153.209	-	6.765.893	-	61.919.102
Готовина из интерних односа	-	-	-	-	723.575	(723.575)	-
Пласмани банкама	-	-	40.418.884	-	2.797.797	-	43.216.681
Пласмани банкама из интерних односа	-	-	182.530	-	6	(182.536)	-
Пласмани коминентима	75.323.551	75.087.858	-	-	15.989.599	-	166.401.008
Инвестиционе хартије од вредности	-	-	136.366.773	-	4.058.298	-	140.425.071
Инвестиције у субсидијаре	-	-	2.611.859	-	-	(2.611.859)	-
Остало	-	-	-	14.872.536	1.993.210	-	16.865.746
Остало из интерних односа	-	-	-	270	2	(272)	-
	75.323.551	75.087.858	234.733.255	14.872.806	32.328.380	(3.518.242)	428.827.608
Обавезе по сегментима							
Обавезе према банкама	-	-	7.111.380	-	2.711.139	-	9.822.519
Обавезе према банкама из интерних односа	-	-	723.581	-	182.530	(906.111)	-
Обавезе према комитентима	232.633.347	78.399.262	11.588.751	-	22.514.599	-	345.135.959
Субординиране обавезе	-	-	6.178.390	-	-	-	6.178.390
Остало	-	-	-	7.958.453	439.867	-	8.398.320
Остало из интерних односа	-	-	-	2	270	(272)	-
	232.633.347	78.399.262	25.602.102	7.958.455	25.848.405	(906.383)	369.535.188

Напомене: Пласмани микроклијентима приказани су у оквиру сегмента послови са становништвом
Индиректни оперативни трошкови се односе на расходе који нису под контролом пословних сегмената

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

7. ФИНАНСИЈСКА АКТИВА И ОБАВЕЗЕ – РАЧУНОВОДСТВЕНА КЛАСИФИКАЦИЈА И ПОШТЕНА (ФЕР) ВРЕДНОСТ

Методологија и претпоставке које су коришћене за обрачун поштене (фер) вредности за наведена финансијска средства и обавезе која нису евидентирана по поштеној вредности у финансијским извештајима су следеће:

(и) Средства и обавезе код којих је садашња вредност у књигама приближно једнака поштеној вредности

Код финансијских средстава и обавеза која су високо ликвидна и са краткорочним доспећем (до године дана) претпоставља се да је садашња књиговодствена вредност приближно једнака поштеној вредности. Ова претпоставка се такође користи и код депозита по виђењу, штедних депозита без специфицираног рока доспећа и свих финансијских инструмената који имају променљиву каматну стопу.

(ии) Инструменти са фиксном каматном стопом

Поштена вредност финансијских средстава и обавеза са фиксном каматном стопом, која се воде по амортизованој вредности, се процењује поређењем тржишних каматних стопа у моменту иницијалног признавања са текућим тржишним каматним стопама за финансијске инструменте сличних карактеристика. Процењена поштена вредност средстава и обавеза са фиксном каматном стопом у највећем делу одговара књиговодственој вредности с обзиром да уговорене каматне стопе не одступају од тржишних. Чланице Групе немају материјално значајних одступања по овом основу.

8. НЕТО ПРИХОДИ ОД КАМАТА

Нето приходи од камата се састоје од:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Пласмани банкама	304,534	374,300
Пласмани комитентима	10,138,393	11,532,107
Централна банка	371,056	475,643
Инвестиционе хартије од вредности	4,544,416	5,552,769
Приходи од камата	15,358,399	17,934,819
Обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	(136,386)	(301,021)
Обавезе према комитентима	(1,282,452)	(2,393,200)
Примљени кредити	(422,323)	(784,265)
Расходи од камата	(1,841,161)	(3,478,486)
Нето приходи од камата	13,517,238	14,456,333

Укупни приходи и расходи камата који су обрачунати коришћењем методе ефективне каматне стопе приказани у претходној табели се односе на финансијска средства и обавезе које се не воде по фер вредности кроз биланс успеха.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
9. НЕТО ПРИХОДИ/РАСХОДИ ПО ОСНОВУ НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА

Нето приходи/расходи од накнада и провизија се састоје од:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2017.	2016.
Приходи у динарима		
Накнаде за услуге платног промета	3,243,428	3,050,088
Накнаде за одобрене кредите и гаранције-становништво	28,845	27,006
Накнаде за одобрене кредите и гаранције-привреда	152,973	183,068
Накнаде по основу купопродаје девиза	455,964	453,082
Накнаде за брокерске и кастоди услуге	36,505	62,001
Накнаде по пословима са картицама	1,795,588	1,540,401
Накнаде по основу упита у Кредитни биро	87,771	88,011
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	561,413	617,090
	6,362,487	6,020,747
Приходи у иностраној валути		
Накнаде за услуге платног промета	344,999	309,446
Накнаде за одобрене кредите и гаранције-привреда	34,376	29,804
Накнаде за брокерске и кастоди услуге	12,778	9,011
Накнаде по пословима са картицама	285,881	176,070
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	118,986	98,211
	797,020	622,542
	7,159,507	6,643,289
Расходи у динарима		
Накнаде за услуге платног промета	(125,732)	(121,816)
Накнаде по основу купопродаје девиза	(64,340)	(33,396)
Накнаде по пословима са картицама	(770,319)	(520,990)
Накнаде по основу упита у Кредитни биро	(78,149)	(72,978)
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	(138,458)	(146,738)
	(1,176,998)	(895,918)
Расходи у иностраној валути		
Накнаде за услуге платног промета	(93,909)	(83,444)
Накнаде по пословима са картицама	(392,177)	(351,700)
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	(82,822)	(218,704)
	(568,908)	(653,848)
	(1,745,906)	(1,549,766)
Нето приходи од накнада и провизија	5,413,601	5,093,523

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

10. НЕТО ДОБИТАК ПО ОСНОВУ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА НАМЕЊЕНИХ ТРГОВАЊУ

Нето добитак од трговања се састоји од:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Приходи од промене фер вредности хартија од вредности – инвестиционе јединице	17,934	3,141
Приходи од промене фер вредности хартија од вредности – записи и обвезнице Републике Србије и осталих фин. средстава	51,739	-
Добици по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	47,280	75,897
Укупни приходи	116,953	79,038
Расходи од промене фер вредности деривата намењених трговању - SWAP	(7,845)	-
Расходи од промене фер вредности хартија од вредности инвестиционе јединице	(208)	(34)
Губици по основу продаје хартија од вредности и осталих финансијских средстава који су намењени трговању	-	(2,681)
Укупни расходи	(8,053)	(2,715)
Нето добитак од трговања	108,900	76,323

11. НЕТО ДОБИТАК ПО ОСНОВУ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА РАСПОЛОЖИВИХ ЗА ПРОДАЈУ

Нето добитак од продаје се састоји од:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Добици по основу продаје хартија од вредности расположивих за продају	55,454	195,433
Губици по основу продаје хартија од вредности расположивих за продају	(211)	(865)
Нето добитак од продаје	55,243	194,568

Добици по основу продаје хартија од вредности расположивих за продају у износу од 55,454 хиљаде динара односе се на добитке од продаје обвезница Републике Србије у динарима у износу од 44,081 хиљаду динара и у инострану валуту у износу од 11,373 хиљаде динара.

Губици по основу хартија од вредности расположивих за продају у износу од 211 хиљада динара односе се на губитке од продаје обвезница Републике Србије у динарима.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

12. НЕТО РАСХОД/ ПРИХОД ОД КУРСНИХ РАЗЛИКА И ЕФЕКТА УГОВОРЕНЕ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Приходи од позитивних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле	1,325,087	2,510,561
Приходи од позитивних курсних разлика по основу промене вредности хартија од вредности – уговорена девизна клаузула	7,533	13,227
Приходи од позитивних курсних разлика по основу промене вредности обавеза	17,989	13,173
Приходи од позитивних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле - становништво	427,235	1,281,370
Приходи по основу позитивних курсних разлика	<u>14,940,221</u>	<u>3,988,051</u>
Укупно приходи	<u>16,718,065</u>	<u>7,806,382</u>
Расходи од негативних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле	(3,575,513)	(1,437,016)
Расходи од негативних курсних разлика по основу промене вредности хартија од вредности – уговорена девизна клаузула	(24,147)	(5,290)
Расходи од негативних курсних разлика од промене вредности обавеза – уговорена валутна клаузула	(4,170)	(37,809)
Расходи од негативних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле - становништво	(2,546,402)	(616,606)
Расходи по основу негативних курсних разлика	<u>(10,645,235)</u>	<u>(5,703,585)</u>
Укупно расходи	<u>(16,795,467)</u>	<u>(7,800,306)</u>
Нето расход/ приход	<u>(77,402)</u>	<u>6,076</u>

13. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

а) Остали оперативни приходи се односе на:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Остали приходи оперативног пословања	192,195	173,685
Остали приходи	759,057	400,856
Приходи од укидања неискоришћених резервисања по судским споровима и осталим обавезама (напомена 34)	29,089	1,020
Приходи од промене вредности основних средстава	-	32,415
Укупно	<u>980,341</u>	<u>607,976</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

13. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ (наставак)

У оквиру позиције прихода оперативног пословања највећи износи се односе на: накнаде по основу давања у закуп непокретности у земљи у износу од 101,238 хиљада динара (од чега се 76,908 хиљада динара односи на приход по основу давања у закуп непокретности за пословне намене), приходе по основу рефундација комуналних трошкова у износу од 31,545 хиљада динара, приходе по основу рефундације осталих трошкова у износу од 15,154 хиљаде динара, приход по основу претходно плаћених трошкова судских поступака по добијеним пресудама у износу од 19,248 хиљада динара и приходи по основу закупа пословног простора у иностранству 19,898 хиљада динара.

У току 2017. године Матична банка је примила дивиденде по основу учешћа и акција намењених трговању у износу од 9,137 хиљада динара (2016: 15,712 хиљада динара) и чине део позиције осталих прихода и то дивиденде од учешћа у власнишву VISA Inc. у износу од 5,318 хиљада динара, АИК банке у износу од 2,941 хиљаде динара и MasterCard у износу од 878 хиљада динара.

У оквиру позиције осталих прихода у 2017. години, најзначајније ставке чине приходи Матичне банке:

- По основу добијеног судског спора на основу коначне пресуде Врховног касационог суда у износу од 566,450 хиљада динара,
- Укидања обавеза у износу од 64,376 хиљада динара по основу приходовања материјално безначајних обавеза по основу неактивних партија текућих, динарских и девизних рачуна физичких лица који су у току 2017. године испунили услове прописане одлуком Извршног одбора Банке. У случају накнадног захева клијента за испатом укинуте обавезе иста ће се извршити на терет расхода Банке.
- Приходи од продаје некретина стечених наплатом потраживања у износу од 29,548 хиљада динара
- Приходи од закупа из ранијих година по основу приходовања уплата из 2015. и 2016. године у износу од 19,847 хиљада динара,
- По основу камата из раних година – становништво у износу од 16,160 хиљада динара
- По основу камата из раних година – привреда у износу од 12,231 хиљада динара

б) Нето добитак по основу инвестиција

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2017.	2016.
Приходи по основу продаје – учешћа у капитал ЈУБМЕС банке	306	5,143
Укупно	306	5,143

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

14. НЕТО ПРИХОД /РАСХОД ПО ОСНОВУ ОБЕЗВРЕЂЕЊА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА И КРЕДИТНО РИЗИЧНИХ ВАНБИЛАНСНИХ СТАВКИ

Нето приходи/ расходи обезвређења финансијских средстава се односе на:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Расходи индиректних отписа пласмана билансних позиција	(12,703,727)	(24,325,456)
Расходи резервисања за ванбилансне позиције	(338,553)	(701,750)
Расходи по основу директног отписа пласмана	(5,951)	(15,498)
Приходи од укидања индиректних отписа пласмана	11,948,417	11,121,231
Приходи од укидања резервисања за ванбилансне позиције	397,562	784,280
Приход од наплате отписаних потраживања	738,594	57,696
Укупно	36,342	(13,079,497)

У оквиру позиције расходи индиректних отписа пласмана билансних позиција Група је евидентирала и обезвређење материјалних вредности стечених наплатом потраживања у износу од 314,948 хиљада динара на основу процене вредности непокретности и опреме од стране овлашћених проценитеља, у складу са интерним актима Групе.

У току 2017. године наплаћена отписана потраживања у износу од 738,594 хиљада динара у највећем делу односе се на наплату потраживања из ванбилансне евиденције за која је претходно извршен трајни отпис преносом из биланса на ванбиланс. Најзначајнији износи наплате односе се на: Концерн Фармаком МБ доо у стечају у износу од 246,416 хиљада динара, ИМК 14. Октобар Крушевац у износу од 246,913 хиљаде динара, ХИ Жупа ад Крушевац у износу од 23,458 хиљада динара, Гемах доо Београд у стечају у износу од 21,011 хиљада динара и Беохемија доо у износу од 15,140 хиљада динара.

До краја јануара 2018. године нису извршене материјално значајне наплате обезвређених пласмана које би утицале на укидање исправке вредности сходно захтевима из МРС 10.

КРЕТАЊЕ НА РАЧУНИМА ИСПРАВКИ ВРЕДНОСТИ И РЕЗЕРВИСАЊИМА ЗА ВАНБИЛАНС

	Пласмани банкама (напомена 23.2)	Пласмани комитентима (напомена 24.2)	Инвестиционе хартције од вредности (напомене 21 и 22)	Остала актива (напомена 29)	Ванбилансне обавезе (напомена 34)	Укупно
Стање 1. јануара 2017. године	311,994	32,090,602	165,879	3,576,411	493,492	36,638,378
Нова исправка вредности	3,036	12,021,802	29,813	649,076	338,553	13,042,280
Смањење исправке вредности	(65,660)	(11,713,345)	(27,211)	(142,201)	(397,562)	(12,345,979)
Курсне разлике	(46,791)	(831,505)	(3,523)	(45,139)	(2,215)	(929,173)
Трајни отписи	-	(13,599,616)	(164,955)	(26,646)	-	(13,791,217)
Остале промене	-	805,676*	-	(870,584)	(260,686)	(325,594)
Стање 31. децембра 2017. године	202,579	18,773,614	3	3,140,917	171,582	22,288,695

* ефекат признавања прихода од камате на обезвређене кредите применом алтернативног концепта ИРЦ метода који се односи на нетирање прихода од камата и расхода исправки вредности.

Група је у 2017. години, извршила повећање нето расхода исправке вредности и резервисања у укупном износу од 696,301 хиљаду динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године**14. НЕТО РАСХОД ПО ОСНОВУ ОБЕЗВРЕЂЕЊА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА И КРЕДИТНО РИЗИЧНИХ**
ВАНБИЛАНСНИХ СТАВКИ (наставак)

Од осталих промена на рачунима исправки вредности и резервисања износ од 13,791,217 хиљада динара односи се на смањење по основу трајног отписа преносом у ванбиланс код Матичне банке, КБ Будва и КБ Бања Лука на основу примене јединствених рачуноводствених политика.

15. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи се састоје од:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2017.	2016.
Трошкови зарада	3,067,911	3,010,170
Трошкови накнада зарада	480,967	488,056
Трошкови пореза на зараде и накнаде зарада	453,421	442,875
Трошкови доприноса на зараде и накнаде зарада	1,003,739	963,233
Трошкови накнада за привремене и повремене послове	15,291	17,670
Резервисања за отпремине – нето (напомена 34)	32,606	50,724
Остали лични расходи	76,877	86,741
Укупно	5,130,812	5,059,469

16. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2017.	2016.
Трошкови амортизације – нематеријална улагања (напомена 25.2)	162,273	224,443
Трошкови амортизације – некретнине и опрема (напомена 26.2)	418,137	449,499
Трошкови амортизације – инвестиционе некретнине (напомена 27.1)	45,270	55,784
Укупно	625,680	729,726

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
17. ОСТАЛИ РАСХОДИ

Остали расходи се односе на:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	2017.	31. децембра 2016.
Трошкови материјала	401,199	386,972
Трошкови производних услуга	2,282,749	2,330,253
Нематеријални трошкови (без пореза и доприноса)	2,746,978	2,956,348
Трошкови пореза	146,519	158,401
Трошкови доприноса	792,567	767,084
Остали оперативни трошкови	25,613	25,695
Остали расходи	267,464	314,815
Расходи по основу промене вредности инвестиционих некретнина и средстава намењених продаји	107,576	676,944
Расходи по основу резервисања по судским и осталим обавезама (напомена 34)	191,029	488,424
Укупно	6,961,694	8,104,936

а) Остали расходи

У оквиру позиције осталих расхода Матичне банке у износу од 262,117 хиљада динара између осталих евидентирани су:

- расходи по основу одлива средстава по седам изгубљених судских спорова у износу од 61,503 хиљаде динара за које Банка преходно није извршила резервисање или је износ из коначне пресуде био виши од преходно резервисаног износа.
- расходи по основу плаћених фактура осигуравајућем друштву за полисе животног осигурања клијената винкулираних у корист Банке у износу од 111,554 хиљаде динара, а чије је плаћање на свој терет преузела Банка. Наведене полисе се користе као колатерал за одобрене кредите физичким лицима. Такође, у овој позицији су приказани и расходи по полисама за кориснике сетова текућих рачуна и путног осигурања интернационалних платних картица у износу од 50,913 хиљада динара и
- губици по основу расходовања и отписа основних средстава и нематеријалних улагања у износу од 5,409 хиљада динара.

б) Расходи по основу резервисања за судске спорове

Расходи по основу резервисања за судске спорове Матичне банке у укупном износу од 173,187 хиљада динара (напомена 34) односе се на :

- повећање расхода за осам нових предмета - тужбених захтева у износу од 105,749 хиљада динара и
- нето повећање расхода за активне предмете из ранијих година у износу од 42,012 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

18. ПОРЕЗ НА ДОБИТ

Матична банка нема могућност вршења пореске консолидације на основу важећих прописа у Републици Србији. Коначне износе обавеза по основу пореза на добит чланице Групе утврђују применом пореске стопе на пореску основицу утврђену локалним пореским прописима и обелодањују у појединачним напоменама уз своје годишње статутарне финансијске извештаје.

Пореске стопе за 2017. годину су:

Србија	15%
Црна Гора	9%
Босна и Херцеговина	10%

Компоненте пореза на добит за Групу на дан 31. децембра су следеће:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Порески расход периода	(9,381)	(21,318)
Добитак по основу одложених пореза	1,366,704	315,718
Губитак по основу одложених пореза	(405,710)	(1,844)
Укупно	951,613	292,556

С обзиром на немогућност пореске консолидације, компоненте пореза се одвојено обелодањују као у наставку:

18.1. Матична банка

18.1.1. Компоненте пореза на добит на дан 31. децембра су следеће:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Добитак по основу одложених пореза	1,335,828	314,453
Губитак по основу одложених пореза	(405,710)	-
Укупно	930,118	314,453

У току 2017. године, на основу извршене анализе и процене, признати су добици по основу креирања одложених пореских средстава од пренетих пореских губитака, и то у мери за коју је извесно да ће бити искоришћена, односно у износу од 1,235,813 хиљада динара. Од тог износа за покриће опорезиве добити за 2017. годину, искоришћено је 368,667 хиљада динара на терет губитака по основу одложених пореза.

У 2017. и 2016. години Банка није исказала текући порез на добит на основу важећих пореских прописа.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

18. ПОРЕЗ НА ДОБИТ (наставак)

18.1. Матична банка (наставак)

18.1.2. Усаглашавање ефективне пореске стопе је приказано у следећој табели:

	У хиљадама динара			
	2017.	2017.	2016.	2016.
Добитак / (Губитак) пре опорезивања		7,187,250		(6,175,885)
Порез обрачунат по домаћој стопи пореза на добит	15%	1,078,087	-15%	(1,256,645)
Расходи који се не признају у пореске сврхе	-0.41%	(29,449)	7.82%	655,221
Порески ефекти нето капиталних губитака	-0.01%	(562)	-0.07%	(6,169)
Порески ефекат усклађивања прихода	0.03%	1,868	-0.12%	(9,686)
Порески кредити примљени и искоришћени у текућој години	-5.13%	(368,666)	0.07%	6,169
Порески ефекти прихода од камата по дужничким ХОВ чији је издавалац РС, АП Војводина или НБС	-9.48%	(681,278)	-10.11%	(846,851)
Корекција пореских ефеката по основу одложених пореза	-12.94%	(930,118)	-3.75%	(314,453)
Порески ефекти исказани у билансу успеха		930,118		314,453

18.1.3. Промене на одложеним порезима на дан 31. децембра су приказане као што следи:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Стање на дан 1. јануара	(23,592)	(329,258)
Настанак и укидање привремених разлика	880,688	305,666
Стање на дан 31. децембра	857,096	(23,592)

18.1.4. Текућа пореска средства

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Текућа пореска средства (уплаћене месечне аконтације пореза на добит за 2017. годину прописане законом о порезу на добит правних лица)	-	-

У току 2017. године Банка није плаћала порез на добит, јер је у 2016. исказала порески губитак.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

18. ПОРЕЗ НА ДОБИТ (наставак)

18.1. Матична банка (наставак)

18.1.5. Одложена пореска средства и обавезе

18.1.5.1 Одложена пореска средства и обавезе се односе на:

	2017.			У хиљадама динара 2016.		
	Средства	Обавезе	Нето	Средства	Обавезе	Нето
Разлика у садашњој вредности основних средстава за пореске и књиговодствене потребе	112,277	-	112,277	77,473	-	77,473
Пренети порески губици	867,146	-	867,146	-	-	-
Ефекат повећања одложених пореских обавеза по основу ХОВ расположивих за продају и учешћа у капиталу	624	(530,171)	(529,547)	899	(566,448)	(565,549)
Дугорочна резервисања за отпремнине запослених	35,322	-	35,322	41,978	-	41,978
Обезвређење имовине	265,532	-	265,532	284,297	-	284,297
Примања запослених по чл.9 ст. 2. ЗПДПЛ обр. а не плаћена у пор.периоду	1,192	-	1,192	1,134	-	1,134
Средства по резервисањима за судске спорове	118,797	-	118,797	137,075	-	137,075
Актуарски добици по резервисањима за отпремнине	-	(13,623)	(13,623)	-	-	-
Укупно	1,400,890	(543,794)	857,096	542,856	(566,448)	(23,592)

18.1.5.2 Преглед пореских кредита на која нису формирана одложена пореска средства:

Врста пореског кредита	Година настанка	Износ на дан 31.12.2017	Износ на дан 31.12.2016	У хиљадама динара
				Година истека коришћења
	2014	-	388,385	2019
	2015	2,533,717	10,384,084	2020
Пренети порески губици	2016	9,719,742	9,719,742	2021
Укупно порески губици		12,253,459	20,492,211	
Утицај пореских губитака на будући порез на добит (15%)		1,838,019	3,073,832	од 2019 -2021
Порески кредит по основу улагања у основна средства	2013	15,692	15,692	2023
Порески кредит по основу међукомпанијских дивиденди	2014	13,154	13,154	2019
Укупно за умањење будућих обавеза за порез на добит		1,866,865	3,102,678	

Пренети порески губици који нису евидентирани у књигама Банке и по основу којих нису формирана пореска средства, а могу се користити за покриће пореза на добит у наредним периодима износе укупно 12,253,459 хиљада динара и односе се на порески губитак остварен у 2015.-2016. години.

Одложена пореска средства нису формирана ни на пореске кредите по основу улагања у основна средства у износу од 15,692 хиљаде динара, ни по основу пореских кредита за међукомпанијске дивиденде у износу од 13,154 хиљаде динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

Порески кредити на које нису формирана одложена пореска средства у 2017. години су смањени у односу на 2016. годину, због њиховог признавања до степена за који је извесно да ће и бити искоришћени, у складу са MPC 12 (веза напомена 18.1.1)

18.1.5.3. Кретања у оквиру привремених разлика током 2017. и 2016. године су приказана као што следи:

2017	Стање 1. јануара	Исказано у оквиру биланса успеха	Исказано у оквиру осталог резултата	У хиљадама динара	
				Исказано директно кроз нераспоређен у добит	Стање 31. децембра
Некретнине и опрема	77,473	96,720	(61,917)	-	112,277
Пренети порески губици	-	867,146	-	-	867,146
Хартије од вредности	(565,549)	-	36,003	-	(529,547)
Дугорочна резервисања за отпремнине					
Запослених	41,978	3,237	(9,894)	-	35,322
Актуарски добити	-	-	(13,623)	-	(13,623)
Обезвређење имовине	284,297	(18,765)	-	-	265,532
Примања запослених по чл.9. ст.2.					
ЗГДПЛ	1,134	58	-	-	1,192
Средства по резервисањима за судске спорове	137,075	(18,278)	-	-	118,797
Укупно	(23,592)	930,118	(49,431)	-	857,096

2016	Стање 1. јануара	Исказано у оквиру биланса успеха	Исказано у оквиру осталог резултата	У хиљадама динара	
				Исказано директно кроз нераспоређен у добит	Стање 31. децембра
Некретнине и опрема	(30,336)	104,920	(3,073)	5,962	77,473
Хартије од вредности	(471,529)	-	(94,020)	-	(565,549)
Дугорочна резервисања за отпремнине запослених	36,180	5,254	544	-	41,978
Обезвређење имовине	136,427	147,870	-	-	284,297
Примања запослених по чл.9. ст.2.					
ЗГДПЛ	-	1,134	-	-	1,134
Средства по резервисањима за судске спорове	-	55,275	-	81,800	137,075
Укупно	(329,258)	314,453	(96,549)	87,762	(23,592)

18.1.6. Порески ефекти који се односе на Остали укупан резултат

	2017			У хиљадама динара 2016		
	Бруто	Порез	Нето	Бруто	Порез	Нето
Повећање по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности расположивих за продају	(241,847)	36,277	(205,570)	364,619	(54,693)	309,926
Нето смањење по основу актуарских губитака	24,648	(23,517)	1,131	(3,626)	544	(3,082)
Промене вредности некретнина	-	(61,917)	(61,917)	58,580	(3,073)	55,507
Смањење по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности расположивих за продају	1,823	(274)	1,549	262,184	(39,327)	222,857
Укупно	(215,376)	(49,431)	(264,807)	681,757	(96,549)	585,208

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

18. ПОРЕЗ НА ДОБИТ (наставак)

18.2. Комерцијална банка а.д., Будва

18.2.1. Компоненте пореза на добит на дан 31. децембра су следеће:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Порески расход периода	(47)	(7,543)
Добитак на основу одложених пореза	29,978	1,265
Губитак на основу одложених пореза	-	(1,844)
	29,931	(8,122)

18.2.2. Усаглашавање ефективне пореске стопе је приказано у следећој табели:

	2017.	2017.	2016.	2016.
Добитак / (губитак) пре опорезивања		59,797		(1,111,428)
Порез обрачунат по домаћој стопи пореза на добит 9%	9.00%	5,382	9.00%	(100,028)
Опорезиви приходи – повезана лица и капитални добици	0.08%	47	-0.68%	7,543
Порески непризнати трошкови	1.79%	1,067	-0.11%	1,216
Преносиви порески кредит	-10.79%	-6,449	-7.53%	83,726
Ефективни порез на добит	0.08%	47	-0.68%	(7,543)
Порески ефекти исказани у билансу успеха – порески расход периода		(47)		(7,543)

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

18. ПОРЕЗ НА ДОБИТ (наставак)

18.3. Комерцијална банка а.д., Бања Лука

18.3.1. Компоненте пореза на добит на дан 31. децембра су следеће:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Порески расход периода	(9,299)	(12,921)
Добитак на основу одложених пореза	898	-
	(8,401)	(12,921)

18.3.2. Усаглашавање ефективне пореске стопе је приказано у следећој табели:

	2017.	2017.	2016.	2016.
Добитак пре опорезивања		89,714		38,821
Порез обрачунат по домаћој стопи пореза на добит 10%	10.00%	8,971	10.00%	3,882
Порески непризнати трошкови	5.43%	4,869	46.73%	18,140
Ефекти одложених пореско признатих прихода	-	-	-17.35%	(6,735)
Приход ослобођен обрачуна пореза	-5.06%	(4,541)	-6.09%	(2,365)
Ефективни порез на добит	10.37%	9,299	33.28%	12,921
Порески ефекти исказани у билансу успеха – порески расход / приход периода		(9,299)		12,921

18.3.3. Промене на одложеним порезима на дан 31. децембра су приказане као што следи:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Стање на дан 1. јануара	4,414	2,557
Настанак и укидање привремених разлика	(2,767)	1,857
Стање на дан 31. децембра	1,647	4,414

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

18. ПОРЕЗ НА ДОБИТ (наставак)

18.4. КомБанк ИНВЕСТ Друштво за управљање инвестиционим фондом а.д., Београд

18.4.1. Компоненте пореза на добит на дан 31. децембра су следеће:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Порески расход периода	(35)	(854)
	<u>(35)</u>	<u>(854)</u>

18.4.2. Усаглашавање ефективне пореске стопе је приказано у следећој табели:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Добитак пре опорезивања	940	28,045
Обрачун пореза по важећој стопи 15%	141	4,207
Порески ефекти нето капиталних добитака	35	854
Порески ефекти разлике амортизације за пореске сврхе и рачуноводствене амортизације	40	41
Порески ефекти губитка у пореском билансу	-	(411)
Корекција пореских ефеката (искоришћених и ефекат нових)	(216)	(4,691)
Остало	35	854
ПОРЕСКИ ЕФЕКТИ ИСКАЗАНИ У БИЛАНСУ УСПЕХА	<u>(35)</u>	<u>(854)</u>
Ефективна пореска стопа	<u>3.72</u>	<u>3.05</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
19. ГОТОВИНА И СРЕДСТВА КОД ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ

Готовина и средства код централне банке укључује:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
У динарима		
Готовина у благајни	3,045,919	3,327,335
Жиро рачун	15,047,427	20,295,030
Остала динарска новчана средства	99	100
	18,093,445	23,622,465
У иностраној валути		
Готовина у благајни	4,622,429	3,883,053
Девизна обавезна резерва	32,318,639	33,125,275
Остала новчана средства	1,042,235	1,288,309
	37,983,303	38,296,637
Укупно	56,076,748	61,919,102
<i>Корекције готовине за извештај о токовима готовине</i>		
Девизни рачуни код страних банака (напомена 23.1)	5,199,540	10,867,916
Девизна обавезна резерва	(32,318,639)	(33,125,275)
	(27,119,099)	(22,257,359)
Готовина из извештаја о токовима готовине	28,957,649	39,661,743

Група у извештају о токовима готовине исказује готовину на жиро рачунима код централне банке, готовину на рачунима код страних банака, средства на рачуну код Централног регистра хартија од вредности и готовину у благајнама.

Матична банка

Банка у извештају о токовима готовине исказује готовину на жиро рачуну код НБС, готовину на рачунима код страних банака, средства на рачуну код Централног регистра хартија од вредности и готовину у благајнама.

У оквиру жиро рачуна исказана је динарска обавезна резерва, која представља минималну резерву динарских средстава издвојену у складу са Одлуком о обавезној резерви код Народне банке Србије. У складу са наведеном Одлуком, динарска обавезна резерва се обрачунава на износ просечног дневног књиговодственог стања динарских депозита, кредита и осталих динарских обавеза у току једног календарског месеца применом стопе у распону од 0.0% до 5.00% у зависности од доспећа обавеза и њиховог извора с тим што обрачунату динарску обавезну резерву чини збир: обрачунате обавезне резерве у динарима, 38.00% динарске противвредности обрачунате обавезне резерве у еврима на депозите до 730 дана, и 30.00% динарске противвредности обрачунате обавезне резерве у еврима на депозите преко 730 дана.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

19. ГОТОВИНА И СРЕДСТВА КОД ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ (наставак)

Матична банка (наставак)

Народна банка Србије плаћа Банци камату на издвојена средства у висини од 1.75% годишње.

Девизну обавезну резерву Банка обрачунава сваког 17. дана у месецу на основу просечног стања девизних депозита у току претходног календарског месеца. Девизну обавезну резерву Банка издваја у девизама на посебан рачун код Народне банке Србије и та средства може по потреби повлачити. Банка је дужна да одржава просечно месечно стање издвојене девизне обавезне резерве у висини обрачунате девизне обавезне резерве, с тим што ради остваривања просечног дневног стања издвојене обавезне резерве дневно стање на рачуну девизне обавезне резерве може бити мање или веће од обрачунате девизне обавезне резерве.

Одлуком о измени Одлуке о обавезној резерви од 11.12.2015. године (Сл.Глас. 102/2015), стопе издвајања девизне обавезне резерве износе:

- на девизне депозите орочене до 730 дана стопа је 20%
- на девизне депозите орочене преко 730 дана стопа је 13%
- на динарске депозите индексиране валутном клаузулом стопа је 100% без обзира на рочност.

Одлуком о обавезној резерви Народне банке Србије, Банка је одређени део девизне обавезне резерве издвајала у динарима на свом жиро рачуну. На обавезну резерву у иностраној валути Банка не остварује камату.

Остала новчана средства у иностраној валути у износу од 184 хиљаде динара (2016: 23 хиљаде динара) односи се на обрачунски рачун код Централног регистра хартија од вредности за трговину хартијама од вредности.

Комерцијална банка а.д., Будва

Обавезна резерва Банке са стањем на дан 31. децембра 2017. године представља минимум издвојених депозита у складу са регулативом Централне банке Црне Горе на коју се односи „Одлука о обавезној резерви банака код Централне банке Црне Горе“ („Службени лист Црне Горе“ бр 73/15, 78/15 и 3/16). У складу са наведеним, банка обрачунава обавезну резерву на депозите по виђењу и орочене депозите.

Рачуни депозита код депозитних институција у Црној Гори се односе на обавезну резерву која се издваја по стопи од 9.5% на део основице коју чине депозити по виђењу и депозити уговорени са рочношћу до једне године, односно до 365 дана, и 8.5% на део основице коју чине депозити уговорени са рочношћу преко једне године, односно преко 365 дана. На депозите уговорене са роком доспећа преко једне године који имају клаузулу о могућности разорочења тих депозита у року крајем од 365 дана, примењује се стопа од 9.5%.

Износ до 50% урачунава се у слободна расположива средства као износ којим је дозвољено располагати ради одржавања дневне ликвидности Банке.

Банка може до 25% обавезне резерве издвојити и држати у облику државних записа које је емитовала Црна Гора.

На 15% издвојених средстава Централна банка плаћа Банци месечну накнаду од 1% на годишњем нивоу.

Банка није користила средства обавезне резерве у току 2017. године.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

19. ГОТОВИНА И СРЕДСТВА КОД ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ (наставак)

Комерцијална банка а.д., Бања Лука

Готовина и готовински еквиваленти обухватају и депоноване вишкове ликвидних средстава код Централне банке Босне и Херцеговине у складу са прописима Централне банке Босне и Херцеговине.

Обавезна резерва код Централне банке Босне и Херцеговине представља минималну резерву средстава у домаћој валути обрачунату у складу са Одлуком о обавезној резерви код Централне банке Босне и Херцеговине.

Од 1. јула 2016. године Централна банка Босне и Херцеговине обрачунава накнаду банкама на следећи начин:

- а) на износ средстава обавезне резеве – не обрачунава накнаду,
- б) на износ средстава изнад обавезне резерве – обрачунава накнаду по стопи која је једнака 50% стопе коју примењује Европска Централна банка на депозите комерцијалних банака (Deposit Facility Rate) - (С.гласник Републике Српске 33/2016).

Уколико у току периода одржавања дође до промене вредности Deposit Facility Rate, примењиваће се стопа која је важила на први дан периода одржавања током којег је дошло до промене Deposit Facility Rate.

20. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА НАМЕЊЕНА ТРГОВАЊУ

Финансијска средства намењена трговању се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Хартије од вредности намењене трговању (у динарима)	2,184,287	247,862
Хартије од вредности намењене трговању (у иностраној валути)	3,240,355	-
Укупно (напомена 4.1.6)	5,424,642	247,862

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

**20. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА НАМЕЊЕНА ТРГОВАЊУ
(наставак)**

Структура финансијских средства намењених трговању је приказана у табели испод:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Обвезнице Републике Србије у динарима	1,628,010	-
Инвестиционе јединице ОИФ КомБанк ДЕВИЗНИ ФОНД	4,778	4,942
Инвестиционе јединице ОИФ новчани фондови у динарима	551,499	242,920
Обвезнице Републике Србије у иностраној валути	3,240,355	-
Укупно	5,424,642	247,862

Инвестиционе јединице на дан 31. децембра 2017. године у укупном износу од 556,277 хиљада динара односе се на инвестиционе јединице КомБанк Новчани фонд Београд и ОИФ девизни фонд.

21. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА РАСПОЛОЖИВА ЗА ПРОДАЈУ

Финансијска средства расположива за продају се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Хартије од вредности расположиве за продају (у динарима)	33,470,304	43,826,167
Хартије од вредности расположиве за продају (у иностраној валути)	82,627,637	96,063,753
Укупно (напомена 4.1.6)	116,097,941	139,889,920
Исправка вредности	(3)	(81,710)
Укупно	116,097,938	139,808,210

Хартије од вредности расположиве за продају (у динарима) на дан 31. децембра 2017. године се односе на обвезнице Републике Србије у износу од 33,137,523 хиљаде динара (2016: 33,905,659 хиљада динара), обвезнице – буџет града Панчева и општина Стара Пазова и Шабац у износу од 332,781 хиљаде динару (2016: 431,302 хиљаде динара).

Исправке вредности у целости се односе на обвезнице локалних самоуправа.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
21. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА РАСПОЛОЖИВА ЗА ПРОДАЈУ (наставак)

Хартије од вредности расположиве за продају (у страномј валути) на дан 31. децембра 2017. године се односе на дугорочне обвезнице Владе Републике Србије у износу од 77,178,120 хиљаде динара (2016: 86,592,932 хиљаде динара), обвезнице Владе Републике Црне Горе у износу од 1,888,350 хиљада динара (2016: 2,038,226 хиљада динара), обвезнице Владе Републике Српске у износу од 1,778,838 хиљада динара (2016: 827,069 хиљада динара) и обвезнице страних банака Raiffeisen Banka International у износу од 1,782,330 хиљада динара (2016: од 1,818,930 хиљада динара).

Промене на исправци вредности су приказане као што следи:

Исправка вредности ХОВ расположивих за продају

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	81,710	370
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	29,813	81,230
Ефекти промене курса (напомена 14)	(3,523)	115
Ослобођено у току године (напомена 14)	(27,211)	(5)
Трајни отпис	(80,786)	-
Укупно појединачна исправка	3	81,710

22. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА КОЈА СЕ ДРЖЕ ДО ДОСПЕЋА

Финансијска средства која се држе до доспећа се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
ХОВ које се држе до доспећа (у динарима)	-	84,169
ХОВ које се држе до доспећа (у страномј валути)	-	368,999
Исправка вредности	-	(84,169)
Укупно (напомена 4.1.6)	-	368,999

Исправка вредности ХОВ које се држе до доспећа

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Стање на дан 1. јануара	84,169	97,669
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	-	936
Ослобођено у току године (напомена 14)	-	(936)
Трајни отпис	(84,169)	(13,500)
Укупно исправке	-	84,169

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

23. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД БАНАКА И ДРУГИХ ФИНАНСИЈСКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

23.1 Пласмани банкама укључују

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Кредити дати у динарима		
По репо трансакцијама	15,000,000	20,000,000
Кредити за обртна средства	200,000	3,000,000
Overnight кредити	-	1,000,000
Остали пласмани	68,549	14,580
Активна временска разграничења	18,809	22,199
	15,287,358	24,036,779
Кредити дати у иностраној валути		
Девизни рачун код страних банака (напомена 19)	5,199,539	10,867,916
Overnight кредити	2,144,357	585,677
Остали пласмани у страним банкама	972,056	772,678
Дати депозити у иностраној валути	5,929,799	6,204,867
Активна временска разграничења	819	710
Остала потраживања	13,004	9,184
Покривена јемства у иностраној валути	889,202	1,050,864
Исправка вредности	(202,579)	(311,994)
	14,946,197	19,179,902
Укупно	30,233,555	43,216,681

На дан 31. децембра 2017. године хартије од вредности стечене у 'reverse' репо трансакцијама са Народном банком Србије у износу од од 15,000,000 хиљада динара односе се на благajничке записе купљене од Народне банке Србије, са доспећем до 8 дана, уз годишњу каматну стопу од 2.55% до 3.00%.

Краткорочно орочени депозити код банака у динарима су депоновани на период до једне године уз каматну стопу у распону од 2.40 % до 3.10% годишње.

Краткорочно орочени депозити код банака у иностраној валути депоновани су на период до једне године уз годишњу каматну стопу у распону од 0.10 % до 0.25% за валуту EUR, од 0.30% до 1.25% за валуту USD и од 0.13% до 0.40% за валуту CHF.

Дугорочно орочени депозити код банака у иностраној валути депоновани су уз годишњу каматну стопу у распону од 0.25 % до 0.25%.

Каматне стопе на пласиране краткорочне кредите у иностраној валути кретале су се у распону од 5.90% до 6.80%, док су се каматне стопе на планиране дугорочне кредите у иностраној валути кретале у распону од 4.05% до 6.90%.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године**23. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД БАНАКА И ДРУГИХ ФИНАНСИЈСКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА (наставак)****23.2 Промене на рачуну исправке вредности по пласманима банкама приказане су у следећој табели:**

Исправка вредности	2017.	2016.
Стање на дан 1. јануара	311,994	399,898
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	3,036	4,051
Ефекти промене курса (напомена 14)	(46,791)	15,585
Трајни отпис	-	(105,463)
Ослобођено у току године (напомена 14)	(65,660)	(2,077)
Стање на дан 31. децембра	202,579	311,994

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

24. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА

24.1 Пласмани комитентима

	2017.			2016.		
	Бруто износ	Исправка вредности	Књигово-дствена вредност	Бруто износ	Исправка вредности	Књигово-дствена вредност
У хиљадама динара						
Привредна друштва						
Кредити по трансакционим рачунима	547,983	(15,523)	532,460	599,731	(77,830)	521,901
Кредити за обртна средства	41,111,061	(6,948,860)	34,162,201	47,892,654	(8,143,530)	39,749,124
Извозни кредити	59,381	-	59,381	2,171,791	(2,039,330)	132,461
Инвестициони кредити	31,305,119	(2,591,763)	28,713,356	30,263,822	(4,018,372)	26,245,450
Купљени пласмани– факторинг	-	-	-	298,788	(807)	297,981
Кредити за плаћање увоза робе и услуга из иностранства	2,109,314	(18,892)	2,090,422	2,306,016	(2,097,996)	208,020
Пласмани по основу акцептирања, авалирања и извршених плаћања по гаранцијама	416,502	(261,893)	154,609	507,877	(325,392)	182,485
Остали кредити и пласмани	43,331,933	(7,271,480)	36,060,453	43,592,100	(11,901,963)	31,690,137
Активна временска разграничења	146,649	(24,290)	122,359	225,863	(127,098)	98,765
Пасивна временска разграничења	(174,533)	-	(174,533)	(226,002)	-	(226,002)
	118,853,409	(17,132,701)	101,720,708	127,632,640	(28,732,318)	98,900,322
Становништво						
Кредити по трансакционим рачунима	3,852,990	(425,362)	3,427,628	4,035,694	(709,744)	3,325,950
Стамбени кредити	41,444,608	(660,884)	40,783,724	42,521,786	(1,113,184)	41,408,602
Готовински кредити	26,591,048	(429,866)	26,161,182	21,559,287	(1,030,537)	20,528,750
Потрошачки кредити	285,226	(6,927)	278,299	408,830	(47,905)	360,925
Остали кредити и пласмани	2,369,413	(114,850)	2,254,563	2,713,060	(453,876)	2,259,184
Активна временска разграничења	229,137	(3,024)	226,113	216,355	(3,038)	213,317
Пасивна временска разграничења	(610,078)	-	(610,078)	(596,042)	-	(596,042)
	74,162,344	(1,640,913)	72,521,431	70,858,970	(3,358,284)	67,500,686
Стање на дан 31. децембра	193,015,753	(18,773,614)	174,242,139	198,491,610	(32,090,602)	166,401,008

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
24. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА (наставак)
24.2 Промене на рачуну исправке вредности по пласманима комитентима дате су у следећој табели

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	29,920,987	35,918,535
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	7,337,739	11,692,716
Рекласификовано из групне исправке вредности	197,466	(2,731,965)
Ефекти промене курса (напомена 14)	(419,849)	120,287
Ослобођено у току године (напомена 14)	(6,605,172)	(3,360,826)
Трајни отпис	(13,010,356)	(11,816,533)
Приходи по основу камата из ранијих година	2,014	-
Остало (напомена 14)	23,901	98,773
Укупно појединачна исправка	17,446,730	29,920,987
Групна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	2,169,615	2,214,935
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	4,684,063	10,923,432
Рекласификовано у појединачну исправку вредности	(197,466)	2,731,965
Ефекти промене курса (напомена 14)	(411,656)	362,704
Ослобођено у току године (напомена 14)	(5,108,173)	(7,570,216)
Трајни отпис (напомена 14)	(589,260)	(7,095,673)
Остало (напомена 14)	779,761	602,468
Укупно групна исправка	1,326,884	2,169,615
Стање на дан 31. децембра	18,773,614	32,090,602

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

24. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА (наставак)**Кредити становнишву**

Током 2017. године краткорочни и дугорочни кредити становнишву у динарима одобравани су на рок од 30 дана до 120 месеци са номиналним каматним стопама у распону од 3.5% до 18.5% годишње.

Краткорочни кредити становнишву у иностраној валути одобравани су на рок до дванаест месеци са номиналним каматним стопама у распону од 0.2% до 13.00% на годишњем нивоу.

Дугорочни кредити становнишву у иностраној валути одобравани су на рок од тринаест до тридесетшест месеци са номиналним каматним стопама у распону од 2.0% до 12.95% на годишњем нивоу.

Кредити правним лицима

Краткорочни кредити правним лицима у динарима одобравани су на период до дванаест месеци уз распон каматних стопа од 2.64% до 15.0% на годишњем нивоу. У иностраној валути краткорочни кредити одобрени су на период до дванаест месеци са каматном стопом за EUR 1.3% до 13.2% на годишњем нивоу.

Дугорочни кредити у динарима одобравани су на период од тринаест месеци до тридесетшест месеци уз каматну стопу од 2.40% до 8.50% на годишњем нивоу. Дугорочни кредити у иностраној валути су одобравани на период до сточетрдесетчетири месеца уз каматну стопу за EUR од 1.25% до 11.99% на годишњем нивоу.

Ризици и неизвесности

Руководства чланица Групе су извршила резервисање за потенцијалне кредитне губитке на основу свих познатих и предвидљивих ризика на датум састављања финансијских извештаја. Класификација потраживања из кредитног портфолија извршена је на основу последњих релевантних расположивих финансијских информација, као и на основу очекиваних ефеката процеса реструктурирања. Уколико ови ефекти не резултирају у могућностима измиривања обавеза према чланицама Групе, потраживања су највећим делом обезбеђена хипотекама на непокретностима дужника, као и залогом на покретној имовини. У случају да ове активности предузете од стране руководства чланица Групе не дају очекиване резултате, у наредним извештајним периодима ће бити неопходно да се издвоје додатна резервисања за могуће губитке по основу процене ненаплативости.

25. НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА**25.1 Нематеријална улагања се састоје из**

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Нематеријална улагања	367,875	391,983
Нематеријална улагања у припреми	130,512	2,563
Укупно	498,387	394,546

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

25. НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА (наставак)

25.2 Промене на нематеријалним улагањима у току 2017. и 2016. године приказане су у следећој табели

	У хиљадама динара		
	Лиценце и софтвер	Нематеријална улагања у припреми	Укупно
Набавна вредност			
Стање на дан 1. јануара 2016. године	1,868,107	11,307	1,879,414
Набавке у току године	5,146	361,425	366,571
Пренос	370,234	(370,234)	-
Стање на дан 31. децембра 2016. године	2,247,277	2,563	2,249,840
Стање на дан 1. јануара 2017. године	2,247,277	2,563	2,249,840
Набавке у току године	4,755	262,196	266,951
Пренос	134,186	(134,186)	-
Курсне разлике	(11,090)	(61)	(11,151)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	2,375,128	130,512	2,505,640
Исправка вредности			
Стање на дан 1. јануара 2016. године	1,627,466	-	1,627,466
Амортизација (напомена 16)	224,443	-	224,443
Курсне разлике	3,385	-	3,385
Стање на дан 31. децембра 2016. године	1,855,294	-	1,855,294
Стање на дан 1. јануара 2017. године	1,855,294	-	1,855,294
Амортизација (напомена 16)	162,273	-	162,273
Курсне разлике	(10,314)	-	(10,314)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	2,007,253	-	2,007,253
Садашња вредност			
Стање на дан 31. децембра 2016. године	391,983	2,563	394,546
Стање на дан 31. децембра 2017. године	367,875	130,512	498,387

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

26. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА

26.1 Некретнине, постројења и опрема се састоје из:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Некретнине	5,240,836	5,548,211
Опрема	634,924	652,080
Инвестиције у току	141,440	50,896
Укупно	6,017,200	6,251,187

26.2 Промене на некретнинама и опреми у току 2017. и 2016. године приказане су у наредној табели

	У хиљадама динара			
	Некретнине	Опрема	Инвестиције у току	Укупно
Набавна вредност				
Стање на дан 1. јануара 2016. године	7,357,922	3,798,783	48,660	11,205,365
Набавке у току године	13,925	7,028	381,725	402,678
Преноси са основних средстава у припреми	67,693	133,855	(201,548)	-
Пренос на инвестиционе некретне (нап.27.1)	-	-	(79,470)	(79,470)
Пренос са инвестиционих некретнина	339,823	-	-	339,823
Преноси на средства намењена продаји	(77,669)	-	(98,550)	(176,219)
Преноси са сред.стечених напл.потраживања	103,579	-	-	103,579
Расходовање	(11,037)	(42,065)	-	(53,102)
Продаја	-	(2,446)	-	(2,446)
Процена повећање	490,255	-	-	490,255
Процена смањење	(661,708)	-	-	(661,708)
Курсне разлике	4,073	8,060	79	12,212
Стање на дан 31. децембра 2016. године	7,626,856	3,903,215	50,896	11,580,967
Стање на дан 1. јануара 2017. године	7,626,856	3,903,215	50,896	11,580,967
Набавке у току године	-	3,962	359,456	363,418
Преноси са основних средстава у припреми	60,058	213,000	(268,829)	4,229
Пренос на инвестиционе некретне (нап.27.1)	(14,773)	-	-	(14,773)
Преноси на средства намењена продаји	(176,051)	-	-	(176,051)
Пренос са опреме	787	(787)	-	-
Преноси са сред.стечених напл.потраживања	-	4,013	-	4,013
Расходовање	(67,183)	(115,536)	-	(182,719)
Продаја	-	(15,907)	-	(15,907)
Курсне разлике	(23,032)	(21,708)	(83)	(44,823)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	7,406,662	3,970,252	141,440	11,518,354
Исправка вредности				
Стање на дан 1. јануара 2016. године	1,789,178	3,024,180	-	4,813,358
Амортизација (напомена 16)	186,169	263,330	-	449,499
Преноси са инвестиционих некретнина (напомена 27.1)	68,698	-	-	68,698
Пренос на ср. намењена продаји	(48,397)	-	-	(48,397)
Преноси са сред.стечених напл.потраживања	65,161	-	-	65,161
Расходовање	(8,959)	(41,176)	-	(50,135)
Продаја	-	(2,256)	-	(2,256)
Процена ревалоризација (повећање)	162,200	-	-	162,200
Процена ревалоризација (смањење)	(136,847)	-	-	(136,847)
Курсне разлике	1,442	7,057	-	8,499
Стање на дан 31. децембра 2016. године	2,078,645	3,251,135	-	5,329,780
Стање на дан 1. јануара 2017. године	2,078,645	3,251,135	-	5,329,780
Амортизација (напомена 16)	186,308	231,829	-	418,137
Преноси на инвестиционе некретнине (напомена 27.1)	(3,265)	-	-	(3,265)
Пренос на средства намењена продаји	(25,486)	-	-	(25,486)
Преноси са сред.стечених напл.потраживања	1,833	-	-	1,833
Расходовање	(62,116)	(112,639)	-	(174,755)
Продаја	-	(15,322)	-	(15,322)
Курсне разлике	(10,093)	(19,675)	-	(29,768)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	2,165,826	3,335,328	-	5,501,154
Садашња вредност				
Стање на дан 31. децембра 2016. године	<u>5,548,211</u>	<u>652,080</u>	<u>50,896</u>	<u>6,251,187</u>
Стање на дан 31. децембра 2017. године	<u>5,240,836</u>	<u>634,924</u>	<u>141,440</u>	<u>6,017,200</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

26. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА (наставак)

Чланице Групе немају грађевинске објекте под хипотеком ради обезбеђења отплате кредита. Услед непотпуних катастарских књига, на дан 31. децембра 2017. године, Матична банка за 34 грађевинска објекта садашње вредности 515,278 хиљада динара још увек нема доказе о власништву (број објеката укључује и средства стечена наплатом потраживања). Руководство Матичне банке предузима све неопходне мере ради прибављања власничких листова.

На основу Годишњег пописа чланица Групе расходовано је и искњижено из евиденције трајно неупотребљивих основних средстава садашње вредности у износу од 1,006 хиљада динара.

Матична банка је у току 2017. године продала опрему укупне садашње вредности у износу од 24 хиљаде динара, а Комерцијална банка а.д. Бања Лука опрему укупне садашње вредности у износу од 561 хиљаде динара.

27. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ

27.1 Промене на инвестиционим некретнинама у току 2017. и 2016. године приказане су у следећој табели

	У хиљадама динара Укупно
Набавна вредност	
Стање на дан 1. јануара 2016. године	3,188,793
Преноси са основних средстава у припреми (напомена 26.2)	79,470
Преноси на основна средства	(339,823)
Преноси са средстава намењених продаји	145,516
Преноси са средстава стечених наплатом потраживања	361,681
Продаја	(60,757)
Процена – смањење (напомена 17)	(269,621)
Курсне разлике	2,487
Стање на дан 31. децембра 2016. године	3,107,746
Стање на дан 1. јануара 2017. године	3,107,746
Преноси са основних средстава	14,773
Преноси са средстава намењених продаји	23,461
Преноси са средстава стечених наплатом потраживања - корекција	(5,272)
Продаја	(117,034)
Процена – смањење (напомена 17)	(79,477)
Курсне разлике	(26,675)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	2,917,522
Исправка вредности	
Стање на дан 1. јануара 2016. године	288,872
Амортизација (напомена 16)	55,784
Пренос на основна средства	(68,698)
Пренос са средстава стечених наплатом потраживања	242,839
Продаја	(1,628)
Процена – смањење (напомена 17)	(17,603)
Курсне разлике	129
Стање на дан 31. децембра 2016. године	499,695
Стање на дан 1. јануара 2017. године	499,695
Амортизација (напомена 16)	45,270
Пренос са основних средстава	3,265
Пренос са средстава стечених наплатом потраживања	7,672
Продаја	(4,438)
Процена – смањење (напомена 17)	(3,520)
Курсне разлике	(10,986)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	536,958
Садашња вредност	
Стање на дан 31. децембра 2016. године	2,608,051
Стање на дан 31. децембра 2017. године	2,380,564

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

27. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ (наставак)

Информације о инвестиционим некретнинама по чланицама Групе се приказују у наставку:

27.2.1 Матична банка

На дан 31. децембра 2017. године, Матична банка има исказане инвестиционе некретнине садашње вредности у износу од 1,988,608 хиљада динара, које чине објекти дати у закуп.

У току 2017. године на основу процене овлашћеног екстерног проценитеља извршено је смањење вредности инвестиционих непокретности у износу од 75,957 хиљада динара на терет расхода обезвређења (део напомене 17).

На дан 31. децембра 2017. године нето резултат по основу инвестиционих некретнина је позитиван и износи 27,867 хиљада динара.

Назив објекта	Површина у м ²	Укупни трошкови	Остварени приходи од закупа	Нето резултат
Београд, Трг политике 1	3,354	(23,507)	47,193	23,686
Ниш, Вртиште нова д-зграда	1,816	(4,251)	-	(4,251)
Ниш, ТПЦ Калча	85	(806)	4,748	3,942
Београд, Омладинских бригада 19	15,218	(19,824)	16,902	(2,922)
Шабац, Мајур, Обилазни пут бб	1,263	(1,945)	-	(1,945)
Ловћенац, Маршала Тита бб,	46,971	(3,401)	7,273	3,872
Неготин, Саве Драговића 20-22	658	(771)	-	(771)
Ниш, Булевар 12. фебруар бб	816	(366)	1,524	1,158
Београд, Радничка 22	7,190	(18,279)	17,723	(556)
Нови Сад, Вардарска 1/Б,	291	(1,930)	3,520	1,590
Нови Сад, Булевар Ослобођења 88, 3 локала	367	(2,010)	1,877	(133)
Котор, Стари Град, Палата бескућа, пословни простор, згр.бр.1	207	(1,578)	5,553	3,975
Београд, Луке Војводића 77а	80	432	654	222
		(79,100)	106,967	27,867

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

27. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ (наставак)

27.2.2 Комерцијална банка а.д., Бања Лука

На дан 31. децембра 2017. године, Банка има исказане инвестиционе некретнине у вредности од 279,700 хиљада динара, које чине објекти дати у закуп.

На основу закљученог уговора о дугорочном закупу Банка је у 2017. години извршила пренос на инвестиционе непокретности са позиције сталних средстава намењених продаји (породична стамбена зграда, пословни објекти и земљиште смештено у Сарачици, Бањалука) у вредности од 23,461 хиљаду динара.

Процена вредности инвестиционих непокретности код којих је процењена вредност била виша од нето-књиговодствене вредности у 2017. години:

Назив објекта	Површина у м ²	Књигов. вредност пре процене у 000 динара	Процењена вредност		Разлика вредности у 000 динара
			у EUR	у 000 динара	
Пословни објекат: Приземље- производно складишни део; Приземље- управни део; Спрат-управни део; Поткровље-управни део смештен у Бесцаринској зони Дистрикт Брчко – Зона индустрије и рада	1,024	41,940	362,713	42,971	1,031
Пословна зграда-производна зграда: Бесцаринска зона Дистрикт Брчко	949	27,815	242,983	28,787	972
Пословна зграда-складиште смештен у Бесцаринској зони Дистрикт Брчко – Зона индустрије и рада	873	12,423	107,604	12,748	326
Земљиште – Бесцаринска зона Дистрикт Брчко – Зона индустрије и рада	1,958	8,119	68,530	8,119	-
Земљиште -Бесцаринска зона Дистрикт Брчко - Зона индустрије и рада	2,763	9,820	82,890	9,820	-
Земљиште -Бесцаринска зона Дистрикт Брчко - Зона индустрије и рада	2,476	8,800	74,280	8,800	-
Земљиште у Новој Тополи	6,514	11,373	96,000	11,373	-
Пословно угоститељски објекат и земљиште – Нова Топола	9,136	136,153	1,169,000	138,495	2,342
Породична стамбена зграда, Сарачица, Бања Лука	438	10,918	148,800	17,629	6,710
Пословни објекат –Управна зграда, Сарачица, Бања Лука	104	2,414	32,900	3,898	1,484
Пословни објекат – радионица, Сарачица, Бања Лука	136	2,209	30,100	3,566	1,357
Пословни објекат – радионица за обраду камена, Сарачица, Бања Лука	96	1,702	23,200	2,749	1,046
Земљиште, Сарачица, Бања Лука	6,750	6,014	81,000	9,596	3,583
УКУПНО		279,700	2,520,000	298,551	18,851

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

27. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ (наставак)

27.2.2 Комерцијална банка а.д., Бања Лука (наставак)

Банка није књиговодствено признала повећање вредности инвестиционих некретнина по основу извршене процене.

На дан 31. децембра 2017. године нето резултат по основу инвестиционих некретнина износи 4,971 хиљаду динара:

Назив објекта	Површина у м ²	Укупни трошкови	У хиљадама динара	
			Остварени приходи од закупа	Нето резултат
Брчко, Бесцаринска зона бб	7,197	(2,087)	4,668	2,581
Нова Топола, земљиште	5,767	-	372	372
Штрбац Милован и Мирослав		(278)	559	281
Астрос мотел-пицерија Нова Топола	5,437	(2,401)	4,138	1,737
		(4,766)	9,737	4,971

27.2.3 Комерцијална банка а.д., Будва

На дан 31. децембра 2017. године, Банка има исказане инвестиционе некретнине у вредности од 112, 256 хиљада динара, које чине објекти дати у закуп.

На дан 31. децембра 2017. године нето резултат по основу инвестиционих некретнина износи 2,954 хиљаде динара:

Назив објекта	Површина у м ²	Укупни трошкови	У хиљадама динара	
			Остварени приходи од закупа	Нето резултат
Земљиште и дистрибутивни центар у Будви	7,114	-	2,276	2,276
Стан у Будви	50	-	364	364
Земљиште и пословни простор - Божај	100	-	314	314
		-	2,954	2,954

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

28. СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ И СРЕДСТВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	787,618	349,523
Укупно	787,618	349,523

а) Стална средства намењена продаји код Матичне банке:

Назив објекта	Површина у м ²	Књиговодствена вредност
Јасика, пословни простор	75.87	559
Пожаревац, Моше Пијаде 2, пословни простор	826.82	28,968
Пожаревац, Моше Пијаде 2, пословни простор	880.86	23,969
Врбас, М. Тита 49, пословни простор	145.56	3,130
Котор, пословни простор 1 и 2	690.00	95,002
Јастребац, зграда одмаралишта	687.00	20,443
Јастебац, летњиковач	108.00	1,667
Јастребац, кућица за агрегат	65.00	322
Београд, Палмира Тољатија 5	637.00	67,088
Укупно		241,148

У току 2017. године са позиције основних средстава рекласфикован је један објекат у Београду, Палмира Тољатија 5, као средство намењено продаји, што је утицало на повећање ових средстава.

У току 2017. године продата су три пословна простора у Београду и по том основу извршено је умањење сталних средстава намењених продаји садашње вредности 81,836 хиљада динара.

У току 2017. године на основу процене овлашћеног екстерног проценитеља извршено је смањење вредности сталних средстава намењених продаји у износу од 10,751 хиљаде динара.

Руководство Матичне банке и даље има намеру да спроведе поступак продаје за сва средства која нису продата у протеклих годину дана.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

28. СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ И СРЕДСТВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА
(наставак)

б) Стална средства намењена продаји код Комерцијалне банке а.д., Бања Лука:

<u>Назив објекта</u>	<u>Површина у м²</u>	<u>Књиговодствена вредност у хиљадама динара</u>
Пословни простор Посушје	1,289.00	22,480
Привредна зграда и земљиште, Кочићево, Градишка	5,333.50	16,646
Породична стамбена зграда, Приједор	505.65	5,686
Пословне зграде и земљиште, Мркоњић град	2,619.00	4,349
Пословна зграда и земљиште, Хаџићи	775.00	19,183
Пословне зграде и земљиште, Приједор	7,043.00	60,766
Привредна зграда и земљиште, Ровине, Градишка	961.00	5,166
Некретнина - стан, Пале	71.00	2,989
Пословни простор - Брчко Дистрикт	29.00	1,731
Пословни простор - Брчко Дистрикт	52.00	4,326
Производно – привредни комплекс Брчко Дистрикт	67,272.00	59,062
Опрема - разне машине		4,974
Роба-пољопривредна дјелатност, Бијељина		1,665
Моторно возило Ренаулт Мастер		1,221
Телескопски виљушкар -SGENIE GTH3007		985
Трговачка роба -складиште Кондић Комерц Козарска Дубица		20,092
Резервни делови и потрошни материјал - Козарска Дубица		4,483
		235,794

У току 2017. године није продато ниједно стално средство намењено продаји .

У току 2017. године продата је разна роба (роба пољопривредне делатности, опрема лактофризи и путничко возило Алфа Ромео) и по том основу извршено је умањење сталних средстава намењених продаји садашње вредности 1,601 хиљаду динара. Укупна продајна цена наведених објеката износи 1,241 хиљаду динара. Остварен је губитак од продаје у износу од 360 хиљада динара.

У току 2017. године на основу процене овлашћеног екстерног проценитеља извршено је смањење вредности сталних средстава намењених продаји у износу од 5,961 хиљаду динара.

У складу да интерним актима Банке извршено је смањење вредности сталних средстава намењених продаји у износу 106 хиљада динара.

У 2017. години додатно обезвређење је извршено и по основу Решења издатог од стране Агенције за банкарство Републике Српске за реализацију утврђених налаза у Извештају о детаљном прегледу aktive Банке са стањем на дан 31.03.2017. године. По том основу смањење вредности сталних средстава намењених продаји износи 14,801 хиљаду динара.

Укупно обезвређење сталних средстава намењених продаји у току 2017. године износи 20,868 хиљада динара.

Руководство Банке и даље има намеру да спроведе поступак продаје за сва средства која нису продата у протеклих годину дана.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

28. СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ И СРЕДСТВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА
(наставак)

в) Стална средства намењена продаји код Комерцијалне банке а.д., Будва:

Назив објекта	Површина у м ²	Књиговодствена вредност у хиљадама динара
Кућа у Подгорици са самопослугом и земљиштем	710	10,822
6 пословних простора на Старом Аеродрому у Подгорици	497	26,217
Пашњак површине на Ђемовском пољу у Подгорици	375	1,186
2 стана и 2 гараже у Перазића Долу у Будви	123	18,137
Земљиште у Режевићима	547	6,649
Земљиште и помоћна зграда у Подгорици	849	-
Земљиште и производна хала за прераду дрвета у Андријевици (3 помоћне зграде и зграда у енергетици)	14,233	8,850
Земљиште и кућа у Даниловграду	1,744	4,846
Земљиштеи породична стамбена зграда у Даниловграду	16,959	18,331
Неурбанизовано земљиште у Котору	31,534	39,298
Шума у Будви	709	14,952
Шума и ливада у Врановићима	3,131	2,758
Земљиште у Котору	3,362	5,497
Земљиште и Фабрика рибе (зграде) у Ријеци Црнојевића (Цетиње)	50,455	94,023
Стан у Никшићу	65	2,434
Урбанизована парцела у Херцег Новом	300	1,386
Урбанизована парцела у Подгорици	1,684	11,753
Урбанизована парцела у Рисну	425	4,111
Шуме, њиве и пашњаци у Бару	12,501	10,110
2 Пословна простора у Петровцу	173	23,416
Пословни простор Хотел - Подгорица	45	5,900
УКУПНО		310,676

У току 2017. године није продато ниједно стално средство намењено продаји .

У току 2017. године на основу процене овлашћеног екстерног проценитеља извршено је смањење вредности сталних средстава намењених продаји у износу од 55,856 хиљада динара.

Руководство Банке и даље има намеру да спроведе поступак продаје за сва средства која нису продата у ротеклих годину дана.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
29. ОСТАЛА СРЕДСТВА

Остала средства се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
У динарима		
Потраживања за накнаду по основу осталих средстава	102,745	94,293
Залихе	158,202	144,858
Средства стечена наплатом потраживања	3,412,873	4,923,560
Унапред плаћени трошкови	120,459	100,430
Учешће у капиталу	1,572,140	1,380,921
Остала потраживања у динарима	3,003,211	2,940,037
	8,369,630	9,584,099
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Накнада – остала средства	(44,251)	(44,608)
Средства стечена наплатом потраживања	(1,507,288)	(2,003,398)
Учешћа у капиталу	(504,732)	(503,761)
Осталих потраживања у динарима	(944,035)	(875,893)
	(3,000,306)	(3,427,660)
У иностраној валути		
Потраживања за накнаду по основу осталих средстава	2,104	77
Остала потраживања из пословања	813,355	466,583
Потраживања у обрачуну	1,379,082	872,143
Остала потраживања у иностраној валути	157,975	34,599
	2,352,516	1,373,402
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Осталих потраживања	(163,542)	(193,464)
Потраживања у обрачуну	(77,922)	(81,221)
	(241,464)	(274,685)
Укупно	7,480,376	7,255,156

Матична банка је на основу извршеног Годишњег пописа извршила отпис на терет расхода залиха материјала у укупном износу од 22 хиљаде динара.

Промене на рачуну исправке вредности по осталим средствима и активним временским разграничењима током године приказане су у следећој табели:

Појединачна исправка вредности

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Стање на дан 1. јануара	1,235,731	718,902
<i>Исправка вредности у текућој години:</i>		
Повећање (напомена 14)	197,905	878,707
Ефекти промене курса (напомена 14)	(35,144)	13,473
Ослобођење током године (напомена 14)	(20,151)	(5,599)
Трајни отпис	(16,865)	(62,482)
Остало	(469,439)	(307,270)
Укупно појединачна исправка	892,037	1,235,731

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

29. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

Групна исправка вредности

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Стање на дан 1. јануара	2,340,680	1,920,152
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	451,171	744,384
Ефекти промене курса (напомена 14)	1,335	2,875
Ослобођење током године (напомена 14)	(122,050)	(181,572)
Трајни отпис	(9,781)	(52,356)
Остало	(401,146)	(92,803)
Укупно групна исправка вредности	2,248,880	2,340,680
Стање на дан 31. децембра (без ситног инвентара)	3,140,917	3,576,411
Исправка вредности инвентара (није предмет кредитног ризика)	100,851	125,934
Стање на дан 31. децембра (са ситним инвентаром)	3,241,770	3,702,345

а) Учешћа у капиталу

У оквиру позиције осталих средстава признати су удели у капиталу правних лица према табели:

	2017.	2016.
Учешћа у капиталу банака и финансијских организација	80,270	82,536
Учешћа у капиталу предузећа и других правних лица	464,902	468,277
Учешћа у капиталу страних лица у иностранству	1,026,968	830,108
	1,572,140	1,380,921
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Учешћа у капиталу банака и финансијских организација	(80,270)	(81,863)
Учешћа у капиталу предузећа и других правних лица	(424,462)	(421,898)
	(504,732)	(503,761)

Учешћа у капиталу банака и финансијских организација односе се на: Euroaxis bank Moscow у износу од 78,387 хиљада динара, Унион банку а.д. у износу 1,874 хиљаде динара и Универзал банку а.д. Београд (у стечају) у износу од 9 хиљада динара.

Учешћа у капиталу предузећа највећим делом се односе на: 14. Октобар а.д. Крушевац у износу 324,874 хиљаде динара, РТВ Политика д.о.о. Београд у износу 37,634 хиљаде динара, Београдска берза а.д. у износу 2,246 хиљада динара, Компанија Дунав осигурање а.д.о. Београд у износу од 60,276 хиљада динара и Политика а.д. Београд 31,073 хиљаде динара.

Учешћа у капиталу страних лица у иностранству односе се на компанију VISA INC у износу од 845,688 хиљада динара и MASTER Card International у износу од 180,925 хиљада динара и Монтенегро берза Подгорица у износу од 355 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

29. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

а) Учешћа у капиталу (наставак)

Исправка вредности учешћа у капиталу у износу од 504,732 хиљаде динара односи се на обезвређење набавне вредности за она учешћа која немају тржишну вредност, од чега се највећи износ односи на: 14. октобар а.д., Крушевац у износу од 324,874 хиљаде динара, Euroaxis bank Moscow у износу 78,387 хиљада динара, РТВ Политика д.о.о., Београд у износу од 37,633 хиљаде динара, Политика а.д., Београд у износу од 28,484 хиљаде динара и Компанија Дунав осигурање а.д.о., Београд у износу од 28,828 хиљада динара.

б) Остала потраживања и потраживања у обрачуну

Остала потраживања у динарима у највећем делу се односе на потраживања по основу купопродаје девиза на девизном тржишту у износу од 947,270 хиљада, потраживања из пословања у износу од 286,986 хиљада динара, потраживања по основу материјалних вредности примљених наплатом потраживања у износу од 3,412,873 хиљаде динара, (исправка вредности у износу од 1,507,288 хиљада динара), потраживања по основу аванса датих за обртна средства у износу од 26,557 хиљада динара, потраживања по основу закупнине 434,444 хиљаде динара, потраживања за затезну камату по основу осталих средстава у износу од 204,787 хиљада динара и потраживања у обрачуну по судској пресуди у износу 209,085 хиљада динара (исправка вредности у пуном износу 100%).

У оквиру позиције Осталих потраживања у обрачуну у иностраној валути од укупног износа 1,379,082 хиљада динара најзначајнији износ од 1,251,557 хиљада динара односи се на потраживања по основу спот трансакција.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

29. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања

Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања у износу од 3,412,873 хиљаде динара, уз прокњижену исправку вредности у износу од 1,507,288 хиљада динара што чини садашњу вредност у износу од 1,905,585 хиљада динара односе се на чланице Групе:

Матична банка

I *Непокретности стечене наплатом потраживања пре 30. децембра 2013. године - које улазе у израчунавање резерви из добити у складу са одлуком НБС*

Опис	Површина у м ²	У хиљадама динара	
		Вредност	Датум стицања
И.Ц.П Крушевац, пословни објект	12,836	45,475	08.06.2012.
Нови Пазар, Ејупа Куртагића 13, кућа	139.90	3,648	24.07.2012.
Мајур, Табановачка, њива IV класе	14,452	1,605	10.08.2012.
Младеновац, Неменикуће, њива III класе	16,633	263	25.06.2012.
Обреновац, Мислођин, њива	10,017	1,035	11.07.2012.
Гњилица, њива седме класе	2,638	63	15.04.2008.
Хотел Президент, Чачак, ул. Булевар ослобођења бб	2,278.92	100,608	21.01.2009.
Нови Пазар, Кеј скопских жртава 44, локал	82.95	2,738	27.09.2006.
Тиват, Мрчевац-стамбена зграда, помоћна зграда, објект у изградњи и гаража	277	5,015	23.12.2009.
Тутин, Буче шума, IV класе	8,292	325	12.10.2010.
Мали Пожаревац, Велико поље, њива III и IV класе	21,915	315	27.09.2012.
Будва шума, IV класе	974	3,950	27.05.2011.
Пријевор, шума IV класе	1,995	4,647	27.05.2011.
Стамбена зграда, Галатеа	925.35	184,285	21.11.2011.
Пријеполје, Карошевина, стругара	450	870	08.11.2013.
Ђуприја, Алексе Шантића 2/24, стан	72.40	841	15.01.2013.
Ниш, Ивана Милутиновића 30, пословни простор	438.39	5,107	23.04.2013.
Ниш, Триглавска 3/1, стан	79.80	3,284	04.06.2013.
Вранић, Милијане Матић 2, пословна зграда, помоћне зграде и земљиште	10,584.24	23,515	09.07.2013.
Младеновац, њива-луг III класе	1,142	486	18.07.2013.
Ниш, Булевар 12. фебруара, складиште-помоћна зграда	2,062	40,573	30.07.2013.
Кула, Железничка бб, пословни простор, магацин, траф станица, магацин	7,959	22,811	01.10.2013.
Укупно I		451,459	

II *Непокретности стечене наплатом потраживања после 30. децембра 2013. године – вредности која не улазе у израчунавање резерви из добити у складу са одлуком НБС*

Опис	Површина у м ²	У хиљадама динара	
		Вредност	Датум стицања
Котор, пословни простор, зграда бр.1	106	21,393	22.12.2016.
Котор, пословни простор, зграда бр.1	345	69,626	22.12.2016.
Котор, пословни простор, зграда бр.1	345	69,626	22.12.2016.
Укупно II		160,645	

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

29. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

III Непокретности стечене наплатом потраживања после 30. децембра 2013. године – вредности која улазе у израчунавање резерви из добити у складу са одлуком НБС

Опис	Површина у м ²	Вредност	У хиљадама динара
			Датум стицања
Ваљево, Рађево село, магацин	394	439	11.06.2014.
Вуковац, Милатовац, пољ. Земљиште	132,450	563	16.05.2014.
Бор, Николе Пашића 21, магацин, хала	3,823	54,292	08.05.2014.
Суботица, Магнетна 17, хала и магацин	2,492	46,278	18.07.2014.
Режевићи, Црна Гора, земљиште-камењар	1,363.20	19,847	22.07.2014.
Режевићи, Црна Гора, шума	5,638.54	81,042	22.07.2014.
Мокра Гора, кућа и ливаде	58,400	4,134	31.01.2014.
Копанник, кућа са земљиштем	337	4,083	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 6/3	29	3,081	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а пословни простор 7/3	44	4,674	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 8/3	35	3,718	31.01.2014
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 9/3	34	3,612	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 10/3	39	4,143	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 22	226	17,044	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 23	253	20,190	31.01.2014.
Нови Сад, Тихомира Остојића 4, послов. простор 7	134	5,736	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 8	81	4,923	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 9	79	4,801	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 10	408	24,857	31.01.2014.
Зрењанин, Новосадски пут 4, зграда и земљиште	9,144	34,856	14.08.2014.
Ниш, Ивана Горана Ковачића 31, стамбени објекат	434.58	4,523	17.04.2013.
Младеновац, њиве III и IV класе	7,768	250	03.10.2014.
Бела Црква, шума	4,187	69	03.10.2014.
Младеновац, њиве, воћњаци	25,136	529	03.10.2014.
Ниш, Чајничка бб, стамбена зграда	825.74	10,756	14.03.2013.
Ниш, Сјеничка 1, пословна зграда и магацин	1,452.73	13,244	14.03.2013.
Ваљево, Војводе Мишића 170, стамбени објекат	106	1,713	25.09.2014.
Земун, Цара Душана 130, фабрички комплекс	6,876	100,578	16.06.2014.
Ваљево, Радничка 6, стан	69	2,784	28.05.2015.
Ниш, Шумадијска 1, пословни простор	504.60	1,811	04.12.2014.
Мионица, Андре Савчић 8, породична кућа	107	1,741	10.09.2015.
Прокупље, Малопланска 7, зграде са земљиштем	490	280	11.06.2012.
Сокобања, производна хала са земљиштем	5,042	23,677	31.07.2012.
Сокобања, портирница са земљиштем	2,005	680	31.07.2012.
Сокобања, кућа са земљиштем	4,194	8,969	31.07.2012.
Сокобања, пољопривр. земљиште и воћњак IV класе	417,908	5,630	31.07.2012.
Београд, Б.Пивљанина 83, стамбена зграда	278.52	60,764	23.08.2012.
Прокупље, њива III класе	12,347	565	28.08.2015.
Дивчибаре, ливада V класе	8,012	4,193	02.12.2015.
Лебане, Бранка Радичевића 17, стамб. посл. објекат	768.42	5,713	27.08.2015.
Лозница, Липница, стамб. посл. зграда са земљ.	146	2,072	15.10.2015.
Врх поље, зграда угоститељства и земљиште	1,334	2,368	16.05.2013.
Крушевац, Ст. село, Бетонска база са земљиштем	100,560	136,062	11.03.2016.
Зрењанин, Багијаш, пашњак II класе	230	49	22.12.2015.
Свилајнац, Кодубље, Посл. зграда, хала и земљиште	10,462	32,672	26.02.2016.
Александрово, Мерошина, зграда са земљиштем	8,866.39	14,663	23.12.2015.
Чачак, Суво поље, зграде 1 и 2 са земљиштем	1,225	11,996	05.05.2016.
Бојник, Мирошевце, њиве, пашњак, виноград	29,550	228	31.03.2016.
Ваљево, Бобове, њиве VI и VII класе	20,599	439	19.05.2016.
Укупно III		791,228	

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

29. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

IV Опрема стечена у периодима пре 30. децембра 2013. године вредности које улазе у израчунавање резерви из добити у складу са одлуком НБС

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Крушевац, покретна имовина (машине, намештај, опрема)	8,794	08.06.2012.
Ниш и Соко Бања покретна имовина (линија за прераду кафе, транспортни уређаји и уређаји за одржавање хигијене)	11,689	31.07.2012.
Парафин, линија за пржење кафе	3,485	31.12.2012.
Вранић, опрема, линија за производњу	4,684	09.07.2013.
Укупно IV	28,652	

V Опрема стечена после 30. децембра 2013. године- вредности које улазе у израчунавање резерви из добити у складу са одлуком НБС

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Покретна имовина, пољопривредна опрема и алати	4,365	03.06.2015.
Опрема залихе секундарне сировине	1,652	18.07.2014.
Покретне ствари, инсталациони материјал	729	13.05.2014.
Остало	336	
Укупно V	7,082	
УКУПНО (садашња вредност) I + II+ III+ IV+V	1,439,066	

У току 2017. године продат је објекат у Ресавској 31 укупне садашње вредности исказане на материјалним вредностима стеченим наплатом у износу од 370,417 хиљада динара. Продајна цена наведеног објекта износи 399,651 хиљаду динара и остварен је приход по основу продаје у износу од 29,234 хиљаде динара.

У току 2017. године продата су још два објекта и опрема и остварен приход од продаје у износу од 313 хиљада динара.

Ефекат обезвређења средстава стечених наплатом поражавања у 2017. години приказан је у табели:

У 000 динара

Ефекат обезвређења непокретности	166,226
Ефекат обезвређења опреме	3,448
УКУПНО	169,674

Негативан ефекат процене признат је као расход периода у укупном износу од 169,674 хиљада динара (напомена 14) и то:

- за непокретности у износу од 141,792 хиљаде динара по основу процењене ниже тржишне вредности некретнина и 24,434 хиљаде динара у складу са интерним актом због немогућности продаје у периоду дужем од дванаест месеци, и поред чињенице да је процењена вредност виша од књиговодствене
- за опрему у износу од 3,448 хиљада динара по основу интерног акта.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

29. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

Банка је ангажовањем овлашћеног екстерног проценитеља извршила поновну процену сталних средстава стечених наплатом потраживања која су стечена пре периода од дванаест месеци.

Г1.1. Процењена вредност некретнина стечених наплатом потраживања:

Назив објекта	Површина у м ²	Књигов. вредност пре процене у хиљадама динара	Процењена вредност		Разлика вредности у хиљадама динара
			у хиљадама EUR	Садашња у хиљадама динара	
Београд, Михаила Аврамовића 14а, стамбена зграда	925.35	244,494	1,544	184,285	(60,209)
Крушевац, Ст.село, Бетонска база са зељиштем	100,560	141,143	1,403	136,062	(5,081)
Чачак, Хотел „Президент“, Булевар ослобођења ББ	2,278.92	104,704	849	100,608	(4,096)
Земун, Цара Душана 130, фабрички комплекс	6,876	104,334	977	100,578	(3,756)
Режевићи, Црна Гора, шума 5 класе	5,638.54	82,528	1,087	81,042	(1,486)
Котор, пословни простор, зграда бр. 1 ПД 4	345	81,014	584	69,626	(11,388)
Котор, пословни простор, зграда бр. 1 ПД6	345	81,014	584	69,626	(11,388)
Београд, Баје Пивљанина 83, пословна зграда	278.52	65,233	512	60,764	(4,469)
Бор, Николе Пашића 21, зграде, магацин и хала	3,823	61,916	458	54,292	(7,624)
Суботица, Магнетна 17, производна хала и магацин	2,492	48,007	811	46,278	(1,729)
Крушевац, Кошеви бб, производно пословни објекат	12,836	47,174	484	45,475	(1,699)
Ниш, Булевар 12. Фебруар бб, помоћна зграда-складиште	2,062	42,088	510	40,573	(1,515)
Сокобања, Сипех, производна хала, земљиште, воћњак	429,419	49,653	515	38,957	(10,696)
Зрењанин, Багљаш, Новосадски пут 4, зграде, пумпа, земљиште	9,374	36,207	441	34,904	(1,303)
Свилајнац, Кодубље, посл.зграда, хала и зељиште	10,462	33,893	475	32,672	(1,221)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 10	408	25,720	209	24,857	(863)
Вранић, Милијане Матић 2, пословне зграде и земљиште	10,584.24	25,790	198	23,515	(2,275)
Кула, Железничка бб, пословни простор са земљиштем	7,959	23,663	319	22,811	(852)
Котор, пословни простор, зграда бр. 1 ПД2	106	24,892	179	21,393	(3,499)
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 23	253	31,485	170	20,189	(11,296)
Режевићи, Црна Гора, камењар и шума	1,363.20	19,954	168	19,846	(108)
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 22	226	28,152	143	17,044	(11,108)
Александрово, Меровина, управна зграда са земљиштем	8,527	15,211	275	14,663	(548)
Ниш, Сјеничка 1, пословна зграда, магацин и радионица	1,452.73	13,738	191	13,244	(494)
Чачак, Бељина, Суво поље, зграде са земљиштем	1,225	12,444	161	11,996	(448)
Ниш, Чајничка бб, стамбена зграда	825.74	11,158	176	10,756	(402)
Нови Сад, Тихомира Остојића 4, послов. простор 7	134	9,013	48	5,736	(3,277)
Лебане, Бранка Радичевића 17, стамбено пословни објекат	768.42	5,927	65	5,714	(213)
Ниш, Ивана Милутиновића 30, пословни простор	438.39	5,298	56	5,107	(191)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 8	81	5,106	44	4,922	(184)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 9	79	4,980	13	4,801	(179)
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, посл. простор (5 локала)	181	19,486	161	19,227	(259)
Пријевор, шума 4 класе	1,995	4,732	40	4,647	(85)
Ниш, Ивана Горана Ковачића 31, стамбени простор	434.58	4,692	46	4,523	(169)
Дивчибаре, ливада 5 класе	8,012	4,270	96	4,193	(77)
Мокра Гора, кућа и ливаде	58,400	4,289	57	4,134	(155)
Копоник, кућа са земљиштем	337	4,235	41	4,083	(152)
Будва, Брдо Спас, шума 4 класе	974	4,022	34	3,950	(72)
Нови Пазар, Ејупа Куртагића 13, кућа	139.90	3,784	34	3,648	(136)
Остало (30 објеката)	-	34,115	-	32,591	(1,524)
УКУПНО		1,569,558		1,403,332	(166,226)

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

29. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

Г.1.2. Процењена вредност опреме стечених наплатом потраживања

Опис опреме	Књигов. вредност пре процене у хиљадама динара	Садашња вредност у хиљадама динара	Разлика вредности у хиљадама динара
Покретне ствари	23,314	21,262	(2,052)
Опрема, залихе, секундарне сиров.	6,911	6,303	(608)
Остало	8,957	8,169	(788)
УКУПНО	39,182	35,734	(3,448)

За три покретне ствари укупне вредности од 96 хиљада динара Матична банка не поседује књижно власништво (ствари евидентирани у ванбилансној евиденцији). Руководство Матичне банке предузима све неопходне мере ради продаје стечених средстава.

Комерцијална банка а.д., Будва

Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања у ранијим периодима:

Опис	Површина у м ²	Вредност у 000 РСД	Датум стицања
Даниловград – земљиште и помоћне зграде	13,395	40	09.10.2007.
Сутоморе – хотел и земљиште	1,590	88,584	31.01.2009.
Будва – пашњак и три породичне зграде	1,105	16,269	17.02.2009.
Петровац – стамбени објекат и пословни простор	80	11,522	17.12.2009.
Подгорица – фабрика и земљиште	8,214	37,148	28.12.2009.
Подгорица – пословни простор и земљиште	5,209	37,524	28.12.2009.
Цетиње – гаража и земљиште	439	1,455	25.05.2010.
Подгорица – кућа и двориште	883	25,579	31.07.2010.
Земљиште, две помоћне зграде и кућа/кафана - Даниловград	1,892	4,185	31.10.2011.
Подгорица – хотел	551	41,087	31.12.2011.
Подгорица – земљиште и кућа	484	6,303	31.12.2011.
Бар – земљиште, кућа и две помоћне зграде	1,507	3,794	28.02.2013.
Никшић – ливаде и некатегорисани путеви	977	1,035	28.02.2013.
Будва – Перезића До – земљиште, посл.простор, три гараже, четири стана	5,056	78,681	25.01.2014.
Будва – Буљарице земљиште и посл.простор	9,791	26,502	25.01.2014.
Котор – земљиште, две породичне стамбене зграде и помоћна зграда	367	2,070	12.08.2014.
Подгорица – земљиште и објекат у изградњи	412	4,878	22.12.2014.
Бар – шуме	3,569	57,019	29.12.2014.
Бар – пословни простор	385	22,844	24.03.2015.
УКУПНО КБ Будва (садашња вредност)		466,519	

За 20 објеката стечених наплатом потраживања, Банка има власничке листове али није остварила улазак у посед. Укупна нето вредност средстава стечених наплатом потраживања код којих Банка, на дан 31. децембра 2017. године, није ушла у посед износи 466,519 хиљада динара (EUR 3,937 хиљада). Руководство Банке предузима све неопходне мере ради продаје стечених средстава.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

29. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

е) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

Банка је ангажовањем овлашћених екстерних проценитеља извршила поновну процену средстава стечених наплатом потраживања која су стечена пре периода од дванаест месеци. Негативан ефекат процене признат је као расход периода у укупном износу од 78,333 хиљаде динара.

Процењена вредност некретнина стечених наплатом потраживања:

Назив објекта	Површина у м ²	Књигов. вредност пре процене у хиљадама динара	Процењена вредност		Разлика вредности у хиљадама динара
			у хиљадама EUR	У хиљадама динара	
Земљиште, пословни простор, 3 гараже и 4 стана - Перазића До	5,315	84,175	664	78,681	(5,494)
Земљиште и пословни простор - Буљарице - Будва	9,791	58,763	224	26,502	(32,261)
Двориште и кућа у Подгорици	883	33,735	216	25,579	(8,156)
Земљиште и Хотел у Сутомору	1,590	94,897	748	88,584	(6,313)
Стан и пословни простор у Петровцу	80	12,183	97	11,522	(661)
Пашњак и три породичне стамбене зграде у Будви	1,105	17,060	137	16,269	(791)
Земљиште и фабрика у Подгорици	8,214	42,513	314	37,148	(5,365)
Земљиште и два пословна простора у Подгорици	5,209	38,440	317	37,524	(916)
Земљиште и помоћна зграда у Даниловграду	13,395	3,578	-	40	(3,538)
Земљиште и гаража у Цетињу	439	1,499	12	1,455	(44)
Земљиште, две помоћне зграде и кућа/кафана - Даниловград	1,892	4,533	35	4,185	(348)
Хотел у Подгорици	551	49,892	347	41,087	(8,805)
Земљиште и кућа у Подгорици	484	7,341	53	6,303	(1,038)
Ливаде и некатегорисани путеви у Никшићу	977	1,244	9	1,035	(209)
Земљиште, кућа и две помоћне зграде у Бару	1,507	3,961	32	3,794	(167)
Земљиште, две породичне стамбене зграде и помоћна зграда у Котору	396	3,080	17	2,070	(1,010)
Земљиште и објект у изградњи у Подгорици	412	5,063	41	4,878	(185)
Шуме у Бару	3,569	57,282	481	57,019	(263)
Пословни простор у Бару	385	23,597	193	22,844	(753)
УКУПНО		542,836	3,937	466,519	(76,317)

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

30. ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА НАМЕЊЕНЕ ТРГОВАЊУ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Обавезе по основу промене фер вредности - SWAP	7,845	-
Укупно	7,845	-

31. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА БАНКАМА, ДРУГИМ ФИНАНСИЈСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА И ЦЕНТРАЛНОЈ БАНЦИ

Обавезе према банкама и финансијским организацијама се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Депозити по виђењу	2,440,548	2,403,693
Орочени депозити	1,494,226	2,304,355
Обавезе по основу кредита	2,203,592	5,140,505
Разграничени трошкови применом ЕКС (одбитна ставка)	(20,681)	(45,031)
Остало	20,091	18,997
Стање на дан 31. децембра	6,137,776	9,822,519

У току 2017. године, орочени депозити у иностраној валути депоновани су по стопи за CHF 0.01%, EUR 0.00% а за остале стране валуте 0.00% до 5.00%.

У оквиру обавеза по основу кредита признате су укупне обавезе по ино-кредитним линијама према страним правним лицима и екстериторијалним организацијама које се за потребе састављања биланса стања сматрају банкама.

Структура дугорочних кредита Матичне банке који су исказани на позицији обавеза према банкама је:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
GGF	-	406,224
EBRD	2,132,509	4,586,114
Стање на дан 31. децембра	2,132,509	4,992,338

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ**31. децембар 2017. године****31. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА БАНКАМА, ДРУГИМ ФИНАНСИЈСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА И ЦЕНТРАЛНОЈ БАНЦИ (наставак)****Структура дугорочних кредита Матичне банке (наставак)**

По кредитним линијама Матична банка је са кредиторима уговарала одређене финансијске показатеље. Методологија обрачуна уговорених финансијских показатеља, по кредитним линијама, разликује се од метода обрачуна показатеља у складу са прописима Народне банке Србије у делу обрачуна капитала и обухвата ставке за утврђивање отворене кредитне изложености.

На основу уговора закључених са, у табели изнад наведеним иностраним кредиторима, Матична банка је у обавези да до коначне отплате обавеза по примљеним кредитима испуњава одређене финансијске показатеље.

Матична банка је током 2017. године вратила кредитну линију EBRD у износу од 19,143 хиљаде EUR, што је резултирало смањењем стања на крају године у односу на 2016. у износу од 2,859,829 хиљада динара.

У току 2017. године по основу кредитних линија GGF Матична банка је извршила превремену отплату главнице у укупном износу од 3,209 хиљада EUR, чиме је износ обавезе свела на нулу.

Структура дугорочних кредита Комерцијалне банке а.д., Бања Лука који су исказани на позицији обавеза према банкама је:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
EFSE фонд	71,083	148,167
Стање на дан 31. децембра	71,083	148,167

Доспеће дугорочних кредита EFSE фонда је у периоду од 2016. до 2021. године.

На основу уговора закљученог са EFSE фондом Комерцијална банка а.д., Бања Лука је у обавези да испуњава одређене финансијске показатеље. На дан 31. децембра 2017. године, сви уговорени финансијски показатељи су били у дозвољеним границама.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
32. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА

Обавезе према комитентима се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Привредна друштва		
Депозити по виђењу	62,522,169	83,299,184
Остали и <i>overnight</i> депозити	10,673,102	12,169,858
Обавезе по основу кредита	6,560,037	9,384,129
Наменски депозити	1,616,883	966,862
Депозити по основу датих кредита	691,317	755,794
Обавезе по основу камата, разграничене обавезе по каматама и остале финансијске обавезе	456,241	536,041
Становништво		
Депозити по виђењу	30,083,520	27,799,770
Опозиви депозити	31,717	33,055
Штедни депозити	197,121,547	202,047,051
Наменски депозити	4,198,663	4,059,360
Депозити по основу датих кредита	2,197,246	2,163,128
Обавезе по основу камата, разграничене обавезе по каматама и остале финансијске обавезе	943,804	1,425,880
Остали депозити	481,502	495,847
Стање на дан 31. децембра	317,577,748	345,135,959

Депозити привредних друштава

Депозити по виђењу у динарима, највећим делом, представљају стања трансакционих депозита предузећа и других правних лица. Одлуком о каматним стопама за 2017. годину ови депозити су каматносни. У зависности од нивоа просечног месечног стања на трансакционим рачунима комитената каматна стопа износи 0.10% на годишњем нивоу за депозите са просечним месечним стањем изнад 50 хиљада динара.

У зависности од нивоа просечног месечног стања на трансакционим рачунима комитената Комерцијалне банке а.д. Бања Лука каматна стопа износи од 0.00 % до 3.10% на годишњем нивоу.

У зависности од нивоа просечног месечног стања на трансакционим рачунима комитената Комерцијалне банке а.д. Будва каматна стопа износи од 0.00 % до 0.01% на годишњем нивоу.

Депозити по виђењу нерезидената у иностраној валути у Матичној банци су некаматносни, изузев код специфичних пословних аранжмана.

Депозити по виђењу нерезидената у иностраној валути у Комерцијалној банци а.д. Будва су некаматносни.

Депозити по виђењу нерезидената у иностраној валути у Комерцијалној банци а.д. Бања Лука се крећу у распону од 0.0 % до 0.62%.

У току 2017. године краткорочни депозити предузећа у динарима су депоновани уз каматну стопу у распону од: референтне каматне стопе минус 4.00 процентна поена на депозите од три до четрнаест дана до референтне каматне стопе на годишњем нивоу минус 1.00 процентних поена на рок до годину дана уз лимит од минимум 300 хиљада динара. Краткорочни депозити предузетника депоновани су уз каматну стопу у распону од 0.25% до 2.20% на годишњем нивоу уз лимит од минимум од 300 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

32. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА (наставак)

Краткорочни депозити предузећа и предузетника у иностраној валути су депоновани уз каматну стопу у распону од 0.0 % до 1.50%.

Дугорочни депозити предузећа у динарима депоновани су уз каматну стопу одређену износом референтне каматне стопе Народне банке Србије на годишњем нивоу умањене за 1.85 процентна поена до 0.50 процентна поена, а у иностраној валути од 0.50% до 4.00% на годишњем нивоу.

Депозити становништва

Динарски а виста штедни улози становништва су током 2017. године били некаматносни. Девизни а виста штедни улози становништва су депоновани уз каматну стопу од 0.0% до 0.01% на годишњем нивоу за EUR односно од -0.30% до 0.01% на годишњем нивоу за остале валуте.

Краткорочни депозити становништва у динарима депоновани су уз каматне стопе у распону од 1.50% до 3.50% на годишњем нивоу, а у иностраној валути од 0.05% до 1.60% за EUR а за остале валуте у распону од -0.45% до 1.50% на годишњем нивоу.

Дугорочни депозити становништва у динарима депоновани су уз каматне стопе у распону од 3.75% до 4.00 % на годишњем нивоу, а у иностраној валути од 0.65% до 2.0% за EUR а за остале валуте у распону од -1.0% до 2.50% на годишњем нивоу.

У оквиру обавеза по основу кредита признате су укупне обавезе по ино-кредитним линијама према страним правним лицима које се за потребе биланса стања дефинишу као комитенти.

Структура дугорочних и краткорочних кредита Матичне банке који су исказани на позицији обавеза према комитентима је следећа:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Дугорочни кредити		
LEDIB 1 i 2 (Кредит Краљевине Данске)	3,982	18,660
Влада Републике Италије	249,272	374,774
Европска инвестициона банка (EIB)	3,635,120	5,426,479
Европска агенција за реконструкцију и развој (EAR)	98,674	194,465
Краткорочни кредити		
KfW	1,292,430	2,020,456
Стање на дан 31. децембра	5,279,478	8,034,834

Доспеће презентованих дугорочних кредита је у периоду од 2018. до 2028. године.

По кредитним линијама Матична банка је са кредиторима уговарала одређене финансијске показатеље. Методологија обрачуна уговорених финансијских показатеља, по кредитним линијама, разликује се од метода обрачуна показатеља у складу са прописима Народне банке Србије у делу обрачуна капитала и обухвата ставке за утврђивање отворене кредитне изложености.

На основу уговора закључених са Немачком развојном банком (KfW), Матична банка је у обавези да до коначне отплате обавеза по примљеним кредитима испуњава одређене финансијске показатеље.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

32. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА (наставак)

Структура дугорочних кредита Комерцијалне банке а.д., Будва који су исказани на позицији обавеза према комитентима је следећа:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Европска инвестициона банка (ЕИВ)	291,950	403,490
Влада Црне Горе - Пројекат 1000+	50,441	111,887
Фонд за развој Црне Горе	123,681	69,167
Стање на дан 31. децембра	466,072	584,544

Доспеће презентованих дугорочних кредита је у периоду од 2017. до 2031. године.

По наведеним кредитима Комерцијална банка а.д., Будва нема обавезу испуњења финансијских показатеља.

Структура дугорочних кредита Комерцијалне банке а.д., Бања Лука који су исказани на позицији обавеза према комитентима је следећа:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Инвестиционо развојна банка	814,487	764,751
Стање на дан 31. децембра	814,487	764,751

Доспеће презентованих дугорочних кредита је у периоду од 2017. до 2037. године.

На основу уговора закљученог са Инвестиционо развојном банком Републике Српске, Комерцијална банка а.д. Бања Лука нема обавезу испуњавања одређених финансијских показатеља.

33. СУБОРДИНИРАНЕ ОБАВЕЗЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Субординиране обавезе у иностраној валути	-	6,173,615
Остале обавезе (разграничене обавезе за камате)	-	13,212
Разграничени трошкови применом ЕКС (одбитна ставка)	-	(8,437)
Стање на дан 31. децембра	-	6,178,390

У складу са прописима Народне Банке Србије везаним за капиталне захтеве и имплементацију Базел II стандарда, Матична банка је у 2011. години извршила јачање капиталне базе узимањем субординираног кредита од International Finance Corporation По његовом доспећу, Банка је у децембру 2017. вратила субординирани кредит у целини - 50,000 хиљада ЕУР.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
34. РЕЗЕРВИСАЊА

Резервисања се односе на:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 14)	171,582	493,492
Резервисања за судске спорове и остале обавезе (нап. 37.4)	876,374	1,042,094
Резервисања за примања запослених МРС 19	503,927	485,921
Стање на дан 31. децембра	1,551,883	2,021,507

Промене на рачуну резервисања су приказане у следећој табели:

	2017.				2016.			
	Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 14)	Резервисања за судске спорове и остале обавезе (напомена 37.4)	Резервисања за примања запослених (МРС 19)	Укупно	Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 14)	Резервисања за судске спорове и остале обавезе (напомена 37.4)	Резервисања за примања запослених (МРС 19)	Укупно
Стање на дан 1. јануара	493,492	1,042,094	485,921	2,021,507	575,406	1,204,790	432,532	2,212,728
Повећање	338,553	191,029	34,144	563,726	701,750	488,424	80,943	1,271,117
Резервисање на терет актуарских добитака у капиталу	-	-	(25,699)	(25,699)	-	-	2,347	2,347
Коришћење	(260,686)	(323,540)	(14,568)	(598,794)	-	(650,605)	(515)	(651,120)
Укидање	-	-	-	-	-	-	-	-
резервисања	(397,562)	(29,089)	(1,538)	(428,189)	(784,280)	(1,020)	(30,219)	(815,519)
Курсне разлике	(2,215)	(4,120)	(2,013)	(8,348)	616	505	833	1,954
Остало	-	-	27,680	27,680	-	-	-	-
Стање на дан 31. децембра	171,582	876,374	503,927	1,551,883	493,492	1,042,094	485,921	2,021,507

а) Резервисања за судске спорове Матичне банке

Признавање резервисања је вршено на основу процене будућих одлива у висини тужбених захтева укључујући камату и трошкове. Укупан износ резервисања за 71 спор на дан 31.12.2017. износи 791,982 хиљаде динара.

Најзначајније ставке односе се на резервисање по основу аранжмана са Интерекспорт а.д., Београд (у стечају) - по покривеним акредитивима из 1991. године у износу од 321,599 хиљада динара (укупна динарска противвредност односи се на део спора према Интерекспорт а.д. Београд - у стечају, у износу од USD 1,946 хиљада за основицу и USD 1,222 хиљаде за камату).

Остали спорови углавном се односе на захтеве за накнаду штете и радне спорове.

б) Резервисања за примања запослених

Резервисања за отпремнине приликом одласка у пензију формиране су на бази извештаја независног актуара, на дан биланса стања и иста су исказана у износу садашње вредности очекиваних будућих исплата.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

34. РЕЗЕРВИСАЊА (наставак)

б) Резервисања за примања запослених (наставак)

Главне актуарске претпоставке употребљене у обрачуну резервисања за отпремнине:

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Матична банка		
Дисконтна стопа	4.50%	5.00%
Стопа раста зараде Банке	4.00%	5.00%
Флуктуација запослених	4.00%	4.00%

Према МРС 19, стопа која се користи за дискотовање требало би да буде у складу са тржишним приносима на висококвалитетне корпоративне обвезнице, односно за дугорочне државне обвезнице. Тренутно на финансијском тржишту не постоје овакве хартије од вредности, па је за одређивање дисконтне стопе коришћена каматна стопа на дугорочне обвезнице издате од владе Републике Србије.

Комерцијална банка а.д., Будва

Дисконтна стопа	3.00%	4.00%
Стопа раста зараде Банке	5.00%	4.50%
Флуктуација запослених	6.00%	6.00%

Према МРС 19, стопа која се користи за дискотовање требало би да буде у складу са тржишним приносима на висококвалитетне корпоративне обвезнице, односно за дугорочне државне обвезнице. Тренутно на финансијском тржишту не постоје овакве хартије од вредности, па је за одређивање дисконтне стопе коришћена каматна на дугорочне обвезнице издате од стране Републике Црне Горе.

Комерцијална банка а.д., Бања Лука

Дисконтна стопа	4.00%	5.00%
Стопа раста зараде Банке	1.00%	1.00%
Флуктуација запослених	4.00%	3.00%

Према МРС 19, стопа која се користи за дискотовање требало би да буде у складу са тржишним приносима на висококвалитетне корпоративне обвезнице, односно за дугорочне државне обвезнице. Тренутно на финансијском тржишту не постоје овакве хартије од вредности, па је за одређивање дисконтне стопе коришћена каматна стопа на десетогодишње обвезнице издате од стране Републике Српске.

КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд

Дисконтна стопа	4.50%	5.00%
Стопа раста зараде	8.00%	7.00%
Флуктуација запослених	5.00%	5.00%

Према МРС 19, стопа која се користи за дискотовање требало би да буде у складу са тржишним приносима на висококвалитетне корпоративне обвезнице, односно за дугорочне државне обвезнице. Тренутно на финансијском тржишту не постоје овакве хартије од вредности, па је за одређивање дисконтне стопе коришћена каматна стопа на дугорочне обвезнице издате од владе Републике Србије.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

35. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ

Остале обавезе укључују:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Обавезе према добављачима	435,448	311,749
Обавезе према запосленима (зараде, порези, доприноси и остале обавезе према запосленима)	76,450	303,811
Примљени аванси	89,167	66,815
Разграничени приходи од камата и накнада и остали приходи	163,311	122,932
Укалкулисане обавезе и остала разграничења	551,441	462,269
Обавезе у обрачуну	3,077,788	2,028,191
Обавезе из добитка	2,507,577	2,490,770
Обавезе за порезе и доприносе	30,125	97,306
Остале обавезе	798,243	430,486
Стање на дан 31. децембра	7,729,550	6,314,329

Обавезе у обрачуну у укупном износу од 3,077,788 хиљада динара највећим делом се односе на обавезе по основу купопродаје девиза на девизном тржишту од банака у иностраној валути износу од 947,782 хиљаде динара, обавезе по основу купопродаје девиза у динарима у износу од 354,900 хиљада динара и обавезе у иностраној валути по основу спот трансакција у износу од 1,251,952 хиљаде динара.

Обавезе из добитка Матичне банке у укупном износу од 2,507,577 хиљада динара састоје се из:

- обавеза по основу дивиденди на приоритетне акције у износу од 73,275 хиљада динара,
- дивиденде на обичне акције у износу од 1,934,065 хиљада динара и
- обавезе из добитка за запослене у износу од 500,237 хиљада динара.

Одлуком Скупштине Банке 9760/2ц од 27.04.2017. године извршено је распоређивање дела нераспоређеног добитка ранијих година за дивиденде на преференцијалне акције у износу од 16,808 хиљада динара уз ограничење исплате испуњењем захтева из члана 25. Закона о банкама.

У току 2017. године Банка није вршила исплате по основу расподеле добити за 2014., 2015. и 2016. годину, због наведеног ограничења.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

36. КАПИТАЛ

36.1 Капитал се састоји из:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Акцијски капитал	17,191,527	17,191,529
Емисиона премија	22,843,084	22,843,084
Резерве из добити и остале резерве	14,439,525	19,320,511
Ревалоризационе резерве	5,934,564	6,439,985
Добитак	8,357,094	545,985
Губитак	(1,665,678)	(7,048,674)
Стање на дан 31. децембра	67,100,116	59,292,420

Структура капитала

	31. децембар 2017. године			31. децембар 2016. године		
	Учешћа		Укупно	Учешћа		Укупно
	Већински удео	без права контроле		Већински удео	без права контроле	
Акцијски капитал	17,191,466	61	17,191,527	17,191,466	63	17,191,529
Емисиона премија	22,843,084	-	22,843,084	22,843,084	-	22,843,084
Акцијски капитал	40,034,550	61	40,034,611	40,034,550	63	40,034,613
Добитак	8,357,092	2	8,357,094	545,985	-	545,985
Губитак	(1,665,678)	-	(1,665,678)	(7,048,674)	-	(7,048,674)
Резерве из добити и остале резерве	14,439,523	2	14,439,525	19,320,508	3	19,320,511
Ревалоризационе резерве	4,385,025	-	4,385,025	4,579,456	-	4,579,456
Ревалоризационе резерве (дуговни салдо)	(109,194)	-	(109,194)	(67,159)	-	(67,159)
Транслационе резерве (напомена 36.3)	1,658,733	-	1,658,733	1,927,688	-	1,927,688
Резерве	20,374,087	2	20,374,089	25,760,493	3	25,760,496
Капитал	67,100,051	65	67,100,116	59,292,354	66	59,292,420

Акцијски капитал Матичне банке формиран је иницијалним улозима акционара и наредним емисијама нових акција. Акционари имају право управљања Матичном банком, као и право учешћа у расподели добити. На дан 31. децембра 2017. године акцијски капитал износи 17,191,466 хиљада динара и састоји се од 17,191,466 акција са номиналном вредношћу од 1 хиљаду динара по акцији.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

36. КАПИТАЛ (наставак)

36.1 Капитал се састоји из (наставак)

Структура акција Матичне банке је дата у наредној табели:

Врсте акција	Број акција	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Обичне акције	16,817,956	16,817,956
Приоритетне акције	373,510	373,510
Стање на дан 31. децембра	17,191,466	17,191,466

Структура акционара Матичне банке према обичним акцијама на дан 31. децембра 2017. године је следећа:

Назив акционара - очитати	Број акција	% учешћа
Република Србија	7,020,346	41.74
EBRD, Лондон	4,109,440	24.43
IFC Capitalization Fund LP	1,706,810	10.15
Deg Deutsche Investitions	772,850	4.60
Swedfund International Aktiebo	386,420	2.30
Југобанка а.д., Београд у стечају	321,600	1.91
East capital (lux)-Balkan fund	310,106	1.84
Комак-ПАН д.о.о.	230,000	1.37
Компанија Дунав осигурање а.д., Београд	171,380	1.02
Станком со. д.о.о., Београд	117,535	0.70
Global Marco Capital Opportun.	103,565	0.62
UniCredit bank, а.д., Србија (custody рачун)	95,000	0.56
Европа осигурање а.д., Београд у стечају	86,625	0.52
UniCredit bank, а.д., Србија	78,642	0.47
Остали (1,184 акционара)	1,307,637	7.77
	16,817,956	100.00

Структура акционара Матичне банке према приоритетним акцијама на дан 31. децембра 2017. године је следећа:

Назив акционара	Број акција	% учешћа
Једно физичко лице	85,140	22.79
Југобанка а.д., Београд (у стечају)	18,090	4.84
Остали (614 акционара)	270,280	72.37
	373,510	100.00

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

36. КАПИТАЛ (наставак)

36.1 Капитал се састоји из (наставак)

Ревалоризационе резерве у износу од 5,934,564 хиљада динара (2016: 6,439,985 хиљада динара) се односе ефекте по основу повећања вредности некретнина на основу процене извршене од стране независног проценитеља у износу од 1,047,254 хиљада динара, нето добитке од вредновања хартија од вредности расположивих за продају у износу од 3,138,992 хиљада динара, актуарске добитке у износу од 89,585 хиљада динара и транслагационе резерве у износу од 1,658,733 хиљаде динара.

Обрачун за исплату дивиденди на приоритетне акције по Годишњем рачуну за 2017. годину базиран на каматној стопи на штедне улоге у динарима орочених на дванаест месеци износи 13,222 хиљаде динара.

36.2. Зарада-губитак по акцији

Основна зарада по акцији израчунава се тако што се добитак (губитак) који припада акционарима (матичног правног лица) подели пондерисаним просечним бројем обичних акција у оптицају за период:

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Добитак умањен за приоритетне дивиденде (у хиљадама динара)	8,104,145	(8,079,990)
Просечан пондерисани број акција у току године	<u>16,817,956</u>	<u>16,817,956</u>
Основна зарада/ губитак по акцији (у динарима без пара)	<u>482</u>	<u>(480)</u>

Основни добитак по акцији за 2017. годину износи 482 динара или 48.19% на номиналну вредност обичне акције, док је за 2016. годину губитак по акцији износио 480 динара или 48.04% на номиналну вредност обичне акције.

Умањени (разводњени) добитак-по акцији за 2017. годину износи 482 динара или 48.19% на номиналну вредност обичне акције, док је за 2016. годину губитак износио 480 динара или 48.04% на номиналну вредност обичне акције.

36.3. Кумулативне курсне разлике по основу курсирања инооперација

	Кумулативне курсне разлике на уделе у зависна друштва	Курсне разлике остварене на унутаргрупним трансакцијама	У хиљадама динара	
			Курсне разлике из резултата Биланса успеха са просечног на закључни курс	Укупно (напомена 36.1)
Стање на дан 1. јануара претходне године	<u>1,720,563</u>	<u>60,562</u>	<u>58,855</u>	<u>1,839,980</u>
Повећање	107,191	(16,262)	(3,221)	87,708
Стање на дан 31. децембар претходне године	<u>1,827,754</u>	<u>44,300</u>	<u>55,634</u>	<u>1,927,688</u>
Повећање	(290,273)	25,015	(3,697)	(268,955)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	<u>1,537,481</u>	<u>69,315</u>	<u>51,937</u>	<u>1,658,733</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
37. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Послови у име и за рачун трећих лица	4,278,704	4,466,969
Преузете будуће обавезе	37,815,296	35,025,089
Деривати намњени трговању по уговореној валути	592,364	-
Друге ванбилансне позиције	464,660,032	512,478,491
Укупно	507,346,396	551,970,549

37.1 Издате гаранције и акредитиви

Банке, чланице Групе, издају гаранције и акредитиве, којим гарантују трећим лицима измирење обавеза од стране својих клијената. Ови уговори имају уговорено време трајања које најчешће износи до годину дана. Уговорене вредности потенцијалних обавеза су приказане у наредној табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Плативе гаранције (напомена 4.1.1)	4,021,866	4,336,212
Чинидбене гаранције (напомена 4.1.1)	4,802,696	6,950,946
Акредитиви	104,330	84,143
Стање на дан 31. децембра	8,928,892	11,371,301

Претходно наведени износи представљају максималан износ губитка који би банке чланице Групе оствариле на датум финансијских извештаја, уколико нико од клијената не би успео да измири уговорене обавезе (напомена 4).

37.2 Структура преузетих обавеза је следећа

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Неискоришћени део одобрених прекорачења по платним и кредитним картицама и прекорачењима по текућим рачунима	10,191,551	9,430,627
Преузете неопозиве обавезе за неповучене кредите	17,539,762	12,232,330
Остале неопозиве обавезе	1,155,091	1,168,323
Остале преузете обавезе по уговореној вредности ХОВ	-	822,508
Стање на дан 31. децембра	28,886,404	23,653,788

У оквиру неискоришћених одобрених прекорачења по платним картицама исказан је интерни однос по основу бизнис картице КомБанк ИНВЕСТ-а код Матичне банке у износу 200 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

37. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ (наставак)

37.3 Остале ванбилансне позиције чине средства по пословима у име и за рачун трећих лица и друга ванбилансна актива

Послови у име и за рачун трећих лица у укупном износу од 4,278,704 хиљаде динара највећим делом се састоје од средстава комисионих кредита Републике Србије за финансирање стамбених кредита у износу 3,513,622 хиљаде динара, кредите по основу откупа друштвених станова буџетских установа у износу од 292,102 хиљаде динара (кредити прузети од Беобанке у стечају) док се остала средства углавном односе на пољопривредне кредите финансиране од стране надлежних министарстава.

У оквиру друге ванбилансне активе у износу од 464,660,032 хиљаде динара, Група између осталог исказује примљена материјална средства обезбеђења за пласмане и потраживања у износу од 155,362,509 хиљада динара, номиналну вредност хартија по *custody* пословима за клијенте Групе у износу од 78,012,427 хиљада динара, номиналну вредност хартија од вредности у портфељу Групе у износу од 112,322,129 хиљада динара, репо пласмане у државне хартије од вредности у износу од 15,000,000 хиљада динара износ трајног отписа билансних позиција - кредита и пласмана преносом у ванбиланс у износу од 20,396,489 хиљада динара (Смернице за примену МРС 39) и износ рачуноводственог отписа кредитних потраживања према Одлуци НБС о рачуноводственом отпису билансне активе у износу од 11,366,167 хиљада динара.

Матична банка, сагласно издатој дозволи за обављање кастоди послова, чува и финансијске инструменте клијената на рачунима хартија од вредности, о чему се води ванбилансна евиденција. По основу ових послова Матична банка не сноси кредитни ризик.

37.4 Судски спорови

На основу стручне процене Сектора правних послова и адвоката који заступају чланице Групе, код свих спорова који се воде против чланица Групе у току 2017. године руководства су извршила резервисања за потенцијалне губитке по судским споровима у износу од 876,374 хиљаде динара (напомена 34).

На дан 31. децембра 2017. године, потенцијалне обавезе по основу спорова – основица тужбеног захтева који се воде против чланица Групе процењена је на износ од 2,337,382 хиљаде динара (за 630 активних предмета).

Поред тога, чланице Групе воде спорове против трећих лица чији најзначајнији део чини 40,984,529 хиљада динара (за 1,341 предмет највеће појединачне вредности). Руководства чланица Групе очекују позитивне исходе код већине спорова.

37.5 Преузете обавезе по основу оперативног лизинга су дате у наредној табели

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Преузете обавезе са доспећем до годину дана	449,654	506,941
Преузете обавезе са доспећем од 1 до 5 година	1,058,330	1,121,854
Преузете обавезе са доспећем после 5 година	123,179	156,006
Укупно	1,631,163	1,784,801

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

37. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ (наставак)

37.6 Порески ризици

Порески системи у Републици Србији, Црној Гори и Босни и Херцеговини су у процесима континуиране ревизије и измена. У различитим околностима, порески органи могу имати различите приступе одређеним питањима и могу утврдити додатне пореске обавезе заједно са накнадним затезним каматама и казнама. Руководства чланица Групе сматрају да су пореске обавезе евидентирани у финансијским извештајима правилно исказане.

У току 2017. године Матична банка, Комерцијална банка а.д. Будва и Комбанк ИНВЕСТ а.д. Београд нису имали пореске контроле.

У току 2017. године извршене су две пореске контроле Комерцијалне банке а.д. Бања Лука.

38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА

Највеће учешће у управљачким акцијама Матичне банке имају Република Србија, која је власник 41.74% обичних акција Матичне банке и EBRD, Лондон која је власник 24.43% обичних акција Матичне банке. Матична банка има три зависна правна лица: Комерцијална банка а.д., Будва, Комерцијална банка а.д., Бања Лука и КомБанк Инвест а.д., Београд.

Правна и физичка лица се сматрају повезаним лицима уколико једно лице има контролу, заједничку контролу или значајан утицај на доношење финансијских и пословних одлука другог правног лица. Повезана лица су и она лица која су под заједничком контролом истог матичног правног лица.

У оквиру редовног пословања Групе обавља се изванредан број банкарских трансакција са повезаним лицима. Оне укључују кредите, депозите, инвестиције у власничке хартије од вредности и дериватне инструменте, трансакције платног промета и друге банкарске послове.

Консолидоване трансакције са зависним лицима су приказане у напмени 6.1.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД
НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)
38.1. Кредити и потраживања од повезаних лица

Пласмани	У хиљадама динара					
	2017.			2016.		
	Билансно	Ванбилансно	Укупно	Билансно	Ванбилансно	Укупно
Ласта д.о.о., Сомбор	-	-	-	347	-	347
Адвокат Ристић Саша, Крушевац	-	-	-	1	-	1
МЕПЛАСТ д.о.о., Крушевац	-	-	-	1	-	1
МЕНТА д.о.о., Ниш	-	-	-	1	6,000	6,001
GR Company doo	-	-	-	-	-	-
НОВА ПЕКАРА доо УЖИЦЕ	-	-	-	1	-	1
ЗЛАТИБОРСКИ КАТУН БЕОГРАД	-	-	-	1	-	1
Cedens company	29	63	92	-	-	-
Физичка лица	155,978	14,338	170,316	460,580	67,428	528,008
Укупно	156,007	14,401	170,408	460,932	73,428	534,360
Обавезе	Примљени кредити			Примљени кредити		
	Депозити	Укупно	Укупно	Депозити	Укупно	Укупно
Ласта д.о.о., Сомбор	-	-	-	2,600	-	2,600
ВИШ траде д.о.о., Вршац	-	-	-	13	-	13
Адвокат Ристић Саша Крушевац	-	-	-	2	-	2
МЕПЛАСТ д.о.о., Крушевац	-	-	-	733	-	733
МЕНТА д.о.о., Ниш	-	-	-	1,237	-	1,237
ABD COMPANYY д.о.о., Београд – у ликвидацији	-	-	-	-	-	-
Анфибија	189	-	189	-	-	-
Нова пекара д.о.о., Ужице	-	-	-	801	-	801
Владан Перишић СР Електрон, Зрењанин	-	-	-	21	-	21
Горан Дамњановић, МАРВИН+АЗАМИТ КРУШЕВАЦ	-	-	-	7	-	7
ММ Енерго 2010 д.о.о., Ужице	-	-	-	800	-	800
ЗЛАТИБОРСКИ КАТУН БЕОГРАД	-	-	-	16	-	16
EBRD (напомена 31)	-	2,145,943	2,145,943	-	4,586,114	4,586,114
International Finance Corporation (напомена 33)	-	-	-	-	6,173,615	6,173,615
Reprezent doo	12	-	12	-	-	-
Volero ZR	8	-	8	-	-	-
Cedens company	2,364	-	2,364	-	-	-
физичка лица	113,841	-	113,841	505,350	-	505,350
Укупно	116,414	2,145,943	2,262,357	511,580	10,759,729	11,271,309

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

38.2. Приходи и расходи од повезаних лица

	2017.		
	Кamate	Накнаде	Укупно
Приходи			
Volero ZR	-	18	18
Cedens company	10	144	154
Анфибија	-	8	8
Физичка лица	7,628	1,540	9,168
Укупно приходи	7,638	1,710	9,348
Расходи			
EBRD	100,446	5,106	105,552
International Finance Corporation	284,025	3	284,028
Cedens company	3	23	26
Физичка лица	394	512	906
Укупно расходи	384,868	5,644	390,512
Нето расходи	(377,230)	(3,934)	(381,164)

	2016.		
	Кamate	Накнаде	Укупно
Приходи			
ABD COMPANYY д.о.о., Београд – у ликвидацији	-	2	2
Ласта д.о.о., Сомбор	61	188	249
ВИШ траде д.о.о., Вршац	14	10	24
Адвокат Ристић Саша Крушевац	-	6	6
МЕПЛАСТ д.о.о., Крушевац	2	55	57
МЕНТА д.о.о., Ниш	-	333	333
Нова пекара д.о.о., Ужице	-	73	73
Горан Дамњановић МАРВИН+АЗАМИТ, Крушевац	-	25	25
ММ Енерго 2010 д.о.о., Ужице	-	28	28
Владан Перишић СР Електрон, Зрењанин	-	6	6
ЗЛАТИБОРСКИ КАТУН БЕОГРАД	-	56	56
Физичка лица	28,123	9,122	37,245
Укупно приходи	28,200	9,904	38,104
Расходи			
Ласта д.о.о., Сомбор	2	-	2
EBRD	134,645	914	135,559
International Finance Corporation	374,220	35,354	409,574
МЕПЛАСТ д.о.о., Крушевац	1	-	1
МЕНТА д.о.о., Ниш	1	-	1
Нова пекара д.о.о., Ужице	1	-	1
ММ Енерго 2010 д.о.о., Ужице	1	-	1
Физичка лица	5,739	6,184	11,923
Укупно расходи	514,610	42,452	557,062
Нето расходи	(486,410)	(32,548)	(518,958)

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

38.3 Бруто и нето примања руководства чланица Групе и укупне накнаде чланова Управних и Одбора за ревизију су следећа

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Бруто примања		
Извршни одбори	143,026	207,762
Нето примања		
Извршни одбори	109,096	169,685
Бруто примања		
Управни и Одбори за ревизију	39,724	46,455
Нето примања		
Управни и Одбори за ревизију	24,457	29,263

39. НЕУСАГЛАШЕНИ ИЗВОДИ ОТВОРЕНИХ СТАВКИ И НЕРЕАЛИЗОВАНЕ ДИВИДЕНДЕ

Неусаглашени изводи отворених ставки

На основу анализе извршеног редовног Годишњег пописа на дан 31. децембра 2017. године, Матична банка има неусаглашене изводе отворених ставки за 24 клијента са наведеним разлогом оспоравања и 16 враћених непотписаних извода.

Неусаглашени изводи за 16 клијената односе се на клијенте који оспоравају износ потраживања за дате авансе, потраживања по основу издатих фактура, потраживања по основу закупнине у укупном износу од 9,799 хиљада динара.

За четири клијента неусаглашени износи односе се на ванбилансне ставке исказаних неопозивих обавеза за неповучене кредите, оспоравање износа приказаних у писму о намерама, оспоравање салда на појединим партијама гаранција на дан 31.12.2017. у укупном износу од 9,035 хиљада динара.

Четири клијента оспорава износе: потраживања по основу накнада домаћег и платног промета са иностранством, износ доспелог ануитета, начина обрачуна затезне камате у укупном износу од 836 хиљада динара.

Износ исправки вредности за потраживања која су оспорена (и износ резервисања за билансне ставке) одређен је политиком кредитног ризика Банке. Матична банка је у континуираном процесу усаглашавања оспорених ставки.

КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд нема неусаглашене изводе отворених ставки.

Комерцијална банка а.д., Бања Лука има пет неусаглашених извода отворених ставки у износу од 158 хиљада динара.

Комерцијална банка а.д., Будва има два неусаглашена извода отворених ставки у износу од 77 хиљада динара.

Нереализоване дивиденде

Нереализоване дивиденде за исплату у 2017. години износе (напомена 35.):

- неисплаћене обавезе по основу дивиденди ранијег периода у износу од 4,251 хиљада динара,
- према одлуци из 2014. године 1,934,065 хиљада динара за обичне акције и 28,686 хиљада динара за приоритетне.
- Потенцијалне обавезе за исплату приоритетних дивиденди на основу обрачуна за 2015. годину износе 23,530 хиљада динара
- Потенцијалне обавезе за исплату приоритетних дивиденди на основу обрачуна за 2016. у износу од 16,808 хиљада динара

Потенцијалне обавезе за исплату приоритетних дивиденди на основу обрачуна за 2017. годину износе 13,222 хиљаде динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

40. ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАТУМА БИЛАНСА СТАЊА

Није било значајних догађаја након датума биланса стања које би било неопходно обелоданити у финансијским извештајима.

41. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Девизни курсеви утврђени на међубанкарском састанку девизног тржишта примењени за прерачун позиција биланса стања у динаре на дан 31. децембра 2017. и 2016. године за поједине главне валуте су:

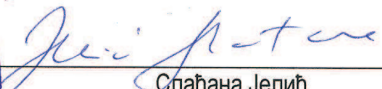
	Званични курс Народне банке Србије		Просечни курс Народне банке Србије	
	2017.	2016.	2017.	2016.
USD	99.1155	117.1353	-	-
EUR	118.4727	123.4723	121.4027	123.1015
CHF	101.2847	114.8473	-	-
BAM	60.5741	63.1304	62.0722	62.9408

У Београду, дана 15. марта 2018. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Мирослав Перић
Члан Извршног одбора

Слађана Јелић
Заменик председника Извршног одбора Банке

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

**Консолидовани финансијски извештаји
31. децембар 2017. године и
Извештај независног ревизора**

САДРЖАЈ

	Страна
Извештај независног ревизора	1 - 2
Консолидовани биланс успеха	3
Консолидовани извештај о осталом резултату	4
Консолидовани биланс стања	5
Консолидовани извештај о променама на капиталу	6 - 7
Консолидовани извештај о токовима готовине	8 - 9
Консолидоване напомене уз финансијске извештаје	10 - 174
Годишњи извештај о пословању Групе	

Building a better
working world

Ernst & Young d.o.o. Beograd
Španskih boraca 3
11070 Beograd, Srbija

Tel: +381 11 2095 800
Fax: +381 11 2095 891
ey.com/rs

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

AKCIONARIMA KOMERCIJALNE BANKE A.D. BEOGRAD

Izveštaj o konsolidovanim finansijskim izveštajima

Izvršili smo reviziju konsolidovanih finansijskih izveštaja Komercijalne banke a.d. Beograd i njenih zavisnih pravnih lica (u daljem tekstu: "Grupa"), koji obuhvataju konsolidovani bilans stanja na dan 31. decembra 2017. godine, konsolidovani bilans uspeha, konsolidovani izveštaj o ostalom rezultatu, konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu i konsolidovani izveštaj o novčanim tokovima za godinu koja se završila na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i ostalih napomena uz konsolidovane finansijske izveštaje.

Odgovornost rukovodstva Grupe za finansijske izveštaje

Rukovodstvo Grupe je odgovorno za pripremu i objektivno prikazivanje ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja kao i za interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim da omoguće pripremu konsolidovanih finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled prevare ili greške.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o konsolidovanim finansijskim izveštajima, na osnovu revizije koju smo izvršili. Reviziju smo izvršili u skladu sa Standardima revizije primenljivim u Republici Srbiji. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih normi i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj meri, uverimo da konsolidovani finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Revizija obuhvata sprovođenje procedura u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o iznosima i obelodanjivanjima u konsolidovanim finansijskim izveštajima. Izbor revizorskih procedura zavisi od procene revizora pri čemu se uzima u obzir i ocena rizika da li konsolidovani finansijski izveštaji sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usled prevare ili greške. Vršeci procenu takvog rizika, revizor razmatra i interne kontrole bitne za pripremu i objektivno prikazivanje konsolidovanih finansijskih izveštaja, u cilju kreiranja odgovarajućih revizorskih procedura u skladu sa okolnostima, ali ne i u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Grupe. Revizija takođe uključuje ocenu opravdanosti primene odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocenu opšte prezentacije konsolidovanih finansijskih izveštaja.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i odgovarajući da obezbede osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, konsolidovani finansijski izveštaji prikazuju objektivno i istinito finansijsko stanje Grupe na dan 31. decembra 2017. godine i rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završila na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

Izveštaj o drugim pravnim i zakonskim zahtevima

Izvršili smo pregled godišnjeg izveštaja o poslovanju Grupe. Rukovodstvo Grupe je odgovorno za pripremanje godišnjeg izveštaja o poslovanju u skladu sa propisima Republike Srbije. Naša odgovornost je da ocenimo da li je godišnji izveštaj o poslovanju usklađen sa godišnjim konsolidovanim finansijskim izveštajima za istu poslovnu godinu. Naše procedure u vezi godišnjeg izveštaja o poslovanju su bile ograničene na procenjivanje da li su računovodstvene informacije prikazane u godišnjem izveštaju o poslovanju usklađene sa godišnjim konsolidovanim finansijskim izveštajima i nisu uključivale pregled ostalih informacija uključenih u godišnji izveštaj o poslovanju koje proističu iz nerevidiranih finansijskih ili drugih evidencija. Po našem mišljenju, računovodstvene informacije prikazane u godišnjem izveštaju o poslovanju su usklađene, po svim materijalno značajnim aspektima, sa konsolidovanim finansijskim izveštajima Grupe za godinu koja se završila 31. decembra 2017. godine.

U Beogradu, 15. marta 2018. godine

Stephen Fish
Ernst & Young d.o.o. Beograd

Jelena Čvorović
Jelena Čvorović
Ovlašćeni revizor

КОНСОЛИДОВАНИ БИЛАНС УСПЕХА

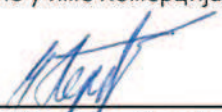
У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2017. године
(У хиљадама динара)

	Напомена	2017.	2016.
Приходи од камата	3в; 8	15,358,399	17,934,819
Расходи од камата	3в; 8	(1,841,161)	(3,478,486)
Нето приходи од камата		13,517,238	14,456,333
Приходи од накнада и провизија	3Г; 9	7,159,507	6,643,289
Расходи од накнада и провизија	3Г; 9	(1,745,906)	(1,549,766)
Нето приходи од накнада и провизија		5,413,601	5,093,523
Нето добитак по основу финансијских средстава намењених трговању	3Д; 10	108,900	76,323
Нето добитак по основу финансијских средстава расположивих за продају	11	55,243	194,568
Нето приход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне калузуле	3Б; 12	-	6,076
Нето расход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне калузуле	3Б; 12	(77,402)	-
Нето добитак по основу инвестиција у придружена друштва	13	306	5,143
Остали пословни приходи	3Е; 3Т; 13	980,341	607,976
Нето приход по основу умањења обезвређења финансијских средстава и кредитно ризичних ванбилансних ставки		36,342	-
Нето расход по основу обезвређења финансијских средстава и кредитно ризичних ванбилансних ставки	14	-	(13,079,497)
Укупан нето пословни приход		20,034,569	7,360,445
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	3Ѓ; 15	(5,130,812)	(5,059,469)
Трошкови амортизације	3М; 16	(625,680)	(729,726)
Остали расходи	17	(6,961,694)	(8,104,936)
Добитак / (губитак) пре опорезивања		7,316,383	(6,533,686)
Порез на добитак	3З; 18	(9,381)	(21,318)
Добитак од креираних одложених пореских средстава и смањења одложених пореских обавеза	3З; 18	1,366,704	315,718
Губитак од смањења одложених пореских средстава и креирања одложених пореских обавеза	3З; 18	(405,710)	(1,844)
Добитак / (губитак) текуће године (након опорезивања)		8,267,996	(6,241,130)
Добитак/(Губитак) који припада матичном ентитету		8,267,995	(6,241,130)
Добитак који припада власницима без права контроле		1	-
Зарада по акцији			
Основна зарада по акцији (у динарима без пара)	3Х; 3Б. 2	482	(480)
Умањена (разводњена) зарада по акцији (у динарима без пара)	3Х; 3Б. 2	482	(480)

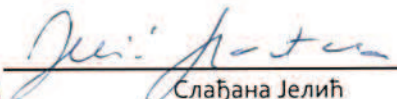
Напомене на наредним странама
чине саставни део ових консолидованих финансијских извештаја.

Ови консолидовани финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 15. марта 2018. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Мирослав Перић
Члан Извршног одбора

Слађана Јелић
Заменик председника Извршног одбора
Банке

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ

У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2017. године
(У хиљадама динара)

	Напомена	2017.	2016.
Добитак / (губитак) текуће године		8,267,996	(6,241,130)
<i>Остали укупан резултат</i>			
Повећање ревалоризационих резерви по основу основних средстава и нематеријалних улагања	36	-	178,371
Актуарски добици	34;36	25,985	1,665
Актуарски губици	34;36	(286)	(4,011)
Позитивни ефекти промене фер вредности по основу финансијских средстава расположивих за продају	36.3	100,482	683,461
Нереализовани губици по основу хартија од вредности расположивих за продају	36.3	(287,757)	(60,257)
Позитивне кумулативне разлике по основу курсирања инооперација	36	-	87,708
Негативне кумулативне разлике по основу курсирања инооперација	36	(268,955)	-
Добитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	36	39,811	2,386
Губитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	36	(86,678)	(116,050)
Укупан позитиван остали резултат периода		-	773,273
Укупан негативни остали резултат периода		(477,398)	-
УКУПАН ПОЗИТИВАН РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА		7,790,598	-
УКУПАН НЕГАТИВАН РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА		-	(5,467,857)
Укупан позитиван резултат периода који припада матичном ентитету		7,790,597	-
Укупан позитиван резултат периода који припада власницима без права контроле		1	-
Укупан негативан резултат периода који припада матичном ентитету		-	(5,467,857)

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових консолидованих финансијских извештаја.

Ови консолидовани финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 15.марта 2018. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Мирослав Перић
Члан Извршног одбора

Слађана Јелић
Заменик председника Извршног одбора
Банке

КОНСОЛИДОВАНИ БИЛАНС СТАЊА

На дан 31. децембра 2017. године

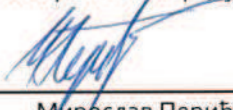
(У хиљадама динара)

	Напомена	31.12.2017.	31.12.2016.
АКТИВА			
Готовина и средства код централне банке	3ј; 19	56,076,748	61,919,102
Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању	3к; 20	5,424,642	247,862
Финансијска средства расположива за продају	3љ; 21	116,097,938	139,808,210
Финансијска средства која се држе до доспећа	3љ; 22	-	368,999
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	3л; 23	30,233,555	43,216,681
Кредити и потраживања од комитената	3л; 24	174,242,139	166,401,008
Нематеријална улагања	3н; 25	498,387	394,546
Некретнине, постројења и опрема	3м; 26	6,017,200	6,251,187
Инвестиционе некретнине	3њ; 27	2,380,564	2,608,051
Текућа пореска средства	18	5,622	7,283
Одложена пореска средства	18	863,527	-
Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	28	787,618	349,523
Остала средства	3љ; 29	7,480,376	7,255,156
Укупна актива		400,108,316	428,827,608
ПАСИВА			
Финансијске обавезе по фер вредности кроз биланс успеха намењене трговању	3к; 30	7,845	-
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	3с; 31	6,137,776	9,822,519
Депозити и остале обавезе према другим комитентима	3с; 32	317,577,748	345,135,959
Субординиране обавезе	3с; 33	-	6,178,390
Резервисања	3т; 34	1,551,883	2,021,507
Текуће пореске обавезе	18	1,751	9,027
Одложене пореске обавезе	18	1,647	53,457
Остале обавезе	35	7,729,550	6,314,329
Укупне обавезе		333,008,200	369,535,188
Капитал			
Акцијски капитал	3ф; 36	40,034,550	40,034,550
Добитак	36	8,357,092	545,985
Губитак	36	(1,665,678)	(7,048,674)
Резерве	3ф; 36	20,374,087	25,760,493
Учешћа без права контроле	3ф; 36	65	66
Укупан капитал који припада власницима Банке		67,100,116	59,292,420
Укупне обавезе и капитал		400,108,316	428,827,608

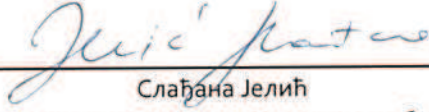
Напомене на наредним странама
чине саставни део ових консолидованих финансијских извештаја.

Ови консолидовани финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 15. марта 2018. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Мирослав Перић
Члан Извршног одбора

Слађана Јелић
Заменик председника Извршног одбора
Банке

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ
У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2017. године
(У хиљадама динара)

	Акцијски капитал (Напомена зб)	Емисиона премија (Напомена зб)	Резерве из добити и остале резерве (Напомена зб)	Ревалориз а-ционе резерве (Напомена зб)	Акумулир ани резултат (Напомена зб)	Укупно већински власници (Напомена зб)	Мањинс ки интерес (Напоме на зб)	Укупно (Напомена зб)
Стање на дан 1. јануара 2017. године	17,191,466	22,843,084	19,320,506	6,439,987	(6,502,689)	59,292,354	66	59,292,420
Добитак текуће године	-	-	-	-	8,267,996	8,267,995	1	8,267,996
Остали укупан резултат, после пореза	-	-	-	-	-	-	-	-
Нето смањење по основу промене фер вредности хартија од вредности расположивих за продају и курсних разлика по основу курсирања инооперација	-	-	-	(456,230)	-	(456,230)	-	(456,230)
Актуарски добитци/ губици	-	-	-	25,699	-	25,699	-	25,699
Порески ефекти осталог укупног резултата	-	-	-	(46,867)	-	(46,867)	-	(46,867)
Остали укупан резултат, после пореза	-	-	-	(477,398)	-	(477,398)	-	(477,398)
Укупан резултат периода	-	-	-	(477,398)	8,267,996	7,790,597	1	7,790,598
Пренос са резерви на резултат и покриће губитка из 2016. године	-	-	(4,859,578)	-	4,859,576	-	2	-
Обавеза по основу дивиденди	-	-	-	-	(16,808)	(16,808)	-	(16,808)
Добити од ревалоризационих резерви (ефекат амортизације)	-	-	-	(28,022)	19,881	(8,140)	-	(8,140)
Остала повећања/ (смањења)	-	-	(21,408)	-	63,458	42,050	-	42,050
Стање 31. децембра 2017. године	17,191,466	22,843,084	14,439,520	5,934,567	6,691,414	67,100,051	65	67,100,116

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ (наставак)

У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2016. године

(У хиљадама динара)

	Акцијски капитал (Напомена 3б)	Емисиона премија (Напомена 3б)	Резерве из добити и остале резерве (Напомена 3б)	Ревалоризационе резерве (Напомена 3б)	Акумулирани резултат (Напомена 3б)	Укупно већински власници (Напомена 3б)	Мањински интерес (Напомена 3б)	Укупно (Напомена 3б)
Стање на дан 1. јануара 2016. године	17,191,466	22,843,084	25,737,155	5,688,871	(6,766,239)	64,694,337	65	64,694,402
Губитак текуће године	-	-	-	-	(6,241,130)	(6,241,131)	-	(6,241,130)
Остали укупан резултат, после пореза	-	-	-	178,371	-	178,371	-	178,371
Смањење ревалоризационих резерви по основу основних средстава	-	-	-	-	-	-	-	-
Нето повећање по основу промене фер вредности хартија од вредности расположивих за продају и курсних разлика по основу курсирања инооперација	-	-	-	710,912	-	710,912	-	710,912
Актуарски добици/ губици	-	-	-	(2,346)	-	(2,346)	-	(2,346)
Порески ефекти осталог укупног резултата	-	-	-	(113,664)	-	(113,664)	-	(113,664)
Остали укупан резултат, после пореза	-	-	-	773,273	-	773,273	-	773,273
Укупан резултат периода	-	-	-	773,273	(6,241,130)	(5,467,857)	-	(5,467,857)
Пренос са резерви на резултат и покриће губитка из 2015. године	-	-	(6,428,819)	-	6,428,819	-	-	-
Обавеза по основу дивиденди	-	-	-	-	(23,531)	(23,531)	-	(23,531)
Обавеза по основу учешћа запослених у добити	-	-	-	-	-	-	-	-
Добици од ревалоризационих резерви (ефекат амортизације)	-	-	-	(23,663)	-	(23,663)	-	(23,663)
Остала повећања/(смањења)	-	-	12,170	1,506	99,392	113,068	1	113,069
Стање 31. децембра 2016. године	17,191,466	22,843,084	19,320,506	6,439,987	(6,502,689)	59,292,354	66	59,292,420

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових консолидованих финансијских извештаја.

Ови консолидовани финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 15. марта 2018. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Мирослав Перић
Члан Извршног одбора

Слађана Јелић
Заменик председника Извршног одбора Банке

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ

У периоду од 1.1. до 31. децембра 2017. године

(У хиљадама динара)

	2017.	2016.
А. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ		
Приливи готовине из пословних активности	25,477,618	25,910,395
Приливи од камата	16,831,503	18,999,073
Приливи од накнада	7,130,230	6,645,894
Приливи по основу осталих пословних активности	1,506,720	249,716
Приливи од дивиденди и учешћа у добитку	9,165	15,712
Одливи готовине из пословних активности	(16,078,175)	(17,780,872)
Одливи по основу камата	(2,330,310)	(4,611,405)
Одливи по основу накнада	(1,732,233)	(1,548,563)
Одливи по основу бруто зарада, накнада зарада и других личних расхода	(5,319,334)	(4,975,861)
Одливи по основу пореза, доприноса и других дажбина на терет прихода	(952,230)	(850,525)
Одливи по основу других трошкова пословања	(5,744,068)	(5,794,518)
Нето прилив готовине из пословних активности пре повећања или смањења у пласманима и депозитима	9,399,443	8,129,523
Смањење пласмана и повећање депозита и осталих обавеза	9,116,184	39,021,996
Смањење финансијских средстава која се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха, финансијских средстава намењених трговању и осталих хартија од вредности које нису намењене инвестирању	9,116,184	12,160,679
Повећање депозита и осталих обавеза према банкама, другим финансијским организацијама, централној банци и комитентима	-	26,861,317
Повећање пласмана и смањење узетих депозита и осталих обавеза	(19,762,558)	(15,888,347)
Повећање кредита и потраживања од банка, других финансијских организација, централне банке и комитената	(9,158,441)	(15,888,347)
Смањење депозита и осталих обавеза према банкама, другим финансијским организацијама, централним банкама и комитентима	(10,604,117)	-
Нето прилив готовине из пословних активности пре пореза на добит	-	31,263,172
Нето одлив готовине из пословних активности пре пореза на добит	(1,246,931)	-
Плаћени порез на добит	(15,211)	(32,936)
Исплаћене дивиденде	-	(119,477)
Нето прилив готовине из пословних активности	-	31,110,759
Нето одлив готовине из пословних активности	(1,262,142)	-

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ

У периоду од 1.1. до 31. децембра 2017. године

(У хиљадама динара)

	2017.	2016.
Б. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА		
Приливи готовине из активности инвестирања	55,015,287	40,753,985
Приливи од улагања у инвестиционе хартије од вредности	54,892,983	40,739,298
Приливи од продаје нематеријалних улагања, некретнина, постројења и опреме	3,422	1,092
Прилив од продаје инвестиционих некретнина	118,882	13,595
Одливи готовине из активности инвестирања	(52,116,437)	(58,443,427)
Одливи по основу улагања у инвестиционе хартије од вредности	(51,604,856)	(57,848,368)
Одливи за куповину нематеријалних улагања, некретнина, постројења и опреме	(511,581)	(595,059)
Нето прилив готовине из активности инвестирања	2,898,850	-
Нето одлив готовине из активности инвестирања	-	(17,689,442)
В. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		
Приливи готовине из активности финансирања	88,053,291	124,293,315
Приливи по основу узетих кредита	88,053,291	124,293,315
Одливи готовине из активности финансирања	(99,385,677)	(136,856,025)
Одливи готовине по основу субординираних обавеза	(5,923,635)	-
Одливи готовине по основу узетих кредита	(93,462,042)	(136,856,025)
Нето одлив готовине из активности финансирања	(11,332,386)	(12,562,710)
СВЕГА ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ	177,662,380	229,979,691
СВЕГА ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ	(187,358,058)	(229,121,084)
НЕТО ПОВЕЋАЊЕ ГОТОВИНЕ	-	858,607
НЕТО СМАЊЕЊЕ ГОТОВИНЕ	(9,695,678)	-
ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПОЧЕТКУ ГОДИНЕ	39,661,743	38,666,685
ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	843,573	963,271
НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	(1,851,989)	(826,820)
ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА КРАЈУ ПЕРИОДА	28,957,649	39,661,743

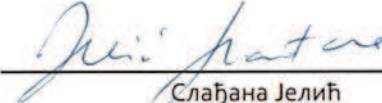
Напомене на наредним странама
чине саставни део ових консолидованих финансијских извештаја.

Ови консолидовани финансијски извештаји су одобрени од стране Извршног одбора Комерцијалне банке а.д., Београд на дан 15. марта 2018. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Мирослав Перић
Члан Извршног одбора

Слађана Јелић
Заменик председника Извршног одбора
Банке

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

1. ОСНИВАЊЕ И ПОСЛОВАЊЕ БАНКАРСКЕ ГРУПЕ

Комерцијална банка а.д., Београд (у даљем тексту "Матична банка") основана је 1. децембра 1970. године, а трансформисана је у акционарско друштво 6. маја 1992. године. Банка је регистрована код Трговинског суда у Београду 10. јула 1991. године, а законски је пререгистрована у Агенцији за привредне регистре 14. априла 2006. године. Банка је добила дозволу за банкарску делатност од Народне банке Југославије 3. јула 1991. године. Порески идентификациони број Матичне банке је 100001931.

Највеће учешће у управљачким акцијама Матичне банке имају:

Република Србија	41.74%
EBRD, Лондон	24.43%

Матична банка има три зависна правна лица са учешћем у власништву:

- 100% - Комерцијална банка а.д., Будва, Црна Гора
- 100% - Друштво за управљање инвестиционим фондом КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд, Србија
- 99.998% - Комерцијална банка а.д., Бања Лука, Босна и Херцеговина.

Мањински власник у Комерцијалној банци а.д., Бања Лука са 0.002% је Агенција за осигурање и финансирање извоза Републике Србије.

Консолидовани финансијски извештаји и напомене уз консолидоване финансијске извештаје представљају податке Матичне банке, Комерцијалне банке а.д., Будва, Комерцијалне банке а.д., Бања Лука и Друштва за управљање инвестиционим фондом КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд (у даљем тексту „Група“).

Комерцијална банка а.д., Будва основана је у новембру 2002. године као афилијација Комерцијалне банке а.д., Београд и уписана у централни регистар Привредног суда у Подгорици 6. марта 2003. године. Матични број Комерцијалне банке а.д., Будва је 02373262.

Комерцијална банка а.д., Бања Лука је основана у септембру 2006. године и дана 15. септембра 2006. године је уписана у судски регистар Решењем Основног суда у Бања Луци. Матични број Комерцијалне банке а.д., Бања Лука је 11009778.

Друштво за управљање инвестиционим фондом КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд основано је у децембру 2007. године и регистровано 5. фебруара 2008. године. Матични број Друштва је 20379758.

Активности Групе укључују кредитне, депозитне и гаранцијске послове и послове платног промета у земљи и иностранству у складу са Законом о банкама, као и послове управљања инвестиционим фондовима. Група је дужна да послује по принципима ликвидности, сигурности и профитабилности.

На дан 31. децембра 2017. године Групу чине: централа и седиште Матичне банке у Београду, у улици Светог Саве бр. 14; седиште Комерцијалне банке а.д., Будва у Будви - ПЦ Подкошљун бб; седиште Комерцијалне банке а.д., Бања Лука у Бања Луци - улица Веселина Маслеше бр. 6; седиште Друштва за управљање инвестиционим фондом КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд у Београду, у улици Краља Петра бр.19; 11 пословних центара, 13 филијала и 220 експозитура на територији Србије, Црне Горе и Босне и Херцеговине (2016. године: 34 филијале и 228 експозитура).

Група је на дан 31. децембра 2017. године имала 3,106 запослених, а 31. децембра 2016. године 3,152 запослених.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

2.1. Основе за састављање и приказивање консолидованих финансијских извештаја

Консолидовани финансијски извештаји Групе за 2017. годину састављени су у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања ("МСФИ").

Приложени консолидовани финансијски извештаји су приказани у формату прописаном Одлуком о обрасцима и садржини позиција у обрасцима финансијских извештаја за банке ("Службени гласник Републике Србије" бр. 71/2014 и 135/2014).

Консолидовани финансијски извештаји су састављени у складу са начелом историјског трошка, осим ако је другачије наведено у рачуноводственим политикама које су дате у даљем тексту.

Матична банка је у састављању ових финансијских извештаја примењивала рачуноводствене политике образложене у напмени 3.

Чланице Групе су току 2017. године водиле пословне књиге и саставиле појединачне финансијске извештаје у складу са локалним законским прописима, осталим прописима који се базирају на Међународним рачуноводственим стандардима (МРС) и Међународним стандардима финансијског извештавања (МСФИ) као и прописима надлежних централних банака и регулаторних тела. Појединачни финансијски извештаји су ревидирани од стране екстерних ревизора, на основу важећих локалних прописа.

У сврху припремања консолидованих финансијских извештаја појединачни финансијски извештаји зависних банака су прилагођени презентацији финансијских извештаја на основу рачуноводствених прописа Републике Србије.

Консолидовани финансијски извештаји Групе су исказани у хиљадама динара. Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији. Осим ако није другачије назначено, сви износи су наведени у динарима и заокружени у хиљадама.

Функционалне валуте EUR из финансијских извештаја Комерцијалне банке а.д., Будва и ВАР из финансијских извештаја Комерцијалне банке а.д., Бања Лука, прерачунате су у извештајну валуту, односно функционалну валуту Матичне банке – динар (РСД) на бази званично објављених курсева у Републици Србији.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)

2.2. Измене и допуне МСФИ чије су ступање на снагу и примена обавезни у текућој години

Усвојене рачуноводствене политике су у складу са онима из претходне финансијске године, изузев следећих измењених МСФИ која су усвојена од стране Банке од 1. јануара 2017. године:

- **МРС 12 Порез на добит (Измена): Признавање одложених пореских средстава за нереализоване губитке**

Циљ измена и допуна је да појасни обрачун за одложена пореска средства за нереализоване губитке, како би се одговорило на различиту примену МРС 12 у пракси. Конкретни проблеми за које постоје различита решења у пракси се односе на случајеве када се јавља одбитна привремена разлика након пада фер вредности, затим на надокнаду средства вишој од његове књиговодствене вредности, на вероватну будућу опорезиву добит и на комбиновану процену наспрам појединачне процене. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Банке.

- **МРС 7 Извештај о новчаним токовима (Измена): Обелодањивање**

Циљ ове измене и допуна је да омогући корисницима финансијских извештаја да процене промене у обавезама произашлим из активности финансирања, укључујући промене које произилазе како из новчаних, тако и из неновчаних промена. Допуна дефинише да је једини начин да се испуни захтев за обелодањивањем табеларни приказ почетног и крајњег стања у билансу стања за обавезе које проистичу из активности финансирања, укључујући промене у новчаним токовима из активности финансирања, промене које произилазе из стицања контроле и продаје удела или учешћа, ефекат промене девизног курса, промена фер вредности и друге промена. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Групе.

- Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао **Циклус годишњих побољшања МСФИ 2014 - 2016**, који представља скуп измена и допуна постојећих МСФИ. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Групе.
 - **МСФИ 12 Обелодањивање интереса у другим ентитетима:** Измене појашњавају да захтеви МСФИ 12 код обелодањивања, осим оних који су приказани у сумарним финансијским информацијама код придруженог ентитета, учешћа у другом ентитету или заједничком подухвату, примењују за придружене ентитете, учешћа у другим ентитетима или заједничким подухватима који су класификовани као намењени за продају, намењени дистрибуцији или за отуђење у складу са МСФИ 5.

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени

- **МСФИ 9: Финансијски инструменти: Класификација и Одмеравање**

Стандард је примењив почев од или после 1. јануара 2018. године. уз допуштenu ранију примену. Финална верзија стандард МСФИ 9 Финансијски инструменти, Признавање и одмеравање, спаја сва три аспекта рачуноводства финансијских инструмената: класификација и мерење, обезвређење и хеџинг рачуноводство и замењује МРС 39. Изузев хеџинг рачуноводства, нужна је ретроактивна примена, док пружање упоредних информација није обавезно. За хеџинг рачуноводство, захтеви се генерално примјењују проспективно, уз неке ограничене изузетке. Менаџмент чланица Групе има поуздану процену прве примене овог стандарда и очекивани ефекти ће бити обелодањени у Напоменама уз финансијске извештаје.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени (наставак)

- **МСФИ 15 Приходи из уговора са купцима**

Стандард је примењив почев од или после 1. јануара 2018. године. МСФИ 15 успоставља модел од пет корака који ће се примењивати на приходе из уговора са купцима (уз ограничен број изузетака), независно од врсте прихода или индустрије. Захтеви стандарда ће се такође примењивати на признавање и мерење добитака и губитака од продаје неке нефинансијске имовине, која није последица уобичајених активности чланица Групе (нпр. продаја сталне материјалне или нематеријалне имовине). Стандард захтева детаљна обелодањивања, укључујући разврставање укупних прихода, информације о чинидбеним обавезама из уговора, промене у стању имовине и обавеза по основу уговора између периода, као и кључне процене. Не очекује се да ће захтеви овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Групе.

- **МСФИ 15 Приходи из уговора са купцима (појашњења)**

Појашњења стандарда ће се примењивати почев од или после 1. јануара 2018. године, уз дозвољену ранију примену. Циљ је појашњење намере коју је Одбор за међународне рачуноводствене стандарде имао при дефинисању захтева МСФИ 15 Приходи из уговора са купцима, посебно у делу који се односи на рачуноводствено обухватање идентификованих чинидбених обавеза, појашњавајући принцип „појединачне идентификације“, принципал-агент проблем (процена да ли је Друштво принципал или агент), као и примену контролног приступа и лицензирања, обезбеђујући додатне смернице за рачуноводствени третман интелектуалне својине и ауторских права. Појашњења такође обезбеђују додатне практичне савете за чланице Групе која ће примењивати МСФИ 15 потпуно ретроспективно, или која ће изабрати примену модификованог ретроспективног приступа. Не очекује се да ће захтеви овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Групе.

- **МСФИ 16 Лизинг**

Стандард је применљив почев од или после 1. јануара 2019. године. МСФИ 16 дефинише почетно признавање, одмеравање и обелодањивање лизинга за обе стране у уговору, односно за купца („зајмопримца“) и за добављача („зајмодавца“). Нови стандард захтева да зајмопримац призна већину зајмова у својим финансијским извештајима. Зајмодавци ће имати један рачуноводствени модел за све врсте лизинга, уз поједине изузетке. Рачуноводство зајмодавца остаје суштински непромењено. Не очекује се да ће захтеви овог стандарда имати значајан утицај на финансијске извештаје Групе.

- **МСФИ 10 Консолидовани финансијски извештаји и МРС 28 Инвестиције у придружене ентитете: Продаја aktive између инвеститора и зависног предузећа (Измена)**

Измене и допуне указује на познато неслагање између захтева у МСФИ 10 и оних у МРС 28, везаних за продају или уношење aktive између инвеститора и његових зависних предузећа и заједничких подухвата. Резултат допуна односи се на то да је укупан губитак или добитак признат када трансакција тангира бизнис, без обзира да ли је реч о зависном друштву или не. Делимичан добитак или губитак је признат када трансакција тангира активу која није кључна за обављање бизниса, чак и када је ова актива део зависног предузећа. У децембру 2015. године, Одбор за међународне рачуноводствене стандарде одложио је датум примене овог стандарда чекајући исход истраживања везано за метод учешћа. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Групе.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени (наставак)

• **МСФИ 2: Класификација и вредновање трансакција плаћања акцијама (Измена и Допуна)**

Измена и допуне стандарда су примењиве за период почев од или после 1. јануара 2018. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Измене стандарда се односе на захтеве рачуноводственог приказивања ефеката испуњавања и неиспуњавања услова стицања код вредновања трансакција акцијама засноване на готовини, код трансакција плаћања акцијама са карактеристикама нето поравнања приликом обрачуна обавезе пореза по одбитку и код измене одредби и услова плаћања акцијама, које мењају класификацију трансакције од засноване на готовини то трансакција плаћања акцијама засноване на капиталу. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Групе.

• **МСФИ 4: Примена МСФИ 9 Финансијски инструменти са МСФИ 4 Уговори о осигурању (измене и допуне)**

Измена и допуне стандарда су примењиве за период почев од или после 1. јануара 2018. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Измене се односе на изазове који проистичу из имплементације новог Стандарда о финансијским инструментима, МСФИ 9, пре имплементације новог Стандарда о Уговорима о осигурању на коме Одбор ради и који треба да замени МСФИ 4. Измене и допуне омогућавају увођење две опције за друштва који издају уговоре о осигурању: привремено ослобађање од примене МСФИ 9 и алтернативни приступ, који би дозволио ентитетима који издају уговоре у оквиру МСФИ 4 да рекласификују, из биланса успеха у остали резултат, неке од прихода или расхода који произлазе из одређене финансијске имовине. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Групе.

• **МСР 40: Трансфер на инвестиционе некретнине (Измене и допуне)**

Измене и допуне стандарда су примењиве за период почев од или после 1. јануара 2018. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Измене стандарда указују када ентитет треба да уради трансфер имовине, укључујући и имовину у припреми или развоју у, или из инвестиционих некретнина. Измене и допуне наводе да промена употребе настаје када имовине испуни, или престане да испуњава, дефиницију инвестиционе некретнине и постоје докази промене употребе исте. Промена намере руководства у вези са начином коришћења имовине не пружа доказе о промени употребе исте. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Групе.

• **МСФИ 9: Функција претплате са негативном надокнадом (измена и допуна)**

Измена и допуне стандарда су примењиве за период почев од или после 1. јануара 2019. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Измена и допуна омогућава да финансијска имовина са функцијом претплате која дозвољава или захтева од уговорне стране у уговору или да плати или прими разумну компензацију за ранији раскид уговора (тако да из перспективе власника имовине може бити "негативне надокнаде"), да буде вреднована по амортизованом трошку или по фер вредности кроз остали резултат. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Групе.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени
(наставак)

- **МРС 28: Дугорочна улагања у придруженим предузећима и заједничким улагањима (измене и допуне)**

Измена и допуне стандарда су примењиве за период почев од или после 1. јануара 2019. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Измене и допуне се односе на мерење, конкретно захтева за умањење (исправку) вредности, дугорочних улагања у придружена предузећа и заједничке подухвате који, у суштини, чине део "нето инвестиције" у придруженом предузећу или заједничком подухвату, треба да буду регулисани МСФИ 9, МРС 28 или комбинацијом оба. Измене и допуне објашњавају да Друштво треба да примени МСФИ 9 Финансијски инструменти, пре него што примени МРС 28, на дугорочна улагања за које се не примењује метод капитализације. У примени МСФИ 9, ентитет не узима у обзир било каква прилагођавања књиговодственог износа дугорочних улагања који проистичу из примене МРС 28. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Групе.

- **ИФРИЦ тумачење 22: Трансакције у иностраној валути и авансно разматрање**

Тумачење је примењиво за период почев од или после 1. јануара 2018. године, са могућношћу ранијег почетка примене. Дата интерпретација тумачи рачуноводство трансакција које обухватају авансни пријем или наплату у иностраној валути. Тумачење обухвата трансакције у иностраној валути у ситуацији када ентитет признаје немонетарна средства или обавезе, настале због авансног пријема или плаћања, а пре него што ентитет призна релевантну имовину, трошак или приход. Интерпретација наводи да датум трансакције, за сврху одређивања одговарајућег девизног курса, је датум иницијалног признавања немонетарног унапред плаћеног средства или обавезе за одложене приходе. Уколико постоји више трансакција авансног пријема или плаћања, у тим ситуацијама ентитет мора да одреди датум трансакције за сваку трансакцију авансног пријема или плаћања. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Групе.

Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао **Циклус годишњих побољшања МСФИ 2014 - 2016**, који представља скуп измена и допуна постојећих МСФИ. Измене стандарда су примењиве за периоде почев од или после 1. јануара 2018. године за МСФИ 1 Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања и за МРС 28 Инвестиције у придружене ентитете. Могућност раније примене је дозвољена за МРС 28 Инвестиције у придружене ентитете. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Групе.

- **МСФИ 1 Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања:** Дато побољшање брише краткорочна изузећа у вези са обелодањивањима о финансијским инструментима, примања запослених И инвестиционих ентитета, применљивих код прве примене стандарда.
- **МРС 28 Инвестиције у придружене ентитете:** Измене појашњавају да примена фер вредновања кроз биланс успеха инвестиције у придружене ентитете од стране организација улагачког капитала, или другог квалификованог ентитета, је доступна за сваку инвестицију у придружене ентитете на појединачног инвестиционој основи, након иницијалног признавања.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)

2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени
(наставак)

• ИФРИЦ тумачење 23: Неизвесност у погледу третмана пореза на доходак

Тумачење ступа на снагу за период почев од 1. јануара 2019. године или касније, могућношћу ранијег почетка примене. Тумачење се односи на рачуноводствени третман пореза на доходак, у околностима када порески третман укључује неизвесност која утиче на примену МРС 12. Тумачење пружа смернице за разматрање неизвесних пореских третмана (индивидуално или у комбинацији), потенцијално испитивање од стране пореских власти, као и прикладне методе за услове несигурности и рачуноводствено обухватање услед промене околности и чињеница.

Одбор за међународне рачуноводствене стандарде је издао **Циклус годишњих побољшања МСФИ 2015 - 2017**, који је скуп допуна МСФИ. Допуне су применљиве за годишњи период почев од или након 1. јануара 2019. године. Не очекује се да ће измене овог стандарда имати утицај на финансијске извештаје Групе.

- **МСФИ 3 Пословне комбинације и МСФИ 11 Заједничка улагања и аранжмани:** Измене и допуне МСФИ 3 разјашњавају да, када ентитет стекне контролу над пословањем које представља заједничко улагање, поново се одмерава интерес који има у том послу. Са друге стране, допуне у оквиру МСФИ 11 објашњавају да, када ентитет стекне заједничку контролу над послом који представља заједничко улагање, не врши се поновно одмеравање целокупног претходно стеченог интереса у аранжману.
- **МРС 12 Порез на доходак:** Измене и допуне стандарда, разјашњавају да последице плаћања по основу финансијских инструмената класификованих као капитал, на порез на добит, треба да буду признате у складу са трансакцијама или догађајима који су довели до настанка расподељиве добити.

МРС 23 Трошкови позајмљивања: Измене и допуне стандарда, разјашњавају 14 пасус стандарда, када је средство спремно за своју намењену употребу или продају, а трошкови позајмљивања, који су директно у вези са средствм, остану неплаћени - треба да буду укључени у финансијске обавезе ентитета.

МСФИ 9 „Финансијски инструменти“

У јулу 2014. године, Одбор за међународне рачуноводствене стандарде (IASB) издао је финални текст стандарда МСФИ 9 Финансијски инструменти, стандарда који ће заменити постојеће стандарде МРС 39 почевши од 01.01.2018. године. У 2016. години Група је покренула пројекат имплементације МСФИ 9 стандарда, вођеног од стране заменика председника Извршног одбора надлежног за ризике, током којег је анализиран ефекат МСФИ 9 стандарда на различите процесе, укључујући рачуноводствено обухватање финансијских инструмената, процене ризика, информациони систем, пласирање средстава, развој нових производа и друго. Група је ангажовала консултанте у циљу успешне имплементације МСФИ 9 стандарда, који је обухватао фазе:

- Процена пословног модела;
- Класификација и мерење;
- Обезвређење финансијских средстава и обрачун фер вредности.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

**2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)**

**2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени
(наставак)**

Класификација и мерење

Са аспекта класификације и мерења, нови стандардни захтевају да се сва финансијска средства, осим власничких инструмената и деривата, процењују на основу пословног модела управљања конкретним финансијским средствима и уговорних карактеристика новчаних токова инструмената.

МСФИ 9 „Финансијски инструменти“ (наставак)

У складу са МСФИ 9 стандардом финансијска средства се класификују у складу са једним од начина вредновања: по амортизованој вредности, фер вредности кроз Биланс успеха (FVTPL), фер вредности кроз остали резултат (FVOCI). Стандард елимише постојеће категорије по МРС 39 „Признавање и одмеравање“, и то финансијска средства која се држе до доспећа, кредити и потраживања и финансијска средства расположива за продају. Власнички инструменти, у лица која нису зависна, а који се не држе ради трговине могу се класификовати као средства чија се вредност процењује по фер вредности кроз остали резултат, без накнадног рекласификовања добитака и губитака кроз Биланс успеха.

Иницијално, финансијско средство се вреднује по фер вредности, увећаној за трансакционе трошкове, осим у случају финансијских средстава који се вреднују по фер вредности кроз Биланс успеха (FVTPL) код којих се наведени трошкови признају кроз трошак у билансу успеха.

Финансијско средство се вреднује по амортизованој вредности уколико није назначено као FVTPL и испуњава следеће критеријуме:

- ▶ циљ пословног модела држања финансијског средства је прикупљање уговорених новчаних токова и
- ▶ уговорни услови финансијског средства доводе до новчаних токова који представљају само лаћања главнице и камате.

Дужнички инструменти се вреднују као FVOCI само уколико су испуњени следећи критеријуми и исти нису назначени као FVTPL:

- циљ пословног модела држања финансијског средства је прикупљања уговорених новчаних токова и продаја, и
- уговорни услови финансијског средства доводе до новчаних токова који представљају само лаћања главнице и камате.

Накнадно, добици или губици по основу финансијских средстава FVOCI ће бити признати преко осталог резултата, осим за приходе или расходе по основу обезвређења финансијских средстава и курсних разлика, до тренутка када престане признавање финансијског средства или када се рекласификује.

Када престане признавање финансијског средства, кумулативни добитак или губитак који је претходно признат у осталом резултату се рекласификује из капитала у биланс успеха. Камата обрачуната применом ефективне каматне стопе се признаје у билансу успеха.

МСФИ захтева да сва финансијска средства, осим деривата и инструмената капитала, буду анализирана кроз комбинацију пословног модела управљања финансијским средством са једне, и карактеристикама уговорених новчаних токова са друге стране.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

**2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)**

**2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени
(наставак)**

МСФИ 9 „Финансијски инструменти“ (наставак)

Група је приступила анализи пословних модела на нивоу портфолиа финансијских средстава. Разматране су постојеће политике и стратегије везане за портфолиа као и примена истих у пракси. Такође, разматране су информације и начину оцене и извештавања о перформансама портфолиа, информације о ризицима које утичу на перформансе портфолиа и како се њима управља. Осим тога, сагледани су учесталост, обим и временски тренутак продаје финансијских средстава у протеклим периодима, разлози за продају као и планови о продаји финансијских средстава у будућем периоду.

Приликом процењивања да ли уговорени новчани токови представљају само плаћање камате и главнице, Група је разматрала уговорене услове финансијских инструмената и да ли исти садрже одредбе које би могле променити време или износ уговорених новчаних токова, а које би резултирале у фер вредновању инструмената. Анализом је закључено да не постоје кредитни производи Банке чији уговорни услови не доводе до новчаних токова који представљају само плаћања главнице и камате на стање главнице на одређене датуме, а који би захтевали вредновање по фер вредности.

На основу спроведене анализе, Група не очекује да ће нови захтеви класификације имати материјално значајан утицај на рачуноводствено признавање потраживања, кредита, улагања у дужничке хартије и учешћа у капиталу. Резултати иницијалне процене указали су да:

- Кредити и пласмани дати клијентима и банкама и у складу са МСФИ 9 се процењују и даље као и у складу са МРС 39, по амортизованој вредности;
- Финансијски инструменти којима се тргује и чија се вредност процењује по фер вредности кроз Биланс успеха и даље се процењују на исти начин;
- Дужнички инструменти класификовани као расположиви за продају у складу са МРС 39 се у највећој мери процењују по фер вредности кроз остали резултат.

Узимајући у обзир природу обавеза чланица Групе, рачуноводство финансијских обавеза ће бити исто као и у складу са захтевима МРС 39. Група нема назначене финансијске обавезе као FVTPL и нема намеру да то учини. Спроведена анализа не указује да постоје материјални ефекти захтева МСФИ 9 погледу класификације финансијских обавеза.

Обезвређење финансијских средстава

У складу са МСФИ 9, методологија за обезвређење се значајно мења, и замењује се приступ МРС 39 реализованог губитка, са принципом будућег очекиваног губитка (ECL) кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских варијабли на будуће кретање вероватноће губитка на бази статистички доказаних међузависности. Обрачун трошкова обезвређења за очекиване губитке се врши за сва потраживања и друге дужничке инструменте који се не процењују по фер вредности кроз Биланс успеха, укључујући и неопозиве обавезе и издате гаранције. Трошкови обезвређења базирају се на очекиваном кредитном губитку у складу са вероватноћом неизмирења обавеза у наредних 12 месеци, осим у случају када постоји значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак иницијалног признавања, када се процена кредитних губитака врши на бази вероватноће неизмирења обавеза за период животног века инструмента.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

**2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)**

**2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени
(наставак)**

МСФИ 9 „Финансијски инструменти“ (наставак)

Група је дефинисала критеријуме за сврставање финансијских инструмената у нивое 1, 2 и 3 у зависности од степена повећања кредитног ризика од момента иницијалног признавања. Предмет класификације су финансијски инструменти који се вреднују по амортизованој вредности као и финансијски инструменти који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат.

Сегмент 1

Трошкови обезвређења финансијских инструмената, код којих се не сматра да постоји значајно погоршање кредитног ризика, су обрачунати на основу 12-месечних очекиваних губитака (ECL) у складу са МСФИ 9. У Сегмент 1 укључене су и изложености према Републици Србији, Народној банци Србије и друге изложености са пондером кредитног ризика 0, у складу са Одлуком о адекватности капитала банке, изузев изложености по основу обавезне резерве и сличних изложености.

Сегмент 2

Сви финансијски инструменти код којих је реализовано погоршање кредитног ризика класификовани су у Сегмент 2 и трошкови обезвређења обрачунати на основу очекиваних губитака за цео животно век инструмента.

Група разматра да ли постоји значајан раст кредитног ризика поређењем life time вероватноће неизмирења од иницијалног признавања средства у односу на ризик неизмирења на крају сваког извештајног периода. Према интерној политици банке, значајним повећањем кредитног ризика сматра се доцња од 31 до 90 дана, реструктурирање клијента, клијенти на watch листи.

Сегмент 3

Као и у складу са МРС 39, финансијски инструменти су укључени у сегмент 3, у случају када постоји објективан доказ обезвређења и нема промене обухвата кредита класификованих у наведени сегмент, уз увођење вишеструких сценарија наплате. Обрачун обезвређења на индивидуалној основи ће се наставити по истом принципу.

Група је у процену очекиваних кредитних губитака (ECL) укључила и информације о очекиваним трендовима макроекономских параметара за наредне три године, а за које је утврђена статистички значајна зависност.

Будући да различити нивои обезвређења имају за резултат различите начине обрачуна очекиваних кредитних губитака, Група је развила методологију и обрачунала параметре ризика у складу са захтевима МСФИ 9.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

**2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
(наставак)**

**2.3. Стандарди који су издати али још увек нису ступили на снагу и нису раније усвојени
(наставак)**

МСФИ 9 „Финансијски инструменти“ (наставак)

На основу анализе спроведене до датума ових финансијских извештаја, укупан процењен ефекат прве примене МСФИ 9 износи РСД 1,29 милијарде, од чега се РСД 0,2 милијарде односе на обезвређење изложености према Републици Србији и Народној банци Србије, највећим делом по основу портфолија хартија од вредности који се у складу са МРС 39 класификовао као расположив за продају. Наведена процена је прелиминарна с обзиром да су и даље у току активности финализације имплементације стандарда у чланицама Групе.

Ефекат прве примене МСФИ 9 се 01.01.2018. године евидентира на терет нераспоређене добити из ранијих година. Група неће кориговати упоредне податке за претходне године по основу промена које се односе на класификацију и вредновање као и обезвређење. Група ће разлике у књиговодственим вредностима финансијских средстава који проистичу из примене МСФИ 9 признати у оквиру капитала на дан 1. јануара 2018. године

2.4. Начело сталности пословања

Финансијски извештаји су припремљени у складу са начелом сталности пословања, што подразумева да ће Група наставити да послује у неограниченом периоду у предвидљивој будућности.

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

Рачуноводствене политике дате у наставку чланице Групе конзистентно примењује у свим периодима презентираним у овим финансијским извештајима.

(а) Консолидација

Матична банка има контролу над следећим правним лицима, чија је консолидација извршена у овим финансијским извештајима:

Правно лице	Учешће у капиталу
Комерцијална банка а.д., Будва, Црна Гора	100%
Комерцијална банка а.д., Бања Лука, Босна и Херцеговина	99.99%
Друштво за управљање инвестиционим фондом КомБанк Инвест а.д., Београд	100%

Консолидовани Биланс успеха и консолидовани биланс токова готовине су рекласификовани применом просечног курса у Републици Србији за 2017. годину од 121.4027 за један EUR и 62.0722 за један BAM, а остали консолидовани финансијски извештаји (биланс стања, извештај о осталом резултату и извештај о променама на капиталу) применом закључног курса на дан биланса од 118.4727 за један EUR односно 60.5741 за један BAM.

(б) Прерачунавање девизних износа

Пословне промене у страној валути су прерачунате у динаре по средњем курсу валуте који је важио на дан пословне промене.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

(б) *Прерачунавање девизних износа (наставак)*

Монетарне позиције активе и пасиве у страниој валути, које су исказане по набавној вредности, прерачунате су у динаре према средњем курсу који је важио на дан биланса. Курсне разлике настале као резултат прерачуна девизних позиција исказане су у оквиру биланса успеха. Немонетарне позиције активе које се вреднују по набавној вредности у страниој валути прерачунате су у динаре према средњем курсу валуте који је важио на дан пословне промене.

Курсеви најзначајнијих валута који су коришћени приликом прерачуна позиција биланса стања исказаних у страниој валути, утврђени од стране Народне банке Србије, били су следећи:

	2017.	У динарима 2016.
USD	99.1155	117.1353
EUR	118.4727	123.4723
CHF	101.2847	114.8473
BAM	60.5741	63.1304

(в) *Камата*

Приходи и расходи од камата признају се у билансу успеха применом метода ефективне каматне стопе. Ефективна каматна стопа је стопа којом се дисконтују будући новчани токови током очекиваног периода трајања финансијских средстава или обавеза (или, према потреби, током краћег периода) на његову садашњу вредност.

Приликом обрачуна ефективне каматне стопе, чланице Групе процењују будуће новчане токове узимајући у обзир све уговорене услове, који се тичу финансијског инструмента, али не и будуће губитке који могу настати.

Обрачун ефективне каматне стопе укључује све плаћене или примљене накнаде и трошкове, који су саставни део ефективне каматне стопе.

Трансакциони трошкови су трошкови који се могу директно приписати набавци или емитовању финансијског средства или обавезе.

Признавање прихода од камата на обезвређене пласмане врши се по нето принципу, умањењем бруто обрачунате камате за износ исправке вредности, односно за износ који је извесно да се неће наплатити.

Приходи и расходи од камата исказани у оквиру извештаја о укупном резултату укључују:

- Камате обрачунате за финансијска средства и финансијске обавезе вредноване по амортизованој вредности уз коришћење ефективне каматне стопе и
- Камате по основу инвестиционих хартија од вредности расположивих за продају.

Приходи и расходи од камата за сва средства и обавезе којима се тргује сматрају се споредним за послове трговања чланица Групе и приказују се заједно са свим осталим променама у фер вредности средстава и обавеза којима се тргује у оквиру нето прихода од трговања.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(г) Накнаде и провизије

Приходи и расходи од накнада и провизија, који су саставни део ефективне каматне стопе финансијског средства или обавезе, укључени су у утврђивање ефективне каматне стопе.

Остали приходи од накнада и провизија се евидентирају у тренутку пружања услуга. Приходи од накнада и провизија укључују приходе по основу извршених услуга међународног и домаћег платног промета, издавања и коришћења платних картица, издавања гаранција, акредитива и осталих банкарских услуга.

Остали расходи од накнада и провизија се углавном односе на накнаде по основу извршених трансакција и услуга и евидентирају се у тренутку примања услуге.

(д) Нето приходи од трговања

Нето приходи од трговања обухватају добитке умањене за губитке проистекле из трговања средствима и обавезама, укључујући и све реализоване и нереализоване промене фер вредности и курсне разлике.

(ђ) Нето приходи од осталих финансијских инструмената по фер вредности кроз биланс успеха

Нето приходи од осталих финансијских инструмената по фер вредности кроз биланс успеха се односе на финансијска средства и обавезе исказане по фер вредности кроз биланс успеха и укључују све реализоване и нереализоване промене у њиховој фер вредности.

(е) Дивиденде

Приходи по основу дивиденди се признају у моменту прилива економских користи од дивиденди. Дивиденде су приказане у оквиру позиције остали приходи.

(ж) Оперативни и финансијски лизинг

Сва плаћања током године по основу оперативног лизинга, евидентирана су као трошак у билансу успеха равномерно праволинијски током периода трајања лизинга. Одобрене стимулације за лизинг се признају у оквиру укупних трошкова лизинга током трајања периода лизинга.

Минималне лизинг рате за финансијски лизинг се расподељују између финансијских трошкова и смањења преосталог износа обавезе за финансијски лизинг. Финансијски трошкови се разграничавају на све периоде током трајања лизинг периода, тако да дају уједначену периодичну каматну стопу за преостали износ лизинг обавезе.

(з) Порески расходи

Порески расходи обухватају текуће порезе и одложене порезе. Текући порези и одложени порези се приказују у билансу успеха, осим у мери у којој се односе на ставке које се директно признају у оквиру капитала или у оквиру осталог укупног резултата.

(и) Текући порез на добит

Текући порез представља очекивану обавезу или потраживање по основу пореза на добит за обрачунски период, уз коришћење пореских стопа важећих или које ће важити на датум извештавања, са одговарајућим корекцијама пореске обавезе из претходне године.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ii) Одложени порези

Одложени порези се утврђују у односу на привремене разлике настале између књиговодствених вредности имовине и обавеза у финансијским извештајима и вредности имовине и обавеза за пореске сврхе. Приликом одређивања одложених пореза користе се пореске стопе за које се очекује да ће бити у примени у тренутку настанка привремених разлика, а на основу законских прописа који су били у примени на извештајни датум.

з) Порески расходи (наставак)

(ii) Одложени порези (наставак)

Одложена пореска средства и одложене пореске обавезе се нетирају уколико постоји законско право да се нетирају текућа пореска средства и текуће пореске обавезе и одложена пореска средства и одложене пореске обавезе се односе на порез на добитак који је наметнула иста пореска власт истом пореском обвезнику или различитим пореским обвезницима који намеравају да или измире текуће пореске обавезе и средства на нето основи или да истовремено остваре средства и измире обавезе у сваком будућем периоду у ком се очекује измирење или повраћај значајних износа одложених пореских обавеза или средства.

Одложена пореска средства се признају за све одбитне привремене разлике и ефекте пореских губитака и пореских кредита, који се могу преносити у наредне фискалне периоде, до степена до којег ће вероватно постојати опорезива добит од које се преноси порески губитак и кредити могу умањити. Одложена пореска средства су предмет анализе на крају сваког извештајног периода и коригују се до износа за који више није вероватно да ће доћи до реализације неопходне опорезиве добити. Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике.

(iii) Остали порези и доприноси

У складу са важећим регулативама у Републици Србији, Црној Гори и Босни и Херцеговини чланице Групе плаћају различите порезе и доприносе, порез на додатну вредност, порез на капитални добитак и доприносе на зараде. Ови расходи укључени су у "Остале пословне расходе".

(и) Финансијска средства и обавезе

(i) Признавање

Чланице Групе врше почетно признавање пласмана, депозита, зајмова и субординираних обавеза онда када су пласирана или примљена. Сва остала финансијска средства и обавезе се почетно признају на датум када Група ступа у уговорни однос у складу са условима датог финансијског инструмента.

Почетно вредновање финансијских средстава или финансијских обавеза се врши по фер вредности увећаној за ставке које се не воде по фер вредности кроз биланс успеха, за трошкове трансакције који се могу директно приписати њиховој куповини или издавању.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(ii) Класификација

Чланице Групе класификују финансијска средства у следеће категорије: финансијска средства намењена трговини, кредите и потраживања и инвестиционе хартије од вредности. Видети рачуноводствене политике З(к), З(л) и З(љ).

Чланице Групе вреднују своје финансијске обавезе по амортизованој вредности или их класификује као обавезе које се држе ради трговине. Више детаља је дато у делу где су описане рачуноводствене политике.

(и) Финансијска средства и обавезе (наставак)

(iii) Престанак признавања

Чланице Групе престају са признавањем финансијског средства када уговорна права над готовинским токовима везаним за средство истекну, или када чланица Групе трансакцијом пренесе сва суштинска права и користи везане за власништво над финансијским средством или ако трансакцијом нити пренесе нити задржи сва суштинска права везана за власништво, али не задржава контролу над финансијским средством. Сво власништво над пренесеним финансијским средством које испуњава услове за престанак признавања које је чланица Групе створила или задржала, признаје се као засебно средство или обавеза у билансу стања. Приликом престанка признавања финансијског средства, разлика између књиговодствене вредности (или књиговодствене вредност дела средства који је пренет), и збира примљене надокнаде (укључујући нова средства која су набављена умањена за нове преузете обавезе), као и збирни добици или губици који су претходно признати у извештају о укупном резултату, признају се у билансу успеха.

Чланица Групе обавља трансакције по којима врши пренос средстава признатих у свом билансу стања, мада задржава све или суштински све ризике и користи или њихов део од пренесених средстава. Ако се сви или суштински сви ризици и користи задржавају, онда не долази до престанка признавања средства. Пренос средстава са задржавањем свих или суштински свих ризика и користи укључује, на пример, трансакције поновног откупа.

Код трансакција у којима чланица Групе, нити задржава, нити преноси суштински све ризике и користи од власништва над финансијским средством и задржава контролу над средством, чланица Групе наставља да признаје средство у мери у којој њена повезаност са средством се наставља, а која се одређује на основу њене изложености променама у вредности пренесеног средства. Чланица Групе врши искњижење обавезе када је обавеза измирена, укинута или када је пренета на другога.

(iv) Нетирање

Финансијска средства и обавезе се нетирају, а нето износ се приказује у извештају о финансијској позицији само када Група има законско право да нетира признате износе и када има намеру да измири обавезе на нето основи или да истовремено реализује средство и измири обавезу.

Приходи и расходи се исказују по нето принципу само у случајевима када је то дозвољено према МСФИ или за приходе и расходе који настају по основу групе сличних трансакција, као што су то трансакције које чланице Групе имају по основу трговања.

(v) Вредновање по амортизованој вредности

Амортизована вредност финансијског средства или обавезе је износ по коме се средства или обавезе иницијално вреднују, умањен за отплате главнице, а увећан или умањен за акумулирану амортизацију коришћењем метода ефективне каматне стопе на разлику између иницијалне вредности и номиналне вредности на дан доспећа инструмента, умањеног за обезвређење.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(и) Финансијска средства и обавезе (наставак)

(vi) Вредновање по фер вредности

Фер вредност финансијских инструмената представља износе по којима се средства могу разменити или обавезе измити између упућених, вољних страна у трансакцији по тржишним условима.

Кад год је могуће, чланице Групе мере фер вредност употребом тржишних цена доступних на активном тржишту за дати инструмент. Тржиште се сматра активним ако су котиране цене лако и редовно доступне и представљају стварне и редовне тржишне трансакције под тржишним условима.

У случају да тржиште за финансијске инструменте није активно, чланице Групе одређују фер вредност употребом методологије процене. Методологије процене укључују трансакције по тржишним условима између упућених, вољних страна (ако су доступне), позивање на постојећу фер вредност осталих инструмената који су суштински исти, анализа дисконтованих токова готовине и друге алтернативне методе. Одабрана методологија процене максимално користи тржишне податке, заснива се у најмањој могућој мери на проценама које су специфичне за чланицу Групе, укључује све факторе које учесници на тржишту сматрају као одређујуће за цену, и у складу је са прихваћеним економским методологијама за одређивање цене финансијских инструмената. Улазни подаци за методе процене разумно одражавају тржишна очекивања и фактора ризика-приноса који су садржани у финансијском инструменту. Чланица Групе подешава методе процене и тестира њихову исправност употребом цена из уочљивих постојећих трансакција на тржишту за исте инструменте, на основи других доступних уочљивих тржишних података.

Најбољи доказ фер вредности финансијског инструмента приликом иницијалног признавања је цена остварена у трансакцији, тј. фер вредност надокнаде која је дата или примљена, осим ако је фер вредност датог инструмента доказана поређењем са другим уочљивим постојећим трансакцијама на тржишту за исте инструменте (тј. без модификовања или преформулисања) или је заснована на методи процене чије варијабле укључују само податке који су уочљиви на тржишту. Када цена остварена у трансакцији даје најбољи доказ фер вредности приликом иницијалног признавања, финансијски инструменти се иницијално мере по цени трансакције и све разлике између те цене и вредности која је иницијално установљена методом процене се накнадно исказује у билансу успеха, у зависности од појединих чињеница и околности трансакције, али не касније од момента када је процена подржана уочљивим тржишним подацима или када је трансакција закључена.

Све разлике између фер вредности приликом почетног признавања и износа који може да зависи од неуочљивих параметара признају се у оквиру биланса успеха без одлагања, али се признају током века трајања инструмента на одговарајући начин или приликом њиховог преноса или отуђења, или када фер вредност постане уочљива. Средства и дуге позиције се мере по понуђеној цени, а обавезе и кратке позиције се мере по траженој цени. Фер вредност одражава кредитни ризик инструмента и укључује корекције које одражавају кредитни ризик чланице Групе и друге уговорне стране, где је то релевантно. Процене фер вредности засноване на моделима процене се коригују за све остале факторе, као што су ризик ликвидности или модели неизвесности, у мери у којој чланица Групе сматра да трећа лица учесници на тржишту могу да их узму у обзир приликом одређивања цене трансакције.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(и) *Финансијска средства и обавезе (наставак)*

(vii) *Идентификација и вредновање обезвређења*

На датум биланса стања чланице Групе процењују да ли постоје објективни докази о обезвређењу финансијских средстава која нису евидентирана по фер вредности кроз биланс успеха. Финансијско средство или група финансијских средстава се сматрају обезвређеним када докази указују на настанак догађаја губитка, након почетног признавања средства, као и да догађај губитка утиче на будуће токове готовине везане за средство који се могу поуздано проценити.

Објективни докази да су финансијска средства (укључујући и власничке хартије од вредности) обезвређена могу се састојати од значајних финансијских тешкоћа дужника или издаваоца, неиспуњавања или кршења уговорних обавеза дужника, рефинансирања кредита од стране банке на начин који банка иначе не би узела у разматрање, индикација да се против дужника или издаваоца покреће стечајни поступак, нестанка активног тржишта за хартију од вредности, или других уочљивих података који се односе на групу средстава, као што су неповољне промене у кредитном статусу дужника или издаваоца у оквиру Групе, или економски услови који се подударују са кршењима обавеза у оквиру Групе. Надаље, за инвестиције у власничке хартије од вредности, значајно или континуирано смањење њихове фер вредности испод њихове набавне вредности представља објективан доказ обезвређења.

Чланица Групе разматра доказе о обезвређењу пласмана, као и хартија од вредности које се држе до доспећа, како на нивоу појединачног средства, тако и на групном нивоу. Сви појединачно значајни кредити, као и хартије од вредности које се држе до доспећа се процењују појединачно на обезвређење. Сви појединачно значајни кредити, као и хартије од вредности које се држе до доспећа за које се установи да нису појединачно обезвређени се групно процењују на обезвређење које је настало али није идентификовано. Кредити и хартија од вредности које се држе до доспећа који нису појединачно значајни се групно процењују на обезвређење груписањем кредита и хартија од вредности које се држе до доспећа по сличним карактеристикама.

У процењивању групног обезвређења чланице Групе користе статистичке моделе историјских кретања у вероватноћи да ће доћи до кршења обавеза, времена потребног за повраћај и износа насталог губитка, коригованих за процену руководства о томе да ли су текући економски и кредитни услови такви да постоји вероватноћа да стварни губици могу бити већи или мањи од оних на које указују историјски модели. Стопа кршења обавеза, стопа губитка и очекивано време будућег повраћаја редовно се пореде са стварним резултатима да би се установило да ли су одговарајући.

Губици због обезвређења средстава евидентираних по амортизованој набавној вредности се мере као разлика између књиговодствене вредности финансијског средства и садашње вредности будућих процењених токова готовине дисконтованих употребом иницијалне ефективне каматне стопе датог средства. Губици се признају у билансу успеха и рефлектовани су на конту резервисања за губитке по кредитима. Када догађаји након датума биланса стања утичу на износ смањења износа губитка због обезвређења, такво смањење губитка због обезвређења се сторнира кроз биланс успеха. Губици због обезвређења хартија од вредности расположивих за продају се признају преносом збирног износа признатог губитка на остали укупни резултат у билансу успеха. Збирни губитак који се преноси са осталог укупног резултата на биланс успеха представља разлику између набавне цене умањене за износ враћене главнице и амортизације, и садашње фер вредности умањене за губитке због обезвређења претходно признате у билансу успеха. Промене у резервисањима за губитке због обезвређења које се приписују временској вредности су укључене као компонента каматне стопе.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(и) Финансијска средства и обавезе (наставак)

(vii) Идентификација и вредновање обезвређења (наставак)

Ако се у будућем периоду фер вредност обезвређених дужничких хартија од вредности расположивих за продају повећа и повећање може да се објективно припише догађају који се догодио након признавања губитка због обезвређења у билансу успеха, онда се губитак због обезвређења сторнира, а сторнирани износ се признаје у билансу успеха. Међутим, накнадни повраћај фер вредности обезвређених власничких хартија од вредности расположивих за продају се признаје у оквиру осталог укупног резултата.

Чланице Групе врше отпис одређених кредита, пласмана и хартија од вредности за које је утврђено да неће бити наплаћени (видети напомену 4).

(j) Готовина и готовински еквиваленти

Готовина и готовински еквиваленти обухватају готовину у благајни, средства код централних банака којима се може неограничено располагати и високо ликвидну финансијску активу са доспећем краћим од 3 месеца, малим ризиком промене вредности, а која се користе од стране чланица Групе за управљање краткорочном ликвидношћу.

Новчана средства се воде по амортизованој вредности у билансу стања.

(к) Средства и обавезе намењене трговању

Средства и обавезе намењене трговању представљају средства и обавезе које чланице Групе набављају или која су настала превасходно у циљу продаје или поновног откупа у блиској будућности, или које чланица Групе држи у оквиру портфолија којим се јединствено управља у циљу краткорочне добити или регистровања позиције.

Средства и обавезе намењене трговању се почетно признају и накнадно мере по фер вредности у билансу стања, са трошковима трансакције директно признатим у билансу успеха. Све измене у фер вредности се признају у оквиру нето прихода од трговања у билансу успеха. Средства и обавезе намењене трговању се не рекласификују након њиховог почетног признавања, осим што се недериватна средства намењена трговању, изузев оних која су означена по фер вредности кроз биланс успеха приликом почетног признавања, могу рекласификовати из категорије намењене трговању, уколико се више не држе са циљем продаје или поновног откупа у блиској будућности, и ако су следећи услови испуњени:

- Ако финансијско средство испуњава дефиницију пласмана и потраживања (ако финансијско средство није морало да се класификује као намењено трговању приликом почетног признавања), онда се оно може рекласификовати из категорије намењене трговању, само уколико правно лице има намеру и могућност да држи финансијско средство у догледној будућности или до његовог доспећа.
- Ако финансијско средство не испуњава дефиницију пласмана и потраживања онда се оно може рекласификовати из категорије намењене трговању, али само у ретким случајевима.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

Деривати

Финансијски деривати обухватају *forward* и *swap* трансакције. Финансијски деривати иницијално се признају по набавној вредности и накнадно се прерачунавају по тржишној вредности. Тржишне вредности се добијају на основу различитих техника процене, укључујући дисконтовање новчаних токова. Финансијски деривати се рачуноводствено приказују у оквиру активе уколико је њихова тржишна вредност позитивна, односно у оквиру пасиве уколико је њихова тржишна вредност негативна. Промене у тржишној вредности финансијских деривата исказују се у билансу успеха, у оквиру нето прихода од трговања.

(л) Кредити и потраживања

Кредити и потраживања су недериватна финансијска средства са фиксним или одредивим отплатама која нису котирана на активном тржишту и која чланице Групе не намеравају да продају у кратком року. Кредити и потраживања настају када банка пласира новац или услуге дужнику без намере да даље тргује овим пласманима. Кредити и потраживања обухватају пласмане банкама и пласмане клијентима. Кредити и потраживања се иницијално вреднују по набавној вредности увећаној за директне трансакционе трошкове. Након иницијалног признавања, кредити и потраживања се вреднују по амортизованим вредностима применом метода ефективне каматне стопе.

Кредити одобрени у динарима, за које је уговорена заштита од ризика путем везивања за курс динара у односу на EUR, другу инострану валуту или раст индекса цена на мало прерачунати су у динаре на дан биланса у складу са одредбама конкретног уговора за кредит. Ефекти извршеног прерачуна су исказани у оквиру прихода и расхода од курсних разлика. Кредити се приказују у износу умањеном за појединачна и групна резервисања по основу обезвређења. Појединачна и групна резервисања се одузимају од књиговодствене вредности кредита који су идентификовани као обезвређени да би се њихова вредност смањила до њихове надокнадиве вредности. Ако у будућем периоду дође до смањења обезвређења због губитка, а смањење се може објективно приписати догађају који се догодио након признавања губитка због обезвређења (као што је побољшање у кредитном рејтингу дужника), онда се за претходно признат губитак због обезвређења сторнира резервисање за обезвређење. Сторнирани износ се признаје у извештају о укупном резултату у оквиру прихода од укидања трошкова обезвређења за кредитне губитке.

(љ) Инвестиционе хартије од вредности

Инвестиционе хартије од вредности се иницијално вреднују по фер вредности, укључујући и све директне трансакционе трошкове, за све хартије од вредности које се не исказују по фер вредности кроз биланс успеха, док се њихово накнадно вредновање врши у зависности од њихове класификације као хартија које се држе до доспећа, као хартија по фер вредности кроз биланс успеха или као хартија расположивих за продају.

(и) Финансијска средства која се држе до доспећа

Финансијска средства која се држе до доспећа су недериватна финансијска средства са фиксним или утврдивим роковима плаћања и фиксним роковима доспећа, за које чланице Групе имају намеру и могућност да их држе до рока доспећа и која нису исказана као финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха или као средства расположива за продају.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(љ) Инвестиционе хартије од вредности (наставак)

(i) Финансијска средства која се држе до доспећа (наставак)

Финансијска средства које се држе до доспећа се исказују по амортизованој вредности коришћењем метода ефективне каматне стопе. У случају да дође до продаје значајног дела финансијских средстава која се држе до доспећа, цела категорија ће бити рекласификована као расположива за продају, односно чланица Групе неће бити у могућности да изврши поновну класификацију финансијских средстава која се држе до доспећа, ни у текућем, ни у наредна два извештајна периода. Међутим, продаја и рекласификација у неком од наведених случајева неће угрозити рекласификацију:

- Продаја или рекласификација који су извршени непосредно пре рока доспећа, тако да промене у тржишним каматним стопама не би имале значајан утицај на фер вредност финансијског средства,
- Продаја или рекласификација који су извршене након што је чланица Групе наплатила највећи део главнице финансијског средства и
- Продаја или рекласификација који се односе на појединачне случајеве, за које се не очекује да ће се поновно догодити, односно који нису под контролом чланице Групе и као такви се не могу предвидети у разумној мери.

(ii) Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха

Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха су финансијска средства класификована као средства која се држе ради трговања или која су после почетног признавања назначена од стране чланице Групе као финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха. Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха су средства која су стечена или настала првенствено ради продаје или куповине у блиској будућности, која су део портфолија финансијских инструмената којима се заједно управља и за која постоји доказ о недавном остварењу добити у кратком року или деривати. Руководства чланица Групе нису приликом иницијалног признавања класификовала финансијска средства у подкатегорију средстава која се исказују по фер вредности кроз биланс успеха.

(iii) Финансијска средства расположива за продају и учешћа у капиталу

Финансијска средства расположива за продају су недериватна финансијска средства која су назначена као расположива за продају или која нису класификована ни у једну другу категорију финансијских средстава. Финансијска средства расположива за продају су пласмани за које постоји намера држања у неодређеном временском периоду, који могу бити продати због потребе за ликвидношћу или услед промене каматних стопа, девизних курсева или тржишних цена.

Уколико за финансијска средства расположива за продају не постоји активно тржиште, њихово вредновање се врши по набавној вредности. Сва остала финансијска средства расположива за продају се вреднују по фер вредности.

Приходи и расходи од камата признају се у билансу успеха применом метода ефективне каматне стопе. Приходе од дивиденди чланице Групе признаје у моменту прилива економске користи. Приходи и расходи по основу курсних разлика који настају по основу хартија од вредности расположивих за продају признају се у оквиру биланса успеха.

Остале промене у фер вредности се признају у оквиру осталог укупног резултата до тренутка продаје или обезвређења хартије од вредности, када се кумулирани приходи и расходи, претходно признати у оквиру осталог укупног резултата, рекласификују и исказују у оквиру прихода и расхода, као корекција по основу рекласификације.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(љ) Инвестиционе хартије од вредности (наставак)

(iii) Финансијска средства расположива за продају и учешћа у капиталу

У случају када финансијска средства расположива за продају забележе пад фер вредности, уз постојање објективних доказа умањења вредности средстава (дуготрајан и континуиран пад вредности у периоду дужем од дванаест месеци, као и пад вредности изнад 30% набавне вредности средстава), акумулирани губитак који је признат директно у капиталу, искњижава се из капитала и признаје као расход обезвређења, иако признавање финансијског средства није престало (МРС 39.59, МРС 39.67 и МРС 39.68).

Недеривативна финансијска средства се могу рекласификовати из категорије средстава расположивих за продају у категорију кредита и потраживања у случају када задовоље критеријуме дефинисане за ту категорију и уколико чланица Групе има намеру и могућност да та средства држи у предвидивом временском периоду у будућности или до њиховог доспећа.

(м) Некретнине и опрема

(i) Признавање и вредновање

Почетно мерење некретнине и опреме врши се по набавној вредности или по цени коштања.

Набавна вредност укључује издатке који се директно могу приписати набавци средстава. Купљени софтвер који је саставни део неопходан за функционалну употребљивост опреме, капитализује се као део те опреме.

Након почетног признавања, опрема се вреднује по набавној вредности умањеној за укупну акумулирану амортизацију и укупне акумулиране губитке услед смањења вредности.

Након почетног признавања, некретнине се вреднују по ревалоризационом износу, који представља њихову фер вредност на датум ревалоризације умањену за накнадну акумулирану амортизацију и накнадне акумулиране губитке због умањења вредности. Ревалоризација се врши довољно редовно, како би се обезбедило да се књиговодствена вредност битно не разликује од вредности до које би се дошло коришћењем фер вредности на крају извештајног периода.

Када делови некретнине или опреме имају различите корисне векове трајања, они се воде као засебне ставке (главне компоненте) опреме.

Добици или губици настали отуђењем некретнина и опреме утврђују се као разлика између вредности остварене њиховом продајом и њихове књиговодствене вредности и исказују се у оквиру осталих прихода или расхода.

(ii) Накнадни трошкови

Трошкови замене саставног дела неког основног средства признају се као део књиговодствене вредности тог основног средства уколико је вероватно да ће се будуће економске користи повезане са тим саставним делом прилити у чланицу Групе и ако се цена коштања тог дела може поуздано измерити. Књиговодствена вредност замењеног дела се искњижава. Трошкови редовног сервисирања некретнине и опреме се признају у билансу успеха када настану.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(м) **Некретнине и опрема (наставак)**

(iii) Амортизација

Амортизација се признаје у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке непокретности, постројења и опреме, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству. Средства узета на лизинг се амортизују током периода лизинга или корисног века средства, у зависности који је период краћи.

Примењене стопе амортизације у текућем и претходном обрачунском периоду су:

Опис	Процењен користан век (у годинама)	%
Грађевински објекти	40	2.50%
Компјутерска опрема	4	25.00%
Намештај и остала опрема	2 - 15	6.70%-50.00%
Улагања на туђим основним средствима	1 - 23.5	4.25%-86.20%

Метод амортизације, корисни век и резидуална вредност се процењују на крају сваког извештајног периода и када је то потребно врши се њихова корекција.

Трошкови одржавања средстава се признају у билансу успеха за период у коме настану.

(н) **Нематеријална улагања**

Нематеријална улагања се вреднују по набавној вредности или цени коштања умањеној за амортизацију и губитке услед обезвређења.

Накнадни трошкови по основу улагања у нематеријална улагања се могу капитализовати само у случају када се могу очекивати повећане будуће економске користи од средства на које се они односе. Сви остали трошкови представљају расход периода у којем су настали.

Амортизација се приказује у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке нематеријалних улагања, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству. Процењени корисни век нематеријалних улагања износи од 3 до 10 година, односно амортизационе стопе се крећу у распону од 10.00% до 33.34%.

Метод амортизације, корисни век и резидуална вредност се процењују на крају сваког извештајног периода и када је то потребно врши се њихова корекција.

(њ) **Инвестиционе некретнине**

Инвестиционе некретнине представљају некретнине које се држе у циљу остваривања прихода од закупнине или пораста вредности капитала или у обе сврхе, а не за продају у редовном току пословања или за коришћење у производњи или набавци добара или услуга или у административне сврхе.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(њ) Инвестиционе некретнине (наставак)

Иницијално вредновање инвестиционих некретнина се врши по набавној вредности, односно цени коштања. Набавна вредност купљене инвестиционе некретнине обухвата њену купопродајну цену и све издатке који се директно могу приписати набавци средства.

За накнадно вредновање инвестиционих некретнина чланице Групе користе модел набавне вредности, односно инвестиционе некретнине се вреднују по набавној вредности умањеној за акумулирану амортизацију и губитке услед обезвређења.

Процењени век трајања инвестиционих некретнина је 40 година, а амортизација се обрачунава по стопи од 2.50%. Амортизација се приказује у билансу успеха у једнаким годишњим износима током процењеног века трајања дате ставке непокретности, будући да се на тај начин најбоље одражава очекивана потрошња употребне економске вредности садржане у средству.

(п) Лизинг

По основу уговора о лизингу чланице Групе се појављују као корисник лизинга. Чланице Групе класификују лизинг као финансијски у случају када је уговором регулисано да се у основи сви ризици и користи по основу власништва над предметом лизинга преносе на корисника лизинга. Сви остали уговори о лизингу се класификују као уговори о оперативном лизингу.

Лизинг уговори који се односе на закуп пословног простора у којима се налазе експозитуре, углавном се односе на оперативни лизинг. Сва плаћања током године по основу оперативног лизинга, евидентирана су као трошак у извештају о укупном резултату равномерно праволинијски током периода трајања лизинга.

Средства које се држе по основу уговора о финансијском лизингу се признају као средства чланица Групе по њиховој фер вредности или, ако је та вредност нижа, по садашњој вредности минималних лизинг рата, утврђених на почетку трајања уговора о лизингу. Одговарајућа обавеза према даваоцу лизинга укључена је у оквиру извештаја о финансијској позицији као обавеза по основу финансијског лизинга. Лизинг рате су подељене на део који се односи на финансијски трошак и део који умањује обавезу по основу финансијског лизинга, тако да се постигне константна каматна стопа на преосталом делу обавезе. Финансијски трошак се исказује директно као расход периода.

(р) Обезвређење нефинансијских средстава

Књиговодствена вредност нефинансијских средстава се анализира на крају сваког извештајног периода, како би се утврдило да ли постоје показатељи који указују да је дошло до њиховог обезвређења. У случају да се утврди да постоје одређени показатељи обезвређења, утврђује се надокнадива вредност средстава. Губитак по основу обезвређења се признаје ако књиговодствена вредност средстава превазилази његову процењену надокнадиву вредност.

Надокнадива вредност средстава се утврђује као вредност која је већа од употребне вредности средстава и његове фер вредности. За потребе утврђивања употребне вредности, процењени будући новчани приливи по основу средстава се дисконтују на њихову садашњу вредност, применом дисконтне стопе пре пореза, која одражава тренутну тржишну процену временске вредности новца, као и ризика специфичних за средство.

Губитак по основу обезвређења се признаје у случају када је књиговодствена вредност средстава већа од његове надокнадиве вредности. Губитак по основу обезвређења се признаје у оквиру резултата периода.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(р) Обезвређење нефинансијских средстава (наставак)

Губици по основу обезвређења из претходних периода се процењују на крају сваког извештајног периода, како би се утврдило да ли је дошло смањења губитака или да они више не постоје. Губитак по основу обезвређења се укида у случају да је дошло до промене претпоставки коришћених за утврђивање надокнадиве вредности средства. Губитак по основу обезвређења се укида само до износа до којег књиговодствена вредност средства не прелази књиговодствену вредност која би била утврђена, умањена за амортизацију средства, у случају да није било признавања губитка по основу обезвређења.

(с) Депозити, кредити и субординиране обавезе

Депозити, дужничке хартије од вредности, кредити и субординиране обавезе представљају основни извор финансирања Групе.

Чланице Групе класификују инструменте финансирања као финансијске обавезе или као капитал у складу са суштином уговорених услова за конкретни инструмент.

Депозити, дужничке хартије од вредности, кредити и субординиране обавезе се иницијално вреднују по фер вредности увећаној за све директне трансакционе трошкове, док се њихово накнадно вредновање врши по амортизованој вредности применом метода ефективне каматне стопе.

(т) Резервисања

Резервисање се признаје у случају када се очекује да ће чланица Групе, као резултат прошлих догађаја, имати садашњу законску или изведену обавезу, која се може поуздано утврдити и за чије измирење се очекује да ће доћи до одлива ресурса, који представљају економску корист за чланицу Групе. Резервисање се утврђује путем дисконтовања очекиваних будућих новчаних одлива, применом дисконтне стопе пре пореза, која одражава тренутну тржишну процену временске вредности новца и, тамо где је то одговарајуће, ризика специфичних за обавезу.

(ћ) Бенефиције запослених

У складу са прописима, чланице Групе су у обавези да плаћају обавезе државним фондовима којима се обезбеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују доприносе за запослене на терет послодавца у износима обрачунатим по стопама прописаним релевантним законским прописима. Чланице Групе су, такође, обавезне да од бруто зарада запослених обуставе доприносе и да их, у име запослених, уплате тим фондовима. Доприноси на терет послодавца и доприноси на терет запосленог се књиже на терет расхода периода на који се односе.

У складу са Законом о раду, чланице Групе су у обавези да исплате накнаду запосленима приликом одласка у пензију. Дугорочне обавезе по основу резервисања по основу отпремнина за одлазак у пензију након испуњених услова, исказане на дан 31. децембра 2017. године представљају садашњу вредност очекиваних будућих исплата запосленима утврђену актуарским одмеравањем уз коришћење претпоставки обелодањених у напмени 34.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

(у) Финансијске гаранције

Финансијске гаранције представљају уговоре којима се чланица Групе обавезује да изврши плаћања њиховим корисницима за губитке настале због неиспуњавања обавезе плаћања одређеног дужника по доспећу обавезе, а у складу са условима дужничког инструмента.

Обавезе по финансијским гаранцијама се иницијално признају по фер вредности, а иницијална фер вредност се амортизује током трајања финансијске гаранције. Обавеза по основу гаранције се накнадно одмерава у износу који је већи од амортизоване вредности и садашње вредности очекиваног будућег плаћања (када је плаћање по основу гаранције вероватно). Финансијске гаранције се евидентирају у оквиру ванбилансних ставки.

(ф) Капитал и резерве

Капитал Групе обухвата оснивачке акције, акције наредних емисија, емисиону премију, резерве, резерве фер вредности, акумулирани резултат и резултат текуће године.

Капитал Групе формиран је из уложених средстава оснивача Матичне банке и мањинског оснивача Комерцијалне банке а.д., Бања Лука у новчаном и неовчаном облику. Оснивач не може повлачити средства уложена у капитал Групе.

(х) Зарада по акцијама

Матична банка приказује основну и умањену зараду по акцији за сопствене обичне акције. Основна зарада по акцији се рачуна дељењем добитка или губитка који припада власницима обичних акција Матичне банке пондерисаним просеком броја обичних акција у оптицају током периода.

Умањена зарада по акцији се рачуна дељењем коригованог добитка или губитка који припада власницима обичних акција за ефекте преференцијалних, заменљивих акција, пондерисаним просеком броја обичних акција у оптицају током периода.

(ц) Извештавање по сегментима

Сегмент пословања је део Групе - чланица Групе, која се самостално бави пословним активностима из којих се могу остварити приходи и настати трошкови, укључујући приходе и трошкове који настају из трансакција са другим чланицама Групе, чији пословни резултат редовно контролише менаџмент Матичне банке (као главни оперативни доносилац одлука), како би доносио одлуке о алокацији ресурса по сегментима и оцењивао њихове резултате. За сегменте пословања Групе доступни су засебни ревидирани финансијски извештаји.

У складу са Међународним стандардом финансијског извештавања 8 - Сегменти пословања, Група обелодањује и информације о пословању оперативних сегмената, и на тај начин корисницима информација пружа додатне информације о приходима и расходима који се остварују из кључних пословних активности (напомена 6.2).

Приликом утврђивања оперативних сегмената коришћени су:

- а) различити производи и услуге који сегменти нуде;
- б) одвојено управљање сегментима и
- в) структура интерног извештавања.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

Банкарска група је препознала процес управљања ризицима као кључни елемент управљања пословањем, с обзиром да изложеност ризицима произлази из свих пословних активности, као неодвојивог дела банкарског пословања, којима се управља кроз идентификовање, мерење, процену, праћење, контролу и ублажавање, односно успостављање ограничења ризика, као и извештавање у складу са стратегијама и политикама.

Група је успоставила свеобухватан и поуздан систем управљања ризицима који обухвата: стратегије, политике и процедуре управљања ризицима, методологије за управљање појединачним ризицима, одговарајућу организациону структуру, ефективан и ефикасан процес управљања свим ризицима којима је Група изложена, или може бити изложена у свом пословању, адекватан систем унутрашњих контрола, одговарајући информациони систем и адекватан процес интерне процене адекватности капитала.

Процес управљања ризицима укључује јасно дефинисање и документовање профила ризичности, као и његово усклађивање са склоношћу Групе ка ризицима и толеранцијом према ризицима, а у складу са усвојеним стратегијама и политикама.

Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом управљања капиталом, Група је поставила следеће циљеве у оквиру система управљања ризицима: минимизирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал уз поштовање дефинисаних оквира прихватљивог нивоа ризика, диверсификација ризика којима је Група изложена, одржавање потребног нивоа адекватности капитала, одржавање учешћа НПЛ у укупним кредитима до прихватљивог нивоа за Групу, највиши прихватљив ниво ненаплативих кредита, одржавање показатеља покрића ликвидном активом изнад нивоа прописаног регулативом и интерним лимитима, развој активности Групе у складу са пословном стратегијом и развојем тржишта у циљу остваривања конкурентских предности. Циљеви управљања ризицима усклађени су са планом пословања Групе.

Уважавајући измене регулативе Народне банке Србије и потребе даљег унапређења управљања ризицима, током 2017. године извршене су значајне промене у организационој структури матичне Банке (груписање филијала у Пословне центре, промене у оквиру Функције привреде и становништва, промене начина одлучивања), као и измене интерних аката којима се уређује управљање ризицима. Изменом Стратегије и Политике управљања ризицима извршена су усклађивања са изменама домаће и међународне регулативе и унапређено је управљање кредитним ризицима у делу свеобухватности проблематичних потраживања и изложености према једном лицу или групи повезаних лица.

Почевши од 30.06.2017. године Група примењује Базел III стандард и предузела је све неопходне мере за благовремено усклађивање свог пословања са новим прописима. Кроз јасно дефинисан процес увођења нових и значајно измењених производа, услуга и активности у вези са процесима и системима, Група анализира њихов утицај на будућу изложеност ризицима у циљу оптимизације својих прихода и трошкова за процењени ризик, као и минимизирања свих потенцијално могућих негативних ефеката на финансијски резултат Групе.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Систем управљања ризицима

Систем управљања ризицима је дефинисан следећим актима:

- Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом и Планом управљања капиталом;
- Политикама управљања ризицима;
- Процедурама управљања ризицима;
- Методологијама за управљање појединачним ризицима;
- Осталим актима.

Стратегијом управљања ризицима дефинисани су:

- Дугорочни циљеви, утврђени пословном политиком и стратегијом банкарске Групе, као и склоност ка ризицима и толеранција према ризицима одређени у складу са тим циљевима;
- Основна начела преузимања и управљања ризицима;
- Основна начела процеса интерне процене адекватности капитала Групе;
- Преглед и дефиниције свих ризика којима је Група изложена или може да буде изложена.

Такође, стратегијом управљања ризицима дефинисани су критеријуми за утврђивање, као и основна начела управљања лошом активом и највиши прихватљив ниво лоше активе за Групу.

Банкарска Група је утврдила основна начела управљања ризицима како би испунила своје дугорочне циљеве:

- Организовање пословања засебне организационе јединице за управљање ризицима;
- Функционална и организациона одвојеност активности управљања ризицима од редовних пословних активности Групе;
- Свеобухватност управљања ризицима;
- Ефективност управљања ризицима;
- Цикличност управљања ризицима;
- Развој управљања ризицима као стратешко опредељење;
- Управљање ризицима је део пословне културе.

Начела управљања лошом активом односно ризичним пласманима обухватају:

- Активно управљање ризичним пласманима;
- Превентивне мере и активности у циљу минимизирања даљег погоршања квалитета активе;
- Дефинисање стратегија управљања лошом активом - скуп активности и мера у циљу опоравка финансијског стања дужника или покретање одговарајућих поступака принудне наплате;
- Рану идентификацију дужника који се суочавају са финансијским тешкоћама или су у доцњи или статусу неизмиривања обавеза (Watch lista);
- Процену финансијског стања дужника;
- Сет индикатора за укључивање дужника у делокруг организационе јединице надлежне за управљање лошом активом;
- Сегментацију лоше активе;
- Начело материјалности при дефинисању могућих мера;
- Већа учесталост праћења вредности средстава обезбеђења и средстава стечених наплатом;
- Организациона одвојеност Сектора за превенцију и управљање ризичним пласманима;
- Транспарентно извештавање.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Систем управљања ризицима (наставак)

Политике управљања појединим врстама ризика ближе дефинишу:

- Начин организовања процеса управљања ризицима банкарске Групе и јасна разграничења одговорности запослених у свим фазама тог процеса, укључујући и процес управљања лошом активом, односно ризичним пласманима;
- Начин процене ризичног профила банкарске Групе и методологије за идентификовање и мерење, односно процену ризика;
- Начине праћења и контроле ризика и успостављање система лимита, односно врсте лимита које банкарска Група користи и њихову структуру;
- Начин одлучивања и поступања у случају прекорачења успостављених лимита, уз дефинисање изузетних околности у којима је могуће одобравање прекорачења у законским оквирима;
- Мере за ублажавање ризика и правила за примену тих мера;
- Начин и методологију за спровођење процеса интерне процене адекватности капитала банкарске Групе;
- Принципе функционисања система унутрашњих контрола;
- Оквир и учесталост стрес тестирања, као и поступање у случајевима неповољних резултата стрес тестова.

Процедурама управљања ризицима Група ближе дефинише процес управљања ризицима и надлежности и одговорности свих организационих делова матичне Банке и чланица банкарске Групе у систему управљања ризицима.

Појединачним методологијама чланице Групе су детаљније прописале методе и приступе који се користе у систему управљања ризицима.

У 2017. години, чланице банкарске Групе су обрачунавале исправку вредности у складу са стандардом МРС 39 и МРС 37, који се примењују закључно са 31.12.2017. године. Почетком 2018. године чланице Групе су извршиле усклађивање интерних аката (методологије и процедуре) у складу са изменама регулативе Народне банке Србије из области рачуноводства и финансијског извештавања, којима се уводи обавеза примене Међународног стандарда финансијског извештавања 9 у банкама (МСФИ 9). Наведеним изменама прописана је обавеза банака да од 01.01.2018. године обрачун обезвређења врше у складу са МСФИ 9 стандардом. У складу са МСФИ 9 стандардом, чланице Групе су усвојиле нову Методологију за процену обезвређења билансне активе и вероватног губитка по ванбилансним ставкама, која ће се примењивати од 01.01.2018. године.

Надлежности

Управни одбор је надлежан и одговоран за усвајање стратегије и политика управљања ризицима и стратегију управљања капиталом, успостављање система унутрашњих контрола и врши надзор над његовом ефикасношћу, надзор над радом Извршног одбора, усвајање тромесечних извештаја о управљању ризицима, усвајање Плана опоравка, као и спровођење процеса интерне процене адекватности капитала и друго.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Надлежности (наставак)

Извршни одбор је надлежан и одговоран за спровођење стратегије и политика управљања ризицима и стратегију управљања капиталом усвајањем процедура за управљање ризицима, односно идентификовање, мерење и процену ризика, и обезбеђивањем њихове примене и извештавањем Управног одбора у вези с тим активностима. Такође, Извршни одбор анализира систем управљања ризицима и најмање тромесечно извештава Управни одбор о нивоу изложености ризицима и управљању ризицима и одлучује, уз претходну сагласност Управног одбора, о сваком повећању изложености Групе према лицу повезаном са Групом и о томе обавештава Управни одбор.

Одбор за ревизију (Одбор за праћење пословања) је надлежан и одговоран за анализу и надзор примене и адекватног спровођења усвојених стратегија и политика за управљање ризицима и система унутрашњих контрола матичне Банке и Групе. Најмање једном месечно извештава Управни одбор о својим активностима и утврђеним неправилностима и предлаже начин на који ће се оне отклонити, предлаже унапређење политика и процедура управљања ризицима и спровођења система унутрашњих контрола.

Одбор за управљање активом и пасивом је надлежан и одговоран за праћење изложености ризицима који произлазе из структуре билансних потраживања, обавеза и ванбилансних ставки, као и предлагање мера за управљање каматним ризиком и ризиком ликвидности. Свака чланица Групе има Одбор за управљање активом и пасивом.

Кредитни одбор одлучује о кредитним захтевима у оквирима утврђеним актима матичне Банке, анализира изложеност матичне Банке кредитном, каматном и валутном ризику, анализира кредитни портфолио, а такође предлаже мере Извршном одбору матичне Банке. Свака чланица Групе има кредитни одбор који одлучује у оквиру својих надлежности и лимита.

Функција управљања ризицима матичне Банке дефинише и предлаже за усвајање стратегију, политике, процедуре и методологије управљања ризицима, идентификује, мери, ублажава, прати и контролише и извештава о ризицима којима је матична Банка и Група изложена у свом пословању. Такође, надлежна је за развијање модела и методологија за идентификовање, мерење, ублажавање, праћење и контролу ризика, као и за извештавање надлежних органа банкарске Групе.

Сектор управљања средствима матичне Банке је одговоран за управљање средствима и ликвидношћу, као и управљање активом и пасивом на нивоу Групе. Такође, учествује и у управљању ризиком ликвидности, каматним ризиком и девизним ризиком.

Функција унутрашње ревизије је одговорна за континуирано спровођење независног вредновања система управљања ризицима на нивоу Групе, као и за редовну процену адекватности, поузданости и ефикасности система унутрашњих контрола. Унутрашња ревизија о својим налазима и препорукама извештава Одбор за ревизију и Управни одбор.

Функција контроле усклађености пословања дужна је да најмање једном годишње идентификује и процењује ризике усклађености пословања матичне Банке, као и чланица Групе, и предлаже планове управљања ризицима, о чему саставља извештај који доставља Извршном одбору и Одбору за праћење пословања матичне Банке.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

Процес управљања ризицима

На нивоу банкарске Групе редовно се мере, односно процењују ризици који су идентификовани у пословању. Мерење подразумева примену квалитативних и квантитативних метода и модела мерења које омогућују уочавање промена у профилу ризика и процену нових ризика.

За све идентификоване ризике одређује се њихова значајност која је заснована на свеобухватној процени ризика који су својствени појединим пословима, производима, активностима и процесима банкарске Групе.

Ублажавање ризика подразумева диверсификацију, пренос, смањење и/или избегавање ризика, а у складу са ризичним профилем, склоношћу ка ризицима и толеранцијом према ризицима банкарске Групе.

Праћење и контрола ризика се спроводе кроз континуирано праћење изложености по различитим критеријумима, као и кроз праћење и контролу лимита који су успостављени, који зависе од пословне стратегије и тржишног окружења, као и од нивоа ризика који је Група спремна да прихвати.

Група је успоставила систем редовног извештавања о изложености ризицима и ризичном профилу, који омогућује релевантним запосленим на свим нивоима у Групи правремене, тачне и довољно детаљне информације које су потребне за доношење пословних одлука и ефикасно управљање ризицима, односно сигурно и стабилно пословање.

Извештаји о управљању ризицима се редовно достављају: Управном одбору, Извршном одбору, Одбору за ревизију, Одбору за управљање активном и пасивом и Кредитном одбору, који садрже све информације неопходне за процену ризика и доношење закључака о ризицима. Чланице Групе на месечном нивоу извештавају организациони део управљања ризицима матичне Банке.

Врсте ризика

Банкарска Група је у пословању посебно изложена следећим врстама ризика: кредитном и са њим повезаним ризицима, ризику ликвидности, тржишном ризику, оперативном ризику, ризику улагања, ризику концентрације, изложености и ризику земље, као и свим осталим ризицима који се могу појавити при редовном пословању чланица Групе.

4.1. Кредитни ризик

Кредитни ризик је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе услед неизвршења обавеза дужника према чланицама Групе.

Чланице Групе имају дефинисане критеријуме одобравања кредита, измене услова, продужење рока и реструктурирање потраживања, који су прописани процедурама и методологијама одобравања пласмана и управљања ризицима. Одобравање кредита врши се у зависности од циљаног тржишта, карактеристика дужника, као и намене кредита.

Пре одобрења пласмана чланице Групе процењују кредитну способност дужника као примарни извор отплате пласмана на основу интерно дефинисаних критеријума и понуђени колатерал као секундарни извор наплате. На основу идентификованог и измереног нивоа кредитног ризика (процене финансијског стања и кредитне способности дужника, као и вредности и правне сигурности кредитне заштите и других релевантних фактора) и независног мишљења о ризику, надлежна лица, одбори и органи чланица Групе, сагласно дефинисаном систему одлучивања доносе Одлуку о одобрењу пласмана.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Приликом доношења одлука, поштује се принцип двоструке контроле тзв. „принцип четворо очију“, којим се обезбеђује да увек постоји страна која предлаже и страна која одобрава одређени пласман.

У складу са обимом, врстом и сложеностју послова које обавља, Група је организовала процес управљања кредитном ризиком и јасно разграничила одговорности запослених у свим фазама тог процеса.

Организациони модел система управљања кредитним ризиком Групе обезбеђује адекватну комуникацију, размену информација и сарадњу на свим организационим нивоима, а такође обезбеђује јасну, оперативну и организациону раздвојеност функције за независно управљање ризицима и активности подршке с једне стране, од активности преузимања ризика, односно поделу дужности, надлежности и одговорности. Чланице Групе су успоставиле и адекватан информациони систем који подразумева потпуну информисаност лица укључених у систем управљања кредитним ризиком.

Прихватљив ниво изложености кредитном ризику Групе у складу је са дефинисаном Стратегијом управљања ризицима и зависи од структуре портфолија Групе, на основу које се врши лимитирање могућих утицаја негативних ефеката на финансијски резултат и адекватност капитала.

Основна начела управљања кредитним ризиком су:

- Управљање кредитним ризиком на нивоу појединачних пласмана и на нивоу целокупног портфолија Групе;
- Одржавање нивоа кредитног ризика који минимизира негативан утицај на финансијски резултат и капитал;
- Рангирање пласмана у складу са њиховом ризичношћу;
- Пословање у складу са добрим праксама за одобравање пласмана;
- Обезбеђење адекватних контрола за управљање кредитним ризиком.

У циљу управљања кредитним ризиком, чланице Групе настоје да послују са клијентима добре кредитне способности и прибављају одговарајуће инструменте обезбеђења плаћања. Чланице Групе оцењују кредитну способност сваког клијента у моменту подношења захтева и врше мониторинг дужника, пласмана и колатерала, како би биле у могућности да предузму одговарајуће активности у циљу наплате потраживања.

Све чланице Групе врше квантитативно и/или квалитативно мерење, односно процену идентификованог кредитног ризика. Процес мерења кредитног ризика је заснован на мерењу нивоа ризичности појединачног пласмана на основу интерног система рејтинга.

Рејтинг систем је инструмент за доношење појединачних одлука и процењивање нивоа ризика појединачног пласмана. Поред наведеног, рејтинг систем служи за процењивање нивоа ризика укупног портфолија, а користи се и у поступку обезвређења пласмана у циљу рангирања нивоа ризичности и исказивања реалне вредности потраживања. Интерни систем рејтинга подлеже редовној ревизији и унапређењу.

Ради адекватног и ефикасног управљања ризицима којима су изложене у свом пословању, матична Банка и чланице групе поштују и начела прописана регулативом својих Централних банака, која захтевају класификацију сваког пласмана на основу прописаног оквира и обрачун резерве за процењене губитке.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Ублажавање кредитног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Групе, односно одржавање прихватљивог нивоа квалитета кредитног портфолија Групе.

Основне технике ублажавања кредитног ризика су:

- Лимити изложености - ризик концентрације,
- Диверсификовање улагања,
- Средства обезбеђења.

Лимити изложености по основу појединачног дужника заснивају се на процени кредитне способности дужника, а лимити изложености на нивоу портфолија усмерени су на ограничење концентрације изложености у портфолију. Чланице Групе континуирано контролишу кретање кредитног ризика у оквиру дефинисаног ризичног профила. У случају прекорачења интерних лимита чланице Групе достављају образложење са предлогом мера и планом активности, а матична Банка извештава Извршни одбор о наведеном прекорачењу. Чланице Групе су дужне да извештавају матичну Банку и у случају настанка ванредних услова у пословању који могу настати услед неповољних кретања на локалним тржиштима, политичко - економских криза и слично.

Ризик концентрације обухвата: велику изложеност (изложеност према једном лицу или групи повезаних лица и лицима повезаним са Групом), групе изложености са истим или сличним факторима ризика као што су привредни сектори, врсте производа, географска подручја и слично, инструменте кредитне заштите.

Континуирану контролу и праћење ризика изложености на нивоу портфолија Групе, у оквиру регулаторно прописаних лимита, врши матична Банка. Уколико дође до прекорачења лимита, матична Банка утврђује узроке, информише и предлаже мере заштите од ризика изложености Извршном одбору матичне Банке.

Диверсификовање улагања на нивоу Групе усмерено је на ублажавање кредитног ризика кроз смањење концентрације портфолија у појединим сегментима активе.

Праћење квалитета пласмана на нивоу појединачног дужника заснива се пре свега на обезбеђивању ажурних података о финансијском стању и кредитној способности дужника и тржишној вредности средстава обезбеђења, док се праћење кредитног ризика на нивоу портфолија врши идентификовањем промена на нивоу група клијената одређеног нивоа ризика, пласмана, колатерала, потребних резерви за очекиване и неочекиване губитке, у циљу утврђивања и управљања стањем и квалитетом активе. Чланице Групе такође, обезбеђују континуирано праћење и проверу адекватности процеса рангирања пласмана у ризичне категорије према степену наплативости.

Контрола кредитног ризика подразумева процес континуираног праћења пословања са дефинисаним системом лимита, нарочито када изложеност кредитном ризику тежи горњој граници дефинисаног ризичног профила, а посебно приликом увођења нових пословних производа и активности.

У циљу заштите од ризика неизвршења обавеза у пословању са клијентима, чланице Групе предузимају следеће мере за регулисање потраживања: продужење рока, реструктурирање, поравнање, преузимање средстава обезбеђења у циљу наплате потраживања, закључење уговора са заинтересованим трећим лицем, покретање судског спора и остале мере.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Уколико предузете мере регулисања пласмана, односно принудне наплате и судског поступка нису дале очекиване резултате, односно када не постоји могућност наплате потраживања у целости, иницира се предлог за трајан отпис преосталог потраживања или пренос из билансне у ванбилансну евиденцију.

Матична Банка и чланица из Будве су, у складу са локалном регулативом, у 2017. години извршиле отпис у целости обезвређених потраживања преносом из билансне у ванбилансну евиденцију, што је за последицу имало смањење бруто кредита и исправки вредности у билансу стања, а последично и смањење показатеља НПЛ-а. Чланица из Бања Луке је отпис вршила само за потребе израде консолидованог извештаја. Група осим кредитне изложености има и ванбилансну изложеност (плативе и чинидбене гаранције, авали, акредитиви) по основу које има потенцијалну обавезу да изврши плаћање за рачун трећих лица. За ванбилансну изложеност чланице Групе користе исте контролне процесе и процедуре који се користе за кредитни ризик.

Извештавање о кредитном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања, које се спроводи по утврђеној динамици у складу са дефинисаним системом извештавања:

- чланице Групе извештавају матичну Банку, на месечном нивоу;
- матична Банка извештава на консолидованој основи, полугодишње и годишње.

Идентификовање проблематичних и реструктуританих потраживања

Чланице Групе прате квалитет портфолиа на основу идентификовања и анализе раних сигнала упозорења код клијената. Сигнали упозорења се прате на регуларној временској основи и на основу анализе истих, клијенти се сврставају у категорију Стандардни, Потенцијално ризични (Watch list) и НПЛ клијенти (клијенти са проблематичним потраживањима).

Реструктурирани непроблематични клијенти се сврставају у категорију потенцијално ризичних клијената, док се реструктурирани проблематични сврставају у категорију клијената са проблематичним потраживањима.

Сврха праћења квалитета портфолиа је спречавање директног трансфера Стандардних клијената у категорију клијената са проблематичним потраживањима без претходног идентификовања клијената као потенцијално ризичних и без спровођења радњи превенције ризичних пласмана, односно ублажавања и смањивања кредитног ризика путем спровођења адекватне стратегије и акционих планова. Потенцијално ризични клијенти се прате чешће у односу на Стандардне клијенте и уколико се утврди даље повећање кредитног ризика, клијенти се свртавају у категорију клијената са проблематичним потраживањима.

Под проблематичним потраживањима подразумевају се сва потраживања која касне у измиривању обавеза преко 90 дана, по било којој материјално значајној обавези према Банци, њеном матичном или подређеним друштвима, потраживања код којих је на основу финансијског стања процењено да дужник неће моћи да измири своје обавезе у целости не узимајући у обзир могућност реализације инструмената кредитне заштите (без обзира да ли касни у измиривању обавеза), потраживања за која је утврђен износ обезвређења на појединачној основи, као и потенцијалне обавезе по основу издатих гаранција (ако постоји вероватноћа да ће бити активирани) и преузетих неопозивих обавеза (уколико би њиховим повлачењем дошло до настанка потраживања за које Група сматра да не би било наплаћено у целости без реализације средстава обезбеђења). Проблематичним се сматрају и потраживања по основу: престанка евидентирања прихода од камата, провизија и накнада у билансу успеха, специфичних прилагођавања за кредитни ризик која су обрачуната због значајног погоршања кредитног квалитета које је уследило након настанка изложености, значајног губитка који се остварује

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Идентификовање проблематичних и реструктурираних потраживања (наставак)

уступањем потраживања, реструктурирања потраживања извршеног услед финансијских тешкоћа дужника, као и подношења предлога за покретање стечајног поступка над дужником. Проблематичним потраживањима сматрају се сва потраживања од дужника, уколико је једно потраживање класификовано у групу проблематичних потраживања.

Реструктурирање потраживања је одобравање, због финансијских потешкоћа дужника, уступака у вези са отплатом појединачног потраживања који не би били одобрени да дужник није у тим потешкоћама, без обзира да ли има доспелих обавеза, да ли је то потраживање обезвређено и да ли је за њега наступио статус неизмиривања обавеза. Реструктурирање се врши на један од следећих начина: променом услова под којима је потраживање настало, нарочито ако су накнадно уговорени услови отплате повољнији у односу на првобитно уговорене (смањење каматне стопе, отпис дела главнице и/или камате, промена датума доспећа и др), као и рефинасирањем потраживања. Поред наведеног, у категорију реструктурираних потраживања сврставају се и потраживања код којих је:

- извршена промена уговорених услова отплате проблематичних потраживања или која би, у одсуству наведених измена, била сврстана у категорију проблематичних, потраживања,
- извршена промена уговорених услова отплате потраживања која доводи до потпуног или делимичног отписа у материјално значајном износу,
- чланице Групе активирале уговорене клаузуле о реструктурирању на основу којих се услови отплате мењају услед наступања одређених догађаја (уграђене клаузуле) према дужнику од кога је потраживање већ класификовано у групу проблематичних потраживања или би било тако класификовано да нису активирале те клаузуле,
- уколико је дужник истовремено када је одобрено ново потраживање (или у кратком периоду пре или после тог одобравања) извршио плаћање по основу другог потраживања Групе (или другог правног лица према коме је уступљено потраживање према том дужнику), а које је било класификовано или је испуњавало услове да буде класификовано у групу проблематичних или би, у одсуству новог потраживања, било класификовано у наведеној групи, односно испуњавало те услове.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Идентификовање проблематичних и реструктуританих потраживања (наставак)

Чланице Групе редовно прате предузете мере за реструктурирање ризичних пласмана и контролишу правовременост предузимања ових мера. Праћење предузетих мера, односно реализација истих, као што је нпр. измирење доспелих обавеза, врши се на дневном нивоу. Полугодишњи мониторинг пословања реструктурираних клијената обавља се редовно на сваких 6 месеци или чешће у случају потребе. Анализа финансијских извештаја, анализа задужености, провера адекватности обезбеђења као и мониторинг свеукупног пословања представљају кључне тачке поменутог мониторинга.

Реструктурирано потраживање које је класификовано у групу проблематичних потраживања чланице Групе након истека годину дана од дана његовог реструктурирања, класификују у групу потраживања која се не сматрају проблематичним ако су испуњени следећи услови:

- није утврђен износ обезвређења за реструктурирано потраживање и није наступио статус неизмирења обавеза;
- у последњих 12 месеци извршене су уплате благовремено или са доцњом не дужом од 30 дана, у складу са измењеним условима отплате;
- на основу анализе финансијског стања, односно кредитне способности дужника, оцењено је да ће дужник моћи да измири обавезе у целости у складу са измењеним условима отплате.

Ризик промене квалитета активе

Квалитет активе Групе се мери степеном изложености појединим категоријама ризика према критеријумима дефинисаним интерним системом рејтинга. Интерни систем рејтинга се заснива на квантитативним и квалитативним параметрима за одређивање рејтинга дужника. Рејтинг скала садржи пет категорија ризика, које су подељене на 17 подкатегија. Различите изложености према истом дужнику опредељују исту категорију рејтинга, без обзира на специфичности различитих врста кредита.

Група користи различите рејтинг моделе за кредитни ризик у зависности од врсте клијената. Израчунавање рејтинга врши се на месечном нивоу на основу квалитативних и квантитативних параметара и благовремености у измиревању обавеза.

Низак ниво ризика подразумева пословање са клијентима добре кредитне способности и прихватљив је за Групу (категије рејтинга 1 и 2), повишен ниво ризика представља пословање са клијентима који имају одређене проблеме у пословању, а могу негативно да утичу на измирење обавеза и чије пословање се интензивно прати (категија рејтинга 3) и висок ниво ризика означава клијенте са негативним резултатима пословања и лошом кредитном историјом (категије ризика 4 и 5). Група је током 2017. године, унапредила интерни рејтинг систем, тако што је категорија ризика 4, подељена на три подкатегије и то: 4 - неризични клијенти (ПЕ), 4Д ризични клијенти (НПЕ) са доцњом до 90 дана и 4ДД ризични клијенти (НПЕ) са доцњом од 91 до 180 дана.

Група се штити од ризика промене квалитета активе кроз континуирано праћење пословања клијената, идентификовање промена које могу настати погоршањем стања дужника, кашњењем у отплати или променама у окружењу, као и прибављањем одговарајућих средстава обезбеђења.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Ризик промене вредности активе

Обезвређење пласмана има за циљ обезбеђење разумног, опрезног и правовременог утврђивања губитака, како би се заштитио капитал Групе у периоду када губитак буде и дефинитивно потврђен (реализован) због немогућности наплате уговорених износа или одливом средстава за измирење потенцијалних обавеза.

Обезвређење пласмана и резервисања врши се само онда када постоји оправдан основ, односно када постоји објективан доказ о обезвређењу као последица догађаја који су настали након почетног признавања кредита, а који неповољно утичу на будуће новчане токове од кредита.

Главни елементи у процени обезвређења пласмана су следећи: прекорачење рока плаћања главнице или камате, тешкоће у новчаним токовима корисника кредита (финансијске тешкоће), опадање кредитног рејтинга или промене првобитних услова из уговора и друго.

Обезвређење пласмана се врши на основу процене очекиваних будућих новчаних токова из пословања клијената или реализацијом средстава обезбеђења, уколико се процени да ће реално кредит бити намирен из тих средстава.

Чланице Групе врше процену обезвређења потраживања на групној и појединачној основи.

Појединачно процењивање

Чланице Групе процењују исправку вредности за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмиревања обавеза - defaulta (ризичан пласман, подкатегија ризика 4Д, 4ДД и категорија 5, према интерном систему рејтинга) и том приликом се узимају у обзир финансијска позиција корисника кредита, одрживост бизнис плана, његова способност да побољша своје перформансе у случају финансијских тешкоћа, пројектовани приходи, расположивост других врста финансијске подршке и вредност колатерала која се може реализовати, као и очекивани новчани токови. Уколико дође до нових информација које према процени битно мењају кредитну способност клијента, вредност колатерала и извесност испуњења обавеза клијента према чланицама Групе, врши се нова процена обезвређења пласмана.

Праг материјалне значајности чланице Групе одређују на основу анализе вредносне структуре портфолиа по врстама клијената и производа.

Исправка вредности на индивидуалној основи се обрачунава уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Појединачно процењивање (наставак)

Објективним доказима који указују на потребу обезвређења пласмана, сматра се:

- када финансијско стање дужника указује на знатне проблеме у његовом пословању;
- када постоје подаци о неизмирењу обавеза, учесталом кашњењу у отплати или неиспуњавању других уговорних одредаба;
- када чланица Групе, услед финансијских потешкоћа дужника, битно промени услове отплате потраживања у односу на оне који су првобитно уговорени;
- дужник не може да измири своје обавезе у целости без реализације средства обезбеђења
- непрекидна блокада рачуна преко 60 дана;
- када постоје извесне значајне финансијске потешкоће у пословању клијента (банкротство, ликвидација, стечај или нека друга врста финансијске реорганизације дужника) и слично.

Докази се могу документовати и анализом у Watch процесу, информацијом о повећаном степену ризика дужника, извештајима са састанака који су одржани са дужником, извештајима о обављеном мониторингу колатерала клијената, извештајима о принудној наплати и данима блокаде, извештајима о кредитима у доцњи и другим информацијама којима Група располаже.

Поред тога, документацију потребну као доказ за обезвређење пласмана, представљају и докази за процену очекиваних прилива по пласману, који се пре свега односе на документацију о планираним будућим новчаним токовима дужника.

Када постоје објективни докази, тада се износ обезвређења процењује дисконтовањем будућих новчаних токова из пословања. У обрачун очекиваних будућих новчаних токова улазе и средства од реализације колатерала (секундарни извори), уколико се процени да не постоје објективни докази да кредит може да буде намирен из очекиваних будућих токова из редовног пословања и да ће реално бити намирен из средстава обезбеђења.

Групно процењивање

Исправке вредности се процењују групно по свим пласманима код којих није идентификован објективни доказ обезвређења и који нису појединачно значајни са статусом default-а и за пласмане код којих обрачуном на појединачној основи није утврђен износ исправки вредности, као и по основу провизија и других потраживања која немају елементе за свођење на садашњу вредност.

Групна процена се врши по групама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (бонитетне групе по врстама клијената и пласмана), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу.

Израчунавање групних процената обезвређења се врши на основу вероватноће настанка статуса неизмиревања обавеза дужника (PD) која се добија на основу миграција категорија ризичности у статус неизмиревања обавеза по врстама клијената или производа.

Ценећи специфичности у пословању са клијентима, посебно се утврђују миграције за правна лица, становништво по врстама производа, банке и предузетнике.

Обезвређење кредита умањује вредност кредита и признаје се као расход у оквиру биланса успеха.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама (потенцијалним обавезама) врши се када се процени да постоји довољно извесно очекивање да ће доћи до одлива средстава за измирење потенцијалне обавезе. Утврђивање вероватног губитка чланице Групе врше и за неискоришћене преузете обавезе, за које нису уговориле безусловно и без претходне најаве, могућност отказа уговорене обавезе. Приликом обрачуна резервисања по основу неискоришћених преузетих обавеза, користи се фактор конверзије (ЦЦФ) којим се коригује књиговодствена вредност неискоришћених преузетих обавеза.

Приликом процене резервисања за потенцијалне губитке по ванбилансним ставкама признају се средства од реализације колатерала, уколико је потпуно извесно да ће одлив средстава по основу потенцијалних обавеза бити намирен из колатерала.

Средства заштите од кредитног ризика (колатерал)

У циљу заштите од изложености кредитном ризику, најчешћа пракса коју чланице Групе користе, поред редовног праћења пословања клијената, је и прибављање инструмената обезбеђења (колатерала), којима се обезбеђује наплата потраживања и минимизира кредитни ризик. Количина и тип потребног колатерала зависи од процене кредитног ризика.

Као стандардне инструменте обезбеђења чланице Групе од клијената прибављају уговорно овлашћење и менице, док се као додатни инструменти, у зависности од процене кредитног ризика, и врсте пласмана уговарају:

- За комерцијалне кредите – залоге на покретним и непокретним стварима (хипотеке), депозити, банкарске, корпоративне и гаранције државе, јемства, залоге на хартијама од вредности, уделима и потраживањима;
- За кредите становништву – хипотеке на непокретносима, депозити, јемства солидарног дужника, осигурање Националне корпорације за осигуравање стамбених кредита код матичне Банке и друго.

Приликом процене непокретности или залоге на покретној имовини, чланице Групе обезбеђују стручну и независну процену вредности непокретности од стране овлашћених проценитеља, како би потенцијални ризик од нереалне процене свела на најмање могућу меру. Непокретност, роба, опрема и остале покретне ствари које су предмет залоге морају бити и осигуране од стране осигуравајућег друштва прихватљивог за Групу, а полисе винкулиране у корист Групе.

У циљу заштите од промене тржишних вредности колатерала (хипотека, залога, хартија од вредности и сл.), процењена вредност колатерала се коригује за дефинисани проценат (haircut) у зависности од врсте колатерала и локације, који се редовно преиспитују и ревидирају. На овај начин Група са штити од потенцијалних губитака по основу немогућности наплате потраживања из средстава обезбеђења.

Корективни фактор (haircut) представља разлику између процењене вредности колатерала и новчаног прилива који је могуће остварити продајом колатерала у поступку наплате. Haircut процењену тржишну вредност сваког инструмента обезбеђења своди на очекивану вредност која ће бити наплаћена његовом реализацијом у будућности, и то уважавајући волатилност тржишне вредности, могућност реализације и готовинске одливе по основу трошкова активирања и продаје (судски трошкови, трошкови пореза који падају на терет продавца, трошкови консултаната и оглашавања и остали трошкови), очекивани пад тржишне вредности од тренутка процене до тренутка планиране реализације, као и својствену неизвесност у утврђивању вредности.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал) (наставак)

Чланице Групе обрађају пажњу на редовну процену/вредновање коллатерала. За неризичне пласмане (ПЕ), хипотеке на стамбеним и пословним непокретностима процењују се најмање једном у три године, од стране овлашћеног процењивача. За ризичне пласмане (НПЕ), хипотеке на стамбеним објектима се процењују најмање једном у три године, хипотеке на пословним објектима (пословни простори, локали, складишта, грађевинско земљиште са и без грађевинске дозволе, пољопривредно земљиште, остало) најмање једном у 18 месеци, а хипотеке на индустријским објектима процењују се минимум једном годишње (12 месеци), од стране овлашћеног процењивача. Хартије од вредности се процењују на месечној основи за све пласмане.

Редовно праћење вредности непокретности подразумева проверу вредности непокретности на основу расположивих података и информација, поређење вредности непокретности из порфолија са кретањима вредности на тржишту земаља чланица Групе (реализована продаја, понуда и тражња) по регионима прописаним у каталогу коллатерала, коришћење статистичког модела и тд. За све пословне непокретности, Група спроводи проверу вредности најмање једном годишње, а за стамбене и остале непокретности најмање једном у три године.

Вредност коллатерала и тенденције кретања, чланице Групе прате и ажурирају како би се потенцијални ризик од нереалне процене свео на најмању могућу меру, а у случају потребе може захтевати и додатни коллатерал у складу са закљученим уговором. Коллатерали представљају секундарни извор наплате потраживања.

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику

Укупна изложеност кредитном ризику на дан 31. децембра 2017. и 2016. године, приказана је у следећем прегледу, без узимања у обзир било каквог коллатерала или неке друге кредитне заштите. Наведене вредности исказане су у бруто и нето књиговодственом износу (после ефеката ублажавања по основу обезвређења).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

*Укупна изложеност кредитном ризику пре колатерала и других побољшања**Укупна изложеност кредитном ризику*

	31.12.2017.		У хиљадама динара 31.12.2016.	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
I. Преглед активе	430,849,698	400,108,317	472,812,097	428,827,608
Готовина и средства код централне банке	56,076,748	56,076,748	61,919,102	61,919,102
Кредити и потраживања од банака и других финансијских институција	30,436,134	30,233,555	43,528,675	43,216,681
Кредити и потраживања од комитената	193,015,753	174,242,139	198,491,610	166,401,008
Финансијска средства	121,522,584	121,522,580	140,590,950	140,425,071
Остала средства	10,722,146	7,480,376	10,957,501	7,255,156
Имовина	19,076,333	10,552,918	17,324,259	9,610,590
II. Ванбилансне ставке	37,158,598	36,988,580	33,930,412	33,876,991
Плативе гаранције	4,017,215	3,966,720	4,336,212	4,277,043
Чинидбене гаранције	4,807,375	4,766,095	6,950,946	6,920,093
Преузете неопозиве обавезе	28,036,262	27,982,000	22,050,789	22,371,693
Остало	297,546	273,565	592,465	308,162
Укупно (I+II)	468,008,296	437,096,897	506,742,509	462,704,599

Највећи кредитни ризик за Групу настаје из остварених кредитних аранжмана, али је Група изложена и ризику по основу ванбилансних позиција који проистиче из потенцијалних и преузетих обавеза.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација

31.12.2017.	Непроблематична потраживања	Проблематична потраживања	Укупно	У хиљадама динара			
				Исправка вредности непроблематични х потраживања	Исправка вредности проблематичних потраживања	Укупна исправка вредности	Нето
Стамбени	39,355,533	1,735,814	41,091,347	96,490	594,165	690,629	40,400,692
Готовински	26,216,812	350,588	26,567,400	216,115	262,960	479,075	26,088,326
Пољопривреда	7,228,382	206,502	7,434,885	62,967	100,167	163,133	7,271,751
Остало	5,780,381	395,984	6,176,365	81,840	376,724	458,564	5,717,801
Микро бизнис	9,406,132	1,105,531	10,511,663	134,612	476,179	610,790	9,900,872
Укупно становништво	87,987,240	3,794,419	91,781,660	592,023	1,810,194	2,402,217	89,379,443
Велика предузећа	38,495,577	16,958,551	55,454,128	333,797	11,881,648	12,215,445	43,238,683
Средња предузећа	12,056,414	2,090,406	14,146,820	82,748	1,389,311	1,472,059	12,674,761
Мала предузећа	5,873,229	1,781,079	7,654,308	79,221	910,951	990,172	6,664,136
Држава	10,861,724	997,190	11,858,914	89,843	166,416	256,259	11,602,655
Остало	10,682,335	1,437,589	12,119,925	308	1,437,155	1,437,463	10,682,462
Привредни клијенти	77,969,279	23,264,815	101,234,094	585,916	15,785,481	16,371,397	84,862,696
Укупно	165,956,519	27,059,234	193,015,753	1,177,939	17,595,675	18,773,614	174,242,139
Потраживања од банака	30,233,576	202,558	30,436,134	21	202,558	202,579	30,233,555

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

Напомена: Према интерној сегментацији сектор становништва обухвата физичка лица, пољопривреднике и микро бизнис (предузетнике и микро клијенте).

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација

31.12.2016.	Непроблематична потраживања	Проблематична потраживања	Укупно	Исправка вредности непроблематичних потраживања	Исправка вредности проблематичних потраживања	У хиљадама динара	
						Укупна исправка вредности	Нето
Стамбени	40,207,271	2,317,300	42,524,571	88,859	1,131,996	1,220,854	41,303,717
Готовински	20,674,119	1,201,269	21,875,388	171,541	1,107,438	1,278,979	20,596,408
Пољопривреда	6,194,484	482,267	6,676,750	50,109	397,292	447,401	6,229,349
Остало	5,387,175	745,751	6,132,926	86,340	732,306	818,646	5,314,280
Микро бизнис	8,064,191	2,180,334	10,244,525	133,151	1,464,495	1,597,646	8,646,879
Укупно становништво	80,527,240	6,926,920	87,454,160	530,000	4,833,527	5,363,527	82,090,633
Велика предузећа	34,812,545	24,078,785	58,891,330	386,634	19,545,036	19,931,670	38,959,660
Средња предузећа	18,508,866	3,228,194	21,737,061	239,248	2,297,711	2,536,959	19,200,101
Мала предузећа	8,019,382	2,830,715	10,850,097	135,783	1,858,921	1,994,704	8,855,393
Држава	9,566,211	1,914,002	11,480,213	64,686	562,870	627,556	10,852,657
Остало	6,453,124	1,625,625	8,078,749	10,590	1,625,595	1,636,185	6,442,564
Привредни клијенти	77,360,128	33,677,322	111,037,450	836,940	25,890,134	26,727,074	84,310,376
Укупно	157,887,368	40,604,242	198,491,610	1,366,940	30,723,661	32,090,602	166,401,008
Потраживања од банака	43,218,800	309,875	43,528,675	2,120	309,874	311,994	43,216,681

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Промене исправки вредности потраживања у Билансу стања

	31.12.2016.	Повећање исправки вредности	Укидање исправки вредности	Друге промене*	31.12.2017.
Укупно становништво	5,363,527	2,409,982	(3,168,627)	(2,202,666)	2,402,217
Привредни клијенти	26,727,075	9,552,922	(9,951,081)	(9,957,518)	16,371,398
Укупно	<u>32,090,602</u>	<u>11,962,905</u>	<u>(13,119,707)</u>	<u>(12,160,185)</u>	<u>18,773,614</u>
Потраживања од банака	<u>311,994</u>	<u>33</u>	<u>(62,697)</u>	<u>(46,751)</u>	<u>202,579</u>

*Друге промене се односе на извршен пренос у целости обезвређених потраживања из билансне у ванбилансну евиденцију, курсне разлике и остале промене.

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Проблематични кредити и потраживања

Проблематични кредити и потраживања су они кредити и потраживања за које је Група утврдила да постоје објективни докази који указују на обезвређење и за које не очекује наплату доспеле главнице и камате у складу са уговором о кредиту (обезвређена потраживања). Процена обезвређења код проблематичних потраживања се врши за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмиривања оавеза - defaulta (подкатегија ризика 4Д и 4ДД према интерном систему рејтинга и категорија ризика 5), уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине.

Значајно смањење исправки вредности у билансу стања у 2017. години, последица је извршеног отписа у целости обезвређених потраживања преносом из билансне у ванбилансну евиденцију и то: код матичне Банке и чланице из Будве у сладу са локалном регулативом, а код чланице из Бања Луке за потребе израде консолидованог извештаја. Поред наведеног, на смањење исправки вредности утицала је и наплата ризичних пласмана, већа од планиране.

Непроблематични кредити и потраживања

За непроблематична потраживања (категије рејтинга 1, 2, 3 и подкатегија 4), обезвређење се процењује групно (необезвређена потраживања). Групна процена се врши по групама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (бонитетне групе по врстама клијената и пласмана), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу.

Процена обезбеђења на групној основи заснива се на вероватноћи настанка статуса неизмиривања обавеза дужника (PD) обрачунате на бази миграција у статус неизмиривања обавеза (defaulta), по врстама клијената или производима. Ценећи специфичности у пословању са клијентима, посебно се утврђују миграције за правна лица, становништво по врстама производа, банке и предузетнике.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Необезвређена потраживања по данима доцње - Непроблематична потраживања

У хиљадама динара

31.12.2017.	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
Стамбени	38,420,681	559,412	153,873	221,566	-	39,355,533
Готовински	24,291,275	1,702,682	166,024	56,831	-	26,216,812
Пољопривреда	6,953,492	182,300	71,846	20,745	-	7,228,382
Остало	5,410,478	312,882	45,446	11,575	-	5,780,381
Микро бизнис	8,080,813	1,226,765	77,073	21,481	-	9,406,132
Укупно становништво	83,156,739	3,984,040	514,263	332,198	-	87,987,240
Велика предузећа	38,038,591	148,686	308,300	-	-	38,495,577
Средња предузећа	11,005,501	946,232	94,118	10,563	-	12,056,414
Мала предузећа	5,473,967	310,776	56,863	31,623	-	5,873,229
Држава	10,743,288	118,436	-	-	-	10,861,724
Остало	10,548,614	133,614	107	-	-	10,682,335
Привредни клијенти	75,809,960	1,657,745	459,388	42,186	-	77,969,279
Укупно	158,966,699	5,641,785	973,651	374,384	-	165,956,519
од чега: реструктурирана	2,062,044	410,268	178,344	4,755	-	2,655,411
Потраживања од банака	26,210,359	4,023,218	-	-	-	30,233,576

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Необезвређена потраживања по данима доцње - Непроблематична потраживања

У хиљадама динара

31.12.2016.	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
Стамбени	39,141,616	616,899	160,811	287,945	-	40,207,271
Готовински	19,116,857	1,352,724	148,406	56,132	-	20,674,119
Пољопривреда	5,919,094	206,274	52,417	16,699	-	6,194,484
Остало	5,053,139	290,789	29,636	13,612	-	5,387,175
Микро бизнис	6,952,990	975,960	61,810	73,431	-	8,064,191
Укупно становништво	76,183,695	3,442,645	453,080	447,819	-	80,527,240
Велика предузећа	34,521,502	291,043	-	-	-	34,812,545
Средња предузећа	16,986,649	1,482,182	26,237	13,798	-	18,508,866
Мала предузећа	7,075,889	874,961	21,321	47,211	-	8,019,382
Држава	9,380,610	185,600	-	-	-	9,566,211
Остало	6,255,752	196,111	1,262	-	-	6,453,124
Привредни клијенти	74,915,706	2,807,146	172,708	93,966	-	77,360,128
Укупно	151,099,401	6,249,791	625,788	541,785	-	157,887,368
од чега: реструктурирана	2,684,851	599,992	34,572	41,979	-	3,361,395
Потраживања од банака	43,218,800	-	-	-	-	43,218,800

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Обезвређена потраживања по данима доцње - Проблематична потраживања

У хиљадама динара

31.12.2017.	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
Стамбени	213,931	65,588	18,498	48,523	1,389,275	1,735,814
Готовински	53,274	19,848	10,750	18,205	248,512	350,588
Пољопривреда	20,079	5,777	9,331	8,440	162,875	206,502
Остало	14,691	2,471	832	219	377,771	395,984
Микро бизнис	70,524	15,459	14,779	56,066	948,704	1,105,531
Укупно становништво	372,497	109,143	54,190	131,452	3,127,137	3,794,419
Велика предузећа	2,262,581	-	-	-	14,695,970	16,958,551
Средња предузећа	93,394	22,138	-	58,566	1,916,308	2,090,406
Мала предузећа	88,111	373,012	36,677	2,860	1,280,419	1,781,079
Држава	741,052	23,022	-	-	233,116	997,190
Остало	1,436,767	-	-	-	822	1,437,589
Привредни клијенти	4,621,904	418,172	36,677	61,426	18,126,636	23,264,815
Укупно	4,994,401	527,315	90,867	192,878	21,253,773	27,059,234
од чега: реструктурирана	2,562,976	78,371	54,310	99,769	16,484,893	19,280,319
Потраживања од банака	202,558	-	-	-	-	202,558

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику (наставак)

Обезвређена потраживања по данима доцње - Проблематична потраживања

У хиљадама динара

31.12.2016.	Није у доцњи	Доцња до 30 дана	Од 31-60 дана	Од 61-90 дана	Преко 90 дана	Укупно
Стамбени	204,127	54,583	27,781	50,836	1,979,972	2,317,300
Готовински	48,747	17,883	11,304	14,898	1,108,438	1,201,269
Пољопривреда	9,748	3,642	3,293	2,457	463,126	482,267
Остало	12,627	563	155	802	731,604	745,751
Микро бизнис	16,905	5,158	19,453	14,500	2,124,318	2,180,334
Укупно становништво	292,153	81,830	61,985	83,493	6,407,459	6,926,920
Велика предузећа	2,521,936	3,466,420	49,512	-	18,040,917	24,078,785
Средња предузећа	290,578	66,476	-	13,254	2,857,886	3,228,194
Мала предузећа	469,667	20,532	-	26,523	2,313,994	2,830,715
Држава	1,267,471	48,709	-	-	597,822	1,914,002
Остало	1,536,823	-	-	-	88,801	1,625,625
Привредни клијенти	6,086,475	3,602,137	49,512	39,777	23,899,420	33,677,322
Укупно	6,378,628	3,683,967	111,498	123,270	30,306,879	40,604,242
од чега: реструктурирана	2,848,138	3,579,359	60,187	7,057	20,922,319	27,417,059
Потраживања од банака	309,874	-	-	-	-	309,874

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања

31.12.2017.	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Проблематична потраживања	Проблематична реструктурирана потраживања	Исправке вредности проблематичних потраживања	У хиљадама динара	
						Учешће проблематичних у укупним (%)	Износ средстава обезбеђења за проблематична потраживања
Укупно становништво	91,781,660	2,402,217	3,794,419	1,011,772	1,810,194	4,13%	3,372,392
Стамбени	41,091,347	690,655	1,735,814	485,979	594,165	4,22%	1,740,307
Готовински	26,567,400	479,074	350,588	45,244	262,960	1,32%	242,993
Пољопривреда	7,434,885	163,133	206,502	19,626	100,167	2,78%	196,094
Остало	6,176,365	458,564	395,984	-	376,724	6,41%	11,857
Микро бизнис	10,511,663	610,790	1,105,531	460,924	476,179	10,52%	1,181,140
Привредни клијенти	101,234,094	16,371,397	23,264,815	18,268,546	15,785,481	22,98%	21,511,491
Пољопривреда	6,221,355	161,647	253,050	28,243	113,994	4,07%	252,908
Прерађивачка индустрија	23,673,580	5,963,135	9,161,447	8,191,755	5,735,338	38,70%	6,607,183
Електрична енергија	1,135,657	28,197	67,005	-	174	5,90%	67,005
Грађевинарство	6,474,022	1,016,800	1,083,331	959,938	1,007,179	16,73%	1,297,761
Трговина на велико и мало	24,616,833	2,014,256	3,960,147	3,102,743	1,887,183	16,09%	4,048,023
Услугне делатности	14,773,783	1,222,929	1,438,775	1,411,506	1,089,580	9,74%	1,465,235
Активности у вези са некретнинама	1,582,823	693,244	1,345,149	960,907	691,123	84,98%	1,370,156
Остало	22,756,041	5,271,189	5,955,911	3,613,454	5,260,909	26,17%	6,403,219
Укупно	193,015,753	18,773,614	27,059,234	19,280,319	17,595,675	14,02%	24,883,882
Потраживања од банака	30,436,134	202,579	202,558	-	202,558	0,67%	407,543

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања (наставак)

31.12.2016.	У хиљадама динара						
	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Проблематична потраживања	Проблематична реструктурирана потраживања	Исправке вредности проблематичних потраживања	Учешће проблематичних у укупним (%)	Износ средстава обезбеђења за проблематична потраживања
Укупно становништво	87,454,160	5,363,527	6,926,920	1,194,271	4,831,972	7,92%	6,030,269
Стамбени	42,524,571	1,220,682	2,317,300	450,074	1,131,862	5,45%	3,399,885
Готовински	21,875,388	1,279,151	1,201,269	62,924	1,107,338	5,49%	628,279
Пољопривреда	6,676,750	447,401	482,267	39,016	397,270	7,22%	476,504
Остало	6,132,926	818,646	745,751	489	732,288	12,16%	40,703
Микро бизнис	10,244,525	1,597,646	2,180,334	641,768	1,463,213	21,28%	1,484,897
Привредни клијенти	111,037,450	26,727,075	33,677,322	26,222,788	25,891,689	30,33%	32,669,354
Пољопривреда	6,963,406	296,167	355,855	51,981	233,910	5,11%	370,591
Прерађивачка индустрија	36,548,279	10,372,448	14,377,412	12,820,759	10,109,059	39,34%	10,743,176
Електрична енергија	311,333	49,207	-	-	-	0,00%	-
Грађевинарство	3,865,325	1,644,715	1,660,952	1,308,284	1,513,279	42,97%	1,867,323
Трговина на велико и мало	30,609,582	4,712,214	5,726,507	4,289,886	4,525,657	18,71%	6,336,296
Услугне делатности	12,166,402	2,577,391	2,946,538	2,876,445	2,457,942	24,22%	3,791,587
Активности у вези са некретнинама	1,837,179	704,562	1,421,259	954,401	696,020	77,36%	1,458,900
Остало	18,735,945	6,370,370	7,188,799	3,921,032	6,355,820	38,37%	8,101,509
Укупно	198,491,610	32,090,602	40,604,242	27,417,059	30,723,661	20,46%	38,699,652
Потраживања од банака	43,528,675	311,994	309,874	-	309,874	0,71%	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.2. Проблематична потраживања (наставак)

Промене проблематичних потраживања

						У хиљадама динара	
	Бруто 31.12.2016.	Нова проблематична потраживања	Смањење проблематичних потраживања	Утицај курса	Друге промене	Бруто 31.12.2017.	Нето 31.12.2017.
Стамбени	2,317,166	352,295	(766,761)	(128,171)	(38,715)	1,735,814	1,141,650
Готовински	1,201,169	183,344	(1,008,469)	(10,025)	(15,431)	350,588	87,628
Пољопривреда	482,245	123,424	(386,295)	(8,147)	(4,725)	206,502	106,335
Остало	745,733	98,132	(441,143)	(2,938)	(3,800)	395,984	19,260
Микро бизнис	2,179,052	146,615	(1,138,086)	(65,259)	(16,791)	1,105,531	629,352
Укупно становништво	6,925,365	903,810	(3,740,754)	(214,541)	(79,460)	3,794,419	1,984,225
Велика предузећа	24,078,794	1,467,414	(8,166,593)	(813,349)	392,285	16,958,551	5,077,548
Средња предузећа	3,228,194	37,985	(1,178,665)	(89,972)	92,864	2,090,406	741,039
Мала предузећа	2,832,261	183,291	(1,097,812)	(77,889)	(58,773)	1,781,079	829,539
Држава	1,914,002	68,060	(525,411)	(64,543)	(394,919)	997,190	830,774
Остало	1,625,625	412	(88,401)	(51,933)	(48,112)	1,437,589	434
Привредни клијенти	33,678,877	1,757,162	(11,056,882)	(1,097,685)	(16,656)	23,264,815	7,479,334
Укупно	40,604,242	2,660,972	(14,797,636)	(1,312,226)	(96,116)	27,059,234	9,463,559
Потраживања од банака	309,874	-	-	-	(107,316)	202,558	-

*Друге промене се односе на делимично повећање/смањење износа потраживања у оквиру једне партије током године.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.3. Непроблематична потраживања

У хиљадама динара

	31.12.2017.					31.12.2016.				
	Низак (ИР 1,2)	Повишен (ИР 3)	Висок (ИР 4)	Укупно	Вредност средстава обезбеђења	Низак (ИР 1,2)	Повишен (ИР 3)	Висок (ИР 4)	Укупно	Вредност средстава обезбеђења
Стамбени	39,084,856	257,801	12,876	39,355,533	39,001,059	39,585,087	616,664	5,520	40,207,271	39,763,653
Готовински	26,144,252	67,874	4,687	26,216,812	11,970,041	20,592,587	79,205	2,326	20,674,119	15,963,266
Пољопривреда	7,200,380	27,708	294	7,228,382	6,065,831	6,166,607	25,291	2,586	6,194,483	5,864,902
Остало	5,756,521	19,084	4,776	5,780,381	156,647	5,341,209	41,914	4,052	5,387,175	146,036
Микро бизнис	8,799,696	446,581	159,855	9,406,132	9,523,078	7,341,879	418,421	303,890	8,064,191	8,177,476
Укупно становништво	86,985,706	819,047	182,487	87,987,240	66,716,656	79,027,369	1,181,496	318,375	80,527,240	69,915,334
Велика предузећа	37,281,395	1,214,182	-	38,495,577	36,547,962	30,707,102	4,105,443	-	34,812,545	32,863,162
Средња предузећа	11,844,621	210,314	1,478	12,056,414	11,429,111	18,149,288	359,573	4	18,508,866	17,774,599
Мала предузећа	5,663,004	210,223	2	5,873,229	5,812,991	7,394,235	595,028	30,119	8,019,382	7,954,830
Држава	9,042,905	1,768,042	50,777	10,861,724	6,158,448	7,757,111	500,825	1,308,275	9,566,211	5,311,410
Остало	5,580,295	5,101,481	560	10,682,335	4,513,126	940,332	5,473,897	38,896	6,453,124	4,382,749
Привредни клијенти	69,412,221	8,504,241	52,817	77,969,279	64,461,639	64,948,069	11,034,765	1,377,294	77,360,128	68,286,750
Укупно	156,397,927	9,323,288	235,304	165,956,519	131,178,295	143,975,438	12,216,261	1,695,669	157,887,368	138,202,084
Потраживања од банка	30,233,464	-	112	30,233,576	-	43,218,801	-	-	43,218,800	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања

31.12.2017.	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Реструктурирана на потраживања	Реструктурирана на проблематична потраживања	Исправке вредности реструктурираних потраживања	Учешће реструктурираних у укупним (%)	У хиљадама динара
							Вредност средстава обезбеђења реструктурираних потраживања
Укупно становништво	91,781,660	2,402,217	1,839,065	1,011,772	377,743	2,00%	1,569,799
Стамбени	41,091,347	690,655	985,645	485,979	186,128	2,40%	983,744
Готовински	26,567,400	479,074	256,425	45,244	24,538	0,97%	55,818
Пољопривреда	7,434,885	163,133	19,711	19,626	5,399	0,27%	18,746
Остало	6,176,365	458,564	5,815	-	11	0,09%	6,793
Микро бизнис	10,511,663	610,790	571,469	460,924	161,666	5,44%	504,697
Привредни клијенти	101,234,094	16,371,397	20,096,664	18,268,546	12,935,446	19,85%	19,483,092
Пољопривреда	6,221,355	161,647	149,589	28,243	16,594	2,40%	149,589
Прерађивачка индустрија	23,673,580	5,963,135	8,970,181	8,191,755	5,660,335	37,89%	8,591,732
Електрична енергија	1,135,657	28,197	-	-	-	0,00%	-
Грађевинарство	6,474,022	1,016,800	988,884	959,938	911,027	15,27%	980,283
Трговина на велико и мало	24,616,833	2,014,256	3,396,861	3,102,743	1,319,589	13,80%	3,170,340
Услугне делатности	14,773,783	1,222,929	1,734,740	1,411,506	1,107,568	11,74%	1,734,740
Активности у вези са некретностима	1,582,823	693,244	960,907	960,907	673,604	60,71%	960,907
Остало	22,756,041	5,271,189	3,895,502	3,613,454	3,246,730	17,12%	3,895,502
Укупно	193,015,753	18,773,614	21,935,730	19,280,319	13,313,189	11,36%	21,052,891
Потраживања од банака	30,436,134	202,579	-	-	-	0,00%	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

31.12.2016.	У хиљадама динара						
	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Реструктурирана потраживања	Реструктурирана проблематична потраживања	Исправке вредности реструктурираних потраживања	Учешће реструктурираних у укупним (%)	Вредност средстава обезбеђења реструктурираних потраживања
Укупно становништво	87,454,160	5,363,527	1,910,287	1,194,271	575,309	2,18%	1,959,377
Стамбени	42,524,571	1,220,682	948,830	450,074	193,179	2,23%	947,429
Готовински	21,875,388	1,279,151	134,317	62,924	44,877	0,61%	74,651
Пољопривреда	6,676,750	447,401	39,965	39,016	22,814	0,60%	39,816
Остало	6,132,926	818,646	1,089	489	489	0,02%	130
Микро бизнис	10,244,525	1,597,646	786,086	641,768	313,950	7,67%	897,351
Привредни клијенти	111,037,450	26,727,075	28,868,167	26,222,788	21,018,784	26,00%	29,131,106
Пољопривреда	6,963,406	296,167	233,450	51,981	10,585	3,35%	62,011
Прерађивачка индустрија	36,548,279	10,372,448	13,022,853	12,820,759	9,636,129	35,63%	13,166,903
Електрична енергија	311,333	49,207	-	-	-	0,00%	84,030
Грађевинарство	3,865,325	1,644,715	1,308,284	1,308,284	1,224,520	33,85%	1,308,284
Трговина на велико и мало	30,609,582	4,712,214	6,064,460	4,289,886	3,451,874	19,81%	6,278,825
Услугне делатности	12,166,402	2,577,391	2,981,533	2,876,445	2,427,775	24,51%	2,962,137
Активности у вези са некретнинама	1,837,179	704,562	967,176	954,401	644,009	52,64%	979,951
Остало	18,735,945	6,370,370	4,290,412	3,921,032	3,623,891	22,90%	4,288,964
Укупно	198,491,610	32,090,602	30,778,454	27,417,059	21,594,093	15,51%	31,090,483
Потраживања од банака	43,528,675	311,994	-	-	-	0,00%	-

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

Промене реструктурираних потраживања

	У хиљадама динара						
	Бруто 31.12.2016.	Нова реструктурирана потраживања	Смањење реструктурираних потраживања	Утицај курса	Друге промене	Бруто 31.12.2017.	Нето 31.12.2017.
Стамбени	948,830	189,758	(35,645)	(78,596)	(38,702)	985,645	799,516
Готовински	134,317	160,700	(24,111)	(10,444)	(4,037)	256,425	231,887
Пољопривреда	39,965	7,677	(26,319)	(1,222)	(390)	19,711	14,312
Остало	1,089	1,548	(56)	3,234	-	5,815	5,804
Микро бизнис	786,086	6,773	(203,290)	(28,705)	10,604	571,469	409,803
Укупно становништво	1,910,287	366,457	(289,422)	(115,733)	(32,524)	1,839,065	1,461,323
Велика предузећа	25,131,407	1,023,848	(8,040,033)	(840,411)	241,630	17,516,440	5,920,747
Средња предузећа	1,729,109	152,968	(547,348)	(60,089)	70,342	1,344,983	515,540
Мала предузећа	1,155,871	56,738	(196,747)	(35,826)	(27,897)	952,139	441,836
Држава	482,401	1,055	(482,401)	(19,533)	19,533	1,055	1,051
Остало	369,380	-	(75,429)	(11,903)	-	282,048	282,045
Привредни клијенти	28,868,167	1,234,609	(9,341,958)	(967,762)	303,609	20,096,664	7,161,218
Укупно	30,778,454	1,601,066	(9,631,380)	(1,083,494)	271,085	21,935,730	8,622,541
Потраживања од банака	-	-	-	-	-	-	-

*Друге промене се односе на делимично повећање/смањење износа реструктурираних потраживања у оквиру једне партије током године.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.4. Реструктурирана потраживања (наставак)

Мере које Група спроводи приликом реструктурирања потраживања

Чланице Групе спровode различите мере реструктурирања у зависности од потреба клијената, поштујући интерес Групе уз сагледавање комплетне пословне, финансијске и колатералне позиције клијената.

Мере које чланице Групе најчешће спровode приликом реструктурирања пласмана су:

- продужење рока доспећа које је углавном пропраћено и кориговањем каматне стопе која се усклађује са финансијским положајем клијената,
- увођење грејс периода или мораторијума на измирење обавеза у одређеном року,
- капитализација доцње, уколико постоје доспеле о року неизмирене обавезе, исте се приликом спровођења реструктурирања враћају у недоспеле обавезе односно формира се ново почетно стање потраживања,
- рефинансирање потраживања - у оправданим случајевима могуће је вршити рефинасирање потраживања од осталих поверилаца у циљу побољшања позиције Групе (колатералне или финансијске одобрењем повољнијих услова отплате),
- делимични отпис - у протеклом периоду чланице Групе нису спроводиле делимичне отписе приликом реструктурирања, али у наредном периоду ће пажљиво размотрити оправданост и ове мере у поступку реструктурирања уколико је основана, у циљу свођења обавеза дужника на реални ниво који је могуће отплатити из новчаног тока, при чему ће се свакако сагледавати компаративно и колатерална позиција Групе уз пројекцију могућности наплате, како би чланице Групе наплатиле своја потраживања у максималном могућем износу,
- конвертовање дуга у капитал - такође није вршено у протеклом периоду, а у наредном периоду вршиће се појединачна процена оправданости реализације ове мере уколико је то једина могућност спровођења реструктурирања тј наплате потраживања.

Наведене мере се могу реализовати појединачно или спровођењем више мера у зависности од сваког појединачног поступка реструктурирања.

4.1.5. Ризик концентрације

Група управља ризиком концентрације преко успостављеног система лимита који обухвата лимите изложености са истим или сличним факторима ризика (према секторима / делатностима, географским подручјима, појединачним дужницима или групама повезаних лица, инструментима кредитне заштите...). Успостављање одговарајућих лимита изложености је основ за контролу ризика концентрације у циљу диверсификације кредитног портфолиа

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.5. Ризик концентрације (наставак)

Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација по гранској и географској концентрацији изложености

У хиљадама динара

31.12.2017.	Непроблематична потраживања					Проблематична потраживања				
	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало
Укупно становништво	80,443,626	4,025,430	3,518,184	-	-	3,122,801	343,401	328,217	-	-
Стамбени	35,946,088	1,816,173	1,593,272	-	-	1,532,194	167,780	35,840	-	-
Готовински	24,286,208	1,222,315	708,289	-	-	302,978	38,768	8,841	-	-
Пољопривреда	7,153,549	6,728	68,106	-	-	205,882	64	556	-	-
Остало	5,353,083	54,526	372,772	-	-	383,880	3,615	8,489	-	-
Микро бизнис	7,704,698	925,689	775,745	-	-	697,866	133,174	274,491	-	-
Привредни клијенти	58,769,024	7,041,714	12,158,541	-	-	22,791,567	242,462	230,786	-	-
Пољопривреда	5,813,795	121,360	33,150	-	-	253,050	-	-	-	-
Прерађивачка индустрија	13,235,355	105,722	1,171,056	-	-	9,145,453	15,994	-	-	-
Електрична енергија	82,030	3	986,619	-	-	67,005	-	-	-	-
Грађевинарство	4,747,909	210,783	431,998	-	-	934,013	149,319	-	-	-
Трговина на велико и мало	18,359,633	1,044,963	1,252,091	-	-	3,652,235	77,126	230,786	-	-
Услугне делатности	11,743,285	881,824	709,899	-	-	1,438,755	19	-	-	-
Активности у вези са некретнинама	167,366	54,032	16,276	-	-	1,345,149	-	-	-	-
Остало	4,619,651	4,623,026	7,557,453	-	-	5,955,907	4	-	-	-
Укупно	139,212,649	11,067,14	15,676,726	-	-	25,914,368	585,863	559,003	-	-
Потраживања од банака	7,883,218	4,122	604,369	5,234,504	16,507,363	-	-	-	-	202,558

У зависности од општих економских кретања и кретања у појединим индустријским секторима, чланице Групе врше диверсификацију улагања у индустријске секторе који су резистентни на утицај негативних економских кретања.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.5. Ризик концентрације (наставак)

31.12.2016.	Непроблематична потраживања					Проблематична потраживања					У хиљадама динара
	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало	Србија	Црна Гора	БиХ	ЕУ	Остало	
	Укупно становништво	74,137,624	3,270,768	3,118,847	-	-	5,167,534	884,462	874,924	-	-
Стамбени	37,271,767	1,543,567	1,391,937	-	-	1,992,031	278,496	46,773	-	-	
Готовински	18,968,032	1,017,024	689,063	-	-	924,303	123,650	153,316	-	-	
Пољопривреда	6,081,950	9,903	102,631	-	-	467,403	0	14,863	-	-	
Остало	5,239,787	52,564	94,824	-	-	662,682	19,572	63,497	-	-	
Микро бизнис	6,576,089	647,709	840,393	-	-	1,121,115	462,744	596,475	-	-	
Привредни клијенти	64,243,239	6,881,172	6,235,717	-	-	32,412,891	617,583	579,363	-	67,485	
Пољопривреда	6,416,768	181,481	9,303	-	-	345,824	0	10,031	-	-	
Прерађивачка индустрија	20,620,278	153,502	1,397,086	-	-	14,174,435	117,266	85,711	-	-	
Електрична енергија	83,227	5,593	222,513	-	-	0	0	0	-	-	
Грађевинарство	1,786,210	278,123	140,040	-	-	1,351,493	309,459	0	-	-	
Трговина на велико и мало	23,274,624	642,396	966,054	-	-	5,149,413	155,333	421,760	-	-	
Услугне делатности	8,098,887	816,056	304,920	-	-	2,884,345	332	61,862	-	-	
Активности у вези са некретнинама	307,600	61,109	47,211	-	-	1,409,119	12,140	-	-	-	
Остало	3,655,645	4,742,911	3,148,590	-	-	7,098,261	23,053	-	-	67,485	
Укупно	138,380,863	10,151,940	9,354,564	-	-	37,580,425	1,502,045	1,454,287	-	67,485	
Потраживања од банака	11,156,376	5,608	141,067	8,759,324	23,156,425	-	-	-	-	309,874	

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.6. Финансијска средства

	31.12.2017.		У хиљадама динара 31.12.2016.	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
Финансијска средства:				
- по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању	5,424,642	5,424,642	247,862	247,862
- која се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха	-	-	-	-
- расположива за продају	116,097,941	116,097,938	139,889,920	139,808,210
- која се држе до доспећа	-	-	453,168	368,999
Укупно	121,522,584	121,522,580	140,590,950	140,425,071

Финансијска средства расположива за продају су пласмани за које постоји намера држања у неодређеном временском периоду и који могу бити продати због потребе за ликвидношћу или услед промене каматних стопа, девизних курсева или тржишних цена. Састоје се, највећим делом, од трезорских записа и обвезница емитованих од стране Републике Србије, Републике Српске, Републике Црне Горе, јединица локалне самоуправе и обвезница других банака. Хартије од вредности расположиве за продају иницијално се процењују по набавној вредности, а на кварталном нивоу се обрачунава њихова фер вредност и то на основу тржишних цена за хартије од вредности којима се тргује на берзи (mark to market), као и применом интерно развијених модела за вредновање (mark to model) у случају када се за одређени финансијски инструмент цене не мењају редовно нити су забележени значајнији обими трговања, а модел се базира на дисконтовању новчаних токова кривом приноса која респектује тржишне услове.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал) (наставак)

У следећим прегледима вредност коллатерала је приказана према фер вредности коллатерала, тако да је вредност коллатерала приказана само до износа бруто пласмана (у случају када вредност коллатерала прекорачује износ кредита). Када је вредност коллатерала нижа од вредности бруто пласмана исказује се вредност коллатерала.

Вредност коллатерала и гаранција примљених у циљу ублажавања изложености кредитном ризику који произилази из пласмана клијентима, приказан је у следећем прегледу:

Кредити и потраживања од комитената покривена коллатералима

У хиљадама динара

31.12.2017.	Непроблематична потраживања					Проблематична потраживања				
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали коллатерали*	Укупно	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали коллатерали	Укупно
Стамбени	37,584,525	26,826	-	1,389,709	39,001,059	1,638,134	3,069	-	99,104	1,740,307
Готовински	459,863	458,565	-	11,051,613	11,970,041	19,763	7,157	-	216,073	242,993
Пољопривреда	3,060,954	29,580	31,127	2,944,170	6,065,831	145,561	-	12	50,521	196,094
Остало	32,706	6,202	-	117,740	156,647	8,968	4	-	2,884	11,857
Микро бизнис	2,124,368	556,769	-	6,841,941	9,523,078	690,071	9,368	-	481,701	1,181,140
Укупно становништво	43,262,416	1,077,941	31,127	22,345,172	66,716,656	2,502,498	19,599	12	850,283	3,372,392
Велика предузећа	16,904,885	321,177	6,161,689	13,160,211	36,547,962	14,634,237	-	-	2,301,515	16,935,752
Средња предузећа	5,117,639	450,957	-	5,860,515	11,429,111	1,808,248	-	-	235,632	2,043,880
Мала предузећа	1,919,093	346,296	9,538	3,538,064	5,812,991	1,608,457	14	-	172,103	1,780,574
Држава	397,383	2,261	709,940	5,048,865	6,158,448	9,160	0	669,596	72,511	751,267
Остало	139,047	-	148,486	4,225,593	4,513,126	-	18	-	-	18
Привредни клијенти	24,478,048	1,120,690	7,029,652	31,833,248	64,461,639	18,060,101	32	669,596	2,781,761	21,511,491
Укупно	67,740,464	2,198,631	7,060,779	54,178,421	131,178,295	20,562,599	19,631	669,608	3,632,044	24,883,882
од чега: реструктурирана	1,212,404	24,096	207,719	569,879	2,014,098	17,009,448	-	-	2,029,345	19,038,793
Потраживања од банака	-	114,998	-	305,960	407,543	-	-	-	-	-

*Остали коллатерали се односе на залогe на роби, залогe на потраживањима, залогa на опреми, јемства.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (колатерал) (наставак)

Кредити и потраживања од комитената покривена колатералима

У хиљадама динара

31.12.2016.	Непроблематична потраживања					Проблематична потраживања				
	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали колатерали*	Укупно	Некретнине	Депозити	Гаранције	Остали колатерали	Укупно
Стамбени	38,690,411	26,907	-	1,046,336	39,763,653	3,139,761	-	-	110,343	3,250,104
Готовински	478,237	437,440	-	15,047,589	15,963,266	111,608	3,588	-	426,844	542,040
Пољопривреда	3,125,684	11,014	63,906	2,664,298	5,864,902	221,035	-	1,364	179,919	402,319
Остало	7,235	5,530	42	133,229	146,036	17,089	-	-	18,528	35,616
Микро бизнис	2,466,438	756,786	16,228	4,938,025	8,177,476	1,106,698	691	343	377,165	1,484,897
Укупно становништво	44,768,005	1,237,677	80,176	23,829,476	69,915,334	4,596,191	4,279	1,707	1,112,799	5,714,976
Велика предузећа	20,677,755	362,174	490,772	11,332,461	32,863,162	18,425,986	-	1,799,847	3,864,613	24,090,446
Средња предузећа	9,167,310	744,515	102,332	7,760,441	17,774,599	2,628,709	4,197	44,191	1,120,006	3,797,103
Мала предузећа	3,417,446	467,025	22,475	4,047,884	7,954,830	2,652,166	36,336	-	549,040	3,237,542
Држава	502,478	-	1,233,649	3,575,284	5,311,410	9,543	-	1,040,837	467,770	1,518,151
Остало	208,836	2,492	-	4,171,421	4,382,749	14,785	2,492	-	8,864	26,141
Привредни клијенти	33,973,825	1,576,207	1,849,228	30,887,490	68,286,750	23,731,189	43,026	2,884,876	6,010,293	32,669,383
Укупно	78,741,830	2,813,884	1,929,404	54,716,966	138,202,084	28,327,380	47,305	2,886,583	7,123,092	38,384,359
од чега: реструктурирана	3,404,231	5,563	-	216,124	3,625,918	21,454,181	4,407	1,892,942	4,113,035	27,464,565
Потраживања од банака	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* Остали колатерали се односе на золеге на роби, золеге на потраживањима, залога на опреми, јемства.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.1. Кредитни ризик (наставак)

4.1.7. Средства заштите од кредитног ризика (коллатерал) (наставак)

Однос висине кредита и процењене вредности некретнине која се држи као коллатерал прати се према распону Loan To Value Ratio - LTV рацио.

Преглед кредита покривени непокретностима према распону LTV рација

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Мање од 50%	28,945,003	31,218,723
50% - 70%	16,739,193	22,389,267
71% - 100%	22,114,046	24,893,963
101% - 150%	9,278,934	9,345,594
Већи од 150%	17,866,577	25,497,902
Укупна изложеност	94,943,753	113,345,450
Просечни ЛТВ	67,89%	65,98%

4.1.8. Материјалне вредности стечене наплатом потраживања

Средстава обезбеђења преузета од стране чланица Групе у процесу наплате пласмана, приказана су у наредном прегледу:

	У хиљадама динара				
	Стамбени објекти	Пословни објекти	Опрема	Земљишта и шуме	Укупно
31.12.2016.	741,384	3,612,206	112,973	456,997	4,923,560
Стицање	20,222	75,843	6,209	6,014	108,288
Продаја	(8,097)	(697,131)	(18)	-	(705,246)
Пренос на инвестиционе некретнине	(11,047)	(6,400)	-	-	(17,447)
Пренос на стална средства намењена продаји	(151,359)	(500,352)	(2,196)	(198,620)	(852,528)
Пренос на основна средства	-	-	-	-	-
Остало	(13,932)	(21,644)	(4,068)	(4,110)	(43,754)
31.12.2017.	577,171	2,462,522	112,900	260,281	3,412,874
Исправке вредности	216,322	1,079,754	77,166	134,046	1,507,288
Нето	360,849	1,382,768	35,734	126,235	1,905,586

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности представља могућност настанка негативних утицаја на финансијски резултат и капитал Групе, услед немогућности Групе да измирује своје обавезе, а у случају недовољних резерви ликвидности и немогућности покрића неочекиваних одлива и осталих обавеза.

Група у свом пословању поштује основне принципе ликвидности, остварујући довољан ниво средстава за покриће обавеза насталих у кратком року, односно поштује принцип солвентности формирањем оптималне структуре сопствених и позајмљених извора средстава и формирањем довољног нивоа резерви ликвидности које не угрожавају остваривање планираног поврата на капитал.

Ризик ликвидности, испољава се у разлици између прилива средстава са једне стране и доспећа обавеза са друге стране, укључујући и могућност кашњења планираних прилива, као и неочекиване одливе. Ризик ликвидности може се јавити у виду ризика извора средстава и тржишног ризика ликвидности. Проблем ликвидности са аспекта извора средстава односи се на структуру пасиве и обавеза и изражава се кроз потенцијално значајно учешће нестабилних извора, краткорочних извора или њихове концентрације. Са друге стране ризик ликвидности испољава се кроз дефицит резерви и отежаног или немогућег прибављања ликвидних средстава по прихватљивим тржишним ценама.

Група је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања ризика ликвидности од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања ризиком ликвидности врши Одбор за управљање активом и пасивом матичне Банке у оквиру својих надлежности, као и остали надлежни одбори чланица Групе, чије одлуке могу утицати на изложеност Групе овом ризику.

У циљу минимизирања ризика ликвидности, Група:

- врши диверсификацију извора средстава, по валутама и рочности;
- формира и одржава довољан ниво резерви ликвидности;
- управља новчаним средствима;
- прати будуће новчане токове и ликвидност на дневном нивоу;
- лимитира основне изворе кредитног ризика који имају најзначајнији утицај на ризик ликвидности;
- дефинише и периодично тестира Планове за управљање ликвидношћу у кризним ситуацијама.

Процес управљања ризиком ликвидности спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о ризику ликвидности.

Идентификација ризика ликвидности подразумева свеобухватно и благовремено идентификовање узрока који доводе до настанка ризика ликвидности и подразумева утврђивање текуће изложености ризику ликвидности, као и изложености ризику ликвидности по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена ризика ликвидности представља квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог ризика ликвидности, коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- рацио анализа;
- stress test.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Ублажавање подразумева одржавање ризика ликвидности на прихватљивом нивоу за ризични профил Групе, кроз дефинисање система лимита који обухвата регулаторне и интерне лимите, као и благовремено предузимање мера за умањење ризика и пословање у оквиру поменутих лимита.

Контрола и праћење ризика ликвидности обухвата процес праћења усклађености са интерно утврђеним лимитима, као и мониторинг дефинисаних мера за умањење изложености ризику ликвидности Групе која подразумева контролу на свим нивоима управљања ризиком ликвидности као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и контролу усклађености пословања.

Извештавање о ризику ликвидности обухвата систем интерног и екстерног извештавања, спроводи се на дневном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом.

Група усклађује своје пословање са показатељем ликвидности, и то: 0.8 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.9 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 1 као просек свих радних дана у месецу. Поред усклађивања са екстерно дефинисаним лимитом показатеља ликвидности, Група усклађује своје пословање са ужим показатељем ликвидности, и то: 0.5 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.6 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 0.7 као просек свих радних дана у месецу. Почев од 30.06.2017. године Група је ускладила своје пословање и са показатељем покрића ликвидном активом збирно у свим валутама, који одржава на нивоу који није нижи од 100%.

Усклађеност са екстерно дефинисаним лимитима ликвидности:

	Показатељ ликвидности		Ужи показатељ ликвидности		Показатељ покрића ликвидном активом	
	2017.	2016.	2017.	2016.	2017.	2016.
На дан 31. децембар	4.13	2.88	3.92	2.55	415%	-
Просек за период	4.71	2.97	4.38	2.55		
Максималан за период	5.29	3.56	4.83	3.12	-	-
Минималан за период	4.13	1.91	3.92	1.69	-	-

Током 2017. године показатељ ликвидности, ужи показатељ ликвидности и показатељ покрића ликвидном активом су се кретали изнад дефинисаних лимита.

Група дефинише интерне лимите, на основу интерног извештаја о GAP-у ликвидности.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима ликвидности последњег дана:

	Лимити	2017.	2016.
GAP до 1 месеца / Укупна актива	Max (10%)	1.43%	6.50%
Кумулативни GAP до 3 месеца / Укупна актива	Max (20%)	4.66%	9.61%

Поред тога Група лимитира и усклађује пословање са лимитима структуре пасиве и лимитима дефинисаним са аспекта рачности по значајнијим валутама.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Рочна структура монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембар 2017. године

	У хиљадама динара					
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	Укупно
Готовина и средства код централне банке	56,076,748	-	-	-	-	56,076,748
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	25,200,198	3,844,150	136,513	1,052,694	-	30,233,555
Кредити и потраживања од комитената	10,870,090	9,074,983	36,092,091	74,507,110	43,697,865	174,242,139
Финансијска средства (ХоВ)	4,818,794	14,000,125	19,972,101	82,037,900	693,660	121,522,580
Остала средства	2,064,500	1,370,393	146,640	215,961	493,178	4,290,672
Укупно	99,030,330	28,289,651	56,347,345	157,813,665	44,884,703	386,365,694
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,648,799	1,113,674	915,645	1,459,658	-	6,137,776
Депозити и остале обавезе према депонентима	222,453,947	13,741,808	52,687,717	26,464,168	2,230,108	317,577,748
Субординиране обавезе	-	-	-	-	-	-
Остале обавезе	5,248,237	91,973	1,636,303	38,286	-	7,014,799
Укупно	230,350,983	14,947,455	55,239,665	27,962,112	2,230,108	330,730,323
Нето рочна неусклађеност На дан 31. децембар 2017. године	(131.320.653)	13.342.196	1.107.680	129.851.553	42.654.595	55.635.371

Рочна структура монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембар 2016. године

	У хиљадама динара					
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	Укупно
Готовина и средства код централне банке	61,919,102	-	-	-	-	61,919,102
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	38,699,907	3,416,190	76,258	1,003,021	21,305	43,216,681
Кредити и потраживања од комитената	10,316,061	10,959,317	40,699,071	64,663,910	39,762,649	166,401,008
Финансијска средства (ХоВ)	4,860,113	13,506,392	47,165,297	73,000,869	1,892,400	140,425,071
Остала средства	2,106,213	-	3,283	1,124,843	-	3,234,339
Укупно	117,901,396	27,881,899	87,943,909	139,792,643	41,676,354	415,196,201
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,184,279	1,163,266	2,059,354	3,392,393	23,227	9,822,519
Депозити и остале обавезе према депонентима	229,259,980	17,393,516	68,559,020	27,635,316	2,288,127	345,135,959
Субординиране обавезе	-	-	6,178,390	-	-	6,178,390
Остале обавезе	4,681,633	-	1,047,493	-	-	5,729,126
Укупно	237,125,892	18,556,782	77,844,257	31,027,709	2,311,354	366,865,994
Нето рочна неусклађеност На дан 31. децембар 2016. године	(119,224,496)	9,325,117	10,099,652	108,764,934	39,365,000	48,330,207

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Извештај о рочној структури монетарне активе и пасиве садржи монетарне билансне позиције распоређене према преосталом року доспећа, односно коришћена је конзервативна претпоставка да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Група прикупља депозите правних лица и становништва, који обично имају краће рокове доспећа и могу бити повучени на захтев. Краткорочна природа ових депозита повећава ризик ликвидности Групе и захтева активно управљање овим ризиком, као и константно праћење тржишних трендова.

Група краткорочно управља ризиком ликвидности праћењем и контролисањем позиција у свим значајнијим валутама, како би се на време сагледале потребе за додатним изворима финансирања у случају доспећа одговарајућих позиција, односно дугорочно планира структуру својих извора и пласмана како би обезбедила довољно стабилних извора и довољно резерви ликвидности. Руководство верује да одговарајућа диверсификација портфолија депозита по броју и врсти депонената, као и претходно искуство пружају добар предуслов за постојање стабилне и дугорочне депозитне базе, односно по том основу се не очекују значајнији одливи средстава. Група редовно тестира План управљања ликвидношћу у кризним ситуацијама и проверава период преживљавања и солвентност, доступност извора за покриће обавезе које би евентуално настале, односно оцењује подршку у претпостављеним условима кризе.

Недисконттовани токови готовине монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембар 2017. године

	У хиљадама динара					
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	Укупно
Готовина и средства код централне банке	56,076,748	-	-	-	-	56,076,748
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	25,209,287	3,847,610	151,359	1,058,968	-	30,267,224
Кредити и потраживања од комитената	11,635,049	10,508,677	41,814,152	90,500,227	57,585,533	212,043,638
Финансијска средства (ХоВ)	4,680,261	14,026,774	20,038,891	82,519,852	718,340	121,984,118
Остала средства	2,533,852	1,370,393	146,639	215,960	493,178	4,760,022
Укупно	100,135,197	29,753,454	62,151,041	174,295,007	58,797,051	425,131,750
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,652,413	1,143,859	959,611	1,557,409	-	6,313,292
Депозити и остале обавезе према депонентима	222,550,508	13,880,143	53,290,370	27,404,904	2,662,841	319,788,766
Субординиране обавезе	-	-	-	-	-	-
Остале обавезе	5,274,736	91,973	1,636,303	38,286	-	7,041,298
Укупно	230,477,657	15,115,975	55,886,284	29,000,599	2,662,841	333,143,356
Нето рочна неусклађеност На дан 31. децембар 2017. године	(130,342,460)	14,637,479	6,264,757	145,294,408	56,134,210	91,988,394

Недисконттовани токови готовине монетарне активе и монетарне пасиве на дан 31. децембар 2016. године

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)**4.2. Ризик ликвидности (наставак)**

	У хиљадама динара					
	До 1 месеца	Од 1 - 3 месеца	Од 3 - 12 месеци	Од 1 - 5 година	Преко 5 година	Укупно
Готовина и средства код централне банке	61,919,102	-	-	-	-	61,919,102
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	38,901,607	3,419,090	85,447	1,011,270	21,349	43,438,763
Кредити и потраживања од комитената	11,138,192	12,519,359	46,418,317	79,772,254	53,638,769	203,486,891
Финансијска средства (ХоВ)	4,955,229	13,990,776	48,656,473	75,367,455	2,068,820	145,038,753
Остала средства	2,106,484	-	3,283	1,124,843	-	3,234,610
Укупно	119,020,614	29,929,225	95,163,520	157,275,822	55,728,938	457,118,119
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,912,444	1,213,108	2,146,198	3,625,156	23,445	10,920,351
Депозити и остале обавезе према депонентима	229,729,201	17,605,076	69,759,228	28,702,591	2,760,998	348,557,094
Субординиране обавезе	-	-	6,463,613	-	-	6,463,613
Остале обавезе	4,681,636	-	1,047,493	-	-	5,729,129
Укупно	238,323,281	18,818,184	79,416,532	32,327,747	2,784,443	371,670,187
Нето рочна неусклађеност На дан 31. децембар 2016. године	(119,302,667)	11,111,041	15,746,988	124,948,075	52,944,495	85,447,932

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.2. Ризик ликвидности (наставак)

Недисконтовани новчани токови који проистичу из позиција монетарне активе и пасиве обухватају будуће новчане токове по основу билансних позиција и будућих камата. У случају трансакционих и депозита по виђењу који су у складу са конзервативним приступом распоређени на рочност до једног месеца недисконтовани новчани токови обухватају само токове по основу главнице дуга.

Тржишни ризици

Тржишни ризик представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе услед промена тржишних варијабли и обухвата каматни ризик у банкарској књизи, девизни ризик за све пословне активности које обавља и ценовни ризик позиција књиге трговања.

Група је изложена ценовном ризику, девизном ризику, ризику друге уговорне стране и ризику измирења испоруке по основу ставки, које се налазе у књизи трговања. Књига трговања садржи билансне и ванбилансне позиције средстава и обавеза по основу финансијских инструмената које се држе са намером трговања или ради заштите позиција у другим финансијским инструментима који се воде у књизи трговања.

Група је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања тржишних ризика од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања тржишним ризиком врши Одбор за управљање активом и пасивом, Инвестициони одбор као и други надлежни одбори матичне Банке, као и надлежни одбори чланица Групе чије одлуке могу утицати на изложеност Групе овом ризику.

4.3. Каматни ризик

Каматни ризик представља ризик од настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе по основу позиција из банкарске књиге услед неповољних промена каматних стопа. Изложеност овој врсти ризика зависи од односа каматно осетљиве активе и каматно осетљиве пасиве.

Група управља следећим видовима каматног ризика:

- ризик временске неусклађености доспећа и поновног одређивања цена (repricing risk);
- ризик криве приноса (yield curve risk) – коме је изложена услед промене облика криве приноса;
- базни ризик (basis risk) – коме је изложена због различитих референтних каматних стопа код каматно осетљивих позиција са сличним карактеристикама што се тиче доспећа или поновног одређивања цена;
- ризик опција (optionality risk) – коме је изложена због уговорених опција – кредита с могућношћу превремене отплате, депозита с могућношћу превременог повлачења и друго .

Основни циљ управљања каматним ризиком је одржавање прихватљивог нивоа изложености каматном ризику са аспекта утицаја на финансијски резултат, вођењем адекватне политике рочне усклађености периода поновног формирања каматне стопе, усклађивања одговарајућих извора са пласманима према врсти каматне стопе и рочности, као и пројекцијом кретања криве приноса на иностраном и домаћем тржишту. Превасходно, Група управља маргином интерног приноса кроз цену кредита и депозита, фокусирајући се на каматну маржу.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Каматни ризик (наставак)

Група посебно сагледава утицај промене каматних стопа и структуре каматносноне активе и пасиве са аспекта рочности, поновног формирања каматних стопа и валутне структуре и управља њиховим утицајем на економску вредност капитала.

Процес управљања каматним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о каматном ризику.

Идентификација каматног ризика подразумева свеобухватно и благовремено идентификовање узрока који доводе до настанка ризика и подразумева утврђивање текуће изложености као и изложености каматном ризику по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена каматног ризика представља квантитативну процену идентификованог каматног ризика коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- Рацио анализа;
- Дурација;
- Економска вредност капитала;
- Stress test.

Ублажавање каматног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Групе и подразумева процес дефинисања система лимити изложености Групе, као и дефинисање и спровођење мера за ублажавање каматног ризика.

Контрола и праћење каматног ризика обухвата процес праћења усклађености са успостављеним системом лимита, као и мониторинг дефинисаних мера за умањење изложености каматном ризику Групе. Контрола каматног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о каматном ризику подразумева јасно детерминисан систем интерног извештавања надлежних одбора и органа чланица Групе о управљању каматним ризиком.

Интерни лимити детерминишу се на основу интерног извештаја о каматом GAP-у, који обухвата све позиције биланса.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима каматног ризика последњег дана била је следећа:

	Лимити	2017.	2016.
Релативни GAP	Max 15%	2.04%	1.02%
Коефицијент диспаритета	0.75 - 1.25	1.02	1.01

Током 2017. године показатељи каматног ризика су се кретали у оквиру интерно дефинисаних лимита.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Каматни ризик (наставак)

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима економске вредности капитала:

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
На дан 31. децембар	4.46%	3.64%
Просек за период	4.93%	4.40%
Максималан за период	5.39%	5.16%
Минималан за период	<u>4.46%</u>	<u>3.64%</u>
Лимит	<u>20%</u>	<u>20%</u>

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Каматни ризик (наставак)

Изложеност каматном ризику може се сагледати и на основу Извештаја о GAP-у каматног ризика монетарне активе и пасиве:

Извештај о GAP-каматног ризика монетарног подбиланса на дан 31. децембар 2017. године

	У хиљадама динара							
	До 1 месеца	1-3 месеца	3-12 месеци	1-5 година година	Преко 5 година	Укупно Каматносно	Некаматносно	Укупно
Готовина и средства код централне банке	16,820,938	-	-	-	-	16,820,938	39,255,810	56,076,748
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	24,344,964	3,838,711	112,967	85,384	-	28,382,026	1,851,529	30,233,555
Кредити и потраживања од комитената	51,036,588	13,982,811	41,227,020	54,787,837	12,715,701	173,749,957	492,182	174,242,139
Финансијска средства (ХоВ)	4,680,160	14,000,125	19,972,102	82,037,900	693,660	121,383,947	138,633	121,522,580
Остала средства							4,290,672	4,290,672
Укупно	96,882,650	31,821,647	61,312,089	136,911,121	13,409,361	340,336,868	46,028,826	386,365,694
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,657,555	2,654,829	196,475	626,327	22,396	6,157,582	-19,806	6,137,776
Депозити и остале обавезе према депонентима	224,541,827	16,025,194	50,859,171	23,763,258	1,329,434	316,518,884	1,058,864	317,577,748
Субординиране обавезе	-	-	-	-	-	-	-	-
Остале обавезе	-	-	-	-	-	-	7,014,799	7,014,799
Укупно	227,199,382	18,680,023	51,055,646	24,389,585	1,351,830	322,676,466	8,053,857	330,730,323
Нето рочна неусклађеност на дан:								
31. децембар 2017- године	(130.316.732)	13.141.624	10.256.443	112.521.536	12.057.531	17.660.402	37.974.969	55.635.371

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Каматни ризик (наставак)

Извештај о GAP-каматног ризика монетарног подбиланса на дан 31. децембар 2016. године

	До 1 месеца	1-3 месеца	3-12 месеци	1-5 година година	Преко 5 година	Укупно Каматносно	У хиљадама динара	
							Некама- тоносно	Укупно
Готовина и средства код централне банке	23,524,673	-	-	-	-	23,524,673	38,394,429	61,919,102
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	35,741,374	3,416,217	76,232	202,204	34,637	39,470,664	3,746,017	43,216,681
Кредити и потраживања од комитената Финансијска средства (ХоВ)	59,600,330	14,219,797	42,293,851	35,395,821	14,747,903	166,257,702	143,306	166,401,008
Остала средства	12,391,581	12,256,667	40,730,939	72,860,863	1,937,183	140,177,233	247,838	140,425,071
	-	-	-	-	-	-	3,234,339	3,234,339
Укупно	131,257,958	29,892,681	83,101,022	108,458,888	16,719,723	369,430,272	45,765,929	415,196,201
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	3,257,587	4,270,624	1,702,744	560,589	23,228	9,814,772	7,747	9,822,519
Депозити и остале обавезе према депонентима	233,151,725	20,049,705	65,964,760	22,982,847	1,340,515	343,489,552	1,646,407	345,135,959
Субординиране обавезе	-	-	6,178,390	-	-	6,178,390	-	6,178,390
Остале обавезе	-	-	-	-	-	-	5,677,316	5,729,126
Укупно	236.409.312	24.320.329	73.845.894	23.543.436	1.363.743	359.482.714	7.383.280	366.865.994
Нето рочна неусклађеност на дан: 31. децембар 2016- године	(105.151.354)	5.572.352	9.255.128	84.915.452	15.355.980	9.947.558	38.382.649	48.330.207

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.3. Каматни ризик (наставак)

Извештај о GAP-у каматног ризика монетарног подбиланса садржи монетарне билансне позиције распоређене према периоду поновног формирања каматне стопе или преосталом периоду до доспећа, у зависности од тога који период је краћи. У складу са наведеним, коришћена је конзервативна претпоставка да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Руководство чланица Групе верује да одговарајућа усклађеност позиција по врсти каматне стопе и периоду поновног формирања пружа добар предуслов за постојање са захтеваним финансијским резултатом уз очување економске вредности капитала.

Ризик од промене каматних стопа

Поред праћења каматног GAP-а, управљање каматним ризиком подразумева и праћење осетљивости активе и пасиве Банке на различита сценарија промене каматне стопе, Група редовно спроводи стрес тестирање каматног ризика, којим процењује процене утицаја промене кључних фактора на каматни ризик Групе.

Група процењује утицај који би могао имати стандардизовани шок каматних стопа (паралелни позитивни и негативни помак каматних стопа на референтној кривој приноса за 200 базних поена) за сваку значајну валуту појединачно и за све остале валуте заједно.

У моделирању сценарија, поред промена каматних стопа посебно се разматра утицај превременог повлачења депозита и превременог враћања кредита, које Група процењује на бази историјских кретања и експертске процене, Група је извршила процену кретања трансакционих депозита, депозита по виђењу и штедње становништва применом релевантних статистичких модела из домена анализе временских серија.

Извештај о GAP-каматног ризика монетарног подбиланса на дан 31. децембар 2017. године (наставак)

Стандардни сценарио подразумева паралелну промену (повећање и смањење) каматне стопе од 100 базних поена (б.п.). Анализа осетљивости Групе, односно утицај на финансијски резултат на повећање и смањење каматне стопе, уз претпоставку симетричних кретања и константне финансијске позиције, дата је у табели:

	<i>У хиљадама динара</i>	
	Паралелно повећање од 100 б.п.	Паралелно смањење од 100 б.п.
2017.		
На дан 31. децембра	346,780	(346,780)
2016.		
На дан 31. децембра	506,708	(506,708)

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.4. Девизни ризик

Група је изложена девизном ризику који се манифестује кроз могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал услед промене међувалутних односа, промене вредности домаће валуте у односу на стране валуте или промене вредности злата и других племенитих метала. Девизном ризику изложене су све позиције садржане у банкарској књизи и књизи трговања у иностраној валути и злату, као и динарске позиције индексирани валутном клаузулом.

У циљу минимизирања изложености девизном ризику Група врши диверсификацију валутне структуре портфолија и валутне структуре обавеза, усклађивање отворених позиција по појединим валутама, поштујући принципе рочне трансформације средстава.

Група је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања девизног ризика од процеса његовог управљања.

Процес управљања девизним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о девизном ризику.

Група на свеобухватан начин благовремено идентификује узроке који доводе до настанка девизног ризика што подразумева утврђивање текуће изложености девизном ризику, као и изложености девизном ризику по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена девизног ризика представља квантитативну процену идентификованог девизног ризика, коришћењем следећих техника:

- ▶ GAP анализа и показатељ девизног ризика;
- ▶ VaR;
- ▶ Stress test;
- ▶ Backtesting,

Ублажавање девизног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Групе кроз постављање транспарентног система лимита и дефинисање мера за ублажавање девизног ризика.

Контрола и праћење девизног ризика обухвата праћење и надзор усклађености позиција са интерно и екстерно дефинисаним лимитима, као и мониторинг дефинисаних и предузетих мера. Континуираним праћењем и контролом девизног ризика омогућено је благовремено предузимање мера у циљу одржавања девизног ризика у оквиру дефинисаних лимита. Контрола девизног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о девизном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања и спроводи се на дневном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом.

Група усклађује своје пословање са регулаторно прописаним показатељем девизног ризика, који представља однос збира отворене девизне позиције и позиције у злату и регулаторног капитала.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.4. Девизни ризик (наставак)

Преглед укупне ризичне девизне позиције и регулаторно дефинисаног показатеља девизног ризика на дан 31. децембра:

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Укупна ризична девизна позиција	7,308,623	6,153,467
Показатељ девизног ризика	14,29%	11,86%
Регулаторно прописан лимит	<u>20%</u>	<u>20%</u>

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.4. Девизни ризик (наставак)

Преглед монетарне активе и монетарне пасиве по валутама на дан 31. децембар 2017. године

	EUR	USD	CHF	Остале валуте	Укупно у валути	Девизна клаузула у EUR	Девизна клаузула у USD	Девизна клаузула у CHF	У хиљадама динара	
									Динарске позиције	Укупно
Готовина и готовински еквиваленти	32,980,237	194,101	532,982	4,276,526	37,983,846	-	-	-	18,092,902	56,076,748
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	6,417,542	3,332,450	2,695,986	2,271,811	14,717,788	227,865	-	-	15,287,901	30,233,555
Кредити и потраживања од комитената	18,945,728	-	-	2,838,679	21,784,407	105,852,986	-	4,011,996	42,592,750	174,242,139
Финансијска средства (ХОВ)	72,837,246	9,474,357	1,782,330	164,417	84,258,350	1,947,199	-	-	35,317,031	121,522,580
Остала средства	1,676,506	262,767	887	153,019	2,093,179	-	-	-	2,197,493	4,290,672
Укупно	132,857,259	13,263,675	5,012,185	9,704,452	160,837,571	108,028,051	-	4,011,996	113,488,077	386,365,695
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	2,887,061	34,162	20,137	209,334	3,150,694	2,388,808	-	-	598,274	6,137,776
Депозити и остале обавезе према комитентима	224,706,977	11,783,751	8,757,887	6,447,725	251,696,340	6,666,426	18,890	-	59,196,092	317,577,748
Субординиране обавезе	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Остале обавезе	1,394,516	1,027,312	84,513	100,363	2,606,704	8,921	-	-	4,399,174	7,014,799
Укупно	228,988,554	12,845,225	8,862,537	6,757,422	257,453,738	9,064,155	18,890	-	64,193,540	330,730,323
Нето девизна позиција 31. децембар 2017. године	(96,131,295)	418,450	(3,850,352)	2,947,030	(96,616,167)	98,963,896	(18,890)	4,011,996	49,294,537	55,635,372

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.4. Девизни ризик (наставак)

Преглед монетарне активе и монетарне пасиве по валутама на дан 31. децембар 2016. године

	У хиљадама динара									
	EUR	USD	CHF	Остале валуте	Укупно у валути	Девизна клаузула у EUR	Девизна клаузула у USD	Девизна клаузула у CHF	Динарске позиције	Укупно
Готовина и готовински еквиваленти	32,796,322	231,969	654,526	4,614,679	38,297,496	-	-	-	23,621,606	61,919,102
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	11,649,378	2,637,496	2,778,228	2,114,800	19,179,902	-	-	-	24,036,779	43,216,681
Кредити и потраживања од комитената	15,369,043	28	-	2,638,852	18,007,923	107,658,995	-	4,983,042	35,751,048	166,401,008
Финансијска средства (ХОВ)	83,889,715	9,901,979	1,818,930	185,300	95,795,924	1,073,072	-	-	43,556,075	140,425,071
Остала средства	851,742	210,122	321	17,732	1,079,917	6	-	-	2,154,416	3,234,339
Укупно	144,556,200	12,981,594	5,252,005	9,571,363	172,361,162	108,732,073	-	4,983,042	129,119,924	415,196,201
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским институцијама и централној банци	6,824,005	101,829	29,893	199,158	7,154,885	2,114,538	-	-	553,096	9,822,519
Депозити и остале обавезе према комитентима	228,737,756	11,712,026	10,222,561	5,588,114	256,260,457	6,229,574	22,325	-	82,623,603	345,135,959
Субординиране обавезе	6,178,390	-	-	-	6,178,390	-	-	-	-	6,178,390
Остале обавезе	1,217,490	546,087	47,482	81,447	1,892,506	-	-	-	3,836,620	5,729,126
Укупно	242,957,641	12,359,942	10,299,936	5,868,719	271,486,238	8,344,112	22,325	-	87,013,319	366,865,994
Нето девизна позиција 31. децембар 2016. године	(98,401,441)	621.652	(5,047,931)	3,702,644	(99,125,076)	100,387,961	(22,325)	4,983,042	42,106,605	48,330,207

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.5. Преглед десетодневног VaR-а

Група врши и стресно тестирање девизног ризика којим се процењује потенцијални утицај специфичних догађаја и/или промене више финансијских варијабли на финансијски резултат, капитал и показатељ девизног ризика.

VaR означава највећи могући губитак у портфолију Групе током одређеног периода и при унапред дефинисаном интервалу поверења. Група израчунава једнодневни и десетодневни VaR, са интервалом поверења од 99%, на девизним позицијама (девизни VaR). Група израчунава VaR применом ауторегресивног-хетероскедастичног модела GARCH, за који није тражила одобрење Народне банке Србије, у циљу процене регулаторних капиталних захтева за девизни ризик.

Девизни VaR се рачуна на позицијама у страниј валуту, као и на позицијама индексираним валутном клаузулом које су садржане у банкарској књизи и књизи трговања.

Преглед десетодневног VaR-а са интервалом поверења од 99% за 2017. и 2016. годину је приказан као што следи:

	<i>У хиљадама динара</i>			
	На дан 31. децембар	Просек	Максималан	Минималан
2017.				
Девизни ризик	<u>28,582</u>	<u>30,447</u>	<u>55,893</u>	<u>17,137</u>
2016.				
Девизни ризик	<u>17,477</u>	<u>31,003</u>	<u>79,538</u>	<u>10,576</u>

4.6. Оперативни ризик

Банке чланице Групе на дневном нивоу прате догађаје оперативних ризика и управљају оперативним ризицима, У циљу ефикасног праћења оперативног ризика, у сваком организационом делу Банке чланице Групе именовани су запослени за оперативне ризике, који су одговорни за тачност и ажурност података о свим догађајима оперативног ризика, као и за евиденцију свих насталих догађаја у базу података оперативних ризика, Организациони део Банке чланице Групе у чијој је надлежности управљање ризицима врши мониторинг и извештавање о оперативним ризицима.

Мерење, односно процену оперативног ризика Група врши кроз квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог оперативног ризика. Банке чланице Групе спроводе мерење изложености оперативним ризицима кроз евиденцију догађаја, самопроцењивање и стресно тестирање оперативног ризика. Самопроцењивање подразумева процену изложености ризицима од стране организационих делова у складу са мапом идентификованих оперативних ризика мерењем могућег распона, значаја за пословање и учесталости догађаја који могу да проузрокују губитке, идентификовањем нивоа контроле које области пословања имају над овим ризицима и мере за побољшање. Стрес тест представља технику управљања оперативним ризиком, којом се процењује потенцијални утицај специфичних догађаја и/или промене више фактора ризика на изложеност оперативном ризику.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.6. Оперативни ризик (наставак)

Група не може елиминисати све оперативне ризике, али увођењем одговарајућег контролног оквира, мониторингом и ублажавањем потенцијалних ризика успоставља процес управљања оперативним ризиком, Група предузима мере у циљу ублажавања оперативних ризика и проактивног реаговања на потенцијалне догађаје оперативних ризика кроз перманентно праћење свих активности, примену адекватног и поузданог информационог система и оријентацијом на пројектни приступ, а чијим спровођењем се унапређује пословна пракса и оптимизују пословни процеси.

Путем поузданог извештавања о реализацији мера за ублажавање оперативних ризика, Група је успоставила систем за мониторинг активности које предузимају организациони делови Банака чланица Групе у циљу умањења оперативних ризика и превентивног реаговања на догађаје оперативних ризика који су у настајању. Група процењује ризик поверавања активности трећим лицима за обављање одређених активности у вези са пословањем, на основу уговора закљученог са тим лицима којима се јасно одређују услови, права, обавезе и одговорности уговорених страна.

У циљу несметаног и континуираног функционисања свих значајних система и процеса Групе, као и ограничавања губитака у ванредним ситуацијама, Банке чланице Групе су усвојиле План за обезбеђење континуитета пословања, а у циљу поновног успостављања опоравка система информационе технологије у случају прекида пословања. Банке чланице Групе су усвојиле План опоравка активности у случају катастрофа.

4.7. Ризици улагања

Ризик улагања Групе представља ризик улагања у друга правна лица и у основна средства и инвестиционе некретнине. Улагање Групе у једно лице које није лице у финансијском сектору може бити до 10% капитала Групе, при чему се под овим улагањем подразумева улагање којим чланице Групе стичу удео или акције лица које није лице у финансијским сектору. Укупна улагања Групе у лица која нису лица у финансијском сектору и у основна средства и инвестиционе некретнине Групе могу бити до 60% капитала Групе, с тим што се ово ограничење не односи на стицање акција ради њихове даље продаје у року од шест месеци од дана стицања.

4.8. Ризик изложености

Велика изложеност Групе према једном лицу или групи повезаних лица, укључујући и лица повезана са Групом јесте изложеност која износи преко 10% капитала Групе.

У свом пословању, Група води рачуна о усклађености са регулаторно дефинисаним лимитима изложености:

- Изложеност према једном лицу или групи повезаних лица не сме бити већа од 25% капитала Групе;
- Збир свих великих изложености Групе не сме прећи 400% капитала Групе.

Дефинисани лимити изложености према једном лицу или групи повезаних лица односе се и на лица повезана са Групом.

Изложеност Групе према једном лицу или групи повезаних лица, као и изложеност према лицима повезаним са Групом кретала се у оквиру прописаних лимита.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.9. Ризик земље

Ризик земље је ризик који се односи на земљу порекла лица према коме је Група изложена, односно ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе због немогућности чланица Групе да наплати потраживања од дужника из разлога који су последица политичких, економских или социјалних прилика у земљи порекла дужника. Ризик земље обухвата следеће ризике:

- Политичко-економски ризик, под којим се подразумева вероватноћа остваривања губитка због немогућности чланица Групе да наплати потраживања услед ограничења утврђених актима државних и других органа земље порекла дужника, као и општих и системских прилика у тој земљи;
- Ризик трансфера, под којим се подразумева вероватноћа остварења губитка због немогућности наплате потраживања исказаних у валути која није званична валута земље порекла дужника, и то услед ограничења плаћања обавеза према повериоцима из других земаља у одређеној валути која су утврђена актима државних и других органа земље дужника.

Група управља ризиком земље на нивоу појединачног пласмана и на нивоу портфолија. Мерење и контролу изложености појединачног пласмана ризику земље, чланице Групе врше одређивањем категорије интерног рејтинга земље дужника, а на основу рејтинга додељеног од стране међународно признатих рејтинг агенција и утврђивањем лимита изложености као процентом од капитала Групе у зависности од категорије интерног рејтинга земље. Мерење и контролу изложености портфолија ризику земље Група врши на основу груписања потраживања према степену ризика земаља дужника.

У циљу адекватног управљања ризиком земље, Група дефинише лимите изложености појединачно по земљама порекла дужника.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2016. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.10. Фер вредност финансијске aktive и пасиве

Преглед књиговодствене вредности и фер вредности финансијске aktive и пасиве која се не вреднује по фер вредности

	31. децембар 2017. године					У хиљадама динара 31. децембар 2016. године	
	Књиговодствена вредност	Фер вредност	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Књиговодствена вредност	Фер вредност
Финансијска актива							
Кредити и потраживања од комитената	174,242,139	172,486,614	-	-	172,486,614	166,401,008	163,877,512
Финансијска средства која се држе до доспећа	-	-	-	-	-	368,999	368,999
Финансијска пасива							
Депозити и остале обавезе према другим комитентима	317,577,748	317,597,843			317,597,843	345,135,959	345,083,711

Израчунавање фер вредности датих кредита и пласмана клијентима процењује се коришћењем модела дисконтовања готовинских токова, за кредите и пласмане са фиксним каматним стопама. Дисконтне стопе заснивају се на текућим каматним стопама, које се нуде за инструменте по сличним условима корисницима кредита, приближно истих кредитних квалитета. Такође, обавезе према комитентима са роком доспећа, уговорене са фиксним каматним стопом се дисконтују узимајући у обзир важеће услове у складу са врстом депозита, роком орочења и валутом.

За кредите који се више не одобравају, нити постоји могућност одобравања (кредити индексирани у CHF), дисконтовање је извршено по истим каматним стопама. Такође, за кредите субвенционисане од стране државе, са фиксним каматним стопом, дисконтовање је извршено по истој стопи, јер чланице Групе не би одобравале кредите по ниским каматним стопама да није било субвенционисања дела камате од стране државе. Сви кредити и обавезе са променљивом каматном стопом су у складу са важећим тржишним условима и Пословном политиком чланица Групе.

Фер вредност инвестиционих ХоВ које се држе до доспећа процењује се коришћењем тржишних цена или коришћењем есконтованих модела готовинских токова на основу тренутних тржишних каматних стопа које се нуде за инструменте сличног производа. Инвестиционе ХоВ које се држе до доспећа су доспеле и књиговодствене вредности су једнаке фер вредности.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)**4.10. Фер вредност финансијске aktive и пасиве (наставак)**
Финансијски инструменти који се мере по фер вредности

31.12.2017.	<i>У хиљадама динара</i>			
	<u>Ниво 1</u>	<u>Ниво 2</u>	<u>Ниво 3</u>	<u>Укупна актива / пасива по фер вредности</u>
Актива				
Финансијска актива по фер вредности кроз биланс успеха	572,576	4,852,066	-	5,424,642
Хартије од вредности расположиве за продају (у динарима)	1,888,350	33,137,523	-	35,025,872
Хартије од вредности расположива за продају (у иностраној валути)	2,190,531	78,548,757	332,778	81,072,066
Укупно	4,651,457	116,538,346	332,778	121,522,580

31.12.2016.	<i>У хиљадама динара</i>			
	<u>Ниво 1</u>	<u>Ниво 2</u>	<u>Ниво 3</u>	<u>Укупна актива / пасива по фер вредности</u>
Актива				
Финансијска актива по фер вредности кроз биланс успеха	247,862	-	-	247,862
Хартије од вредности расположиве за продају (у динарима)	2,038,226	43,313,154	-	45,351,380
Хартије од вредности расположива за продају (у иностраној валути)	50,688,672	106,272,066	431,303	94,456,830
Укупно	52,974,760	149,585,220	431,303	140,056,072

У ниво 1 распоређују се финансијски инструменти којима се тргује на берзи, док ниво 2 садржи хартије од вредности чија се фер вредност процењује на основу интерно развијених модела који се базирају на информацијама са аукција на секундарном тржишту хартија од вредности (аукције).

Фер вредност aktive за коју не постоје директне информације о трговању се распоређује у ниво 3.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.11. Управљање капиталом

Група је успоставила систем управљања ризицима у складу са обимом и структуром својих пословних активности, а циљ управљања капиталом је несметано остварење циљева пословне политике Групе.

Обрачун капитала и показатеља адекватности капитала је почевши од 30.06.2017.године усклађен са Базел III стандардом.

Основни циљеви управљања капиталом су:

- очување минималног регулаторног захтева (EUR 10 милиона);
- одржавање појединачних заштитних слојева капитала;
- поштовање минималних регулаторних показатеља адекватности капитала увећаних за комбиновани заштитни слој капитала;
- одржавање поверења у сигурност и стабилност пословања;
- остварење пословних и финансијских планова;
- подржавање очекиваног раста пласмана;
- омогућавање оптимума будућих извора средстава и њиховог коришћења;
- остварење политике дивиденди.

Регулаторни капитал банкарске Групе представља збир основног капитала (кога чине основни акцијски и додатни основни капитал) и допунског капитала, умањених за одбитне ставке. Показатељи адекватности капитала представљају однос капитала Групе (укупног, основног или основног акцијског) и збира: ризиком пондерисаних изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука, ризик измирења/испоруке (осим по основу слободних испорука), тржишне ризике (укључујући девизни и ценовни ризик), оперативни ризик и друге ризике из стуба I. Ризиком пондерисане изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука банкарске Групе се утврђују у складу са прописаним пондерима ризичности за све класе активе. Ризична актива по основу изложености оперативном ризику се добија множењем реципрочне вредности прописаног показатеља адекватности капитала и капиталног захтева за оперативни ризик, утврђеног као трогодишњи просек производа индикатора изложености по свим линијама пословања и прописаних стопа капиталног захтева за сваку пословну линију. Капитални захтев за девизни ризик на нивоу банкарске Групе једнак је збиру појединачних капиталних захтева за овај ризик свих чланица банкарске Групе, код којих је збир нето отворене девизне позиције и апсолутне отворене позиције у злату већи од 2% њиховог капитала.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.11. Управљање капиталом (ннн наставак)

Показатељи адекватности капитала	У хиљадама динара	
	31.12.2017.	31.12.2016.
Основни капитал	57,278,280	47,588,844
Основни акцијски капитал	56,904,770	-
Додатни основни капитал	373,510	-
Допунски капитал	-	4,425,745
Одбитне ставке од капитала	(6,119,492)	(121,681)
Капитал	51,158,788	51,892,908
Ризиком пондерисане изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука	168,012,566	172,570,019
Ризична актива по основу изложености оперативном ризику	33,979,411	23,173,092
Ризична актива по основу изложености тржишним ризицима	6,349,897	2,720,463
Показатељ адекватности капитала (мин. 14.17%)	24.56%	26.15%
Показатељ адекватности основног капитала (мин. 12.17%)	24.56%	-
Показатељ адекватности основног акцијског капитала (мин. 10.67%)	24.38%	-

Напомена: Подаци за 31.12.2017. године и 31.12.2016. године нису упоредиви с обзиром да је током 2017. године промењен регулаторни оквир.

Током 2017. године сви прописани показатељи адекватности капитала су били изнад регулаторних лимита (8% + комбиновани заштитни слој капитала, 6% + комбиновани заштитни слој капитала и 4.5% + комбиновани заштитни слој капитала за показатеље адекватности укупног, основног и основног акцијског капитала респективно).

Стратегијом управљања капиталом, банкарска Група обезбеђује одржавање нивоа и структуре интерног капитала који пружа адекватну подршку расту пласмана, будућих извора средстава и њиховог коришћења на нивоу банкарске Групе, спровођењу политике дивиденди, као и прилагођавање променама у регулаторним захтевима.

Током 2017. године Група је обрачунавала и показатељ левериџа у складу са регулаторним захтевом, који представља количник основног капитала и износа изложености које улазе у обрачун предметног показатеља.

План управљања капиталом, као део система управљања капиталом, садржи:

- стратешке циљеве и период за њихово остваривање;
- опис процеса управљања расположивим интерним капиталом, планирање његовог адекватног нивоа и одговорности за тај процес;
- процедуре планирања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- начин достизања и одржавања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- ограничења у вези са расположивим интерним капиталом;
- приказ и образложење ефеката стрес тестирања на интерне капиталне захтеве;
- алокацију капитала;
- план пословања у случају настанка непредвиђених догађаја.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

4. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (наставак)

4.11. Управљање капиталом (наставак)

Група на континуираној основи спроводи процес интерне процене адекватности капитала у складу са природом, обимом и сложеностју пословних активности, а у складу са Стратегијом управљања ризицима, политикама за управљање појединачним ризицима и Стратегијом управљања капиталом.

Процес интерне процене адекватности капитала, као документован и континуиран процес испуњава следеће услове:

- заснован је на идентификацији и мерењу ризика,
- пружа свеобухватну процену и праћење ризика којима је банкарска Група изложена или може бити изложена,
- обезбеђује адекватан расположиви интерни капитал у складу са ризичним профилем банкарске Групе,
- укључен је у систем управљања банкарском Групом и доношење одлука;
- предмет је редовне анализе, праћења и провере.

Фазе процеса интерне процене адекватности капитала на нивоу банкарске Групе обухватају:

- утврђивање материјално значајних ризика, у складу са квалитативним и квантитативним критеријумима;
- обрачун износа интерних капиталних захтева;
- одређивање укупног интерног капиталног захтева за појединачне ризике;
- одређивање укупног интерног капиталног захтева;
- поређење следећих елемената:
 - капитала и расположивог интерног капитала;
 - минималних капиталних захтева и интерних капиталних захтева за појединачне ризике;
 - збира минималних капиталних захтева и укупних интерних капиталних захтева.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА

Руководство користи претпоставке и процене које имају ефекта на презентоване вредности средстава и обавеза у току извештајног периода. Процене, као и претпоставке на основу којих су процене извршене, су резултат редовних провера. Ове процене и претпоставке су засноване на претходном искуству, као и различитим информацијама расположивим на дан састављања финансијских извештаја, а које делују реално и разумно у датим околностима.

Кључни извори неизвесности код процена

Резервисања за кредитне губитке

Средства која се обрачунавају методом амортизованог трошка се процењују на обезвређење на начин који је описан у рачуноводственој политици З(ј) (ви).

Део укупног резервисања за обезвређење који се односи на ризик друге уговорне стране односи се на финансијска средства која се индивидуално процењују и базира се на најбољој процени руководства о садашњој вредности будућих токова готовине чији прилив је очекиван. Приликом процене ових токова готовине, руководство прави процене о финансијском стању друге уговорне стране и о нето продајној вредности присутног колатерала. За свако обезвређено средство се процењује његова вредност, као и излазна стратегија, где функција кредитног ризика независно одобрава процену готовинских токова који се сматрају надокнадивим.

Групно процењена резервисања покривају кредитне губитке који су садржани у портфолију кредита и хартија од вредности која се држе до доспећа, а који садрже сличне карактеристике кредитног ризика услед објективних доказа о постојању обезвређења, али који још увек не могу да се идентификују. Приликом процене потребе за групним резервисањем за губитке, руководство узима у обзир факторе као што су квалитет кредита, величина портфолија, концентрација ризика и економске факторе. Да би се проценило потребно резервисање, праве се претпоставке којима се дефинише начин за моделирање губитака садржаних у портфолију и одређују се неопходни улазни параметри, засновани на историјском искуству и тренутним привредним околностима. Тачност резервисања зависи од процене будућих токова готовине за појединачне уговорне стране, као и од претпоставки и параметара модела који се користи приликом одређивања групног резервисања.

Одређивање фер вредности

Одређивање фер вредности финансијских средстава и обавеза за које не постоји тржишна цена захтева коришћење техника процене описаних у рачуноводственој политици З(ј)(ви). За финансијске инструменте којима се ретко тргује и чија цена није врло транспарентна, фер вредност је мање објективна и захтева различите степене процене, у зависности од ликвидности, концентрације, неизвесности тржишних фактора, ценовних претпоставки и других ризика везаних за појединачне инструменте.

Кључне рачуноводствене процене за примену рачуноводствених политика Групе

Кључне рачуноводствене процене у примени рачуноводствених политика Групе укључују:

Обезвређење улагања у власничке хартије од вредности

Улагања у власничке хартије од вредности се процењују на обезвређење на начин који је описан у рачуноводственим политикама З(и)(vii) и З(љ).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

5. КОРИШЋЕЊЕ ПРОЦЕЊИВАЊА (наставак)

Процена финансијских инструмената

Рачуноводствена политика Групе у погледу мерења фер вредности је обелодањена у рачуноводственој политици 3(и)(vi).

Чланице Групе мере фер вредност финансијске имовине користећи следећу хијерархију у погледу квалитета улазних података који се користе приликом вредновања:

- Ниво 1: Званичне тржишне цене (некориговане) на активном тржишту за идентичне инструменте.
- Ниво 2: Процењивачке технике засноване на улазним подацима који нису тржишне цене за идентичне инструменте, али су информације доступне и уочљиве било директно (на пример цене) или индиректно (на пример изведени из цене). Ова категорија обухвата инструменте који се мере путем: званичних тржишних цена на активном тржишту за сличне инструменте, званичних тржишних цена за исте или сличне инструменте на тржишту које се сматра мање од активног или других техника процене у којима су сви значајнији улази директно или индиректно доступни на тржишту.
- Ниво 3: Процењивачке технике које користе улазне податке који нису доступни и уочљиви. Ова категорија обухвата све инструменте чија се процена врши на бази улаза који нису доступни и уочљиви и као такви имају значајан ефекат на процену вредности инструмента. Ова категорија обухвата инструменте који се вреднују на основу званичне цене за сличне инструменте, где су значајне корекције или претпоставке потребне да би одразиле разлике између инструмената.

Фер вредности финансијских средстава и финансијских обавеза којима се тргује на активном тржишту је заснована на тржишним ценама или на ценама које нуде дилери. За све остале финансијске инструменте чланице Групе одређују фер вредност коришћењем процењивачких метода.

Процењивачке методе укључују нето садашњу вредност и дисконтване готовинске токове, поређење са сличним инструментима за које постоје уочљиве тржишне цене, као и друге методе процене. Претпоставке и улазни подаци који се користе за методе процене укључују неризичне и „benchmark“ каматне стопе, кредитне распоне и друге факторе који се користе приликом процене дисконтних стопа, цене обвезница и капитала, девизне курсеве, капитал и индексе цена капитала и очекивану нестабилност цена и корелације. Циљ метода процене је да се установи фер вредност која одражава цену финансијског инструмента на дан билансирања, која би била установљена од учесника на тржишту у трансакцији ван дохвата руке.

Група користи опште прихваћене моделе процењивања за одређивање фер вредности обичних и једноставнијих финансијских инструмената, као што су свопови камата и валута за које се искључиво користе уочљиви тржишни подаци и који захтевају низак степен процењивања и претпоставки од руководства. Уочљиви и улазни подаци модела су углавном доступни на тржишту котираних дужничких и власничких хартија од вредности, деривата којима се тргује и једноставних деривата као што су каматни свопови.

Доступност уочљивих тржишних цена и улазних података модела смањује потребу за проценама и претпоставкама руководства и такође смањује неизвесност која се повезује са одређивањем фер вредности. Доступност уочљивих тржишних цена и улазних података се углавном разликује, у зависности од производа и тржишта, и склона је променама условљеним различитим догађајима и општим условима на будућим тржиштима.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА

6.1. Извештавање по стратешким сегментима - чланице Групе

Матична банка прати и обелодањује пословање по сегментима кроз два модела извештаја:

- Извештавање по стратешким сегментима - чланице Групе (напомена 6.1.) и
- Извештавање по оперативним сегментима - пословним линијама (напомена 6.2.).

Информације о резултатима сваког извештајног сегмента су приказане у наставку.

Група има укупно четири чланице које представљају стратешке организационе делове:

Комерцијална банка а.д., Београд, Србија, Матична банка	Укључује кредитне, депозитне и гаранцијске послове као и послове обављања платног промета у земљи и иностранству, пословање са хартијама од вредности и другим финансијским инструментима
Комерцијална банка а.д., Будва, Црна Гора	Укључује кредитне, депозитне и гаранцијске послове као и послове обављања платног промета у земљи и иностранству, пословање са хартијама од вредности и другим финансијским инструментима
Комерцијална банка а.д., Бања Лука, Босна и Херцеговина	Укључује кредитне, депозитне и гаранцијске послове као и послове обављања платног промета у земљи и иностранству, пословање са хартијама од вредности и другим финансијским инструментима
КомБанк ИНВЕСТ Друштво за управљање инвестиционим фондом а.д., Београд, Србија	Укључује послове управљања инвестиционим фондовима

Матична банка прати и обелодањује пословање по стратешким сегментима - чланице Групе у оквиру својих консолидованих финансијских извештаја. Група највећи део свог пословања обавља на територији Републике Србије. Зависна правна лица нису од материјалног значаја за појединачни финансијски извештај Матичне банке.

Билансна сума Матичне банке износи 92.9% укупне билансне суме консолидованог биланса стања (2016. године: 92.6%).

Билансна сума Комерцијалне банке а.д., Будва износи 3.05% укупне консолидоване активе (2016. године: 3.1%), Комерцијалне банке а.д., Бања Лука 4.04% (2016. године: 4.3%) и КомБанк ИНВЕСТ-а 0.01% (2016. године: 0.002%).

Резултат стратешког сегмента се користи за мерење успешности пословања, будући да руководство Матичне банке верује да је ова информација најрелевантнија за вредновање резултата одређеног стратешког сегмента у поређењу са другим правним лицима која послују у наведеним делатностима на локалном тржишту.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.1. Извештавање по стратешким сегментима - чланице Групе (наставак)

Приликом консолидације извршена је елиминација свих међусобних односа из биланса стања у износу од 7,226,876 хиљада динара (2016. године: 6,387,271 хиљаду динара). Из биланса успеха извршена је елиминација прихода у износу од 68,429 хиљада динара (2016. године: 35,729 хиљада динара), а расхода у износу од 43,414 хиљада динара (2016. године 19,467 хиљада динара).

Биланс стања 2017. године

Збирни неконсолидовани биланс стања	Износ консолидације биланса стања	У хиљадама динара Консолидовани биланс стања
407,335,192	7,226,876	400,108,316
готовина/обавезе	1,192	
пласмани/обавезе	1,744,796	
улози/капитал	5,480,888	

Биланс успеха 2017. године

Збирни неконсолидовани добитак у Билансу успеха (пре пореза)	Износ консолидације биланса успеха		У хиљадама динара Консолидовани добитак (пре пореза)
	приходи	расходи	
7,341,399	68,429	43,414	7,316,383
Камате	4,061	4,061	
Накнаде	9,469	9,469	
курсне разлике (реклаификовано у капитал)	54,899	29,884	

Биланс стања 2016. године

Збирни неконсолидовани биланс стања	Износ консолидације биланса стања	У хиљадама динара Консолидовани биланс стања
435,214,879	6,387,271	428,827,608
готовина/обавезе	723,575	
пласмани/обавезе	182,809	
улози/капитал	5,480,888	

Биланс успеха 2016. године

Збирни неконсолидовани добитак у Билансу успеха (пре пореза)	Износ консолидације биланса успеха		У хиљадама динара Консолидовани добитак (пре пореза)
	приходи	расходи	
(6,549,948)	35,729	19,467	(6,533,686)
Камате	5,110	5,110	
Накнаде	9,377	9,377	
курсне разлике (реклаификовано у капитал)	21,242	4,980	

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.1. Извештавање по стратешким сегментима - чланице Групе (наставак)

А. БИЛАНС СТАЊА - КОНСОЛИДОВАНИ на дан 31. децембра 2017. године

За сваки од стратешких организационих делова, руководство Матичне банке контролише интерне извештаје руководства најмање на тромесечном нивоу. У наставку је приказан преглед активности стратешких сегмената из консолидованог биланса стања и консолидованог биланса успеха за 2017. и 2016. годину:

	<i>У хиљадама динара</i>				Укупно
	Комерцијална банка а.д., Београд	Комерцијална банка а.д., Будва	Комерцијална банка а.д., Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	
АКТИВА					
Готовина и средства код централне банке	49,840,887	2,366,019	3,869,842	-	56,076,748
Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању	5,269,709	-	-	154,933	5,424,642
Финансијска средства расположива за продају	112,019,058	2,300,043	1,778,837	-	116,097,938
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	29,047,033	778,990	407,532	-	30,233,555
Кредити и потраживања од комитента	153,897,367	7,104,793	13,239,979	-	174,242,139
Нематеријална улагања	460,263	10,308	27,816	-	498,387
Некретнине, постројења и опрема	5,655,248	305,336	56,586	30	6,017,200
Инвестиционе некретнине	1,988,608	112,256	279,700	-	2,380,564
Текућа пореска средства	-	-	5,622	-	5,622
Одложена пореска средства	857,096	6,431	-	-	863,527
Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	241,148	310,676	235,794	-	787,618
Остала средства	6,798,285	506,853	173,478	1,760	7,480,376
Укупно актива	366,074,702	13,801,705	20,075,186	156,723	400,108,316

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.1. Извештавање по стратешким сегментима - чланице Групе (наставак)

А. БИЛАНС СТАЊА - КОНСОЛИДОВАНИ на дан 31. децембра 2017. године (наставак)

ПАСИВА	У хиљадама динара				
	Комерцијална банка а.д., Београд	Комерцијална банка а.д., Будва	Комерцијална банка а.д., Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	Укупно
Финансијске обавезе по фер вредности кроз биланс успеха намењене трговању	7,845	-	-	-	7,845
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	3,283,494	196,445	2,657,837	-	6,137,776
Депозити и остале обавезе према другим комитентима	292,471,640	11,960,678	13,145,430	-	317,577,748
Резервисања	1,368,051	162,331	15,848	5,653	1,551,883
Текуће пореске обавезе	-	47	1,672	32	1,751
Одложене пореске обавезе	-	-	1,647	-	1,647
Остале обавезе	7,543,442	83,554	101,032	1,522	7,729,550
Укупно обавезе	304,674,472	12,403,055	15,923,466	7,207	333,008,200
<i>Капитал</i>					
Акцијски капитал и емисиона премија	40,034,550	-	-	-	40,034,550
Акумулирани резултат	7,341,571	(772,527)	113,036	9,334	6,691,414
Резерве	19,645,901	586,110	141,964	112	20,374,087
Учешћа без права контроле	-	-	65	-	65
Укупан капитал	67,022,022	(186,417)	255,065	9,446	67,100,116
Укупно пасива	371,696,494	12,216,638	16,178,531	16,653	400,108,316

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.1. Извештавање по стратешким сегментима - чланице Групе (наставак)

А. БИЛАНС СТАЊА - КОНСОЛИДОВАНИ на дан 31. децембра 2016. године:

	У хиљадама динара				Укупно
	Комерцијална банка а.д., Београд	Комерцијална банка а.д., Будва	Комерцијална банка а.д., Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	
АКТИВА					
Готовина и средства код централне банке	55,153,209	2,421,787	4,344,106	-	61,919,102
Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању	242,920	-	-	4,942	247,862
Финансијска средства расположива за продају	136,123,853	2,627,938	1,056,419	-	139,808,210
Финансијска средства која се држе до доспећа	-	368,999	-	-	368,999
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	40,418,884	490,798	2,306,999	-	43,216,681
Кредити и потраживања од комитента	150,411,409	5,860,668	10,128,931	-	166,401,008
Нематеријална улагања	362,507	12,826	19,213	-	394,546
Некретнине, постројења и опрема	5,856,458	347,360	47,319	50	6,251,187
Инвестиционе некретнине	2,217,816	118,842	271,393	-	2,608,051
Текућа пореска средства	-	-	7,283	-	7,283
Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обунавља	183,170	-	166,353	-	349,523
Остала средства	6,252,584	963,105	37,976	1,491	7,255,156
Укупно актива	397,222,810	13,212,323	18,385,992	6,483	428,827,608

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.1. Извештавање по стратешким сегментима - чланице Групе (наставак)

А. БИЛАНС СТАЊА - КОНСОЛИДОВАНИ на дан 31. децембра 2016. године (наставак)

	У хиљадама динара				
	Комерцијална банка а.д., Београд	Комерцијална банка а.д., Будва	Комерцијална банка а.д., Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	Укупно
ПАСИВА					
Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	7,111,380	256,639	2,454,500	-	9,822,519
Депозити и остале обавезе према другим комитентима	322,621,360	10,726,250	11,788,349	-	345,135,959
Субординиране обавезе	6,178,390	-	-	-	6,178,390
Резервисања	1,787,294	204,768	28,647	798	2,021,507
Текуће пореске обавезе	-	7,543	746	738	9,027
Одложене пореске обавезе	23,592	25,451	4,414	-	53,457
Остале обавезе	6,147,567	79,092	86,251	1,419	6,314,329
Укупно обавезе	343,869,583	11,299,743	14,362,907	2,955	369,535,188
Капитал					
Акцијски капитал и емисиона премија	40,034,550	-	-	-	40,034,550
Акумулирани резултат	(5,584,250)	(953,509)	26,197	8,873	(6,502,689)
Резерве	25,026,243	563,736	170,665	(151)	25,760,493
Учешћа без права контроле	-	-	66	-	66
Укупан капитал	59,476,543	(389,773)	196,928	8,722	59,292,420
Укупно пасива	403,346,126	10,909,970	14,559,835	11,677	428,827,608

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.1. Извештавање по стратешким сегментима - чланице Групе (наставак)

В. БИЛАНС УСПЕХА - КОНСОЛИДОВАНИ за годину која се завршава 31. децембра 2017. године

	У хиљадама динара				
	Комерцијална банка а.д. Београд	Комерцијална банка а.д. Будва	Комерцијална банка а.д. Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ а.д. Београд	Укупно
Приходи од камата	14,048,478	570,143	739,378	400	15,358,399
Расходи од камата	(1,606,137)	(76,856)	(158,168)	-	(1,841,161)
Нето приходи од камата	12,442,341	493,287	581,210	400	13,517,238
Приходи од накнада и провизија	6,692,276	190,745	254,228	22,258	7,159,507
Расходи од накнада и провизија	(1,616,461)	(44,896)	(84,273)	(276)	(1,745,906)
Нето приходи од накнада и провизија	5,075,815	145,849	169,955	21,982	5,413,601
Нето добитак по основу финансијских средстава намењених трговању	103,798	-	-	5,102	108,900
Нето добитак по основу финансијских средстава расположивих за продају	44,323	534	10,386	-	55,243
Нето приход / расход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	(111,257)	24,405	9,430	20	(77,402)
Остали пословни приходи	938,083	22,482	20,059	23	980,341
Нето приход по основу обезвређења финансијских средстава и кредитно ризичних ванбилансних ставки	17,883	2,356	16,103	-	36,342
Укупан пословни приход	18,510,986	688,913	807,143	27,527	20,034,569
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	(4,520,197)	(281,361)	(315,193)	(14,061)	(5,130,812)
Трошкови амортизације	(563,582)	(25,234)	(36,844)	(20)	(625,680)
Остали расходи	(6,305,123)	(297,342)	(348,142)	(11,087)	(6,961,694)
Добитак/губитак пре опорезивања	7,122,084	84,976	106,964	2,359	7,316,383
Порез на добитак	-	(46)	(9,300)	(35)	(9,381)
Добитак по основу одложених пореза	1,335,828	29,978	898	-	1,366,704
Губитак по основу одложених пореза	(405,710)	-	-	-	(405,710)
Добитак/ губитак текуће године	8,052,202	114,908	98,562	2,324	8,267,996
Добитак који припада власницима без права контроле	-	-	1	-	1

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.1. Извештавање по стратешким сегментима - чланице Групе (наставак)

В. БИЛАНС УСПЕХА - КОНСОЛИДОВАНИ за годину која се завршава 31. децембра 2016. године

	У хиљадама динара				
	Комерцијална банка а.д. Београд	Комерцијална банка а.д. Будва	Комерцијална банка а.д. Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ а.д. Београд	Укупно
Приходи од камата	16,683,969	529,622	719,495	1,733	17,934,819
Расходи од камата	(3,226,337)	(98,103)	(154,046)	-	(3,478,486)
Нето приходи од камата	13,457,632	431,519	565,449	1,733	14,456,333
Приходи од накнада и провизија	6,245,829	148,842	231,988	16,630	6,643,289
Расходи од накнада и провизија	(1,432,220)	(44,378)	(72,861)	(307)	(1,549,766)
Нето приходи од накнада и провизија	4,813,609	104,464	159,127	16,323	5,093,523
Нето добитак по основу финансијских средстава намењених трговању	70,478	-	-	5,845	76,323
Нето добитак по основу финансијских средстава расположивих за продају	69,062	83,562	18,778	23,166	194,568
Нето приход / расход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	11,662	(2,127)	(3,450)	(9)	6,076
Остали пословни приходи	578,378	8,561	26,167	13	613,119
Нето расход по основу обезвређења финансијских средстава и кредитно ризичних ванбилансних ставки	(12,038,510)	(995,139)	(45,848)	-	(13,079,497)
Укупан пословни приход	6,962,311	(369,160)	720,223	47,071	7,360,445
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	(4,498,212)	(254,657)	(294,797)	(11,803)	(5,059,469)
Трошкови амортизације	(666,025)	(28,803)	(34,861)	(37)	(729,726)
Остали расходи	(7,294,544)	(459,196)	(345,414)	(5,782)	(8,104,936)
Добитак/губитак пре опорезивања	(5,496,470)	(1,111,816)	45,151	29,449	(6,533,686)
Порез на добитак	-	(7,543)	(12,921)	(854)	(21,318)
Добитак по основу одложених пореза	314,453	1,265	-	-	315,718
Губитак по основу одложених пореза	-	(1,844)	-	-	(1,844)
Добитак/ губитак текуће године	(5,182,017)	(1,119,938)	32,230	28,595	(6,241,130)

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.2. Извештај по оперативним сегментима - пословним линијама

Матична банка има три оперативна сегмента:

- Послови са правним лицима Матичне банке - Укључује кредите, депозите и остале трансакције са клијентима правним лицима осим банака,
- Послови са становништвом Матичне банке - Укључује кредите, депозите и остале трансакције са клијентима физичким лицима, микро клијентима, предузетницима и пољопривредницима и
- Инвестиционо банкарство и међу-банкарско пословање Матичне банке - Укључује пословање са хартијама од вредности и другим финансијским инструментима, као и трансакције са банкама.

Будући да зависне чланице Групе послују као самостални ентитети на својим локалним тржиштима и да се резултати остварени на тај начин користе за мерење њихове успешности пословања, да је пословање појединачних чланица Групе као стратешких сегмената приказано у оквиру напомене 6.1, као и да Матична банка чини више од 92% консолидоване билансне суме, за потребе извештавања по оперативним сегментима на нивоу Групе, зависне чланице Групе су приказане у оквиру једног сегмента (Супсидијари).

При сагледавању профитабилности / резултата сваког сегмента Матичне банке, осим прихода и расхода остварених из пословања са клијентима, укључују се и приходи и расходи из интерних односа између сегмената Матичне банке обрачунати помоћу трансферних цена које се утврђују на основу одговарајућих тржишних цена (нето приходи/расходи из интерних односа), као и део нето прихода/расхода које је Матична банка исказала из пословања са супсидијарима.

Значајан утицај на резултат у 2017. години имали су нето приходи индиректних отписа који су износили 36,342 хиљаде динара (од чега се на наплаћена отписана потраживања односило 738,593 хиљаде динара). Такође, на висину резултата, поред нето прихода индиректних отписа утицао је и добијени судски спор у износу 562,745 хиљада динара.

Приликом израде извештаја по сегментима оперативни трошкови пословања се деле на директне оперативне трошкове (директно под контролом сегмената пословања или су директно повезани са пословањем сегмената) и индиректне оперативне трошкове (висина ових трошкова није под директном контролом сегмената или не постоји директна веза са пословањем сегмената). Сваки сегмент пословања се задужује директним оперативним трошковима који се односе на тај сегмент као и делом индиректних оперативних трошкова (расподела ових трошкова на сегменте се врши применом одговарајућих кључева који се користе за алокацију трошкова трошковних центара на профитне центре).

Директни оперативни трошкови на нивоу Групе износе 8,546,404 хиљаде динара и чине 70.5% укупних оперативних трошкова. Директни оперативни трошкови се највећим делом састоје од трошкова који су директно повезани са пословањем сегмената (зараде, трошкови закупа, трошкови амортизације, маркетинга и други трошкови), а у мањем делу чине их и трошкови који се на сегменте алоцирају на бази одлуке менаџмента.

На сегмент послова са становништвом Матичне банке односи се износ од 5,783,836 хиљада динара директних трошкова (67.7% укупних директних трошкова Групе), што је последица велике пословне мреже и броја запослених радника на пословима са становништвом.

У складу са претходно наведеним, Група је у пословној 2017. години остварила добитак пре пореза у износу од 7,316,383 хиљаде динара.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.2. Извештај по оперативним сегментима - пословним линијама (наставак)

Извештај по оперативним сегментима за 2017. годину је приказан у наставку:

У хиљадама динара

31.12.2017	Послови са становништв ом Матичне банке	Послови са правним лицима Матичне банке	Инвестиционо банкарство и међубанкарско пословање Матичне банке	Остало Матичне банке	Субсидијари	Прилагођава ња и консолидација	Укупно Група (консолидова но)
Приходи и расходи							
Приходи од камата	6,367,966	2,649,990	5,030,522	-	1,309,921	-	15,358,399
Расходи од камата	(880,868)	(224,091)	(501,178)	-	(235,024)	-	(1,841,161)
Нето камате	5,487,098	2,425,899	4,529,344	-	1,074,897	-	13,517,238
Нето камате из интерних односа	(886,255)	(768,155)	1,658,266	-	(3,856)	-	-
Нето накнаде	3,198,742	1,290,502	586,570	-	337,787	-	5,413,601
Нето накнаде из интерних односа	-	-	6,412	-	(6,412)	-	-
Резултат пре исправки вредности	7,799,585	2,948,260	6,780,592	-	1,402,416	-	18,930,839
Нето приходи/расходи исправке вредности	(310,881)	266,530	62,234	-	18,459	-	36,342
Резултат пре оперативних трошкова	7,488,704	3,214,776	6,842,826	-	1,420,875	-	18,967,181
Директни оперативни трошкови	(5,783,836)	(1,672,719)	(182,687)	-	(907,162)	-	(8,546,404)
Нето приходи/расходи курсних разлика	-	-	(111,257)	-	33,855	-	(77,402)
Нето курсне разлике из интерних односа	-	-	54,899	-	(29,884)	(25,015)	-
Нето остали приходи и расходи	(82,584)	557,765	55,202	-	15,732	-	546,115
Резултат пре индиректних оперативних трошкова	1,622,284	2,099,822	6,658,983	-	533,416	(25,015)	10,889,490
Индиректни оперативни трошкови	(1,612,287)	(1,237,636)	(343,916)	-	(379,268)	-	(3,573,107)
Резултат пре пореза	9,997	862,186	6,315,067	-	154,148	(25,015)	7,316,383

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

Актива по сегментима							
Готовина и готовински еквиваленти	-	-	49,840,887	-	6,235,861	-	56,076,748
Готовина из интерних односа	-	-	-	-	1,192	(1,192)	-
Пласмани банкама	-	-	29,047,033	-	1,186,522	-	30,233,555
Пласмани банкама из интерних односа	-	-	496,756	-	1,247,819	(1,744,575)	-
Пласмани коминентима	81,512,171	72,385,196	-	-	20,344,772	-	174,242,139
Инвестиционе хартије од вредности	-	-	117,288,767	-	4,233,813	-	121,522,580
Инвестиције у субсидијаре	-	-	2.611.859	-	-	(2.611.859)	-
Остало	-	-	-	16,000,648	2,032,646	-	18,033,294
Остало из интерних односа	-	-	-	221	-	(221)	-
	81,512,171	72,385,196	199,285,302	16,000,869	35,282,625	(4,357,847)	400,108,316
Обавезе по сегментима							
Обавезе према банкама	-	-	3,283,494	-	2,854,282	-	6,137,776
Обавезе према банкама из интерних односа	-	-	1,249,011	-	496,756	(1,745,767)	-
Обавезе према коминентима	230,900,337	52,610,572	8,960,731	-	25,106,108	-	317,577,748
Субординиране обавезе	-	-	-	-	-	-	-
Остало	-	-	-	8,919,338	373,338	-	9,292,676
Остало из интерних односа	-	-	-	-	221	(221)	-
	230,900,337	52,610,572	13,493,236	8,919,338	28,830,705	(1,745,988)	333,008,200

Напомене: Пласмани микроклијентима приказани су у оквиру сегмента послови са становништвом
Индиректни оперативни трошкови се односе на расходе који нису под контролом пословних сегмената

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

6. ИЗВЕШТАВАЊЕ ПО СЕГМЕНТИМА (наставак)

6.2. Извештај по оперативним сегментима - пословним линијама (наставак)

Извештај по оперативним сегментима за 2016. годину је приказан у наставку:

	Послови са становништв ом Матичне банке	Послови са правним лицима Матичне банке	Инвестиционо банкарство и међубанкарско пословање Матичне банке	Остало		Прилагођава ња и консолидациј а	Укупно Група (консолидова но)
				Матичне банке	Субсидијари		
31.12.2016							
Приходи и расходи							
Приходи од камата	6.622.978	3.806.948	6.254.043	-	1.250.850	-	17.934.819
Расходи од камата	(1.680.595)	(409.129)	(1.136.613)	-	(252.149)	-	(3.478.486)
Нето камате	4.942.383	3.397.819	5.117.430	-	998.701	-	14.456.333
Нето камате из интерних односа	(434.154)	(1.166.544)	1.605.800	-	(5.102)	-	-
Нето накнаде	3.040.383	1.335.521	437.705	-	279.914	-	5.093.523
Нето накнаде из интерних односа	-	-	3.705	-	(3.705)	-	-
Резултат пре исправки вредности	7.548.612	3.566.796	7.164.640	-	1.269.808	-	19.549.856
Нето приходи/расходи исправке вредности	(858.376)	(11.021.735)	(158.399)	-	(1.040.987)	-	(13.079.497)
Исправка вредности супсидијара	-	-	(2.869.029)	-	-	2.869.029	-
Резултат пре оперативних трошкова	6.690.236	(7.454.939)	4.137.212	-	228.821	2.869.029	6.470.359
Директни оперативни трошкови	(5.250.911)	(1.841.981)	(292.810)	-	(850.273)	-	(8.235.975)
Нето приходи/расходи курсних разлика	-	-	11.662	-	(5.586)	-	6.076
Нето курсне разлике из интерних односа	-	-	(20.944)	-	4.682	16.262	-
Нето остали приходи и расходи	(18.075)	(555.513)	(80.417)	-	7.106	-	(646.899)
Резултат пре индиректних оперативних трошкова	1.421.250	(9.852.433)	3.754.703	-	(615.250)	2.885.291	(2.406.439)
Индиректни оперативни трошкови	(2.020.778)	(1.340.184)	(340.194)	-	(426.091)	-	(4.127.247)
Резултат пре пореза	(599.528)	(11.192.617)	3.414.509	-	(1.041.341)	2.885.291	(6.533.686)

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

Актива по сегментима							
Готовина и готовински еквиваленти	-	-	55.153.209	-	6.765.893	-	61.919.102
Готовина из интерних односа	-	-	-	-	723.575	(723.575)	-
Пласмани банкама	-	-	40.418.884	-	2.797.797	-	43.216.681
Пласмани банкама из интерних односа	-	-	182.530	-	6	(182.536)	-
Пласмани коминентима	75.323.551	75.087.858	-	-	15.989.599	-	166.401.008
Инвестиционе хартије од вредности	-	-	136.366.773	-	4.058.298	-	140.425.071
Инвестиције у субсидијаре	-	-	2.611.859	-	-	(2.611.859)	-
Остало	-	-	-	14.872.536	1.993.210	-	16.865.746
Остало из интерних односа	-	-	-	270	2	(272)	-
	75.323.551	75.087.858	234.733.255	14.872.806	32.328.380	(3.518.242)	428.827.608
Обавезе по сегментима							
Обавезе према банкама	-	-	7.111.380	-	2.711.139	-	9.822.519
Обавезе према банкама из интерних односа	-	-	723.581	-	182.530	(906.111)	-
Обавезе према коминентима	232.633.347	78.399.262	11.588.751	-	22.514.599	-	345.135.959
Субординиране обавезе	-	-	6.178.390	-	-	-	6.178.390
Остало	-	-	-	7.958.453	439.867	-	8.398.320
Остало из интерних односа	-	-	-	2	270	(272)	-
	232.633.347	78.399.262	25.602.102	7.958.455	25.848.405	(906.383)	369.535.188

Напомене: Пласмани микроклијентима приказани су у оквиру сегмента послови са становништвом
Индијектни оперативни трошкови се односе на расходе који нису под контролом пословних сегмената

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

7. ФИНАНСИЈСКА АКТИВА И ОБАВЕЗЕ - РАЧУНОВОДСТВЕНА КЛАСИФИКАЦИЈА И ПОШТЕНА (ФЕР) ВРЕДНОСТ

Методологија и претпоставке које су коришћене за обрачун поштене (фер) вредности за наведена финансијска средства и обавезе која нису евидентирана по поштеној вредности у финансијским извештајима су следеће:

(и) Средства и обавезе код којих је садашња вредност у књигама приближно једнака поштеној вредности

Код финансијских средстава и обавеза која су високо ликвидна и са краткорочним доспећем (до године дана) претпоставља се да је садашња књиговодствена вредност приближно једнака поштеној вредности. Ова претпоставка се такође користи и код депозита по виђењу, штедних депозита без специфицираног рока доспећа и свих финансијских инструмената који имају променљиву каматну стопу.

(ии) Инструменти са фиксном каматном стопом

Поштена вредност финансијских средстава и обавеза са фиксном каматном стопом, која се воде по амортизованој вредности, се процењује поређењем тржишних каматних стопа у моменту иницијалног признавања са текућим тржишним каматним стопама за финансијске инструменте сличних карактеристика. Процењена поштена вредност средстава и обавеза са фиксном каматном стопом у највећем делу одговара књиговодственој вредности с обзиром да уговорене каматне стопе не одступају од тржишних. Чланице Групе немају материјално значајних одступања по овом основу.

8. НЕТО ПРИХОДИ ОД КАМАТА

Нето приходи од камата се састоје од:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Пласмани банкама	304,534	374,300
Пласмани комитентима	10,138,393	11,532,107
Централна банка	371,056	475,643
Инвестиционе хартије од вредности	4,544,416	5,552,769
Приходи од камата	15,358,399	17,934,819
Обавезе према банкама и другим финансијским организацијама	(136,386)	(301,021)
Обавезе према комитентима	(1,282,452)	(2,393,200)
Примљени кредити	(422,323)	(784,265)
Расходи од камата	(1,841,161)	(3,478,486)
Нето приходи од камата	13,517,238	14,456,333

Укупни приходи и расходи камата који су обрачунати коришћењем методе ефективне каматне стопе приказани у претходној табели се односе на финансијска средства и обавезе које се не воде по фер вредности кроз биланс успеха.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

9. НЕТО ПРИХОДИ / (РАСХОДИ) ПО ОСНОВУ НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА

Нето приходи / (расходи) од накнада и провизија се састоје од:

	У хиљадама динара	
	2017.	31. децембра 2016.
Приходи у динарима		
Накнаде за услуге платног промета	3,243,428	3,050,088
Накнаде за одобрене кредите и гаранције-становништво	28,845	27,006
Накнаде за одобрене кредите и гаранције-привреда	152,973	183,068
Накнаде по основу купопродаје девиза	455,964	453,082
Накнаде за брокерске и кастоди услуге	36,505	62,001
Накнаде по пословима са картицама	1,795,588	1,540,401
Накнаде по основу упита у Кредитни биро	87,771	88,011
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	561,413	617,090
	6,362,487	6,020,747
Приходи у иностраној валути		
Накнаде за услуге платног промета	344,999	309,446
Накнаде за одобрене кредите и гаранције-привреда	34,376	29,804
Накнаде за брокерске и кастоди услуге	12,778	9,011
Накнаде по пословима са картицама	285,881	176,070
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	118,986	98,211
	797,020	622,542
	7,159,507	6,643,289
Расходи у динарима		
Накнаде за услуге платног промета	(125,732)	(121,816)
Накнаде по основу купопродаје девиза	(64,340)	(33,396)
Накнаде по пословима са картицама	(770,319)	(520,990)
Накнаде по основу упита у Кредитни биро	(78,149)	(72,978)
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	(138,458)	(146,738)
	(1,176,998)	(895,918)
Расходи у иностраној валути		
Накнаде за услуге платног промета	(93,909)	(83,444)
Накнаде по пословима са картицама	(392,177)	(351,700)
Накнаде и провизије по основу осталих банкарских услуга	(82,822)	(218,704)
	(568,908)	(653,848)
	(1,745,906)	(1,549,766)
Нето приходи од накнада и провизија	5,413,601	5,093,523

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
10. НЕТО ДОБИТАК ПО ОСНОВУ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА НАМЕЊЕНИХ ТРГОВАЊУ

Нето добитак од трговања се састоји од:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Приходи од промене фер вредности хартија од вредности - инвестиционе јединице	17,934	3,141
Приходи од промене фер вредности хартија од вредности - записи и обвезнице Републике Србије и осталих фин.средстава	51,739	-
Добици по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	<u>47,280</u>	<u>75,897</u>
Укупни приходи	<u>116,953</u>	<u>79,038</u>
Расходи од промене фер вредности деривата намењених трговању - SWAP	(7,845)	-
Расходи од промене фер вредности хартија од вредности инвестиционе јединице	(208)	(34)
Губици по основу продаје хартија од вредности и осталих финансијских средстава који су намењени трговању	<u>-</u>	<u>(2,681)</u>
Укупни расходи	<u>(8,053)</u>	<u>(2,715)</u>
Нето добитак од трговања	<u>108,900</u>	<u>76,323</u>

11. НЕТО ДОБИТАК ПО ОСНОВУ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА РАСПОЛОЖИВИХ ЗА ПРОДАЈУ

Нето добитак од продаје се састоји од:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Добици по основу продаје хартија од вредности расположивих за продају	55,454	195,433
Губици по основу продаје хартија од вредности расположивих за продају	<u>(211)</u>	<u>(865)</u>
Нето добитак од продаје	<u>55,243</u>	<u>194,568</u>

Добици по основу продаје хартија од вредности расположивих за продају у износу од 55,454 хиљада динара односе се на добитке од продаје обвезница Републике Србије у динарима у износу од 44,081 хиљаду динара и у страној валути у износу од 11,373 хиљаде динара.

Губици по основу хартија од вредности расположивих за продају у износу од 211 хиљада динара односе се на губитке од продаје обвезница Републике Србије у динарима.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

12. НЕТО ПРИХОД / (РАСХОД) ОД КУРСНИХ РАЗЛИКА И ЕФЕКТА УГОВОРЕНЕ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра 2017.	31. децембра 2016.
Приходи од позитивних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле	1,325,087	2,510,561
Приходи од позитивних курсних разлика по основу промене вредности хартија од вредности - уговорена девизна клаузула	7,533	13,227
Приходи од позитивних курсних разлика по основу промене вредности обавеза	17,989	13,173
Приходи од позитивних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле - становништво	427,235	1,281,370
Приходи по основу позитивних курсних разлика	<u>14,940,221</u>	<u>3,988,051</u>
Укупно приходи	<u>16,718,065</u>	<u>7,806,382</u>
Расходи од негативних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле	(3,575,513)	(1,437,016)
Расходи од негативних курсних разлика по основу промене вредности хартија од вредности - уговорена девизна клаузула	(24,147)	(5,290)
Расходи од негативних курсних разлика од промене вредности обавеза - уговорена валутна клаузула	(4,170)	(37,809)
Расходи од негативних курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле - становништво	(2,546,402)	(616,606)
Расходи по основу негативних курсних разлика	<u>(10,645,235)</u>	<u>(5,703,585)</u>
Укупно расходи	<u>(16,795,467)</u>	<u>(7,800,306)</u>
Нето приход / (расход)	<u>(77,402)</u>	<u>6,076</u>

13. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

а) Остали оперативни приходи се односе на:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра 2017.	31. децембра 2016.
Остали приходи оперативног пословања	192,195	173,685
Остали приходи	759,057	400,856
Приходи од укидања неискоришћених резервисања по судским споровима и осталим обавезама (напомена 34)	29,089	1,020
Приходи од промене вредности основних средстава	-	32,415
Укупно	<u>980,341</u>	<u>607,976</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

13. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ (наставак)

У оквиру позиције прихода оперативног пословања највећи износи се односе на: накнаде по основу давања у закуп непокретности у земљи у износу од 101,238 хиљада динара (од чега се 76,908 хиљада динара односи на приход по основу давања у закуп непокретности за пословне намене), приходе по основу рефундација комуналних трошкова у износу од 31,545 хиљада динара, приходе по основу рефундације осталих трошкова у износу од 15,154 хиљаде динара, приход по основу претходно плаћених трошкова судских поступака по добијеним пресудама у износу од 19,248 хиљада динара и приходи по основу закупа пословног простора у иностранству 19,898 хиљада динара.

У току 2017. године Матична банка је примила дивиденде по основу учешћа и акција намењених трговању у износу од 9,137 хиљада динара (2016: 15,712 хиљада динара) и чине део позиције осталих прихода и то дивиденде од учешћа у власнишву VISA Inc. у износу од 5,318 хиљада динара, АИК банке у износу од 2,941 хиљаде динара и MasterCard у износу од 878 хиљада динара.

У оквиру позиције осталих прихода у 2017. години, најзначајније ставке чине приходи Матичне банке:

- По основу добијеног судског спора на основу коначне пресуде Врховног касационог суда у износу од 566,450 хиљада динара,
- Укидања обавеза у износу од 64,376 хиљада динара по основу приходовања материјално безначајних обавеза по основу неактивних партија текућих, динарских и девизних рачуна физичких лица који су у току 2017. године испунили услове прописане одлуком Извршног одбора Банке. У случају накнадног захева клијента за испатом укинуте обавезе иста ће се извршити на терет расхода Банке.
- Приходи од продаје некретина стечених наплатом потраживања у износу од 29,548 хиљада динара
- Приходи од закупа из ранијих година по основу приходовања уплата из 2015. и 2016. године у износу од 19,847 хиљада динара,
- По основу камата из раних година - становништво у износу од 16,160 хиљада динара
- По основу камата из раних година - привреда у износу од 12,231 хиљада динара

б) Нето добитак по основу инвестиција

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Приходи по основу продаје - учешћа у капитал ЈУБМЕС банке	306	5,143
Укупно	306	5,143

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

14. НЕТО ПРИХОД / (РАСХОД) ПО ОСНОВУ ОБЕЗВРЕЂЕЊА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА И КРЕДИТНО РИЗИЧНИХ ВАНБИЛАНСНИХ СТАВКИ

Нето приходи / (расходи) обезвређења финансијских средстава се односе на:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Расходи индиректних отписа пласмана билансних позиција	(12,703,727)	(24,325,456)
Расходи резервисања за ванбилансне позиције	(338,553)	(701,750)
Расходи по основу директног отписа пласмана	(5,951)	(15,498)
Приходи од укидања индиректних отписа пласмана	11,948,417	11,121,231
Приходи од укидања резервисања за ванбилансне позиције	397,562	784,280
Приход од наплате отписаних потраживања	738,594	57,696
Укупно	36,342	(13,079,497)

У оквиру позиције расходи индиректних отписа пласмана билансних позиција Група је евидентирала и обезвређење материјалних вредности стечених наплатом потраживања у износу од 314,948 хиљада динара на основу процене вредности непокретности и опреме од стране овлашћених проценитеља, у складу са интерним актима Групе.

У току 2017. године наплаћена отписана потраживања у износу од 738,594 хиљада динара у највећем делу односе се на наплату потраживања из ванбилансне евиденције за која је претходно извршен трајни отпис преносом из биланса на ванбиланс. Најзначајнији износи наплате односе се на: Концерн Фармаком МБ доо у стечају у износу од 246,416 хиљада динара, ИМК 14. Октобар Крушевац у износу од 246,913 хиљаде динара, ХИ Жупа ад Крушевац у износу од 23,458 хиљада динара, Гемах доо Београд у стечају у износу од 21,011 хиљада динара и Беохемија доо у износу од 15,140 хиљада динара.

До краја јануара 2018. године нису извршене материјално значајне наплате обезвређених пласмана које би утицале на укидање исправке вредности сходно захтевима из МРС 10.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

14. НЕТО РАСХОД ПО ОСНОВУ ОБЕЗВРЕЂЕЊА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА И КРЕДИТНО РИЗИЧНИХ ВАНБИЛАНСНИХ СТАВКИ (наставак)

КРЕТАЊЕ НА РАЧУНИМА ИСПРАВКИ ВРЕДНОСТИ И РЕЗЕРВИСАЊИМА ЗА ВАНБИЛАНС

	Пласмани банкама (напомена 23.2)	Пласмани комитентима (напомена 24.2)	Инвестиционе хартије од вредности (напомене 21 и 22)	Остала актива (напомена 29)	Ванбиланс не обавезе (напомена 34)	Укупно
Стање 1. јануара 2017. године	311,994	32,090,602	165,879	3,576,411	493,492	36,638,378
Нова исправка вредности	3,036	12,021,802	29,813	649,076	338,553	13,042,280
Смањење исправке вредности	(65,660)	(11,713,345)	(27,211)	(142,201)	(397,562)	(12,345,979)
Курсне разлике	(46,791)	(831,505)	(3,523)	(45,139)	(2,215)	(929,173)
Трајни отписи	-	(13,599,616)	(164,955)	(26,646)	-	(13,791,217)
Остале промене	-	805,676*	-	(870,584)	(260,686)	(325,594)
Стање 31. децембра 2017. године	202,579	18,773,614	3	3,140,917	171,582	22,288,695

* ефекат признавања прихода од камате на обезвређене кредите применом алтернативног концепта ИРЦ метода који се односи на нетирање прихода од камата и расхода исправки вредности

Група је у 2017. години, извршила повећање нето расхода исправке вредности и резервисања у укупном износу од 696,301 хиљаду динара.

Од осталих промена на рачунима исправки вредности и резервисања износ од 13,791,217 хиљада динара односи се на смањење по основу трајног отписа преносом у ванбиланс код Матичне банке, КБ Будва и КБ Бања Лука на основу примене јединствених рачуноводствених политика.

15. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи се састоје од:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Трошкови зарада	3,067,911	3,010,170
Трошкови накнада зарада	480,967	488,056
Трошкови пореза на зараде и накнаде зарада	453,421	442,875
Трошкови доприноса на зараде и накнаде зарада	1,003,739	963,233
Трошкови накнада за привремене и повремене послове	15,291	17,670
Резервисања за отпремнине - нето (напомена 34)	32,606	50,724
Остали лични расходи	76,877	86,741
Укупно	5,130,812	5,059,469

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

16. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Трошкови амортизације - нематеријална улагања (напомена 25.2)	162,273	224,443
Трошкови амортизације - некретнине и опрема (напомена 26.2)	418,137	449,499
Трошкови амортизације - инвестиционе некретнине (напомена 27.1)	45,270	55,784
Укупно	625,680	729,726

17. ОСТАЛИ РАСХОДИ

Остали расходи се односе на:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Трошкови материјала	401,199	386,972
Трошкови производних услуга	2,282,749	2,330,253
Нематеријални трошкови (без пореза и доприноса)	2,746,978	2,956,348
Трошкови пореза	146,519	158,401
Трошкови доприноса	792,567	767,084
Остали оперативни трошкови	25,613	25,695
Остали расходи	267,464	314,815
Расходи по основу промене вредности инвестиционих некретнина и средстава намењених продаји	107,576	676,944
Расходи по основу резервисања по судским и осталим обавезама (напомена 34)	191,029	488,424
Укупно	6,961,694	8,104,936

а) Остали расходи

У оквиру позиције осталих расхода Матичне банке у износу од 262,117 хиљада динара између осталих евидентирани су:

- расходи по основу одлива средстава по седам изгубљених судских спорова у износу од 61,503 хиљаде динара за које Банка преходно није извршила резервисање или је износ из коначне пресуде био виши од претходно резервисаног износа.
- расходи по основу плаћених фактура осигуравајућем друштву за полисе животног осигурања клијената винкулираних у корист Банке у износу од 111,554 хиљаде динара, а чије је плаћање на свој терет преузела Банка. Наведене полисе се користе као колатерал за одобрене кредите физичким лицима. Такође, у овој позицији су приказани и расходи по полисама за кориснике сетова текућих рачуна и путног осигурања интернационалних платних картица у износу од 50,913 хиљада динара и
- губици по основу расходовања и отписа основних средстава и нематеријалних улагања у износу од 5,409 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

17. ОСТАЛИ РАСХОДИ (наставак)

б) Расходи по основу резервисања за судске спорове

Расходи по основу резервисања за судске спорове Матичне банке у укупном износу од 173,187 хиљада динара (напомена 34) односе се на :

- повећање расхода за осам нових предмета - тужбених захтева у износу од 105,749 хиљада динара и
- нето повећање расхода за активне предмете из ранијих година у износу од 42,012 хиљада динара.

18. ПОРЕЗ НА ДОБИТ

Матична банка нема могућност вршења пореске консолидације на основу важећих прописа у Републици Србији. Коначне износе обавеза по основу пореза на добит чланице Групе утврђују применом пореске стопе на пореску основицу утврђену локалним пореским прописима и обелодањују у појединачним напоменама уз своје годишње статутарне финансијске извештаје.

Пореске стопе за 2017. годину су:

Србија	15%
Црна Гора	9%
Босна и Херцеговина	10%

Компоненте пореза на добит за Групу на дан 31. децембра су следеће:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	31. децембра
	2017.	2016.
Порески расход периода	(9,381)	(21,318)
Добитак по основу одложених пореза	1,366,704	315,718
Губитак по основу одложених пореза	(405,710)	(1,844)
Укупно	951,613	292,556

С обзиром на немогућност пореске консолидације, компоненте пореза се одвојено обелодањују као у наставку:

18.1. Матична банка

18.1.1. Компоненте пореза на добит на дан 31. децембра су следеће:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	31. децембра
	2017.	2016.
Добитак по основу одложених пореза	1,335,828	314,453
Губитак по основу одложених пореза	(405,710)	-
Укупно	930,118	314,453

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

18. ПОРЕЗ НА ДОБИТ (наставак)

18.1. Матична банка (наставак)

У току 2017. године, на основу извршене анализе и процене, признати су добици по основу креирања одложених пореских средстава од пренетих пореских губитака, и то у мери за коју је извесно да ће бити искоришћена, односно у износу од 1,235,813 хиљада динара. Од тог износа за покриће опорезиве добити за 2017. годину, искоришћено је 368,667 хиљада динара на терет губитака по основу одложених пореза.

У 2017. и 2016. години Банка није исказала текући порез на добит на основу важећих пореских прописа.

18.1.2. Усаглашавање ефективне пореске стопе је приказано у следећој табели:

	2017.	2017.	У хиљадама динара	
			2016.	2016.
Добитак / (губитак) пре опорезивања		7,187,250		(6,175,885)
Порез обрачунат по домаћој стопи пореза на добит	15%	1,078,087	-15%	(1,256,645)
Расходи који се не признају у пореске сврхе	-0.41%	(29,449)	7.82%	655,221
Порески ефекти нето капиталних губитака	-0.01%	(562)	-0.07%	(6,169)
Порески ефекат усклађивања прихода	0.03%	1,868	-0.12%	(9,686)
Порески кредити примљени и искоришћени у текућој години	-5.13%	(368,666)	0.07%	6,169
Порески ефекти прихода од камата по дужничким ХОВ чији је издавалац РС, АП Војводина или НБС	-9.48%	(681,278)	-10.11%	(846,851)
Корекција пореских ефеката по основу одложених пореза	-12.94%	(930,118)	-3.75%	(314,453)
Порески ефекти исказани у билансу успеха		930,118		314,453

18.1.3. Промене на одложеним порезима на дан 31. децембра су приказане као што следи:

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2017.	2016.
Стање на дан 1. јануара	(23,592)	(329,258)
Настанак и укидање привремених разлика	880,688	305,666
Стање на дан 31. децембра	857,096	(23,592)

18.1.4. Текућа пореска средства

	У хиљадама динара	
	31. децембар	31. децембар
	2017.	2016.
Текућа пореска средства (уплаћене месечне аконтације пореза на добит за 2017. годину прописане законом о порезу на добит правних лица)	-	-

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

18. ПОРЕЗ НА ДОБИТ (наставак)

18.1. Матична банка (наставак)

У току 2017. године Банка није плаћала порез на добит, јер је у 2016. исказала порески губитак.

18.1.5. Одложена пореска средства и обавезе

18.1.5.1 Одложена пореска средства и обавезе се односе на:

	2017.			У хиљадама динара 2016.		
	Средства	Обавезе	Нето	Средства	Обавезе	Нето
Разлика у садашњој вредности основних средстава за пореске и књиговодствене потребе	112,277	-	112,277	77,473	-	77,473
Пренети порески губици	867,146	-	867,146	-	-	-
Ефекат повећања одложених пореских обавеза по основу ХОВ расположивих за продају и учешћа у капиталу	624	(530,171)	(529,547)	899	(566,448)	(565,549)
Дугорочна резервисања за отпремнине запослених	35,322	-	35,322	41,978	-	41,978
Обезвређење имовине	265,532	-	265,532	284,297	-	284,297
Примања запослених по чл.9 ст. 2. ЗПДПЛ обр. а не плаћена у пор.периоду	1,192	-	1,192	1,134	-	1,134
Средства по резервисањима за судске спорове	118,797	-	118,797	137,075	-	137,075
Актуарски добици по резервисањима за отпремнине	-	(13,623)	(13,623)	-	-	-
Укупно	1,400,890	(543,794)	857,096	542,856	(566,448)	(23,592)

18.1.5.2 Преглед пореских кредита на која нису формирана одложена пореска средства:

Врста пореског кредита	Година настанка	Износ на дан 31.12.2017	Износ на дан 31.12.2016	У хиљадама динара
				Година истека коришћења
	2014	-	388,385	2019
	2015	2,533,717	10,384,084	2020
Пренети порески губици	2016	9,719,742	9,719,742	2021
Укупно порески губици		12,253,459	20,492,211	
Утицај пореских губитака на будући порез на добит (15%)		1,838,019	3,073,832	од 2019 -2021
Порески кредит по основу улагања у основна средства	2013	15,692	15,692	2023
Порески кредит по основу међукомпанијских дивиденди	2014	13,154	13,154	2019
Укупно за умањење будућих обавеза за порез на добит		1,866,865	3,102,678	

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

18. ПОРЕЗ НА ДОБИТ (наставак)

18.1. Матична банка (наставак)

18.1.5.2 Преглед пореских кредита на која нису формирана одложена пореска средства (наставак)

Пренети порески губици који нису евидентирани у књигама Банке и по основу којих нису формирана пореска средства, а могу се користити за покриће пореза на добит у наредним периодима износе укупно 12,253,459 хиљада динара и односе се на порески губитак остварен у 2015.-2016. години.

Одложена пореска средства нису формирана ни на пореске кредите по основу улагања у основна средства у износу од 15,692 хиљаде динара, ни по основу пореских кредита за међукомпанијске дивиденде у износу од 13,154 хиљаде динара.

Порески кредити на која нису формирана одложена пореска средства у 2017. години су смањени у односу на 2016. годину, због њиховог признавања до степена за који је извесно да ће и бити искоришћени, у складу са MPC 12 (веза напомена 18.1.1)

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

18. ПОРЕЗ НА ДОБИТ (наставак)

18.1. Матична банка (наставак)

18.1.5.3. Кретања у оквиру привремених разлика током 2017. и 2016. године су приказана као што следи:

У хиљадама динара

2017	Стање 1. јануара	Исказано у оквиру биланса успеха	Исказано у оквиру осталог резултата	Исказано директно кроз нераспоре ђену добит	Стање 31. децембра
Некретнине и опрема	77,473	96,720	(61,917)	-	112,277
Пренети порески губици	-	867,146	-	-	867,146
Хартије од вредности	(565,549)	-	36,003	-	(529,547)
Дугорочна резервисања за отпремнине запослених	41,978	3,237	(9,894)	-	35,322
Актуарски добици	-	-	(13,623)	-	(13,623)
Обезвређење имовине	284,297	(18,765)	-	-	265,532
Примања запослених по чл.9. ст.2. ЗПДПЛ	1,134	58	-	-	1,192
Средства по резервисањима за судске спорове	137,075	(18,278)	-	-	118,797
Укупно	(23,592)	930,118	(49,431)	-	857,096

2016	Стање 1. јануара	Исказано у оквиру биланса успеха	Исказано у оквиру осталог резултата	Исказано директно кроз нераспоре ђену добит	Стање 31. децембра
Некретнине и опрема	(30,336)	104,920	(3,073)	5,962	77,473
Хартије од вредности	(471,529)	-	(94,020)	-	(565,549)
Дугорочна резервисања за отпремнине запослених	36,180	5,254	544	-	41,978
Обезвређење имовине	136,427	147,870	-	-	284,297
Примања запослених по чл.9. ст.2. ЗПДПЛ	-	1,134	-	-	1,134
Средства по резервисањима за судске спорове	-	55,275	-	81,800	137,075
Укупно	329,258	314,453	(96,549)	87,762	(23,592)

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

18. ПОРЕЗ НА ДОБИТ (наставак)

18.1. Матична банка (наставак)

18.1.6. Порески ефекти који се односе на Остали укупан резултат

	2017			У хиљадама динара 2016		
	Бруто	Порез	Нето	Бруто	Порез	Нето
Повећање по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности расположивих за продају	(241,847)	36,277	(205,570)	364,619	(54,693)	309,926
Нето смањење по основу актуарских губитака	24,648	(23,517)	1,131	(3,626)	544	(3,082)
Промене вредности некретнина	-	(61,917)	(61,917)	58,580	(3,073)	55,507
Смањење по основу промене фер вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности расположивих за продају	1,823	(274)	1,549	262,184	(39,327)	222,857
Укупно	(215,376)	(49,431)	(264,807)	681,757	(96,549)	585,208

18.2. Комерцијална банка а.д., Будва

18.2.1. Компоненте пореза на добит на дан 31. децембра су следеће:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Порески расход периода	(47)	(7,543)
Добитак на основу одложених пореза	29,978	1,265
Губитак на основу одложених пореза	-	(1,844)
	29,931	(8,122)

18.2.2. Усаглашавање ефективне пореске стопе је приказано у следећој табели:

	2017.	2017.	2016.	2016.
Добитак / (губитак) пре опорезивања		59,797		(1,111,428)
Порез обрачунат по домаћој стопи пореза на добит 9%	9.00%	5,382	9.00%	(100,028)
Опорезиви приходи - повезана лица и капитални добици	0.08%	47	-0.68%	7,543
Порески непризнати трошкови	1.79%	1,067	-0.11%	1,216
Преносиви порески кредит	-10.79%	(6,449)	-7.53%	83,726
Ефективни порез на добит	0.08%	47	-0.68%	(7,543)
Порески ефекти исказани у билансу успеха - порески расход периода		(47)		(7,543)

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

18. ПОРЕЗ НА ДОБИТ (наставак)

18.3. Комерцијална банка а.д., Бања Лука

18.3.1. Компоненте пореза на добит на дан 31. децембра су следеће:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Порески расход периода	(9,299)	(12,921)
Добитак на основу одложених пореза	898	-
	(8,401)	(12,921)

18.3.2. Усаглашавање ефективне пореске стопе је приказано у следећој табели:

	2017.	2017.	2016.	2016.
Добитак (губитак) пре опорезивања		89,714		38,821
Порез обрачунат по домаћој стопи пореза на добит 10%	10.00%	8,971	10.00%	3,882
Порески непризнати трошкови	5.43%	4,869	46.73%	18,140
Ефекти одложених пореско признатих прихода	-	-	-17.35%	(6,735)
Приход ослобођен обрачуна пореза	-5.06%	(4,541)	-6.09%	(2,365)
Ефективни порез на добит	10.37%	9,299	33.28%	12,921
Порески ефекти исказани у билансу успеха - порески приход / (расход) периода		(9,299)		12,921

18.3.3. Промене на одложеним порезима на дан 31. децембра су приказане као што следи:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Стање на дан 1. јануара	4,414	2,557
Настанак и укидање привремених разлика	(2,767)	1,857
Стање на дан 31. децембра	1,647	4,414

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

18. ПОРЕЗ НА ДОБИТ (наставак)

18.4. КомБанк ИНВЕСТ Друштво за управљање инвестиционим фондом а.д., Београд

18.4.1. Компоненте пореза на добит на дан 31. децембра су следеће:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Порески расход периода	(35)	(854)
	<u>(35)</u>	<u>(854)</u>

18.4.2. Усаглашавање ефективне пореске стопе је приказано у следећој табели:

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2017.	2016.
Добитак пре опорезивања	940	28,045
Обрачун пореза по важећој стопи 15%	141	4,207
Порески ефекти нето капиталних добитака	35	854
Порески ефекти разлике амортизације за пореске сврхе и рачуноводствене амортизације	40	41
Порески ефекти губитка у пореском билансу	-	(411)
Корекција пореских ефеката (искоришћених и ефекат нових)	(216)	(4,691)
Остало	35	854
ПОРЕСКИ ЕФЕКТИ ИСКАЗАНИ У БИЛАНСУ УСПЕХА	(35)	(854)
Ефективна пореска стопа	3.72	3.05

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

19. ГОТОВИНА И СРЕДСТВА КОД ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ

Готовина и средства код централне банке укључује:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
У динарима		
Готовина у благајни	3,045,919	3,327,335
Жиро рачун	15,047,427	20,295,030
Остала динарска новчана средства	99	100
	18,093,445	23,622,465
У иностраној валути		
Готовина у благајни	4,622,429	3,883,053
Девизна обавезна резерва	32,318,639	33,125,275
Остала новчана средства	1,042,235	1,288,309
	37,983,303	38,296,637
Укупно	56,076,748	61,919,102
<i>Корекције готовине за извештај о токовима готовине</i>		
Девизни рачуни код страних банака (напомена 23.1)	5,199,540	10,867,916
Девизна обавезна резерва	(32,318,639)	(33,125,275)
	(27,119,099)	(22,257,359)
Готовина из извештаја о токовима готовине	28,957,649	39,661,743

Група у извештају о токовима готовине исказује готовину на жиро рачунима код централне банке, готовину на рачунима код страних банака, средства на рачуну код Централног регистра хартија од вредности и готовину у благајнама.

Матична банка

Банка у извештају о токовима готовине исказује готовину на жиро рачуну код НБС, готовину на рачунима код страних банака, средства на рачуну код Централног регистра хартија од вредности и готовину у благајнама.

У оквиру жиро рачуна исказана је динарска обавезна резерва, која представља минималну резерву динарских средстава издвојену у складу са Одлуком о обавезној резерви код Народне банке Србије. У складу са наведеном Одлуком, динарска обавезна резерва се обрачунава на износ просечног дневног књиговодственог стања динарских депозита, кредита и осталих динарских обавеза у току једног календарског месеца применом стопе у распону од 0.0% до 5.00% у зависности од доспећа обавеза и њиховог извора с тим што обрачунату динарску обавезну резерву чини збир: обрачунате обавезне резерве у динарима, 38.00% динарске противвредности обрачунате обавезне резерве у еврима на депозите до 730 дана, и 30.00% динарске противвредности обрачунате обавезне резерве у еврима на депозите преко 730 дана.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

19. ГОТОВИНА И СРЕДСТВА КОД ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ (наставак)

Матична банка (наставак)

Народна банка Србије плаћа Банци камату на издвојена средства у висини од 1.75% годишње.

Девизну обавезну резерву Банка обрачунава сваког 17. дана у месецу на основу просечног стања девизних депозита у току претходног календарског месеца. Девизну обавезну резерву Банка издваја у девизама на посебан рачун код Народне банке Србије и та средства може по потреби повлачити. Банка је дужна да одржава просечно месечно стање издвојене девизне обавезне резерве у висини обрачунате девизне обавезне резерве, с тим што ради остваривања просечног дневног стања издвојене обавезне резерве дневно стање на рачуну девизне обавезне резерве може бити мање или веће од обрачунате девизне обавезне резерве.

Одлуком о измени Одлуке о обавезној резерви од 11.12.2015. године (Сл.Глас. 102/2015), стопе издвајања девизне обавезне резерве износе:

- на девизне депозите орочене до 730 дана стопа је 20%
- на девизне депозите орочене преко 730 дана стопа је 13%
- на динарске депозите индексирани валутном клаузулом стопа је 100% без обзира на рочност.

Одлуком о обавезној резерви Народне банке Србије, Банка је одређени део девизне обавезне резерве издвајала у динарима на свом жиро рачуну. На обавезну резерву у иностраној валути Банка не остварује камату.

Остала новчана средства у иностраној валути у износу од 184 хиљаде динара (2016: 23 хиљаде динара) односи се на обрачунски рачун код Централног регистра хартија од вредности за трговину хартијама од вредности.

Комерцијална банка а.д., Будва

Обавезна резерва Банке са стањем на дан 31. децембра 2017. године представља минимум издвојених депозита у складу са регулативом Централне банке Црне Горе на коју се односи „Одлука о обавезној резерви банака код Централне банке Црне Горе“ („Службени лист Црне Горе“ бр 73/15, 78/15 и 3/16). У складу са наведеним, банка обрачунава обавезну резерву на депозите по виђењу и орочене депозите.

Рачуни депозита код депозитних институција у Црној Гори се односе на обавезну резерву која се издваја по стопи од 9.5% на део основице коју чине депозити по виђењу и депозити уговорени са рочношћу до једне године, односно до 365 дана, и 8.5% на део основице коју чине депозити уговорени са рочношћу преко једне године, односно преко 365 дана. На депозите уговорене са роком доспећа преко једне године који имају клаузулу о могућности разорочења тих депозита у року крајем од 365 дана, примењује се стопа од 9.5%.

Износ до 50% урачунава се у слободна расположива средства као износ којим је дозвољено располагати ради одржавања дневне ликвидности Банке.

Банка може до 25% обавезне резерве издвојити и држати у облику државних записа које је емитовала Црна Гора.

На 15% издвојених средстава Централна банка плаћа Банци месечну накнаду од 1% на годишњем нивоу.

Банка није користила средства обавезне резерве у току 2017. године.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

19. ГОТОВИНА И СРЕДСТВА КОД ЦЕНТРАЛНЕ БАНКЕ (наставак)

Комерцијална банка а.д., Бања Лука

Готовина и готовински еквиваленти обухватају и депоноване вишкове ликвидних средстава код Централне банке Босне и Херцеговине у складу са прописима Централне банке Босне и Херцеговине.

Обавезна резерва код Централне банке Босне и Херцеговине представља минималну резерву средстава у домаћој валути обрачунату у складу са Одлуком о обавезној резерви код Централне банке Босне и Херцеговине.

Од 1. јула 2016. године Централна банка Босне и Херцеговине обрачунава накнаду банкама на следећи начин:

- а) на износ средстава обавезне резерве - не обрачунава накнаду,
- б) на износ средстава изнад обавезне резерве - обрачунава накнаду по стопи која је једнака 50% стопе коју примењује Европска Централна банка на депозите комерцијалних банака (Deposit Facility Rate) - (С.гласник Републике Српске 33/2016).

Уколико у току периода одржавања дође до промене вредности Deposit Facility Rate, примењиваће се стопа која је важила на први дан периода одржавања током којег је дошло до промене Deposit Facility Rate.

20. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА НАМЕЊЕНА ТРГОВАЊУ

Финансијска средства намењена трговању се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Хартије од вредности намењене трговању (у динарима)	2,184,287	247,862
Хартије од вредности намењене трговању (у иностраној валути)	3,240,355	-
Укупно (напомена 4.1.6)	5,424,642	247,862

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

20. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА НАМЕЊЕНА ТРГОВАЊУ (наставак)

Структура финансијских средства намењених трговању је приказана у табели испод:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Обвезнице Републике Србије у динарима	1,628,010	-
Инвестиционе јединице ОИФ КомБанк ДЕВИЗНИ ФОНД	4,778	4,942
Инвестиционе јединице ОИФ новчани фондови у динарима	551,499	242,920
Обвезнице Републике Србије у иностраној валути	3,240,355	-
Укупно	5,424,642	247,862

Инвестиционе јединице на дан 31. децембра 2017. године у укупном износу од 556,277 хиљада динара односе се на инвестиционе јединице КомБанк Новчани фонд Београд и ОИФ девизни фонд.

21. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА РАСПОЛОЖИВА ЗА ПРОДАЈУ

Финансијска средства расположива за продају се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Хартије од вредности расположиве за продају (у динарима)	33,470,304	43,826,167
Хартије од вредности расположиве за продају (у иностраној валути)	82,627,637	96,063,753
Укупно (напомена 4.1.6)	116,097,941	139,889,920
Исправка вредности	(3)	(81,710)
Укупно	116,097,938	139,808,210

Хартије од вредности расположиве за продају (у динарима) на дан 31. децембра 2017. године се односе на обвезнице Републике Србије у износу од 33,137,523 хиљаде динара (2016: 33,905,659 хиљада динара), обвезнице – буџет града Панчева и општина Стара Пазова и Шабац у износу од 332,781 хиљаде динара (2016: 431,302 хиљаде динара).

Исправке вредности у целости се односе на обвезнице локалних самоуправа.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

21. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА РАСПОЛОЖИВА ЗА ПРОДАЈУ (наставак)

Хартије од вредности расположиве за продају (у страниј валути) на дан 31. децембра 2017. године се односе на дугорочне обвезнице Владе Републике Србије у износу од 77,178,120 хиљаде динара (2016: 86,592,932 хиљаде динара), обвезнице Владе Републике Црне Горе у износу од 1,888,350 хиљада динара (2016: 2,038,226 хиљада динара), обвезнице Владе Републике Српске у износу од 1,778,838 хиљада динара (2016: 827,069 хиљада динара) и обвезнице страних банака Raiffeisen Banka International у износу од 1,782,330 хиљада динара (2016: од 1,818,930 хиљада динара).

Промене на исправци вредности су приказане као што следи:

Исправка вредности ХОВ расположивих за продају

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	81,710	370
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	29,813	81,230
Ефекти промене курса (напомена 14)	(3,523)	115
Ослобођено у току године (напомена 14)	(27,211)	(5)
Трајни отпис	(80,786)	
Укупно појединачна исправка	3	81,710

22. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА КОЈА СЕ ДРЖЕ ДО ДОСПЕЋА

Финансијска средства која се држе до доспећа се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
ХОВ које се држе до доспећа (у динарима)	-	84,169
ХОВ које се држе до доспећа (у страниј валути)	-	368,999
Исправка вредности	-	(84,169)
Укупно (напомена 4.1.6)	-	368,999

Исправка вредности ХОВ које се држе до доспећа

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Стање на дан 1. јануара	84,169	97,669
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	-	936
Ослобођено у току године (напомена 14)	-	(936)
Трајни отпис	(84,169)	(13,500)
Укупно исправке	-	84,169

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

23. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД БАНАКА И ДРУГИХ ФИНАНСИЈСКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

23.1 Пласмани банкама укључују

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Кредити дати у динарима		
По репо трансакцијама	15,000,000	20,000,000
Кредити за обртна средства	200,000	3,000,000
<i>Overnight</i> кредити	-	1,000,000
Остали пласмани	68,549	14,580
Активна временска разграничења	18,809	22,199
	15,287,358	24,036,779
Кредити дати у иностраној валути		
Девизни рачун код страних банака (напомена 19)	5,199,539	10,867,916
<i>Overnight</i> кредити	2,144,357	585,677
Остали пласмани у страним банкама	972,056	772,678
Дати депозити у иностраној валути	5,929,799	6,204,867
Активна временска разграничења	819	710
Остала потраживања	13,004	9,184
Покривена јемства у иностраној валути	889,202	1,050,864
Исправка вредности	(202,579)	(311,994)
	14,946,197	19,179,902
Укупно	30,233,555	43,216,681

На дан 31. децембра 2017. године хартије од вредности стечене у 'reverse' репо трансакцијама са Народном банком Србије у износу од од 15,000,000 хиљада динара односе се на благајничке записе купљене од Народне банке Србије, са доспећем до 8 дана, уз годишњу каматну стопу од 2.55% до 3.00%.

Краткорочно орочени депозити код банака у динарима су депоновани на период до једне године уз каматну стопу у распону од 2.40 % до 3.10% годишње.

Краткорочно орочени депозити код банака у иностраној валути депоновани су на период до једне године уз годишњу каматну стопу у распону од 0.10 % до 0.25% за валуту EUR, од 0.30% до 1.25% за валуту USD и од 0.13% до 0.40% за валуту CHF.

Дугорочно орочени депозити код банака у иностраној валути депоновани су уз годишњу каматну стопу у распону од 0.25 % до 0.25%.

Каматне стопе на пласиране краткорочне кредите у иностраној валути кретале су се у распону од 5.90% до 6.80%, док су се каматне стопе на планиране дугорочне кредите у иностраној валути кретале у распону од 4.05% до 6.90%.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

23. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД БАНАКА И ДРУГИХ ФИНАНСИЈСКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА (наставак)

23.2 Промене на рачуну исправке вредности по пласманима банкама приказане су у следећој табели:

Исправка вредности	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Стање на дан 1. јануара	311,994	399,898
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	3,036	4,051
Ефекти промене курса (напомена 14)	(46,791)	15,585
Трајни отпис	-	(105,463)
Ослобођено у току године (напомена 14)	<u>(65,660)</u>	<u>(2,077)</u>
Стање на дан 31. децембра	<u>202,579</u>	<u>311,994</u>

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

24. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА

24.1 Пласмани комитентима

	2017.			У хиљадама динара 2016.		
	Бруто износ	Исправка вредности	Књигово-дствена вредност	Бруто износ	Исправка вредности	Књигово-дствена вредност
Привредна друштва						
Кредити по трансакционим рачунима	547,983	(15,523)	532,460	599,731	(77,830)	521,901
Кредити за обртна средства	41,111,061	(6,948,860)	34,162,201	47,892,654	(8,143,530)	39,749,124
Извозни кредити	59,381	-	59,381	2,171,791	(2,039,330)	132,461
Инвестициони кредити	31,305,119	(2,591,763)	28,713,356	30,263,822	(4,018,372)	26,245,450
Купљени пласмани- факторинг	-	-	-	298,788	(807)	297,981
Кредити за плаћање увоза робе и услуга из иностранства	2,109,314	(18,892)	2,090,422	2,306,016	(2,097,996)	208,020
Пласмани по основу акцептирања, авалирања и извршених плаћања по гаранцијама	416,502	(261,893)	154,609	507,877	(325,392)	182,485
Остали кредити и пласмани	43,331,933	(7,271,480)	36,060,453	43,592,100	(11,901,963)	31,690,137
Активна временска разграничења	146,649	(24,290)	122,359	225,863	(127,098)	98,765
Пасивна временска разграничења	(174,533)	-	(174,533)	(226,002)	-	(226,002)
	118,853,409	(17,132,701)	101,720,708	127,632,640	(28,732,318)	98,900,322
Становништво						
Кредити по трансакционим рачунима	3,852,990	(425,362)	3,427,628	4,035,694	(709,744)	3,325,950
Стамбени кредити	41,444,608	(660,884)	40,783,724	42,521,786	(1,113,184)	41,408,602
Готовински кредити	26,591,048	(429,866)	26,161,182	21,559,287	(1,030,537)	20,528,750
Потрошачки кредити	285,226	(6,927)	278,299	408,830	(47,905)	360,925
Остали кредити и пласмани	2,369,413	(114,850)	2,254,563	2,713,060	(453,876)	2,259,184
Активна временска разграничења	229,137	(3,024)	226,113	216,355	(3,038)	213,317
Пасивна временска разграничења	(610,078)	-	(610,078)	(596,042)	-	(596,042)
	74,162,344	(1,640,913)	72,521,431	70,858,970	(3,358,284)	67,500,686
Стање на дан 31. децембра	193,015,753	(18,773,614)	174,242,139	198,491,610	(32,090,602)	166,401,008

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

24. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА (наставак)

24.2 Промене на рачуну исправке вредности по пласманима комитентима дате су у следећој табели

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Појединачна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	29,920,987	35,918,535
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	7,337,739	11,692,716
Рекласификовано из групне исправке вредности	197,466	(2,731,965)
Ефекти промене курса (напомена 14)	(419,849)	120,287
Ослобођено у току године (напомена 14)	(6,605,172)	(3,360,826)
Трајни отпис	(13,010,356)	(11,816,533)
Приходи по основу камата из ранијих година	2,014	-
Остало (напомена 14)	23,901	98,773
Укупно појединачна исправка	17,446,730	29,920,987
Групна исправка вредности		
Стање на дан 1. јануара	2,169,615	2,214,935
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	4,684,063	10,923,432
Рекласификовано у појединачну исправку вредности	(197,466)	2,731,965
Ефекти промене курса (напомена 14)	(411,656)	362,704
Ослобођено у току године (напомена 14)	(5,108,173)	(7,570,216)
Трајни отпис (напомена 14)	(589,260)	(7,095,673)
Остало (напомена 14)	779,761	602,468
Укупно групна исправка	1,326,884	2,169,615
Стање на дан 31. децембра	18,773,614	32,090,602

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

24. КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД КОМИТЕНАТА (наставак)

Кредити становнишву

Током 2017. године краткорочни и дугорочни кредити становништву у динарима одобравани су на рок од 30 дана до 120 месеци са номиналним каматним стопама у распону од 3.5% до 18.5% годишње.

Краткорочни кредити становништву у иностраној валути одобравани су на рок до дванаест месеци са номиналним каматним стопама у распону од 0.2% до 13.00% на годишњем нивоу.

Дугорочни кредити становништву у иностраној валути одобравани су на рок од тринаест до тристотинешездесетпет месеци са номиналним каматним стопама у распону од 2.0% до 12.95% на годишњем нивоу.

Кредити правним лицима

Краткорочни кредити правним лицима у динарима одобравани су на период до дванаест месеци уз распон каматних стопа од 2.64% до 15.0% на годишњем нивоу. У иностраној валути краткорочни кредити одобрени су на период до дванаест месеци са каматном стопом за EUR 1.3% до 13.2% на годишњем нивоу.

Дугорочни кредити у динарима одобравани су на период од тринаест месеци до тридесетшест месеци уз каматну стопу од 2.40% до 8.50% на годишњем нивоу. Дугорочни кредити у иностраној валути су одобравани на период до стотетрдесетчетири месеца уз каматну стопу за EUR од 1.25% до 11.99% на годишњем нивоу.

Ризици и неизвесности

Руководства чланица Групе су извршила резервисање за потенцијалне кредитне губитке на основу свих познатих и предвидљивих ризика на датум састављања финансијских извештаја. Класификација потраживања из кредитног портфолија извршена је на основу последњих релевантних расположивих финансијских информација, као и на основу очекиваних ефеката процеса реструктурирања. Уколико ови ефекти не резултирају у могућностима измиривања обавеза према чланицама Групе, потраживања су највећим делом обезбеђена хипотекама на непокретностима дужника, као и залогом на покретној имовини. У случају да ове активности предузете од стране руководства чланица Групе не дају очекиване резултате, у наредним извештајним периодима ће бити неопходно да се издвоје додатна резервисања за могуће губитке по основу процене ненаплативости.

25. НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА

25.1 Нематеријална улагања се састоје из

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Нематеријална улагања	367,875	391,983
Нематеријална улагања у припреми	130,512	2,563
Укупно	498,387	394,546

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

25. НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА (наставак)

25.2 Промене на нематеријалним улагањима у току 2017. и 2016. године приказане су у следећој табели

	У хиљадама динара		
	Лиценце и софтвер	Нематеријална улагања у припреми	Укупно
Набавна вредност			
Стање на дан 1. јануара 2016. године	1,868,107	11,307	1,879,414
Набавке у току године	5,146	361,425	366,571
Пренос	370,234	(370,234)	-
Курсне разлике	3,790	65	3,855
Стање на дан 31. децембра 2016. године	2,247,277	2,563	2,249,840
Стање на дан 1. јануара 2017. године	2,247,277	2,563	2,249,840
Набавке у току године	4,755	262,196	266,951
Пренос	134,186	(134,186)	-
Курсне разлике	(11,090)	(61)	(11,151)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	2,375,128	130,512	2,505,640
Исправка вредности			
Стање на дан 1. јануара 2016. године	1,627,466	-	1,627,466
Амортизација (напомена 16)	224,443	-	224,443
Курсне разлике	3,385	-	3,385
Стање на дан 31. децембра 2016. године	1,855,294	-	1,855,294
Стање на дан 1. јануара 2017. године	1,855,294	-	1,855,294
Амортизација (напомена 16)	162,273	-	162,273
Курсне разлике	(10,314)	-	(10,314)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	2,007,253	-	2,007,253
Садашња вредност			
Стање на дан 31. децембра 2016. године	391,983	2,563	394,546
Стање на дан 31. децембра 2017. године	367,875	130,512	498,387

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

26. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА

26.1 Некретнине, постројења и опрема се састоје из:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Некретнине	5,240,836	5,548,211
Опрема	634,924	652,080
Инвестиције у току	141,440	50,896
Укупно	6,017,200	6,251,187

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

26. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА(наставак)

26.2 Промене на некретнинама и опреми у току 2017. и 2016. године приказане су у наредној табели

Набавна вредност	У хиљадама динара			
	Некретнине	Опрема	Инвестиц ије у току	Укупно
Стање на дан 1. јануара 2016. године	7,357,922	3,798,783	48,660	11,205,365
Набавке у току године	13,925	7,028	381,725	402,678
Преноси са основних средстава у припреми	67,693	133,855	(201,548)	-
Пренос на инвестиционе некретне (нап.27.1)	-	-	(79,470)	(79,470)
Пренос са инвестиционих некретнина	339,823	-	-	339,823
Преноси на средства намењена продаји	(77,669)	-	(98,550)	(176,219)
Преноси са сред.стечених напл.потраживања	103,579	-	-	103,579
Расходовање	(11,037)	(42,065)	-	(53,102)
Продаја	-	(2,446)	-	(2,446)
Процена повећање	490,255	-	-	490,255
Процена смањење	(661,708)	-	-	(661,708)
Курсне разлике	4,073	8,060	79	12,212
Стање на дан 31. децембра 2016. године	7,626,856	3,903,215	50,896	11,580,967
Стање на дан 1. јануара 2017. године	7,626,856	3,903,215	50,896	11,580,967
Набавке у току године	-	3,962	359,456	363,418
Преноси са основних средстава у припреми	60,058	213,000	(268,829)	4,229
Пренос на инвестиционе некретне (нап.27.1)	(14,773)	-	-	(14,773)
Преноси на средства намењена продаји	(176,051)	-	-	(176,051)
Пренос са опреме	787	(787)	-	-
Преноси са сред.стечених напл.потраживања	-	4,013	-	4,013
Расходовање	(67,183)	(115,536)	-	(182,719)
Продаја	-	(15,907)	-	(15,907)
Курсне разлике	(23,032)	(21,708)	(83)	(44,823)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	7,406,662	3,970,252	141,440	11,518,354
Исправка вредности				
Стање на дан 1. јануара 2016. године	1,789,178	3,024,180	-	4,813,358
Амортизација (напомена 16)	186,169	263,330	-	449,499
Преноси са инвестиционих некретнина (напомена 27.1)	68,698	-	-	68,698
Пренос на ср. намењена продаји	(48,397)	-	-	(48,397)
Преноси са сред.стечених напл.потраживања	65,161	-	-	65,161
Расходовање	(8,959)	(41,176)	-	(50,135)
Продаја	-	(2,256)	-	(2,256)
Процена ревалоризација (повећање)	162,200	-	-	162,200
Процена ревалоризација (смањење)	(136,847)	-	-	(136,847)
Курсне разлике	1,442	7,057	-	8,499
Стање на дан 31. децембра 2016. године	2,078,645	3,251,135	-	5,329,780
Стање на дан 1. јануара 2017. године	2,078,645	3,251,135	-	5,329,780
Амортизација (напомена 16)	186,308	231,829	-	418,137
Преноси на инвестиционе некретнине (напомена 27.1)	(3,265)	-	-	(3,265)
Пренос на средства намењена продаји	(25,486)	-	-	(25,486)
Преноси са сред.стечених напл.потраживања	1,833	-	-	1,833
Расходовање	(62,116)	(112,639)	-	(174,755)
Продаја	-	(15,322)	-	(15,322)
Курсне разлике	(10,093)	(19,675)	-	(29,768)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	2,165,826	3,335,328	-	5,501,154
Садашња вредност				
Стање на дан 31. децембра 2016. године	5,548,211	652,080	50,896	6,251,187
Стање на дан 31. децембра 2017. године	5,240,836	634,924	141,440	6,017,200

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

26. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА (наставак)

Чланице Групе немају грађевинске објекте под хипотеком ради обезбеђења отплате кредита. Услед непотпуних катастарских књига, на дан 31. децембра 2017. године, Матична банка за 34 грађевинска објекта садашње вредности 515,278 хиљада динара још увек нема доказе о власништву (број објекта укључује и средства стечена наплатом потраживања). Руководство Матичне банке предузима све неопходне мере ради прибављања власничких листова.

На основу Годишњег пописа чланица Групе расходовано је и искњижено из евиденције трајно неупотребљивих основних средстава садашње вредности у износу од 1,006 хиљада динара.

Матична банка је у току 2017. године продала опрему укупне садашње вредности у износу од 24 хиљаде динара, а Комерцијална банка а.д. Бања Лука опрему укупне садашње вредности у износу од 561 хиљаде динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

27. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ

27.1 Промене на инвестиционим некретнинама у току 2017. и 2016. године приказане су у следећој табели

	У хиљадама динара Укупно
Набавна вредност	
Стање на дан 1. јануара 2016. године	3,188,793
Преноси са основних средстава у припреми (напомена 26.2)	79,470
Преноси на основна средства	(339,823)
Преноси са средстава намењених продаји	145,516
Преноси са средстава стечених наплатом потраживања	361,681
Продаја	(60,757)
Процена - смањење (напомена 17)	(269,621)
Курсне разлике	2,487
Стање на дан 31. децембра 2016. године	3,107,746
Стање на дан 1. јануара 2017. године	3,107,746
Преноси са основних средстава	14,773
Преноси са средстава намењених продаји	23,461
Преноси са средстава стечених наплатом потраживања - корекција	(5,272)
Продаја	(117,034)
Процена - смањење (напомена 17)	(79,477)
Курсне разлике	(26,675)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	2,917,522
Исправка вредности	
Стање на дан 1. јануара 2016. године	288,872
Амортизација (напомена 16)	55,784
Пренос на основна средства	(68,698)
Пренос са средстава стечених наплатом потраживања	242,839
Продаја	(1,628)
Процена - смањење (напомена 17)	(17,603)
Курсне разлике	129
Стање на дан 31. децембра 2016. године	499,695
Стање на дан 1. јануара 2017. године	499,695
Амортизација (напомена 16)	45,270
Пренос са основних средстава	3,265
Пренос са средстава стечених наплатом потраживања	7,672
Продаја	(4,438)
Процена - смањење (напомена 17)	(3,520)
Курсне разлике	(10,986)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	536,958
Садашња вредност	
Стање на дан 31. децембра 2016. године	2,608,051
Стање на дан 31. децембра 2017. године	2,380,564

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

27. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ (наставак)

Информације о инвестиционим некретнинама по чланицама Групе се приказују у наставку:

27.2.1 Матична банка

На дан 31. децембра 2017. године, Матична банка има исказане инвестиционе некретнине садашње вредности у износу од 1,988,608 хиљада динара, које чине објекти дати у закуп.

У току 2017. године на основу процене овлашћеног екстерног проценитеља извршено је смањење вредности инвестиционих непокретности у износу од 75,957 хиљада динара на терет расхода обезвређења (део напомене 17).

На дан 31. децембра 2017. године нето резултат по основу инвестиционих некретнина је позитиван и износи 27,867 хиљада динара.

Назив објекта	Површина у м ²	Укупни трошкови	Остварени приходи од закупа	Нето резултат
Београд, Трг политике 1	3,354	(23,507)	47,193	23,686
Ниш, Вртиште нова д-зграда	1,816	(4,251)	-	(4,251)
Ниш, ТПЦ Калча	85	(806)	4,748	3,942
Београд, Омладинских бригада 19	15,218	(19,824)	16,902	(2,922)
Шабац, Мајур, Обилазни пут бб	1,263	(1,945)	-	(1,945)
Ловћенац, Маршала Тита бб,	46,971	(3,401)	7,273	3,872
Неготин, Саве Драговића 20-22	658	(771)	-	(771)
Ниш, Булевар 12. фебруар бб	816	(366)	1,524	1,158
Београд, Радничка 22	7,190	(18,279)	17,723	(556)
Нови Сад, Вардарска 1/Б,	291	(1,930)	3,520	1,590
Нови Сад, Булевар Ослобођења 88, 3 локала	367	(2,010)	1,877	(133)
Котор, Стари Град, Палата бескућа, пословни простор, згр.бр.1	207	(1,578)	5,553	3,975
Београд, Луке Војводића 77а	80	432	654	222
		<u>(79,100)</u>	<u>106,967</u>	<u>27,867</u>

27.2.2 Комерцијална банка а.д., Бања Лука

На дан 31. децембра 2017. године, Банка има исказане инвестиционе некретнине у вредности од 279,700 хиљада динара, које чине објекти дати у закуп.

На основу закљученог уговора о дугорочном закупу Банка је у 2017. години извршила пренос на инвестиционе непокретности са позиције сталних средстава намењених продаји (породична стамбена зграда, пословни објекти и земљиште смештено у Сарачици, Бања Лука) у вредности од 23,461 хиљаду динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

27. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ (наставак)

27.2.2 Комерцијална банка а.д., Бања Лука (наставак)

Процена вредности инвестиционих непокретности код којих је процењена вредност била виша од нето-књиговодствене вредности у 2017. години:

Назив објекта	Површина у м ²	Књигов. вредност пре процене у 000 динара	Процењена вредност		Разлика вредности у 000 динара
			у EUR	у 000 динара	
Пословни објекат: Приземље- производно складишни део; Приземље-управни део; Спрат- управни део; Поткровље-управни део смештен у Бесцаринској зони Дистрикт Брчко - Зона индустрије и рада	1,024	41,940	362,713	42,971	1,031
Пословна зграда-производна зграда: Бесцаринска зона Дистрикт Брчко	949	27,815	242,983	28,787	972
Пословна зграда-складиште смештен у Бесцаринској зони Дистрикт Брчко - Зона индустрије и рада	873	12,423	107,604	12,748	326
Земљиште - Бесцаринска зона Дистрикт Брчко - Зона индустрије и рада	1,958	8,119	68,530	8,119	-
Земљиште -Бесцаринска зона Дистрикт Брчко - Зона индустрије и рада	2,763	9,820	82,890	9,820	-
Земљиште -Бесцаринска зона Дистрикт Брчко - Зона индустрије и рада	2,476	8,800	74,280	8,800	-
Земљиште у Новој Тополи	6,514	11,373	96,000	11,373	-
Пословно угоститељски објекат и земљиште - Нова Топола	9,136	136,153	1,169,000	138,495	2,342
Породична стамбена зграда, Сарачица, Бања Лука	438	10,918	148,800	17,629	6,710
Пословни објекат -Управна зграда, Сарачица, Бања Лука	104	2,414	32,900	3,898	1,484
Пословни објекат - радионица, Сарачица, Бања Лука	136	2,209	30,100	3,566	1,357
Пословни објекат - радионица за обраду камена, Сарачица, Бања Лука	96	1,702	23,200	2,749	1,046
Земљиште, Сарачица, Бања Лука	6,750	6,014	81,000	9,596	3,583
УКУПНО		279,700	2,520,000	298,551	18,851

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

27. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ (наставак)

27.2.2 Комерцијална банка а.д., Бања Лука (наставак)

Банка није књиговодствено признала повећање вредности инвестиционих некретнина по основу извршене процене.

На дан 31. децембра 2017. године нето резултат по основу инвестиционих некретнина износи 4,971 хиљаду динара:

Назив објекта	Површина у м ²	Укупни трошкови	У хиљадама динара	
			Остварени приходи од закупа	Нето резултат
Брчко, Бесцаринска зона бб	7,197	(2,087)	4,668	2,581
Нова Топола, земљиште	5,767	-	372	372
Штрбац Милован и Мирослав		(278)	559	281
Astros мотел-пицерија Нова Топола	5,437	(2,401)	4,138	1,737
		(4,766)	9,737	4,971

27.2.3 Комерцијална банка а.д., Будва

На дан 31. децембра 2017. године, Банка има исказане инвестиционе некретнине у вредности од 112, 256 хиљада динара , које чине објекти дати у закуп.

На дан 31. децембра 2017. године нето резултат по основу инвестиционих некретнина износи 2,954 хиљаде динара:

Назив објекта	Површина у м ²	Укупни трошкови	У хиљадама динара	
			Остварени приходи од закупа	Нето резултат
Земљиште и дистрибутивни центар у Будви	7,114	-	2,276	2,276
Стан у Будви	50	-	364	364
Земљиште и пословни простор - Божај	100	-	314	314
		-	2,954	2,954

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

28. СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ И СРЕДСТВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	787,618	349,523
Укупно	787,618	349,523

а) Стална средства намењена продаји код Матичне банке:

Назив објекта	Површина у м ²	Књиговодствена вредност
Јасика, пословни простор	75.87	559
Пожаревац, Моше Пијаде 2, пословни простор	826.82	28,968
Пожаревац, Моше Пијаде 2, пословни простор	880.86	23,969
Врбас, М. Тита 49, пословни простор	145.56	3,130
Котор, пословни простор 1 и 2	690.00	95,002
Јастребац, зграда одмаралишта	687.00	20,443
Јастебац, летњиковац	108.00	1,667
Јастребац, кућица за агрегат	65.00	322
Београд, Палмира Тољатија 5	637.00	67,088
Укупно		241,148

У току 2017. године са позиције основних средстава рекласфикован је један објекат у Београду, Палмира Тољатија 5, као средство намењено продаји, што је утицало на повећање ових средстава.

У току 2017. године продата су три пословна простора у Београду и по том основу извршено је умањење сталних средстава намењених продаји садашње вредности 81,836 хиљада динара.

У току 2017. године на основу процене овлашћеног екстерног проценитеља извршено је смањење вредности сталних средстава намењених продаји у износу од 10,751 хиљаде динара.

Руководство Матичне банке и даље има намеру да спроведе поступак продаје за сва средства која нису продата у протеклих годину дана.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

28. СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ И СРЕДСТВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА (наставак)

б) Стална средства намењена продаји код Комерцијалне банке а.д., Бања Лука:

<u>Назив објекта</u>	<u>Површина у м²</u>	<u>Књиговодствена вредност у хиљадама динара</u>
Пословни простор Посушје	1,289.00	22,480
Привредна зграда и земљиште, Кочићево, Градишка	5,333.50	16,646
Породична стамбена зграда, Приједор	505.65	5,686
Пословне зграде и земљиште, Мркоњић град	2,619.00	4,349
Пословна зграда и земљиште, Хаџићи	775.00	19,183
Пословне зграде и земљиште, Приједор	7,043.00	60,766
Привредна зграда и земљиште, Ровине, Градишка	961.00	5,166
Некретнина - стан, Пале	71.00	2,989
Пословни простор - Брчко Дистрикт	29.00	1,731
Пословни простор - Брчко Дистрикт	52.00	4,326
Производно - привредни комплекс Брчко Дистрикт	67,272.00	59,062
Опрема - разне машине		4,974
Роба-пољопривредна дјелатност, Бијељина		1,665
Моторно возило Ренаулт Мастер		1,221
Телескопски виљушкар -SGENIE GTН3007		985
Трговачка роба -складиште Кондић Комерц Козарска Дубица		20,092
Резервни делови и потрошни материјал - Козарска Дубица		4,483
		235,794

У току 2017. године није продато ниједно стално средство намењено продаји .

У току 2017. године продата је разна роба (роба пољопривредне делатности, опрема лактофризи и путничко возило Алфа Ромео) и по том основу извршено је умањење сталних средстава намењених продаји садашње вредности 1,601 хиљаду динара. Укупна продајна цена наведених објеката износи 1,241 хиљаду динара. Остварен је губитак од продаје у износу од 360 хиљада динара.

У току 2017. године на основу процене овлашћеног екстерног проценитеља извршено је смањење вредности сталних средстава намењених продаји у износу од 5,961 хиљаду динара.

У складу да интерним актима Банке извршено је смањење вредности сталних средстава намењених продаји у износу 106 хиљада динара.

У 2017. години додатно обезвређење је извршено и по основу Решења издатог од стране Агенције за банкарство Републике Српске за реализацију утврђених налаза у Извештају о детаљном прегледу активе Банке са стањем на дан 31.03.2017. године. По том основу смањење вредности сталних средстава намењених продаји износи 14,801 хиљаду динара.

Укупно обезвређење сталних средстава намењених продаји у току 2017. године износи 20,868 хиљада динара.

Руководство Банке и даље има намеру да спроведе поступак продаје за сва средства која нису продата у протеклих годину дана.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

28. СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ И СРЕДСТВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА (наставак)

в) Стална средства намењена продаји код Комерцијалне банке а.д., Будва:

Назив објекта	Површина у м ²	Књиговодствена вредност у хиљадама динара
Кућа у Подгорици са самопослугом и земљиштем	710	10,822
6 пословних простора на Старом Аеродрому у Подгорици	497	26,217
Пашњак површине на Ђемовском пољу у Подгорици	375	1,186
2 стана и 2 гараже у Перазића Долу у Будви	123	18,137
Земљиште у Режевићима	547	6,649
Земљиште и помоћна зграда у Подгорици	849	-
Земљиште и производна хала за прераду дрвета у Андријевици		
(3 помоћне зграде и зграда у енергетици)	14,233	8,850
Земљиште и кућа у Даниловграду	1,744	4,846
Земљиште и породична стамбена зграда у Даниловграду	16,959	18,331
Неурбанизовано земљиште у Котору	31,534	39,298
Шума у Будви	709	14,952
Шума и ливада у Врановићима	3,131	2,758
Земљиште у Котору	3,362	5,497
Земљиште и Фабрика рибе (зграде) у Ријечи Црнојевића (Цетиње)	50,455	94,023
Стан у Никшићу	65	2,434
Урбанизована парцела у Херцег Новом	300	1,386
Урбанизована парцела у Подгорици	1,684	11,753
Урбанизована парцела у Рисну	425	4,111
Шуме, њиве и пашњаци у Бару	12,501	10,110
2 Пословна простора у Петровцу	173	23,416
Пословни простор Хотел - Подгорица	45	5,900
УКУПНО		310,676

У току 2017. године није продато ниједно стално средство намењено продаји .

У току 2017. године на основу процене овлашћеног екстерног проценитеља извршено је смањење вредности сталних средстава намењених продаји у износу од 55,856 хиљада динара.

Руководство Банке и даље има намеру да спроведе поступак продаје за сва средства која нису продата у ретеклих годину дана.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
29. ОСТАЛА СРЕДСТВА

Остала средства се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
У динарима		
Потраживања за накнаду по основу осталих средстава	102,745	94,293
Залихе	158,202	144,858
Средства стечена наплатом потраживања	3,412,873	4,923,560
Унапред плаћени трошкови	120,459	100,430
Учешће у капиталу	1,572,140	1,380,921
Остала потраживања у динарима	3,003,211	2,940,037
	8,369,630	9,584,099
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Накнада - остала средства	(44,251)	(44,608)
Средства стечена наплатом потраживања	(1,507,288)	(2,003,398)
Учешћа у капиталу	(504,732)	(503,761)
Осталих потраживања у динарима	(944,035)	(875,893)
	(3,000,306)	(3,427,660)
У иностранј валути		
Потраживања за накнаду по основу осталих средстава	2,104	77
Остала потраживања из пословања	813,355	466,583
Потраживања у обрачуну	1,379,082	872,143
Остала потраживања у иностранј валути	157,975	34,599
	2,352,516	1,373,402
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Осталих потраживања	(163,542)	(193,464)
Потраживања у обрачуну	(77,922)	(81,221)
	(241,464)	(274,685)
Укупно	7,480,376	7,255,156

Матична банка је на основу извршеног Годишњег пописа извршила отпис на терет расхода залиха материјала у укупном износу од 22 хиљаде динара.

Промене на рачуну исправке вредности по осталим средствима и активним временским разграничењима током године приказане су у следећој табели:

Појединачна исправка вредности

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Стање на дан 1. јануара	1,235,731	718,902
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	197,905	878,707
Ефекти промене курса (напомена 14)	(35,144)	13,473
Ослобођење током године (напомена 14)	(20,151)	(5,599)
Трајни отпис	(16,865)	(62,482)
Остало	(469,439)	(307,270)
Укупно појединачна исправка	892,037	1,235,731

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
29. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)**Групна исправка вредности**

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Стање на дан 1. јануара	2,340,680	1,920,152
Исправка вредности у текућој години:		
Повећање (напомена 14)	451,171	744,384
Ефекти промене курса (напомена 14)	1,335	2,875
Ослобођење током године (напомена 14)	(122,050)	(181,572)
Трајни отпис	(9,781)	(52,356)
Остало	(401,146)	(92,803)
Укупно групна исправка вредности	2,248,880	2,340,680
Стање на дан 31. децембра (без ситног инвентара)	3,140,917	3,576,411
Исправка вредности инвентара (није предмет кредитног ризика)	100,851	125,934
Стање на дан 31. децембра (са ситним инвентаром)	3,241,770	3,702,345

а) Учешћа у капиталу

У оквиру позиције осталих средстава признати су удели у капиталу правних лица према табели:

	2017.	2016.
Учешћа у капиталу банака и финансијских организација	80,270	82,536
Учешћа у капиталу предузећа и других правних лица	464,902	468,277
Учешћа у капиталу страних лица у иностранству	1,026,968	830,108
	1,572,140	1,380,921
<i>Исправке вредности по основу:</i>		
Учешћа у капиталу банака и финансијских организација	(80,270)	(81,863)
Учешћа у капиталу предузећа и других правних лица	(424,462)	(421,898)
	(504,732)	(503,761)

Учешћа у капиталу банака и финансијских организација односе се на: Euroaxis bank Moscow у износу од 78,387 хиљада динара, Унион банку а.д. у износу 1,874 хиљаде динара и Универзал банку а.д. Београд (у стечају) у износу од 9 хиљада динара.

Учешћа у капиталу предузећа највећим делом се односе на: 14. Октобар а.д. Крушевац у износу 324,874 хиљаде динара, РТВ Политика д.о.о. Београд у износу 37,634 хиљаде динара, Београдска берза а.д. у износу 2,246 хиљада динара, Компанија Дунав осигурање а.д.о. Београд у износу од 60,276 хиљада динара и Политика а.д. Београд 31,073 хиљаде динара.

Учешћа у капиталу страних лица у иностранству односе се на компанију VISA INC у износу од 845,688 хиљада динара и MASTER Card International у износу од 180,925 хиљада динара и Монтенегро берза Подгорица у износу од 355 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

29. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

а) Учешћа у капиталу (наставак)

Исправка вредности учешћа у капиталу у износу од 504,732 хиљаде динара односи се на обезвређење набавне вредности за она учешћа која немају тржишну вредност, од чега се највећи износ односи на: 14. октобар а.д., Крушевац у износу од 324,874 хиљаде динара, Euroaxis bank Moscow у износу 78,387 хиљада динара, РТВ Политика д.о.о., Београд у износу од 37,633 хиљаде динара, Политика а.д., Београд у износу од 28,484 хиљаде динара и Компанија Дунав осигурање а.д.о., Београд у износу од 28,828 хиљада динара.

б) Остала потраживања и потраживања у обрачуну

Остала потраживања у динарима у највећем делу се односе на потраживања по основу купопродаје девиза на девизном тржишту у износу од 947,270 хиљада, потраживања из пословања у износу од 286,986 хиљада динара, потраживања по основу материјалних вредности примљених наплатом потраживања у износу од 3,412,873 хиљаде динара, (исправка вредности у износу од 1,507,288 хиљада динара), потраживања по основу аванса датих за обртна средства у износу од 26,557 хиљада динара, потраживања по основу закупнине 434,444 хиљаде динара, потраживања за затезну камату по основу осталих средстава у износу од 204,787 хиљада динара и потраживања у обрачуну по судској пресуди у износу 209,085 хиљада динара (исправка вредности у пуном износу 100%).

У оквиру позиције Осталих потраживања у обрачуну у страниј валути од укупног износа 1,379,082 хиљада динара најзначајнији износ од 1,251,557 хиљада динара односи се на потраживања по основу спот трансакција.

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања

Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања у износу од 3,412,873 хиљаде динара, уз прокњижену исправку вредности у износу од 1,507,288 хиљада динара што чини садашњу вредност у износу од 1,905,585 хиљада динара односе се на чланице Групе:

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

29. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

Матична банка

I Непокретности стечене наплатом потраживања пре 30. децембра 2013. године - које улазе у израчунавање резерви из добити у складу са одлуком НБС

Опис	Површина у м ²	У хиљадама динара	
		Вредност	Датум стицања
И.Ц.П Крушевац, пословни објект	12,836	45,475	08.06.2012.
Нови Пазар, Ејупа Куртагића 13, кућа	139.90	3,648	24.07.2012.
Мајур, Табановачка, њива IV класе	14,452	1,605	10.08.2012.
Младеновац, Неменикуће, њива III класе	16,633	263	25.06.2012.
Обреновац, Мислођин, њива	10,017	1,035	11.07.2012.
Гњилица, њива седме класе	2,638	63	15.04.2008.
Хотел Президент, Чачак, ул. Булевар ослобођења бб	2,278.92	100,608	21.01.2009.
Нови Пазар, Кеј скопских жртава 44, локал	82.95	2,738	27.09.2006.
Тиват, Мрчевац-стамбена зграда, помоћна зграда, објект у изградњи и гаража	277	5,015	23.12.2009.
Тутин, Буче шума, IV класе	8,292	325	12.10.2010.
Мали Пожаревац, Велико поље, њива III и IV класе	21,915	315	27.09.2012.
Будва шума, IV класе	974	3,950	27.05.2011.
Пријевор, шума IV класе	1,995	4,647	27.05.2011.
Стамбена зграда, Галатеа	925.35	184,285	21.11.2011.
Пријеполје, Карошевина, стругара	450	870	08.11.2013.
Ђуприја, Алексе Шантића 2/24, стан	72.40	841	15.01.2013.
Ниш, Ивана Милутиновића 30, пословни простор	438.39	5,107	23.04.2013.
Ниш, Триглавска 3/1, стан	79.80	3,284	04.06.2013.
Вранић, Милијане Матић 2, пословна зграда, помоћне зграде и земљиште	10,584.24	23,515	09.07.2013.
Младеновац, њива-луг III класе	1,142	486	18.07.2013.
Ниш, Булевар 12. фебруара, складиште-помоћна зграда	2,062	40,573	30.07.2013.
Кула, Железничка бб, пословни простор, магацин, траф станица, магацин	7,959	22,811	01.10.2013.
Укупно I		451,459	

II Непокретности стечене наплатом потраживања после 30. децембра 2013. године - вредности која не улазе у израчунавање резерви из добити у складу са одлуком НБС

Опис	Површина у м ²	У хиљадама динара	
		Вредност	Датум стицања
Котор, пословни простор, зграда бр.1	106	21,393	22.12.2016.
Котор, пословни простор, зграда бр.1	345	69,626	22.12.2016.
Котор, пословни простор, зграда бр.1	345	69,626	22.12.2016.
Укупно II		160,645	

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

29. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

III Непокретности стечене наплатом потраживања после 30. децембра 2013. године - вредности која улазе у израчунавање резерви из добити у складу са одлуком НБС

Опис	Површина у м ²	У хиљадама динара	
		Вредност	Датум стицања
Ваљево, Рађево село, магацин	394	439	11.06.2014.
Вуковац, Милатовац, пољ. Земљиште	132,450	563	16.05.2014.
Бор, Николе Пашића 21, магацин, хала	3,823	54,292	08.05.2014.
Суботица, Магнетна 17, хала и магацин	2,492	46,278	18.07.2014.
Режевићи, Црна Гора, земљиште-камењар	1,363.20	19,847	22.07.2014.
Режевићи, Црна Гора, шума	5,638.54	81,042	22.07.2014.
Мокра Гора, кућа и ливаде	58,400	4,134	31.01.2014.
Копаоник, кућа са земљиштем	337	4,083	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 6/3	29	3,081	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а пословни простор 7/3	44	4,674	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 8/3	35	3,718	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 9/3	34	3,612	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, пословни простор 10/3	39	4,143	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 22	226	17,044	31.01.2014.
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 23	253	20,190	31.01.2014.
Нови Сад, Тихомира Остојића 4, послов. простор 7	134	5,736	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 8	81	4,923	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 9	79	4,801	31.01.2014.
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 10	408	24,857	31.01.2014.
Зрењанин, Новосадски пут 4, зграда и земљиште	9,144	34,856	14.08.2014.
Ниш, Ивана Горана Ковачића 31, стамбени објекат	434.58	4,523	17.04.2013.
Младеновац, њиве III и IV класе	7,768	250	03.10.2014.
Бела Црква, шума	4,187	69	03.10.2014.
Младеновац, њиве, воћњаци	25,136	529	03.10.2014.
Ниш, Чајничка бб, стамбена зграда	825.74	10,756	14.03.2013.
Ниш, Сјеничка 1, пословна зграда и магацин	1,452.73	13,244	14.03.2013.
Ваљево, Војводе Мишића 170, стамбени објекат	106	1,713	25.09.2014.
Земун, Цара Душана 130, фабрички комплекс	6,876	100,578	16.06.2014.
Ваљево, Радничка б, стан	69	2,784	28.05.2015.
Ниш, Шумадијска 1, пословни простор	504.60	1,811	04.12.2014.
Мионица, Андре Савчић 8, породична кућа	107	1,741	10.09.2015.
Прокупље, Малопланска 7, зграде са земљиштем	490	280	11.06.2012.
Сокобања, производна хала са земљиштем	5,042	23,677	31.07.2012.
Сокобања, портирница са земљиштем	2,005	680	31.07.2012.
Сокобања, кућа са земљиштем	4,194	8,969	31.07.2012.
Сокобања, пољопривр. земљиште и воћњак IV класе	417,908	5,630	31.07.2012.
Београд, Б.Пивљанина 83, стамбена зграда	278.52	60,764	23.08.2012.
Прокупље, њива III класе	12,347	565	28.08.2015.
Дивчибаре, ливада V класе	8,012	4,193	02.12.2015.
Лебане, Бранка Радичевића 17, стамб. посл. објекат	768.42	5,713	27.08.2015.
Лозница, Липница, стамб. посл. зграда са земљ.	146	2,072	15.10.2015.
Врх поље, зграда угоститељства и земљиште	1,334	2,368	16.05.2013.
Крушевац, Ст. село, Бетонска база са земљиштем	100,560	136,062	11.03.2016.
Зрењанин, Багијаш, пашњак II класе	230	49	22.12.2015.
Свилајнац, Кодубље, Посл. зграда, хала и земљиште	10,462	32,672	26.02.2016.
Александрово, Мерошина, зграда са земљиштем	8,866.39	14,663	23.12.2015.
Чачак, Суво поље, зграде 1 и 2 са земљиштем	1,225	11,996	05.05.2016.
Бојник, Мирошевце, њиве, пашњак, виноград	29,550	228	31.03.2016.
Ваљево, Бобове, њиве VI и VII класе	20,599	439	19.05.2016.
Укупно III		791,228	

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

29. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

IV Опрема стечена у периодима пре 30. децембра 2013. године вредности које улазе у израчунавање резерви из добити у складу са одлуком НБС

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Крушевац, покретна имовина (машине, намештај, опрема)	8,794	08.06.2012.
Ниш и Соко Бања покретна имовина (линија за прераду кафе, транспортни уређаји и уређаји за одржавање хигијене)	11,689	31.07.2012.
Парафин, линија за пржење кафе	3,485	31.12.2012.
Вранић, опрема, линија за производњу	4,684	09.07.2013.
Укупно IV	28,652	

V Опрема стечена после 30. децембра 2013. године- вредности које улазе у израчунавање резерви из добити у складу са одлуком НБС

Опис	У хиљадама динара	
	Вредност	Датум стицања
Покретна имовина, пољопривредна опрема и алати	4,365	03.06.2015.
Опрема залихе секундарне сировине	1,652	18.07.2014.
Покретне ствари, инсталациони материјал	729	13.05.2014.
Остало	336	
Укупно V	7,082	
УКУПНО (садашња вредност) I + II+ III+ IV+V	1,439,066	

У току 2017. године продат је објект у Ресавској 31 укупне садашње вредности исказане на материјалним вредностима стеченим наплатом у износу од 370,417 хиљада динара. Продајна цена наведеног објекта износи 399,651 хиљаду динара и остварен је приход по основу продаје у износу од 29,234 хиљаде динара.

У току 2017. године продата су још два објекта и опрема и остварен приход од продаје у износу од 313 хиљада динара.

Ефекат обезвређења средстава стечених наплатом пораживања у 2017. години приказан је у табели:

	У 000 динара
Ефекат обезвређења непокретности	166,226
Ефекат обезвређења опреме	3,448
УКУПНО	169,674

Негативан ефекат процене признат је као расход периода у укупном износу од 169,674 хиљада динара (напомена 14) и то:

- за непокретности у износу од 141,792 хиљаде динара по основу процењене ниже тржишне вредности некретнина и 24,434 хиљаде динара у складу са интерним актом због немогућности продаје у периоду дужем од дванаест месеци, и поред чињенице да је процењена вредност виша од књиговодствене
- за опрему у износу од 3,448 хиљада динара по основу интерног акта.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

29. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

Банка је ангажовањем овлашћеног екстерног проценитеља извршила поновну процену сталних средстава стечених наплатом потраживања која су стечена пре периода од дванаест месеци.

Г1.1. Процењена вредност некретнина стечених наплатом потраживања:

Назив објекта	Површин а у м ²	Књигов. вредност пре процене у хиљадама динара	Процењена вредност		Разлика вредности у хиљадама динара
			у хиљадам а EUR	Садашња у хиљадама динара	
Београд, Михаила Аврамовића 14а, стамбена зграда	925.35	244,494	1,544	184,285	(60,209)
Крушевац, Ст.село, Бетонска база са зељиштем	100,560	141,143	1,403	136,062	(5,081)
Чачак, Хотел „Президент“, Булевар ослобођења ББ	2,278.92	104,704	849	100,608	(4,096)
Земун, Цара Душана 130, фабрички комплекс	6,876	104,334	977	100,578	(3,756)
Режевићи, Црна Гора, шума 5 класе	5,638.54	82,528	1,087	81,042	(1,486)
Котор, пословни простор, зграда бр. 1 ПД 4	345	81,014	584	69,626	(11,388)
Котор, пословни простор, зграда бр. 1 ПД6	345	81,014	584	69,626	(11,388)
Београд, Баје Пивљанина 83, пословна зграда	278.52	65,233	512	60,764	(4,469)
Бор, Николе Пашића 21, зграде, магацин и хала	3,823	61,916	458	54,292	(7,624)
Суботица, Магнетна 17, производна хала и магацин	2,492	48,007	811	46,278	(1,729)
Крушевац, Кошеви бб, производно пословни објекат	12,836	47,174	484	45,475	(1,699)
Ниш, Булевар 12. Фебруар бб, помоћна зграда- складиште	2,062	42,088	510	40,573	(1,515)
Сокобања, Sipeх, производна хала, земљиште, воћњак	429,419	49,653	515	38,957	(10,696)
Зрењанин, Багљаш, Новосадски пут 4, зграде, пумпа, земљиште	9,374	36,207	441	34,904	(1,303)
Свилајнац, Кодубље, посл.зграда, хала и зељиште	10,462	33,893	475	32,672	(1,221)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 10	408	25,720	209	24,857	(863)
Вранић, Милијане Матић 2, пословне зграде и земљиште	10,584.2	4	198	23,515	(2,275)
Кула, Железничка бб, пословни простор са земљиштем	7,959	23,663	319	22,811	(852)
Котор, пословни простор, зграда бр. 1 ПД2	106	24,892	179	21,393	(3,499)
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 23	253	31,485	170	20,189	(11,296)
Режевићи, Црна Гора, камењар и шума	1,363.20	19,954	168	19,846	(108)
Нови Сад, Булевар ослобођења 88, пословни простор 22	226	28,152	143	17,044	(11,108)
Александрово, Меровина, управна зграда са земљиштем	8,527	15,211	275	14,663	(548)
Ниш, Сјеничка 1, пословна зграда, магацин и радионица	1,452.73	13,738	191	13,244	(494)
Чачак, Бељина, Суво поље, зграде са земљиштем	1,225	12,444	161	11,996	(448)
Ниш, Чајничка бб, стамбена зграда	825.74	11,158	176	10,756	(402)
Нови Сад, Тихомира Остојића 4, послов. простор 7	134	9,013	48	5,736	(3,277)
Лебане, Бранка Радичевића 17, стамбено пословни објекат	768.42	5,927	65	5,714	(213)
Ниш, Ивана Милутиновића 30, пословни простор	438.39	5,298	56	5,107	(191)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 8	81	5,106	44	4,922	(184)
Нови Сад, Полгар Андраша 40/а, послов. простор 9	79	4,980	13	4,801	(179)
Нови Сад, Булевар ослобођења 30а, посл. простор (5 локала)	181	19,486	161	19,227	(259)
Пријевор, шума 4 класе	1,995	4,732	40	4,647	(85)
Ниш, Ивана Горана Ковачића 31, стамбени простор	434.58	4,692	46	4,523	(169)
Дивчибаре, ливада 5 класе	8,012	4,270	96	4,193	(77)
Мокра Гора, кућа и ливаде	58,400	4,289	57	4,134	(155)
Копаоник, кућа са земљиштем	337	4,235	41	4,083	(152)
Будва, Брдо Спас, шума 4 класе	974	4,022	34	3,950	(72)
Нови Пазар, Ејупа Куртагића 13, кућа	139.90	3,784	34	3,648	(136)
Остало (30 објеката)	-	34,115	-	32,591	(1,524)
УКУПНО		1,569,558	1,403,332	(166,226)	

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

29. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

Г.1.2. Процењена вредност опреме стечених наплатом потраживања

Опис опреме	Књигов. вредност пре процене у хиљадама динара	Садашња вредност у хиљадама динара	Разлика вредности у хиљадама динара
Покретне ствари	23,314	21,262	(2,052)
Опрема, залихе, секундарне сиров.	6,911	6,303	(608)
Остало	8,957	8,169	(788)
УКУПНО	39,182	35,734	(3,448)

За три покретне ствари укупне вредности од 96 хиљада динара Матична банка не поседује књижно власништво (ствари евидентирани у ванбилансној евиденцији). Руководство Матичне банке предузима све неопходне мере ради продаје стечених средстава.

Комерцијална банка а.д., Будва

Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања у ранијим периодима:

Опис	Површина у м ²	Вредност у 000 РСД	Датум стицања
Даниловград - земљиште и помоћне зграде	13,395	40	09.10.2007.
Сутоморе - хотел и земљиште	1,590	88,584	31.01.2009.
Будва - пашњак и три породичне зграде	1,105	16,269	17.02.2009.
Петровац - стамбени објекат и пословни простор	80	11,522	17.12.2009.
Подгорица - фабрика и земљиште	8,214	37,148	28.12.2009.
Подгорица - пословни простор и земљиште	5,209	37,524	28.12.2009.
Цетиње - гаража и земљиште	439	1,455	25.05.2010.
Подгорица - кућа и двориште	883	25,579	31.07.2010.
Земљиште, две помоћне зграде и кућа/кафана - Даниловград	1,892	4,185	31.10.2011.
Подгорица - хотел	551	41,087	31.12.2011.
Подгорица - земљиште и кућа	484	6,303	31.12.2011.
Бар - земљиште, кућа и две помоћне зграде	1,507	3,794	28.02.2013.
Никшић - ливаде и некатегорисани путеви	977	1,035	28.02.2013.
Будва - Перезића До - земљиште, посл.простор, три гараже, четири стана	5,056	78,681	25.01.2014.
Будва - Буљарице земљиште и посл.простор	9,791	26,502	25.01.2014.
Котор - земљиште, две породичне стамбене зграде и помоћна зграда	367	2,070	12.08.2014.
Подгорица - земљиште и објекат у изградњи	412	4,878	22.12.2014.
Бар - шуме	3,569	57,019	29.12.2014.
Бар - пословни простор	385	22,844	24.03.2015.
УКУПНО КБ Будва (садашња вредност)		466,519	

За 20 објеката стечених наплатом потраживања, Банка има власничке листове али није остварила улазак у посед. Укупна нето вредност средстава стечених наплатом потраживања код којих Банка, на дан 31. децембра 2017. године, није ушла у посед износи 466,519 хиљада динара (EUR 3,937 хиљада). Руководство Банке предузима све неопходне мере ради продаје стечених средстава.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

29. ОСТАЛА СРЕДСТВА (наставак)

в) Материјалне вредности стечене по основу наплате потраживања (наставак)

Банка је ангажовањем овлашћених екстерних проценитеља извршила поновну процену средстава стечених наплатом потраживања која су стечена пре периода од дванаест месеци. Негативан ефекат процене признат је као расход периода у укупном износу од 78,333 хиљаде динара.

Процењена вредност некретнина стечених наплатом потраживања:

Назив објекта	Површина у м ²	Књигов. вредност пре процене у хиљадама динара	Процењена вредност		Разлика вредности у хиљадама динара
			у хиљадам а EUR	у хиљадама динара	
Земљиште, пословни простор, 3 гараже и 4 стана - Перазића До	5,315	84,175	664	78,681	(5,494)
Земљиште и пословни простор - Буљарице - Будва	9,791	58,763	224	26,502	(32,261)
Двориште и кућа у Подгорици	883	33,735	216	25,579	(8,156)
Земљиште и Хотел у Сутомору	1,590	94,897	748	88,584	(6,313)
Стан и пословни простор у Петровцу	80	12,183	97	11,522	(661)
Пашњак и три породичне стамбене зграде у Будви	1,105	17,060	137	16,269	(791)
Земљиште и фабрика у Подгорици	8,214	42,513	314	37,148	(5,365)
Земљиште и два пословна простора у Подгорици	5,209	38,440	317	37,524	(916)
Земљиште и помоћна зграда у Даниловграду	13,395	3,578	-	40	(3,538)
Земљиште и гаража у Цетињу	439	1,499	12	1,455	(44)
Земљиште, две помоћне зграде и кућа/кафана - Даниловград	1,892	4,533	35	4,185	(348)
Хотел у Подгорици	551	49,892	347	41,087	(8,805)
Земљиште и кућа у Подгорици	484	7,341	53	6,303	(1,038)
Ливаде и некатегорисани путеви у Никшићу	977	1,244	9	1,035	(209)
Земљиште, кућа и две помоћне зграде у Бару	1,507	3,961	32	3,794	(167)
Земљиште, две породичне стамбене зграде и помоћна зграда у Котору	396	3,080	17	2,070	(1,010)
Земљиште и објекат у изградњи у Подгорици	412	5,063	41	4,878	(185)
Шуме у Бару	3,569	57,282	481	57,019	(263)
Пословни простор у Бару	385	23,597	193	22,844	(753)
УКУПНО		542,836	3,937	466,519	(76,317)

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

30. ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА НАМЕЊЕНЕ ТРГОВАЊУ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Обавезе по основу промене фер вредности - SWAP	7,845	-
Укупно	7,845	-

31. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА БАНКАМА, ДРУГИМ ФИНАНСИЈСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА И ЦЕНТРАЛНОЈ БАНЦИ

Обавезе према банкама и финансијским организацијама се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Депозити по виђењу	2,440,548	2,403,693
Орочени депозити	1,494,226	2,304,355
Обавезе по основу кредита	2,203,592	5,140,505
Разграничени трошкови применом ЕКС (одбитна ставка)	(20,681)	(45,031)
Остало	20,091	18,997
Стање на дан 31. децембра	6,137,776	9,822,519

У току 2017. године, орочени депозити у иностраној валути депоновани су по стопи за CHF 0.01%, EUR 0.00% а за остале стране валуте 0.00% до 5.00%.

У оквиру обавеза по основу кредита признате су укупне обавезе по ино-кредитним линијама према страним правним лицима и екстериторијалним организацијама које се за потребе састављања биланса стања сматрају банкама.

Структура дугорочних кредита Матичне банке који су исказани на позицији обавеза према банкама је:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
GGF	-	406,224
EBRD	2,132,509	4,586,114
Стање на дан 31. децембра	2,132,509	4,992,338

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

31. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА БАНКАМА, ДРУГИМ ФИНАНСИЈСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА И ЦЕНТРАЛНОЈ БАНЦИ (наставак)

Структура дугорочних кредита Матичне банке (наставак)

По кредитним линијама Матична банка је са кредиторима уговарала одређене финансијске показатеље. Методологија обрачуна уговорених финансијских показатеља, по кредитним линијама, разликује се од метода обрачуна показатеља у складу са прописима Народне банке Србије у делу обрачуна капитала и обухвата ставке за утврђивање отворене кредитне изложености.

На основу уговора закључених са, у табели изнад наведеним иностраним кредиторима, Матична банка је у обавези да до коначне отплате обавеза по примљеним кредитима испуњава одређене финансијске показатеље.

Матична банка је током 2017. године вратила кредитну линију EBRD у износу од 19,143 хиљаде EUR, што је резултирало смањењем стања на крају године у односу на 2016. у износу од 2,859,829 хиљада динара.

У току 2017. године по основу кредитних линија GGF Матична банка је извршила превремену отплату главнице у укупном износу од 3,209 хиљада EUR, чиме је износ обавезе свела на нулу.

Структура дугорочних кредита Комерцијалне банке а.д., Бања Лука који су исказани на позицији обавеза према банкама је:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
EFSE фонд	71,083	148,167
Стање на дан 31. децембра	71,083	148,167

Доспеће дугорочних кредита EFSE фонда је у периоду од 2016. до 2021. године.

На основу уговора закљученог са EFSE фондом Комерцијална банка а.д., Бања Лука је у обавези да испуњава одређене финансијске показатеље. На дан 31. децембра 2017. године, сви уговорени финансијски показатељи су били у дозвољеним границама.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

32. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА

Обавезе према комитентима се састоје од:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Привредна друштва		
Депозити по виђењу	62,522,169	83,299,184
Остали и <i>overnight</i> депозити	10,673,102	12,169,858
Обавезе по основу кредита	6,560,037	9,384,129
Наменски депозити	1,616,883	966,862
Депозити по основу датих кредита	691,317	755,794
Обавезе по основу камата, разграничене обавезе по каматама и остале финансијске обавезе	456,241	536,041
Становништво		
Депозити по виђењу	30,083,520	27,799,770
Опозиви депозити	31,717	33,055
Штедни депозити	197,121,547	202,047,051
Наменски депозити	4,198,663	4,059,360
Депозити по основу датих кредита	2,197,246	2,163,128
Обавезе по основу камата, разграничене обавезе по каматама и остале финансијске обавезе	943,804	1,425,880
Остали депозити	481,502	495,847
Стање на дан 31. децембра	317,577,748	345,135,959

Депозити привредних друштава

Депозити по виђењу у динарима, највећим делом, представљају стања трансакционих депозита предузећа и других правних лица. Одлуком о каматним стопама за 2017. годину ови депозити су каматноснони. У зависности од нивоа просечног месечног стања на трансакционим рачунима комитената каматна стопа износи 0.10% на годишњем нивоу за депозите са просечним месечним стањем изнад 50 хиљада динара.

У зависности од нивоа просечног месечног стања на трансакционим рачунима комитената Комерцијалне банке а.д. Бања Лука каматна стопа износи од 0.00 % до 3.10% на годишњем нивоу.

У зависности од нивоа просечног месечног стања на трансакционим рачунима комитената Комерцијалне банке а.д. Будва каматна стопа износи од 0.00 % до 0.01% на годишњем нивоу.

Депозити по виђењу нерезидената у иностраној валути у Матичној банци су некаматноснони, изузев код специфичних пословних аранжмана.

Депозити по виђењу нерезидената у иностраној валути у Комерцијалној банци а.д. Будва су некаматноснони.

Депозити по виђењу нерезидената у иностраној валути у Комерцијалној банци а.д. Бања Лука се крећу у распону од 0.0 % до 0.62%.

У току 2017. године краткорочни депозити предузећа у динарима су депоновани уз каматну стопу у распону од: референтне каматне стопе минус 4.00 процентна поена на депозите од три до четрнаест дана до референтне каматне стопе на годишњем нивоу минус 1.00 процентних поена на рок до годину дана уз лимит од минимум 300 хиљада динара. Краткорочни депозити предузетника депоновани су уз каматну стопу у распону од 0.25% до 2.20% на годишњем нивоу уз лимит од минимум од 300 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

32. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА (наставак)

Краткорочни депозити предузећа и предузетника у иностраној валути су депоновани уз каматну стопу у распону од 0.0 % до 1.50%.

Дугорочни депозити предузећа у динарима депоновани су уз каматну стопу одређену износом референтне каматне стопе Народне банке Србије на годишњем нивоу умањене за 1.85 процентна поена до 0.50 процентна поена, а у иностраној валути од 0.50% до 4.00% на годишњем нивоу.

Депозити становништва

Динарски *а виста* штедни улози становништва су током 2017. године били некаматносни. Девизни *а виста* штедни улози становништва су депоновани уз каматну стопу од 0.0% до 0.01% на годишњем нивоу за EUR односно од -0.30% до 0.01% на годишњем нивоу за остале валуте.

Краткорочни депозити становништва у динарима депоновани су уз каматне стопе у распону од 1.50% до 3.50% на годишњем нивоу, а у иностраној валути од 0.05% до 1.60% за EUR а за остале валуте у распону од -0.45% до 1.50% на годишњем нивоу.

Дугорочни депозити становништва у динарима депоновани су уз каматне стопе у распону од 3.75% до 4.00 % на годишњем нивоу, а у иностраној валути од 0.65% до 2.0% за EUR а за остале валуте у распону од -1.0% до 2.50% на годишњем нивоу.

У оквиру обавеза по основу кредита признате су укупне обавезе по ино-кредитним линијама према страним правним лицима које се за потребе биланса стања дефинишу као комитенти.

Структура дугорочних и краткорочних кредита Матичне банке који су исказани на позицији обавеза према комитентима је следећа:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Дугорочни кредити		
LEDIB 1 i 2 (Кредит Краљевине Данске)	3,982	18,660
Влада Републике Италије	249,272	374,774
Европска инвестициона банка (EIB)	3,635,120	5,426,479
Европска агенција за реконструкцију и развој (EAR)	98,674	194,465
Краткорочни кредити		
KfW	1,292,430	2,020,456
Стање на дан 31. децембра	5,279,478	8,034,834

Доспеће презентованих дугорочних кредита је у периоду од 2018. до 2028. године.

По кредитним линијама Матична банка је са кредиторима уговарала одређене финансијске показатеље. Методологија обрачуна уговорених финансијских показатеља, по кредитним линијама, разликује се од метода обрачуна показатеља у складу са прописима Народне банке Србије у делу обрачуна капитала и обухвата ставке за утврђивање отворене кредитне изложености.

На основу уговора закључених са Немачком развојном банком (KfW), Матична банка је у обавези да до коначне отплате обавеза по примљеним кредитима испуњава одређене финансијске показатеље.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

32. ДЕПОЗИТИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДРУГИМ КОМИТЕНТИМА (наставак)

Структура дугорочних кредита Комерцијалне банке а.д., Будва који су исказани на позицији обавеза према комитентима је следећа:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Европска инвестициона банка (ЕИВ)	291,950	403,490
Влада Црне Горе - Пројекат 1000+	50,441	111,887
Фонд за развој Црне Горе	123,681	69,167
Стање на дан 31. децембра	466,072	584,544

Доспеће презентованих дугорочних кредита је у периоду од 2017. до 2031. године.

По наведеним кредитима Комерцијална банка а.д., Будва нема обавезу испуњења финансијских показатеља.

Структура дугорочних кредита Комерцијалне банке а.д., Бања Лука који су исказани на позицији обавеза према комитентима је следећа:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Инвестиционо развојна банка	814,487	764,751
Стање на дан 31. децембра	814,487	764,751

Доспеће презентованих дугорочних кредита је у периоду од 2017. до 2037. године.

На основу уговора закљученог са Инвестиционо развојном банком Републике Српске, Комерцијална банка а.д. Бања Лука нема обавезу испуњавања одређених финансијских показатеља.

33. СУБОРДИНИРАНЕ ОБАВЕЗЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Субординиране обавезе у иностраној валути	-	6,173,615
Остале обавезе (разграничене обавезе за камате)	-	13,212
Разграничени трошкови применом ЕКС (одбитна ставка)	-	(8,437)
Стање на дан 31. децембра	-	6,178,390

У складу са прописима Народне Банке Србије везаним за капиталне захтеве и имплементацију Базел II стандарда, Матична банка је у 2011. години извршила јачање капиталне базе узимањем субординираног кредита од International Finance Corporation По његовом доспећу, Банка је у децембру 2017. вратила субординирани кредит у целини - 50,000 хиљада ЕУР.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

34. РЕЗЕРВИСАЊА

Резервисања се односе на:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 14)	171,582	493,492
Резервисања за судске спорове и остале обавезе (нап. 37.4)	876,374	1,042,094
Резервисања за примања запослених МРС 19	503,927	485,921
Стање на дан 31. децембра	1,551,883	2,021,507

Промене на рачуну резервисања су приказане у следећој табели:

	2017.				2016.			
	Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 14)	Резервисања за судске спорове и остале обавезе (напомена 37.4)	Резервисања за примања запослених (МРС 19)	Укупно	Резервисање по основу ванбилансних позиција (напомена 14)	Резервисања за судске спорове и остале обавезе (напомена 37.4)	Резервисања за примања запослених (МРС 19)	Укупно
Стање на дан 1. јануара	493,492	1,042,094	485,921	2,021,507	575,406	1,204,790	432,532	2,212,728
Повећање Резервисање на терет актуарских добитака у капиталу	-	-	(25,699)	(25,699)	-	-	2,347	2,347
Коришћење	(260,686)	(323,540)	(14,568)	(598,794)	-	(650,605)	(515)	(651,120)
Укидање резервисања	(397,562)	(29,089)	(1,538)	(428,189)	(784,280)	(1,020)	(30,219)	(815,519)
Курсне разлике	(2,215)	(4,120)	(2,013)	(8,348)	616	505	833	1,954
Остало	-	-	27,680	27,680	-	-	-	-
Стање на дан 31. децембра	171,582	876,374	503,927	1,551,883	493,492	1,042,094	485,921	2,021,507

а) Резервисања за судске спорове Матичне банке

Признавање резервисања је вршено на основу процене будућих одлива у висини тужбених захтева укључујући камату и трошкове. Укупан износ резервисања за 71 спор на дан 31.12.2017. износи 791,982 хиљаде динара.

Најзначајније ставке односе се на резервисање по основу аранжмана са Интерекспорт а.д., Београд (у стечају) - по покривеним акредитивима из 1991. године у износу од 321,599 хиљада динара (укупна динарска противвредност односи се на део спора према Интерекспорт а.д. Београд - у стечају, у износу од USD 1,946 хиљада за основицу и USD 1,222 хиљаде за камату).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

34. РЕЗЕРВИСАЊА (НАСТАВАК)

а) Резервисања за судске спорове Матичне банке (наставак)

Остали спорови углавном се односе на захтеве за накнаду штете и радне спорове.

б) Резервисања за примања запослених

Резервисања за отпремнине приликом одласка у пензију формиране су на бази извештаја независног актуара, на дан биланса стања и иста су исказана у износу садашње вредности очекиваних будућих исплата.

Главне актуарске претпоставке употребљене у обрачуну резервисања за отпремнине:

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Матична банка		
Дисконтна стопа	4.50%	5.00%
Стопа раста зараде Банке	4.00%	5.00%
Флуктуација запослених	4.00%	4.00%

Према МРС 19, стопа која се користи за дискотовање требало би да буде у складу са тржишним приносима на висококвалитетне корпоративне обвезнице, односно за дугорочне државне обвезнице. Тренутно на финансијском тржишту не постоје овакве хартије од вредности, па је за одређивање дисконтне стопе коришћена каматна стопа на дугорочне обвезнице издате од владе Републике Србије.

Комерцијална банка а.д., Будва

Дисконтна стопа	3.00%	4.00%
Стопа раста зараде Банке	5.00%	4.50%
Флуктуација запослених	6.00%	6.00%

Према МРС 19, стопа која се користи за дискотовање требало би да буде у складу са тржишним приносима на висококвалитетне корпоративне обвезнице, односно за дугорочне државне обвезнице. Тренутно на финансијском тржишту не постоје овакве хартије од вредности, па је за одређивање дисконтне стопе коришћена каматна на дугорочне обвезнице издате од стране Републике Црне Горе.

Комерцијална банка а.д., Бања Лука

Дисконтна стопа	4.00%	5.00%
Стопа раста зараде Банке	1.00%	1.00%
Флуктуација запослених	4.00%	3.00%
Njihova tabela		

Према МРС 19, стопа која се користи за дискотовање требало би да буде у складу са тржишним приносима на висококвалитетне корпоративне обвезнице, односно за дугорочне државне обвезнице. Тренутно на финансијском тржишту не постоје овакве хартије од вредности, па је за одређивање дисконтне стопе коришћена каматна стопа на десетогодишње обвезнице издате од стране Републике Српске.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

34. РЕЗЕРВИСАЊА (НАСТАВАК)

б) Резервисања за примања запослених (наствак)

КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд

Дисконтна стопа	4.50%	5.00%
Стопа раста зараде	8.00%	7.00%
Флукуација запослених	5.00%	5.00%

Према MPC 19, стопа која се користи за дискотовање требало би да буде у складу са тржишним приносима на висококвалитетне корпоративне обвезнице, односно за дугорочне државне обвезнице. Тренутно на финансијском тржишту не постоје овакве хартије од вредности, па је за одређивање дисконтне стопе коришћена каматна стопа на дугорочне обвезнице издате од владе Републике Србије.

35. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ

Остале обавезе укључују:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Обавезе према добављачима	435,448	311,749
Обавезе према запосленима (зараде, порези, доприноси и остале обавезе према запосленима)	76,450	303,811
Примљени аванси	89,167	66,815
Разграничени приходи од камата и накнада и остали приходи	163,311	122,932
Укалкулисане обавезе и остала разграничења	551,441	462,269
Обавезе у обрачуну	3,077,788	2,028,191
Обавезе из добитка	2,507,577	2,490,770
Обавезе за порезе и доприносе	30,125	97,306
Остале обавезе	798,243	430,486
Стање на дан 31. децембра	7,729,550	6,314,329

Обавезе у обрачуну у укупном износу од 3,077,788 хиљада динара највећим делом се односе на обавезе по основу купопродаје девиза на девизном тржишту од банака у иностраној валути износу од 947,782 хиљаде динара, обавезе по основу купопродаје девиза у динарима у износу од 354,900 хиљада динара и обавезе у иностраној валути по основу спот трансакција у износу од 1,251,952 хиљаде динара.

Обавезе из добитка Матичне банке у укупном износу од 2,507,577 хиљада динара састоје се из:

- обавеза по основу дивиденди на приоритетне акције у износу од 73,275 хиљада динара,
- дивиденде на обичне акције у износу од 1,934,065 хиљада динара и
- обавезе из добитка за запослене у износу од 500,237 хиљада динара.

Одлуком Скупштине Банке 9760/2ц од 27.04.2017. године извршено је распоређивање дела нераспоређеног добитка ранијих година за дивиденде на преференцијалне акције у износу од 16,808 хиљада динара уз ограничење исплате испуњењем захтева из члана 25. Закона о банкама.

У току 2017. године Банка није вршила исплате по основу расподеле добити за 2014., 2015. и 2016. годину, због наведеног ограничења.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

36. КАПИТАЛ

36.1 Капитал се састоји из:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Акцијски капитал	17,191,527	17,191,529
Емисиона премија	22,843,084	22,843,084
Резерве из добити и остале резерве	14,439,525	19,320,511
Ревалоризационе резерве	5,934,564	6,439,985
Добитак	8,357,094	545,985
Губитак	(1,665,678)	(7,048,674)
Стање на дан 31. децембра	67,100,116	59,292,420

Структура капитала

	31. децембар 2017. године			31. децембар 2016. године		
	Већински удео	Учешћа без права контроле		Већински удео	Учешћа без права контроле	
		Укупно	Укупно		Укупно	Укупно
Акцијски капитал	17,191,466	61	17,191,527	17,191,466	63	17,191,529
Емисиона премија	22,843,084	-	22,843,084	22,843,084	-	22,843,084
Акцијски капитал	40,034,550	61	40,034,611	40,034,550	63	40,034,613
Добитак	8,357,092	2	8,357,094	545,985	-	545,985
Губитак	(1,665,678)	-	(1,665,678)	(7,048,674)	-	(7,048,674)
Резерве из добити и остале резерве	14,439,523	2	14,439,525	19,320,508	3	19,320,511
Ревалоризационе резерве	4,385,025	-	4,385,025	4,579,456	-	4,579,456
Ревалоризационе резерве (дуговни салдо)	(109,194)	-	(109,194)	(67,159)	-	(67,159)
Транслационе резерве (напомена 36.3)	1,658,733	-	1,658,733	1,927,688	-	1,927,688
Резерве	20,374,087	2	20,374,089	25,760,493	3	25,760,496
Капитал	67,100,051	65	67,100,116	59,292,354	66	59,292,420

Акцијски капитал Матичне банке формиран је иницијалним улозима акционара и наредним емисијама нових акција. Акционари имају право управљања Матичном банком, као и право учешћа у расподели добити. На дан 31. децембра 2017. године акцијски капитал износи 17,191,466 хиљада динара и састоји се од 17,191,466 акција са номиналном вредношћу од 1 хиљаду динара по акцији.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године
36. КАПИТАЛ (наставак)**36.1 Капитал се састоји из (наставак)**

Структура акција Матичне банке је дата у наредној табели:

Врсте акција	Број акција	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Обичне акције	16,817,956	16,817,956
Приоритетне акције	373,510	373,510
Стање на дан 31. децембра	17,191,466	17,191,466

Структура акционара Матичне банке према обичним акцијама на дан 31. децембра 2017. године је следећа:

Назив акционара	Број акција	% учешћа
Република Србија	7,020,346	41.74
EBRD, Лондон	4,109,440	24.43
IFC Capitalization Fund LP	1,706,810	10.15
Deg Deutsche Investitions	772,850	4.60
Swedfund International Aktiebo	386,420	2.30
Југобанка а.д., Београд у стечају	321,600	1.91
East capital (lux)-Balkan fund	310,106	1.84
Комак-ПАН д.о.о.	230,000	1.37
Компанија Дунав осигурање а.д., Београд	171,380	1.02
Станком со. д.о.о., Београд	117,535	0.70
Global Marco Capital Opportun.	103,565	0.62
UniCredit bank, а.д., Србија (custody рачун)	95,000	0.56
Европа осигурање а.д., Београд у стечају	86,625	0.52
UniCredit bank, а.д., Србија	78,642	0.47
Остали (1,184 акционара)	1,307,637	7.77
	16,817,956	100.00

Структура акционара Матичне банке према приоритетним акцијама на дан 31. децембра 2017. године је следећа:

Назив акционара	Број акција	% учешћа
Једно физичко лице	85,140	22.79
Југобанка а.д., Београд (у стечају)	18,090	4.84
Остали (614 акционара)	270,280	72.37
	373,510	100.00

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

36. КАПИТАЛ (наставак)

36.1 Капитал се састоји из (наставак)

Ревалоризационе резерве у износу од 5,934,564 хиљада динара (2016: 6,439,985 хиљада динара) се односе ефекте по основу повећања вредности некретнина на основу процене извршене од стране независног проценитеља у износу од 1,047,254 хиљада динара, нето добитке од вредновања хартија од вредности расположивих за продају у износу од 3,138,992 хиљада динара, актуарске добитке у износу од 89,585 хиљада динара и транслационе резерве у износу од 1,658,733 хиљаде динара.

Обрачун за исплату дивиденди на приоритетне акције по Годишњем рачуну за 2017. годину базиран на каматној стопи на штедне улоге у динарима орочених на дванаест месеци износи 13,222 хиљаде динара.

36.2. Зарада-губитак по акцији

Основна зарада по акцији израчунава се тако што се добитак (губитак) који припада акционарима (матичног правног лица) подели пондерисаним просечним бројем обичних акција у оптицају за период:

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Добитак умањен за приоритетне дивиденде (у хиљадама динара)	8,104,145	(8,079,990)
Просечан пондерисани број акција у току године	<u>16,817,956</u>	<u>16,817,956</u>
Основна зарада/ губитак по акцији (у динарима без пара)	<u>482</u>	<u>(480)</u>

Основни добитак по акцији за 2017. годину износи 482 динара или 48.19% на номиналну вредност обичне акције, док је за 2016. годину губитак по акцији износио 480 динара или 48.04% на номиналну вредност обичне акције.

Умањени (разводњени) добитак–по акцији за 2017. годину износи 482 динара или 48.19% на номиналну вредност обичне акције, док је за 2016. годину губитак износио 480 динара или 48.04% на номиналну вредност обичне акције.

36.3. Кумулативне курсне разлике по основу курсирања инооперација

	Кумулативне курсне разлике на уделе у зависна друштва	Курсне разлике остварене на унутаргрупним трансакцијама	У хиљадама динара	
			Курсне разлике из превођења резултата Биланса успеха са просечног на закључни курс	Укупно (напомена 36.1)
Стање на дан 1. јануара претходне године	<u>1,720,563</u>	<u>60,562</u>	<u>58,855</u>	<u>1,839,980</u>
Повећање	107,191	(16,262)	(3,221)	87,708
Стање на дан 31. децембар претходне године	1,827,754	44,300	55,634	1,927,688
Повећање	(290,273)	25,015	(3,697)	(268,955)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	<u><u>1,537,481</u></u>	<u><u>69,315</u></u>	<u><u>51,937</u></u>	<u><u>1,658,733</u></u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

37. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Послови у име и за рачун трећих лица	4,278,704	4,466,969
Преузете будуће обавезе	37,815,296	35,025,089
Деривати намњени трговању по уговореној валути	592,364	-
Друге ванбилансне позиције	464,660,032	512,478,491
Укупно	507,346,396	551,970,549

37.1 Издате гаранције и акредитиви

Банке, чланице Групе, издају гаранције и акредитиве, којим гарантују трећим лицима измирење обавеза од стране својих клијената. Ови уговори имају уговорено време трајања које најчешће износи до годину дана. Уговорене вредности потенцијалних обавеза су приказане у наредној табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Плативе гаранције (напомена 4.1.1)	4,021,866	4,336,212
Чинидбене гаранције (напомена 4.1.1)	4,802,696	6,950,946
Акредитиви	104,330	84,143
Стање на дан 31. децембра	8,928,892	11,371,301

Претходно наведени износи представљају максималан износ губитка који би банке чланице Групе оствариле на датум финансијских извештаја, уколико нико од клијената не би успео да измири уговорене обавезе (напомена 4).

37.2 Структура преузетих обавеза је следећа

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Неискоришћени део одобрених прекорачења по платним и кредитним картицама и прекорачењима по текућим рачунима	10,191,551	9,430,627
Преузете неопозиве обавезе за неповучене кредите	17,539,762	12,232,330
Остале неопозиве обавезе	1,155,091	1,168,323
Остале преузете обавезе по уговореној вредности ХОВ	-	822,508
Стање на дан 31. децембра	28,886,404	23,653,788

У оквиру неискоришћених одобрених прекорачења по платним картицама исказан је интерни однос по основу бизнис картице КомБанк ИНВЕСТ-а код Матичне банке у износу 200 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

37. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ (наставак)

37.3 Остале ванбилансне позиције чине средства по пословима у име и за рачун трећих лица и друга ванбилансна актива

Послови у име и за рачун трећих лица у укупном износу од 4,278,704 хиљаде динара највећим делом се састоје од средстава комисионих кредита Републике Србије за финансирање стамбених кредита у износу 3,513,622 хиљаде динара, кредите по основу откупа друштвених станова буџетских установа у износу од 292,102 хиљаде динара (кредити прузети од Беобанке у стечају) док се остала средства углавном односе на пољопривредне кредите финансиране од стране надлежних министарстава.

У оквиру друге ванбилансне активе у износу од 464,660,032 хиљаде динара, Група између осталог исказује примљена материјална средства обезбеђења за пласмане и потраживања у износу од 155,362,509 хиљада динара, номиналну вредност хартија по custody пословима за клијенте Групе у износу од 78,012,427 хиљада динара, номиналну вредност хартија од вредности у портфељу Групе у износу од 112,322,129 хиљада динара, репо пласмане у државне хартије од вредности у износу од 15,000,000 хиљада динара износ трајног отписа билансних позиција - кредита и пласмана преносом у ванбиланс у износу од 20,396,489 хиљада динара (Смернице за примену МРС 39) и износ рачуноводственог отписа кредитних потраживања према Одлуци НБС о рачуноводственом отпису билансне активе у износу од 11,366,167 хиљада динара.

Матична банка, сагласно издатој дозволи за обављање кастоди послова, чува и финансијске инструменте клијената на рачунима хартија од вредности, о чему се води ванбилансна евиденција. По основу ових послова Матична банка не сноси кредитни ризик.

37.4 Судски спорови

На основу стручне процене Сектора правних послова и адвоката који заступају чланице Групе, код свих спорова који се воде против чланица Групе у току 2017. године руководства су извршила резервисања за потенцијалне губитке по судским споровима у износу од 876,374 хиљаде динара (напомена 34).

На дан 31. децембра 2017. године, потенцијалне обавезе по основу спорова - основица тужбеног захтева који се воде против чланица Групе процењена је на износ од 2,337,382 хиљаде динара (за 630 активних предмета).

Поред тога, чланице Групе воде спорове против трећих лица чији најзначајнији део чини 40,984,529 хиљада динара (за 1,341 предмет највеће појединачне вредности). Руководства чланица Групе очекују позитивне исходе код већине спорова.

37.5 Преузете обавезе по основу оперативног лизинга су дате у наредној табели

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Преузете обавезе са доспећем до годину дана	449,654	506,941
Преузете обавезе са доспећем од 1 до 5 година	1,058,330	1,121,854
Преузете обавезе са доспећем после 5 година	123,179	156,006
Укупно	1,631,163	1,784,801

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

37. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ И ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ (наставак)

37.6 Порески ризици

Порески системи у Републици Србији, Црној Гори и Босни и Херцеговини су у процесима континуиране ревизије и измена. У различитим околностима, порески органи могу имати различите приступе одређеним питањима и могу утврдити додатне пореске обавезе заједно са накнадним затезним каматама и казнама. Руководства чланица Групе сматрају да су пореске обавезе евидентирани у финансијским извештајима правилно исказане.

У току 2017. године Матична банка, Комерцијална банка а.д. Будва и Комбанк ИНВЕСТ а.д. Београд нису имали пореске контроле.

У току 2017. године извршене су две пореске контроле Комерцијалне банке а.д. Бања Лука.

38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА

Највеће учешће у управљачким акцијама Матичне банке имају Република Србија, која је власник 41.74% обичних акција Матичне банке и EBRD, Лондон која је власник 24.43% обичних акција Матичне банке. Матична банка има три зависна правна лица: Комерцијална банка а.д., Будва, Комерцијална банка а.д., Бања Лука и КомБанк Инвест а.д., Београд.

Правна и физичка лица се сматрају повезаним лицима уколико једно лице има контролу, заједничку контролу или значајан утицај на доношење финансијских и пословних одлука другог правног лица. Повезана лица су и она лица која су под заједничком контролом истог матичног правног лица.

У оквиру редовног пословања Групе обавља се изванредан број банкарских трансакција са повезаним лицима. Оне укључују кредите, депозите, инвестиције у власничке хартије од вредности и дериватне инструменте, трансакције платног промета и друге банкарске послове.

Консолидоване трансакције са зависним лицима су приказане у напмени 6.1.

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА А.Д., БЕОГРАД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)
38.1. Кредити и потраживања од повезаних лица

Пласмани	У хиљадама динара					
	2017.			2016.		
	Билансно	Ванбилансно	Укупно	Билансно	Ванбилансно	Укупно
Ласта д.о.о., Сомбор	-	-	-	347	-	347
Адвокат Ристић Саша, Крушевац	-	-	-	1	-	1
МЕПЛАСТ д.о.о., Крушевац	-	-	-	1	-	1
МЕНТА д.о.о., Ниш	-	-	-	1	6,000	6,001
GP Company doo	-	-	-	-	-	-
НОВА ПЕКАРА доо УЖИЦЕ	-	-	-	1	-	1
ЗЛАТИБОРСКИ КАТУН БЕОГРАД	-	-	-	1	-	1
Cedens company	29	63	92	-	-	-
Физичка лица	155,978	14,338	170,316	460,580	67,428	528,008
Укупно	156,007	14,401	170,408	460,932	73,428	534,360
Обавезе	Депозити	Примљени кредити	Укупно	Депозити	Примљени кредити	Укупно
Ласта д.о.о., Сомбор	-	-	-	2,600	-	2,600
ВИШ траде д.о.о., Вршац	-	-	-	13	-	13
Адвокат Ристић Саша Крушевац	-	-	-	2	-	2
МЕПЛАСТ д.о.о., Крушевац	-	-	-	733	-	733
МЕНТА д.о.о., Ниш	-	-	-	1,237	-	1,237
ABD COMPANY д.о.о., Београд - у ликвидацији	-	-	-	-	-	-
Анфибија	189	-	189	-	-	-
Нова пекара д.о.о., Ужице	-	-	-	801	-	801
Владан Перишић СР Електрон, Зрењанин	-	-	-	21	-	21
Горан Дамњановић, МАРВИН+АЗАМИТ КРУШЕВАЦ	-	-	-	7	-	7
ММ Енерго 2010 д.о.о., Ужице	-	-	-	800	-	800
ЗЛАТИБОРСКИ КАТУН БЕОГРАД	-	-	-	16	-	16
EBRD (напомена 31)	-	2,145,943	2,145,943	-	4,586,114	4,586,114
International Finance Corporation (напомена 33)	-	-	-	-	6,173,615	6,173,615
Reprezent doo	12	-	12	-	-	-
Volero ZR	8	-	8	-	-	-
Cedens company	2,364	-	2,364	-	-	-
Физичка лица	113,841	-	113,841	505,350	-	505,350
Укупно	116,414	2,145,943	2,262,357	511,580	10,759,729	11,271,309

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2017. године

38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)

38.2. Приходи и расходи од повезаних лица

	2017.		
	Кamate	Накнаде	Укупно
Приходи			
Volero ZR	-	18	18
Cedens company	10	144	154
Анфибија	-	8	8
Физичка лица	7,628	1,540	9,168
Укупно приходи	7,638	1,710	9,348
Расходи			
EBRD	100,446	5,106	105,552
International Finance Corporation	284,025	3	284,028
Cedens company	3	23	26
Физичка лица	394	512	906
Укупно расходи	384,868	5,644	390,512
Нето расходи	(377,230)	(3,934)	(381,164)
2016.			
	Кamate	Накнаде	Укупно
Приходи			
ABD COMPANY д.о.о., Београд - у ликвидацији	-	2	2
Ласта д.о.о., Сомбор	61	188	249
ВИШ траде д.о.о., Вршац	14	10	24
Адвокат Ристић Саша Крушевац	-	6	6
МЕПЛАСТ д.о.о., Крушевац	2	55	57
МЕНТА д.о.о., Ниш	-	333	333
Нова пекара д.о.о., Ужице	-	73	73
Горан Дамњановић МАРВИН+АЗАМИТ, Крушевац	-	25	25
ММ Енерго 2010 д.о.о., Ужице	-	28	28
Владан Перишић СР Електрон, Зрењанин	-	6	6
ЗЛАТИБОРСКИ КАТУН БЕОГРАД	-	56	56
Физичка лица	28,123	9,122	37,245
Укупно приходи	28,200	9,904	38,104
Расходи			
Ласта д.о.о., Сомбор	2	-	2
EBRD	134,645	914	135,559
International Finance Corporation	374,220	35,354	409,574
МЕПЛАСТ д.о.о., Крушевац	1	-	1
МЕНТА д.о.о., Ниш	1	-	1
Нова пекара д.о.о., Ужице	1	-	1
ММ Енерго 2010 д.о.о., Ужице	1	-	1
Физичка лица	5,739	6,184	11,923
Укупно расходи	514,610	42,452	557,062
Нето расходи	(486,410)	(32,548)	(518,958)

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

38. ПОВЕЗАНА ЛИЦА (наставак)**38.3 Бруто и нето примања руководства чланица Групе и укупне накнаде чланова Управних и Одбора за ревизију су следећа**

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Бруто примања		
Извршни одбори	143,026	207,762
Нето примања		
Извршни одбори	109,096	169,685
Бруто примања		
Управни и Одбори за ревизију	39,724	46,455
Нето примања		
Управни и Одбори за ревизију	24,457	29,263

39. НЕУСАГЛАШЕНИ ИЗВОДИ ОТВОРЕНИХ СТАВКИ И НЕРЕАЛИЗОВАНЕ ДИВИДЕНДЕ**Неусаглашени изводи отворених ставки**

На основу анализе извршеног редовног Годишњег пописа на дан 31. децембра 2017. године, Матична банка има неусаглашене изводе отворених ставки за 24 клијента са наведеним разлогом оспоравања и 16 враћених непотписаних извода.

Неусаглашени изводи за 16 клијената односе се на клијенте који оспоравају износ потраживања за дате авансе, потраживања по основу издатих фактура, потраживања по основу закупнине у укупном износу од 9,799 хиљада динара.

За четири клијента неусаглашени износи односе се на ванбилансне ставке исказаних неопозивих обавеза за неповучене кредите, оспоравање износа приказаних у писму о намерама, оспоравање салда на појединим партијама гаранција на дан 31.12.2017. у укупном износу од 9,035 хиљада динара.

Четири клијента оспорава износе: потраживања по основу накнада домаћег и платног промета са иностранством, износ доспелог ануитета, начина обрачуна затезне камате у укупном износу од 836 хиљада динара.

Износ исправки вредности за потраживања која су оспорена (и износ резервисања за билансне ставке) одређен је политиком кредитног ризика Банке.

Матична банка је у континуираном процесу усаглашавања оспорених ставки.

КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд нема неусаглашене изводе отворених ставки.

Комерцијална банка а.д., Бања Лука има пет неусаглашених извода отворених ставки у износу од 158 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

**39. НЕУСАГЛАШЕНИ ИЗВОДИ ОТВОРЕНИХ СТАВКИ И НЕРЕАЛИЗОВАНЕ ДИВИДЕНДЕ
(наставак)**

Неусаглашени изводи отворених ставки (наставак)

Комерцијална банка а.д., Будва има два неусаглашена извода отворених ставки у износу од 77 хиљада динара.

Нереализоване дивиденде

Нереализоване дивиденде за исплату у 2017. години износе (напомена 35.):

- неисплаћене обавезе по основу дивиденди ранијег периода у износу од 4,251 хиљада динара,
- према одлуци из 2014. године 1,934,065 хиљада динара за обичне акције и 28,686 хиљада динара за приоритетне.
- Потенцијалне обавезе за исплату приоритетних дивиденди на основу обрачуна за 2015. годину износе 23,530 хиљада динара
- Потенцијалне обавезе за исплату приоритетних дивиденди на основу обрачуна за 2016. у износу од 16,808 хиљада динара

Потенцијалне обавезе за исплату приоритетних дивиденди на основу обрачуна за 2017. годину износе 13,222 хиљаде динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2017. године

40. ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАТУМА БИЛАНСА СТАЊА

Није било значајних догађаја након датума биланса стања које би било неопходно обелоданити у финансијским извештајима.

41. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Девизни курсеви утврђени на међубанкарском састанку девизног тржишта примењени за прерачун позиција биланса стања у динаре на дан 31. децембра 2017. и 2016. године за поједине главне валуте су:

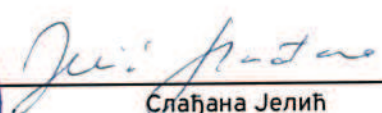
	Званични курс Народне банке Србије		Просечни курс Народне банке Србије	
	2017.	2016.	2017.	2016.
USD	99.1155	117.1353	-	-
EUR	118.4727	123.4723	121.4027	123.1015
CHF	101.2847	114.8473	-	-
BAM	60.5741	63.1304	62.0722	62.9408

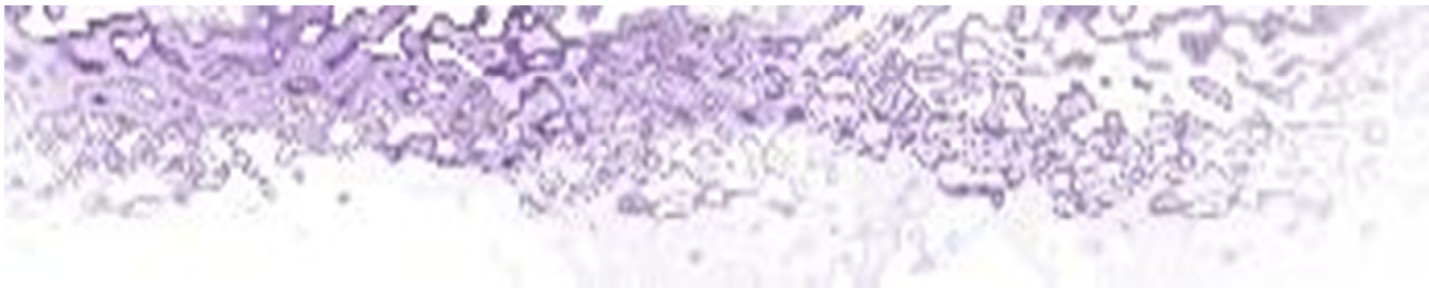
У Београду, дана 15. марта 2018. године.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д., Београд:

Мирослав Перић
Члан Извршног одбора

Слађана Јелић
Заменик председника Извршног одбора
Банке

**ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О
ПОСЛОВАЊУ ГРУПЕ
КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ АД
БЕОГРАД ЗА 2017. ГОДИНУ**

САДРЖАЈ

1. Основни показатељи пословања Групе	3
2. Пословне активности и организациона структура Групе	4
3. Финансијски положај и резултати пословања Групе	8
3.1. Макроекономски услови пословања	8
3.2. Пословање Групе	9
3.3. Консолидовани биланс стања	10
3.4. Консолидовани биланс успеха	15
4. Улагања у циљу заштите животне средине	18
5. Значајни догађаји по завршетку пословне године	19
6. План будућег развоја Групе	19
7. Истраживање и развој	26
8. Откуп сопствених акција и удела	27
9. Пословање огранака пре консолидације	27
10. Финансијски инструменти значајни за процену финансијског положаја Групе	29
11. Управљање ризицима	29
12. Друштвено одговорно пословање Групе	37

Консолидовани финансијски извештаји банкарске Групе исказују се у хиљадама динара. Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији и функционалну валуту Матичне банке.

Функционалне валуте, ЕУР из финансијских извештаја Комерцијалне банке АД Будва и БАМ из финансијских извештаја Комерцијалне банке АД Бања Лука, прерачунате су у извештајну валуту Матичне банке – динар (РСД) на бази званично објављених курсева у Републици Србији.

Консолидовани Биланс успеха и Консолидовани биланс токова готовине за период су рекласификовани применом просечног званичног курса у Републици Србији за 2017. годину од 121,4027 за један ЕУР и 62,0722 за једну БАМ, а остали консолидовани финансијски извештаји (биланс стања, извештај о променама на капиталу и извештај о осталом резултату) применом закључног курса на дан биланса од 118,4727 за један ЕУР односно 60,5741 за једну БАМ.

Пословне промене настале у иностраној валути се прерачунавају у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском девизном тржишту, који важи на дан пословне промене.

Средства и обавезе исказане у иностраној валути на дан консолидованог биланса стања, прерачунате су у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском девизном тржишту који је важио на тај дан.

1. Основни показатељи пословања Групе

ОПИС	2017	2016	ИНДЕКСИ 2017/2016	2015	2014	2013
БИЛАНС УСПЕХА (у хиљадама РСД)						
Добитак / губитак пре опорезивања	7.316.383	(6.533.686)	-	(6.893.558)	4.792.801	4.400.642
Нето приходи од камата	13.517.238	14.456.333	93,5	14.839.373	14.436.051	14.128.460
Нето приходи од накнада	5.413.601	5.093.523	106,3	5.190.282	4.983.940	4.829.281
БИЛАНС СТАЊА (у хиљадама РСД)						
Консолидована билансна актива	400.108.316	428.827.608	93,3	416.461.558	430.702.109	384.296.023
Ванбилансно пословање	507.346.396	551.970.548	91,9	621.827.674	416.982.422	227.797.499
Кредити и потраживања од банака и дфо	30.233.555	43.216.681	70,0	17.848.897	35.733.988	35.680.426
Кредити и потраживања од комитената	174.242.139	166.401.008	104,7	179.422.656	203.828.648	195.554.454
Депозити и остале обавезе према банкама, дфо и централној банци	6.137.776	9.822.519	62,5	18.768.726	26.247.764	23.227.373
Депозити и остале обавезе према комитентима	317.577.748	345.135.959	92,0	319.334.622	321.094.208	283.075.277
Капитал	67.100.116	59.292.420	93,3	64.694.402	72.100.729	67.041.696
Адекватност капитала	24,6%	26,2%	-	23,1%	18,7%	19,9%
Број запослених	3.106	3.152	98,4	3.148	3.178	3.233
ПАРАМЕТРИ ПРОФИТАБИЛНОСТИ						
ROA	1,8%	(1,5%)	-	(1,6%)	1,2%	1,2%
ROE (на укупан капитал)	11,6%	(10,5%)	-	(10,1%)	6,9%	6,8%
Нето каматна маржа на укупну активу	3,3%	3,4%	-	3,5%	3,5%	3,9%
Cost / income ratio	64,0%	63,2%	-	60,4%	61,6%	59,8%
Оперативни трошкови	12.119.512	12.363.223	98,0	12.092.310	11.953.592	11.327.317
Нето приход/расход по основу обезвређивања пласмана	36.342	(13.079.497)	-	(13.807.580)	(2.821.458)	(3.359.720)
Актива по запосленом (у хиљадама РСД)	128.818	136.049	94,7	132.294	135.526	118.867
Актива по запосленом (у хиљадама ЕУР)	1.087	1.102	98,7	1.088	1.120	1.039

2. Пословне активности и организациона структура Групе

Банкарска Група се састоји из три банке (Матичне и две зависне банке) и једног друштва за управљање инвестиционим фондовима.

Матична Банка, Комерцијална банка АД Београд, у оквиру регистрованих делатности обавља следеће послове:

- депозитне послове (примање и полагање депозита),
- кредитне послове (давање и узимање кредита),
- девизне, девизно-валутне и мењачке послове;
- послове платног промета;
- издавање платних картица;
- послове са хартијама од вредности (издавање хартија од вредности, послови кастоди банке и др.);
- брокерско-дилерске послове;
- издавање гаранција, авала и других облика јемстава (гаранцијски посао);
- куповину, продају и наплату потраживања (факторинг, форфетинг и др.);
- послове заступања у осигурању, по претходној сагласности Народне банке Србије;
- послове за које је овлашћена законом.

Матична Банка је овлашћена за обављање платног промета са иностранством од 2003. године, за обављање делатности брокерско-дилерског друштва од 2005. године, за обављање делатности кастоди банке од 2006. године, а за обављање послова заступања у осигурању од 2011. године.

Комерцијална банка АД Будва обавља следеће послове:

- депозитне послове (примање и полагање депозита),
- кредитне послове (давање и узимање кредита),
- издаје гаранције и преузима друге обавезе,
- купује и наплаћује потраживања,
- издаје, обрађује и евидентира платне инструменте,
- платни промет са иностранством,
- финансијски лизинг,
- тргује у своје име и за свој рачун или за рачун комитената страним средствима плаћања,
- прикупљање података, врши израду анализа и давање информација и савета о кредитној способности друштва и предузетника,
- депо послове,
- чување средстава и хартија од вредности,
- друге помоћне послове из домена пословања Банке.

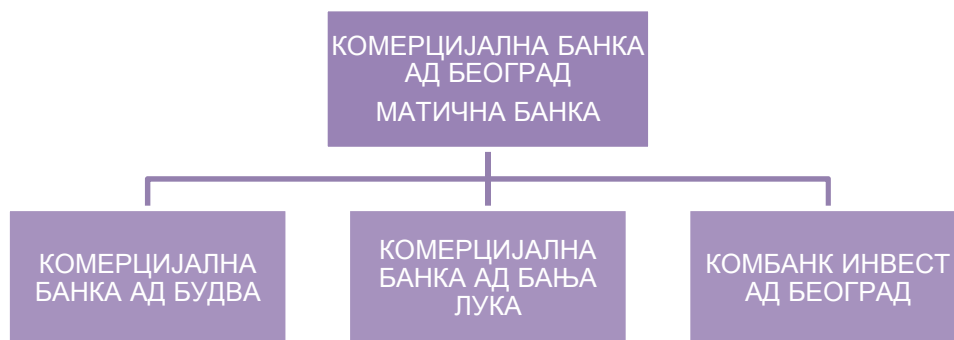
Комерцијална банка АД Бања Лука је регистрована у БиХ за обављање платног промета и кредитних и депозитних послова у земљи и иностранству у складу са прописима Републике Српске.

ДЗУИФ КомБанк ИНВЕСТ АД Београд је регистровано за обављање следећих делатности:

- организовање и управљање отвореним инвестиционим фондом,
- оснивање и управљање затвореним инвестиционим фондом,
- управљање приватним инвестиционим фондом.

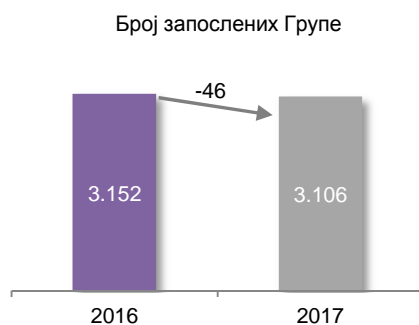

Организациона шема Групе

Људски ресурси Групе

На дан 31. децембра 2017. године Група је укупно имала 3.106 запослених, за 46 мање него у претходној 2016. години. Смањење је настало у Матичној банци (52), док је КБ Будва повећала број запослених (5), као и КомБанк ИНВЕСТ (1), а КБ Бања Лука је задржала исти број запослених.

Основни подаци о чланицама Групе

	КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БУДВА	КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БАЊА ЛУКА	ДЗУ КомБанк ИНВЕСТ АД БЕОГРАД
АДРЕСА	Подкошљун бб	Веселина Маслеше 6	Краља Петра 19
ДРЖАВА	Црна Гора	БиХ, Република Српска	Србија
ТЕЛЕФОН	00382-33-426-300	00387-51-244-700	011-330-8160

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БУДВА

100% власништво КБ Београд

Комерцијална банка АД Будва основана је у новембру 2002. године као афилијација Комерцијалне банке АД Београд и уписана у централни регистар Привредног суда у Подгорици 6. марта 2003. године.

138 запослених,
3 филијале и 10 експозитура

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БАЊА ЛУКА

99,998% власништво КБ Београд

Комерцијална банка АД Бања Лука је основана у септембру 2006. године и дана 15. септембра 2006. године уписана у судски регистар Решењем Основног суда у Бања Луци.

157 запослених,
9 филијала и 7 агенција

КОМБАНК ИНВЕСТ АД БЕОГРАД

100% власништво КБ Београд

Друштво за управљање инвестиционим фондовима (ДЗУИФ) **КомБанк ИНВЕСТ АД Београд** је привредно друштво уписано у Регистар привредних субјеката Агенције за привредне регистре дана 5. фебруара 2008. године.

Друштво је основано као затворено акционарско друштво које послује у складу са Законом о инвестиционим фондовима, Правилником о инвестиционим фондовима и Правилником о условима за обављање делатности ДЗУ.

На крају 2017. године Друштво је управљало са три инвестициона фонда и то:

1. КомБанк ИНФОНД, о.и.ф. балансирани,
2. КомБанк НОВЧАНИ ФОНД, о.и.ф. очувања вредности имовине,
3. КомБанк ДЕВИЗНИ ФОНД, о.и.ф. очувања вредности имовине.

На крају 2017. године Друштво је имало пет запослених лица.

Основни подаци о Матичној Банци

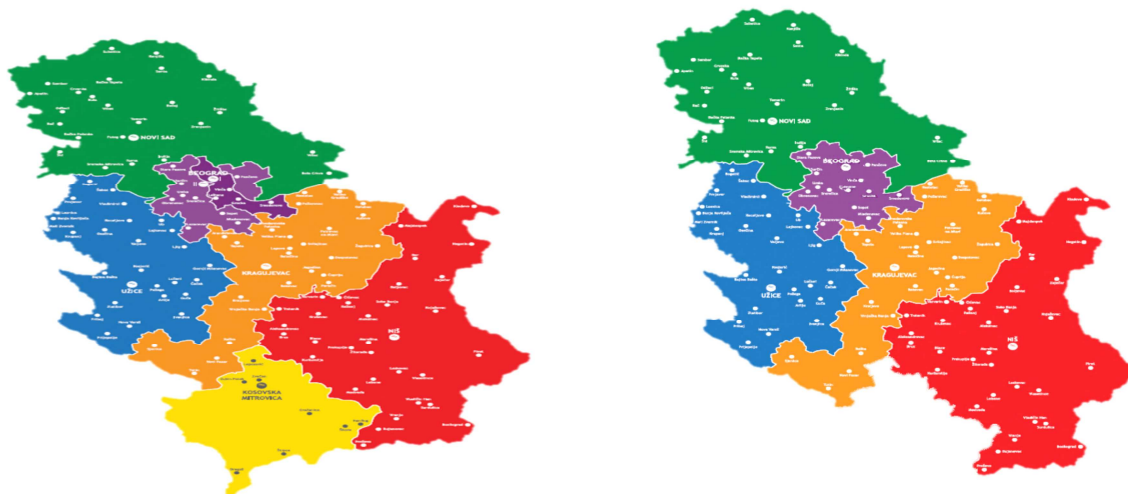
Адреса/Централа/ Сектори	Светог Саве 14	Светогорска 42-44	Македонска 29
ТЕЛЕФОН	381-11-30-80-100	381-11-32-40-911	381-11-33-39-001
TELEX	12133 COMBANK YU	12133 COMBANK YU	12133 COMBANK YU
FAX	381-11-344-23-72	381-11-32-35-121	381-11-33-39-196
S.W.I.F.T. code	KOBBRSBG	KOBBRSBG	KOBBRSBG
REUTERS dealing code	KOMB	KOMB	KOMB
ИНТЕРНЕТ	www.kombank.com	www.kombank.com	www.kombank.com
E - mail	posta@kombank.com	posta@kombank.com	posta@kombank.com

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД

40,8% власништво Републике Србије
23,9% власништво ЕБРД, Лондон

Комерцијална банка АД Београд, Матична Банка, основана је 1. децембра 1970. године, а трансформисана у акционарско друштво 6. маја 1992. године. Банка је регистрована код Трговинског суда у Београду 10. јула 1991. године, а законски је пререгистрована у Агенцији за привредне регистре 14. априла 2006. године. Банка је добила дозволу за банкарску делатност од Народне банке Југославије 3. јула 1991. године.

- 2.806 запослених,
- 6 пословних центара, 5 пословно корпоративних центара, једна филијала (КМ) и 204 експозитуре.

	ПОСЛОВНИ ЦЕНТАР	СЕДИШТЕ		ПОСЛОВНО КОРПОРАТИВНИ ЦЕНТАР	СЕДИШТЕ
1.	ПЦ Београд 1	Светогорска 42-44, Београд		1. ПКЦ Београд	Светогорска 42-44, Београд
2.	ПЦ Београд 2	Светогорска 42-44, Београд		2. ПКЦ Ужице	Градски трг бб, Ваљево
3.	ПЦ Крагујевац	Моше Пијаде 2, Пожаревац		3. ПКЦ Крагујевац	Саве Ковачевића 1, Крагујевац
4.	ПЦ Ниш	Епископска 32, Ниш		4. ПКЦ Ниш	Епископска 32, Ниш
5.	ПЦ Нови Сад	Новосадског сајма 2, Нови Сад		5. ПКЦ Нови Сад	Корзо 10, Суботица
6.	ПЦ Ужице	Петра Ђеловића 4, Ужице			
	ФИЛИЈАЛА	СЕДИШТЕ			
1.	Косовска Митровица	Кнеза Милоша 27			

Од средине априла 2017. године у пуној примени је нова организациона структура пословне мреже Комерцијалне банке ад Београд-Матичне банке. Уместо дотадашњих 24 филијала формиран су Пословни центри и Пословно корпоративни центри. Банка је задржала мрежу експозитуре, које су разврстане у неколико типова у зависности од врсте услуга и производа које нуде клијентима (на крају 2017. године Матична Банка је имала 204 експозитуре).

3. Финансијски положај и резултати пословања Групе

3.1 Макроекономски услови пословања

Макроекономски показатељи	СРБИЈА	ЦРНА ГОРА	РЕПУБЛИКА СРПСКА
Бруто друштвени производ ¹	ЕУР 26,57 млрд	ЕУР 4,23 млрд	ЕУР 5,1 млрд
Кретање БДП-а	+1,9%	+4,7%	+2,6%
Индекс потрошачких цена (XII 2017 / XII 2016)	+3,0%	+2,4%	+0,6%
Актива банкарског сектора	+1,6% ²	+10,3%	+4,7% ³
Учешће активе банкарског сектора у БДП	102%	99%	70%
Индустријска производња (I-XII 2017 / I-XII 2016)	+3,5% ⁴	-4,8%	+12,3% ⁵
НПЛ банкарског сектора односно некавалитетна актива ⁶	11,1%	7,0%	11,4%
Стопа незапослености	12,9% ⁷	21,6%	24,4%

Напомена: Макроекономски услови пословања чланица Групе према доступним подацима надлежних институција

¹ Процена, за Србију је процена +1,9%, РЗС, Саопштење за јавност, 29.12.2017., износ у ЕУР је за период јан-септ 2017

² Раст активе банкарског сектора Србије 30.09.2017./2016

³ Податак се односи на 30.09.2017. у односу на 31.12.2016. године

⁴ Податак се односи на првих десет месеци 2017. године у односу на исти период 2016.

⁵ Податак се односи на првих једанест месеци 2017. у односу на исти период 2016. године

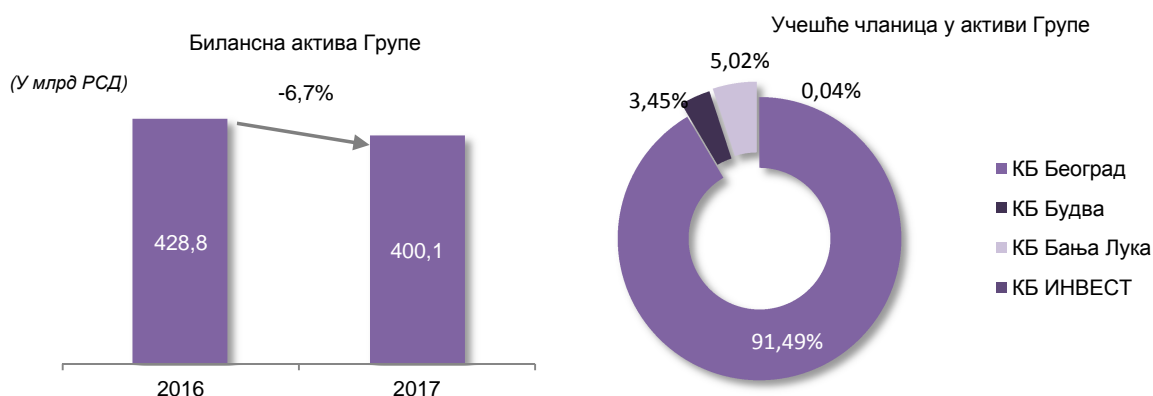
⁶ Прелиминарни подаци, за Србију се податак односи на новембар 2017.(НПЛ/укупни кредити), НБС

⁷ РЗС, Анкета о радној снази, Крај трећег квартала 2017,

3.2 Пословање Групе

ОПИС	2017	2016	2015	2014	2013
<i>(у хиљадама РСД)</i>					
БИЛАНСНА АКТИВА ГРУПЕ	400.108.316	428.827.608	416.461.558	430.702.109	385.261.548
Комерцијална банка а.д. Београд	366.074.702	397.222.810	387.378.734	400.168.484	357.506.995
Комерцијална банка а.д. Будва	13.801.705	13.212.323	12.497.800	13.939.442	12.251.085
Комерцијална банка а.д. Бања Лука	20.075.186	18.385.992	16.469.869	16.484.378	15.397.653
КомБанк ИНВЕСТ а.д. Београд	156.723	6.483	115.155	109.805	105.815

Билансна актива Групе на крају 2017. године је смањена у односу на крај 2016. године за РСД 28.719,3 милиона (6,7%). Учешће Матичне банке је и даље доминантно (чланице Групе чине 8,5% укупне консолидоване активе).

Пласмани и обавезе банака и комитената на дан 31.12.2017. године по чланицама Групе

ОПИС	2017	2016	2015	2014	2013
<i>(у хиљадама РСД)</i>					
КРЕДИТИ И ПОТРАЖИВАЊА ОД БАНАКА И КОМИТЕНАТА	204.475.694	209.617.689	197.271.553	239.562.636	231.234.880
<i>Процент раста</i>	(2,5%)	6,3%	(17,7%)	3,6%	6,2%
Комерцијална банка а.д. Београд	182.944.400	190.830.293	179.006.392	219.502.491	212.141.510
Комерцијална банка а.д. Будва	7.883.783	6.351.466	7.271.135	7.687.740	7.630.520
Комерцијална банка а.д. Бања Лука	13.647.511	12.435.930	10.994.026	12.372.405	11.462.850
КомБанк ИНВЕСТ а.д. Београд	-	-	-	-	-
ДЕПОЗИТИ И ОБАВЕЗЕ ПРЕМА БАНКАМА И КОМИТЕНТИМА	323.715.524	354.958.478	338.103.348	347.341.972	306.302.650
<i>Процент раста</i>	(8,8%)	5,0%	(2,7%)	13,4%	13,5%
Комерцијална банка а.д. Београд	295.755.134	329.732.740	316.177.501	325.559.503	286.908.736
Комерцијална банка а.д. Будва	12.157.123	10.982.889	9.918.868	9.987.090	8.134.122
Комерцијална банка а.д. Бања Лука	15.803.267	14.242.849	12.006.979	11.795.379	11.259.792
КомБанк ИНВЕСТ а.д. Београд	-	-	-	-	-

Учешће Матичне банке, у кредитима и потраживањима од банака и других комитената целе Групе, је износило 89,5%, КБ Будва 3,9%, а КБ Бања Лука 6,7%. Такође, доминантно је и учешће Матичне банке у депозитима и осталим обавезама према банкама и другим комитентима Групе са 91,4% (КБ Будва – 3,8%, КБ Бања Лука – 4,9%).

3.3 Консолидовани биланс стања

Процент укупно консолидованих позиција биланса стања није материјално значајан и износи 1,8% билансне суме збирног биланса стања.

У спроведеном поступку консолидације у потпуности је консолидовано:

- износ учешћа Матичне банке у капиталу зависних банака и Друштва по иницијалном курсу улога (РСД 5.480,9 милиона),
- интерна потраживања и обавезе између чланица Групе (РСД 1.746,0 милиона),
- интерни приходи и расходи између свих чланица Групе (нето позитиван ефекат РСД 25,0 милиона).

АКТИВА

Чланице групе Комерцијалне банке	Збирна актива	Прилагођавање за консолидацију	ИЗНОС консолидације активе	Консолидована актива	% учешћа
1	2	3	4	5=2+3-4	6
<i>(у хиљадама РСД)</i>					
Комерцијална банка а.д. Београд	369.183.538	2.869.029	5.977.865	366.074.702	91,49
Комерцијална банка а.д. Будва	14.820.784		1.019.079	13.801.705	3,45
Комерцијална банка а.д. Бања Лука	20.305.069		229.883	20.075.186	5,02
КомБанк ИНВЕСТ а.д. Београд	156.772		49	156.723	0,04
УКУПНО	404.466.163	2.869.029	7.226.876	400.108.316	100,00

ПАСИВА

Чланице групе Комерцијалне банке	Збирна пасива	Прилагођавање за консолидацију	ИЗНОС консолидације пасиве	Консолидована пасива	% учешћа
1	2	3	4	5=2+3-4	6
Комерцијална банка а.д. Београд	369.183.538	2.869.029	356.073	371.696.494	92,90
Комерцијална банка а.д. Будва	14.820.784		2.604.146	12.216.638	3,05
Комерцијална банка а.д. Бања Лука	20.305.069		4.126.538	16.178.531	4,05
КомБанк ИНВЕСТ а.д. Београд	156.772		140.119	16.653	0,00
УКУПНО	404.466.163	2.869.029	7.226.876	400.108.316	100,00

Учешће зависних правних лица у укупном потенцијалу Групе није значајно с обзиром на то да на крају 2017. године износи 8,5% (2016. године је износило 7,4%) консолидоване активе Групе. Још мање је учешће зависних чланица у пасиви Групе и износи 7,1% (2016. године износило је 5,9%), с обзиром на то да се приликом консолидације елиминише капитал чланица који је уложила Матична Банка.

Као и претходних година, доминантна је позиција Матичне банке у структури свих билансних позиција Групе, са учешћем од 91,5% у структури консолидоване активе (2016. године је износило 92,6%). Учешће Матичне банке у структури консолидоване пасиве је још веће и износи 92,9%. (2016. године је износило 94,1%).

Консолидована актива Групе на дан 31. децембра 2017. године

Р.БР.	ОПИС	31.12.2017.	31.12.2016.	ИНДЕКСИ	УЧЕШЋЕ 2017
1	2	3	4	5=(3:4)*100	6
	АКТИВА (у хиљадама РСД)				
1.	Готовина и средства код централне банке	56.076.748	61.919.102	90,6	14,02%
2.	Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању	5.424.642	247.862	2.188,6	1,36%
3.	Финансијска средства расположива за продају	116.097.938	139.808.210	83,0	29,02%
4.	Финансијска средства која се држе до доспећа	-	368.999	-	-
5.	Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	30.233.555	43.216.681	70,0	7,56%
6.	Кредити и потраживања од комитената	174.242.139	166.401.008	104,7	43,55%
7.	Нематеријална улагања	498.387	394.546	126,3	0,12%
8.	Некретнине, постројења и опрема	6.017.200	6.251.187	96,3	1,50%
9.	Инвестиционе некретнине	2.380.564	2.608.051	91,3	0,59%
10.	Текућа пореска средства	5.622	7.283	77,2	0,00%
11.	Одложена пореска средства	863.527	-	-	0,22%
12.	Стална средства намењена продаји и средства из пословања које се обуставља	787.618	349.523	225,3	0,20%
13.	Остала средства	7.480.376	7.255.156	103,1	1,87%
	УКУПНА АКТИВА (од 1. до 13.)	400.108.316	428.827.608	93,3	100,00%

Од појединачних билансних позиција, највеће учешће у билансној активи Групе имали су кредити и потраживања од комитената (43,5%) и имају тренд раста у 2017. години (повећани су за 4,7% у односу на крај 2016. године). Финансијска средства расположива за продају, такође, представљају значајну позицију консолидоване aktive (29,0%) и забележила су пад у 2017. години (смањена су 17,0% у односу на крај 2016. године). Готовина и средства код централне банке учествовала су у укупној консолидованој активи са 14,0% и смањена су у односу на претходни извештајни период (смањење од 9,4%). Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација чине 7,6% консолидоване билансне aktive и смањени су за 30,0% у односу на 2016. годину.

Консолидована пасива Групе на дан 31. децембра 2017. године

Р.БР.	ОПИС	31.12.2017.	31.12.2016.	ИНДЕКСИ	УЧЕШЋЕ 2017
1	2	3	4	5=(3:4)*100	6
	ПАСИВА (у хиљадама РСД)				
1.	Финансијске обавезе по фер вредности кроз БУ намењене трговању	7.845	-	-	0,00%
2.	Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и ЦБ	6.137.776	9.822.519	62,5	1,53%
3.	Депозити и остале обавезе према другим комитентима	317.577.748	345.135.959	92,0	79,37%
4.	Субординиране обавезе	-	6.178.390	-	-
5.	Резервисања	1.551.883	2.021.507	76,8	0,39%
6.	Текуће пореске обавезе	1.751	9.027	19,4	0,00%
7.	Одложене пореске обавезе	1.647	53.457	3,1	0,00%
8.	Остале обавезе	7.729.550	6.314.329	122,4	1,93%
9.	УКУПНЕ ОБАВЕЗЕ (од 1. до 8.)	333.008.200	369.535.188	90,1	83,23%
	КАПИТАЛ				
10.	Акцијски капитал	40.034.550	40.034.550	100,0	10,01%
11.	Добитак	8.357.092	545.985	1.530,6	2,09%
12.	Губитак	(1.665.678)	(7.048.674)	23,6	(0,42%)
13.	Резерве	20.374.087	25.760.493	79,1	5,09%
14.	Учешће без права контроле	65	66	98,5	0,00%
15.	УКУПНО КАПИТАЛ (од 10. до 14.)	67.100.116	59.292.420	113,2	16,77%
16.	УКУПНА ПАСИВА	400.108.316	428.827.608	93,3	100,00%

На страни пасиве, доминантни су били депозити и остале обавезе према другим комитентима са учешћем од 79,4% (2016. године учешће је било 80,5%). Депозити и остале обавезе према другим комитентима су смањени у односу на 2016. годину за 8,0%.

Укупни капитал је учествовао у укупној консолидованој пасиви са 16,8% (2016. године учешће је било 13,8%). Исти је повећан у односу на 2016. годину превасходно услед оствареног добитка у Матичној банци и зависним банкама.

Консолидовани биланс стања на дан 31.12.2017. године – чланице банкарске Групе

	ОПИС	КБ Београд	КБ Будва	КБ Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ	УКУПНО ГРУПА
1	2	3	4	5	6	7
	Позиција / АКТИВА (у 000 РСД)					
1.	Готовина и средства код ЦБ	49.840.887	2.366.019	3.869.842	0	56.076.748
2.	Пласмани у ХОВ	117.288.767	2.300.043	1.778.837	154.933	121.522.580
3.	Кредити и потраживања од банака и др. фин. орг.	29.047.033	778.990	407.532	0	30.233.555
4.	Кредити и потраживања од комитената	153.897.367	7.104.793	13.239.979	0	174.242.139
5.	Нематеријална улагања	460.263	10.308	27.816	0	498.387
6.	Некретнине, постројења и опрема	5.655.248	305.336	56.586	30	6.017.200
7.	Инвестиционе некретнине	1.988.608	112.256	279.700	0	2.380.564
8.	Остала актива	7.896.529	823.960	414.894	1.760	9.137.143
9.	УКУПНА АКТИВА (од 1. до 8.)	366.074.702	13.801.705	20.075.186	156.723	400.108.316
	Позиција / ПАСИВА					
10.	Финансијске обавезе по фер вредности кроз биланс успеха намењене трговању	7.845	0	0	0	7.845
11.	Депозити и остале обавезе према банкама и др. фин. орг.	3.283.494	196.445	2.657.837	0	6.137.776
12.	Депозити и остале обавезе према другим комитентима	292.471.640	11.960.678	13.145.430	0	317.577.748
13.	Резервисања	1.368.051	162.331	15.848	5.653	1.551.883
14.	Остале обавезе	7.543.442	83.601	104.351	1.554	7.732.948
15.	УКУПНЕ ОБАВЕЗЕ (од 10. до 14.)	304.674.472	12.403.055	15.923.466	7.207	333.008.200
16.	Укупно капитал	67.022.022	(186.417)	255.065	9.446	67.100.116
17.	УКУПНА ПАСИВА (15.+16.)	371.696.494	12.216.638	16.178.531	16.653	400.108.316
I	Актива по сегментима	366.074.702	13.801.705	20.075.186	156.723	400.108.316
	Структура коригованих позиција					
-	Консолидована готовина	0	(543)	(600)	(49)	(1.192)
-	Консолидовани кредити и потраживања од банака	(496.756)	(1.018.536)	(229.283)	0	(1.744.575)
-	Консолидоване инвестиције у зависна друштва	(2.611.859)	0	0	0	(2.611.859)
-	Консолидована остала средства	(221)	0	0	0	(221)
II	Актива у појединач. БС	369.183.538	14.820.784	20.305.069	156.772	404.466.163
I	Пасива по сегментима	371.696.494	12.216.638	16.178.531	16.653	400.108.316
	Структура коригованих позиција					
-	Консолидовани депозити и обавезе према банкама	(1.249.011)	(4.644)	(492.112)	0	(1.745.767)
-	Консолидоване остале обавезе	0	(61)	(41)	(119)	(221)
-	Консолидовани укупан капитал	3.761.967	(2.599.441)	(3.634.385)	(140.000)	(2.611.859)
II	Пасива у појединач. БС	369.183.538	14.820.784	20.305.069	156.772	404.466.163
III	Билансна сума у оригиналној валути	369.183.538 хилъ. РСД	125.099 хилъ. ЕУР	335.210 хилъ. БАМ	156.772 хилъ. РСД	

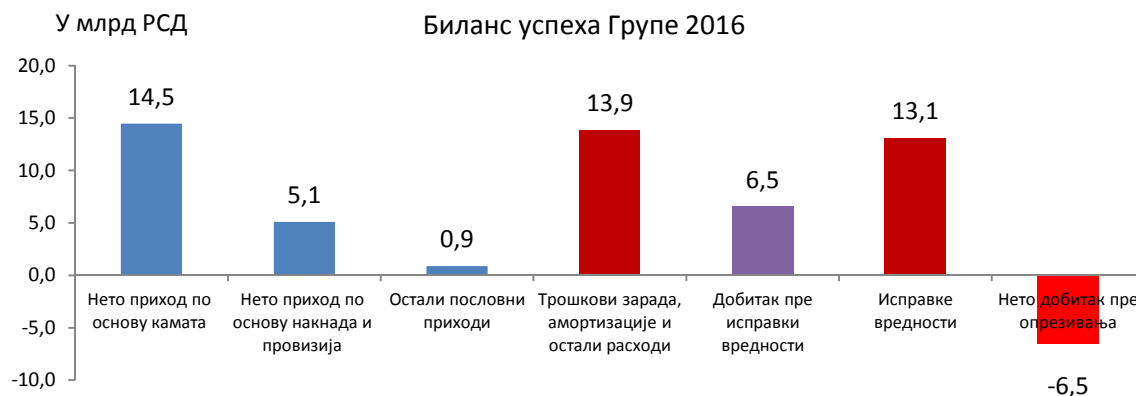

3.4 Консолидовани биланс успеха

Поступак консолидовања захтева елиминацију из појединачних биланса успеха свих позиција које потичу из међусобних пословних трансакција: камате, накнаде, провизије и остали приходи/расходи.

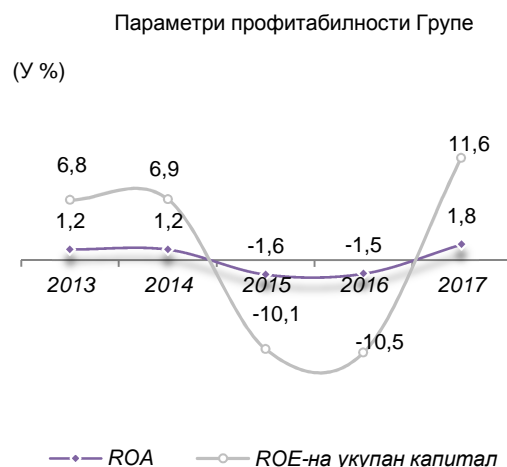
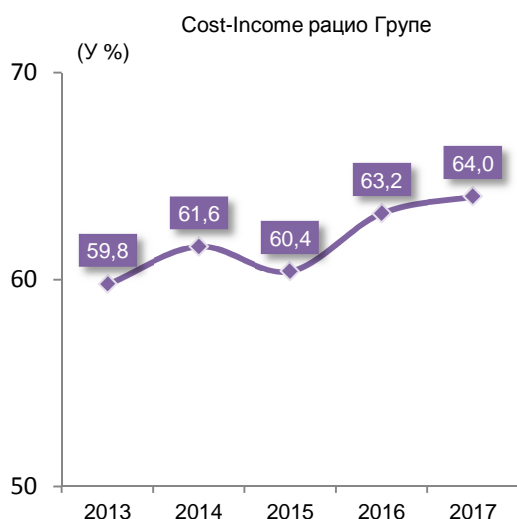
Консолидовани биланс успеха за период од 1. јануара - 31. децембра 2017. године

Р.БР.	ОПИС	31.12.2017.	31.12.2016.	ИНДЕКСИ (3:4)*100
1	2	3	4	5
	ПРИХОДИ И РАСХОДИ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА (у хиљадама РСД)			
1.1.	Приходи од камата	15.358.399	17.934.819	85,6
1.2.	Расходи камата	(1.841.161)	(3.478.486)	52,9
1.	Нето приход по основу камата	13.517.238	14.456.333	93,5
2.1.	Приходи од накнада и провизија	7.159.507	6.643.289	107,8
2.2.	Расходи од накнада и провизија	(1.745.906)	(1.549.766)	112,7
2.	Нето приход по основу накнада и провизија	5.413.601	5.093.523	106,3
3.	Нето добитак по основу финансијских средстава намењених трговању	108.900	76.323	142,7
4.	Нето добитак по основу финансијских средстава расположивих за продају	55.243	194.568	28,4
5.	Нето приход / расход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	(77.402)	6.076	-
6.	Нето добитак по основу инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	306	5.143	5,9
7.	Остали пословни приходи	980.341	607.976	161,2
8.	Нето приход/расход по основу обезвређивања финансијских средстава и кредитно ризичних ванбилансних ставки	36.342	(13.079.497)	-
9.	УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ ПРИХОД	20.034.569	7.360.445	272,2
10.	Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	(5.130.812)	(5.059.469)	101,4
11.	Трошкови амортизације	(625.680)	(729.726)	85,7
12.	Остали расходи	(6.961.694)	(8.104.936)	85,9
13.	ДОБИТАК/ГУБИТАК(-) ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (од 1. до 12.)	7.316.383	(6.533.686)	-
14.	Порез на добитак	(9.381)	(21.318)	44,0
15.	Добитак по основу одложених пореза	1.366.704	315.718	432,9
16.	Губитак по основу одложених пореза	(405.710)	(1.844)	22.001,6
17.	ДОБИТАК/ГУБИТАК(-) НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА (од 13. до 16.)	8.267.996	(6.241.130)	-

У 2017. години, на нивоу Групе исказан је добитак пре опорезивања за разлику од 2016. године када је забележен губитак. Консолидовани добитак пре опорезивања КБ Групе у периоду од 01.01. до 31.12.2017. године износи РСД 7.316,4 милиона за разлику од истог периода 2016. године када је забележен губитак од РСД 6.533,7 милиона. Приходи од камата у току 2017. године су смањени у односу на 2016. годину (смањење за 14,4%), као и расходи од камата (смањење за 47,1%), што је резултирало и смањењем нето прихода по основу камата (смањење за 6,5%). Консолидовани приходи по основу накнада и провизија у току 2017. године повећани су у односу на исти период 2016. године за 7,8%. И поред повећања расхода од накнада и провизија за 12,7%, нето приход од накнада и провизија је већи за 6,3% у односу на 2016. годину. Оперативни и остали пословни расходи су смањени у односу на претходну годину за 8,5% (РСД 1.175,9 милиона).

За разлику од 2016. године, када је Група забележила нето расход по основу обезвређења финансијских средстава и кредитно ризичних ванбилансних ставки, у 2017. години је остварен нето приход у износу од РСД 36,3 милиона.

Консолидовани биланс успеха по чланицама Групе за период од 1.1. до 31.12.2017. године

	ОПИС	КБ Београд	КБ Будва	КБ Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ	УКУПНО ГРУПА
1	2	3	4	5	6	7
	<i>(у хиљадама РСД)</i>					
1.	Приходи од камата	14.048.478	570.143	739.378	400	15.358.399
2.	Расходи камата	(1.606.137)	(76.856)	(158.168)	-	(1.841.161)
3.	Нето приходи камата	12.442.341	493.287	581.210	400	13.517.238
4.	Приходи од накнада	6.692.276	190.745	254.228	22.258	7.159.507
5.	Расходи од накнада	(1.616.461)	(44.896)	(84.273)	(276)	(1.745.906)
6.	Нето приходи накнада	5.075.815	145.849	169.955	21.982	5.413.601
7.	Нето резултат пласмана у ХоВ	148.121	534	10.386	5.102	164.143
8.	Нето резултат обезвређења финансијских средстава	17.883	2.356	16.103	0	36.342
9.	Остали пословни приход	826.826	46.887	29.489	43	903.245
I	УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ ПРИХОД (3.+6.+7.+8.+9.)	18.510.986	688.913	807.143	27.527	20.034.569
10.	Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расх.	(4.520.197)	(281.361)	(315.193)	(14.061)	(5.130.812)
11.	Остали трошкови оперативног пословања	(6.868.705)	(322.576)	(384.986)	(11.107)	(7.587.374)
12.	Трошкови оперативног пословања (10.+11.)	(11.388.902)	(603.937)	(700.179)	(25.168)	(12.718.186)
II	РЕЗУЛТАТ ПО СЕГМЕНТИМА (3.+6.+7.+8.+9.+12.)	7.122.084	84.976	106.964	2.359	7.316.383
II	Резултат по сегментима	7.122.084	84.976	106.964	2.359	7.316.383
	Структура коригованих позиција					
-	Консолидоване камате нето	(3.856)	17	3.941	(102)	0
-	Консолидоване накнаде нето	(6.411)	1.916	2.974	1.521	0
-	Консолид. курсне разлике	(54.899)	21.768	8.116	0	(25.015)
II	Резултат у појединач. БУ	7.187.250	61.275	91.933	940	7.341.398
III	Резултат у оригиналној валути пре пореза	7.187.250 хиљ. РСД	504.734 хиљ. ЕУР	1.481.061 хиљ. БАМ	940 хиљ. РСД	

4. Улагања у циљу заштите животне средине

Усвајањем Политике и Процедуре управљања ризиком заштите животне и друштвене средине на нивоу банкарске Групе, Група је дефинисала стандарде за идентификовање ризика и управљање ризиком заштите животне и друштвене средине у процесу одобравања и праћења пласмана. Овај документ се адекватно примењује на нивоу чланица Групе кроз инкорпорирање аката на нивоу сваке чланице уз поштовање локалне регулативе и интерних аката чланица Групе усаглашених са актима Банке. Такође, Група развија активности на пољу заштите животне средине и заштите људских и радних права, примењујући најбољу праксу одрживог финансирања. Интерним актима дефинисан је и поступак за решавање и давање одговора на приговоре по основу директног или индиректног утицаја пословних активности на животну и друштвену средину.

Кроз категоризацију пласмана у зависности од нивоа ризика за животну и друштвену средину, Група процењује у ком проценту се финансирају делатности које могу имати штетне последице по окружење. Такође, Група континуирано прати ванредне догађаје код својих клијената који могу имати негативан утицај на животну средину, здравље или безбедност или заједницу у целини и о томе редовно обавештава органе управљања и акционаре Банке.

У циљу заштите животне средине и минимизирања могућности за појаву догађаја који могу имати штетан утицај на животну средину, здравље или безбедност или заједницу у целини, Група не финансира клијенте којима је основна делатност повезана са производњом или трговином оружјем и муницијом, радиоактивним материјалима и другим технологијама које могу имати негативан утицај на животну средину, чиме испуњава стандарде добре међународне праксе у овој области. Такође, Група послује у складу са дефинисаним лимитима ангажовања према активностима: производња и трговина алкохолом, производња и трговина дуваном и дуванским производима и коцкарска делатност.

Чланице банкарске Групе на месечном нивоу извештавају функцију Управљања ризицима матичне Банке и остале надлежне пословне и оперативне функције о нивоима ризика са аспекта утицаја на животну и друштвену средину. У случају прекорачења интерних лимита чланице банкарске Групе достављају образложење са предлогом мера и планом активности, а функција Управљања ризицима извештава Извршни одбор Банке и међународне финансијске институције (акционаре) о наведеном прекорачењу. Функција управљања ризицима на шестомесечном нивоу извештава Извршни и Управни одбор о управљању ризицима заштите животне и друштвене средине на консолидованој основи, а Републику Србију и Међународне финансијске институције (акционаре) на годишњем нивоу.

5. Значајни догађаји по завршетку пословне године

Од 31. децембра 2017. године до краја фебруара 2018. године одржана је једна редовна седница Скупштине акционара Матичне банке. Редовна Скупштина акционара Матичне банке одржана је 29. јануара 2018. године. На седници су донете следеће одлуке:

- Одлука о разрешењу и именовану члана Управног одбора Комерцијалне банке ад Београд;
- Одлука о разрешењу и именовану председника Управног одбора Комерцијалне банке ад Београд;
- Одлука о усвајању Стратегије и бизнис плана банке за период 2018-2020. године.

Остали значајни догађаји по завршетку пословне године у Групи КБ односно у чланицама Групе, обелодањени су у Напоменама уз консолидоване финансијске извештаје – Догађаји након датума биланса стања.

6. План будућег развоја Групе

Стратегије и планови пословања за будући период дефинишу се и усвајају на нивоу појединачних чланица Групе⁸.

Пословање зависних банака, чланица Групе, у наредном периоду генерално биће усмерено најпре на одржавање стабилног тржишног учешћа али и на раст уз прихватљив ниво кредитног ризика. Када се говори о потенцијалу кредитирања сектора становништва, у наредном периоду, банке чланице Групе ће бити усмерене на финансирање кредитно способних клијената са уредном кредитном историјом, финансирања пољопривредних газдинстава у складу са кредитном способношћу, имајући у виду локалне-регионалне специфичности у пољопривреди као и финансирање микро клијената.

У наредном периоду спроводиће се опрезна политика одобравања пласмана привредним клијентима, акценат ће бити првенствено на квалитету кредитног портфолија, са појачаним мониторингом пословања клијената, кредитираних пројеката и примљених колатерала. Циљ је да се благовремено идентификују сви сигнали упозорења који могу указати на немогућности клијената да измирују своје обавезе, односно који ће указати на потешкоће у наплати потраживања. Стратегије зависних банака чланица Групе за предстојећи период и даље ће бити окренуте ка пласирању средстава предузећима из сегмента малих и средњих предузећа уз убрзање самог процеса одобравања кредита. Не очекује се повећање обима ненаплативих кредита (НПЛ) у будућем периоду.

⁸ У оквиру ове тачке извештаја су приказани неизмењени делови преузети из појединачних Стратегија и планова пословања чланица Групе

Основни стубови стратегије развоја **Комерцијалне банке Београд**, Матичне банке, у будућем трогодишњем периоду су⁹:

- раст пласмана комитентима (као кључни аспект будуће профитабилности),
- контрола ризика пословања у будућем периоду у циљу одржавања ниског нивоа нето расхода исправки вредности (из разлога значајнијих кредитних губитака забележених током 2015. и 2016. године),
- побољшање - промена структуре клијената на темељу демографије и стандарда (узимајући у обзир развој иновативних производа) тако да поред великих предузећа Банка намерава да даље развија сегмент послова са локалним самоуправама, малим и средњим предузећима као и клијентима из земаља у окружењу,
- раст удела прихода од накнада и провизија у односу на приходе од камата (Банка ће имати већи фокус на приходе од накнада и провизија обзиром на тенденцију пада каматних стопа и примену дигитализације и других развојних иницијатива),
- контрола висине оперативних расхода и даље побољшање ефикасности у пословању у циљу смањења рација оперативних трошкова према приходима током целог планског периода (CIR),
- очување адекватне капиталне позиције, уз исплату кумулираних дивиденди из претходних година и дивиденде по основу планираног добитка у наредном трогодишњем периоду.

Основни циљеви пословања **Комерцијалне банке Будва** за будући плански период су следећи¹⁰:

- стабилан и одржив пословни развој.
- континуирано унапређење и циљна диверсификација портфолија.
- континуирано јачање тржишног учешћа.
- активно решавање проблема стечене активе и НПЛ.
- јачање профитабилности.
- повећање ефикасности мреже кроз реорганизацију пословања.
- јачање бренда.

За период 2018-2020. година КБ Будва планира следеће:

- припрема акционих планова који укључују временску компоненту продаје непокретности стечене имовине путем усклађивања резултата преговора, доношења одлуке од стране тијела надлежних за доношење одлука, припрему правне документације (сагласности од стране фидуцијарних дужника, купопродајних уговора који захтијевају сагласност Банке као власника непокретности, итд.), оглашавање продаје непокретности у складу са Законом о својинско-правним односима, итд.,

⁹ Стратегија и бизнис план 2018-2020. године Комерцијалне банке ад Београд
¹⁰ Стратегија и бизнис план 2018-2020. године Комерцијалне банке ад Будва

- активна комуникација са клијентима у оквиру стечене активе у циљу наплате позиција стечене активе кроз реструктурирање пласмана, уз давање прихватљивог хипотекарног обезбјеђења,
- наплата позиција стечене активе путем давања сагласности од стране фидуцијарних дужника чиме ће Банка бити у могућности да несметано оглашава и продаје стечене непокретности,
- директну комуникацију са клијентима и трећим лицима у циљу нуђења и продаје позиције стечене активе,
- усвајање нове Процедуре за управљање и располагање имовином стеченом наплатом потраживања.

Послови са становништвом

Акциони план Сектора послова са становништвом предвиђа низ активности у циљу отклањања баријера и побољшања услова за унапређење пословања и остварење планираних циљева у периоду 2018-2020. године:

- даље активности на сегментацији тржишта у циљу идентификације високо бонитетних клијената (што ће резултирати промјеном назива референтних листи, принципа и услова припадности листама) и обезбедити усклађеност листи са каталогом производа;
- унапређење и поједностављење каталога производа, као и пренос одлучивања о каталошким промјенама на нивоу Банке или организационог дијела (ОД) због ефикасности, брзине и конкуренције;
- делегирање овлашћења одлучивања на ниво Сектора послова са становништвом за редовна одобрења до одређеног нивоа у циљу побољшања конкурентности и ефикасности;
- поједностављење и побољшање кредитног процеса у циљу убрзања, ефикасности и конкурентности,
- промјена процедура и методологија кредитног процеса или доношење одлуке за могућност редовних и ванредних одобрења док се методологије и процедуре не прилагоде тржишним условима,
- подјела кредитног портфолија по свим запосленим комерцијалистима који ће се старати и о продаји и о наплати и чији учинак ће бити транспарентан и видљив кроз недељне извјештаје,
- модел бонус шеме која ће пратити појединачне учинке комерцијалиста кроз поменуте извјештаје,
- брзина одлучивања и значајно краћи рокови операционализације свих зависних сектора, служби и органа, а у циљу повећања ефикасности одлучивања по питањима из надлежности Сектора послова са становништвом;
- креирање одговарајућих акцијских наступа за циљану тражњу,
- адаптација и реконструкција пословница,
- пресељење пословница,

- интерне обуке;
- проширење продајне мреже кроз отварање кредитних канцеларија, односно „путујућих“ комерцијалиста са минималним улагањима у подручјима која су прихватљива и атрактивна за Банку са комерцијалног и приходовног аспекта-повољан начин развојног правца Банке који је неопходан у ситуацији исказивања негативних резултата пословања и константног затварања, 6 пословница у кратком периоду.

Кредити привреди

У складу са условима на тржишту, постојећом и очекиваном тражњом, основа за раст кредитног портфолија у наредној години се налази у кредитном потенцијалу сегмента микро, малих и средњих предузећа (годишњи приход од 1,0 – 20 мил. еур-а) и то кроз пласмане мањих износа према већем броју клијената, у циљу смањења кредитног ризика, и диверсификације кредитног портфолија, као и проширења клијентске базе бонитетним клијентима.

Оријентација у кредитирању привреде у наредном периоду биће следеће привредне дјелатности:

- туризам и угоститељство;
- трговина и услуге;
- производња и прерађивачка дјелатност;
- грађевинарство и
- јавни сектор.

Приоритетни производи који су окосница реализације плана раста кредита одобрених привреди су:

- кредити и улагања у туристичке сврхе;
- кредити за обртна средства са роком до 36 мјесеци;
- кредити за рефинансирање добрих пласмана код других банака са повољнијим роком и каматом;
- осмишљавање пакета производа;
- инвестициони кредити;
- гаранцијски производи и неутралне банкарске услуге.

Сектор послова са привредом ће у наредном периоду наставити да развија и унапређује своје пословање, кроз нови пословни приступ клијентима, заснован на константној присутности на тржишту, примјењујући методе консултативне продаје и асертивне комуникације, са циљем презентације Банке као стратешког партнера за дугорочну пословну сарадњу. Горе поменуто значи да ће Сектор послова са привредом водити јасну пословну комуникацију како са корпоративним клијентима, тако и са онима из зоне МСП-а.

У 2018. години Банка планира да додатно интензивира сарадњу са Инвестиционо-развојним фондом Црне Горе, стратешким домаћим партнером у домену извора финансирања за одређене дугорочне пројекте. Кроз ову сарадњу би се обезбиједила боља рочна усклађеност извора средстава и активе Банке, те створила конкурентска предност у погледу висине фиксне каматне стопе, прописане за ову врсту пласмана.

Као једна од стратешких одредница развоја Банке у наредним годинама дефинисано је унапређење информационог система Банке и увођење нових банкарских технологија.

Основни циљ управљања ризицима Банке је минимизирање потенцијалних губитака, те одржавање истих на нивоу који је прихватљив за ризични профил Банке. Имајући то у виду, а у складу са новим изазовима и кретањима у финансијском сектору, Банка ће у наредном трогодишњем периоду константно улагати у развој и интензивирати активности Сектора за управљање ризицима, како би се успјешно позиционирала на тржишту и заштитила своје пословање од негативних ефеката. Дугорочни циљеви управљања ризицима КБ Будва су:

- развој активности Банке у складу са пословним могућностима и развојем тржишта као и у циљу стварања конкурентских предности Банке,
- избјегавање или минимизирање ризика у циљу одржавања пословања Банке у оквирима прихватљивог нивоа ризика,
- минимизирање негативних ефеката на капитал Банке,
- одржавање потребног нивоа адекватности капитала,
- диверзификација ризика којима је Банка изложена.

Као стратешки циљеви за будући период **Комерцијалне банке Бања Лука** дефинисани¹¹ су:

1. Одржавање и побољшање статуса стабилне финансијске институције са растом обима пословања; јачање тржишне позиционираниости, уз обезбјеђивање подршке пројектима који су од стратешког значаја за развој привреде Републике Српске и БиХ;
2. Проширење базе клијената уз тржишну идентификацију услуга Банке према потребама њихових корисника са активним маркетиншким активностима;
3. Активно управљање кредитним портфолиом и подржавање ефикасности процеса за идентификацију и надзор почетног нивоа изложености ризику или ризика везаних за већ одобрене кредитне изложености, што ће омогућити структуру портфолија са контролисаним ризиком;
4. Раст некаматних прихода, имајући у виду ниске каматне стопе у окружењу као и тренд смањивања каматних стопа;
5. Комбиновање позиција средстава и извора у циљу остваривања ефикасне ликвидности и профитабилности пословања Банке;
6. Повећање кредитног портфолија у сегменту привреде и становништва, кроз кредитирање сегмента ниског кредитног ризика, уз континуирани фокус на „cross selling“;
7. Ширење пословне мреже, односно јачање присуства Банке на подручјима са високим потенцијалом за кредитирање;

¹¹ Стратегија и бизнис план 2018-2020. године Комерцијалне банке ад Бања Лука

8. Уз остварење горе наведених циљева, истовремено контрола трошкова пословања посебно оперативних трошкова, са циљем постизања веће ефикасности пословања.

У наредном периоду циљеви Банке у домену послова са становништвом су¹²:

- Повећање активности и одржавање даљег раста Банке у домену депозитних послова;
- Увођење пакета производа за физичка лица, чиме би клијентима било омогућено да користе више различитих производа Банке по нижим цијенама у оквиру изабраног пакета, док би Банка с друге стране повећала унакрсну продају производа;
- Реализација акцијских услова за продају производа (стамбени и ненамјенски кредити, кредитне картице, електронски сервиси), чиме би се створили предуслови за раст продаје;
- Увођење нових производа, што ће се спроводити усаглашавањем са потребама и могућностима клијената и извршеног сагледавања услова тржишта;
- Активан приступ праћења појединачног пласмана у зависности од почетне процјене ризика код иницијално извршене продаје;
- Стављање акцента на проактивну продају производа од стране запослених у Сектору и пословној мрежи Банке, како унутар просторија Банке, тако и кроз теренске посјете привредним друштвима и одржавање презентација којима би се представили производи Банке запосленима;
- Појачана сарадња са Службом за маркетинг и развој производа, у циљу адекватне и благовремене промоције производа;
- Едукација запослених, како кредитних референата, тако и шалтерских службеника, у циљу оспособљавања за проактивну продају производа Банке;
- Унапређење пословне ефикасности кроз унапређење политика, процедура и упутстава.

У сегменту послова са привредом основна активност Банке биће повећање броја клијената и повећање кредитног портфолија кроз већу диверзификацију пласмана у појединачно мањим износима. Циљани сегмент ће бити предузећа из прерађивачке, трговинске и услужне дјелатности. За будући период се планира појачана продајна активност која ће бити усмерена према сегменту микро, малих и средњих привредних субјеката. Очекује се, првенствено у првом кварталу 2018. године, даљи пад активних каматних стопа али блажим интензитетом у односу на претходне године.

У сегменту управљања депозитима привреде будућа политика Банке је фокусирана на постизање ефикасности при чему су активности усмјерене на¹³:

- Постизање ефикасности држања средстава обзиром на величине пласмана, а тиме и остварење планиране профитабилности;

¹² Стратегија и бизнис план 2018-2020. године Комерцијалне банке ад Бања Лука
¹³ Исто

- Пројектовани износи депозита су детерминисани развојем реалног сектора, вишком новчаних средстава небанкарског финансијског сектора и планом раста пласмана Банке;
- У сегменту краткорочних депозита повећање учешћа стабилнијих a-vista депозита као јефтинијих извора што ће се одразити на снижење цијене извора, а са друге стране допринијети и дисперзији концентрације орочених депозита;
- Смањење концентрације депозита уз наставак тренда смањења каматних стопа;
- Квартално праћење кретања пасивних каматних стопа на тржишту и у односу на конкуренцију и давање правовремених захтјева за корекцију пасивних каматних стопа;
- Најзначајнији извори депозита остаће и даље депозити јавних институција и администрације, привредних клијената из области телекомуникација, трговине, небанкарских финансијских институција.

У посматраном будућем периоду (2018-2020. година) планиран је тренд стабилне каматне марже. Политика каматних стопа за 2018. годину је усмјерена на смањење пасивних камата што ће се постићи индивидуалним приступом одређеним групама клијената. У 2019. и 2020. години је предвиђена стабилизација кретања и активних и пасивних каматних стопа са благим растом каматне марже¹⁴.

Пословни циљеви Друштва **КомБанк ИНВЕСТ Београд** остају и надаље снажан раст пословања, праћен растом инвестиционих фондова и пословних прихода Друштва. У наредном трогодишњем периоду Друштво има за циљ да унапреди ниво пословања, повећа имовину инвестиционих фондова као и да прошири базу инвеститора који улажу у инвестиционе фондове¹⁵. Основна мисија Друштва је унапређење пословања уз постизање позитивних пословних резултата. Да би се поменути мисија остварила потребно је испунити три кључна циља¹⁶:

1. Значајно повећање прихода од управљања фондовима.
2. Квалитетно управљање и одржавање расхода Друштва у зони планираних.
3. Одржавање стабилних финансијских прихода које Друштво остварује.

Као главни средњорочни циљ поставља се константан раст укупних прихода и боља позиционираност инвестиционих фондова на домаћем тржишту. Планирана добит за период 2018.-2020. година утврђена је на основу расхода, који се очекују у наредном периоду, као и на основу прихода који се реално могу очекивати. Успостављена је пословна сарадња између Матичне банке и Друштва за управљање у пословима продаје инвестиционих јединица што треба да допринесе повећању имовине фондова, а Друштву омогућити повећање пословних прихода у наредним годинама.

¹⁴ Стратегија и бизнис план 2018-2020. године Комерцијалне банке ад Бања Лука

¹⁵ План пословања друштва за управљање 2018-2020. година

¹⁶ План пословања друштва за управљање 2018-2020. година

Планиране перформансе пословања по чланицама Групе у наредне три године:

ЧЛАНИЦЕ ГРУПЕ	КБ БЕОГРАД			КБ БУДВА			КБ БАЊА ЛУКА			КомБанк ИНВЕСТ		
	План у %	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019
Раст активе	3,8	5,1	5,9	0	10,0	10,0	14,3	10,0	10,0	-	-	-
РОЕ	11,2	11,2	11,3	2,5	4,0	5,0	2,3	3,0	4,3	5,7	7,9	10,2
РОА	1,9	1,9	1,9	0,4	0,6	0,7	0,4	0,5	0,6	5,6	7,7	10,0
Cost/Income рацио	57,8	56,2	54,7	89,8	82,6	77,5	79,6	76,9	72,6	-	-	-
НИМ (Каматна маржа на просечну активу)	3,3	3,3	3,2	4,8	4,9	4,9	2,9	3,0	3,0	-	-	-

7. Истраживање и развој

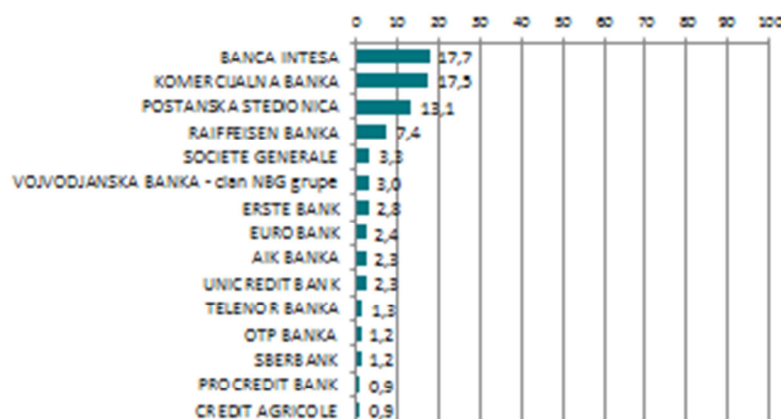
Банкарска Група континуирано прати активности на тржишту банкарских производа, при чему користи расположиве кадрове, а ангажује и специјализоване, независне агенције за истраживање јавног мњења.

Истраживање тржишта: IPSOS Strategic Marketing, Банкарски омнибус, новембар 2017. године

The best bank in Serbia – Top 15

«» «»

Ipsos Loyalty

Base: total population (N=1000)

18 © 2018 Ipsos

GAME CHANGERS

Агенције обезбеђују податке који се тичу задовољства клијената, а према спроведеним анализама, Група заузима водеће место по препознатљивости бренда и квалитету услуга.

Резултати истраживања помажу у процесу доношења пословних одлука, посебно битних у сегменту развоја нових и унапређења и модификације постојећих производа и услуга.

У континуираном процесу праћења тржишних сигнала и потреба корисника и потенцијалних клијената, пословни сектори Групе су у претходном периоду корисницима понудили нове и/или унапредили одређене врсте кредита за становништво и микро клијенте, и развили, за наше услове задовољавајући, читав спектар услуга у сегменту електронског банкарства, платних и кредитних картица.

8. Откуп сопствених акција и удела

Чланице Групе нису стицале сопствене акције у претходној пословној години, а не намеравају ни да стичу сопствене акције у наредном периоду.

9. Пословање огранака пре консолидације

Зависне банке: Комерцијална банка АД Будва и Комерцијална банка АД Бања Лука воде пословне књиге и састављају финансијске извештаје у складу са рачуноводственим прописима Републике Црне Горе, односно Босне и Херцеговине (Републике Српске). КомБанк ИНВЕСТ АД Београд израђује финансијске извештаје у складу са рачуноводственим прописима Републике Србије.

У сврху припремања консолидованих финансијских извештаја појединачни ревидирани финансијски извештаји зависних банака и Друштва КомБанк ИНВЕСТ су прилагођени презентацији финансијских извештаја на основу:

- рачуноводствених прописа Републике Србије,
- интерних аката Матичне банке - Комерцијалне банке АД Београд и
- релевантних МРС и МСФИ.

Појединачни биланси стања чланица Групе пре консолидовања на дан 31.12.2017. године

ОПИС	КБ Београд	КБ Будва	КБ Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ
<i>(у хиљадама РСД)</i>				
Готовина и средства код централне банке	49.840.887	2.366.561	3.870.442	49
Пласмани у ХОВ	117.288.767	2.300.043	1.778.838	154.933
Кредити и потраживања од банака и дфо	29.543.789	1.797.526	636.815	0
Кредити и потраживања од комитената	153.897.367	7.104.793	13.239.979	0
Инвестиције у зависна друштва	2.611.859	0	0	0
Нематеријална улагања	460.263	10.308	27.816	0
Некретнине, постројења и опрема	5.655.248	305.336	56.585	30
Инвестиционе некретнине	1.988.608	112.256	279.700	0
Остала актива	7.896.750	823.961	414.894	1.760
УКУПНА АКТИВА	369.183.538	14.820.784	20.305.069	156.772
Финансијске обавезе по фер вредности кроз БУ намењене трговању	7.845	0	0	0
Депозити и остале обавезе према банкама и дфо	4.532.505	201.090	3.149.948	0
Депозити и остале обавезе према другим комитентима	292.471.640	11.960.678	13.145.430	0
Резервисања	1.368.051	162.331	15.848	5.653
Остале обавезе	7.543.442	83.661	104.393	1.674
УКУПНЕ ОБАВЕЗЕ	305.923.483	12.407.760	16.415.619	7.327
Укупно капитал	63.260.055	2.413.024	3.889.450	149.445
УКУПНА ПАСИВА	369.183.538	14.820.784	20.305.069	156.772

Појединачни биланси успеха чланица Групе пре консолидовања за период од 1. јануара до 31. децембра 2017. године

ОПИС	КБ Београд	КБ Будва	КБ Бања Лука	КомБанк ИНВЕСТ
<i>(у хиљадама РСД)</i>				
Приходи од камата	14.052.436	570.143	739.379	502
Расходи од камата	(1.606.239)	(76.874)	(162.109)	0
Добитак по основу камата	12.446.197	493.269	577.270	502
Приходи од накнада и провизија	6.700.216	191.377	255.124	22.258
Расходи од накнада и провизија	(1.617.990)	(47.444)	(88.143)	(1.797)
Добитак по основу накнада и провизија	5.082.226	143.933	166.981	20.461
Нето добитак/губитак по основу продаје ХоВ	148.121	534	10.386	5.102
Нето приходи/расходи од курсних разлика и девизне клаузуле	(56.358)	2.638	1.314	20
Остали пословни приходи	938.083	22.482	20.059	23
Нето приходи/расходи по основу индиректних отписа пласмана и резервисања	17.883	2.357	16.103	0
Оперативни и остали пословни расходи	(11.388.902)	(603.938)	(700.180)	(25.168)
ДОБИТАК/ГУБИТАК(-) ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА	7.187.250	61.275	91.933	940
Порез на добит (текући и одложени)	930.118	29.932	(8.402)	(35)
ДОБИТАК/ГУБИТАК(-) НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА	8.117.368	91.207	83.531	905

10. Финансијски инструменти значајни за процену финансијског положаја Групе

На крају пословне 2017. године за процену финансијског положаја Групе од кључног значаја су следећи финансијски инструменти (позиције): кредити и потраживања од комитената, финансијска средства расположива за продају, депозити и обавезе према другим комитентима и капитал.

Позиција кредити и потраживања од комитената чинила је 43,5% укупне консолидоване активе и повећани су за РСД 7.841,1 милион у односу на 2016. годину. Детаљна структура пласмана комитентима приказана је у напмени уз консолидоване финансијске извештаје. Финансијска средства расположива за продају чинила су 29,0% укупне консолидоване активе и смањена су за РСД 23.710,3 милиона у односу на 2016. годину и највећим делом су се односила на пласмане Матичне банке у хартије од вредности Републике Србије (детаљна структура наведена је у напмени уз консолидоване финансијске извештаје).

С друге стране, депозити и остале обавезе према другим комитентима су чинили 79,4% консолидоване пасиве и смањени су за РСД 27.558,2 милиона. Депозити су представљали основни извор финансирања зависних банака и Матичне банке, док је Матична Банка вратила и субординирани дуг у децембру 2017. године (детаљна структура наведена је у Напоменама уз консолидоване финансијске извештаје).

Капитал Групе је чинио 16,8% консолидоване пасиве и повећан је за РСД 7.807,7 милиона углавном због остварења добити Матичне банке али и других чланица Групе.

Чланице Групе су добро капитализоване, а показатељ адекватности капитала Групе износи 24,6% и значајно је изнад прописаног лимита (8%).

11. Управљање ризицима

Група је препознала процес управљања ризицима као кључни елемент управљања пословањем, с обзиром да изложеност ризицима произлази из свих пословних активности, као неодвојивог дела банкарског пословања, којим се управља кроз идентификовање, мерење, процену, праћење, контролу и ублажавање и извештавање о ризицима, односно успостављањем ограничења ризика, као и извештавање у складу са стратегијама и политикама.

Група је успоставила свеобухватан и поуздан систем управљања ризицима који обухвата: стратегије, политике и процедуре управљања ризицима, методологије за управљање појединачним ризицима, одговарајућу организациону структуру, ефикасан и ефикасан

процес управљања свим ризицима којима је Група изложена или може бити изложена у свом пословању, адекватан систем унутрашњих контрола, одговарајући информациони систем и адекватан процес интерне процене адекватности капитала. Такође, у систем управљања ризицима интегрисан је и План опоравка Групе, као механизам ране идентификације ситуације тешког финансијског поремећаја у коме Група може предузети мере, односно применити дефинисане опције опоравка у циљу спречавања уласка у фазу ране интервенције у којој активно учешће има регулатор, или побољшања већ погоршаног финансијског стања.

Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом управљања капиталом, Група је поставила следеће циљеве у оквиру система управљања ризицима: минимизирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал уз поштовање дефинисаних оквира прихватљивог нивоа ризика, одржавање потребног нивоа адекватности капитала, развој активности Групе у складу са пословним могућностима и развојем тржишта у циљу остваривања конкурентских предности, диверзификација ризика којима је Група изложена, одржавање учешћа НПЛ-а у укупним кредитима до прихватљивог нивоа за Групу, одржавање показатеља покрића ликвидном активом изнад нивоа прописаног регулативом и интерним лимитима.

Група перманентно прати све најаве и измене регулаторног оквира, анализира утицај на ниво ризика и предузима мере за благовремено усклађивање свог пословања са новим прописима, као што је имплементација међународног стандарда финансијског извештавања 9 (МСФИ 9). Кроз јасно дефинисан процес увођења нових и значајно измењених производа, услуга и активности у вези са процесима и системима Група анализира њихов утицај на будућу изложеност ризицима у циљу оптимизације својих прихода и трошкова за процењени ризик, као и минимизирања свих потенцијално могућих негативних ефеката на финансијски резултат Групе.

Детаљни приказ циљева и политика управљања ризицима Групе је представљен у тачки 4. Напомена уз консолидоване финансијске извештаје.

Политика заштите од изложености кредитном ризику

У циљу заштите од изложености кредитном ризику, Група примењује технике ублажавања кредитног ризика прибављајући и прихватљиве инструменте обезбеђења (колатерале), као секундарне изворе наплате пласмана. Група настоји да послује са клијентима добре кредитне способности, процењујући је у моменту подношења захтева и редовним мониторингом дужника, пласмана и колатерала, у циљу блавременог предузимања одговарајућих активности у поступку наплате.

Врсте обезбеђења потраживања зависе од процене кредитног ризика дужника и утврђују се у сваком конкретном случају појединачно, а њихово прибављање се врши по закључењу уговора и пре реализације пласмана.

Група је унутрашњим актима регулисала вредновање инструмената кредитне заштите и управљање тим инструментима.

Приликом процене вредности колатерала, Група ангажује овлашћене проценитеље, како би потенцијални ризик од нереалне процене свела на најмању могућу меру, а непокретности, роба, опрема и остале покретне ствари које су предмет залогe морају бити осигуране код осигуравајућег друштва прихватљивог за Групу уз полисе осигурања винкулиране у њену корист.

У циљу заштите од промене тржишних вредности колатерала, процењена вредност се коригује за дефинисане проценте умањења у зависности од врсте колатерала и локације непокретности, који се редовно преиспитују и ревидирају.

Група посебну пажњу посвећује мониторингу колатерала и предузима активности на обезбеђењу нових процена вредности, али и на прибављању додатних колатерала, пре свега, код клијената са идентификованим проблемима у пословању, али и клијената код којих је покривеност изложености колатералима смањена услед пада вредности прибављених колатерала.

У циљу адекватног управљања ризицима, Група спроводи активности анализе кредитног ризика при одобрењу пласмана и успостављањем система за праћење, превенцију и управљање ризичним пласманима укључујући и адекватну идентификацију потенцијално ризичних клијената (Watch List), врши ублажавање кредитног ризика код клијената наведеног статуса, као и кроз предузимање мера и акција у циљу заштите интереса Групе и спречавања негативних ефеката на њен финансијски резултат и капитал.

Током 2017. године Група је наставила са унапређењем система управљања ризицима. Ревидирала је Стратегију управљања ризицима и политике управљања појединачним ризицима, допунила политике и процедуре у циљу усклађивања са изменама локалне и међународне регулативе. У складу са измењеним захтевима регулативе, унапређено је управљање кредитним ризицима. Такође, Група је извршила значајне промене у организационој структури, пре свега код матичне Банке (груписање филијала матичне Банке у Пословне центре, организационе промене у оквиру Функција привреде и становништва, промене начина одлучивања - укидање кредитних одбора по филијалама и Кредитног одбора за физичка лица, микро бизнис и пољопривреду, Одбора за наплату, Одбора за ликвидност и Инвестиционог одбора). На нивоу Матичне банке фигурира један, Централни кредитни одбор, а у оквиру Функције управљања ризицима именована су лица са овлашћењем за одлучивање. У 2017. години Група је била фокусирана на побољшање квалитета кредитног портфолија путем смањења настајања нових лоших кредита и решавања проблема клијената који су већ препознати као проблематични, а спроводила је и активности на смањењу ненаплативих пласмана (побољшана наплата, продаја/уступање, као и отпис преносом у целости обезвређених потраживања у ванбилансну евиденцију). У складу са Одлуком Народне банке Србије о рачуноводственом отпису билансне активе банке (примена од 30.09.2017. године), као и прописа Централне банке Црне Горе, Матична

Банка и Комерцијална банка Будва су 100% исправљене кредите пребациле из билансне у ванбилансну евиденцију, што је за последицу имало смањење показатеља НПЛ-а. У Комерцијалној банци Бања Лука није било пребацивања 100% исправљених пласмана у ванбилансну евиденцију тако да смањење НПЛ-а код наведеног субсидијара је искључиво последица наплате ризичних кредита.

Реални раст исправки вредности (биланс успеха) у Групи 2017. године био је знатно испод планиране вредности за 2017. годину, јер је наплата ризичних пласмана била значајно већа од планиране. Такође, на мали раст исправки вредности утицала је и конзервативна политика одобравања пласмана у 2017. години. Код субсидијара из Будве, било је и реалног смањења исправки вредности на кредитима због наплате ризичних пласмана, али је у сегменту средстава стечених наплатом значајно повећана исправка вредности у складу са новим тржишним проценама које су биле ниже од претходних. Смањење исправки вредности у билансну стања у Групи последица је преноса 100% обезвређених пласмана из билансне у ванбилансну евиденцију. Од 01.01.2018. године Група примењује МСФИ 9 стандард и у складу са наведеним стандардом имплементирала је нову Методологију за процену обезвређења билансне активе и вероватног губитка по ванбилансним ставкама. Са концепта „насталих губитака“ прелази се на концепт „очекиваних губитака“, портфолио се диференцира на три нивоа (ниво 1 – ПЛ клијенти без идентификованог погоршања кредитног ризика, ниво 2 – ПЛ клијенти са идентификованим погоршањем кредитног ризика, ниво 3 – НПЛ клијенти). Изложеност према државама (највеће учешће су хартије од вредности) се такође обезвређује. Група је ускладила сва релевантна интерна акта у складу са применом МСФИ 9 стандарда.

Група је у свом пословању посебно изложена следећим врстама ризика:

- Кредитном и са њим повезаним ризицима.
- Ризику ликвидности.
- Тржишном ризику.
- Каматном ризику у банкарској књизи.
- Оперативном ризику.
- Ризику улагања.
- Ризику велике изложености и
- Ризику земље као и свим другим ризицима који се могу појавити у редовном пословању Групе.

Изложеност кредитном ризику

Кредитни ризик је могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе, услед неизвршења обавеза дужника према чланицама Групе. Кредитни ризик условљен је кредитном способношћу дужника, његовом уредношћу у извршавању обавеза према чланицама Групе, као и квалитетом инструмента обезбеђења.

Прихватљив ниво изложености кредитном ризику Групе у складу је са дефинисаном Стратегијом управљања ризицима и зависи од структуре портфолија Групе, на основу које

се омогућује лимитирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе, уз минимизирање капиталних захтева за кредитни ризик, ризик измирења и испоруке по основу слободних испорука, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања у циљу одржавања адекватности капитала на прихватљивом нивоу. Банке, чланице Групе, управљају кредитним ризиком на нивоу клијента, групе повезаних лица и целокупног кредитног портфолија. Такође одобравају пласмане клијентима (правним и физичким лицима) за које процењују да су кредитно способни вршећи анализу, то јест квантитативно и/или квалитативно мерење и процену кредитног ризика, односно финансијског стања дужника. Процес мерења кредитног ризика је заснован на мерењу нивоа ризичности појединачног пласмана на основу интерног система рејтинга, као и примени регулативе. Праћењем и контролом портфолија у целини и по појединим сегментима, Група врши поређење са претходним периодима, идентификује трендове кретања и узроке промена нивоа кредитног ризика. Такође, прати показатеље квалитета активе (кретање НПЛ-а, степена покривености НПЛ-а исправкама вредности и слично), као и изложеност према регулаторно и интерно дефинисаним лимитима. Процес праћења квалитета кредита омогућава чланицама Групе да процене потенцијалне губитке, као резултат ризика којима су изложене и да предузму одговарајуће корективне мере.

Изложеност ризику ликвидности

Ризик ликвидности представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе услед немогућности чланица Групе да испуне своје доспеле обавезе о року доспећа, као и да у кратком року обезбеде ликвидна средства без већих трошкова. Ризик ликвидности испољава се кроз тешкоће Групе у измирењу доспелих обавеза у случају недовољних резерви ликвидности и немогућности покрића неочекиваних одлива остале пасиве.

Матична Банка, као и чланице Групе, у свом пословању поштују основне принципе ликвидности, остварујући довољан ниво ликвидних средстава за покриће обавеза насталих у кратком року, односно поштују принцип солвентности формирањем оптималне структуре сопствених и позајмљених извора средстава и формирањем довољног нивоа резерви ликвидности које не угрожавају остваривање планираног поврата на капитал.

Ризик ликвидности испољава се и у немогућности Групе да трансформише поједине делове активе у ликвидна средства у кратком року. Група врши анализу ризика извора средстава и тржишног ризика ликвидности. Проблем ликвидности са аспекта извора средстава односи се на структуру пасиве, односно обавеза и изражава се кроз потенцијално значајно учешће нестабилних извора, краткорочних извора или њихове концентрације. Ризик ликвидности извора средстава заправо представља ризик да Група неће моћи да испуни обавезе услед повлачења нестабилних извора средстава, односно немогућности прибављања нових извора средстава. Са друге стране, ризик ликвидности испољава се и кроз дефицит резерви ликвидности и отежаног или немогућег прибављања ликвидних средстава по прихватљивим тржишним ценама.

У складу са Одлуком Народне банке Србије о управљању ризиком ликвидности банке, која се примењује од 30.06.2017. године, Матична Банка, као и чланице Групе, су ускладили своје пословање у делу одредби регулативе које се односе на показатељ покрића ликвидном активом (ЛЦР). У току 2017. године Група је била усклађена са регулаторним и интерно дефинисаним лимитима.

Матична Банка, као и чланице Групе, активно предузимају превентивне мере у циљу минимизирања изложености ризику ликвидности.

Изложеност тржишним ризицима

Тржишни ризик представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе услед промена тржишних варијабли и обухвата девизни ризик за све пословне активности које обавља и ценовни ризик позиција књиге трговања.

Група је изложена девизном ризику који се манифестује кроз могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал услед волатилности девизних курсева, односа, промене вредности домаће валуте у односу на стране валуте или промене вредности злата и других племенитих метала. У циљу минимизирања изложености девизном ризику Група врши диверсификацију валутне структуре портфолија и валутне структуре обавеза, усклађивање отворених позиција по појединим валутама поштујући принципе рочне трансформације средстава. У току 2017. године, Група је била усклађена са регулаторним показатељем девизног ризика који је изражен као 20% регулаторног капитала.

Изложеност каматном ризику

Каматни ризик представља ризик од настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе по основу позиција из банкарске књиге услед неповољних промена каматних стопа. Матична Банка, као и чланице Групе, на свеобухватан начин благовремено утврђују узроке текуће и процењују факторе будуће изложености каматном ризику. Изложеност овој врсти ризика зависи од односа каматно осетљиве активе и пасиве.

Управљање каматним ризиком има за циљ одржавање прихватљивог нивоа изложености каматном ризику са аспекта утицаја на финансијски резултат и економску вредност капитала, вођењем адекватне политике рочне усклађености периода поновног формирања каматних стопа и усклађивања извора са пласманима према висини каматне стопе и рочности.

Изложеност оперативним ризицима

Оперативни ризик је ризик могућег настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе услед пропуса у раду запослених, неодговарајућих унутрашњих процедура и процеса, неадекватног управљања информационим и другим системима у банкама чланицама Групе, као и услед наступања непредвидивих екстерних догађаја. Оперативни ризик укључује и правни ризик, који представља ризик настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе по основу судских или вансудских поступака. Група

предузима мере у циљу ублажавања оперативних ризика и проактивног реаговања на потенцијалне догађаје оперативних ризика кроз перманентно праћење свих активности, примену адекватног и поузданог информационог система, а чијим спровођењем се унапређује пословна пракса и оптимизују пословни процеси Групе. У циљу минимизирања правног ризика и утицаја истог на финансијски резултат, Група наставља и даље да унапређује своју пословну праксу у делу правовременог резервисања по основу тужбених захтева против банака чланица Групе, а у складу са проценом будућег очекиваног губитка по том основу.

Ризик улагања

Ризик улагања Групе представља ризик улагања у друга правна лица и у основна средства и инвестиционе некретнине. У складу са регулативом прати се ниво трајних улагања и о томе се обавештавају Органи и Одбори Групе. На овај начин се обезбеђује да улагање чланица Групе у једно лице које није у финансијском сектору не пређе 10% капитала Групе, те да улагања чланица Групе у лица која нису у финансијском сектору и у основна средства и инвестиционе некретнине Групе не пређу 60% капитала Групе.

Велика изложеност

Велика изложеност Групе према једном лицу или групи повезаних лица, укључујући и лица повезана са Групом, јесте изложеност која износи најмање 10% капитала Групе. У току 2017. године, Матична Банка и банке чланице Групе су биле усклађена са регулаторним и интерно дефинисаним лимитима изложености.

Изложеност ризику земље

Ризик земље је ризик који се односи на земљу порекла лица према коме је Група изложена, односно ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Групе због немогућности Групе да наплати потраживања од дужника из разлога који су последица политичких, економских или социјалних прилика у земљи порекла дужника. Изложеност Групе ризику земље је на прихватљивом нивоу.

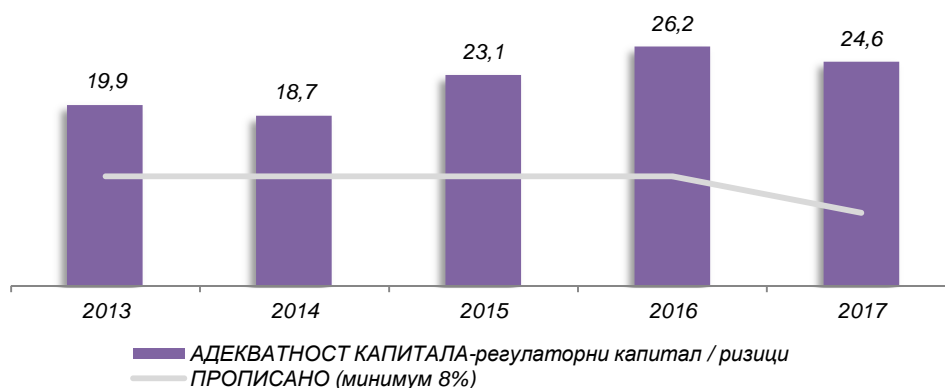
Регулаторни захтеви за Групу КБ

Према Закону о банкама: „За банкарску групу на консолидованој основи утврђују се:

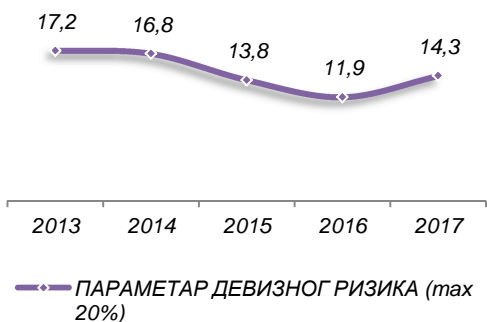
- показатељ адекватности капитала,
- велика изложеност,
- улагање у друга правна лица и у основна средства,
- отворена нето девизна позиција,
- показатељ покрића ликвидном активном и друго.

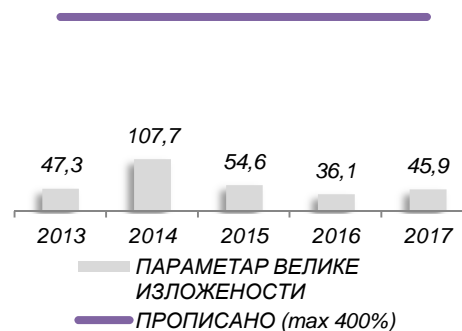
Адекватност капитала Групе

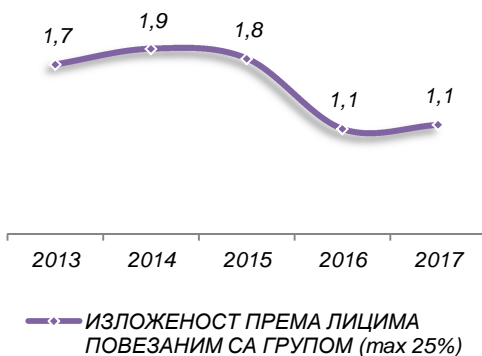
Параметар девизног ризика Групе

Параметар велике изложености Групе

Лица повезана са Групом

Улагање Групе

12. Друштвено одговорно пословање Групе

Комерцијална банка АД Београд, Матична Банка, посебну пажњу обраћа на активности из области друштвено одговорног пословања (ДОП). Овај сегмент нам је посебно важан, јер смо свесни његовог утицаја на поверење клијената и корпоративни имиџ. Активности у области ДОП-а су пажљиво одабране и Група је у њима активно сарађивала са својим партнерима.

У 2017. години Комерцијална банка Београд је наставила сарадњу са Фондом „Б92“ у акцији опремања породилишта у Србији - „Заједно за бебе“. Захваљујући овој акцији, у прошлој години су потпуно опремљена породилишта у Јагини и Прибоју, а за Дом здравља у Врњачкој Бањи, у сарадњи са Удружењем жена „Милица“, набављен је ултразвучни апарат, који се, осим за преглед жена, може користити и за преглед кукова код деце. Банка је такође донирала новац за обнову Храма Светог Саве у Београду, а поводом Светског дана штедње који се обележава 31. октобра, организована је традиционална акција и поклоњене су књижице са штедњом у динарској противвредности од 50 евра, свим бебама рођеним тог дана.

ДОП активности Матичне Банке су координиране са банкама супсидијарима у Црној Гори и Републици Српској.

Комерцијална банка АД Будва је у 2017. години наставила са многим друштвено одговорним активностима које у континуитету спроводи већ дужи низ година. Банка традиционално учествује у реализацији акције „Недеља штедње“ у организацији Централне банке Црне Горе, у оквиру које се дарују деца рођена у недељи штедње штедњом књижицом са ороченом штедњом у износу од 400 евра. Осим тога, Банка је у 2017. години издвојила средства за реновирање и адаптацију неуролошке амбуланте Института за болести деце Клиничког центра Црне Горе.

Комерцијална банка АД Бања Лука је и у 2017. години дала свој допринос активностима из области корпоративне друштвене одговорности. Средства су издвојена за донације у оквиру донаторске вечери „С љубављу храбрим срцима“ под покровитељством председника Републике Српске за дијагностику

и лечење обољења, стања и повреда деце у иностранству. Банка је помогла организовање хуманитарне вечери „Плес за искру“ Удружења родитеља деце оболеле од малигних болести, као и хуманитарни концерт „Аутизам говори срцем“. Комерцијална банка АД Бања Лука је пружила подршку спортским клубовима у циљу омасовљавања и приближавања спорта најмлађој популацији, као и појединцима који остварују запажене резултате на спортским такмичењима.

Правила корпоративног управљања

Правила корпоративног управљања су заснована на одговарајућим законским прописима (Закон о банкама и Закон о привредним друштвима). Кодексом корпоративног управљања успостављени су принципи корпоративне праксе према којој се, у пословању, понашају и придржавају носиоци корпоративног управљања. Циљ Кодекса је увођење добрих пословних обичаја и успостављање високих стандарда у области корпоративног управљања, који треба да обезбеде јачање поверења акционара, инвеститора, клијената и осталих заинтересованих страна. Добра пракса корпоративног управљања у основи омогућава конзистентност система контроле, заштиту интереса акционара, правовремену доставу свих релевантних информација о пословању и потпуну транспарентност кроз јавни приступ финансијским извештајима компанија.

Комерцијална банка ад Београд, као Матична Банка у свом пословању примењује Кодекс корпоративног управљања Привредне коморе Србије, који је усвојила Скупштина Привредне коморе Србије, а у складу са Одлуком о примени Кодекса корпоративног управљања Привредне коморе Србије коју је донео Извршни одбор Банке априла месеца 2013. године.

Комерцијална банка АД Будва у свом пословању примењује Кодекс пословне етике који је усвојила Скупштина Привредне коморе Црне Горе (Службени лист Р. Црне Горе, бр. 45/11 од 09.09.2011.), а којим је прописано да одредбе истог обавезују све пословне субјекте који су регистровани на подручју Црне Горе.

Комерцијална банка АД Бања Лука у свом пословању примењује Стандарде корпоративног управљања које је донела Комисија за хартије од вредности Републике Српске у складу са чланом 309. Закона о привредним друштвима (Службени Гласник Републике Српске број 127/98, 58/09, 100/11, 67/13 и 100/17) и чланом 260. Закона о тржишту хартија од вредности (Службени Гласник Републике Српске број 92/06, 34/09, 30/12, 59/13, 108/13 и 4/17).

КомБанк ИНВЕСТ АД Београд организован је у форми једночланог акционарског друштва које није јавно са системом дводомног управљања. Ради обезбеђења непристрасности, транспарентности и одговорности у корпоративном понашању Друштво примењује Правила пословања која је одобрила Комисија за хартије од вредности у складу са чланом 17. Закона

о инвестиционим фондовима (Службени гласник РС, бр. 46/2006, 51/2009, 31/2011 и 115/2014), Правила понашања и професионалне етике која су усклађена са матичним друштвом, Политику управљања сукобом интереса и личним трансакцијама и др. Надлежности и овлашћења свих органа чланица Групе заснована су на одговарајућим законским прописима и дефинисана у интерним актима. Правила корпоративног управљања имплементирана су кроз интерна акта и у самој примени истих не постоје одступања.

Потписано у име Комерцијалне банке а.д. Београд

Мирослав Перић

Слађана Јелић

члан Извршног одбора

Заменик председника Извршног одбора

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
Светог Саве 14
11000 Београд

20.04.2018.

На основу члана 50. Закона о тржишту капитала („Сл. Гласник РС“ бр. 31/2011, 112/2015 и 108/2016) Комерцијална банка ад Београд доноси следећу

ИЗЈАВУ

Изјављујем да је, према сопственом најбољем сазнању, годишњи консолидовани финансијски извештај састављен уз примену одговарајућих међународних стандарда финансијског извештавања и да даје истините и објективне податке о имовини, обавезама, финансијском положају и пословању, добицима и губицима, токовима готовине и променама на капиталу јавног друштва, укључујући и његова друштва која су укључена у консолидоване извештаје, на бази усвојених ревидираних појединачних финансијских извештаја чланица Групе за 2017. годину

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД

Мирослав Перић

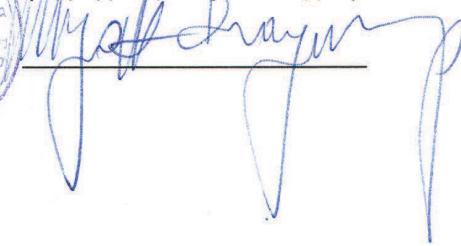
члан Извршног одбора

др Владимир Медан

Председник Извршног одбора

OK
LP

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД
СКУПШТИНА БАНКЕ

Број: 6380/2

Београд, 26.04.2018. године

На основу члана 14. Статута Комерцијалне банке АД Београд (пречишћен текст), а у складу са члановима 27. и 33. Закона о рачуноводству, чланом 61. Закона о банкама и чланом 50. Закона о тржишту капитала, Скупштина Банке на редовној седници одржаној дана 26.04.2018. године доноси

ОДЛУКУ

О УСВАЈАЊУ ГОДИШЊЕГ ИЗВЕШТАЈА О ПОСЛОВАЊУ И КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА ГРУПЕ КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ АД БЕОГРАД ЗА 2017. ГОДИНУ СА МИШЉЕЊЕМ СПОЉНОГ РЕВИЗОРА

I

Усваја се Годишњи извештај о пословању Групе Комерцијалне банке АД Београд за 2017. годину, са мишљењем спољног ревизора Банке (Ernst & Young d.o.o. Beograd), у тексту који је саставни део ове одлуке.

II

Усвајају се Консолидовани финансијски извештаји Групе Комерцијалне банке АД Београд за 2017. годину, са извештајем и мишљењем спољног ревизора Банке (Ernst & Young d.o.o. Beograd):

1. Биланс стања – консолидовани на дан 31.12.2017. године;
 2. Биланс успеха – консолидовани у периоду од 01.01. до 31.12.2017. године;
 3. Извештај о осталом резултату – консолидовани у периоду од 01.01. до 31.12.2017. године;
 4. Извештај о променама на капиталу – консолидовани у периоду од 01.01. до 31.12.2017. године;
 5. Извештај о токовима готовине – консолидовани у периоду од 01.01. до 31.12.2017. године и
 6. Напомене уз консолидоване финансијске извештаје за 2017. годину
- у тексту који је саставни део ове одлуке.

III

Ова одлука ступа на нагу даном доношења.

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ БАНКЕ
Београд
Маријана Марковић

